Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ Α.—ΤΕΥΧΟΣ ΙΙ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΡΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΒΕΝΕΤΙΑΣ 1255–1669

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Μ. ΘΕΟΤΟΚΗ

ΜΕΤΑ ΔΥΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

1933

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Ψευδότιτλος καὶ Ἀφιέρωσις	α'-γ'
Πρόλογος	ε'
1.— Liber Bifrons	3
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	21
2.— Liber Cerberus	27
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	35
3.— Liber Magnus et Capricornus	37
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	51
4.— Liber Presbiter	55
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	70
5.— Liber Clericus Civicus	75
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	98
6.— Liber Fronesis	101
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	108
7.— Liber Spiritus	111
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	131
8.— Liber Nouella	135
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	152
9.— Liber Leona	156
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	164
10.— Liber Ursa	169
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	172
11.— Liber Regina	175
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	178
12.— Liber Stella I. II	179
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	183
13.— Liber Deda	185
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	191
14.— Liber Diana	193
15.— Liber Novus	195
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	198
16.— Liber Rocca	200
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	201
17.— Liber Angelus	203
18.— Liber Frigerius	206
19.— Liber Surianus	210
20.— Liber Vicus	213
21.— Liber Antelmus	215
22.— Liber Arcangelus	219
23.— Liber Othobonus	222
24.— Liber Padavinus	222
25.— Liber Marcus	228
26.— Liber Vianolus	235
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	242
27.— Liber Ballarinus	243
Σχόλια Σημειώσεις Παραλλαγαὶ	248
Πιστοποίησις Διευθύνσεως Κρατικοῦ Ἀρχείου Βενετίας	250
Πίνακες Α καὶ Β	252-253
Εὑρετήριον εἰσαγωγικὸν	255
Εὑρετήριον ἀλφαβητικόν. Τόπων, προσώπων καὶ πραγμάτων	256

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Μ. ΘΕΟΤΟΚΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΡΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΒΕΝΕΤΙΑΣ
1255–1669

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ: ΤΟΜΟΣ Α΄—ΤΕΥΧΟΣ ΙΙ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΤΗι ΕΡΙΤΙΜΩι ΚΥΡΙΑι

ΕΛΕΝΑι ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΚΥΛΙΤΣΗ

ΧΟΡΗΓΩι ΠΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΝ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΕΡΓΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ περιεχόμενον τοῦ κρατικοῦ ἀρχείου τῆς Βενετικῆς πολιτείας ὡς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν περιέγραψα ἐν τῇ μελέτῃ μου: «*Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν μνημείων τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἰδίᾳ τῆς Κρήτης, ἐν τῷ κρατικῷ ἀρχείῳ τοῦ Βενετικοῦ κράτους*» ἀνακοινωθείσῃ τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1926 καὶ ἐκτυπωθείσῃ ἐν Κερκύρᾳ. Ἐπίσης ἐν τῇ αὐτῇ μελέτῃ ἐξέθηκα τὸ σύστημά μου τῆς ἐξερευνήσεως τῶν ἐγγράφων τῶν ἐνδιαφερόντων Ἑλληνικὰς χώρας.

Ἤδη ἀρχομένης τῆς δημοσιεύσεως, ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τῶν ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ ἀρχείου εἰσκομισθεισῶν συλλογῶν μου περὶ τῆς νήσου Κρήτης, διὰ δωρεᾶς τῆς ἐριτίμου Κυρίας Ἕλενας Ἐλευθερίου Βενιζέλου τὸ γένος Σκυλίτση, ὀφείλω νὰ ἐκθέσω τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν, ὅπως ἀκολουθήσω τὸ σύστημά μου τοῦτο τῆς ἐξερευνήσεως τῶν πηγῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἀπὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν φράγκων σταυροφόρων.

Τὸ ἀρχεῖον τοῦ Βενετικοῦ κράτους ἀπὸ τοῦ 1812, ὅτε ἐτέθη εἰς κοινὴν χρῆσιν[1] καὶ ἐντεῦθεν, ὑπῆρξεν ἡ ἀκένωτος πηγὴ ἐξ ἧς ἤντλησαν οἱ δοκιμώτεροι καὶ σοφώτεροι ἱστοριοδῖφαι τοῦ ΙΘ΄ αἰῶνος. Ἐκ τῶν ἐρευνῶν τούτων προέκυψαν ἄγνωστοι μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἱστορικαὶ ἀλήθειαι, διὰ τῶν ὁποίων διεφωτίσθη ἡ ἱστορία τῆς Ἀνατολῆς καὶ αἱ παντοῖαι σχέσεις τῆς Βενετικῆς πολιτείας μετ᾽ αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Θ΄ αἰῶνος.

Προϊὸν τῶν ἐρευνῶν τούτων ὑπῆρξαν περισπούδαστοι πραγματεῖαι περιλαμβανόμεναι εἰς διάφορα ἱστορικὰ περιοδικὰ τῆς Ἰταλίας, πρὸ πάντων

[1] Πρῶτος ἐρευνητὴς ὅστις ἀναφέρεται εἰς τὰς στατιστικὰς τοῦ κρατικοῦ ἀρχείου τῆς Βενετίας, ὑπῆρξε τῷ 1812, ὁ Κερκυραῖος σοφὸς Ἑλληνιστὴς καὶ ἱστοριοδίφης Ἀνδρέας Μουστοξύδης, ἱδρυτὴς τῆς ἱστορικῆς ἑλληνικῆς σχολῆς τῆς βασιζομένης ἐπὶ τῆς ἐξερευνήσεως τῶν πηγῶν. Συνεχισταὶ τοῦ ἔργου τοῦ Μουστοξύδου ὑπῆρξαν οἱ ἱστοριοδῖφαι Κωνσταντῖνος Σάθας, Ἑρμάνος Λούντζης, Παναγιώτης Χιώτης καὶ Σπυρίδων Λάμπρος διὰ νὰ ἀναφέρω μόνον τοὺς κορυφαίους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲ εἰς τὸ «Archivio Veneto» τὸ ὁποῖον ἀνελλειπῶς ἐκδίδεται ἀπὸ τοῦ 1870. Ἐπίσης ἐκ τοῦ ἀρχείου τούτου προέκυψαν αἱ κληροδοτηθεῖσαι ἡμῖν σοφαὶ μονογραφίαι καὶ συλλογαὶ ἐγγράφων, τοῦ Καρόλου Hopf, τῶν Tafel καὶ Thomas καὶ πλείστων ἄλλων, ὡς τῶν Μουστοξύδου, Λούντζη, Λάμπρου, Χιώτη, Heyd, Miklosich καὶ Müller, Σάθα, Hammer, de Mas-Latrie, Romanin, Buchon, Armingaud, Cecchetti, Cappelletti, Predelli, William Miller, Gerland καὶ ἄλλων πολλῶν Γερμανῶν, Ἰταλῶν, Γάλλων καὶ Ἑλβετῶν, μὴ ἐξαιρούμενου καὶ τοῦ Ρώσσου Lamansky, ὅστις διὰ τοῦ ἔργου του «Secrets d'État de Venise» ἠθέλησε νὰ ἀποκαλύψῃ σκληρὰς μεθόδους διακυβερνήσεως τῶν Βενετῶν.

Τὸ ἔργον ὅμως, τὸ ὁποῖον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο δέον νὰ ἐξαρθῇ καὶ ὡς πρὸς τὴν μέθοδον τῆς ἀναδιφήσεως τῶν ἐγγράφων καὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς συναρμολογήσεως τοῦ ἐκ τούτων ἱστορικοῦ ὑλικοῦ, εἶναι τὸ τοῦ σοφοῦ Καρόλου Hopf, ὅστις διὰ τῶν ἐρευνῶν του τούτων, ἠνέῳξε νέους ὁρίζοντας περὶ τὴν μελέτην τῆς ἐν Ἑλλάδι φραγκοκρατίας. Ἐπίσης τὸ ἔργον τῶν γερμανῶν καθηγητῶν Tafel καὶ Thomas κατὰ πολὺ συνετέλεσεν πρὸς διαφώτισιν τῶν σχέσεων τῆς Βενετικῆς πολιτείας μετὰ τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς Βυζαντιακῆς αὐτοκρατορίας. Τοῦτο συνίσταται ἐκ διαφόρων μονογραφιῶν καὶ ἐκ συλλογῶν ἐγγράφων συστηματικῶς συνηρμολογημένων.

Ἐκ τῶν μονογραφιῶν τούτων κυριωτέρα εἶναι ἡ κατὰ τὸ 1855 δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τὸν τίτλον «Der Doge Andreas Dandolo und die von demselben angelegten Urkunden- Sammlungen zur Staats- und Handelsgeschichte Venedig». «Mit den Original- Registern des Liber Albus, des Liber Blancus und der Libri Pactorum, aus dem Wiener Archiv», ἐν τῇ ὁποίᾳ πλὴν τοῦ ἐκφραζομένου θαυμασμοῦ διὰ τὴν πολιτικὴν περίνοιαν τῶν παλαιῶν Βενετῶν, ἐξαίρεται ὁ ζῆλος αὐτῶν πρὸς διατήρησιν τῶν ἐγγράφων, ὅστις ἀποδίδεται εἰς εὐγενὲς ἐπιστημονικὸν καὶ πατριωτικὸν συναίσθημα, πρὸς κληροδοσίαν εἰς τοὺς ἀπογόνους, τῶν γραπτῶν πειστηρίων τῆς ἱστορίας των, εὐγλώττων μνημείων τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης των. Ἐπαινεῖται ἀκόμη ἡ ἰδέα τῆς συντάξεως τῶν βιβλίων τούτων ὀφειλομένη εἰς τὸν Δόγην Ἀνδρέαν Δάνδολον, (1342-1354), τὸν δημιουργὸν αὐτῶν, γνωστὸν συγγραφέα καὶ φίλον τοῦ Φραγκίσκου Πετράρχου.

Ἐν τῇ μονογραφίᾳ ταύτῃ περιέχεται μόνον πίναξ τῶν περιεχομένων τῶν βιβλίων *Albus, Blancus,* καὶ *Pactorum*[1] τὰ ὁποῖα βραδύτερον ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπ᾽ αὐτῶν ὡς βάσις τοῦ θεμελιώδους ἔργου των «Urkunden zur älteren Handels- und Staatsgeschichte der Republik Venedig, mit beson-

[1] Περὶ τῶν βιβλίων τούτων, ὅρα Σπ. Θεοτόκη. Εἰσαγωγὴ κτλ. ὡς ἀνωτέρω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

derer Beziehung auf Byzanz und die Levante. Vom IX. bis zum Ausgang des XV. Jahrhunderts», δημοσιευθέντος εἰς τοὺς XII, XIII καὶ XIV τόμους τῶν «Fontes Rerum Austriacarum» τῆς Βιενναίας Ἀκαδημίας 1856 - 1857. Οἱ τρεῖς οὗτοι τόμοι φθάνουσι μέχρι τοῦ 1299, διότι ἡ συνέχισις τοῦ ἔργου ἀνεκόπη ἕνεκα τῶν πολιτικῶν γεγονότων τοῦ 1866, συνέπεια τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ Βενετικοῦ κράτους ἀπὸ τοῦ Αὐστριακοῦ ζυγοῦ, καὶ ἡ ἀπόδοσις τῶν ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν ἁρπαγέντων κειμηλίων καὶ ἐγγράφων. Ἕνεκα τούτου ἡ Αὐτοκρατορικὴ Ἀκαδημία τῆς Βιέννης, ἐνόμισεν ὅτι δὲν ὤφειλε νὰ συνεχίσῃ τὴν δημοσίευσιν μνημείων ἀφορώντων ξένην ἐπικράτειαν. Ἡ πρωτότυπος αὕτη ἐργασία τῶν γερμανῶν ἱστοριοδιφῶν, ἔφερεν εἰς φῶς πλεῖστα ζητήματα, σχετιζόμενα πρὸς τὰς σχέσεις τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς Ἀνατολῆς μετὰ τῆς Βενετίας, διὰ τοῦτο ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ χρησιμοποιοῦνται κατὰ κόρον ὑπὸ τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὴν ἱστορίαν καὶ τὰς συναφεῖς πρὸς αὐτὴν μελέτας φθίνοντος τοῦ μεσαιῶνος.

Ἀλλ' οἱ σοφοὶ ἱστοριοδῖφαι, εἶχον ἤδη περισυλλέξῃ ἀρκετὸν ὑλικὸν πρὸς συνέχισιν τοῦ ἔργου των, ἐξηκολούθησαν δὲ τὰς μελέτας των καὶ ἐν Βενετίᾳ, μετὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐγγράφων ἐκ Βιέννης. Τὴν δημοσίευσιν, τοῦ οὕτω ἀπομείναντος ἀνεκδότου ὑλικοῦ ἀνέλαβεν ἡ Deputazione Veneta di Storia Patria, ἐξ ἧς προῆλθεν ἡ δίτομος συλλογή, ἡ φέρουσα τὸν τίτλον «*Diplomatarium Veneto–Levantinum,* sive acta et diplomata res Venetas, Graecas, atque Levantis illustrantia 1300-1454». Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐν πολλοῖς κατέστη ἀνωφελής, μετὰ τὴν δημοσίευσιν ὑπὸ τῆς αὐτῆς Deputazione Veneta di Storia Patria, ὁλοκλήρου τῆς σειρᾶς τῶν *Commemoriali della Repubblica,* εἰς ὀκτὼ τόμους. Ἐν τῇ μνημειώδει ταύτῃ ἐκδόσει τὰ ἔγγραφα τῆς σειρᾶς ταύτης ἐδημοσιεύθησαν ἐν Ἰταλικῇ περιλήψει ὑπὸ τοῦ ἀρχειακοῦ καὶ ἀληθῶς ἀκαμάτου ἱστοριοδίφου P. Predelli.

Δυστυχῶς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν οἱ ἱστοριοδῖφαι οὗτοι, ἐχρησιμοποίησαν διὰ τὰς ἐν τῷ Βενετικῷ ἀρχείῳ ἐρεύνας των ἐπὶ τριακονταετίαν, μόνον τὸν χρόνον τῶν πανεπιστημιακῶν αὐτῶν διακοπῶν, ἄλλως τὸ ἔργον αὐτῶν, ὡς εἶχε τοῦτο προσχεδιασθῇ, θὰ εἶχε κατὰ πολὺ προοδεύσει καὶ εἰς ἄλλας σειρὰς τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἐγγράφων τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου. Εἶναι δὲ λυπηρὸν ὅτι ὁ ἡμέτερος διαπρεπὴς ἱστοριοδίφης Κ. Σάθας, ἐγκατασταθεὶς ἐν Βενετίᾳ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, δαπάναις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, μικρὸν μετὰ τοὺς σοφοὺς Γερμανούς, δὲν ἠκολούθησαν τὸ παρ' αὐτῶν διαγραφὲν σχέδιον ἐξερευνήσεως τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου, ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἐν γένει σχέσεις τῆς Βενετίας μετὰ τῆς Ἀνατολῆς. Διότι τὸ σχέδιον τοῦ Tafel καὶ τοῦ Thomas ἦτο, ἀφ' οὗ ἐξηρεύνησαν τὰ *Libri Pactorum,* τὸ *Liber Albus,*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ *Liber Blancus*, τὰ *Libri Commemoriali* ἐν μέρει, καθὼς ἐπίσης ἐν μέρει καὶ τὰ *Libri Commissionum*, νὰ συνεχίσωσι τὴν ἐξερεύνησιν εἰς πάσας τὰς πλουσίας πηγὰς τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου, ὡς εἶναι αἱ ἀποφάσεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, τῆς Γερουσίας, τοῦ Κολλεγίου, τὰ Libri Commissionum, τὰ Libri dei Syndicati καὶ εἰς πλείστας ἄλλας σειρὰς ἀλληλογραφίας καὶ ἐκθέσεων καὶ τέλος εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Δουκὸς τῆς Κρήτης.

Ἔχων λοιπὸν πρὸ ἐμοῦ τὸ πρόγραμμα καὶ τὸ ἔργον τῶν σοφῶν τούτων μεσαιωνοδιφῶν, ὧν τὸ κῦρος εἶναι ἀδιαφιλονείκητον, καὶ ἐνθαρρυνθεὶς ἐκ τοῦ σχεδίου τὸ ὁποῖον συνέλαβεν, ὁ ἐν Βενετίᾳ ἀποθανὼν μετά τινας μῆνας ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ἀφίξεώς του, Ἱππόλυτος Noiret, ὅστις εἶχεν ἀποσταλῇ εἰδικῶς ὑπὸ τῶν Γαλλικῶν σχολῶν Ρώμης καὶ Ἀθηνῶν, ὅπως ἐξερευνήσῃ τὸ Βενετικὸν ἀρχεῖον, ἀναφορικῶς πρὸς τὰς σχέσεις τῆς Βενετίας μετὰ τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Κρήτης, προσέτι δὲ τὸ σύστημα τοῦ Ἄγγλου ἱστοριοδίφου Rawdon Brown, ὅστις ἐφήρμοσεν πρωτότυπον τοιοῦτον ἐξερευνήσεως τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου[1], ὡς πρὸς τὰς διπλωματικὰς καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς Βενετίας μετὰ τῆς Ἀγγλίας, ἐχώρησα ἀνεπιφυλάκτως εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ ἀρχείου τούτου, ἀφ᾽ οὗ λεπτομερῶς ἐμελέτησα τὴν σύστασιν καὶ τὴν ὀργάνωσιν αὐτοῦ, βασίζων τὸ πρόγραμμά μου ἐπὶ τοῦ εὐρυτάτου σχεδίου τοῦ Tafel καὶ τοῦ Thomas καὶ τοῦ Hopf, μεταρρυθμίζων ὅμως τοῦτο καὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐξερευνήσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν μέθοδον. Τὸ σχέδιον τῶν Γερμανῶν μεσαιωνοδιφῶν ὑπῆρξεν ἡ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἐξερεύνησις τῶν πηγῶν σχετικῶς πρὸς τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἡ διαφώτισις τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων αὐτῆς μετὰ τῆς Βενετίας. Τὸ πρόγραμμά μου ὑπῆρξεν ἡ λεπτομερὴς ἐξερεύνησις τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου, σχετικῶς πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς χώρας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκυριάρχησεν ὁ πτερωτὸς Λέων, ἢ ἔσχον ἐμπορικὰς ἢ ἄλλας σχέσεις μετὰ τῆς Βενετίας. Τοιοῦτον πρόγραμμα, λαμβανομένου ὑπ᾽ ὄψει τοῦ σχεδὸν ἀνεξαντλήτου ὑλικοῦ, θὰ ἠδύνατο δυσμενῶς νὰ κριθῇ, διότι πολλῶν δεκάδων ἐτῶν· ἐργασία δὲν θὰ ἦτο ἱκανὴ νὰ φέρῃ τοῦτο εἰς πέρας. Ἀλλ᾽ ὁ ὄγκος τοῦ ὑλικοῦ δὲν μὲ ἐπτόησε, διότι διὰ μὲν τοῦ συστηματικοῦ μου προγράμματος, ἠθέλησα νὰ δώσω τὴν ἁρμόζουσαν κατεύθυνσιν ἐξερευνήσεως τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου, διὰ δὲ τῆς ἐπιτελεσθείσης παρ᾽ ἐμοῦ ἐξερευνήσεως, νὰ ἀρχίσω τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος τούτου, καὶ νὰ ἀφήσω εἰς τοὺς ἐπερχομένους τὴν φροντίδα τῆς συνεχίσεως ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστημονικῆς βάσεως.

Ἡ μέθοδος τὴν ὁποίαν ἠκολούθησα, ποιούμενος ἀρχὴν ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματός μου, ὑπῆρξεν ἡ ἐξερεύνησις ἑκάστης Ἑλληνικῆς χώρας ἰδιαιτέρως, καὶ τοῦτο πρὸς εὐκολίαν τῶν μελετητῶν. Ἄλλως τε ἔργον τοιαύτης

[1] Ὅρα Εἰσαγωγὴν κτλ. ὡς ἀνωτέρω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εὐρύτητος, ὡς εἶναι ἡ γενικὴ ἐξερεύνησις τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου, ὡς πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς χώρας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ ἄλλως πως.

Οὕτω συστηματοποιηθέντος τοῦ προγράμματός μου, ἐν ἐπιγνώσει τῶν μεγάλων δυσχερειῶν, ἀπέβλεψα μετὰ θάρρους εἰς αὐτὸ καὶ ἤρχισα μεθοδικῶς τὴν ἐξερεύνησιν, ἀρχὴν ποιούμενος ἐκ τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων.

Τὴν προτίμησίν μου ταύτην διὰ τὴν μεγαλόνησον Κρήτην ὀφείλω νὰ δικαιολογήσω ἐνταῦθα, διότι περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο διχάζονται αἱ γνῶμαι τῶν ἱστοριοδιφῶν.

Ἐὰν ἐζητεῖτο ἡ γνώμη Ἰταλῶν ἱστορικῶν, πόθεν ὤφειλε νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐξερεύνησις τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου, σχετικῶς πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς χώρας, ἡ ἀπάντησις αὐτῶν θὰ ἦτο κατηγορηματικὴ καὶ ἄνευ περιστροφῶν. Ἐκ τῆς Κερκύρας. Τοῦτο δέ, διότι ἡ Κέρκυρα ὑπῆρξεν ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ἀντικείμενον εἰδικῆς μερίμνης ἐκ μέρους τῆς Βενετίας, λόγῳ τῆς στρατηγικῆς θέσεως, ἥτις ἀπεδίδετο εἰς αὐτήν, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ διότι τὸ Βενετικὸν καθεστὼς τῆς νήσου οὐδέποτε διεσαλεύθη δι᾽ ἐπανάστασεων κατὰ τῆς κυριάρχου δυνάμεως καὶ παρέμεινε νομιμόφρον μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς πολιτείας.

Ἡ ἄποψις αὕτη δυνατὸν νὰ εἶναι ὀρθὴ ὡς πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Βενετίας, ἡ ὁποία διὰ τῆς Κερκύρας ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὑπόδειγμα νομιμόφρονος Βενετοκρατουμένης χώρας, ἀλλὰ δὲν ἀληθεύει ὡς πρὸς τὴν Ἑλληνικήν. Ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία ἔχει ἀνάγκην διαφωτίσεως ἀκριβῶς, ὡς πρὸς τὰ ζητήματα τὰ ἀναγόμενα εἰς τὸν χαρακτῆρα τῶν Ἑλλήνων, τὴν διατήρησιν τῶν παραδόσεων, τῆς γλώσσης, τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων καὶ κυρίως εἰς τὴν μὴ ὑποταγὴν αὐτῶν ὑπὸ τὸν ξένον ζυγόν. Ἐξ ὅλων δὲ τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, ἐκείνη ἥτις ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὄχι μόνον τὰ γνωρίσματα ταῦτα ἐθνικῆς συνειδήσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς ἀφομοιώσεως τῶν ἀλλογενῶν στοιχείων ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ἡ Κρήτη.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ἡ ἄποψις αὕτη, ἥτις πείθει τὸν ἱστοριοδίφην πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων πρὸ πάσης ἄλλης Ἑλληνικῆς χώρας. Ἡ Κρήτη ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων διεδραμάτισε σπουδαιότατον μέρος, εἰς τὴν καθόλου ἐξέλιξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὑπῆρξε τὸ κέντρον ἐπιχειρήσεων κατὰ τὸν μεσαιῶνα, κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, διετήρησεν ὅμως ἀκραιφνῆ τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν. Οἱ Βενετοὶ ἐξηγόρασαν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ πάλιν, καθ᾽ ὅλους τοὺς μακροὺς αἰῶνας τῆς φραγκοκρατίας, ἡ ἐθνικὴ συνείδησις τῶν Κρητῶν, συνεχῶς ἐξανίστατο κατὰ τῶν κυριάρχων καὶ συγχρόνως ἀφωμοίου αὐτούς.

Πλὴν τῶν λόγων τούτων, κρίνων καὶ ἀπὸ στενῆς ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως, ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε κατὰ προτίμησιν νὰ ἐξερευνηθῶσι τὰ ἀφορῶντα τὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μεγαλόνησον Κρήτην, διότι αὕτη ὑπῆρξεν ἐκ τῶν παλαιοτέρων Βενετικῶν κτήσεων τῆς Μεσογείου, καὶ διότι εἶναι ἡ μόνη χώρα τῆς ὁποίας τὰ ἀρχεῖα διεσώθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἄρτια ἀπὸ τοῦ ΙΓ΄ αἰῶνος. Ἡ ἐξερεύνησις τῶν ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων τὴν νῆσον Κρήτην ἐπιστημονικῶς γενομένη, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γνώμων τῆς ἱστορίας τῆς φραγκοκρατίας καὶ τοῦ εἰσαχθέντος ὑπὸ τῶν φράγκων φεουδαλικοῦ ἀποικιστικοῦ συστήματος.

Ἡ Κεντρικὴ κυβέρνησις τῆς μητροπόλεως μὴ δυναμένη νὰ κυβερνᾷ ἀμέσως τὰς κτήσεις της, ἐφήρμοσεν ἀπὸ τοῦ 1204 τὸ ἀποικιστικὸν σύστημα, ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ὅπως καταμερίσῃ τὰς εὐθύνας τῆς διοικήσεως μετὰ τῶν εὐγενῶν ἀποίκων της, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ ὅπως αἱ ἐκ τῶν κτήσεων εἰσπράξεις περιέρχονται εἰς αὐτὴν ἀνεξόδως καὶ τέλος ὅπως πάντοτε ἔχῃ ἕτοιμον στρατὸν προερχόμενον ἐκ τῶν στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων τῶν τιμαριούχων ἀποίκων.

Ἡ μελέτη ὅμως τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων ἤθελεν εἶσθαι ἀτελής, ἐὰν περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ ἀποσπασματικῶς διασωθέντος τοπικοῦ ἀρχείου τῆς Κρήτης, τοῦ νῦν καλουμένου ἀρχείου τοῦ Δουκὸς τῆς Κρήτης, καὶ τοῦ συμβολαιογραφικοῦ τοιούτου, ἀποτελουμένου ἐκ τῶν πράξεων 300 περίπου συμβολαιογράφων, διότι εἰς ταῦτα δυνατὸν νὰ περιέχωνται αἱ ἐκ Βενετίας διαταγαὶ καὶ ἄλλα τοπικὰ ζητήματα, ἀνυπολογίστου βεβαίως ἐνδιαφέροντος, ἀλλ᾽ ὄχι ἐπαρκοῦς, ὅπως κατανοηθῇ ἡ πολύπλοκος διοίκησις, αἱ σχέσεις κυριαρχούντων καὶ κυριαρχουμένων καὶ ἐν γένει οἱ νόμοι οἱ εἰδικῶς διέποντες τὴν μεγαλόνησον.

Κατ᾽ ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω ἡ ἔρευνα, ὤφειλε νὰ ἄρξηται ἐκ τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων καὶ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων σειρῶν τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου. Τοιαύτη δὲ σειρὰ ἔρχεται πρώτη ἡ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου τῆς Βενετίας «*Maioris Consilii Venetiarum*», τοῦ κυριάρχου σώματος τῆς πολιτείας, εἰς τὸ ὁποῖον δικαιωματικῶς παρεκάθηντο, πάντες οἱ εὐγενεῖς ἢ πατρίκιοι, οἱ συμπληρώσαντες τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ προερχόμενοι ἐκ νομίμου γάμου μετὰ πατρικίας Βενετῆς, ἢ ἰσοτίμου τοιαύτης, εἰδικῶς ἀναγνωριζομένης ὑπὸ τοῦ νομικοῦ συμβουλίου τῆς πολιτείας *(Avogaria di Comun)*.

Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον τῆς Βενετίας συνέστη κατὰ τὸ ἔτος 1172, ὅτε ἐδολοφονήθη ὁ Δόγης Βιτάλης Μιχαὴλ ὁ Β΄. (Vitale Michiel). Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ Δόγης ἐξελέγετο ὑπὸ τοῦ λαοῦ, (collaudatione populi) ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀφῃρέθη τὸ δικαίωμα τοῦτο πραξικοπηματικῶς, ἀποδοθείσης τῆς δολοφονίας τοῦ Δόγη εἰς αὐτόν, ἡ δὲ ἐκλογὴ τοῦ νέου Δόγη ἐνηργήθη ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, τοῦ ὁποίου τὰ μέλη ἦσαν τότε ὡσαύτως αἱρετά. Τὸ πολίτευμα τοῦτο διετηρήθη μέχρι τοῦ 1297, ὅτε οἱ ἀποτελοῦντες τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μεῖζον Συμβούλιον, προέβησαν εἰς τὴν γνωστὴν αὐθαιρεσίαν, δι᾽ ἧς ἀπεφάσισαν, ὅπως ἀφαιρέσωσιν ἐκ τοῦ λαοῦ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων του, καὶ καταστῶσιν μόνιμα μέλη αὐτοὶ καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν. Διὰ τὴν πρώτην ἐκείνην φορὰν θὰ ἀπήρτιζον τὸ συμβούλιον ὅσοι διετέλεσαν ἐπὶ τέσσαρα συναπτὰ ἔτη μέλη αὐτοῦ. Διὰ τῆς πολιτικῆς ταύτης αὐθαιρεσίας τῶν πλουτοκρατῶν τῆς ἐποχῆς, γνωστῆς ὡς serrata del Maggior Consiglio, κατηργήθη τὸ πράγματι δημοκρατικὸν πολίτευμα τῆς Βενετίας, μοναδικὸν φαινόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ μέσου αἰῶνος, ἀντικατασταθὲν διὰ τοῦ αὐστηρῶς ἀριστοκρατικοῦ πολιτεύματος, μᾶλλον ἁρμόζοντος εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον τῆς Βενετίας, ἦτο τὸ νομοθετικὸν τρόπον τινὰ σῶμα τῆς πολιτείας. Ἐψήφιζε τοὺς νόμους τῆς πολιτείας, πολιτικοὺς καὶ δικαστικούς, ἐψήφιζε τὰς ὁδηγίας τῶν ἀξιωματούχων, τῶν ρεκτόρων καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ὀφφικιούχων. Κατήρτιζε τὰ καπιτουλάρια, ἤτοι τοὺς κανονισμοὺς ὅλων ἐν γένει τῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ ὑπέρβασις τῶν ὁποίων, πέραν τῶν στενῶν διατάξεων τοῦ πλαισίου των, ἐτιμωρεῖτο αὐστηρῶς διὰ τῆς ἀπωλείας τῶν προνομιακῶν δικαιωμάτων τῶν ἀξιωματούχων τούτων, οἵτινες πάντες ἀνῆκον εἰς τὸ σῶμα τῶν εὐγενῶν.

Ἐκ τοῦ Μείζονος τούτου Συμβουλίου ἀπέρρεον πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις αἱ γενικώτερον ἔχουσαι χαρακτῆρα καθὼς καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπονομῆς ἀξιωμάτων, ἢ ἄλλων τιμητικῶν καὶ χρηματικῶν ἀμοιβῶν, λόγῳ χάριτος ἢ γενναιοδωρίας.

Τοῦ Μείζονος Συμβουλίου αἱ ἀποφάσεις περιλαμβάνονται εἰς χονδροὺς ἐκ διφθέρας περγαμηνῆς τόμους, λατινιστὶ γεγραμμένους, ἔχοντας ἕκαστος τούτων, ἴδιον ὄνομα, δοθὲν εἴτε κατ᾽ ἀρέσκειαν τοῦ μεγάλου καγκελλαρίου, εἴτε ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Οὕτω οἱ ἀπὸ τοῦ *1232* μέχρι τοῦ *1338* τόμοι καλοῦνται: *Fractus*, ἢ *Commune primum*, *Socius* et *Communis*, ἢ *Commune Secundum*, *Luna*, *Zanetta*, *Pilosus*, *Magnus* et *Capricornus*, *Presbyter*, *Clericus*, *Civicus*, *Phronesis*, *Spiritus Novella*. Οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ *1384* μέχρι τοῦ *1794*, *Leona*, *Ursa*, *Regina*, *Stella*, *Deda*, *Diana*, *Novus*, *Rocca*, *Angelus*, *Frigerius*, *Vicus*, *Surianus*. *Anthelmus*, *Archangelus*, *Ottobonus*, *Padavinus*, *Marcus*, *Vianolus*, *Ballarinus pater*, *Ballarinus filius Maria*, *Busenellus*, *Vincenti*, *Victoria*, *Cecilia*, *Joannes*, *Bartolinus*, *Columbus*, *Gabriellus*. Ἐκ τῶν πολυτιμοτάτων τούτων καταστίχων, δι᾽ ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῶν Δέκα, τῆς 23 Ἰανουαρίου 1684, ἔτος Βενετικόν, δηλαδὴ 1685, ἐγένοντο ἀντίγραφα μετ᾽ ἐπιμελείας, διὰ καλλιγραφικοῦ χαρακτῆρος καὶ εὐανάγνωστα. Ταῦτα ἀνέκαθεν ἐθεωρήθησαν αὐθεντικὰ καὶ πιστὰ ἀντίγραφα ἀπολαμβάνοντα τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ. Πλὴν τούτων, εἰς τὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγονται καὶ τὰ μετὰ διαλείψεων βιβλία ἀπὸ τοῦ 1232 μέχρι τοῦ 1712, τὰ ὁποῖα καὶ ταῦτα περιέχουσιν ἀποφάσεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, τῆς Γερουσίας καὶ τοῦ Συμβουλίου τῶν Δέκα καὶ τὰ ὁποῖα εἰς διπλοῦν ἐφυλάσσοντο εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Νομικοῦ συμβουλίου τῆς Κοινότητος Βενετίας, (Avogaria di Comun). Τῶν βιβλίων τούτων ἄλλα μὲν φέρουσιν ὀνόματα ὡς: *Bifrons, Cerberus, Magnus, Neptunus, Brutus, Philippicus, Saturnus,* ἄλλα δὲ ψηφία ὡς: *A, B, C, D, E, F, G, I, P, PZ, Maius Consilium, Fabritius Primus, Fabritius Secundus.* Εἰς τὴν σειρὰν τῶν βιβλίων τούτων τῆς *Avogaria* οἱ νόμοι τοῦ Μείζονος Συμβουλίου εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κωδικοποιημένοι, δηλαδὴ οἱ ἀφορῶντες τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν συνεπτύχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. Οὕτω οἱ νόμοι οἱ ἀποβλέποντες τὰ καθήκοντα τοῦ Δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης ἀποτελοῦσιν ἴδιον κεφάλαιον, ἐν ᾧ εἰς τὰ πρωτότυπα βιβλία τοῦ Μείζονος Συμβουλίου εἶναι κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, συμφώνως πρὸς τὴν ἡμερομηνίαν καθ᾽ ἣν ἐψηφίσθησαν ὑπ᾽ αὐτοῦ.

Ἡ δημοσιευομένη εἰς τὸν ἀνὰ χείρας τόμον συλλογὴ ἀποφάσεων ἢ νόμων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας, ἠρανίσθη ἐν μέρει μὲν ἐκ τῶν βιβλίων τῆς Avogaria di Comun, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ ἐκ τῶν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ὡς θέλει προκύψῃ τοῦτο ἐκ τῆς ἐπικεφαλίδος ἑκάστου βιβλίου.

Πρὸς μείζονα δὲ ἀκρίβειαν ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν δημοσιευομένων ἐγγράφων, ἀντεβλήθησαν ταῦτα μετὰ τῶν βιβλίων τῶν ἀντιστοίχων σειρῶν. Ἤτοι τὰ ἐκ τῆς Avogaria di Comun ληφθέντα μετὰ τῶν βιβλίων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου καὶ τἀνάπαλιν.

Τὰς δὲ μεταξὺ τῶν διαφόρων σειρῶν ὑπαρχούσας παραλλαγάς, ἐφ᾽ ὅσον προέκυψαν ἐκ τῆς ἀντιβολῆς, παραθέτω ἐν τέλει ἑκάστου βιβλίου μετὰ σχολίων καὶ σημειώσεων τῶν ἐγγράφων, ἐφ᾽ ὅσον χρῄζουσι διαλευκάνσεως πρὸς εὐχερεστέραν κατανόησιν.

Πρὸς μεγαλυτέραν δὲ βεβαιότητα, ὅτι τὰ δημοσιευόμενα ἔγγραφα ἀποδίδονται πιστῶς συμφώνως πρὸς τὰ ἐν Βενετία πρωτότυπα, τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια ἀντεβλήθησαν μετὰ τῶν πρωτοτύπων ἀποσταλέντα εἰς Βενετίαν. Ἡ δὲ ἀξιότιμος Διεύθυνσις τοῦ Κρατικοῦ ἀρχείου τῆς Βενετίας ἐπιστοποίησεν, ὅτι ἡ ἀντιβολὴ μετ᾽ ἐπιμελείας ἐνηργήθη ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ ἐν λόγῳ ἀρχείου κκ. ORLANDINI καὶ FERRO. Κατ᾽ ἀκολουθίαν θεωρῶ καθῆκον μου ἐνταῦθα, νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μου, εἴς τε τὸν Διευθύνοντα τὸ μέγα τοῦτο Κρατικὸν ἀρχεῖον τῆς Βενετίας κόμιτα A. DA MOSTO καὶ τοὺς ἐν λόγῳ κυρίους ORLANDINI καὶ FERRO.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Μ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ACTA ET DECRETA
MAIORIS CONSILII VENETIARUM
RES CRETICAS ILLUSTRANTIA
1255 – 1669

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER BIFRONS

Auogariae Communis

1232–1300

1

Περὶ ἀποδόσεως εἰς τὸν Μᾶρκον Πασχάζην τοῦ ἡμίσεως τιμαρίου του, 1270 Ἀπριλίου 12.

F° 29r **De medietate** seruentarie Marci Pasquasi, quod revertatur in eundem Marcum.

Millesimo ducentesimo LXX. Indictione XIII, die XII exeunte Aprilis.

Cum per ambaxatores qui iuerunt Cretam, sententiatum fuisset, quod medietas seruentarie que fuit et erat Marci Pasquasi de Creta, ueniret in commune, quia non tenuerat eam uarnitam et compertum sit, quod fuit hoc fallum, quia eam tenuerat eam uarnitam cum una sua cauallaria longis temporibus, et modo non fuerat presens, quando ambaxatores faciebant facta illa, ita quod non potuit se excusare nec ostendere ueritatem secundum quod ducha misit dicendo, et etiam dixit Petrus Sesenulo, qui fuit unus de ambaxatoribus, et per alios plures etiam missum fuisset. Capta fuit pars quod dicta medietas seruentarie reuertatur in eundem Marcum.

2

Περὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐν Βενετίᾳ διαμενόντων καὶ ἐπιθυμούντων νὰ ἀναχωρήσωσι. 1271 Ἰουλίου 4.

F° 29t **De Grecis** qui steterunt Venecijs.

Millesimo ducentesimo LXXI. Indictione XIIII, die quarto intrante Julio.

Capta fuit pars, quod de illis Grecis qui sunt et steterunt longis temporibus in Venecijs, illi qui uoluerint tam masculi, quam femine, habeant libertatem eundi quo uoluerint, et illi qui ibunt non debeant ullo tempore habere a communi aliquid pro expensis uel salario.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3

Περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν κυρίαν ἐκ τοῦ οἴκου Νταβαντζάγου ἑνὸς στρατιωτικοῦ τιμαρίου. 1271 Νοεμβρίου 30.

Fo 30r Cuiusdam mulieris de ca Dauanzago, de una militia Crete.

Millesimo ducentesimo LXXI. Indictione XV, die ultimo mensis Nouembris.

Capta fuit pars quod mittatur precipiendo duche et consiliariis Crete per sacramentum quod debeant restituere illi mulieri de ca Dauanzago, illam militiam que ei ablata fuit per ambaxatores qui iuerunt Crete, satisfaciendo communi ut fecerunt alii, et tenendo eam uarnitam ut est ordinatum.

4

Περὶ τῶν θυγατέρων τοῦ Μανουὴλ Δρακοντόπολι, εἰς τὰς ὁποίας ἐπιτρέπεται γάμος μετὰ Λατίνων παρὰ τὰς ἀπαγορεύσεις. 1272, Φεβρουαρίου 12.

Fo 30r De filiabus Manuelis Dragondopolis.

Millesimo ducentesimo LXXI. Indictione XV, die XII exeunte Februario.

Capta fuit pars, quod filie Manuelis Dragondopolis possint maritari in Latinos non obstante aliquo consilio contra hoc ordinato, quod quantum in hoc sit reuocatum.

5

Οἱ ἐν Κρήτῃ δουλοπάροικοι τῶν de Rosa, δὲν ὑποχρεοῦνται εἰς καταβολὰς πρὸς τὸν Νικόλαον Γκίζην, ὡς οἱ ἄλλοι οἱ δοθέντες αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πρίγκιπος Ἀχαΐας καὶ τῶν βαρώνων Μωρέως καὶ Εὐβοίας. 1272, Αὐγούστου 13.

Fo 30r Pro Nicolao Gysi.

Millesimo ducentesimo LXXII. Indictione XV, die XIII, intrante Augusto.

Fuit capta pars, quod uilani dati Nicolao Gysi filio Marini, per principem et alios barones Moree et Nigropontis, exceptis illis illorum de Roza, qui sunt in insula Crete, dari ei debeant, cum ista conditione, quod nullum habere debeat neque possit, qui sit datus alicui militi, uel alicui persone, aut deputatus alicui feudo uel alicui terre siue casali communis, et quod faciet securitatem quod ibit ad principem, et faciet quod princeps mittet per suas litteras, et promittet quod dabit omnes uillanos qui de terris domini Ducis iuerunt uel de cetero ibunt ad terram suam, et si non fecerit quod non teneat, et quod nullum possit trahere de terra.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

6

Διατάξεις ἀφορῶσαι τοὺς ρέκτορας Ρωμανίας[1].

Πρῶτον. Περὶ τοῦ Δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων του. Περὶ τῆς μορφῆς τῆς διοικήσεως τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμιβούλων Κρήτης. 1255 Ἰουλίου 9.

Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι δὲν δύνανται νὰ πλειστηριάζωσι πρὸς ἴδιον ὄφελος τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν κοινότητα, οὐδὲ νὰ συνάπτωσι δάνειον ἐκ τῶν χρημάτων τῆς κοινότητος.

Οὔτε νὰ δέχωνται δῶρα παρὰ τῶν Ἰουδαίων, καὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν μοναστηρίων τῶν Ἑλλήνων. ἀλλ' οὔτε νὰ δίδωσιν.

Οὔτε νὰ ἀγοράζωσί τι ἐκ τῶν αὐτοκρατορικῶν μοναστηρίων, καὶ τῶν Σιναϊτῶν, ἀλλ' οὔτε νὰ πωλῶσι.

Ὁ δοὺξ ὀφείλει νὰ κρατῇ ἀντίγραφον τῆς ἐντολῆς τῶν συμβούλων καὶ οἱ σύμβουλοι τοῦ δουκός.

Οἱ στρατιῶται τοῦ δουκός, καὶ οἱ οἰκεῖοι τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων οὐδεμίαν ἀντιμισθίαν δύνανται νὰ λαμβάνωσιν ἐκ τῆς κοινότητος. Ἐπίσης ὑποχρεοῦνται ἐνόρκως νὰ βεβαιώσωσιν, ὅτι οἱ στρατιῶται τοῦ δουκός, ὁ ἐφημέριός του καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων οὐδὲν θὰ λάβωσι δῶρον πρὸς ὄφελος αὐτῶν.

Ὁ δοὺξ ὑποχρεοῦται νὰ διατηρῇ ἵππον ἄνω τῶν τεσσάρων ἐτῶν, ἀξίας λιτρῶν 100.

Ὁ ἐφημέριος τοῦ δουκὸς δὲν δύναται νὰ κατέχῃ θέσιν ἐν τῇ κοινότητι καὶ νὰ μισθοτεῖται ὑπ' αὐτῆς.

Ὁ δοὺξ δύναται νὰ πωλήσῃ τοὺς ἵππους του ἕνα μῆνα πρὸ τῆς πιθανῆς ἀναχωρήσεώς του, μετὰ δὲ τὴν πώλησιν ὀφείλει νὰ καταβάλῃ πρὸς τὴν κοινότητα, στριλίναν μίαν ἡμερησίως, δι' ἕκαστον ἵππον.

Ὁ δοὺξ τῆς Κρήτης καὶ οἱ σύμβουλοι, ὑποχρεοῦνται νὰ μεταβαίνωσιν ἔφιπποι, διὰ τὰ συμφέροντα τῆς νήσου Κρήτης, ἢ νὰ ταξειδεύωσι διὰ θαλάσσης δι' ὑπηρεσίαν τῆς κοινότητος, ἢ ἄλλως πως εἴτε ἐν τῇ νήσῳ, εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινότητος Βενετίας καὶ τῆς νήσου Κρήτης μόνον ὅταν ἤθελεν ἀποφασισθῇ τοῦτο ἐν πλειοψηφίᾳ ὑπὸ τοῦ μείζονος καὶ τοῦ ἐλάσσωνος συμβουλίου.

Ὁ δοὺξ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ παρ' αὐτῷ τοὺς φρουροὺς τιμαριωτικῆς προελεύσεως, ὡς εἶχεν ὁ εὐγενὴς κύριος Ἄγγελος Μοροζίνης δοὺξ Κρήτης, (1255-1259).

Ὁ δοὺξ τῆς Κρήτης καὶ οἱ σύμβουλοι δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς πλείονας τῶν δύο Λατίνων μετὰ ὀκτὼ ὑπηρετῶν νὰ μεταβαίνωσι πρὸς συνάντησιν Ἕλληνος ἐρχομένου εἰς τὴν πόλιν, οὐδὲ εἰς πλείονας τῶν δύο Λατίνων νὰ συνεταιρισθῶσι μεθ' Ἕλληνος, δι' οἱανδήποτε αἰτίαν ἢ αἴτησιν ἐνώπιον τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης ἢ τῶν ὀφφικιούχων τῆς κοινήτητος.

---

[1] Αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τοὺς ρέκτορας καὶ ταμίας ἀριθ. 6 καὶ 7, ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ Δρ. G. Μαρτίνου Thomas ἐν τῇ συλλογῇ του «Die ältesten Verordnungen der Venezianer für auswärtige Angelegenheiten κ.λ.», μετεφράσθησαν δὲ καὶ συμπεριελήφθησαν ὑπὸ τοῦ Β. Ψιλάκη, ἐν τῇ ἱστορίᾳ του τῆς Κρήτης (ἐν Χανίοις 1909) παράρτημα Β'. σ. 87-96. Τὰ δὲ ἄρθρα 14ον, 15ον καὶ 16ον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 ἐγγράφου ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Β', μέρους σ. 70-71.

Θὰ ἦτο ἀνωφελὴς ἡ ἐπαναδημοσίευσις ἐνταῦθα τῶν διατάξεων τούτων, πρῶτον μὲν ἐὰν τὸ ἔργον τοῦ Thomas δὲν ἦτο λίαν δυσεύρετον, δεύτερον δὲ ἐὰν ὁ Β. Ψιλάκης εἰς τὴν πράγματι περισπούδαστον ἱστορίαν του ἀπέδιδεν ἐν τῇ μεταφράσει τῶν διατάξεων τούτων τὴν πραγματικὴν ἔννοιαν τῶν ὅρων. Πλὴν τούτων ἡ δημοσίευσις τῶν ἐγγράφων τοῦ Μείζονος συμβουλίου τῆς Βενετίας, σὺν τοῖς ἄλλοις προορίζεται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατὰ τὸ ἐφικτὸν συμπλήρωσιν τῶν διαφόρων capitulare τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βενετικῆς πολιτείας ἐν Κρήτῃ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Οἱ σύμβουλοι Κρήτης τοῦ λοιποῦ ὑπάγονται εἰς τὸ συμβούλιον τῶν 5 γερουσιαστῶν, ὡς μέχρι τοῦδε ἐγένετο.

2ον Ὁ δοὺξ Κρήτης καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ, δὲν δύνανται νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν υἱόν, ἀδελφὸν ἢ ἀνεψιόν, μεθ' ὧν ἔχουσιν ἀδιανέμητον τὴν περιουσίαν καὶ οἵτινες πρόκειται νὰ ἐμπορευθῶσιν. 1258, Ἰουνίου 14.

3ον Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι τρὶς κατ' ἔτος ἤτοι κατὰ τετράμηνον, ἐνεργοῦσιν αὐτοπροσώπως ἐν Χάνδακι ἐπιθεώρησιν τῶν ὅπλων τῶν ἱπαρχιῶν τῆς νήσου Κρήτης. Τὰ δὲ τυχὸν εἰσπραχθησόμενα πρόστιμα ἕνεκα τῶν ἐλλείψεων τῶν ἱπαρχιῶν τούτων ἀποστέλλουσιν εἰς Βενετίαν, πρὸς ἀγορὰν ἵππων ὑπὲρ τῆς κοινότητος Κρήτης. 1259, Ἰουνίου 6.

4ον Οἱ Σύμβουλοι Κρήτης ὀφείλουσι νὰ διατηρῶσιν ἵππους, ἐκ τούτων τὸν ἕνα ἀξίας τοὐλάχιστον 50 ὑπερπύρων, 1259, Ἰουλίου 10.

5ον Ὁ δοὺξ τῆς Κρήτης δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ ἢ νὰ ἀποξενώσῃ ἢ νὰ ἐνεχυριάσῃ πλοῖον ἀνῆκον εἰς τὴν κοινότητα ἢ τὰ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. 1259, Αὐγούστου 11.

6ον Περὶ τῶν θνησκόντων τιμαριούχων, τῶν ὁποίων οἱ διάδοχοι δὲν τελοῦσι τὰς ὑποχρεώσεις των ἐντὸς ἔτους, ἀποφασίζεται ὅτι, ἐάν τις τοῦ λοιποῦ δὲν καταγραφεῖ εἰς τὰς δέλτους τῆς κοινότητος καὶ δὲν εἰσαγάγῃ τὰς ἱπαρχίας ἐντὸς τοῦ ἔτους, ὑποχρεοῦται ὁ δοὺξ νὰ εἰσαγάγῃ ταύτας καὶ νὰ κρατήσῃ ὑπὲρ τῆς κοινότητος. 1259, Αὐγούστου 11.

7ον Οἱ κατέχοντες ἱπαρχίας καὶ προσβάλλοντες τὴν κοινότητα, καταδικάζονται εἰς ἐξορίαν, αἱ δὲ ἱπαρχίαι των δημεύονται ὑπὸ τοῦ δουκὸς ὑπὲρ τῆς κοινότητος. 1259, Αὐγούστου 12.

8ον Αἱ ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου Κρήτης, λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν διὰ καλπῶν. 1264, Ἰουνίου 11.

9ον Ὁ δοὺξ Κρήτης καὶ οἱ σύμβουλοι δὲν δύνανται νὰ δωρήσωσι ἢ νὰ δώσωσι λόγῳ χάριτος δῶρα κινητὰ ἢ ἀκίνητα ἀξίας ἀνωτέρας τῶν δέκα ὑπερπύρων κατὰ τὸ διάστημα τῆς θητείας των ἕκαστος. Ἐὰν δέ τις ἤθελεν κριθῇ ἄξιος δώρου ἢ χάριτος, τότε δύναται νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν δῶρον ἢ χάρις ἀξίας δέκα μέχρις εἴκοσι πέντε ὑπερπύρων. Ἐὰν ὅμως εἶναι ἄξιος μεγαλυτέρας χάριτος ἢ δώρου, αὕτη δίδεται κατὰ πλειοψηφίαν τοῦ μείζονος συμβουλίου Βενετίας καὶ Κρήτης. 1273, Ἰουνίου 11.

10ον Ὁ δούξ, οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ ταμίαι Κρήτης ὅταν μεταβαίνωσιν εἰς ἐκστρατείαν ἢ ἄλλην ὑπηρεσίαν, ὀφείλουσι νὰ συγκατοικῶσιν, ὅπως ἡ δαπάνη αὐτῶν εἶναι μία, ἀποτελοῦντες μίαν ἑταιρίαν καὶ ἓν συμβούλιον. 1264, Ἰουνίου 12.

11ον Ὁ δοὺξ Κρήτης δὲν δύναται νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὴν σύζυγόν του ἐκλεγόμενος δοὺξ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς δουκείας του. 1270, Ἰουνίου 3.

12ον Ὁ ρέκτωρ Ρεθύμνης ὀφείλει νὰ ἔχῃ δύο ταμίας ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων του. 1273, Ἰουλίου 14.

13ον Οἱ ἵπποι τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων, μέχρι τοῦδε ὤφειλον νὰ ἔχωσιν ἡλικίαν τοὐλάχιστον τεσσάρων ἐτῶν, τοῦ λοιποῦ δύνανται νὰ ἔχωσιν ἀπὸ 3 ἐτῶν καὶ ἄνω. 1273. 1 Αὐγούστου.

14ον Ὁ Γεώργιος Χορτάτζης, ὁ Μιχαὴλ καὶ ὁ υἱός του Κωνσταντῖνος, ὁ Θεόδωρος καὶ ὁ υἱός του Ἐμμανουὴλ καὶ ὁ Σκουρδύλακος, ἅπαντες ἐκ Κρήτης, ἐξορίζονται ἐκ τῆς νήσου, ἐκ τῆς Βενετίας καὶ ἐκ πάσης χώρας ἐξ αὐτῆς ἐξαρτωμένης, ἐπὶ ποινῇ θανάτου ἐὰν ἤθελον συλληφθῇ. Ἐπίσης δημεύονται τὰ τιμάρια καὶ πάντα τὰ ἄλλα κτήματά των κινητὰ καὶ ἀκίνητα ὑπὲρ τῆς κοινότητος Βενετίας. 1273, Νοεμβρίου 15.

15ον Μέτρα λαμβανόμενα κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν. 1273, Νοεμβρίου 15.

16ον Ὁ δοὺξ καὶ σύμβουλοι Κρήτης δὲν δύνανται νὰ ἀποδώσωσι τιμάριον εἰς τὸν ὁπωσδήποτε ἐπαναστατήσαντα κατὰ τῆς κοινότητος. 1274, Ἰουνίου 7.

17ον Αἱ δαπάναι πρὸς ἀνέγερσιν τῶν δύο φρουρίων καθωρίσθησαν εἰς ὑπέρπυρα 7.000, ἑπομένως δι' ἕκα-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

στον ἀντιστοιχεῖ δαπάνη 3.500 ὑπερπύρων. Ἐὰν ὅμως ἐδαπανήθησαν ὀλιγώτερα τῶν 3.500 δι' ἓν φρούριον, τὰ πλεονάζοντα δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσι, ἀλλ' ἐπανέρχονται εἰς τὴν κοινότητα.
Παραγγέλλεται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης ὅπως ἐνόρκως ἀποδώσωσιν εἰς τὴν κοινότητα τὰ ὑπέρπυρα τὰ ὁποῖα ἔλαβον ἐκ τιμήματος σίτου καὶ ἄλλα τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον δικαίωμα νὰ λάβωσι.
Ἐὰν δὲ δὲν ἤθελον συμμορφωθῆ πρὸς τὴν διαταγὴν ταύτην ἐμπροθέσμως, νὰ ἀποδίδωσιν ἐξ ἰδίων ἄνευ συγκαταβάσεως.
Ἐπίσης δὲν δύνανται νὰ παρέχωσι τιμάρια εἰς τοὺς μὴ ὑπακούοντας εἰς τὰ διατεταγμένα ἐπὶ πλέον τῶν ὅσων ἔχουσι.
Ἐπίσης ἡ μείωσις τῶν μισθῶν τῶν ὀφφικιούχων καὶ ὁ διακανονισμὸς τῶν καστελλάνων τῶν φρουρίων παραμένουσιν ὡς ἔχουσιν, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ μειωθῆ ἡ δύναμις τῶν φρουρίων ἐπὶ ζημίᾳ των. 1275, Ἰανουαρίου 30.

18ον Οἱ σύμβουλοι Κρήτης δύνανται νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν εἰς χρῆμα λίτρας μόνον ἑκατόν, οὐχὶ δὲ τετρακοσίας ὡς προηγουμένως. 1271. Μαΐου 7.

19ον Περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τοῦ δουκὸς κατὰ ἑκατὸν ὑπέρπυρα. 1275, Ἰουλίου 30

20ον Οἱ λαμβάνοντες παρὰ τῆς συζύγου των εἰς προῖκα ἥμισυ τιμάριον ἢ καὶ πλέον, ὑποχρεοῦνται νὰ τελῶσι τὰς τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις, ὡς οἱ ἄλλοι τιμαριοῦχοι.
Ἐπίσης οἱ ὀφείλοντες νὰ διατηρῶσι τιμαριωτικοὺς ἵππους, ἡ ἀξία τοῦ χειροτέρου ἐκ τούτων, δέον νὰ εἶναι 20 τοὐλάχιστον ὑπερπύρων.
Ἐπίσης προστίθεται εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ δουκὸς Κρήτης, ὅπως ἐνόρκως ἀνακρίνει πάντας, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, οἵτινες ἐγένοντο κύριοι τιμαρίου, ἱππαρχίας ἢ πεζῶν, καὶ τηρήσῃ κατὰ τὴν πώλησιν τοὺς ὅρους τῆς διαθήκης, ὡς διετάχθη ὑπὸ τοῦ κληροδοτοῦντος.
Οὐδεὶς τιμαριοῦχος δύναται ἢ πρέπει νὰ μεταβαίνῃ εἰς Βενετίαν ὡς πρεσβευτὴς ὅταν ἡ νῆσος εὑρίσκεται ἐν πολέμῳ (ἐπαναστάσει). 1276 Αὐγούστου 30.

21ον Ἐάν τις νυμφευθῇ ἐν Κρήτῃ. λάβῃ δὲ εἰς προῖκα τιμάριόν τι, ὑποχρεοῦται νὰ τελῇ τὰς τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις αὐτοπροσώπως, τὸ δὲ τιμάριον καταγράφεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ συζύγου, ὅστις ἐξασφαλίζει τοῦτο διὰ τῶν κτημάτων του. Ἐὰν ὁ σύζυγος δὲν θελήσῃ νὰ συμμορφωθῇ τὸ τιμάριον πωλεῖται καὶ ἀποζημιοῦται διὰ τὴν προῖκα του.
Οὐδεμία γυνὴ δύναται δι' ἀποφάσεως δικαστικῆς νὰ γίνῃ κυρία τιμαρίου, πλὴν ἂν αὕτη ἔχει υἱόν, ὅστις ὀφείλει νὰ δώσῃ τὸν νενομισμένον ὅρκον τοῦ τιμαριούχου καὶ νὰ τελῇ τὰς ὑποχρεώσεις του.
Ἐὰν δὲ ὁ υἱὸς εἶναι ἀνήλικος. ἡ εἰρημένη γυνὴ ὀφείλει νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἄλλον νὰ ὑπηρετήσῃ κατὰ τὸ σύστημα ἄλλων τιμαρίων, μέχρις ἐνηλικιώσεως αὐτοῦ. Ἐὰν ὅμως τὸ τέκνον εἶναι θυγάτηρ θὰ ἀνατίθεται ὡσαύτως εἰς ἄλλον νὰ ὑπηρετήσῃ μέχρι τοῦ γάμου της, ὁπότε τὴν ὑποχρέωσιν θὰ ὑπέχει ὁ σύζυγος αὐτῆς. Ἄλλως τὸ τιμάριον πωλεῖται καὶ ἀποζημιοῦται.
Ὁ δοὺξ δὲν δύναται νὰ δέχηται ἢ νὰ ἐπιτρέπῃ νὰ δέχωνται ὑπὲρ τοὺς δύο στριλίνους δι' ἕκαστον μουτζούριον ἅλατος.
Παραγγέλλεται εἰς τὸν δοῦκα, ὅπως ἐνόρκως βεβαιώσῃ ὅτι θὰ στεγάσῃ τὸν ναύσταθμον. 1281, Αὐγούστου 6.

22ον Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης ὀφείλουσι νὰ βεβαιώσωσιν ἐνόρκως, ὅτι θέλουσι διατάξῃ νὰ κατασκευασθῇ ὁ ναύσταθμος Κρήτης, εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ δύναται νὰ περιλάβῃ τὸν στόλον ὑπὸ στέγην. Πρὸς τοῦτο νὰ τεθῇ εἰς τὰς ἐντολάς των ὅτι δύνανται νὰ συνάψωσι δάνειον 1500 ὑπερπύρων, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ δύνανται νὰ δαπανηθῶσι δι' ἄλλον σκοπόν. Ἐκ δὲ τῶν εἰσοδημάτων τῆς Κρήτης θὰ δαπανῶσι τόσα ὅσα θὰ εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ναυστάθμου. 1281, Δεκεμβρίου 2.

23ον Ὁ δοὺξ τῆς Κρήτης δύναται νὰ δαπανήσῃ λίτρας 2.000, ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν καραβανίων καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῶν πλοίων μας ἐν πορείᾳ εὑρισκομένων, ἐκ τῶν 10.000 τὰς ὁποίας δύναται νὰ δανεισθῇ πρὸς στρατολογίαν καὶ ἐξοπλισμὸν πλοίων. 1282, Ἰανουαρίου 4.

24ον Ἡ ροῦγα μαΐστρα (λεωφόρος) τοῦ Χάνδακος ἡ ἀνήκουσα εἰς τὴν κοινότητα, ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Τίτου πρὸς τὴν θάλασσαν νὰ ἐνοικιασθῇ διὰ δημοπρασίας. Ἐπίσης ἑτέρα ροῦγα ἥτις εὑρίσκεται εἰς ἄλλην πλευρὰν ἄγουσα πρὸς τὴν θάλασσαν νὰ ἐνοικιασθῇ καὶ αὕτη ἐπὶ 29 ἔτη. Ὁ ἐνοικιαστὴς ὑποχρεοῦται νὰ κτίσῃ τὴν πρὸς τὴν ροῦγαν πρόσοψιν διὰ λίθων καὶ ἀσβέστου. 1282, Φεβρουαρίου 24.

25ον Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι δὲν δύνανται νὰ ταξειδεύωσι διὰ θαλάσσης ἐκτὸς τῆς νήσου, εἰ μὴ μόνον πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ μεταβαίνωσιν εἰς ἄλλο μέρος τῆς νήσου. 1282, Ἰουλίου 7.

26ον Περὶ μονοπωλήσεως τοῦ ἅλατος. Τὰ εἰπραττόμενα νὰ δαπανῶνται διὰ τὴν ὀχύρωσιν τῶν φρουρίων Κρήτης. Ἐπίσης ὑπὲρ τῶν φρουρίων νὰ δαπανῶνται τὰ εἰσπραττόμενα ἐν Κρήτῃ ἐκ τοῦ φόρου τοῦ ἄρτου. 1279, Αὐγούστου 8.

Fo 69r ***Incipit rubrica continens sub se consilia omnibus et singulis rectoribus Romanie pertinentia.***

Sed primo de ducha et consiliariis Crete. De forma regiminis duche et consiliariorum Crete.

1 Millesimo ducentesimo quinquagesimo quinto, Indictione XIII, die VIIII intrante Julio.

Capta fuit pars in consilio maiori, quod ducha Crete qui ad presens eligi debet, et qui decetero in dicto regimine fuerint et consiliarii non debeant 5 aliquid incantare nec incantari facere, nec comperare, nec comperari facere, aliquo modo uel ingenio de illo communis ad suam utilitatem, nec accipere non debeant, nec accipi facere aliquid mutuo, de illo communis, aliquo modo uel ingenio ad suam utilitatem.

Item quod recipere non debeant nec recipi facere aliquo modo uel ingenio, 10 aliquod presens uel donum a Judeis, nec a monasteriis Imperialibus Grecorum, ad suam utilitatem.

Item quod non debeant comperare nec comperari facere aliquid a monasteriis Imperialibus, nec a Sinaitis aliquo modo uel ingenio ad suam utilitatem.

Item quod ducha habeat exemplum commissionis consiliariorum, et consi- 15 liarii habeant exemplum commissionis duche.

Item quod miles dicti duche, nec aliqui de familia duche nec de familia consiliariorum debeant habere aliquod salarium a communi. Et quod miles duche, et presbyter, et omnes de familia dicti duche et consiliariorum, adstringatur sacramento de non accipere aliquod donum, nec presens ad utilitatem ipsorum duche 20 et consiliariorum, modo aliquo uel ingenio.

Item quod ducha habere debeat unum equum, qui sit a quatuor annis supra, de pretio librarum C.

Item quod presbyter dicti duche non debeat habere aliquod offitium communis, nec sallarium a communi.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Item quod ducha Crete infra unum mensem possit uendere suos equos postquam reddire crediderit; et postquam equos suos uendiderit, debeat ab inde in antea pro quolibet equo dimittere debeat in communi unum sterlinum per diem.

Item quod ducha Crete et consiliarii teneantur et debeant, si maior pars minoris et maioris consilii eis dixerint equitare pro utilitate insule Crete, uel ire in seruitio communis per mare, uel ire alio, tam in dicta insula quam foras de insula pro utilitate communis et insule Crete; secundum quod captum et ordinatum fuerit per maiorem partem minoris et maioris consilii. Et debeat ducha computare de suo hauere omni die yperperum unum et consiliarii, pro quolibet, karatos decem de suo hauere omni die, usque dum in seruitio ipso communis steterint.

Item quod ducha predictus non debeat habere serzentes quos habuit nobilis uir Angelus Maurocenus ducha Crete.

Post hec die XVI intrante mense Julii capta fuit pars in maiori consilio et ordinatum:

Quod ducha Crete et consiliarii non permittant ultra duos Latinos cum VIII seruitoribus ire obuiam alicui Greco in ciuitatem uenienti, nec permittant ultra duos Latinos associare aliquem Grecum pro aliquo facto uel petitione coram ducha Crete et consiliariis uel offitialibus communis Crete.

Item, eo die capta fuit pars quod consiliarius Crete qui eligi debent ad presens et qui decetero electi fuerint sint sub consilio et ordinamento V ancianorum sicut hactenus consiliarii Crete erant.

2. Quod ducha et consiliarii Crete non ducant secum filium, fratrem uel nepotem non diuisos.

Millesimo ducentesimo LVIII. Indictione prima, XIIII exeunte Junio.

Capta fuit pars in Consilio maiori et ordinatum, quod decetero ducha Crete et consiliarii eius non debeant neque possint conducere secum siue tenere filium, fratrem, uel nepotem, qui non sint diuisi ab ipsis, qui debeant exercere nec uti mercadantiam per se nec per alios, et hoc addatur in eorum capitulari sicut fuerit oportunum.

3. Duche et consiliariis Crete de uidendis guarnimentis.

Millesimo ducentesimo LVIIII. Indictione II, die VI exeunte Junio.

Capta fuit pars in consilio maiori et ordinatum quod addatur in commissione duche Crete et consiliariorum qui Cretam decetero iuerint et consiliarii qui sunt ibidem quod ipsi uel maior pars eorum debeant ter in anno, uidelicet omni quarto mense uidere in ciuitate Candie munitiones de cauallariis insule Crete, uidelicet a scala usque Syteam, et conscentiant nec permittant quod uideantur per aliquam personam nisi per eos, et in alio loco nisi in ciuitate Candie, ut dictum est; et quod pecuniam totam que intrabit pro condemnationibus que facte fuerint occa-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

sione disguarnitionum ipsarum caualariarum mittere debeant Venecias de qua comperari debeant equi pro communi Crete et ad insulam Crete transmitti.

4. Consiliariis Crete de tenendis equis.

Millesimo ducentesimo LVIIII. Indictione II, die X exeunte Julio.

Capta fuit pars quod consiliarii Crete, tam apud Candiam, quam apud Caneam et Rethimum, sive alibi insula Crete existentes, debeant de equis, quos habere et tenere debent habere et tenere unum de yperperis L ad minus uel inde supra.

5. De non uendendo uel alienando aliquo ligno communis Crete.

Millesimo ducentesimo LVIIII. Indictione II die XI intrante Augusto.

Capta fuit pars quod ponatur in commissione duche Crete, quod nullo modo uel occasione aliqua, aliquod nauigium communis debeat pignorare, uendere uel alienare, nec coreda ipsius.

6. De militibus qui non faciunt se scribi infra annum.

Millesimo ducentesimo LVIIII. Indictione II, die XI intrante Augusto.

Capta fuit pars quod quando milites Crete moriuntur, illi qui eis succedunt, non tenerentur facere guarnitiones infra annum unum. Capta fuit pars et ordinatum, quod si aliquis decetero fuerit qui non fecerit se scribi in quaternis communis, et eas caualarias intromiserit infra unum annum, teneatur ipse ducha ipsas cauallarias intromittere et tenere pro communi.

7. De illis qui habent cauallarias et faciunt offensiones.

Millesimo ducentesimo LVIIII. Indictione II, die XII intrante Augusto.

Capta fuit pars et ordinatum, quod si fuerit aliquis qui habeat cauallarias in insula Crete qui fecerit offensionem communi, propter quam debeat bannizari, teneatur ducha chauallarias illas quas habuerit intromittere et retinere pro communi, et hoc dictum est tam de illis qui nunc sunt, quam de cetero fuerint bannizati.

8. Quod consilia Crete uadant circum cum bussolis.

Millesimo ducentesimo LXIIII. Indictione VII, die XI intrante Junio.

Pars fuit capta inter XL, quod consilium quod fit in Creta debeant ire partes circum cum bussolis, et partes non possint esse firme nisi capte erunt pro maiori parte maioris consilii, sicut fit in Veneciis, et hoc iungatur in capitulare duche.

Fo 70r *9.* De Gratiis faciendis.

Millesimo ducentesimo LXXIII. Indictione VII, die XI intrante Junio.

Capta fuit pars, quod ducha Crete et consiliarii non possint donare nec facere gratiam de mobile nec de stabile ultra X yperpera uni homini, pro quolibet per

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

totum suum tempus et si aliquis esset dignus donis et de gratiis, quod ducha et consiliarii non possint ei facere dona nec gratiam a x usque ad xxv yperpera supra. Si aliquis esset dignior donis et gratiis non possint facere dona nec gratiam, nisi cum voluntate domini Ducis et maioris partis maioris consilii Veneciarum si eis placuerit et cum voluntate maioris partis consilii Crete et non aliter.

10. Quando ducha et consiliarii et camerarii Crete uadunt in exercitu.

Millesimo ducentesimo LXIIII. Indictione VII, die XII intrante Junio.

Capta fuit pars, quod quandocunque ducha Crete, et consiliarii et camerarii exibunt de Creta in exercitu, uel in aliis negotiis, debeant manere ducha et consiliarii et camerarii in simul et ad unum expendium et unam societatem et unam curiam.

11. Quod ducha Crete non possit portare secum uxorem.

Millesimo ducentesimo LXX. Indictione XIII, die III intrante Junio.

Capta fuit pars quod, qui erit electus ducha non possit ducere secum uxorem suam in regimine duchatus.

12. Quod ille qui ibit rector Rithimum habeat duos camerarios.

Millesimo ducentesimo LXXIII. Indictione prima, die XIIII intrante Julio.

Capta fuit pars, quod consiliarius Crete qui ibit decetero rector ad Rethimum, debeat habere duos camerarios, qui eligantur per ducham et consiliarios et habeant suos quaternos cum quibus ueniant cum rectore ad faciendum rationem.

13. De equis duche et consiliariorum.

Millesimo ducentesimo LXXIII. Indictione prima, die primo Augusti.

Capta fuit pars, cum contineatur in commissione duche et consiliariorum de Creta, quod equi, quos conduxerint debeant esse de annis quatuor et inde supra; quod omnes illi qui decetero electi fuerint, possint conducere de equis de tribus annis et inde supra, et si consilium est contra, sit reuocatum quantum in hoc.

14. De Grecis bannitis de insula Crete.

Millesimo ducentesimo LXXIII. Indictione II, die XV intrante Novembri.

Pars fuit capta, quod Georgius Curtacius et Michali et Constantinus eius filij, et Theodorus Curtacius et eius filius Manuel et Scurdilachus de Insula Crete, sint perpetuo forbaniti de Veneciis, de Crete et de omni parte dominii Veneciarum, et si predicti uel eorum aliquis venerint aliquo tempore ad manus signorie, quod sine aliqua condictione debeant mori, et quod sine remissione aliqua, et sine aliqua spe restitutionis, ipsi et eorum heredes, omnes in perpetuum sint priuati de eorum feudis et de omnibus aliis eorum bonis mobilibus et immobilibus que habent, haberent in insula, seu in aliqua alia parte dominii Veneciarum, que quidem feuda et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

bona omnia eorum sine condictione aliqua in commune Veneciarum deueniant et ipsi uel eorum heredes omnes, nullo unquam tempore possint uel debeant habere feudum uel possessiones aliquas in insula Crete.

15. Contra bannitos Crete et rebelles.

Millesimo ducentesimo LXXIII. Indictione II, die XV intrante Nouembri.

Fuit capta pars quod duchae Crete et consiliariis committatur quod debeant facere stridari et sic per eos debeat obseruari, quod aliquis non possit uel debeat mittere litteras, nuntium nec ambaxatam, nec recipere nec mercaciones dare nec recipere cum aliquo Greco, qui sit rebellis, et si aliquis feudatus tam miles, quam serzentus fuerit facere contra predicta, ammittere debeat feudum, quod feudum non possit restitui ei sive heredibus aut successoribus suis, nisi dominus Dux cum V consiliariis, XXX de XL, et due partes maioris consilii inde concordes extiterint. Item si burgensis aliquis, ut superius dictum est fecerit contra hoc, amittere debeat burgesiam et sit bannizatus et non possit ei restitui burgesia, nec extrahi de banno nisi cum ordine supradicto. Item quod si aliquis latinus, tam Venetus, quam forensis fecerit contra hoc, amittat yperpera CC, et sit bannitus, et si non poterit soluere, poni debeat in maiori carcere in quo stare debeat per duos annos, et explecti duo anni si non soluerit sit in banno. Item si aliquis Grecus, contra predicta, ire temptauerit, amittere debeat unam manum et unum pedem.

Saluo tamen quod si aliquibus supradictorum littera aliqua presentata fuerit, quod ipse incontinenti teneatur presentare hominem et literam domino Duche uel illi, aut illi qui loco duche fuerit. Et si hoc fecerit non cadat in pena superius nominata. Et addatur in commissione duche Crete ante quam uadat totum quod superius dictum est, quod sic teneantur facere obseruare.

16. Quod Ducha et consiliarii Crete non possint reddere feudum alicui qui reuelabit communi aliquo modo.

Millesimo ducentesimo LXXIIII. Indictione II, die VII intrante Junio.

Capta fuit pars, quod in commissione duche et consiliariorum Crete, qui de cetero eligentur, adiungatur et mittatur precipiendo istis qui nunc sunt per litteras domini Ducis per sacramentum, quod si aliquis Grecus qui habet, uel de cetero habebit feudum a domino Duce, uel aliquis qui nunc est franchus, uel decetero erit franchus, decetero reuelabit dominio uel fecerit contra fidelitatem, quod non possint ei reddere feudum, uel franchitatem aliquo modo uel ingenio, nec ei facere aliquam gratiam, nec reddere, dare uel donare ei aliquod donum uel cambium. Item quod si aliquis Latinus, Uasmulus, Blacus, Turcus et de omni genere, excepto de Grecis reuelabit dominio, non possit per aliquod tempus, ipse nec sui heredes habi-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tare in tota insula Crete, et si habitarent debeant esse uillani communis perpetuo.

F° 70t *17.* Duche et consiliariis Crete.

Millesimo ducentesimo LXXIIII. Indictione III, die penultima Januarii.

Capta fuit pars, quod de facto duorum castrorum que ordinata sunt fieri, pro quibus debebant expendi, yperpera $\frac{M}{VII,}$ pro communi Veneciarum, quod in uno dictorum castrorum quod factum est non possint esse expensata ultra $\frac{M}{III}$ D. yperpera et si aliud fiet non possit tolli nec expensari ultra alia $\frac{M}{III}$ D. yperpera, et si fient non possint dicta yperpera uel aliqua ex eis tolli sed remaneant in communi. Et si in alio castro facto sunt expensata ultra yperpera $\frac{M}{III}$ D illud plus reuertatur in communi.

Item quod precipiatur duche et consiliariis de Creta per sacramentum quod restituant in commune yperpera que acceperunt de frumento, et alia que non debebant uel poterant recipere, et si non restituerint ad terminum eis datum quod de suo proprio restituere teneantur, et de suo proprio debeat tantum tolli sine conditione.

Item quod respondeatur dictis duche et consiliariis quod non possint dare seruentariam uel alia aliquibus qui reddirent ad mandata, ultra ea que habuerunt sicut fuit ordinatum.

Item quod illa diminutio quam ipsi fecerunt de sallario offitialium et de ordinamento de castellanis castrorum sit firmum, saluo quod uarnitio castrorum non minuantur in preiudicium castrorum.

18. Quod consiliarii Crete non teneantur portare secum ultra libras c.

Millesimo ducentesimo LXXV. Indictione tertia, die VII intrante Maio.

Capta fuit pars, quod cum consiliarii de Crete tenerentur quilibet eorum portare secum libras CCCC, quod decetero non teneantur portare nisi libras C, et capitulum primum in hoc sit reuocatum.

19. De augmento salarii duche Crete.

Millesimo ducentesimo LXXV. Indictione III, die penultima mensis Julii.

Capta fuit pars quod duche Crete debeat addi pro sallario yperpera C ita quod habeat yperpera M sicut habebat DCCCC.

20. Quod qui habet in Creta mediam militiam pro uxore, teneatur seruire ut alii milites.

Millesimo ducentesimo LXXVI. Indictione IIII, die penultimo exeunte Augusto.

Capta fuit pars, quod omnes illi qui habent, uel decetero habebunt in insula Crete pro uxoribus suis usque ad mediam militiam uel inde supra, teneantur seruire sicut tenentur alii milites de Creta. Et addatur in commissione duche quod teneantur sic facere obseruare.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Item quod omnes illi qui tenentur tenere equos per feudum quod peior equus debeat esse ualoris XX yperperorum et inde supra.

Item quod addatur in commissione duche Crete quod teneantur sacramento inquirere de omnibus, tam hominibus quam mulieribus, qui, uel que, remanserunt uel de cetero remanebunt commissione alicuius qui commisit uel de cetero committet ad uendendum aliquam cauallariam uel seruentariam et facere obseruari formam testamenti in uenditione sicut testator duxerit ordinandum.

Item quod aliquis de feudatis communis non possit nec debeat uenire Venecias pro ambaxata quando est uerra[1] in ipsa terra.

21. Duche et consiliariis Crete.

Millesimo ducentesimo LXXXI. Indictione VIIII, die VI Augusti.

Capta fuit pars quod si aliquis accipiet uxorem in Creta et habebit in dotibus feudum aliquod, quod ipse debeat et teneatur seruire in propria persona deinceps, et debeat illuod feudum scribi marito per extimacionem factam a ducha uel ab aliis sicut uidebitur duche et suo consilio, ita quod ipse maritus faciat quod illud feudum sit pignus illi sue uxori, et quod etiam fatiat ei securitatem super omnia sua bona. Et si ipse maritus hoc nolet uendatur feudum et soluatur inde marito de suis dotibus, et hoc iungatur in commisssione duche et consiliariorum.

Item quod non debeat dari pro iudicatu alicui done aliquod feudum, saluo quod si ipsa haberet filium qui posset seruire ipse debeat iurare et seruire. Et si ipse filius esset minor quam de seruitio, ipsa donna debeat et teneatur facere quod alius seruiat secundum formam aliarum militiarum, et quando ille filius erit talis etatis, quod possit eam militiam seruire, recipiat ipsam et seruiat ut dictum est. Et si haberet filiam similiter faciant illam miliciam servire aliquem alium donec ipsa filia nubat et postea maritus ipsius, ipsam suscipiat et seruiat secundum formam aliarum miliciarum. Et si ipsa hoc nolet, ipsa militia uendi debeat et inde soluatur sibi de sua repromissa. Et hoc iungatur in commissione duche et consiliariorum.

Item quod ducha non debeat accipere uel permittere accipi de mensura salis ultra duos strilinos.

Item quod mittatur duche sub debito iuramenti, quod faciat cohoperiri arsenatum.

22. Quod ducha et consiliarii faciant fieri unum arsenatum.

Millesimo ducentesimo LXXXI. Indictione X, die secunda Decembris.

Fuit capta pars quod mittatur precipiendo duche et consiliariis Crete sub

[1] = Guerra. Ducange. Glossarium.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

debito sacramenti quod debeant fieri facere arsenatum Crete, ita quod nauilium in eo possit stare sub cohoperto; et pro predictis faciendis fiat eis commissio de accipiendo mutuo yperpera MD, et non possint ea expendere in alio aliquo modo. Et de intratis Crete recuperent et accipiant et expendant tantum in predicto negotio quod arsenatus bene compleatur.

23. Quod ducha Crete possit expendere libras $\frac{M}{II}$ pro securitate carauane et gentis nostre, euntis et redeuntis de libris $\frac{M}{X}$ quas potest expendere pro exercitu faciendo.

Millesimo ducentesimo octuagesimo primo. Indictione X, die IIII Januarii.

Cum commissum fuerit duche Crete, quod possit accipere mutuo libras $\frac{M}{X}$ si expedierit pro faciendo exercitu et armandis. Capta fuit pars, quod de dictis libris $\frac{M}{X}$ ipse possit expendere libras $\frac{M}{II}$ pro securitate carauane et nauilii euntis et uenientis, et si consilium est contra sit reuocatum.

24. Quod Ruga maistra de Candia affictetur per incantum.

Millesimo ducentesimo LXXXI. Indictione X, die XXIIII Februarii.

Capta fuit pars quod Ruga maistra de Candida, que est communis a Sancto Tito uersus mare debeat affictari, et etiam alia Ruga que est ab alio latere uersus eam et uersus mare per incantum pro communi ad XXVIII annos et qui eam uel eas acceperit teneatur facere fieri faciem de ante super Ruga de petra et calcina. Et si consilium est contra sit reuocatum quantum in hoc.

25. Duche Crete.

Millesimo ducentesimo LXXXII. Indictione X, die VII Julii.

Capta fuit pars, quod committatur duche et consiliariis Crete, quod non possint per mare exire extra insulam Crete occasione eundi alibi quam in insula Crete.

26. Quod sal Crete ponatur in gabella, et de dacio panis.

Millesimo ducentesimo LXXVIIII. Indictione VII, die VIII Augusti.

Fuit capta pars quod sal Crete ponatur in gabella communis Crete, et quicquid inde recipietur expendatur in munitione castrorum insule Crete que muniuntur pro communi, cum ordine qui uidebitur duche et suo consilio. Item quod quicquid recipietur in Creta de dacio panis similiter expendatur in munitione dictorum castrorum que muniuntur pro communi.

7

Διατάξεις ἀφορῶσαι τοὺς ταμίας Κρήτης

1ον Οἱ ταμίαι Κρήτης δικαιοῦνται ὑπέρπυρα 12, δι' ἐνοίκιον κατοικίας, ἤτις νὰ εἶναι τῆς ἀρεσκείας των, δὲν δύνανται ὅμως νὰ κατοικῶσιν εἰς οἴκημα τῆς κοινότητος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

'Επίσης δὲν δύνανται δι' ἑαυτοὺς ἢ διὰ τρίτους νὰ ἀγοράζωσί τι ἐκ τῶν τῆς κοινότητος, οὐδὲ νὰ ὑπερθεματίζωσιν εἰς τὰς δημοπρασίας αὐτῆς. 1273, 'Ιουνίου 29.

2ον Οἱ ταμίαι τῆς Κρήτης εἰς τὰ συμπόσια καὶ τὰ δῶρα ἐξομοιοῦνται πρὸς τοὺς συμβούλους. 1273, 'Ιουλίου 14.

3ον Οἱ χρηματίσαντες ταμίαι Χανίων, καθίστανται σύμβουλοι τοῦ ρέκτορος. 1281, 'Ιουνίου 29.

4ον Προστίθεται τρίτος ταμίας ἐν Κρήτη, ὅστις μετὰ τῶν ἄλλων θὰ ἐκτελῇ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν πέντε εἰρηνοδικῶν, εἴς τε τὰς ἀνακρίσεις καὶ τὰς ἄλλας ἐνεργείας, αἱ καταδικαστικαὶ δὲ ἀποφάσεις θὰ ἐκδίδονται μετὰ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων, κατὰ πλειοψηφίαν, χωρὶς νὰ αὐξηθῶσιν οἱ πέντε εἰρηνοδίκαι. Μισθὸς τῶν ταμιῶν τούτων ὁρίζεται εἰς ὑπέρπυρα 150 κατ' ἔτος, ὑποχρεοῦνται ὅμως νὰ διατηρῶσιν ἵππον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κοινότητος. 1270, Αὐγούστου 5.

Fo 70r ***Incipiunt consilia camerariis communis Crete pertinentia.***

1. Quod camerarii communis Crete habeant XII yperpera pro fictu domus, et non possint comperare nec incantare de rebus communis.

1 Millesimo ducentesimo LXXIII. Indictione I, die penultimo mensis Junii.

Capta fuit pars quod addatur in commissione camerariorum communis Crete quod possint accipĕre pro fictu domus sue habitationis XII yperpera pro quolibet, et ipsi accipiant domum et domos sicut eis placuerit et non 5 habeant domum pro communi.

Item quod non possint uel debeant per se uel per alios ullo modo uel ingenio comparare nec incantare de rebus communis.

2. Quod camerarii communis Crete debeant esse in conuiuiis et presentibus sicut consiliarii.

Millesimo ducentesimo LXXIII. Indictione I, die XIIII intrante Julio.

Capta fuit pars quod camerarii Crete debeant esse tam in facto conui- 10 uiorum quam in presentibus sicut sunt consiliarii.

3. Quod camerarii Chanee sint consiliarii rectoris.

Millesimo ducentesimo LXXXI. Indictione VIIII, die XVIIII exeunte Junio.

Pars fuit capta quod illi duo qui erunt camerarii Crete Chanee sint consiliarii ipsius terre rectoris.

4. De camerariis Crete quod faciant condempnationes cum ducha et consiliariis.

Millesimo ducentesimo septuagesimo, Indict. XIII, die quinto intrante Augusto.

15 Fuit capta pars quod unus tercius camerarius mittatur Cretam, qui sit cum alliis ad faciendum officium, quod fiebat per quinque de pace ibi in Creta tam de inquisitionibus quam de aliis, et condempnationes fiant per eos et per ducham et consiliarios per maiorem partem eorum, et illi quinque qui erant non fiant amplius, et habeant dicti camerarii pro salario yperpera CL pro quolibet quolibet 20 anno, et teneantur tenere unum equum ad seruicium comunis.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

8

Διατάξεις ἀφορῶσαι τοὺς πέραν τῆς Ἀδριατικῆς ρέκτορας.

1ον Εἰς διαφόρους ρέκτορας μεταβαίνοντας εἰς τὰς θέσεις των, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ὁ δοὺξ τῆς Κρήτης, δίδονται ὁδοιπορικὰ ναύλου ἐπὶ τῶν πλοίων καὶ καμαρῶν (εἶδος πλοίου) 40 σολδία Βενετικῶν γροσίων, δι' ἕκαστον τούτων, τὴν οἰκογένειάν του, τὰς ἀποσκευάς του καὶ τὰς τροφάς του. Ἔτι δὲ ἐὰν ἔχῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἕνα ἢ δύο ἵππους, θὰ λαμβάνῃ διὰ ναῦλόν του δέκα σολδία γροσίων δι' ἕκαστον, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ ἢ ἀνταλλάξῃ αὐτοὺς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του. Ἐὰν ὅμως ἤθελε ταξειδεύσῃ διὰ δημοσίου Βενετικοῦ πλοίου οὐδὲν θὰ λαμβάνῃ. Οἱ δὲ σύμβουλοι τῶν ἀνωτέρω ρεκτόρων θὰ λαμβάνωσι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν, 20 σολδία Βενετικῶν γροσίων, καὶ διὰ τὸν ἵππον των 10 σολδία γροσίων, ὑπὸ τοὺς ἀνωτέρω ὅρους. 1288 Ἰανουαρίου 3.

2ον Οἱ ρέκτορες ὅπως δήποτε ἐπανερχόμενοι εἰς Βενετίαν δύνανται νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν ἐμπορεύματα, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὰς διατυπώσεις τῶν ἄλλων ἐμπόρων. 1272, Φεβρουαρίου 8.

Incipiunt consilia rectoribus de extra culfium pertinentia.

1. De naulo nauis et camerarum dando rectoribus de extra culfum.

Millesimo ducentesimo XLVIII. Indictione VII, die tertio exeunte Januario.

Capta fuit pars in consilio maiori et ordinatum quod potestati Constantinopolis, duche Cretensi, Baiuli Acon, Tyri et Nigropontis, et castellanis Coroni et Motoni, qui amodo iuerint in dictis Signoriis, debeant habere a communi pro naulo nauis et camerarum, soldos XL denariorum Venecialium grossorum pro quolibet pro se et sua familia, arnesiis et uictualibus. Et si portauerint equum unum uel duos, unusquisque illorum debeant habere pro naulo pro quolibet equo soldos X grossorum a communi Veneciarum, quos quidem equos per totum tempus sui regiminis non debeant uendere nec cambire nisi causa meliorandi. Et si cum nauigio communis Veneciarum iuerint, nichil habere debeant de predictis. Consiliarii uero predictorum rectorum debeant eodem modo quilibet eorum pro naulo nauis et camerarum habere a Communi soldos XX grossorum pro se et sua familia, arnesiis et victualibus. Et si portauerint equum unum, unusquisque illorum debeat habere pro nauilio equi soldos X grossorum a communi Veneciarum, quem quidem equum per totum tempus sui regiminis non debeant uendere uel cambire nisi causa meliorandi. Et si cum nauigio communis iuerint, nichil habere debeant de predictis. Et ultra id quod dictum est in ipso uiatico non debeant habere a communi aliquo modo. Post hec anno Domini MCCL mense Julii die X exeunte. Captum et ordinatum fuit in maiori consilio et confirmatum iterum suprascriptum consilium et in fine ipsius consilii taliter specificatum, quod si domino Duci et suo consilio dare placuerit nauigium subtile rectoribus et eorum consiliariis antedictis de ipsis denariis aliquid non detur eis omnino.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2. Quod rectore[s] de extra culfum non possint adducere nec mittere eorum mercationes, nisi sicut alii mercatores.

Millesimo ducentesimo LXXI. Indictione XV, die VIII exeunte Februario.

Capta fuit pars quod rectores omnes, qui decetero ibunt pro Communi Veneciarum extra culfum, si uoluerint uenire Venetias et habebunt licentiam ueniendi uel ante terminum, uel postquam compleuerint, possint uenire; sed non possint adducere nec mittere eorum mercationes nisi sicut poterunt alij mercatores et secundum licentiam datam aliis mercatoribus. Et hoc iungatur in eorum capitulare, et si aliter uenerint cadant in pena qua cadunt qui uadunt contra ordinem.

9

Διατάξεις ἀφορῶσαι πάντας τοὺς ῥέκτορας.

1ον Δὲν παρέχεται συγγνώμη συγγενείας μεταξὺ ρεκτόρων καὶ συμβούλων ὑπηρετούντων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. 1261. Ἰανουαρίου 8.

2ον Οἱ ῥέκτορες οἱ ἐκτὸς τῆς Βενετίας ὑπηρετοῦντες ὀφείλουσι νὰ συλλαμβάνωσι τοὺς δραπέτας ἐκ τῶν κατέργων, ἢ ἄλλους μισθωτοὺς τῆς κοινότητος καὶ νὰ ἐξαναγκάζωσιν αὐτοὺς νὰ πληρώνωσι ὅ,τι ὀφείλουσιν εἰς τὴν κοινότητα. Ὁ καταδότης δικαιοῦται τοῦ τετάρτου τῶν εἰσπραττομένων. 1264, Φεβρουαρίου 13.

3ον Εἰς τοὺς ῥέκτορας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐμπορεύωνται συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας των, οὐδὲ νὰ ἔχωσι παρ' αὐτοῖς γραμματέα ἢ συνεταῖρον ἢ οἰκεῖον, ὅστις νὰ ἐμπορεύηται. Δύνανται μόνον νὰ ἐπενδύωσιν εἰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις τὰς ἐκ τοῦ μισθοῦ των οἰκονομίας ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἐπανόδου των εἰς Βενετίαν. 1272, Μαρτίου 16.

4ον Οἱ ῥέκτορες δὲν δύνανται νὰ λαμβάνωσι δῶρα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς θητείας των καὶ ἐπὶ ἑξάμηνον μετὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτῆς. Ἐὰν δὲ ἤθελον δεχθῇ πρὸ τῆς παρελεύσεως ἑξαμήνου, νὰ προστιμῶνται διὰ διπλασίου ποσοῦ, τὸ ἥμισυ τοῦ ὁποίου θὰ δίδεται εἰς τὸν καταδότην. 1273, Ἰουνίου 2.

5ον Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ῥέκτορας, τοὺς υἱούς των καὶ τοὺς ἀδελφούς των νὰ συνάπτωσιν ἑταιρίαν μετὰ πολίτου, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς θητείας των καὶ ἐπὶ ἑξάμηνον ἀκόμη πέραν ταύτης. 1273, Ἰουνίου 29.

6ον Οἱ ῥέκτορες καὶ οἱ σύμβουλοι ὀφείλουσι νὰ κρατῶσιν ἀντίγραφον τῶν ὁδηγιῶν των ἐναλλάξ. 1274, Αὐγούστου 12.

7ον Οἱ ῥέκτορες δὲν δύνανται νὰ λαμβάνωσι δάνεια παρὰ τῶν ὑπηκόων των. 1276, Ὀκτωβρίου 15.

8ον Οὐδεὶς δύναται νὰ ναυλώσῃ ξένα πλοῖα πρὸς μεταφορὰν ἐμπορευμάτων εἰς Βενετίαν πέραν τοῦ κόλπου (Ἀδριατικῆς). 1278, Αὐγούστου 3.

9ον Καθορισμὸς τῶν δικαιωμάτων μισθοδοσίας τῶν θνησκόντων ἐν ὑπηρεσίᾳ ρεκτόρων μεσοῦντος τοῦ πρώτου ἢ τοῦ δευτέρου ἔτους. 1278, Σεπτεμβρίου 11.

Fo 74t

Incipiunt consilia omnibus rectoribus pertinentia.

1. Rectoribus quod ipsi non habeant consiliarios sibi attinentes.

1 Millesimo ducentesimo LX. Indictione IV, die octavo exeunte Januario.

Capta fuit pars, quod in omnibus regiminibus quo sunt extra Venetiis, et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

erunt decetero tam in signoriis, quam in consiliariis hic modus debeat observari. Videlicet quod rector alicuius regiminis non debeat attinere alicui suorum consiliariorum neque consiliarij inter se, idest secundum lineam parentelle que obseruatur in Venetiis in facto electionum ipsorum regiminum. Verumptamen si acciderit quod aliqui electi fuerint in aliquo regimine contra ordinem suprascriptum, ille qui prius electus fuerit debeat remanere in electione. Pars de XL.

2. Quod rectores debeant capere galiotos et alios fugientes cum soldo.

Millesimo ducentesimo LXIII. Indictione VII, die XIII intrante Februario.

Capta fuit pars in maiori consilio et ordinatum quod iungatur in capitulari omnium rectorum qui exibunt extra Venecias quod teneantur et debeant capere galiotos uel alios fugientes cum soldo communis in personis et rebus, et debeant facere solui id quod debebi communi et quis accusabit debeat habere quartum.

3. Quod rectores non possint facere mercatum nec aliquis de sua familia.

Millesimo ducentesimo LXXII. Indictione XV, die XVI intrante Marcio.

Capta fuit pars quod addatur in commissione castellani Coroni, et omnium rectorum qui uadunt pro Veneciis, quod non possunt facere mercationes secundum formam suarum commissionum quod non debeant retinere secum aliquem notarium uel socium uel alium in familia qui faciat et exerceat mercationem per aliquem modum uel ingenium, saluo quod possint inuestire suos denarios qui eis superauerint de suo sallario per unum mensem ante aduentum ipsorum, et si que consilia essent contra sint reuocata quantum in hoc.

4. Quod sicut rectores non possunt recipere donum nec presens per totum tempore sui regiminis, ita nec per medium annum post.

Millesimo ducentesimo LXXIII. Indictione prima, die II exeunte Junio.

Capta fuit pars quod addatur in commissione omnium rectorum qui uadunt pro communi Veneciarum sicut tenentur per suas commissiones per totum tempore suorum regiminum, ita teneantur per medium annum postquam compleuerint suum regimen, uidelicet de eo quod continetur, quod non possint recipere donum nec presentem. Et si infra dictum terminum medii anni reciperet, perdat duplex de eo quod acciperet, et accusator habeat medietatem et teneatur de credentia, et addatur in capitulari de magno consilio quod teneantur accusare quos scirent fecisse contra, et si quod consilium est contra sit reuocatum quantum in hoc.

5. Quod rectores non recipiant collegantias tempore offitij, nec per dimidium annum post neque filius neque fratres.

Millesimo ducentesimo LXXIII. Indictione prima, die penultimo Junii.

Capta fuit pars quod dicti rectores nec filii nec fratres eorum indivissi ab

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

eis possint nec debeant recipere collegantias ab aliquo burgense, nec ab aliqua alia persona pro eis modo aliquo uel ingenio, per totum tempore regiminis et per medium annum postquam compleuerint, sicut dictum est, et si quid consilium est contra, sit reuocatum quantum in hoc.

6. Quod rectores et consiliarii habeant exemplum suarum commissionum unus de altero.

Millesimo ducentesimo LXXIIII. Indictione II, die XII intrante Augusto.

Capta fuit pars quod omnes rectores qui uadunt pro domino duce et communi Veneciarum, qui habent consiliarios, debeant habere exemplum commissionis suorum consiliariorum, et consiliarij suorum rectorum ante quam se diuidant de Veneciis. Et si aliquis ex eis petierit commissionem sibi ostendi unusquisque ipsam ei ostendere teneatur. Pars de XL.

7. Quod rectores non possint accipere mutuo a subditis suis.

Millesimo ducentesimo LXXVI. Indictione V, die XV intrante Octubrio.

Capta fuit pars quod addatur in commissione omnium rectorum qui uadunt pro domino duce et communi Veneciarum, tam a Grado usque ad caput Aggeris, quam extra; quod non possint accipere mutuo peccuniam aliquam aliquo modo uel ingenio ab aliquo ciue uel burgense, seu habitatore ciuitatis uel loci ubi erunt in regimine, nec filij non diuisi ab eis, nec eorum socij si habebunt, nec stare plezii pro aliquo qui reciperet peccuniam mutuo, et hoc quod non possit accipere pro se et eorum utilitate. Et si consilum est contra sit reuocatum. Pars de LX.

8. Quod nullus possit naulizare naues forenses pro conducendis mercibus de extra culfum.

Millesimo ducentesimo LXXVIII. Indictione VI, die III intrante Augusto.

Capta fuit pars quod aliquis Venetus non possit decetero naulizare nauem seu lignum forinsecorum extra culfum pro uenire Venecia cum mercationibus, uel cum aliis in pena imposita contra illos qui contra ordinem uadunt. Saluo si Veneti essent in aliquo loco ubi esset rector pro domino duce et non esset ibi lignum uel ligna Venetorum. Et si esset et non esset sufficiens uel sufficientia sit in prouidentia ipsius rectoris, uel rectorum quod naulizare possit cum uoluntate rectorum. Et si esset aliquod lignum uel ligna Venetorum ibi, et uelent tale nabulum, quod non possent concordare simul cum mercatoribus, quod sit in preuidentia rectoris et consiliariorum eius, si habebit consiliarios diffiniendi differentiam que erit inter eos sicut eis uidebitur, uel de dare licentiam mercatoribus naulizandi lignum forinsecorum, et hoc ponatur in commissione omnium rectorum qui uadunt pro domino duce et illis, qui nunc sunt, mittatur per litteras domini ducis.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

9. De solutione facienda rectoribus qui obierint in suis regiminibus infra annum.

Millesimo ducentesimo LXXVIII. Indictione VII, die XI exeunte Septembrio.

Capta fuit pars, et fuit confirmata commissio baiuli Accon et fuit ordinatum quod capitulum, quod dicit si acciderit, quod Deus aduertat, te uiam universe carnis ingredi ante terminum tui regiminis, non debes habere sallarium, nisi de tanto tempore quantum steteris etc. debeat remoueri et dicatur, si obierit infra primum annum sui regiminis, quod debeat esse solutus de toto illo anno de sallario quod debebit habere. Et si infra alium annum obierit debeat esse solutus de tanto tempore quanto steterit. Et sic debeat decetero in aliis rectoribus et consiliariis obseruari.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

1. Ἐκ τῆς ἀποδόσεως εἰς τὸν Μᾶρκον Πασχάζην (διορθωτέον πιθανῶς εἰς Πασχάλην), προκύπτει ὅτι πράγματι τὰ τιμάρια ἐδημεύοντο, ὅταν οἱ τιμαριοῦχοι δὲν ἐτέλουν τὰς τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις των. Ὁ Πασχάζης ἀπέδειξε διὰ τοῦ εἰς Βενετίαν μεταβάντος πρεσβευτοῦ Σεσενούλου, καὶ διὰ μαρτύρων, ὅτι ἐτέλει τὰς ὑποχρεώσεις του.

Ἐπίσης προκύπτει ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου ὅτι κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο 1270 ἀπεστάλη πρεσβεία εἰς Βενετίαν.

Παραλλαγαί. Αἱ παραλλαγαὶ ἐν γένει αἱ σημειούμεναι εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, προέκυψαν ἐκ τῆς ἀντιβολῆς τῶν πρωτοτύπων βιβλίων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου μετὰ τῶν βιβλίων τῆς Avogaria di Comun. Πρὸς εὐχερεστέραν σύγκρισιν εἰς τὰς παραλλαγὰς προηγεῖται ἡ δημοσιευομένη γραφὴ καὶ ἕπεται ὡς ἀναγινώσκεται εἰς τὸ ἀντίστοιχον βιβλίον. Ἤτοι ἐὰν τὸ εἰς τὸ κείμενον ἔγγραφον ἔχει ληφθῇ ἐκ τῶν βιβλίων τῆς Avogaria di Comun, ἀκολουθεῖ ἡ παραλλαγὴ ὡς ἀναγινώσκεται εἰς τὸ ἀντίστοιχον βιβλίον τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Δὲν ἔκρινα σκόπιμον νὰ γίνῃ ἀντιβολὴ διὰ τὰς παραλλαγάς, ὅταν αἱ ἀποφάσεις προέρχονται ἐκ τῶν βιβλίων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου.

Στῖχος 7. Εἰς τὸ κείμενον «duca misit dicendo» εἰς δὲ τὸ βιβλίον Commune primum ἀναγινώσκεται «duca dicendo misit». Στῖχος 8. «Sesenulo» ἀναγινώσκεται «Susenulo».

2. Ἐκ τῆς ἀποφάσεως ταύτης συνάγομεν, ὅτι ἡ ἐκ Βενετίας ἀναχώρησις τῶν ἐκεῖ ἐγκατεστημένων Ἑλλήνων δὲν ἐπετρέπετο κατὰ βούλησιν, ἄνευ ἀδείας τοῦ Μείζονος Συμβουλίου.

Παραλλαγαί. Στῖχος 5 «uel salario», ἀναγινώσκεται «uel pro salario».

3. Ἡ αὐτὴ περίπτωσις ὡς ἐν τῷ ἀριθμῷ 1. Ἡ ἐπιστροφὴ ἐνηργήθη καὶ αὖτη τῇ ἐπεμβάσει τοῦ ἐκ Κρήτης πρεσβευτοῦ, πιθανὸν τῆς αὐτῆς, ὡς ἄνω, πρεσβείας.

4. Ἡ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν σταυροφόρων τῷ 1204 ἐπελθοῦσα μεταβολή, εἰσήγαγεν εἰς τὰς φραγκοκρατηθείσας χώρας τὸν καθολικισμὸν ὡς ἐπίσημον θρησκείαν. Ἡ κατάληψις τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τοῦ Βενετοῦ Θωμᾶ Μοροζίνη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία τῆς ἀντικαταστάσεως ὅλων σχεδὸν τῶν ἀρχιεπισκόπων, μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων τῆς Ἑλλάδος διὰ καθολικῶν καὶ ἡ μετατροπὴ τῶν λαμπροτέρων ὀρθοδόξων ναῶν εἰς καθολικούς. Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς ἐνεργείας ταύτας, ἐδημεύθησαν ὅλα σχεδὸν τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα ὑπὲρ τοῦ λατινικοῦ κλήρου καὶ τῶν πολυπληθῶν μοναχικῶν ταγμάτων τῶν καθολικῶν, τὰ ὁποῖα εἰσέβαλον ἐν Ἑλλάδι. Οὕτω ἡ θρησκεία τοῦ γηγενοῦς πληθυσμοῦ ἐτέθη εἰς μειονεκτικὴν μοῖραν ἀπέναντι τῆς θρησκείας τῶν φράγκων κατακτητῶν. Παρὰ ταῦτα καὶ παρὰ τὰς μεγάλας προσπαθείας τοῦ λατινικοῦ κλήρου ὁ ἐπιδιωκόμενος προσηλυτισμὸς τῶν ὀρθοδόξων δὲν ἐπετυγχάνετο, τοὐναντίον λατῖνοι προσήρχοντο εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν. Διὰ τοῦτο μεταξὺ τῶν πολλῶν αὐστηρῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ προσηλυτισμοῦ τῶν λατίνων, ἀπηγορεύθησαν καὶ οἱ μικτοὶ γάμοι, διότι, ὡς εἶναι εὐνόητον, διὰ τούτων εὐχερέστερον ἐπήρχετο ἡ θρησκευτικὴ ἀφομοίωσις.

Ἐν Ἑπτανήσῳ μετὰ πολλὰς διαμάχας καὶ διαπραγματεύσεις, καθ' ἃς ἐξεδόθησαν διάφοροι παπικαὶ Βοῦλλαι ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ι' καὶ Κλήμεντος τοῦ Ζ', ἐπετράπησαν οἱ μικτοὶ γάμοι μόνον περὶ τὸ 1542, διὰ Βούλλας τοῦ πάπα Παύλου Γ', ἐπικυρωθείσης διὰ δουκικῶν γραμμάτων ἀπὸ 1542 καὶ 1544. Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τῇ ἀναφερομένῃ ἐν τῇ ἀποφάσει, περὶ τῶν θυγατέρων Δρακοντόπολι, ἡ ἄδεια περὶ συνάψεως μικτοῦ γάμου δίδεται ὑπὸ τοῦ Μ. Συμβουλίου Βενετίας. Ἡ ἐνέργεια αὕτη δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς μεγάλη συγκατάβασις ἐκ μέρους τοῦ κυριάρχου σώματος τῆς Βενετικῆς πολιτείας, διὰ τοῦτο οἱ λόγοι οἱ ὑπαγορεύσαντες τὴν παραχώρησιν τῆς ἀδείας ταύτης θὰ ἦσαν ἰσχυροί. Ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἀναφέρονται, οὔτε τὰ ὀνόματα τῶν λατίνων συζύγων, δυνάμεθα ὅμως νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐπετράπησαν, οἱ ἐν λόγῳ γάμοι, διότι παρὰ τὰς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις θὰ εἶχον ἤδη εὐλογηθῇ ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως. Ἀλλὰ γάμοι οὕτω εὐλογηθέντες ἦσαν ἄκυροι, προκειμένου δὲ περὶ Βενετῶν εὐγενῶν, οἵτινες ἕνεκα τῆς παρατυπίας ταύτης ἔχανον τὰ δικαιώματα τοῦ πατρικίου, τὸ Μ. Συμβούλιον προέβη εἰς τὴν ἀπόφασιν παραχωρήσεως εἰδικῆς ἀδείας εἰς τὰς θυγατέρας Δρακοντόπολι, πρὸς σύναψιν γάμου μετὰ λατίνων. Ἐννοεῖται ὅτι οὐδὲν κώλυμα ὑπῆρχε, ὅπως ὁ γάμος τελεσθῇ ἐκ νέου, συμφώνως πρὸς τὸ λατινικὸν δόγμα. Δυνατὸν καὶ ἄλλοι λόγοι νὰ ὑπηγόρευον τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀδείας ταύτης, ὡς λ.χ. ἡ ἀναγνώρισις ὑπὸ τοῦ Δρακοντόπολι τῆς πρωτοκαθεδρίας τοῦ πάπα, ἢ ὁ φόβος ταραχῶν ἐὰν αἱ θυγατέρες τοῦ Δρακοντόπολι εἶχον ἀποπλανηθῇ ὑπὸ εὐγενῶν λατίνων.

Παραλλαγαί. Στῖχος 2. «Capta fuit pars», ἀναγινώσκεται «Fuit capta pars».

5. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐνδιαφέρει τὰς Κρητικὰς ὑποθέσεις μόνον ὡς πρὸς τοὺς δουλοπαροίκους τῶν De Rosa τοὺς εὑρισκομένους ἐν Κρήτῃ. Ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος ὅμως αὐτοῦ ἀπὸ ἀπόψεως δουλοπαροίκων, δὲν κρίνω ἄσκοπον νὰ ἀναλύσω τοῦτο ἐνταῦθα.

Ὁ Νικόλαος Γκίζης, ὡς ὑποτελὴς τῶν Βενετῶν, εἶχε πρὸς αὐτοὺς ὡρισμένας ὑποχρεώσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ λαμβάνῃ δουλοπαροίκους ἐκ Βενετοκρατουμένων μερῶν πρὸς ἰδίαν χρῆσιν. Ὁ Γκίζης φαίνεται ὅτι ἔλαβε, ἢ ὅτι ἠγόρασε δουλοπαροίκους, παρὰ τοῦ πρίγκηπος τῆς Ἀχαΐας καὶ τῶν Βαρώνων Μωρέως καὶ Εὐβοίας. Οἱ οὕτω περιελθόντες εἰς τὴν κυριότητα αὐτοῦ δουλοπάροικοι ὤφειλον νὰ καταβάλωσι εἰς αὐτὸν τὰ δικαιώματά του ἐκ τῶν καλλιεργουμένων ὑπ' αὐτῶν γαιῶν. Εἰς τοῦτο ὅμως ἐπεμβαίνουσα ἡ Βενετία, παραγγέλλει ὅτι οὐδὲν θὰ δικαιοῦται νὰ λάβῃ παρὰ τῶν δουλοπαροίκων τούτων, ἐὰν ἡ παρ' αὐτῶν καλλιεργουμένη γῆ ἐδόθη εἰς τιμαριοῦχον ἢ ἀνῆκεν εἰς τιμάριον ἢ εἰς εἰδικὸν πρόσωπον ἢ τέλος ἦτο κοινοτικὸν κτῆμα. Ἐπίσης ὅπως ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Ν. Γκίζην νὰ εἰσπράττῃ τὰ δικαιώματά του παρὰ τῶν δουλοπαροίκων του, ὑποχρεοῖ αὐτὸν νὰ ἐγγυηθῇ ὅτι θὰ μετέβαινε πλησίον τοῦ πρίγκηπος τῆς Ἀχαΐας, ὅπως οὗτος ὑποσχεθῇ ὅτι θὰ ἀπέδιδε πάντας τοὺς δουλοπαροίκους, οἵτινες δραπετεύοντες ἐκ τῶν Βενετικῶν κτήσεων κατέφευγον εἰς τὴν χώραν του. Ὁ Νικόλαος Γκίζης ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν Βενετῶν ἄποικος ἐν Κρήτῃ.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τοῦ ἐγγράφου προκύπτουσιν αἱ σχέσεις τῶν κυριάρχων τοῦ Αἰγαίου μετὰ τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κυριάρχων τῆς Πελοποννήσου, ὡς πρὸς τὴν παραχώρησιν δουλοπαροίκων, εἴτε ἀντὶ χρημάτων, εἴτε εἰς ἀντάλλαγμα ἄλλων ὑπηρεσιῶν ἢ οἰκονομικῶν διευκολύνσεων.

6. 7. 8. 9. Αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τοῦ ρέκτορας τῶν ἐν Ἑλλάδι Βενετικῶν κτήσεων, εἶναι πολυτιμόταται, διότι διὰ τούτων λαμβάνομεν γνῶσιν τοῦ τρόπου διὰ τοῦ ὁποίου οἱ Βενετοὶ ἐκυβέρνουν ἑλληνικὰς χώρας. Αἱ διατάξεις αὗται, συναρμολογούμεναι εἰς εἰδικὰ βιβλία, ἀπετέλουν τὴν συγγραφὴν τρόπον τινὰ τῶν ὑποχρεώσεων τῶν διαφόρων ρεκτόρων, τῶν ἐκ Βενετίας ἀποστελλομένων, διὰ τὴν γενικὴν διοίκησιν τῶν κτήσεων καὶ τῶν ἄλλων ὀφφικιούχων τῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν ρεκτόρων τούτων καὶ τῶν τοπικῶν συμβουλίων εἰς τὰς κτήσεις. Αἱ συγγραφαὶ αὗται οὕτω συνηρμολογημέναι ἀπετέλουν τὰ καπιτουλάρια τῶν ὑπηρεσιῶν. Ἐκ τούτων ἐλάχιστα δυστυχῶς διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, τὰ πλεῖστα δὲ εἰς ἀποσπασματικὴν κατάστασιν.

Ἡ δημοσίευσις τῶν ἀποφάσεων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, τῆς ὁποίας συνέχεια θὰ ἦτο ἡ δημοσίευσις τῶν διασωθέντων ὅπως δήποτε καπιτουλαρίων, τῶν ἐντολῶν τῶν διδομένων εἰς τοὺς ἐκ Βενετίας ἀναχωροῦντας ρέκτορας, αἱ ὁποῖαι εὐτυχῶς διεσώθησαν εἰς τὰ Libri commissionum τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου καὶ τῶν θεσπισμάτων τῆς Γερουσίας, ἀφ' ἧς ἐποχῆς αὕτη ὑπεισῆλθεν εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ Μ. Συμβουλίου δι' ἐξουσιοδοτήσεως αὐτοῦ, εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἐν μέρει ἀνασυγκρότησιν τῶν ἀπολεσθέντων.

Τὸ πρωτότυπον καπιτουλάριον διετηρεῖτο εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μείζονος Καγκελλαρίας τῆς Βενετίας, δι' ἑκάστην ὑπηρεσίαν χωριστά, ἀντίγραφον δὲ τούτου ἦτο κατατεθειμένον καὶ εἰς τὸ τοπικὸν ἀρχεῖον τοῦ ρέκτορος. Ἐπίσης εἰς τὸ τοπικὸν ἀρχεῖον ἦτο κατατεθειμένον καὶ τὸ καπιτουλάριον τῶν τοπικῶν ὑπηρεσιῶν, εἰς τὸ ὁποῖον προσετίθεντο τὰ διὰ νέων ἀποφάσεων λαμβανόμενα μέτρα, τὰ ἀφορῶντα τὰ καθήκοντα τῶν ὀφφικιούχων τούτων.

Ἡ Βενετικὴ πολιτεία, διαγράφουσα τὰ καθήκοντα τῶν ρεκτόρων της, ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἠθικὴν ὑπόστασιν αὐτῶν καὶ τὸ ποιὸν τοῦ λαοῦ τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ διοικήσωσι. Διὰ πᾶσαν ὑπερβασίαν, κατάχρησιν καὶ διὰ πᾶν ἀναφυόμενον νέον ζήτημα, νέα ἄρθρα προσετίθεντο εἰς τὰ καπιτουλάρια καὶ τὰς ἐντολάς, εἰς τὰς ὁποίας ἐσημειοῦτο, ἐὰν τὰ νέα ἄρθρα θὰ συμπεριελαμβάνοντο εἰς τὸ καπιτουλάριον ἤτοι θὰ εἶχον διαρκῆ ἰσχύν.

Οἱ ρέκτορες ἀναλαμβάνοντες ἐνόρκως τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν ὑποχρεώσεών των, ὑπέκειντο εἰς βαρείας ποινὰς ἐν περιπτώσει παραβάσεως αὐτῶν.

Ἐὰν διὰ τῶν σωζομένων πηγῶν τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου ἤθελε καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐν μέρει ἀνασυγκρότησις τῶν καπιτουλαρίων τῶν ρεκτόρων καὶ τῶν ὀφφικιούχων Κρήτης, ἠθέλομεν πληροφορηθῇ περὶ τοῦ σκοποῦ πολλῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Διὰ τούτων ἤθελε γνωσθῇ ἡ ἱστορία τῆς Κρήτης τοῦ ΙΓ΄ αἰῶνος, ἡ ὁποία τόσην ἀνάγκην ἔχει διαφωτίσεως, ἀφ' οὗ ἡ ἐγκατάστασις τῶν Βενετῶν ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἑκατονταετίαν ἐκείνην τόσον δύσκολος δι' αὐτοὺς καὶ τόσον ὀδυνηρὰ διὰ τοὺς Κρήτας. Πόσα μέτρα δὲν θὰ ἐλήφθησαν κατὰ τὴν τριακονταετῆ σχεδὸν ἐπανάστασιν φθίνοντος τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ἥτις κατέληξε διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1299 μετὰ τοῦ Ἀλεξίου Καλέργη;

Ὁ Gerland ἐν τῇ περισπουδάστῳ πραγματείᾳ του «Τὸ ἀρχεῖον τοῦ Δουκὸς τῆς Κρήτης» ἀναφερόμενος εἰς τὰς ἐντολὰς αἱ ὁποῖαι ἐγγράφως ἐδίδοντο εἰς τοὺς ἀπερχομένους ρέκτορας, καὶ αἱ ὁποῖαι κατεγράφοντο εἰς τὰ εἰδικὰ βιβλία «Libri Commissionum», γράφει: «Ὁ Thomas δημοσιεύων τοιαύτας ἐντολὰς ἐν τῇ διατριβῇ του «Die ältesten Verordnungen der Venezianer für auswärtige Angelegenheiten» (Abhandlungen der Bayr. Akademie I. Klasse XIII. Bd. I. Abteilung καὶ ἐν τῇ ἐν τόμῳ XIV I. Abteilung die Kommission des Dogen Andrea Dandolo für die Insel Kreta vom Jahre 1350), παρατηρεῖ: Αἱ ἐντολαὶ αὗται περιέχουσι πολλάκις ἐκλεκτὴν ἱστορικὴν κατάταξιν εἰς ἑκάστην σχετικὴν παράγραφον καὶ παλαιὰς ἀποφάσεις, διὰ τοῦτο ἀποτελοῦσι εὔχρηστον βοήθημα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ ἐπεξηγηματικὴν συμβολὴν εἰς τὰς ἱστορικὰς ἀναδιφήσεις». Κρίνων ὁ Gerland τὴν διατριβὴν ταύτην, γράφει, ὅτι αἱ παρατηρήσεις τοῦ συγγραφέως περὶ τῶν ἐντολῶν τούτων, τὰς ὁποίας ἔδιδον οἱ Βενετοὶ Δόγαι εἰς τοὺς ὀφφικιούχους ἢ τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν, ὡς ὁδηγὸν τῆς διοικήσεώς των, συμφωνοῦσι πρὸς τὰ θεσπισθέντα ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου καὶ περιλαμβανόμενα εἰς τὰ πρῶτα βιβλία αὐτοῦ, Bifrons καὶ Commune secundum, ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἀξίαν πρὸς τὰ καπιτουλάρια. Ταῦτα ὀφείλομεν νὰ διαιρέσωμεν εἰς δύο κατηγορίας, εἰς τὰ τῶν ἀνωτέρων ὀφφικιούχων ἤτοι ρεκτόρων καὶ εἰς τὰ τῶν κατωτέρων. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπήγοντο οἱ ἐξαρτώμενοι ἐκ τῆς ἐν Βενετίᾳ κεντρικῆς κυβερνήσεως, ἤτοι ὁ Δούξ, οἱ δύο σύμβουλοι αὐτοῦ, οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι ἢ Ταμίαι (camerarii) καὶ οἱ ρέκτορες. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ὑπήγοντο οἱ διάφοροι ὀφφικιοῦχοι οἱ ἐν Κρήτῃ ἐκλεγόμενοι. Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι ἀπετέλουν τὸ ἀνώτερον διοικητικὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἐλάμβανεν ἀποφάσεις κατὰ πλειοψηφίαν. Οἱ ταμίαι (camerarii) ἦσαν κατ' ἀρχὰς δύο αὐξηθέντες εἰς τρεῖς τῷ 1270 καὶ εἰς τέσσαρας τῷ 1410. Οὗτοι ἀπετέλουν τὴν ἀνωτέραν οἰκονομικὴν διοίκησιν τῆς Κρήτης, ἥτις ἐξηρτᾶτο ἀμέσως ἐκ Βενετίας. Ἐν τούτοις εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους του καὶ νὰ λογοδοτῶσι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του. Αἱ οἰκονομικαὶ ὅμως ὑπηρεσίαι τῆς νήσου, ἦσαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν ταμιῶν καὶ εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑποβάλωσι τὰ βιβλία των καὶ τὰ ταμεῖα των πρὸς ἔλεγχον. Τοῦ καπιτουλαρίου τῶν οἰκονομικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς νήσου, διεσώθη ἀπόσπασμα, ἐκ τοῦ ὁποίου προκύπτει, ὅτι ὑπῆρχον δύο ταμίαι ἐν Ρεθύμνῳ καὶ Χανίοις. (Ὅρα Gerland, σ. 89). Ἐπίσης προκύπτει ἐκ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ὅτι οἱ δύο οὗτοι ταμίαι οἱ ἀκολουθοῦντες τὸν διοριζόμενον ρέκτορα Ρεθύμνου ἐξελέγεντο ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων του. (Bifrons f° 69ʳ 1273. 14 Ἰουλίου ἀριθ. 12), ἑπομένως δύναται ἀσφαλῶς νὰ λεχθῇ, ὅτι οὗτοι ἐξηρτῶντο ἐκ Χάνδακος ὅπερ νομίζει ὁ Gerland ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀποδείξῃ.

Τὰ περὶ τῶν καπιτουλαρίων τούτων, τῶν τε ἐκ Βενετίας ἀποστελλομένων ὀφφικιούχων καὶ τῶν ἐν Κρήτῃ ἐκλεγομένων, θὰ ἀναπτύξω διὰ μακρῶν ὅταν δημοσιευθῶσι τὰ ἀποσπάσματα τῶν καπιτουλαρίων, τὰ διασωθέντα εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Δουκὸς τῆς Κρήτης, ὁπότε θὰ γίνῃ καὶ ἡ προσπάθεια τῆς ἀνασυγκροτήσεως αὐτῶν διὰ τῆς ἀναδιφήσεως ὅλων τῶν σχετικῶν πηγῶν.

Τὰ ἄρθρα 14, 15, 16 τοῦ ἀριθμοῦ 6, πραγματεύονται περὶ τῶν ληφθέντων μέτρων κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν.

Τὸ ἄρθρον 14 ἀφορᾷ τὸν Γεώργιον Χορτάζην καὶ τοὺς υἱούς του Μιχαὴλ καὶ Κωνσταντῖνον, τὸν Θεόδωρον Χορτάτζη καὶ τὸν υἱόν του Ἐμμανουὴλ καί τινα ἐκ τοῦ οἴκου Σκορδίλου, ἄνευ τοῦ κυρίου ὀνόματος, ἴσως διότι οὗτος ἦτο γνωστὸς ὡς Σκορδύλακος.

Οἱ ἀνωτέρω, διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ Μ. Συμβουλίου, καταδικάζονται εἰς ἀειφυγίαν, ἐπὶ ποινῇ θανάτου ἐὰν ἤθελον συλληφθῇ. Ἐπίσης στεροῦνται τῆς περιουσίας των κινητῆς καὶ ἀκινήτου αὐτοὶ καὶ οἱ κληρονόμοι των, τὴν ὁποίαν ἔχουσι ἢ ἤθελον ἀποκτήσῃ εἰς οἱανδήποτε χώραν, κυριαρχουμένην ὑπὸ τῶν Βενετῶν. Οἱ Χορτάτζαι εἶχον δραπετεύσῃ, ὅτε κατεστάλη ἡ ἐπανάστασις αὐτῶν τῷ 1250, φαίνεται λοιπὸν παράδοξον πῶς μετὰ τόσα ἔτη δηλαδὴ μετὰ εἰκοσαετίαν ὅλην ἀπεφασίσθησαν τὰ κατὰ τῶν Χορτάτζη καταδιωκτικὰ μέτρα, δέον ὅμως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει, ὅτι τὴν ἐπανάστασιν τῶν Χορτάτζη, διεδέχθη ἡ τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη, ἥτις εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προσέλαβε σοβαρωτάτην μορφὴν συνταράξασα τὰ θεμέλια τῆς Βενετικῆς ἐν Κρήτῃ κυριαρχίας.

Τὸ ἄρθρον 15 ἀπαγορεύει πᾶσαν συναλλαγὴν μεθ' Ἕλληνος ἐπαναστάτου. Εἰς τοὺς παραβάτας τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἐὰν μὲν εἶναι τιμαριοῦχοι, δημεύονται τὰ τιμάριά των, τὸ ὁποῖα ἤθελον ἐπιστραφῆ εἰς αὐτοὺς ἢ εἰς τοὺς κληρονόμους μόνον δι' ἀποφάσεως τοῦ Δόγη, τῶν πέντε συμβούλων του (ἐπὶ ἓξ), τριάκοντα τοῦ συμβουλίου τῶν τεσσαράκοντα καὶ τῶν δύο τρίτων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου συμφωνούντων. Διὰ τῆς ἀποφάσεώς του ταύτης τὸ Μείζων Συμβουλίου, ὅπως καταστήσῃ, σχεδὸν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀδύνατον τὴν ἐπιστροφὴν τῶν τιμαρίων ἀποβάλλει μέρος τῆς ἐξουσίας του. Ἐπίσης ἐπιβάλλει ποινὰς εἰς οἷον δήποτε λατῖνον, Βενετὸν ἢ ξένον, ὅστις ἤθελε παραβῇ τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Αὗται συνίστανται εἰς καταβολὴν προστίμου διακοσίων ὑπερπύρων καὶ ὑπερορίαν. Ἐν ἀδυναμίᾳ δὲ καταβολῆς τοῦ προστίμου ἐπιβάλλεται φυλάκισις μέχρι δύο ἐτῶν. μετὰ τὴν ἀπότισιν τῆς ὁποίας ἐὰν τὸ πρόστιμον δὲν ἔχει καταβληθῇ ἐνεργεῖται ἡ ἐκτόπισις. Ἐὰν δὲ ὁ παραβαίνων τὴν ἀπόφασιν εἶναι Ἕλλην νὰ ἀποκόπτηται αὐτοῦ ἡ δεξιὰ χεὶρ καὶ ὁ ἕτερος τῶν ποδῶν.

Ἐξαιροῦνται τῶν ποινῶν, ὅσοι ἤθελον λάβῃ ἐπιστολὴν τῶν ἐπικυρηχθέντων καὶ κατέθετον ταύτην εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Δόγη ἢ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ.

Τὸ ἄρθρον 16 ἀφορᾷ καὶ τοῦτο ἐπαναστάτας. Ἐὰν μὲν πρόκειται περὶ Ἑλλήνων τιμαριούχων οἵτινες ἐπανεστάτησαν, τὸ τιμάριον αὐτῶν οὐδέποτε ἤθελεν ἀποδοθῇ, ἐὰν δὲ περὶ ἀπελευθερωθέντων δουλοπαροίκων, νὰ ἀκυροῦται ἡ ἀπελευθέρωσις αὐτῶν. Εἰς τοὺς περιλαμβανομένους εἰς ἀμφοτέρας τὰς κατηγορίας ταύτας, οὐδέποτε δύναται νὰ παραχωρηθῇ οἷα δήποτε χάρις ἢ δῶρον. Ἐπίσης ἐὰν πρόκειται περὶ Λατίνων, Βασμούλων Βλάχων, Τούρκων ἢ ἄλλων ἀνηκόντων εἰς ἄλλην φυλὴν πλὴν Ἑλλήνων, οὗτοι δὲν δύνανται νὰ κατοικῶσιν ἐν Κρήτῃ ἐλεύθεροι, ἀλλὰ καθίστανται δουλοπάροικοι ἀενάως.

Ἡ ἐπανάστασις αὕτη ἥτις ἐκηρύχθη ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Χορτάτζη, κατέληξε διὰ τῆς τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη, ἥτις διατηρηθεῖσα ἐπὶ μακρὰ ἔτη κατέληξε διὰ τῆς συνθήκης αὐτοῦ μετὰ τῶν Βενετῶν τῷ 1299.

Περιγραφὰς τῆς περιφήμου ταύτης ἀποστασίας, εὑρίσκομεν πλείστας εἰς τὰ Βενετικὰ χρονικά, ἰδιαιτέρως συνιστῶ τὸ χρονικὸν Σαβίνα χειρόγραφον τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐν Βενετίᾳ, Σειρᾶς VII Ἰταλικῶν ἀριθ. 134 σ. 17 καὶ ἐφ. καὶ τὸ τοῦ Ἰωάννου Ἰακώβου Καρόλδου, χειρόγραφον τῆς αὐτῆς Βιβλιοθήκης, Σειρᾶς VI Ἰταλικῶν ἀριθ. 141 σ. 178.

Ἐπίσης περιγραφάς, προερχομένας ἐκ τῶν χρονικῶν τούτων καὶ ἄλλων, δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν εἰς τὰς Βενετικὰς ἱστορίας. Συνιστῶ ἰδιαιτέρως τὴν τοῦ Giuseppe Cappelletti, τόμ. 2ος καὶ τὴν Creta Sacra τοῦ Φλαμινίου Κορνηλίου, τόμ. 2ος.

Παραλλαγαὶ ἀριθ. 6. Τίτλος. «Incipit rubrica» ἀναγινώσκεται «incipit sexta rubrica». Περίληψις «De forma regiminis duche et consiliariorum Crete», ἀναγινώσκεται «ad Ducham Crete de forma sui regiminis». Στῖχος 6. «nec accipere non» ἀναγινώσκεται «nec accipere». Στῖχος 18. «adstringatur» ἀναγινώσκεται «astringatur». Στῖχος 35. «ducha predictus non debeat habere» ἀναγινώσκεται «ducha predicti non debeant habere». Στῖχος 41. «eligi debent» ἀναγινώσκεται «eligi debet». Στῖχος 49. προστίθεται «hec fuit pars de XL». Στῖχος 62. «alibi insula Crete» ἀναγινώσκεται «alibi in insula Crete». Περίληψις ἄρθρον 6. «infra annum» ἀναγινώσκεται «infra unum annum». Στῖχος 131. «cum ordine supradicto. Item quod si aliquis» ἀναγινώσκετα «cum ordine superius dicto. Item si aliquis». Στῖχος 132. «sit bannitus» ἀναγινώσκεται «sit bannizatus». Στῖχος 145. «a domino Duce» ἀναγινώσκεται «a domino duci». Στῖχος 148. «uel cambium» ἀναγινώσκεται «uel cambium. Pars de XL». Στῖχος 151. «perpetuo ἀναγινώσκεται «perpetuo. Pars de XL». Περίληψις ἄρθρον 17. «Duche et consiliariis Crete» ἀναγινώσκεται «Ducha et consiliarii Crete». Στῖχος 162. «uel poterant recipere» ἀναγινώσκεται «uel poterant accipere» Στῖχος 166. «uel alia aliquibus» ἀναγινώσκεται «uel alii aliquibus». Περίληψις ἄρθρον 19. «De augumento salarii duche Crete» ἀναγινώσκεται «Pro ducha Crete de augumento sui salarii». Στῖχος 185. «quod teneantur» ἀναγινώσκεται «quod teneatur». Στῖχος 191. «in ipsa terra» ἀναγινώσκεται «in ipsa insula». Στῖχος 201. «qui posset seruire» ἀναγινώσκεται «quod posset seruire. Στῖχος 204. «seruire, recipiat» ἀναγινώσκεται «seruire et recipiat». Στῖχος 211 «duos strilinos» ἀναγινώσκεται «duos sterlinos». Ἄρθρον 23. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντεγράφη ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

βιβλίου Commune secundum fo 197to διότι δὲν ἀντεγράφη εἰς τὸ βιβλίον Bifrons. Στῖχος 230. «fieri faciem» ἀναγινώσκεται «fieri faciam». Στῖχος 238. «quic quid» ἀναγινώσκεται «quod quicquid».

Παραλλαγαὶ ἀριθ. 7. Στῖχος 7. «ingenio comparare» ἀναγινώσκεται «ingenio comperare». Στῖχος 12. «camerarii Crete Chanee» ἀναγινώσκεται «camerarii Chanee». 4. τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντεγράφη ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τοῦ βιβλίου, commune secundum, διότι δὲν ἀντεγράφη εἰς τὸ βιβλίον Bifrons.

Παραλλαγαὶ ἀριθ. 8. Στῖχος 4. «qui amodo iuerint» ἀναγινώσκεται «qui modo iuerint». Στῖχος 7. «debet habere» ἀναγινώσκεται «debeat habere». Στῖχος 9. «uendere nec cambire» ἀναγινώσκεται «uendere uel cambire». Στῖχος 11. «quilibet eorum» ἀναγινώσκεται «quilibet illorum». Στῖχος 12. «soldos XX grossorum». ἀναγινώσκεται «soldos XX denariorum venecialium grossorum». Στῖχος 14. «pronauilii equi» ἀναγινώσκεται «pro naulo equi». Περίληψις ἄρθρον 2. «Quod rectore de extra culfum non possint adducere nec mittere eorum mercationes» ἀναγινώσκεται. «De rectoribus quod non possint aliter mittere mercationes nec adducere».

Παραλλαγαὶ ἀριθ. 9. Στῖχος 6. «in facto electionum ipsorum regiminum. Verumptamen» ἀναγινώσκεται «in facto electorum regiminum. Verum tamen». Στῖχος 13. «id quod debebi» ἀναγινώσκεται «id quod debent». Στῖχος 16 «quod non possunt facere» ἀναγινώσκεται «qui non possunt facere». Στῖχος 19. «superauerint de suo» ἀναγινώσκεται «superauerit de suo». Στῖχος 20. «et si que» ἀναγινώσκεται «et si qua». Περίληψις ἄρθρον 4. «Quod sicut rectores non possunt recipere donum nec presens per totum tempore sui regiminis, ita nec per medium annum post» ἀναγινώσκεται «Quod rectores sicut non recipiunt donum tempore officii ita nec post per dimidium annum», Στῖχος 24. «per totum tempore suorum» ἀναγινώσκεται «per totum tempus suorum». Στῖχος 27. «nec presentem» ἀναγινώσκεται «nec presens». Στῖχος 30. «et si quod consilium» ἀναγινώσκεται «et si aliquod consilio». Περίληψις ἄρθρον 5. «neque filius, neque fratres». ἀναγινώσκεται «neque filii neque fratres etc». Στῖχος 35. «tempore regiminis» ἀναγινώσκεται «tempus sui regiminis». Στῖχος 49. «ubi erunt» ἀναγινώσκεται «quo erunt». Στῖχος 51. «sit reuocatum» ἀναγινώσκεται «reuocatum sit. Pars de XL» Στῖχος 55. «Saluo si Veneti» ἀναγινώσκεται «saluo consilio capto quod sal de Euiza possit conduci cum nauigio forinsecorum et Venetorum. Et saluo si Veneti». Στῖχος 58. «uel rectorum» ἀναγινώσκεται «seu rectorum».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER CERBERUS

Auogariae Communis

1282—1300

1

Διατάξεις ἀφορῶσαι εἰδικὰ πρόσωπα.

Ἀριθ. 20. Ὁ Μαγίστρος Γεράρδος ἰατρὸς ἐκ Κρήτης θὰ λαμβάνῃ διὰ μισθοδοσίαν του ἐτησίως 12 λίτρας γροσίων καὶ ἀνάλογον κατοικίαν ἀξίας 30 σολδίων γροσίων περίπου. Ταῦτα θὰ πληρώνονται ἐκ τῶν 3000 λιτρῶν τῶν προοριζομένων διὰ μισθούς.

Fn 39r ***Incipiunt consilia ad speciales personas pertinentia.***

Fo 40r No 20. Magister Gerardus de Creta habeat libras XII grossorum in anno et soldos XXX grossorum uel infra pro domo.

Millesimo ducentesimo LXXXXVI, die VIII Madii. 1

Capta fuit pars quod magister Gerardus de Creta medicus accipiatur ad salarium nostri communis ita quod habeat omni anno libras XII grossorum et domum sufficientem pro suo statio de soldis XXX grossorum et inde infra. Et hec soluantur de libris $\frac{M}{III}$ de mense sicut soluuntur alia salaria. Et si consi- 5
lium est contra etc.

2

Διατάξεις ἀφορῶσαι τὸν Δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους.

1ον Πρὸς τὸν εὐγενῆ κ. Ματθαῖον Μπελένιον παραχωρεῖται οἰκόπεδον ἐν Κρήτῃ ἐπὶ τῆς ρούγας πρὸ τῆς οἰκίας τῆς Μαρίας Φρσγκίσκου καὶ Θωμᾶ Μπλόντου διὰ νὰ κτίσῃ οἰκίαν, ἥτις μετὰ παρέλευσιν 29 ἐτῶν θὰ εἶναι κτῆμα τῆς κοινότητος. Μέχρι τῆς παρελεύσεως τῶν 29 ἐτῶν θὰ καταβάλῃ ὑπέρπυρα δύο ἐτησίως διὰ τὸ οἰκόπεδον. 1282, Αὐγούστου 18.

2ον Ὁ δοὺξ Κρήτης νὰ μὴ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν γενομένην παραγγελίαν πρὸς τὸν Ἀνδρέαν Κορνάρον,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

συμφώνως πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς. (Ἡ ἐπιστολὴ δὲν ἐπισυνάπτεται). 1288, Ἀπριλίου 22.

3ον Οἱ Ἰουδαῖοι Κρήτης πληρώνουσιν ἐτησίως ὑπέρπυρα 990, ἐζητήθη ὅπως τοῦ λοιποῦ μέχρι πέρατος τοῦ πολέμου πληρώνωσι ὑπέρπυρα 600 καὶ ταῦτα πρὸ τῆς συνήθους προθεσμίας. Ἀπερρίφθη. 1288, Ἰουλίου 25.

4ον Τὰ ἐκ τοῦ ἐμπορίου τῆς Κρήτης εἰσπραττόμενα θὰ δαπανῶνται πρὸς βελτίωσιν τοῦ λιμένος Χάνδακος, διότι εὑρίσκεται εἰς κακὴν κατάστασιν καὶ ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ καταστρέφεται. 1290, Ἰουλίου 2.

5ον Ἕνα μῆνα μετὰ τὴν ἄφιξίν των, ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης ὀφείλουσι νὰ ἐπιθεωρῶσι τὴν κατάστασιν τῶν φρουρίων καὶ ἀφ' οὗ λάβωσι γνῶσιν τῶν ἐλλείψεων διαθέσωσι τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν πρὸς ἐπανόρθωσιν αὐτῶν, ἐκ τῶν προσόδων τῆς νήσου. Τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο δὲν δύναται νὰ διατεθῇ δι' ἄλλον σκοπὸν εἰμὴ μόνον πρὸς βελτίωσιν τῶν φρουρίων. Ἐὰν ὅμως παραστῇ ἀνάγκη μεγαλυτέρας δαπάνης τὸ ποσὸν νὰ αὐξάνηται. 1290, Ἰουλίου 6.

6ον Ἐάν τις (τῶν ρεκτόρων) ἤθελε φορολογήσῃ τὸ ἐμπόριον τῶν Ἰουδαίων, νὰ χάνῃ τὸ ἥμισυ τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον ἀπεκόμισεν ἐκ τῆς φορολογίας. Τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ νὰ διανέμηται ἐξ ἴσου εἰς τὴν κοινότητα καὶ τὸν καταδότην. 1290, Σεπτεμβρίου 29.

7ον Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι οἱ μεταβαίνοντες εἰς Κρήτην δὲν δύνανται νὰ ἐξαγοράζωσιν οἰκόπεδον ἢ οἰκίαν ἐν Χάνδακι ἢ ἐν τῇ ἐξοχῇ, ἐὰν τὸ οἰκόπεδον ἢ ἡ οἰκία εἶναι τῆς δικαιοδοσίας τιμαρίου τινος. 1292. Ἰανουαρίου 19.

8ον Τὸ ἀναγκαῖον ἅλας διὰ τὴν νῆσον Κρήτην θὰ δίδεται ὑπὸ τῶν καστελλάνων Μεθώνης καὶ Κορώνης καὶ εἰς τὴν τιμὴν τῆς κατασκευῆς. Ἀπαγορεύεται δὲ ἡ προμήθεια ἀλλαχόθεν. 1292, Ἰουνίου 28.

9ον Ὁ Ἰωάννης Ἀποζάκιος διορίζεται καγγελλάριος Χανίων, μὲ μισθὸν ὑπερπύρων 80 καὶ τὰς συνήθεις ὠφελείας. 1293, Ἀπριλίου 12.

10ον Ὁ διορισμὸς τοῦ ἀνωτέρω δημοσιευθήσεται ὑπό τινος τῶν ρεκτόρων ἐνώπιον συμβολαιογράφου, ἀφ' οὗ εἰσπραχθῶσι τὰ δικαιώματα τῆς κοινότητος. 1293, Μαΐου 5.

11ον Οἱ εἰς Κρήτην μεταβαίνοντες σύμβουλοι, ὑποχρεοῦνται ὅπως διὰ κλήρου ἀποφασισθῇ ποῖοι ἐκ τούτων θὰ εἶναι ρέκτορες Χανίων καὶ ποῖοι Ρεθύμνου. Οἱ οὕτω κληρωθέντες ὑποχρεοῦνται νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς ρεκτορίας των ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν. Ἐπίσης τὸ αὐτὸ ἐνεργεῖται καὶ διὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος.

12ον Οὐδεμία οἰκία ἀνήκουσα εἰς τὴν κοινότητα παραχωρεῖται ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων του, ἄνευ ἀδείας τοῦ Δόγου καὶ τοῦ συμβουλίου του, ἐπιτρέπεται δὲ μόνον ἡ παραχώρησις εἰς ὡρισμένους ἀξιωματούχους. Ὅσαι δὲ τυχὸν ἐδόθησαν ἀπὸ δεκαετίας εἰς ἄλλους πλὴν τῶν ἀναφερομένων ἀξιωματούχων, ἀποδίδονται εἰς τὴν κοινότητα. 1293, Μαΐου 5.

13ον Λατῖνος τιμαριοῦχος ἢ ἔχων ἀστικὴν ἰδιοκτησίαν δὲν δύναται νὰ συγγενεύσῃ μεθ' Ἕλληνος, ἐπὶ ποινῇ ἀπωλείας τοῦ τιμαρίου ἢ τῆς ἀστικῆς του περιουσίας.

14ον Οἱ σύμβουλοι Κρήτης δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἐγγυηταὶ ἢ ἀρχιπληρωταὶ, οὔτε νὰ παρέχωσιν ἐγγύησιν διὰ λογαριασμὸν ἑνὸς ἢ πολλῶν ὀφειλετῶν τῆς κοινότητος.

15ον Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι δύνανται νὰ ἐπιβάλωσι ποινὰς εἰς τοὺς ταμίας Κρήτης ἐπὶ παραβάσει τῶν ὅρων τοῦ capitulare.

16ον Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι ἐνεργοῦσι τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς κοινότητος μόνον ἐν τῇ πλατείᾳ. 1293, Μαΐου 9.

17ον Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης δύνανται μόνον ἐν ὁμοφωνίᾳ νὰ ναυλώσωσιν ἢ ἀνταλλάξωσι πλοῖον, 1293, Ἰουλίου 2.

18ον Ἐλέχθη ὑπό τινων συμβούλων οἱ ρέκτορες Ρεθύμνου νὰ κατοικῶσιν εἰς Καστελνόβο, διότι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θὰ ἦτο ὠφελιμώτερον διὰ τὴν κοινότητα καὶ σκοπιμώτερον διὰ τὴν ἄμυναν κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἐπὶ αἰτήσεως, ὅπως διαταχθῶσιν ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης νὰ προτείνωσι τοῦτο εἰς τὸ ἐκεῖ Μεῖζον Συμβούλιον, ἀπεφασίσθη νὰ παραμείνῃ τὸ ζήτημα ὡς ἔχει. 1295, Ἰανουαρίου 30.

19ον Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης δύνανται νὰ πωλῶσι τὸ ἅλας ὑπὲρ τοὺς δύο στερλίνους ἀνὰ μουτζούριον, παρὰ τὰ μέχρι τοῦδε διατεταγμένα. 1295, Ἰουλίου 12.

20ον Τοῦ λοιποῦ ἐκλέγονται δύο σύμβουλοι ἐν Χανίοις, ὁ δὲ μισθὸς αὐτῶν αὐξάνεται εἰς 200 ὑπέρπυρα ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε 150 ἐτησίως. Ἀπαγορεύεται δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ ἐμπορεύωνται διὰ λογαρισσμόν των ἢ διὰ λογαριασμὸν τρίτων. 1299, Ἰανουαρίου 14.

F° 98r

Incipiunt consilia ad ducham et consiliarios Crete pertinentia.

1. Detur Matheo Bellegno terra ad laborandum de petra.

Millesimo ducentesimo LXXXII, die XVIII Augusti. 1

Capta fuit pars, quod detur nobili uiro Matheo Belligno pezia I terre uacue que est in Creta super rugam, ante domum Marie Francisce et ante domum Thome Blondo ad laborandum eam de laborerio de petra et tenendum usque ad XXVIIII annos, et completis ipsis XXVIIII annis remaneat in communi Veneciarum, 5 et terram et laborerium quod fiet super ea, et nichilhominus duo yperpera pro territorio quolibet anno ipsorum XXVIIII annorum communi soluere teneatur.

2. Supersedeat de precepto facto Andriolo Cornario et aliis.

Millesimo ducentesimo LXXXVIII, die XXII Aprilis.

Capta fuit pars quod mittatur precipiendo duche Cretensi quod supersedeat de precepto facto Andriolo Cornario et aliis secundum tenorem littere. 10

3. Judei soluant yperpera $\frac{C}{VIIII}$ in anno.

Eodem millesimo, die XXV Julii.

Cum poneretur pars una taliter, quod sicut Judei de Crete soluunt ad presens per annum yperpera $\frac{C}{VIIII}$ LXXXX, ita decetero usque ad guerram finitam debeant soluere per annum yperpera DC, et quod ante terminos constitutos, seu solitos non compellantur soluere predicta yperpera. Et alia pars fuit de non. 15 Capta fuit pars de non.

4. Comerclum Crete non expendatur nisi in melioratione portus.

Millesimo ducentesimo LXXXX, die II Julii.

Capta fuit pars quod id quod intrabit de cetero de comerclo communis Crete non possit expendi in aliquo alio quam in aptatione et melioratione portus Candide, qui est multum deuastatus et cotidie deuastatur. Et hoc addatur in com- 20 missionibus duche et consiliariorum qui decetero eligentur.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

5. Deputent pecuniam sufficientem pro guarnitionibus Crete.

Eodem millesimo, die VI Julii.

Capta fuit pars quod addatur in commissionibus duche et consiliariorum Crete, quod infra mensem unum postquam applicuerint teneantur et debeant inquirere et scire omnes guarnitiones castrorum nostrorum de dicta insula Crete. Et scire quantum ascendunt dicte guarnitiones, et debeant deputare de redditibus communis Crete tantum, quantum ascendunt dicte guarnitiones, et non possint dictam pecuniam expendere in aliqua alia re, aliquo modo uel ingenio, nisi in dictis guarnitionibus. Et si aliquo tempore aliqua occasione oporteret fieri maiorem guarnitionem, plus debeant deputare. Et si consilium est contra sit reuocatum in hoc.

6. Qui tansat comerclum soluendum per Iudeos soluant etc.

Millesimo ducentesimo LXXXX, die XXVIIII Septembris.

Capta fuit pars quod quicumque decetero tansabit comerclum soluendum per nostros Iudeos perdat medietatem haueris sic tansati. Et qui accusauerit contrafacientes ita quod per eius accusationem ueritas sciatur habeat medietatem dicte medietatis et teneatur de credentia, et altera medietas sit communis. Et hoc addatur in commissionibus rectorum quod sic debeant obseruare. Et in solutionem dicti comercli non intelligantur Judei de Tyro. Pars de XL.

7. Non possint affrancare terram uel domum de feudo.

Millesimo ducentesimo LXXXXI, die XVIIII Ianuarii.

Capta fuit pars, quod addatur in capitulari duche et consiliariorum qui a modo ibunt in Cretam, quod non possint affrancare terram nec domum in civitate Candie, nec de foris, aliquo modo uel ingenio si dicta domus uel terra erit alicuius feudi. Pars de XL.

8. Sal necessarius Crete accipiatur a Castellanis Corone.

Millesimo ducentesimo LXXXXII, die XXVIII Junii.

Capta fuit pars, quod totus sal necessarius insule nostre Crete, accipiatur a Castellanis nostris Corone et Modone pro eo precio quo habent ipsum modo, et non accipiatur aliunde et addatur in commissionibus duche et consiliariorum.

9. Johannes Aposatius sit cancellarius Canee.

Millesimo ducentesimo LXXXXIII, die XII Aprilis.

Capta fuit pars quod Johannes Aposatio sit cancellarius Canee cum salario consueto. Et fuit specificatum per dominum Ducem et consiliarios, quod dictum salarium sit yperpera LXXX cum proficuis consuetis.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

10. Et publicetur in Notatorio.

Eodem millesimo, mense Madii die v.

Capta fuit pars, quod Johannes Aposatij qui est factus per maius consilium cancellarius Canee debeat publicari per unum nostrorum rectorum qui uidebitur domino duci in notarium, soluendo rationem communis.

11. Consiliarii uadant per texeram rectores Caneam.

Eodem die.

Capta fuit pars quod incontinenti quando consiliarii ibunt Cretam applicuerint ibi, teneantur inter se prohicere texeras qui eorum ire debebunt rectores ad Caneam et Rethimum. Et illi quibus texere aduenerint predicte, teneantur infra xv dies ire ad dictas rectorias. Et similiter prohitiant texeras alio anno sequienti. Et illi quibus aduenerint texere predicte uadant infra xv dies ad rectorias predictas.

12. Non dent domum aliquam communis alicui sine nostra licentia.

Eodem die.

Capta fuit pars quod aliqua domus communis non possit dari decetero per ducham et consiliarios Crete alicui sine licentia domini Ducis et sui consilii, excetis amiralio, pesatore illo qui aptat stateras, illo qui procurrat portam et duobus gastaldionibus. Et ille domus que date sunt a x annis citra aliis quam predictis debeant deuenire in commune.

13. Latinus afeudatus non contrahat parentelam cum Greco.

Item quod aliquis latinus feudatus seu habens burgesiam non possit facere parentelam cum Greco, et qui fecerit perdat feudum et burgesiam nec esse habitator in insula Crete.

14. Consiliarij non stent plezij.

Item quod consiliarij Crete non possint nec debeant stare plezij uel pagatores, nec dare pignus pro aliquo uel aliquibus, qui debeant dare aliquid communi aliquo modo uel ingenio.

15. Possint imponere penam camerariis.

Item quod ducha et consiliarij Crete possint imponere penam et penas camerariis Crete pro hiis que facere debent per suum capitulare, et penas quas imposuerint, teneantur excutere a dictis camerariis si facerent contra.

16. Res incantande incantentur in plathea.

Eodem millesimo, die viiii Madii.

Capta fuit pars quod addatur in capitularibus duche et consiliariorum Crete quod omnes res communis que debebunt incantari solum in plathea et non alibi.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

17. Non possint mutuare nec naulizare aliquod nauilium.

Eodem millesimo, die II Julii.

Capta fuit pars quod ducha et consiliarii Crete non possint naulizare nec mutuare aliquod nauilium, nisi tres eorum fuerint concordes.

18. De rectoribus mittendis ad castrum Nouum.

Millesimo ducentesimo LXXXXIIII, die XXX Januarii.

Cum dicatur per aliquos consiliarios Crete quod rectores qui mittuntur Rethimum starent utilius pro communi nostro, et ad defensionem inimicorum in partibus Castrinoui, ponebatur pars quod commitatur duche et consiliariis Crete, quod hoc dicant et proponant in suo maiori consilio, et sicut ipsi maiori consilio bene uidebitur de hoc, pro utilitate communis, ita obseruent ipsi et obseruetur per successores eorum. Capta fuit pars de stare firmi.

19. Possint uendere mensuram salis ultra duos sterlinos.

Millesimo ducentesimo LXXXXV, die XVII Julii.

Cum in commissionibus duche et consiliariorum Crete contineatur quod non possunt uendere mensuram salis ultra duos sterlinos et modo per defectum sal sit carius solito nauilii, ita quod commune inde dampnum reciperet, si daretur pro dicto precio. Capta fuit pars quod remaneat in libertate duche et consiliariorum uendendi mensuram salis ultra duos sterlinos sicut uidebitur eis non obstante capitulo suarum commissionum.

20. Fiant duo consiliarij ad Caneam.

Millesimo ducentesimo LXXXXVIII, die XIIII Januarii.

Capta fuit pars, quod decetero eligantur duo consiliarii ad Chaneam, et sicut ipsi habebant yperpera CL in anno pro quolibet, sic habeant yperpera CC tenendo talem familiam et uarnitionem de pueris et equo, qualem habebant hactenus. Et non possint facere nec fieri facere mercatum per se uel per alios aliquo modo uel ingenio. Et sint consiliarii et camerlengi, sicut fuerint olim, et uadant cum primis rectoribus qui ibunt illuc.

3

Διατάξεις ἀφορῶσαι τοὺς ταμίας Κρήτης.

1ον Περὶ πωλήσεως τοῦ τιμαρίου Ριτζάρδου καὶ τῶν ὑπαρχόντων του. Διεγράφη.

2ον Οἱ ταμίαι δὲν δύνανται νὰ ἐνεργῶσιν ἀγοραπωλησίας μετὰ τῆς κοινότητος. 1292, Ἰουνίου 28.

3ον Οἱ ταμίαι παύουσι νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐμπορεύωνται, πρὸς τοῦτο ἡ μισθοδοσία αὐτῶν αὐξάνεται εἰς ὑπέρπυρα 200 ἐτησίως ἀντὶ τῶν 150 ὡς μέχρι τοῦδε.

4ον Τὰ εἰς τὸ ταμεῖον Κρήτης κατατιθέμενα ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα δὲν δύνανται νὰ ἀναληφθῶσι κατ' οὐδένα λόγον, οὐδὲ ὡς δάνειον, μόνον δὲ συμφώνως πρὸς τοὺς κανονισμοὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐπίσης, ἐπειδὴ αἱ εἰσπράξεις ἐκ τοῦ ἐμπορίου Κρήτης, ἐξοδεύονται πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ κυματοθραύστου, τὸ δὲ ταμεῖον τοῦ λιμένος ὀφείλει νὰ δαπανᾷ πρὸς ἐπισκευὴν τῶν ἐπὶ τῆς ρούγας μαγίστρας οἰκιῶν, κατὰ βούλησιν τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων, διὰ ταῦτα αἱ ἐκ τοῦ ἐμπορίου εἰσπράξεις θὰ ἐξοδεύονται μόνον πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ κυματοθραύστου τοῦ λιμένος καὶ τῶν οἰκιῶν τῆς ρούγας μαγίστρας. 1293, Ἰουλίου 26.

F°99¹° ***Incipiunt consilia ad camerarios Crete pertinentia.***

1. Vendant militiam Rizardi et omnia sua.

Cancellatum inueni. 1

2. Non emant aliquid a communi nec uendant communi.

Millesimo ducentesimo LXXXXII, die XXVIII Junii.

Capta fuit pars quod addatur in capitulari camerariorum Crete, quod non possint aliquid emere a communi, nec aliquid uendere communi, nec emere aliquos denarios qui debeant dari per commune alicui, nec stare ad recipiendum aliquid a communi pro aliqua persona nec mittere aliquam suam barcham pro naulo in seruitium communis.

3. Non habeant mercatum et habeant libras CC. in anno.

Millesimo ducentesimo LXXXXIII, die VIIII Julii.

Capta fuit pars, quod sicut camerarii Crete habebant yperpra CL. in anno pro sallario, pro quolibet et poterant facere mercatum, ita debeant decetero habere yperpera CC. in anno, et non possint facere nec fieri facere mercatum per se uel per alios aliquo modo uel ingenio et cum illa commissione que uidebitur. Et si consilium est contra sit reuocatum.

4. Deposita non possint tolli de camerlengaria.

Eodem millesimo, die XXVI Julii.

Capta fuit pars, quod comendarie que ponuntur in camerlengaria Crete non possint inde tolli nec per mutuum, nec aliter, nisi secundum formam recordationum ipsarum commendariarum.

Item quod sicut redditus comercli Crete, expenditur in aptatione moli, et portus ita etiam debeat expendi in aptatione domorum de super ruga magistra secundum discretionem duche et consiliariorum. Et non possit expendi dictum comerclum in aliud quam in predictis molo, portu et domibus ruge magistre.

4

Διατάξεις ἀφορῶσαι τοὺς διοριζομένους ὑπὸ τοῦ Δόγου, τῶν συμβούλων, τῶν προέδρων καὶ τῶν 40 καὶ ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

4ον Δύναται νὰ παραχωρηθῇ σῖτος εἰς τοὺς ρέκτορας καὶ τοὺς στρατιωτικοὺς ἡμῶν. 1283, Σεπτεμβρίου 25.

5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Fo 102t ***Incipiunt consilia de hiis que fiunt per dominum, consiliaria, capita et XL et in rogatis.***

4. Possint concedere rectoribus et soldaderiis nostris bladum etc.

1 Millesimo ducentesimo LXXXIII, die XXV Septembrio.

Capta fuit pa‹s quod dominus dux et consiliarii et capita de XL, possint concedere licentiam nostris rectoribus et soldaderiis portando bladum pro se et sua familia, et equis ad sua regimina et loca. Et si consilium est contra sit reuocatum
5 quantum in hoc.

5

Κρητικαὶ ὑποθέσεις.

Πάντα τὰ περὶ Κρήτης ζητήματα, ἀποφασιζόμενα ὑπὸ τοῦ Δόγη καὶ τῶν Συμβούλων μετὰ τῆς Γερουσίας καὶ τῶν 40, εἶναι ἔγκυρα, ὡς νὰ εἶχον ἀποφασισθῇ ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1283, Μαρτίου 6.

Ἐπίσης τὰ διατασσόμενα ὑπὸ τοῦ Δόγη, τῶν συμβούλων τῆς Γερουσίας καὶ τῶν 40, περὶ τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων εἶναι ἔγκυρα, ὡς ἐὰν διετάσσοντο ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1283, Ἰουλίου 31.

Ὡσαύτως ὡς τὸ προηγούμενον. 1284, Αὐγούστου 6.

Ὡσαύτως ὡς τὸ προηγούμενον. 1285, Μαΐου 12.

Ὁ ἄλλοτε ταμίας Κρήτης Γκοργκάνος ἀτεβίωσε κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ὑπηρεσίας του, ὁ δὲ πατήρ του ἐζήτησε τὴν καταβολὴν τῆς μισθοδοσίας του ὁλοκλήρου τοῦ ἔτους, συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Ἐπὶ δύο παρεμφερῶν ὑποθέσεων ἡ μὲν ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ δὲ ἀπερρίφθη. Ἐπειδὴ οἱ σύμβουλοι εὑρέθησαν ἐν ἀμφιβολίᾳ, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ ἱκανοποίησις εἰς τὸν αἰτοῦντα. 1300 Ἰανουαρίου 22.

Ἐπίσης ἱκανοποιεῖται ὡς ἀνωτέρω ὁ ἄλλοτε ταμίας εὐγενέστατος Κος Νικόλαος Κορνάρος. 1300, Μαρτίου 27.

Fo 103 ***Negotia Crete.***

1 Millesimo ducentesimo LXXXIII, die VI Marcij.

Capta fuit pars, quod dominus Dux et consiliarii cum consilio Rogatorum et XL possint et debeant uidere super facto Crete illud, quod inter eos capietur sit firmum, et ita debeat obseruari sicut si factum esset in maiori consilio. Et si
5 consilium est contra sit reuocatum quantum in hoc.

Item. Eodem millesimo die ultimo Julii.

Capta fuit pars quod illud quod dominus Dux et consiliarii cum consilio Rogatorum et XL, facient in factis Crete sit firmum sicut si factum esset in maiori consilio. Et si consilium est contra sit reuocatum quantum in hoc.

10 Item. Millesimo ducentesimo LXXXIIII, die VI Augusti.

Capta fuit pars quod illud quod dominus Dux et consiliarij cum consilio Rogatorum et XL facient de factis Crete et eciam de factis Janue presentibus

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pro quibus sunt hic ambaxatores sui, sit firmum sicut si factum esset in Maiori Consilio.

Item. Millesimo ducentesimo LXXXV, die XII Madii.

Capta fuit pars quod illud, quod fiet per dominum ducem et consiliarios in consilio Rogatorum et XL, de factis Crete, sit firmum sicut si factum esset in Maiori Consilio.

Millesimo ducentesimo LXXXXVIIII, die XXII Januarii.

Cum nobilis uir Gorganus quondam camerarius Crete obierit infra primum annum quo ibi applicuit, et pater eius petierit solutionem pro toto anno, allegando formam cuiusdem consilio continenti, quod rectores et consiliarii, si obierint infra primum annum, debeant habere satisfactionem pro toto anno; et inuentum est, quod duo fuerint olim in casu simili, et uni fuit satisfactum, et aliter refudit commune; et propterea consiliarii habuerunt inde obscuritatem et uoluerunt se sincerare cum maiori consilio; capta fuit pars, quod debeat ei satisfieri.

Millesimo trecentesimo, die XXVII Martii.

Item satisfiat quondam camerarius n. u. Nicolaus Cornario.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

1. Ἐκ τῆς ἀποφάσεως ταύτης προκύπτει ὅτι αἱ δαπάναι τῆς Κρήτης ἐβασίζοντο ἐπὶ προϋπολογισμοῦ, διηρημένου κατὰ κεφάλαια.

2. Διατάξεις ἀφορῶσαι τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους. Πρόκειται περὶ ὑποθέσεων, τὰς ὁποίας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιλύσῃ ἡ διοίκησις Κρήτης, ἀλλὰ τὸ Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας. Πολλαὶ τῶν διατάξεων τούτων ἦσαν τὸ ἀποτέλεσμα αἰτήσεων ἐνδιαφερομένων, ἢ μέτρα λαμβανόμενα πρὸς προάσπισιν τῶν συμφερόντων τῆς κυριαρχίας ἢ τῶν ὑπηκόων. Μεταξὺ τῶν διατάξεων τούτων ἄλλαι μὲν δίδουσιν ἐξουσιοδότησιν εἰς τὴν διοίκησιν Κρήτης, ἄλλαι δὲ περιορίζουσι τὴν δικαιοδοσίαν της. Αἱ διατάξεις αὗται παρέχουσι πολυτίμους πληροφορίας κσὶ ὡς πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων καὶ ὡς πρὸς διαφόρους ἄλλας ὑποθέσεις διορισμῶν, δημοσίων ἔργων, οἰκονομικῶν ζητημάτων κ.ἄ.

3. Διστάξεις ἀφορῶσαι τοὺς ταμίας Κρήτης. Αἱ διατάξεις αὗται ἐπίσης προβλέπουσι περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῶν ταμιῶν καὶ περὶ διαθέσεως τῶν εἰσπράξεων δι' εἰδικοὺς σκοπούς, τὸ δικαίωμα τοῦτο, τῆς διαθέσεως τῶν εἰσπράξεων, κατὰ παράβασιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἶχε μόνον τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ὡς κυρίαρχον σῶμα.

Παραλλαγαὶ μετὰ τοῦ βιβλίου· Pilosus τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Στῖχος 57. «incontinenti»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀναγινώσκεται «in continenti». Στῖχος 66. «amiralio» ἀναγινώσκεται «armiralio». Στῖχος 70. «parentelam cum Greco» ἀναγινώσκεται «parentellam cum aliquo Greco». Στῖχος 70. «burgesiam nec esse habitator». ἀναγινώσκεται, «burgesiam, et nunquam possit habere feudum nec burgesiam nec esse habitator». Στῖχος 83. «fuerint concordes» ἀναγινώσκεται «fuerint inde concordes». Στῖχος 93 καὶ 94. «per defectum sal sit carius solito nauilii, ita» ἀναγινώσκεται «per defectum navilii sal sit carior solito ita». Στῖχος 101. «qualem habebant hactenus». ἀναγινώσκεται «qualiter hactenus habebant».

4. Αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τοὺς διοριζομένους ὑπὸ τοῦ Δόγη κτλ. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο εἶναι γενικόν, ἐλήφθη τὸ 4ον ἄρθρον κατ' ἐπιλογήν, διότι ἀφορᾷ τοὺς ρέκτορας καὶ στρατιωτικούς, εἰς τοὺς ὁποίους συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ τῆς Κρήτης.

Τὸ ζήτημα τοῦ σίτου ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ζήτημα μεγίστης σπουδαιότητος, διότι λόγῳ δυσκολιῶν τῆς κατὰ θάλασσαν συγκοινωνίας, ὅταν δὲν ὑπῆρχε σῖτος ἐν ἀποθηκεύσει, ἐσημειοῦντο συχνότατα λιμοί. Ἕκαστος οἰκογενειάρχης ἐφρόντιζε νὰ ἔχῃ τὴν προμήθειαν τοῦ σίτου εἰς τὸν οἶκον του, εἰς ἰδιωτικὰς σιταποθήκας αἱ ὁποῖαι ἦσαν ὑπόγεια φρέατα, βάθους ἀναλόγου τῆς πρὸς ἀποθήκευσιν ποσότητος. Ἀρχομένου τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος, διὰ τὸν φόβον σιτοδείας, ἱδρύθησαν οἱ δημόσιοι σιτοβολῶνες εἰς τὰς κτήσεις, διεπόμενοι ὑπὸ εἰδικοῦ κανονισμοῦ καὶ προικοδοτούμενοι διὰ τῆς ἐπιβολῆς φορολογίας.

5. Ἐπειδὴ τὸ Μεῖζον Συμβούλιον, ἕνεκα τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του, κατέστη σῶμα δύσχρηστον, ἀνέθετε διὰ ψηφίσματος νομοθετικὴν πληρεξουσιότητα, εἰς τὰς ἐκτελεστικὰς ἐξουσίας τῆς πολιτείας, ὡς ἦσαν ὁ Δόγης, οἱ Σύμβουλοι, τὸ Συμβούλιον τῶν Τεσσαράκοντα (δικαστικὸν) καὶ ἡ Γερουσία. Οὕτω καὶ αἱ Κρητικαὶ ὑποθέσεις ἀνετέθησαν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, διὰ τοῦτο προϊόντος τοῦ χρόνου, ματαίως ἤθελον ἀναζητηθῇ εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου μέτρα κανονίζοντα τὰ καθήκοντα τῶν ρεκτόρων. Ταῦτα περιλαμβάνονται εἰς τὰ θεσπίσματα τῆς Γερουσίας καὶ εἰς τὰς διαφόρους σειρὰς αὐτῆς, Senato Secreta deliberazioni Misti, Senato deliberazioni Secrete, Senato Secreta Mar, Senato Secreta Terra, Senato Secreta Rettori κτλ.

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο περιλαμβάνονται δύο ἀποφάσεις περὶ ἀποζημιώσεως τῶν συγγενῶν δύο ταμιῶν, οἵτινες ἀπέθανον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ διαρκοῦντος τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ὑπηρεσίας των.

Ἐκ τῶν ἀποφάσεων τούτων καθίσταται φανερὸν ὅτι δὲν ὑπῆρχε κυβερνητικὴ πρόνοια ὑπὲρ τῶν συγγενῶν τῶν ὑπαλλήλων μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν, καθὼς εἶναι γνωστὸν ὅτι δὲν ὑπῆρχε τοιαύτη διὰ τοὺς ἐπὶ μακρὰ ἔτη ὑπηρετήσαντας, ἀπητεῖτο δὲ πάντοτε, ἀπόφασις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἢ τῆς Γερουσίας ἢ τοῦ Κολλεγίου διὰ τὴν ἀπονομὴν συντάξεως, ἥτις ὅμως ἐθεωρεῖτο ὡς χάρις γενναιοδωρίας καὶ κατεγράφετο εἰς τὸ βιβλίον τῶν χαρίτων. Ἡ τοιαύτη ἔλλειψις, εἰς κράτος τόσον προνοητικὸν καὶ εὐνομούμενον ὡς ἦτο τὸ Βενετικόν, δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν μὴ ἀναγνώρισιν ὑπὸ τοῦ κράτους τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ὑπαλλήλων του, ἀλλὰ εἰς ἐσκεμμένην σκοπιμότητα. Ὁ ὑπάλληλος ὁ ὁποῖος διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ γηρατεῖα του, ἢ ἐν περιπτώσει θανάτου τὰ τέκνα του, ὤφειλε κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του νὰ ἐπιδείξῃ τοιαύτην ἀφοσίωσιν ὥστε νὰ ἀποκτήσῃ τὰς συμπαθείας τῶν προϊσταμένων του καὶ κατ' ἀκολουθίαν νὰ ὑπάρχωσι παρὰ τῇ ἀνωτέρᾳ Δουκικῇ καγκελλαρίᾳ ἐκθέσεις ὑπὲρ αὐτοῦ. Αἱ ἐκθέσεις αὗται θὰ ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψει ἐν καιρῷ, ὅταν ὁ ὑπάλληλος μετὰ πολυετῆ ὑπηρεσίαν θὰ ἐζήτει σύνταξιν ὡς χάριτα, ἢ θανόντος αὐτοῦ ἡ χήρα, τὰ τέκνα του ἢ οἱ γονεῖς του.

Ἡ τοιαύτη μέθοδος, διὰ τὴν ἐποχήν μας, φαίνεται ἄδικος, τὸ κράτος ὅμως διὰ ταύτης ἐξησφάλιζεν ὑπαλλήλους ἀφωσιωμένους εἰς τὸ ἔργον των καὶ πρὸ πάντων πειθαρχικούς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER MAGNUS ET CAPRICORNUS

Auogariae Communis

1294–1308

1

Διατάξεις ἀφορῶσαι χάριτας.

2ον Αἱ καστελλανίαι τῆς Κρήτης παραχωροῦνται λόγῳ χάριτος μόνον ἐπὶ διετίαν. 1300, Ἰουλίου 23.

Fo 21to ***Incipiunt consilia ad gratias pertinentia.***

2. Quod castellanie de Creta non possint concedi per gratiam per plus quam per II annos.

Millesimo trecentesimo, die XXIII Julii. 1

Capta fuit pars quod castellanie de Creta que conceduntur per gratiam non possint decetero concedi per plus quam per duos annos; et hoc reuocari non possit nisi per dominum Ducem et sex consiliarios et triginta de quadraginta. 4

2

Διατάξεις ἀφορῶσαι εἰδικὰ πρόσωπα.

Ὁ Ἀνδρέας Δότης τοῦ ποτὲ Ἰωάννου διακόνου καὶ νοταρίου, διορίζεται νοτάριος εἰς τὸ γραφεῖον τῶν δικαστῶν Χάνδακος.

Fo 23to ***Incipiunt consilia specialibus personis pertinentia.***

Fo 24r No 27. De prorogatione facta Pangrati Venerio. Quod Andreas Doto sit ad offitium Justitiariorum Candide.

Millesimo trecentesimo I, die VII Decembris. 1

Quod Andreas Doto filius quondam Johannis Doto diaconi et notarii sit notarius ad offitium Justiciariorum Candide. 3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3

Fo 25to No 29. Ὁ Guillis Ferro διορίζεται ὄγδοος δικηγόρος Χάνδακος. 1301, Ἰανουαρίου 23 ἔτος Βενετικὸν=1302.

4

No 37. Ὁ Μᾶρκος De Bora, διορίζεται δικηγόρος ἐν Χάνδακι. 1302, Ἀπριλίου 7.

5

No 38. Ὁ Ἄγγελος Biaqua διορίζεται δικηγόρος ἐν Χάνδακι. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.

6

No 39. Ἐπίσης ὁ Βίκτωρ Δότης. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.

7

No 41. Ἐπίσης ὁ Brandeus Granella διορίζεται γραφεὺς (scriba), εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ὀφφικιούχων τῆς νυκτὸς ἐν Κρήτῃ, τῇ συναινέσει τοῦ Δουκός. 1302, Ἀπριλίου 12.

8

No 43. Ὁ Μᾶρκος Ἔριτσος διορίζεται admiratus[1] (=λιμενάρχης ἢ περίπου) Χάνδακος, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ πατρός του. 1302, 12 Μαΐου.

9

No 62. Ὁ Ἀνδρέας Καῦκος (Cauco) διορίζεται δικηγόρος Χάνδακος. 1302, Ὀκτωβρίου 11.

10

No 64. Ὁ Ριγάτιος Γραδόνικος, διορίζεται καστελλάνος Ἀποκορώνου (Bicornie) ἐπὶ διετίαν, ἐπὶ τῷ κεκανονισμένῳ μισθῷ. 1302, Νοεμβρίου 7.

11

No 71. Ὁ Δονάτος Μπαράστρος διορίζεται λιμενοφύλαξ (portolanus) τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν πύλης Κρήτης (de Creta) ἐπὶ διετίαν, ἐὰν ὁ δρὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι συναινοῦσι. 1303. Φεβρουαρίου 15.

12

No 91. Εἰς τὸν Ραϋνέριον Παραδείσην ταμίαν Κρήτης παρέχεται χάρις, ὅπως παραιτηθῇ τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἑπομένως δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ διαδόχου του. 1303. Ἰουνίου 22.

13

No 96. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Εὐγ. Κον Γουΐδωνα da Chanal δοῦκα Κρήτης νὰ ἔχῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἐν Κρήτῃ τὸν υἱόν του Ἰωάννην, ὡς ἐπετράπη καὶ εἰς τὸν Κάρολον Κουϊρῖνον, καστελλάνον Κορώνης. 1303, Ἰουνίου 26.

---

[1] Ὅρα καπιτουλάριον τῆς ὑπηρεσίας ταύτης κατωτέρω, εἰς τὸν ἀριθ. 31 τοῦ Liber Spiritus τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, 4 Ἰανουαρίου 1348.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

14

Περὶ τῶν ἐκ Κρήτης ἐξοπλισθέντων κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ἑλλήνων. 1303, Αὐγούστου 1.

Millesimo trecentesimo III, die I Augusti.

Item quod illi de Creta qui armauerunt contra Imperatorem Grecorum et inuenerunt se cum domino Belleto Justiniano, extrahantur sine dampno, sicut extractus fuit dominus Belletus Justiniano, et comitatur solutoribus armamenti, quod uideant suas raciones, et raciones comunis, et examinentur et id, quod determinauerint, sit firmum, uel per maiorem partem eorum fuerit determinatum.

Ego Nicolo Rimondo manu mea subscripti

Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi

Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi

Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi

Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascriptum consilium cancellavi.

15

Nº 113. Ὁ ἐν Κορώνῃ γραφεὺς Λαυρέντιος ντὲ Γκέζης (de Gezis) ἀδελφὸς τοῦ Βενιγκάζου γραφέως παλατίου, διορίζεται καγκελλάριος ἐν Κρήτῃ, ἐπὶ τῷ αὐτῷ μίσθῳ καὶ ἀποζημιώσεσι, ὅσας εἶχεν ὁ κυρ. Φαντῖνος. 1303, Αὐγούστου 29.

16

Ὅσα ἀπεφασίσθησαν καὶ θὰ ἀποφασισθῶσιν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν παρακλήτων (Γερουσίας) καὶ τοῦ τῶν 40 περὶ τῶν ζητημάτων τῆς Κρήτης, ὡς πρὸς τὰς δαπάνας, τὴν ἀνάκλησιν τῶν ἀποφασισθέντων καὶ τὰ ἀφορῶντα πᾶν ἄλλο ζήτημα παραμένουσιν ἐν ἰσχύϊ, ὡς νὰ εἶχον ἀποφασισθῇ ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1303, Σεπτεμβρίου 1.

Millesimo trecentesimo III, die I Septembris.

Quod id quod factum est et fiet de cetero in consilio Rogatorum et XL super factis Crete, tam de expendere, quam de reuocare consilia, quam de omnibus aliis, sit firmum, ac si factum esset per maius consilium.

17

Ὁ Ἄγγελος Κατοῦρνος ἐκ Κρήτης, καὶ ὁ Βενέδεικτος Σάζο κριθέντες ἱκανοὶ διὰ τὸ ὀφφίκιον τοῦ νοταρίου δύνανται νὰ διορισθῶσι τοιοῦτοι ὑπὸ τῶν ρεκτόρων, ὑπὸ τὸν ὅρον καταβολῆς τῶν δικαιωμάτων τῆς κοινότητος Βενετίας. 1304, Φεβρουαρίου 22.

Nº 138. Quod Angelus de Caturno de Creta publicetur in notario.

Millesimo trecentesimo III, die XXII Februarii.

Capta fuit pars, quod Angelus de Caturno de Creta, qui datus est per nostros

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

cancellarios pro sufficienti ad offitium notarii, possit publicari in notario per aliquem nostrorum rectorum, salua racione nostri comunis.

Item quod similiter Benedictus Saxo possit publicari ut supra.

18

Ἐπικυροῦται ὁ διορισμὸς τοῦ Ἀγγέλου Κατούρνου. 1304, Μαρτίου 1.

N° 142. Quod Angelus de Caturno confirmetur ad officium palacii Candide.

Millesimo trecentesimo IIII, die I Marcii.

Capta fuit pars, quod Angelus de Caturno sit scriba ad officium palacii Candide, quem ducha cum suo consilio ac uniuersitas militum per suas litteras commendauerit, et rectores qui ibi fuerunt ipsum similiter comendare, statuatur et confirmetur in eodem officio ad beneplacitum nostrum cum salario consueto dari aliis scribis, cum condictione quod si duche per portamentum ipsius Angeli videretur de punire uel priuare ipsum, ipse possit eum punire uel priuare ab ipso offitio sicut ei et suo consilio uidebitur.

19

N° 143. Ὁ Φραγκῖσκος ἐξ Ἀριμινίου (Arimani), νῦν δὲ κάτοικος Χάνδακος διορίζεται νοτάριος εἰς Καστελνόβο ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους ὡς ὁ ἀνωτέρω Ἄγγελος Κατοῦρνος. 1304, Μαρτίου 12.

20

N° 144. Ἀνακαλεῖται τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ τοῦ Ἰωάννου πτ. Μάρκου Ἀβονὰλ δικηγόρου ἐν Κρήτῃ τῇ ἐπινεύσει τοῦ Δόγου. 1304, Μαρτίου 12.

21

Ὁ Μαγίστρος Βενέδεικτος Σάζο ἐκ Κρήτης, διορίζεται γραφεὺς τοῦ ὀφφικίου τῶν 5 εἰρηνοδικῶν Χάνδακος, ὁ δὲ συνάδελφος αὐτοῦ Μᾶρκος εἰς τὸ τῶν αἰτήσεων μὲ μισθὸν καὶ ἄλλας ἀπολαυάς, ὅσαι ἀνήκουσιν εἰς τὸ ὀφφίκιον τοῦτο, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἐὰν δὲν ἤθελε διεξαγάγει τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην νομοτύπως νὰ δύναται ὁ δοὺξ νὰ παύῃ καὶ νὰ στερῇ τῶν ἀπολαυῶν. 1304 Ἀπριλίου 5.

N° 147. Millesimo trecentesimo IIII, die V Aprilis.

Capta. Quod magister Benedictus Saxo de Creta constituatur scriba officii quinque de pace Candide ad uoluntatem domini Duche et collega Marci ad rogatione, scribe in dicto offitio, cum salario et aliis rationibus ad dictum officium pertinentibus prout habet predictus Marcus, tali quidem condictione, quod si non bene dictam scribaniam faceret uel legaliter se non gereret, ducha cum suis consiliariis possit eum expellere et priuare, sed quod eis justum et conueniens apparebit.

Ego Nicolo Arimondo manu mea subscripsi

Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascriptum consilium cancellavi.

22

Τὰ τέκνα τοῦ Λεονάρδου Γραδόνικου διαμένουσιν ἐν Βενετίᾳ, νομίζει δὲ ὁ Λεονάρδος ὅτι θὰ ἦτο σκοπιμώτερον ἐὰν καὶ οὗτος μετέβαινεν αὐτόθι μετ' αὐτῶν ἐπί τινα χρόνον. Ἀποφασίζεται ὅπως ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐκ Χάνδακος καὶ μεταβαίνων εἰς Βενετίαν, νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἄλλον νὰ τελῇ τὰς τιμαριωτικάς του ὑποχρεώσεις κατ' ἀρέσκειαν τῆς κυριαρχίας. Ἡ ἀπουσία ἐγκρίνεται μέχρι τεσσάρων ἐτῶν. 1304 Ἰουνίου 21.

Nº 152. Millesimo trecentesimo IIII, die XXI Junii.

Cum nobilis uir Leonardus Gradenico intendat quod de filiis suis habitent Venetiis et credat hoc melius posse facere si secum hic fuerit per aliquod tempus. Capta fuit pars quod ipse possit recedere de Candida et uenire ad habitandum Venecias, et guarnire facere feuda sua cum socii ad beneplacitum dominacionis et hoc usque ad annos IIII.

Ego Nicolo Arimondo manu mea subscripsi
Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascripta duo consilia cancellavi.

23

Ἡ Φραγκίσκη χῆρα Ἰωάννου Μιχαὴλ λεγομένου Γρόττη δύναται νὰ ἔχῃ δικηγόρον εἰς τὰ δικαστήρια διὰ τὰς ὑποθέσεις τὰς ὁποίας ἔχει κατὰ τοῦ Ἰακώβου Ζένου καὶ τῶν τοῦ οἴκου Μιχαήλ. 1304. Αὐγούστου 20.

Nº 153. Millesimo trecentesimo IIII, die XX Augusti.

Item quod Francisca relicta Joannis Michael dicti Groti, possit habere aduocatum de foris in questionibus quas habet uel est habitura cum Jacobo Geno et cum illis da ca Michel.

Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum
10 suprascriptum consilium cancellavi.

24

Nº 154. Ἀπονέμεται χάρις πρὸς τὸν Πέτρον Μπόνον νὰ ἐξασκῇ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου ἐν Χάνδακι, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως, ὅτι ἐὰν ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἐπαγγέλματος ἀποδειχθῇ ἀνίκανος, ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῶσι κατ' αὐτοῦ, ὡς ἐὰν εἶχεν ἐκλεγῇ ὑπ' αὐτῶν. 1304, Ἰουνίου 30.

25

Nº 155. Ὡσαύτως πρὸς τὸν Ἰωάννην Ντ' Ἀβονάλ. 1304 Σεπτεμβρίου 1.

26

Παρέχεται δάνειον πρὸς τὸν Ἀλέξιον Καλλέργην 6.000 ὑπερπύρων. 1304, 4 Ἰουλίου.

1 Nº 156. Millesimo trecentesimo IIII, die IIII Julii.

Capta. Quod fiat gratia Alexio Calergi de mutuando sibi yperpera VI mille, cum tali condictione quod ipse teneatur in quolibet anno dare per totum mensem Augusti, tantum frumentum nostro comuni quod ascendat yperpera MD, con-
5 ductum in contratas Milopotemi, Rethemi, Bicornie, super ripa omnibus suis expensis ad racionem yperperorum XV pro centenario, quousque nobis fuerit plenarie satisfactum, dando nobis bonam plezariam de obseruando predictam condictionem.

Ego Nicolo Arimondo manu mea subscripsi
10 Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum
14 suprascriptum consilium cancellavi.

27

Ὁ Ἀνδρέας Μπάρμπος διορίζεται Καστελλάνος φρουρίου Μυλοποτάμου, 1304, Αὐγούστου 20.

28

Ὁ ἀνωτέρω θὰ κατέχῃ τὴν θέσιν ταύτην ἐπὶ διετίαν. 1304. Σεπτεμβρίου 1.

29

Ὁ Ἰακωβέλλος Μουδάτσος διορίζεται ἐπὶ διετίαν Καστελλάνος φρουρίου Κισάμου. 1304, Αὐγούστου 20.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

30

Τὸ διάταγμα δι' οὗ δὲν ἐπιτρέπεται χάρις, διὰ διοίκησιν ἢ ὀφφίκιον ἀναιρεῖται, ὅπως γίνῃ χάρις εἰς τὸν Μᾶρκον Βενέριον διοριζόμενον καστελλάνον Ἀποκορώνου ἐπὶ διετίαν ἀφ' οὗ συμπληρώσῃ τὴν θητείαν του. 1305, Μαρτίου 16.

Millesimo trecentesimo V, die XVI Martii.

Item quod consilium per quod non potest fieri gratia de regimine uel officio, sit reuocatum in tantum quod possit poni de facere gratiam uiro nobili Marco Venerio, gratia quod sit castellanus Bicornie per duos annos complete illo qui nunc est ibi.

Ego Bascanus notarius curie de mandato dominorum Marini Georgii, Rainerii Cornario et Angeli Bembo consiliariorum cancellavi.

31

Ἔπίσης πρὸς τὸν Μαρῖνον Μαλατζᾶν, διοριζόμενον Καστελλάνον φρουρίου Μιραμπέλλου ἐπὶ διετίαν, ἀφ' οὗ συμπληρώσῃ τὴν θητείαν του. 1305. Μαρτίου 16.

32

Νο 190. Ἔπίσης πρὸς τὸν Πέτρον Μαῦρον, διοριζόμενον δικηγόρον Κρήτης. 1305, Ἀπριλίου 12.

33

Ἔπίσης πρὸς τὸν εὐγενῆ Μᾶρκον Μαριλιώνην λεγόμενον Μποῦγλα σύμβουλον Κρήτης, ὅπως δύναται νὰ παραιτηθῇ ἐκ τῆς θέσεώς του.

Ὡσαύτως καὶ πρὸς τὸν Ἱερώνυμον Δάνδολον σύμβουλον Κρήτης. 1305. Αὐγούστου 28.

34

Νο 224. Τὰ ὑπὸ τοῦ Σιγισμόνδου Ρίτζιου συνεισφερόμενα δύο ὑπέρπυρα ἐτησίως εἰς τὴν κοινότητα Κρήτης, δωροῦνται ἕνεκεν χάριτος διὰ τὴν ἐπαινετὴν πίστιν τὴν ὁποίαν εἶχε πάντοτε εἰς πάντα τὰ ἀφορῶντα τὴν κοινότητα. 1306, Μαρτίου 18.

Millesimo trecentesimo VI, die XVIII mensis Martii.

Cum Sisismundus Ricius habitator Crete reddat annuatim nostro comuni Crete yperpera duo, capta fuit pars quod fiat ei gratia quod franchetur a modo et liberetur de ipsis et hoc propter suam et laudabilem fidelitatem, quam semper habuerit in factis cunctis nostri comunis, et est captum inter quadraginta.

35

Νο 225. Ὁ Ματθαῖος Δότης (Doto) λόγῳ χάριτος διορίζεται δικηγόρος ἐν Κρήτῃ. 1306, Μαρτίου 18.

36

Νο 262. Ὁ Βλάσιος Σεμιτέκολος διορίζεται γραφεὺς εἰς τὸ φρούριον τῆς Κρήτης Μπονιφάτσιο. 1307, Αὐγούστου 5.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

37

Nº 296. Ὁ Λεονάρδος ντὲ Φανό, διορίζεται γραφεὺς τοῦ ὀφφικίου εἰς τὸ φρούριον Πεδιάδος τῆς Κρήτης. 1308, 30 Μαΐου.

296. Quod Leonardus de Fano sit scriba ad offitium castri Pedyathe.

1 Millesimo trecentesimo VIII, die penultimo Madii.

Capta fuit pars quod Leonardus Defano quondam noster burgensis in Ancona et nunc habitator Candide, de quo multa bona dicuntur, sit scriba ad offitium castri Pedyathe, de insula Crete ad beneplacitum Domini, cum
5 condicione quod si bene non exercetur officium, Ducha et consiliarii possint facere quod eis uidebitur.

38

Διατάξεις ἀφορῶσαι τὸν δοῦκα, τοὺς συμβούλους καὶ τοὺς ταμίας Κρήτης.

1ον Μεσίτης ἐν Κρήτῃ διορίζεται Βενετὸς ἢ κάτοικος Βενετίας ἐγκατεστημένος ἀπὸ δεκαπενταετίας. Οἱ παυόμενοι, ἀναδιορίζονται μόνον ἐὰν παραμείνωσιν ἐπὶ ἔτος τοὐλάχιστον ἐκτὸς ὑπηρεσίας. 1301, Αὐγούστου 26.

2ον Ὁ δοὺξ Κρήτης καὶ ὁ Καστελλάνος Κορώνης δύνανται νὰ λάβωσι προκαταβολὴν ἐν Βενετίᾳ διὰ τροφὴν καὶ ναῦλον. 1303, Φεβρουαρίου 5.

3ον Περὶ οἰκοδομῆς οἰκίας διὰ τοὺς συμβούλους Κρήτης. 1303, Φεβρουαρίου 7.

4ον Αἱ διορθώσεις αἵτινες πρέπει νὰ γίνωνται εἰς τὰς ἐντολάς τῶν συμβούλων Κρήτης, θὰ γίνωνται ὑπὸ τοῦ Δόγου, τῶν συμβούλων καὶ τῶν προέδρων τῶν 40. 1305 Αὐγούστου 28.

5ον Νὰ κατασκευοθῇ χρηματοκιβώτιον μετὰ τριῶν κλείθρων, πρὸς φύλαξιν χρημάτων. 1306, Φεβρουαρίου 24.

6ον Ὁ δοὺξ Κρήτης νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ τῆς οἰκίας τοῦ πριμικυριάτου ὡς μέχρι τοῦδε ἐγένετο. 1306, Αὐγούστου 2.

7ον Προηγουμένως ἐξελέγοντο τέσσαρες σύμβουλοι ἐν Κρήτῃ, οἵτινες ἐπὶ ἓν ἔτος ἦσαν σύμβουλοι καὶ τὸ ἕτερον ρέκτορες Χανίων καὶ Ρεθύμνου. Ἀποφασίζεται ὅπως τοῦ λοιποῦ ἐκλέγονται δύο σύμβουλοι ἐπὶ διετίαν καὶ δύο ρέκτορες Χανίων καὶ Ρεθύμνου ἐπίσης ἐπὶ διετίαν. 1306, Νοεμβρίου 27.

8ον Ἕκαστος τῶν συμβούλων λαμβάνει ἐτησίως 450 ὑπέρπυρα. 1307, Φεβρουαρίου 14.

9ον Ὁ δοὺξ Κρήτης ἀπαλάσσεται τῶν συνεπειῶν, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποδώσῃ τὰ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῶν δύο φρουρίων ληφθέντα ὑπέρπυρα. 1307, Ἀπριλίου 13.

10ον Οἱ δοῦκες Κρήτης ὀφείλουσιν ἐπιμελῶς νὰ ἐξετάσωσι, ἐὰν ὑπὸ τῶν προκατόχων των ἐδόθησαν κτήματα ἢ ὑποστατικά, καὶ νὰ ἀναφέρωσιν εἰς τὴν κοινότητα Βενετίας περὶ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν παρὰ τὰς ἐντολάς των. 1307, Ἰουλίου 4.

11ον Κατὰ ποίας ἡμέρας οἱ ταμίαι ὑποχρεοῦνται νὰ συνεδριάζωσιν εἰς τὸ γραφεῖον των. 1307, Ἰουλίου 4.

Fo 72to

Incipiunt consilia pertinentia ad Ducham et consiliarios et camerarios Crete.

1. Quos non possint ibi esse miseta nisi Venetus.

1 Millesimo CCCo primo, die XXVI Augusti.

Capta fuit pars, quod in Candida non possit aliquis esse meseta, nisi sit

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Venetus, uel nisi fuerit habitator Venetiis, uel aliarum terarum et locorum domino Duci et comuni Veneciarum, subiectorum a quindecim annis ultra. Et illi qui erunt priuati a dicta mesetaria sint extra ad minus per unum annum, et non possint decetero associare aliquem mercatorem, nec dare ei consilium de aliquibus mercacionibus faciendis nec modo aliquo uel ingenio se impedire in dicto uel facto, in facto aliquo quod ad mesetariam pertinent sub pena XXV yperperorum pro quolibet illorum qui contrafaceret qualibet uice, et qui non poterit soluere debeat stare per medium annum in carcere et nichilominus teneatur obseruare quod dictum est supra, silicet non intromittere de dicta mesetaria per unum annum. Et si post modum poneretur inter mercatores quod restitueretur ad dictam mesetariam, non possit esse nisi captum fuerit per duas partes mercatorum Venecialium qui tunc essent in Candida. Et tam illi mesete, qui remanserint quam illi qui fient, de nouo debeant approbari per ducham, consiliarios et mercatores Veneciarum, qui tunc erunt in Candida, in quolibet medio anno. Et illi qui per maiorem partem predictorum mercatorum, fuerint aprobati sint firmi. Et allii qui non fuerint aprobati non possint se intromittere in facto predicto sub pena predicta nisi fuerit restitutus, ut dictum est supra. Et illi qui erunt messete, non possint habere societatem, similiter modo aliquo uel ingenio sub pena predicta. Et qui accusauerit aliquem contrafacientem, ita quod per eius accusationem ueritas cognosceretur habeat medietatem pene et teneatur de credentia. Et hoc addatur in commissione duche, consiliariorum Crete qui teneantur et debeant predicta facere et obseruare sub debito iuramenti.

2. Quod accipiant pecuniam mutuo hic pro sua mensa et naulo.

Millesimo trecentesimo secundo, die V mense Februarij.

Cum duche Cretensi et Castellanis Corone soleat dari certa quantitas peccunia hic pro suis mensis et naulis, et nunc factum deinde sit pinguius solito. Capta fuit pars, quod tam Ducha Cretensis, quam castellani Corone accipiant hic illam peccuniam mutuo ad soluendum in Creta et Coroni.

3. De domo fienda pro consiliariis Crete.

Eodem millesimo mense et die VII.

Capta fuit pars, quod addatur in commissione duche Crete, qui iturus est modo, et suorum consiliariorum, quod debeant uidere apud domum duche ubi melius eis uidebitur de accipiendo tantam terram uel domos in qua fient due pulchre domus pro consiliariis, dando bonum restaurum illis quorum erit domus uel terra, taliter quod comune pocius recipiat dapnum quia speciales persone. Et due domus iste fieri debeant de bonis comunis Crete, uidelicet de eo quod supra erit ad faciendum faciones illius terre. Et Ducha Crete non possit a modo inci-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pere facere de nouo aliquod opus nisi predicte domus consiliariorum primo fuerunt facte. Et si tempore istius duche, qui iturus est ad presens, domus predicte non poterunt compleri, quod alius uel alii successores sui, et consiliarii qui erunt per tempora, teneantur facere quod ducantur ad complementum et post modum in domo in quam morantur consiliarii ad presens, habitare debeant tres camerarios comunis qui mittuntur hinc illuc. Et si consilium uel commissio est contra sit reuocatum quantum in hoc.

4. Quod correctiones fiende in suis commissionibus fiant per dominum etc.

Millesimo CCC° V, mensis Augusti die XXVIII.

Cum sint certe corectiones fiende in comissionibus consiliariorum Crete, capta fuit pars, quod dicte corectiones possint fieri sicut uidebitur domino Duci, consiliariis et capitibus de XL, non obstante quod electiones presentium consiliariorum facte sunt. Et si consilium etc.

Ego Nicolo Arimondo manu mea subscripsi
Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascriptum consilium cancellavi.

5. Quod fieri faciant unus banchus cum tribus clauibus ubi ponetur denarii.

Eodem millesimo, die XXIIII mensis Februarij.

Capta fuit pars, quod addatur in comissione duche, consiliariorum et camerariorum Crete, quod teneantur facere fieri unum bancum cum tribus clauibus, in quo debeant poni omnes denarii qui peruenient in comune, et omni die Sabati colligere denarios prouenientes in comune, et ponere in dicta capsella. Et quilibet camerarius habeat unam clauim diuissatam ab aliis et non possint aperire dictum banchum nisi omnes simul, uel maior pars eorum. Et si consilium uel commissio ant capitulare est contra sit reuocatum quantum in hoc.

6. Quod ducha faciat circa Ecclesiam sancti Marci ut hactenus consueuit.

F° 73r Millesimo CCC° VI die secundo Augusti.

Cum dominus Marinus Barozius dixerit domino duci, quod actenus fuit consuetudo quod duces cretenses preteriti aptauerint ecclesiam et domus primiceriatus Sancti Marci, et requisierit quod mittatur presenti duche quod faciat idem, capta fuit pars quod precipiatur duche presenti ut in hoc faciat sicut solitum est fieri per alios duchas preteritos.

Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascripta duo consilia cancellavi.

7. Quod duo consiliarii eligantur in Creta per duos annos.

Eodem millesimo die XXVII Nouembris.

Cum hinc retro facti sint IIII consiliarii in Creta qui stant uno anno in consiliaria et alio in rectoria Rethemi et Canee, capta fuit pars quod decetero duo consiliarii eligantur in Creta, qui debeant fieri per duos annos, et rectores Rethimi et Canee similiter eligantur per duos annos, cum illis condictionibus, salario, et libertatibus, quibus nunc sunt. Et si consilia, uel capitulare, uel commissio sunt contra sint reuocata.

8. Quod consiliarii Crete habeant yperpera $\frac{C}{IIII}$ L in anno pro quolibet.

Eodem millesimo, die XIIII Februarii.

Capta fuit pars quod sicut consiliarii Crete habebant yperpera $\frac{C}{IIII}$ in anno pro salario, ita propter rectoriam que eis est accepta de Rethimo et Canea, habeant de cetero yperpera CCCCL in anno pro quolibet. Et si consilium uel capitulare uel commissio est contra sit reuocatum.

9. Quod absoluatur Ducha ab eo quod non potuit reddere yperpera accepta pro castris.

Millesimo CCC° VII, de XIII Aprilis.

Cum fuisset comissum duche et consiliariis qui nunc sunt in Creta, quod cum omni solicitudine, qua possent, construi facerent duo castra in capite leuantis, ubi eis uideretur, de bonis comunis Crete, et si pecunia non esset in comuni pro ipsis construendis, milites et burgenses Candide mutuarent eam comuni, pro qua nullum lucrum solueret comune, et ducha, et consiliarii deberent deputare pro ipso mutuo reddendo de reditibus comunis tantum quantum possent competeretur. Ita quod de ipsis redditibus haberent et perciperent ad minus yperpera $\frac{M}{III}$ in suo tempore usque ad satisfactionem ipsorum, et in ipsis redditibus non intelligerentur redditus comercli. Et ipsis duche et consiliariis superuenerint multa facere pro quibus ipsos oportuit expendere, scilicet pro ecclesia Sancti Marci Candide, pro palatio, pro arsenatu, quam oportuit penitus aptari pro saluamento galearum sibi missarum pro aptandis muris et turribus existentibus circa portum, que propter terremotum ceciderant, et pro construendo castrum in Jerapetra sicut eis mandatum fuit, et pro multis malandrinis qui fuerunt persecuti et mortui in insula predicta Crete, quas expensas soluere non potuerunt. Capta fuit pars, quo

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

presens ducha absoluatur ab eo quod non potuit reddere dicta yperpera $\frac{M}{III}$ et committatur duche nunc ituro, et alii duche qui ibit post eum quod soluant dictam pecuniam sicut consulent illi qui sciunt condiciones deinde.

Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascriptum consilium cancellavi.

10. Quod inquirant diligenter totum illud, quod datum esset per suos predecessores de bonis, uel possessiones.

Eodem millesimo die IIII Julii.

Capta fuit pars quod addatur in commissione duche Cretensis ituri et scribantur littere consiliariis Crete, quod fatiant diligentem inquisitionem de omni eo quod datum fuisset alicui uel aliquibus per suos predecessores, de bonis uel possessionibus. Et id quod inuenient esse datum alicui uel aliquibus per suos precessores, contra formam suarum commissionum, debeant facere peruenire in nostrum comune.

Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascriptum consilium cancellavi.

11. Quibus diebus camerlengi Crete teneantur sedere ad suum officium.

Eodem millesimo mense et die.

Cum in capitulari camerlengorum de Creta contineatur, quod ipsi camerlengi teneantur sedere omnibus diebus Lune, Mercurii et Veneris in eorum camera sub penna unius grossi pro quolibet et qualibet vice, nec specificatum sit in mane, nec post prandium, neque ad sonum campane, et propterea officium patiatur defectum. Capta fuit pars, quod ipsi camerlengi, teneantur venire et stare ad dictum suum offitium a mane usque ad tertiam dictis diebus lune, mercurii et ueneris, et post prandium uenire ad sonum campane, ad quam campanam uadunt ducha et alii officiales ad eorum offitia et stare usque ad uesperas sub dicta pena I grossi pro quolibet et qualibet uice, et teneantur per sacramentum se scribi facere quando non uenirent, ut est dictum, in die sequenti saluis occasionibus exceptatis. Et nichilhominus teneantur uenire aliis diebus etiam si pro offitio locus esset.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

39

Ἐντολὴ δοθεῖσα πρὸς τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους, περὶ τοῦ τιμαρίου Ἱερωνύμου Γραδόνικου.

Ὅτε συνωμολογήθη ἡ εἰρήνη μετὰ τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη (1299 Ἀπριλίου 3), ἐδόθη εἰς αὐτὸν καὶ τιμάριον ἀνῆκον εἰς τὸν Ἱερώνυμον Γραδόνικον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἱερώνυμος οὗτος ἐζήτησε νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τὸ τιμάριόν του τοῦτο, ἐγράφη εἰς τὸν τότε δοῦκα Κρήτης Μπελλέτον Ἰουστινιάνην καὶ τοὺς συμβούλους του, ὅπως ἐκτιμηθῇ ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν του καὶ τὰ εἰσοδήματά του. Ὁ δοὺξ οὗτος διέταξε νὰ ἐκτιμηθῇ ὑπὸ τοῦ ρέκτορος Χανίων, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ὁποίου εὑρίσκετο, οὗτος δὲ εὗρεν ὅτι ἡ ἀξία του εἶναι 300 ὑπερπύρων, καὶ ἡ ἀπόδοσίς του ὑπερπύρων 18 ἐτησίως ἄνευ τῶν δέκα δουλοπαροίκων, οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦσιν εἰς αὐτὸ καὶ οἵτινες ἀποδίδουσιν ἐτησίως ὑπέρπυρα 4 ἕκαστος. Ἀποφασίζεται ὅπως ὁ νέος δοὺξ ἐκτιμήσῃ καὶ πάλιν τὸ τιμάριον τοῦτο μετὰ προσοχῆς καὶ ἐνόρκως, καὶ ἀποζημιώσῃ κατά τε τὴν ἀξίαν καὶ τὰ εἰσοδήματα τὸν εἰρημένον Ἱερώνυμον Γραδόνικον. κτλ. 1307, Ἰουλίου 4.

Commissio eis facta in facto seruentarie Jeronimi Gradonico.

Fo 73to Eodem millesimo mensis et die. 1

Cum in tempore pacis facte in Creta cum Alexio Kalergi fuisset accepta nobili uiro Jeronimo Gradonico quedam sua seruentaria quam habebat in Creta et data dicto Alexio. Et idem Jeronimus fecisset suplicari domino Duci et suo consilio quod de dicta seruentaria sibi accepta facere, sibi fieri restaurum et emendam, et etiam de usufructibus, quos ex ea potuisset habere a tempore subtratationis dicte seruentarie, et per dominum Ducem et suum consilium fuissent Crete littere destinate uiro nobili Beleto Justiniano duche Crete et suis consiliariis, quod deberent inquirere siue inquiri facere quantum ipsa seruentaria ualeret et redderet, si ipsi Jeronimo remansisset etc. sicut dicte littere continebant. Et ipse Ducha, ipsam seruentariam fecisset extimari per rectorem Canee, in cuius districtu est posita, et fuisset extimata ualore yperperorum. CCC, et quod redit annuatim yperp. XVIIJ sine uillanis, et quod sunt in ea uilani X qui reddunt annuatim yperp. IIIJ pro quolibet, capta fuit pars, quod committatur duche Cretensi ituro, et suis consiliariis per sacramentum, quod de dicta seruantaria iterato fatiant diligentem examinationem, et id quod inuenient quod ualeant et quod reddat annuatim satisfaciant dicto Jeronimo Gradonico ab illa extimatione inferius, que facta fuit per supradictum rectorem Canee. Et hec satisfactio fiat ei tam de ualere dicte seruentarie, quam de usufructibus quos habuisset de tempore preterito a quo fuit sibi accepta dicta seruentaria quam de uillanis soluendo et dando sibi, tamen tantum minus eo, quod extimabitur, quantum ipse Jeronimus expendisset intendendo ipsum de tempore preterito in guarnimento et satisfaciat sibi de possessionis si sunt in comuni. Et si non essent possessiones in comuni de quibus possent sibi satisfacere, satisfaciant de denariis comunis de inde.

Ego Franciseus Dandulo manu mea subscripsi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum
29 suprascriptum consilium cancellavi.

Fo 253to ***Προσθῆκαι εἰς τὸ βιβλίον Magnus et Capricornus.***

40

Παρέχεται πρὸς τὸν Νικόλαον ντὰ Κανάλε λεγόμενον Καναλέτον ἡ καστελλανία τοῦ φρουρίου Μπονιφατίου ἐπὶ διετίαν, ὡς χάρις. 1306 Μαρτίου 8.

41

Δι' ἀποφάσεως τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἀπηγορεύετο ἡ ἀγορὰ ἐμπορευμάτων ἐπὶ πιστώσει καὶ ἡ πληρωμὴ αὐτῶν ἐν Βενετίᾳ.

Ἐπὶ περιπτώσεως ἀγοραπωλησίας πιπέρεως παρά τινος σκλάβου τοῦ οἴκου Βασιλείου καὶ μεταπωλήσεως τούτου εἰς τὸν Σαλαδῖνον Πρεμαρῖνον καὶ Φαντῖνον Κορνάρον ἐπὶ πιστώσει, ἐπεβλήθη τὸ πρόστιμον τοῦ τετάρτου τῆς ἀξίας τοῦ ἐμπορεύματος ὑπὸ τῶν προνοητῶν τῆς ὑπηρεσίας. Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ἐπὶ ἀναφορᾶς τοῦ Σαλαδίνου καὶ Φαντίνου, ἀποφασίζει τὴν ἀκύρωσιν τῆς κατασχέσεως τοῦ τετάρτου, ἐφ' ὅσον τοῦτο εὑρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν προνοητῶν.

Fo 257r Millesimo CCCo VI, die XXIII Marcij.

Cum sclavus de Ca Basilio, emeret certam quantitatem piperis a foresteriis, cum soluendo denarios Venetiis contra ordines nostros qui dant penam contrafacientibus de XXV pro centenario; et ipse sclavus uendidit ipsum piperem dominis
5 Saladino Premarino et Fantino Cornario ad soluendum denarios ipsius Venetiis pro ipso sclavo, et de soluendo ipsos denarios dederint bonam plezariam ipsi sclavo, et domini Provisores per suum officium, intromiserint quartum dictorum denariorum apud predictos, occasione predicta, scilicet quod dictus sclavus, emit ipsum piper in credentia ad soluendum Venetiis; et dicti Saladinus et Fantinus
10 supplicauerunt domino Duci, quod placere eis mittere litteras duche Crete, ut non preiudicet eis dicta plezaria in tantum, scilicet, quantum est ipsum quartum eis acceptum. Vadit pars, quod scribatur duche et consiliariis, quod cartas et plezarias, quas predicti fecissent uel dedissent in Creta, occasione predicta, cassas et irritas habeant in tantum, quantum est ipsum quartum acceptum per
15 provisores ut est dictum. Ita quod predicti possint pati dampnum.

42

Παρέχεται πρὸς τὸν Εὐγενῆ Νικόλαον Τζάνε λεγόμενον Παντζὼν (=κοιλαρᾶς) σύμβουλον Κρήτης, ἡ χάρις νὰ παραιτηθῇ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης ἀπὸ τῶν καλλενδῶν Σεπτεμβρίου καὶ πέραν. Ἐὰν δὲ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἤθελεν ἀφιχθῇ ὁ διάδοχός του πρὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης νὰ εἶναι ἐλεύθερος ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. 1306, Ἰουλίου 8.

43

Τὰ ὑλικὰ κέραμοι, λίθοι καὶ ἄσβεστος τὰ ὁποῖα ἐζητήθησαν ὑπὸ τοῦ Δουκὸς τῆς Κρήτης, ὅπως χρησιμεύσωσι διὰ τὰς ἐπισκευὰς τοῦ παλατίου καὶ τῆς ἐκκλησίας, δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν ἀτελῶς. 1306, Αὐγούστου 2.

44

Παρέχεται πρὸς εὐγενῆ Θωμᾶν Σουπεράντιον (Σωράντζον) σύμβουλον Κρήτης, ἡ χάρις νὰ παραιτηθῇ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης ἀπὸ τῶν μέσων Σεπτεμβρίου ἢ μᾶλλον ἀπὸ τῆς εἰς Κρήτην ἀφίξεως τοῦ ἀντικαταστάτου του. 1306, Αὐγούστου 25.

45

Ὁ Ognibene Μπελένιος ἀστὸς Κρήτης διορίζεται φύλαξ τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν πύλης (custos porte maris). 1306, Σεπτεμβρίου 20.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

1. Χάριτες. Αἱ ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου διδόμεναι χάριτες καὶ προνόμια εἰς ὑπηκόους, ἀπετέλουν ἴδιον τμῆμα τῆς ἀνωτέρας Δουκικῆς Καγκελλαρίας. Αἱ χάριτες παρεχωροῦντο εἰς πρόσωπα τὰ ὁποῖα προσέφερον ὑπηρεσίας, ἢ εἰς πρόσωπα τὰ ὁποῖα διὰ τῆς διδομένης χάριτος θὰ προσέφερον ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Βενετίαν. Αἱ χάριτες, μετὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου περὶ ἀπονομῆς, κατεγράφοντο εἰς εἰδικὰ βιβλία τὰ ὁποῖα διατηροῦνται εἰς καλὴν κατάστασιν εἰς τὸ Βενετικὸν ἀρχεῖον, καὶ τὰ ὁποῖα ἀναδιφούμενα θὰ ἀπέδιδον πολυτιμοτάτας πληροφορίας.

Παραθέτω ἐνταῦθα μίαν τῶν χαρίτων τούτων, ἥτις καὶ ἀπὸ ἀπόψεως πληροφορίας εἶναι σημαντικὴ καὶ διότι ἀπονέμεται εἰς πρόσωπον, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς χάριτος θὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίαν εἰς τὴν κυριαρχίαν.

Volume II Gratie 1329-1333.

1331. Die ultimo Madii.

Cum extra insulam nostram Crete longe in mari per milliaria XII ab australi latere uersus Parbariam sit quedam insula notata Gaidaronisso, Latine Isola Da Desini, recte Rectoriam Sitie et Gierapetre, in qua nullus habitat, interdum cursariorum qui illud mare nauigant. Vadit pars quod dicta insula nobilem uirum ser Andream Dandulo, et suis heredibus et successoribus detur et concedatur, cum habeat bonum portum, cum conditione quod infra

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

duos annos postquam in Creta applicuerit teneatur et debeat unam turem pro tutela dicti portus fecisse. Et rectores dicunt quod hec est magis utile pro communi quam pro dicto nobili.

Ἡ ἔρημος τότε νῆσος Γαϊδουρονῆσι (Desini = De asini) διὰ τοῦ οἰκισμοῦ τῶν δουλοπαροίκων τοῦ Δανδόλου καὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ πύργου, ἤθελε καλλιεργηθῇ καὶ θὰ ἔπαυε νὰ εἶναι τὸ κρησφύγετον τῶν πειρατῶν.

2-37. Αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι εἰδικὰ πρόσωπα περιστρέφονται κυρίως εἰς ζητήματα διορισμῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων καὶ δικηγόρων. Παρέχουσι ἱστορικὸν ἐνδιαφέρον, ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἔλαβον τὰς θέσεις ταύτας ἐν Κρήτῃ καὶ ὡς πρὸς τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν. Κατὰ πρῶτον κρίνονται ἱκανοί, μετὰ ταῦτα ἐκλέγονται καὶ τέλος ὁ διορισμός των ἐπικυροῦται.

Αἱ διατάξεις ὅμως αὗται, πλὴν τῶν διορισμῶν πραγματεύονται καὶ περὶ ἄλλων ζητημάτων ἀφορώντων πρόσωπα ἢ ζητήματα, λ. χ.:

Ὁ ἀριθ. 13 ἀφορᾷ τὸν δοῦκα, εἰς τὸν ὁποῖον παρὰ τὰ κεκανονισμένα ἐπιτρέπεται νὰ ἔχῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν υἱόν του.

Ὁ ἀριθ. 14 πραγματεύεται περὶ λίαν ἐνδιαφέροντος ζητήματος· περὶ ἐξοπλισθέντων ἐκ Κρήτης κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι προφανὲς ὅτι ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τοῦ ἑπταετοῦς πολέμου (1296-1302) τῶν Βενετῶν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, συμμαχούντων τῶν Γενουαίων, ὅστις ἐπερατώθη διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1303. Ἀποτέλεσμα τοῦ πολέμου τούτου, ὅστις ἦτο κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πειρατικός, ὑπῆρξεν ἡ ἀνάκτησις τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου ὑπὸ τῶν Φραγκικῶν οἴκων, ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Βενετῶν.

Κατὰ τὸν μακρὸν τοῦτον πόλεμον, οἱ Βενετοὶ ἀκολουθοῦντες τὸ σύστημα αὐτῶν, ἐστρατολόγουν εἰς τὰς κτήσεις των εἴτε διὰ τῆς βίας, εἴτε δι' ἀπατηλῶν ὑποσχέσεων. Μεταξὺ τούτων συγκαταλέγονται καὶ οἱ στρατολογηθέντες ἐν Κρήτῃ, οἵτινες ἔτυχον τῶν αὐτῶν ἀπολαυῶν ὡς ὁ Βενετὸς Μπελλέτος Ἰουστινιάνης. Σχετικῶς πρὸς ταῦτα ἀνατρέχοντες εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Γερουσίας τοῦ 1300, ἀνευρίσκομεν θεσπίσματα σχετικὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.

Ὁ ἀριθ. 16 παρέχει εἰς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας νέαν ἐξουσιοδότησιν πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ὑποθέσεων τῶν ἀφορώντων τὴν Κρήτην τῆς δικαιοδοσίας του, εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ τὸ Συμβούλιον τῶν 40, δηλαδὴ περιορίζει τὴν πληρεξουσιότητα, ἐν ᾧ εἰς τὴν προηγουμένην συμπεριελαμβάνοντο μόνον ὁ Δόγης καὶ οἱ σύμβουλοί του.

Ὁ ἀριθ. 22 πληροφορεῖ περὶ ζητήματος παραπλησίου τοῦ ἀριθμοῦ 2 τοῦ Liber Bifrons, δηλαδὴ ὅτι καὶ οἱ ἐν Κρήτῃ εὐγενεῖς Βενετοὶ τιμαριοῦχοι, δὲν ἠδύναντο ἄνευ ἀδείας νὰ μεταβῶσιν εἰς Βενετίαν. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλήφθη διότι οἱ ἐκ Βενετίας ἀποσταλέντες ἄποικοι κατὰ περιόδους, δὲν ἔμειναν εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς ἐν Κρήτῃ διαμονῆς καὶ ἐπεθύμουν πάντοτε νὰ παλινοστήσωσι. Ἔβλεπον τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν ἀπολαμβάνοντας τῶν ἀγαθῶν τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν φώτων, ἐν ᾧ οὗτοι ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ καλλιεργῶσι τὴν γῆν τῆς Κρήτης καὶ νὰ ζῶσι τὴν ζωὴν χωρικῶν στερούμενοι ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως. Αἱ ποιναὶ τῆς ἐπανόδου ἄνευ ἀδείας ἦσαν αὐστηρόταται, διὰ τοῦτο ἡ εἰς Βενετίαν μετάβασις ἐπραγματοποιεῖτο μόνον κατόπιν εἰδικῆς ἀδείας πλήρως δεδικαιολογημένης.

Ὁ ἀριθ. 23 πραγματεύεται περὶ περιπτώσεως λίαν ἐνδιαφερούσης ἀπὸ δικονομικῆς ἀπόψεως. Ἡ χήρα Μιχαὴλ διὰ νὰ διορίσῃ πληρεξούσιον δικηγόρον εἰς τὰ δικαστήρια τῆς ἐπικρατείας εἶχεν ἀνάγκην ἀποφάσεως τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Ἐπειδὴ αἱ τοιαῦται ἄδειαι εἶναι σπανιώταται εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τούτου, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ἢ ὅτι ἡ διαφορὰ τῆς χήρας καὶ τῶν ἀντιδίκων της ἐτύγχανεν εἰδικῆς δοσιδικίας, ἢ ὅτι τὰ διεκδικούμενα κτήματα ἀνῆκον εἰς τὸ δημόσιον.

Ὁ ἀριθ. 26 πληροφορεῖ ὅτι μετὰ πενταετίαν ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς συνθήκης μετὰ τοῦ Ἀλεξίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καλλέργη, οὗτος εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ συνάψῃ δάνειον. Τὸ δάνειον παρέχεται ὑπὸ ὅρους λίαν εὐνοϊκούς, διότι ζητεῖται ἐγγύησις οὐχὶ ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τοῦ δανείου, ἀλλὰ μόνον ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς παραδόσεως τοῦ σίτου εἰς τὴν ἀκτήν. Ὁ Καλλέργης, ὡς θὰ ἴδωμεν καὶ εἰς ἄλλας ἀποφάσεις, ἦτο πιστοῦχος τῆς Βενετίας, ἕνεκα τῆς μεγίστης ἐπιρροῆς τὴν ὁποίαν ἐξήσκει ἐπὶ τῶν Κρητῶν καὶ ἐκολακεύετο ὑπὸ τῶν Βενετῶν φοβουμένων τὴν ἔκρηξιν νέου κινήματος ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως τῆς Κρήτης μετὰ τῆς αὐτοκρατορίας.

38. Ὡς πρὸς τὰς διατάξεις ταύτας τὰς ἀφορώσας τὸν Δοῦκα, τοὺς Συμβούλους καὶ ταμίας παραπέμπω εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ ἀριθμοῦ 6 τοῦ Liber Bifrons.

Εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, τὰ περὶ διορισμοῦ μεσιτῶν, τὰ περὶ οἰκοδομῆς οἰκιῶν διὰ τοὺς συμβούλους εἶναι λίαν ἐνδιαφέροντα.

Εἰς τὸ 4ον ἄρθρον τὸ Μεῖζον Συμβούλιον καὶ πάλιν παραιτεῖται τοῦ δικαιώματος νὰ ἐπιφέρῃ μεταβολὰς εἰς τὰς ἐντολὰς τῶν συμβούλων Κρήτης καὶ ἀναθέτει εἰς τὸν Δόγην τοὺς συμβούλους καὶ τοὺς προέδρους τοῦ συμβουλίου τῶν 40, ἀντὶ ὁλοκλήρου τοῦ Συμβουλίου, ὡς ἐν ἀριθμῷ 16.

Εἰς τὸ 5ον ἄρθρον προβλέπεται ἡ κατασκευὴ χρηματοκιβωτίου κλειομένου διὰ τριῶν κλειδῶν. Ὑπῆρξε μέτρον προνοίας προκαταβολικῶς ἢ κατόπιν καταχρήσεως;

Εἰς τὸ 9ον διατάσσεται ἡ κατασκευὴ δύο φρουρίων εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἀκρωτήριον, διὰ χρημάτων τῆς κοινότητος Κρήτης, ἢ διὰ δανείου λαμβανομένου παρὰ τῶν τιμαριούχων καὶ τῶν ἀστῶν Κρήτης ἀτόκως. Τὰ χρήματα ταῦτα δι' οὐδένα ἄλλον σκοπὸν ἠδύναντο νὰ δαπανηθῶσι, πρὸς τοῦτο δὲ καθίστατο προσωπικῶς ὑπεύθυνος ὁ δούξ, ἐπὶ ἀπειλῇ αὐστηρῶν ποινῶν. Ἐὰν δὲ παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν διετίθεντο δι' ἄλλον σκοπόν, ὁ δοὺξ θὰ ἦτο ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἀπόδοσιν. Ἡ πληρωμὴ τοῦ δανείου θὰ ἐνηργεῖτο ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς κοινότητος, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐκ τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ ἐμπορίου. Ἐν τούτοις ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι ἐδαπάνησαν ταῦτα δι' ἐπειγούσας ἀνάγκας· ἤτοι διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τοῦ παλατίου, τοῦ ναυστάθμου πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν ἐκεῖ διαχειμαζόντων κατέργων, τῶν τειχῶν καὶ τῶν πύργων τῶν εὑρισκομένων πέριξ τοῦ λιμένος, οἱ ὁποῖοι κατηρειπώθησαν ἐκ τοῦ σεισμοῦ, διὰ τὴν κατασκευὴν φρουρίου ἐν Ἱεραπέτρᾳ καὶ διὰ τὴν καταδίωξιν πολλῶν κακοποιῶν οἵτινες ἐφονεύθησαν ἐν τῇ νήσῳ. Ἂν καὶ αἱ δαπάναι αὗται ἐγένοντο παρὰ τὰς διαταγάς, ὁ δοὺξ ἀπαλλάσσεται τῆς ὑποχρεώσεως τῆς ἀποδόσεως τῶν 4000 ὑπερπύρων, ἀνατίθεται δὲ ἐπιστροφὴ εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ ἐκλεγῶσιν, ὅπως καταβάλωσι ταῦτα ἐκ τῶν εἰσπράξεων.

Εἰς τὸ 10ον ἄρθρον διατάσσεται ἔλεγχος τῶν δοθέντων ὑπὸ τῶν δουκῶν Κρήτης κτημάτων καὶ ἡ ἀπόδοσις αὐτῶν ἐὰν δὲν ἐδόθησαν νομοτύπως. Ἡ ἀπόφασις αὕτη προϋποθέτει ὅτι πολλὰ κτήματα ἀνήκοντα εἰς τὴν κοινότητα ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν δουκῶν καταχρηστικῶς.

Εἰς τὸ 11ον ἄρθρον περιλαμβάνεται ὁ κανονισμὸς τῶν ἐργασίμων ὡρῶν τῶν ταμιῶν, ὅστις εἶναι λίαν ἐνδιαφέρων καθότι ἀναπαριστᾷ ζῶσαν τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν.

39. Ἐκ τῆς ἐντολῆς ταύτης, ἥτις ἐνέχει μεγάλην σημασίαν ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ συνομολογηθεῖσα εἰρήνη μετὰ τοῦ Ἀλεξίου Καλέργη τὴν 3 Ἀπριλίου 1299, συνωμολογήθη ἐν βίᾳ καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ Ἀλεξίου οὐδόλως συνεζητήθησαν, ἢ μᾶλλον ἐγένοντο δεκταὶ ἐκ τῶν προτέρων, διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι τιμάρια, ἀνήκοντα εἰς Βενετοὺς ἀποίκους, ἐδόθησαν εἰς τὸν Καλλέργην, ἡ δὲ ἐντολὴ πρὸς ἀποζημίωσιν δίδεται μετὰ παρέλευσιν ὀκτὼ ἐτῶν καὶ συγχρόνως ἀκυροῦται.

Ἡ ἀνωτέρω ἀπόφασις πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι ἡ πρὸς ἐκτίμησιν διαταγὴ ἐδόθη εἰς τὸν δοῦκα τῆς Κρήτης Μπελλέτον Ἰουστινιάνην. Ὁ Φλαμίνιος Κορνήλιος ὅμως ἐν τῇ Creta Sacra τόμος 2ος σελ. 306, φέρει ὡς 44ον δοῦκα τῷ 1306 τὸν Φρειδερῖκον Ἰουστινιάνην. Ὁ Noiret εἰς «Documents inédits pour servir à l'histoire de Crète pendent la domination Venitienne», φέρει ἐπίσης τὸν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Φρειδερῖκον Ἰουστινιάνην, καθὼς καὶ ὁ Ψιλάκης ἐν τῇ ἱστορίᾳ του τῆς Κρήτης, τόμος 2ος, τὸν αὐτὸν Φρειδερῖκον Ἰουστινιάνην. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ μεγαλυτέρα πίστις εἰς τὰ πρωτότυπα αὐθεντικὰ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς καὶ νὰ καθορισθῇ τὸ ὄνομα τοῦ δουκὸς Κρήτης «Ἰουστινιάνης Μπελλέτος».

40-43. Αἱ προσθῆκαι αὗται εἰς τὸ βιβλίον Magnus et Capricornus εὑρίσκονται εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα τοῦ βιβλίου τούτου παραλειφθεῖσαι πιθανώτατα ὑπὸ τῶν ἀντιγραφέων. Ὡς γνωστὸν τὰ βιβλία ἤρχισαν κρατούμενα ἐπὶ τῆς δουκείας Ἀνδρέου Δανδόλου, ὁπότε τὰ σῳζόμενα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔγγραφα καὶ ἄλλα πρόχειρα βιβλία ἀντεγράφησαν. Ἕτερον ἀντίγραφον εἶναι τοῦ 1623, ὅπερ ὅμως διετήρησε τὴν κατάταξιν τῶν παλαιῶν. Διὰ τοῦτο δὲ ἕκαστος τόμος εἶναι διῃρημένος καθ' ὕλην συμφώνως πρὸς τὸν πίνακα (rubrica) τῆς τελευταίας σελίδος. Ἐὰν αἱ ἀποφάσεις, ὡς πρὸς τὰ παλαιὰ βιβλία τὰ πρὸ τοῦ 1350 κατεγράφοντο ἅμα ὡς ἐλαμβάνοντο, τότε ἡ κατάταξις αὐτῶν δὲν θὰ ἦτο καθ' ὕλην. Μετὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅπως συνεχισθῇ τὸ αὐτὸ σύστημα, ἴσως νὰ ἐκρατοῦντο πρόχειρα δι' ἕκαστον τῶν ἀντικειμένων τοῦ πίνακος.

Παραλλαγαί. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ὡς ἀνέφερον ἤδη, κατεγράφοντο εἴς τε τὰ βιβλία τοῦ Μείζονος Συμβουλίου καὶ εἰς τὰ τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τῆς πολιτείας (Avogariae Communis). Ἡ ἀπόφασις περὶ ἀντιγραφῆς τῶν ἀποφάσεων τούτων εἰς τὰ βιβλία τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου φέρει ἡμερομηνίαν 5 Ἀπριλίου 1309.

Βιβλίον Magnus et Capricornus ὑπάρχει τόσον μεταξὺ τῶν βιβλίων τοῦ Μείζονος, ὅσον καὶ μεταξὺ τῶν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου. Αἱ ἐν τῇ παρούσῃ συλλογῇ ἀποφάσεις ἐλήφθησαν ἐκ τῶν βιβλίων τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου καὶ ἔχουσι μικρὰς διαφορὰς μεταξύ των, οὐχὶ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ μόνον ὡς πρὸς τὴν ἐμφάνησιν καὶ κατάταξιν, ἤτοι τὴν ἔλλειψιν τίτλων καὶ περιλήψεων εἰς τὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου.

Ὡς πρὸς τὰ κείμενα οὐδεμία διαφορὰ παρατηρεῖται μεταξὺ τῶν δύο βιβλίων, μόνον δὲ εἰς τὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου παραλείπεται τὸ 2ον τοῦ ἀριθμοῦ 38, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπόφασις ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου 1302 Βενετικοῦ ἔτους, ἤτοι 1303.

Τὴν παράλειψιν ταύτην ὁ κ. Ferro ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ Βενετικοῦ κρατικοῦ Ἀρχείου, ἀποδίδει εἰς ἀμέλειαν τῶν καλλιγράφων τῆς καγκελλαρίας τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, διὰ τὴν ἀντιγραφὴν εἰς τὸ καθαρὸν βιβλίον ἀφ' οὗ ἡ ὑπηρεσία αὐτῆς εἶχεν ἀποστείλει ἐν τάξει εἰς τὴν καγγελλαρίαν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου, τὴν ἀπόφασιν.

Κάτωθεν τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀριθμῶν **14, 21, 22, 23, 26, 38** (4, 6, 9 καὶ 10) καὶ **39** παρατηροῦνται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν συμβούλων τοῦ κολλεγίου ἀκολουθούμεναι ὑπὸ πράξεως διαγραφῆς τοῦ νοταρίου τῆς ἀνωτέρας Δουκικῆς καγκελλαρίας. Εἶναι φανερὸν ὅτι ἡ διαγραφὴ ἐνεργεῖται διὰ πληρεξουσιότητος τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, γεννᾶται δὲ τὸ ἐρώτημα κατὰ φυσικὸν λόγον πότε ἐγένετο ἡ διαγραφή; πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως; Ἀλλὰ τότε θὰ ἦτο ἀνωφελὴς ἡ ἀντιγραφὴ εἰς τὸ καθαρὸν βιβλίον τοῦ Μείζονος Συμβουλίου καὶ μετὰ πολλὰ ἔτη εἰς τὸ βιβλίον τῆς Ἀβογαρίας. Τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι αἱ ἀποφάσεις αὗται νὰ ἔλαβον ἰσχὺν νόμου, νὰ ἐκοινοποιήθησαν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ἠκυρώθησαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER PRESBITER

Maioris Consilii

1308–1315

1

Ἡ διοίκησις Χάνδακος εἰσέπραττε δασμοὺς ἐξ ὅλων τῶν ἐμπορευμάτων, τὰ ὁποῖα εἰσήρχοντο διὰ τῆς πύλης τῆς ξηρᾶς εἰς τὴν πόλιν ταύτην, παρ' ὅλων τῶν Βενετῶν, οἵτινες ἐντὸς αὐτῆς πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθεροι καὶ ἀσύδοτοι εἰς πάσας τὰς εἰσφορὰς καὶ δασμολόγια, συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῆς παραχωρήσεως. Ὁ δασμὸς οὗτος δὲν ἦτο μικρός, διότι ἄλλων μὲν προϊόντων ἦτο 3% ἄλλων δὲ 5%. Ἀλλ' ὡς οἱ κάτοικοι τοῦ Χάνδακος ἀνέφερον ἡ φορολογία αὕτη ἐπετράπη ὑπὸ τῶν Βενετῶν, ὅπως καταστῇ δυνατὸν νὰ οἰκοδομηθῶσι τὰ τείχη αὐτοῦ, διότι ἡ πόλις ἦτο τότε ἀνοχύρωτος. Ἂν καὶ ἡ ὀχύρωσις συνεπληρώθη οἱ κάτοικοι, ὡς μὴ ὤφειλον, ἠναγκάσθησαν ὄχι μόνον νὰ πληρώνωσι ταύτην, ἀλλὰ καὶ ἐπεβαρύνθησαν διὰ ταύτης ὅλα τὰ ἐμπορεύματα τὰ εὑρισκόμενα ἐπὶ τῶν πλοίων τῶν ἠγκυροβολημένων εἰς τὸν λιμένα Χάνδακος. Ἐφ' ᾧ ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῶσιν ὁ δοὺξ, οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ ἄλλοι ρέκτορες Κρήτης, ὅπως προκηρύξωσιν ὅτι οἱ ἐν Χάνδακι καὶ τῇ νήσῳ Κρήτῃ Βενετοὶ θὰ εἶναι τοῦ λοιποῦ ἐλεύθεροι καὶ ἀσύδοτοι. Ἐὰν δὲ ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι, ἤθελον παρατηρήσῃ ὅτι τὰ τείχη ἔχουσιν ἀνάγκην ἐπισκευῆς δύνανται νὰ ἐπιβάλωσι τοὺς δασμοὺς τούτους μόνον εἰς τὰ ἐκ τῆς νήσου διὰ τῆς πύλης τῆς ξηρᾶς Χάνδακος εἰσαγόμενα. Οἱ δασμοὶ οὗτοι θὰ ἔπαυον ἅμα ὡς τὰ τείχη δὲν θὰ εἶχον ἀνάγκην ἐπισκευῆς. 1309, Ἰανουαρίου 3.

Fº 4r Millesimo trecentesimo VIII, die ultima Decembris. 1

Cum universitas Candide accipiat datium de omnibus mercacionibus que per portam in ipsam ciuitatem deferuntur ab omnibus uenetis, qui ibi penitus debent esse liberi et immunes ab omnibus exactionibus et gabellis secundum formam concessionis, quod datium non est modicum, sed de tali re tres pro centenario et de tali quinque, sed sicut homines ipsius civitatis referunt fuit eisdem concessum per nostrum Commune, tunc quando predicta civitas muris existebat immunita, ad hoc ut ex inde potuissent muri eidem civitati fieri, nec ipsis muris iamdiu completis homines ipsius civitatis prefatum datium indebite sumptum 5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

accipere continue minime dubitant, sed quid amplius etiam de omnibus mercacionibus, que cum darentur, deferuntur de insulis Crete et onerantur in navibus in portu Candide existentibus predicti ad accipiendum datium predictum se extendunt; unde ad hec ut talis consuetudo sit eis bona et damnosa amplius non existat et etiam ut alia consuetudo, si qua ibi fuerit, per quam aliquid de Venetorum libertate renovatur, totaliter extirpetur et deinde res similis minime orriri possit; capta fuit pars, quod iniungatur Duche et consiliariis et aliis rectoribus Crete possent sub debito sacramenti, quatenus cum omni diligentia agant, ut homines ueneti in Candida et per totam insulam sine aliquo defectu liberi et immunes tractentur et quod predictam universitatem Candide in accipiendo predicta datia et decimam predictam superius penitus et statim compleant, ut desistant. Et si uideretur Duche et consiliariis, uel maiori parti eorum, quod predicti muri indigerent aliqua reparatione possint datia solui solum de rebus, que intrant per portam de terra Candide, et quando dicti muri non indigerent aliqua reparatione cessare omnino debeant dicta datia, et hoc addatur in capitulari, siue commissione Duche et consiliariorum Crete, qui decetero pro tempore fuerint; et si consilium uel capitulare est contra, sit reuocatum quantum in hoc.

2

Ὁ Ἀνδρέας Κορνάρος δύναται νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ Κρήτης διὰ τὴν νῆσον του Κάρπαθον, σίτου μουτζούρια χίλια καὶ κριθῆς δύο χιλιάδας ἐτησίως ἐπὶ ἓν ἔτος. 1309 Ἰανουαρίου 8.

Millesimo trecentesimo VIII, die VIII Januarii.

Quod Andreas Cornarius possit facere portari mensuras mille frumenti et duo milla ordei de Creta ad insulam suam Scarpe per annum usque ad annum.

3

Ἐπίσης ὁ Ἀνδρέας Βαρότσης σίτου μουτζούρια χίλια διὰ τὴν νῆσον του Θήραν ἐτησίως ἐπὶ δύο ἔτη.

Quod Andreas Barozzi possit facere portari mensuras mille frumenti de Creta ad insulam Sancte Herini per annum usque ad duos annos.

Ego Petrus Gisi consiliarius manu mea subscripsi.

Ego Nicolaus Faletro consiliarius manu mea subscripsi.

Ego Benincà de Checiis Ducatus Veneciarum scriba de mandato predictorum consiliariorum predicta duo consilia cancellavi.

4

Ὁ Μάγιστρος Μπονακούρσιος ἐκ Κρήτης κρίνεται ἱκανὸς διὰ τὸ ὀφφίκιον τοῦ δημοσίου γραφέως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐξουσιοδοτεῖται νὰ δημοσιεύῃ τὰς διαταγὰς ἐν ὀνόματι τοῦ δουκὸς Κρήτης, καὶ νὰ μισθοδοτεῖται ὑπ' αὐτοῦ ὡς τὸ ἔθος. 1309 Φεβρουαρίου 13.

Fo 5' Millesimo trecentesimo VIII, die XIII Februarii.

Cum magister Bonacursius de Creta sit datus nobis pro sufficienti ad offitium tabellionatus; capta fuit pars quod ipse possit et debeat publicari per dominum Ducham Crete, ipso soluente, nostro comuni, quod solui consuetum est.

5

Παρηγγέλθη εἰς τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους Κρήτης νὰ ἀναλάβωσι ὑπὲρ τῆς κοινότητος τὰ ἀστικὰ κτήματα τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν προκατόχων των παρὰ τὰς ἐντολάς, τὰς ὁποίας εἶχον. Μεταξὺ τούτων ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι κατέσχον ὑπὲρ τῆς κοινότητος οἰκόπεδον, δοθὲν πρὸς τὸν εὐγενῆ Φραγκῖσκον Βεντελίνον, ὅστις εἶπεν ὅτι ἔλαβε τοῦτο παρὰ τῶν προαναφερομένων δουκὸς καὶ συμβούλων, τοὺς ὁποίους ἐνόμιζε καὶ νομίζει ἱκανοὺς ὅτι ἠδύναντο νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν τοῦτο καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐδαπάνησεν ὄχι ὀλίγα πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ γραφῇ εἰς τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους Κρήτης, ὅπως ἐπιμελῶς ἐξετάσωσι πόσα ἐδαπανήθησαν διὰ τὸ κτίριον, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται νῦν ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου καὶ τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Φραγκίσκου, καὶ νὰ σκεφθῶσι τί συμφέρει εἰς τὴν κοινότητα, νὰ ἀποζημιώσωσι τὸν Φράγκῖσκον τοῦτον διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου οἰκοδομήματος, καὶ νὰ λάβωσι τοῦτο ὑπὲρ τῆς κοινότητος; ἢ νὰ παραχωρήσωσιν εἰς αὐτὸν τὸ οἰκόπεδον μετὰ τοῦ ἀνεγερθέντος οἰκοδομήματος καὶ νὰ πράξωσι τὸ συμφερώτερον ὑπὲρ τῆς κοινότητος. 1309, Μαρτίου 1.

Millesimo trecentesimo VIIII, die primo Martii.

Cum mandauerimus Duche et consiliariis Crete in comune reuocari burgesias per precessores suos datas contra comissionem eorum, inter quas ipse Ducha et consiliarii acceperunt in comune unam petiam terre in burgesiam datam nobili viro Francisco Vendelino, et ipse dicat, quod ipsam petiam terre accepit a Ducha et consiliariis predictis, quos credidit et credit posse eam sibi dare, et ob hoc fecerat expensas non paucas in edificando ipsam; capta fuit pars, quod scribatur Duche et consiliariis Crete, quod diligentem inquisitionem faciant, quantum constitit edificium, quod nunc est supra dicta petia terre, quod est factum per dictum Franciscum, et uideant quod esset melius pro comuni deinde, uel satisfacere eidem Francisco de consto predicti edificii sui nunc existentis super dicta terra, et accipere totam ipsam burgesiam in comune, uel sibi dimittere ipsam petiam terre cum toto edifitio, et mandetur eis quod fatiant illud de predictis quod est melius pro comune. Et si consilium est contra sit renocatum etc.

Ego Thomas Muazo consiliarius manu mea subscripsi

Ego Marinus Faletro consiliarius manu mea sub subscripsi

Ego Michael Justinianus consiliarius manu mea subscripsi

Ego Marcus Siboto predicta quatuor consilia a crucibus cancellavi.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

6

Ἡ διοίκησις Κρήτης διώρισεν εἰς τὸ ὀφφίκιον τῆς δικαιοσύνης τὸν μάγιστρον Μπονακούρσιον μετά τινος πρεσβυτέρου. Ἐπειδὴ ὁ πρεσβύτερος δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνταποκρίνηται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὀφφικίου, ἀπεφασίσθη εἴτε νὰ δοθῇ τοῦτο εἰς μόνον τὸν Μπονακούρσιον εἴτε νὰ διορισθῇ ἕτερος ἀντὶ τοῦ πρεσβυτέρου. 1309, Μαρτίου 20.

Fo 10r Millesimo trecentesimo VIIII, die XX Martii.

Cum per Ducham et consiliarios Crete fuerit magister Bonacursius positus in societatem cuiusdam presbyteri ad offitium justitie in Creta, qui presbyter propter plura alia offitia que habebat in Ecclesia facere non attendebat ad illud. nec ipsum poterat ad illud, nec ipsum poterat perfurnire. Capta fuit pars quod dictus magister Bonacursius debeat esse in dicto offitio justitie de Creta, habendo medietatem salarii quod habet dictus presbyter et aliarum utilitatum, cum dictus presbyter erit ibi. Sed eo vacante presbytero, sit in discretione Duche Crete dandi integrum salarium ipsi soli magistro Bonacursio, et addere ei alium socium qui habeat medietatem salarii et lucrum sicut nunc habet iste.

7

Ἐπίσης ἀπεφασίσθη νὰ ἀνακληθῇ ἡ ἀπόφασις ἀπονομῆς χάριτος πρὸς τὸν εὐγενῆ Ἀνδρέαν Μπάρμπον ἐκ Κρήτης διὰ τοῦ διορισμοῦ του ὡς καστελλάνου τοῦ φρουρίου Ἀποκορώνου Κρήτης, ἐπὶ διετίαν, ἀφ οὗ συμπληρώσῃ τὴν θητείαν του ὁ ἤδη κατέχων τὴν καστελλανίαν, ἐπὶ τῷ συνήθει μισθῷ καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ διατηρῇ ἐν τῷ φρουρίῳ κατὰ τὸ διάστημα τῶν δύο ἐτῶν ἕνα καλὸν πολεμικὸν ἵππον. 1309, Ἰουνίου 5.

Fo 10to Millesimo trecentesimo VIIII, die V Junii.

Item capta fuit pars, quod reuocetur consilium in tantum quod castellania castri Bicornie de insula Cretensi detur de gratia nobili uiro Andree Barbo de Creta per duos annos proxime complente suo termino illo, qui nunc est ibi, cum salario et conditionibus consuetis, eo tenente ibidem ad dictum castrum per dictum tempus unum bonum equum ab armis.

Ego Nicolaus Contareno consiliarius manu mea subscripsi.

Ego Nicolaus Superantio consiliarius munu mea subscripsi.

9 Ego Marcus Siboto notarius predictum consilium cancellavi.

8

Ὁ αἰδεσιμώτατος Νικόλαος Βαρότσης πριμικήριος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μάρκου Χάνδακος, ᾐτήσατο παρὰ τοῦ Δόγη καὶ τῶν συμβούλων του, ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ διατάξῃ τὴν ὑπὸ τῆς διοικήσεως ἐπισκευὴν τοῦ ἀνωτέρω ναοῦ καὶ τοῦ κελλίου του, ἐκ τῶν ζημιῶν τὰς ὁποίας ὑπέστησαν ἐκ τοῦ μεγάλου σεισμοῦ ἢ τοὐλάχιστον τοῦ κελλίου. Ἠτήσατο δὲ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ζημιῶν, ἕνεκα τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀπωλείας τῶν καταστίχων, τὰ ὁποῖα εἶχον οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ, δι' ὧν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ κοινότης κατ' ἔθιμον ἐπισκευάζει τὸν ναὸν ἐν περιπτώσει χρηματικῆς ἀνεπαρκείας. Ἀπεφασίσθη, νὰ διαταχθῇ ὁ μέλλων νὰ μεταβῇ δούξ, ὅπως ἐξετάσῃ, ἐὰν εἶναι ἔθιμον ἡ κοινότης νὰ διατηρῇ ἐν καλῇ καταστάσει τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ κελλίον, ὅταν αἱ ἐπισκοπικαὶ πιστώσεις δὲν ἐπαρκοῦσι πρὸς τοῦτο. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὑποχρεοῦται ὁ δούξ νὰ ἐνεργήσῃ συμφώνως πρὸς τὸ ἔθιμον τοῦτο, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξετάσῃ τί ἀπέγειναν ἡ ξυλεία ἡ ὁποία ἐδόθη λόγῳ χάριτος καὶ τὶς ἔχει εἰς χεῖρας του τὰ χρήματα τῆς ξυλείας ταύτης. 1309. Αὐγούστου 15.

Fº 10r Millesimo trecentesimo VIIII, die XV Augusti.

Cum per reverendum uirum Nicolaum Barozi primicerium ecclesie sancti Marci de Candida fuerit domino Duci et suo consilio supplicatum, quod placeret domino Duci ecclesiam predictam et domos ipsius ecclesie, que propter terremotum ceciderunt, mandare Ducham confieri ad minus domum habitationis dicti primicerii, et hec petebat sibi fieri ad restaurum damni quod habuit, occasione catasticorum que non habet, sicut habuerunt sui precessores; capta fuit pars, quod committatur Duche ituro, quod inquiret et examinet, si consuetudo est, quod comune de Creta debeat tenere ecclesiam et domos ecclesie in concio, quando dimissorie non sufficerent ad hec; et si reperietur, quod comune hoc facere debeat et dimissorie non essent sufficientes, debeat Ducha facere in hoc id quod per alios consuetum est fieri; preterea debeat dictus Ducha diligenter inquirere quid factum fuit de lignamine gratie facte dicte ecclesie, et quis habuit denarios ipsius lignaminis.

Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi.
Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi.
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi.
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi.
Ego Joaninus Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascriptum consilium cancellavi.

Προστίθεται εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ δουκὸς καὶ συμβούλων Κρήτης καὶ ἄλλων ρεκτόρων, ὅτι προκειμένου νὰ συνομολογήσωσι δάνειον ἐν Βενετίᾳ, ὀφείλουσι νὰ λάβωσι τὰ χρήματα διὰ πλειστηριασμοῦ καὶ ἐκ τῶν καλυτέρων προσώπων ὑπὲρ τῆς κοινότητος. 1309, Σεπτεμβρίου 25.

Fº 10to Millesimo trecentesimo VIIII, die XXV Septembris.

Quod addatur in commissionibus Duche Crete et consiliariorum et Baiuli Nigropontis et consiliariorum et castellanorum Coroni et Mothoni, quod quoties sibi mittetur de hinc, quod accipiant denarios mutuo supra nostrum comune, teneantur, et debeant ipsos denarios accipere ad incantum et non aliter, accipiendo eos, ad quam meliorem personam poterunt pro Comuni.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

10

Ὁ Πελικάριος κάτοικος Χάνδακος, διορίζεται γραφεὺς καὶ ζυγιστὴς ἀλεύρων ἐν Χάνδακι, ἐπὶ τῷ συνήθει μισθῷ ὑπερπύρων 18 ἐτησίως, τῇ ἐπινεύσει τοῦ Δόγη. 1309, Δεκεμβρίου 3.

Fº 13r Millesimo trecentesimo VIIII, die III Decembris.

Quod Pelicarius habitator Candide de quo fertur laudabile testimonium, sit scribanus, et ponderator farine in Candida, cum salario consueto yperperorum XVIII in anno ad beneplacitum domini.

11

Ἐπίσης ὁ Ἀδὰμ ντὲ Ὀττονέλλη κάτοικος Κρήτης, ἐπαναδιορίζεται ἐπὶ δεκαετίαν γραφεὺς εἰς τὸ ὀφφίκιον ἐμπορίου καὶ μεσητειῶν, μὲ μισθόν, ὠφελείας καὶ ὅρους ἀνήκοντας εἰς τὸ ὀφφίκιον τοῦτο. 1310, Μαρτίου 24.

Fº 16r Millesimo trecentesimo X, indictione octaua die XXIV Martii.

Item cum Adam de Ottonellis habitator Candide supplicaverit dominum Ducem, quod cum fuerit per X annos scriba ad officium comercli et messetarie de Creta, exercendo ipsum bene et legaliter, dignaremur ipsum in dicto officio, in quo etiam nunc est ad nostrum beneplacitum confirmare, eumque de ipso et de eius bona fama et opera laudabile testimonium prehibeatur; capta fuit pars, quod dictus Adam confirmetur ad dictum officium cum salario, utilitatibus et conditionibus pertinentibus ad ipsum officium ad beneplacitum nostrum cum conditione, que solet apponi in aliis.

12

Ἀνακαλεῖται ἡ διάταξις δι' ἧς δὲν ἀπονέμεται χάρις δι' ὀφφίκιον ἢ διοικητικὴν θέσιν, ὡς πρὸς τὸν τιμαριοῦχον Κρήτης Ἰάκωβον Γριμάλδην, ὅστις δύναται νὰ ζητήσῃ χάριν ὅπως διορισθῇ δικηγόρος Χάνδακος. 1310 Μαρτίου 24.

Millesimo trecentesimo X, die XXIV Martii.

Item quod consilium, per quod non potest poni de faciendo gratiam de officio uel regimine, sit reuocatum in tantum, quod possit poni de faciendo gratiam Jacobo Grimaldi feudato Candide, quod sit advocator in Candida ad beneplacitum Domini.

Ego Nicolaos Arimondo manu mea subscripsi
Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Joaninus Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascriptum consilium cancellavi.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

13

Ἐπίσης ἀπονέμεται χάρις πρὸς τὸν Ἀνδρέαν Μπάρμπον ἐκ Κρήτης διοριζόμενον καστελλάνου φρουρίου Ἀποκωρόνου μεθ' ἑνὸς ἵππου ἐπὶ διετίαν. 1310, Μαρτίου 29.

14

Ἐπίσης πρὸς τὸν Θωμαζῖνον Βαρβαρῆγον ἐκ Κρήτης διοριζόμενον σφραγιστὴν εἰς τὸ ὀφφίκιον τοῦ σφραγιστηρίου τοῦ ἄρτου ἐν Χάνδακι, ἐπὶ μισθῷ μόνον 18 ὑπερπύρων ἐτησίως. 1310, Ἀπριλίου 3.

Fo 16to Millesimo trecentesimo X, die III Aprilis.

Item quod Thomasinus Barbadico de Creta sit bullator ad offitium bullandi panem in Candida; et dictum offitium habet solum yperpera XVIII in anno de salario.

15

Ἐπίσης πρὸς τὸν Φραγκῖσκον Γριμάλδην τιμαριοῦχον Χάνδακος διοριζόμενον δικηγόρον Χάνδακος. 1310, Ἀπριλίου 21.

16

Εἰς τὸν νεοδιορισθέντα ρέκτορα Χανίων Βλάσιον Ζένον διαταχθέντα νὰ μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του διὰ πρώτης θαλασσίας εὐκαιρίας παρέχεται παράτασις ἀναχωρήσεως δι' ὅλον τὸν μῆνα. 1310, Ἰουλίου 12.

17

Πᾶς τις εἰσκομίζων σῖτον ἐκ Κρήτης εἰς Βενετίαν μέχρι τῆς προσεχοῦς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου θὰ λαμβάνῃ ἐκ τῆς κοινότητος Βενετίας γρόσια 14 δι' ἕκαστον σταρά. Οἱ οὕτω εἰσκομίζοντες σῖτον, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίζωσιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀφίξεως αὐτῶν, ἐὰν θὰ πωλήσωσιν αὐτὸν εἰς τὴν κοινότητα ἀντὶ τοῦ τιμήματος τούτου ἢ ἐὰν θὰ πωλήσωσι τοῦτον εἰς τὰς σιταποθήκας εἰς οἵαν δήποτε τιμὴν δυνηθῶσι. Ἐὰν πωλήσωσι τοῦτον εἰς τὴν κοινότητα, θὰ πληρώνονται ἐντὸς δύο μηνῶν. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ σῖτος ὀφείλει νὰ εἶναι καλῆς ποιότητος, ἄλλως ἀφαιρεῖται ἀναλόγως τῆς ποιότητος ἐκ τοῦ τιμήματος τῶν 14 γροσίων. 1310, Αὐγούστου 1.

Fo 23r Millesimo trecentesimo X, die primo Augusti.

Item, quod quicumque adduxerit frumentum de Creta nouum, bonum et mercadante Venetias, movendo de Creta cum ipso frumento usque ad festum sancti Andree proximum habebit a nostro comuni grossos XIV pro quolibet stario, et sint in eorum arbitrio usque ad tertiam diem postquam applicuerint, uel de dando ipso frumento comuni pro dicto pretio, uel de vendendo ipso in fontico quantum poterunt; et si dederint ipsum comuni, habebunt solutionem suam infra duos menses postquam ipsum dederint comuni et si forte frumentum foret minus bonum, quam mercadante, habebunt tanto minus pro rata.

18

Ὅστις δήποτε εὑρίσκεται, ἢ εὑρίσκετο δι' ἐμπορίαν ἐν Κρήτῃ, ἢ πέραν τῆς Κρήτης ἢ ἐντεῦθεν αὐτῆς, δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν κατὰ βούλησιν μεθ' ὅλων τῶν ἐμπορευμάτων του, διὰ τοῦ ἐν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πλῷ ἐμπορικοῦ στόλου, δι' οἵου δήποτε πλοίου ἐξοπλισμένου ἢ μή, καταβάλλων κατὰ τὰ διατεταγμένα, προκειμένου περὶ μὴ ἐξοπλισμένου πλοίου. 1310, Αὐγούστου 22.

Fº 24to Millesimo trecentesimo X, die XXII Augusti.

Quod quicumque est, uel fuerit ad mercatum in Creta, uel a Creta ultra, et etiam a Creta citra per muduam presentem, possit uenire Venetias quandocumque sibi placuerit, cum omnibus mercemoniis, cum quocumque nauigio uoluerit tam armato quam disarmato, soluendo tamen, secundum ordines navigii disarmati, si uenerint cum nauigio disarmato, et si consilium uel capitulare est contra sit reuocatum.

Ego Marinus Fuscarenus consiliarius manu mea subscripsi
Ego Gabriel Venerio consiliarius manu mea subscripsi
Ego Philippus Bardadico consiliarius manu mea subscripsi
Ego Joaninus Calderarius predictum consilium cancellavi.

19

Ἀπονέμεται χάρις πρὸς τὸν Νικόλαον Σωράντζον, δι' ἧς ἀπαλάσσεται τῆς ποινῆς 4 γροσίων δι' ἕκαστον σταρὰ σίτου, εἰς τὸ ὁποῖον κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν κυρίων προνοητῶν ἐπὶ τοῦ σίτου, διότι μετέφερε σῖτον δι' ἄλλου πλοίου, καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ ἰδιοκτήτου, ὡς ἀνέλαβεν ὑποχρέωσιν, πεπληρωμένου ὑπὲρ τὰ τρία τέταρτα. Τοῦ προστίμου τούτου ἀπηλλάγη διότι μετέφερεν εἰς Βενετίαν δι' ἄλλου μὲν πλοίου μουτζούρια 22.000, διὰ δὲ τοῦ τοῦ Κατερίνου Ρουτζίνη 3.800 καὶ ὑπεσχέθη νὰ μεταφέρῃ τὸ καθυστεροῦν ὑπόλοιπον μέχρι τῶν μέσων τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου. 1310, Σεπτεμβρίου 10.

Fº 25r Millesimo trecentesimo X, die X Septembris.

Item cum ser Nicolaus Superantio et sua societas misisset quamdam suam nauim in Cretam causa adducendi frumentum Venecias, et de hoc dederit plezariam officialibus de frumento de facere conduci dictam nauim caricatam frumento usque ad tres partes dicte nauis, et uolens adimplere quod tenebatur, misit suum socium in Cretam, unde per XXX dies ante discessum dicte nauis posset uenire Venecias, ac tamen fecit, quod recuperavit et misit cum alio nauilio mensuras $\frac{M}{XXII}$ de suis denariis emptas, uel circa, et insuper $\frac{M}{III}$ $\frac{C}{VIII}$ designatas per Catarinum Ruzinum; sed quia non fecit conduci cum dicta naui, domini provisores uolunt sibi accipere grossos IV pro quolibet stario; capta fuit pars, quod fiat gratia dicto ser Nicolao Superantio, quod absoluatur a pena grossorum IV pro quolibet stario frumenti, in quam dicitur incurisse per dominos provisores, cum dictum frumentum fecisset conduci Venecias, licet cum alio nauilio plusquam tres partes, quod non tenebatur ad ordines et de residuo quod restaret, se obligat facere adduci Venecias, discendendo de loco, ubi caricabit ipsum hinc ad medietatem mensis Octobris proximi, sub penis grossorum IV pro quolibet stario.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

20

Ἀπονέμεται χάρις πρὸς τὸν Ἱερώνυμον Καοτόρταν πλοίαρχον, δι ἧς ἀπαλλάσσεται προστίμου 56 γροσίων, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μεταφέρῃ εἰς Βενετίαν διὰ τοῦ ἐν πλῷ ἐμπορικοῦ στόλου τὰ 1300 σταρά, τὰ ὁποῖα καθυστερεῖ διὰ πλοίου ἐλευθέρου καὶ οὐχὶ ὑπὸ περιορισμὸν διαταγῆς, μέχρι τῶν μέσων τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ τιμωρεῖται διὰ προστίμου 4 γροσίων δι' ἕκαστον σταρά. 1310, Σεπτεμβρίου 10.

Millesimo trecentesimo x, die x Septembris. 1

Item cum Hieronymus Cauatorta similiter misisset suam nauim in Cretam et dedisset pleçariam de conducendo frumentum Venecias et non inuenisset frumentum ad plenum, sed inuenit aliquam quantitatem in carra et misit Venecias et deficerent ei staria MCCC usque ad tertiam partem cariçi sue nauis. Et per dominos prouisores petantur ei libre LVI grossorum pro condemnatione in eum facta. Capta fuit pars quod fiat gratia dicto Hieronymo, quod absoluatur a pena predicta, quam sibi petunt prouisores, faciendo conduci Venecias per istam muduam dicta staria MCCC frumenti cum nauilio libero et non restricto ad ordinem, recedendo de partibus, nisi cariçabit dictum frumentum hinc ad medium mensem Octobris proximi; quod si non faceret, cadat ad penam grossorum quatuor pro quolibet stario.

Ego Marinus Foscarinus consiliarius manu mea subscripsi
Ego Gabriel Venerio consiliarius manu mea subscripsi
Ego Filippus Barbadico consiliarius manu mea subscripsi
Ego Joaninus Calderarius predicta duo consilia precepto predictorum cancellavi. 17

21

Ὁ Μαρῖνος Παύλου υἱὸς τοῦ ποτὲ Ἰωάννου Παύλου ἰατροῦ διορίζεται ἐπιστάτης τῆς ἀρτοποιΐας Χάνδακος, ἐπὶ τῷ συνήθει μισθῷ. 1311, Φεβρουαρίου 11.

22

Ἐπειδὴ τὰ ἐν Κρήτῃ ὀφφίκια παραχωροῦνται καθ' ὑπερβολήν, πρὸς βλάβην τῆς ὑπηρεσίας, τοῦ λοιποῦ πάντα τὰ ὀφφίκια Κρήτης θὰ δίδονται ὑπὸ 5 τῶν Συμβούλων, 30 τῶν 40 καὶ τῶν δύο τρίτων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Τούτων ἐξαιροῦνται τὰ τῶν τριῶν καγκελλαρίων Κρήτης καὶ τὰ τῶν λιμεναρχῶν Χάνδακος καὶ Χανίων τὰ ὁποῖα θὰ δίδονται ὑπὸ μόνου τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1311, Φεβρουαρίου 20.

Fo 36to Millesimo trecentesimo x, die xx Februarii. 1

Cum offitia de Creta concedantur multum ad largum modum, et propterea multi et multi de ipsis requirant, et forte aliquando minus utilibus conferentur in comunis et officii preiudicium atque damnum, ut de cetero tale periculum

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

evitetur et ut offitia cum maturitate, et deliberatione concedantur; capta fuit pars, quod deinceps omnia et singula officia et beneficia comunis insule Crete quocumque nomine censeantur, non possint alicui uel aliquibus dari, concedi, uel aliqua collatio fieri de ipsis perpetuo, uel ad tempus modo aliquo, uel ingenio nisi per V consiliarios, XXX de quadraginta, et duas partes Maioris Consilii, exceptis tribus cancelariis insule, scilicet cancellariis Candide, Canee et Rethimi, et Admiratus Candide et Canee que concedantur et debeant concedi, dari solum de hinc per istud Maius Consilium. Et exceptis hiis quibus aliqua consulta fuerunt usque ad diem XXIII mensis Januarii proximi preteriti, qui non sint adstricti ad istam stricturam; et hoc iniungatur in capitulari consilialiorum; et non intelligantur castellani ad ordinem predictum, sed remaneant et dentur per modum obseruatum huc usque. Et si consilium uel capitulare est contra sit reuocatum. Et hec reuocari non possint nisi per V consiliarios tria capita de XL, XXX de XL, et duas partes Maioris Consilii.

23

Ἕνεκα τῶν περιστάσεων λαμβάνεται μέριμνα ὑπὲρ τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων. Πρὸς τοῦτο πᾶσαι αἱ πράξεις τοῦ Δόγη, τῶν συμβούλων τῶν 15 καὶ τῶν 10 μετὰ τῶν προέδρων τῶν 40, αἱ ἀφορῶσαι τὴν Κρήτην ὡς πρὸς τὰς δαπάνας, τὴν ἀκύρωσιν τῶν διατάξεων καὶ ἄλλα ζητήματα οἷα δήποτε, εἶναι ἔγκυροι ὡς νὰ εἶχον ἀποφασισθῇ ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1311, Μαρτίου 19.

F° 38t° Millesimo trecentesimo XI, die XVIIII Martii.

Cum propter conditiones presentes uideatur de prouidere super factis Crete, capta fuit quod id, quod per dominum Ducem et consiliarios de XV et de X cum capitibus de XL in ipsis factis Crete, et in iis que spectarent ad ipsam, ordinabitur et fiet tam de expendere, quam de reuocare consilia, quam de omnibus aliis, quecumque sint, que uidebuntur eis tangentia ipsa facta, sit firmum sicut factum esset per istud Maius Consilium. Et si consilium est contra, sit reuocatum.

24

Ὁ Ἀτώνιος Μπάλμπης ἐκ Χάνδακος δύναται νὰ συντάσσῃ συμβολαιογραφικὰς πράξεις ἀφαιρουμένων τῶν δικαιωμάτων τῆς κοινότητος. 1311, Μαρτίου 21.

25

Ὁ Εὐγενὴς Μιχαὴλ Ἰουστινιάνης ἐξελέγη σύμβουλος Κρήτης, ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἀπησχολήμενος καὶ δὲν δύναται νὰ μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν χάρις διὰ νὰ δύναται νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὴν θέσιν τοῦ συμβούλου. 1311, Ἀπριλίου 20.

26

Ὁ Βαλιάνος Κονταρίνης μεταβαίνων Βάϊλος Κύπρου, δύναται νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ Κρήτης πρὸς ἰδίαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χρῆσιν καὶ τῶν ἵππων του σίτου μὲν σταρὰ 100, βρώμης δὲ σταρὰ 200 κατ' ἔτος, ὡς ἔπραξε καὶ ὁ Μαρῖνος Μιχαὴλ πρῴην Βάϊλος αὐτόθι. 1311, Ἰουλίου 10.

Fo 44to Millesimo trecentesimo XI, die X Julii. 1

Quod n. u. Balianus Contareno iturus baiulus Cipri possit extrahere, siue extrahi facere de Creta et deffere Ciprum staria $\frac{CC}{II}$ ordei et staria C frumenti per annum pro suo usu et suorum equorum, sicut fecit n. u. Marinus Michael olim baiulus ibi. Et si consilium etc. 5

27

Ἀπονέμεται χάρις πρὸς τὸν Βλάσιον Ζένον ρέκτορα Χανίων ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. 1311, Δεκεμβρίου 2.

Fo 61r Millesimo trecentesimo XI, die II Decembris. 1

Quod fiat gratia Blasio Zeno rectori Canee, quod absoluatur ab ipso regimine, applicante illuc suo successore. 3

28

Ἀπονέμεται χάρις πρὸς Βλάσιον Ζένον ρέκτορα Χανίων νὰ δύναται νὰ ἐπανέλθῃ πρὸ τῶν καλλενδῶν προσεχοῦς Ἀπριλίου, ἐὰν ἤθελεν ἔλθῃ ἐν τοσούτῳ ὁ ἀντικαταστάτης του. 1312, Φεβρουαρίου 13.

29

Ἐπικυροῦται ὁ διορισμὸς τοῦ Κορραδίνου Τζάνε καγγελλαρίου Ρεθύμνης. 1312, Ἀπριλίου 25.

Fo 67r Millesimo trecentesimo XII, die XXV Aprilis. 1

Quod Coradinus Zane cancellarius Rethimi, de quo laudabile testimonium prehibetur, confirmetur in dicto officio ad beneplacitum Domini. Verum si non bene gereret etc. 4

30

Ἐπίσης ὁ Ἰάκωβος κανονικὸς Κωνσταντινουπόλεως, διορίζεται γραφεὺς τοῦ ὀφφικίου τοῦ δικαστηρίου Χανίων. 1312, Ἰουνίου 18.

31

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ἰωάννην ντὲ Ρέτζιο ἀστὸν Χάνδακος νὰ εἰσαγάγῃ 100.000 λίθων καταβάλλων τὸν δασμόν. 1312, Ἰουνίου 18.

32

Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης ὀφείλουσι νὰ στέλωσιν εἰς Βενετίαν 2,000 ὑπερπύρων ἐκ τῶν εἰσοδημάτων Κρήτης, πλὴν τῶν ἐκ τοῦ ταμείου καὶ τοῦ ἐμπορίου προερχομένων τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ ἐξοδευθῶσι εἰ μὴ μόνον ἐν περιπτώσει πολέμου ἐν τῇ νήσῳ ἢ κατὰ διαταγὴν τοῦ Δόγη. Οἱ ρέκτορες Ρεθύμνου μισθοδοτοῦνται ἐκ τῶν εἰσοδημάτων Ρεθύμνου, οἱ δὲ τῶν Χανίων ὀφείλουσι νὰ συνεισφέρωσι 500 ὑπέρπυρα δι' ἐπισκευὴν καὶ συντήρησιν τοῦ κυματοθραύστου τῆς πόλεως. Ἐν περιπτώσει ἀδυναμίας εἰς καταβολὴν τῶν δαπανῶν τούτων νὰ ἀναφέρωσιν εἰς τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους, οἱ ὁποῖοι προηγουμένης αἰτήσεως τῶν ρεκτόρων ὑποχρεοῦνται νὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

συμπληρώνωσι τὰ ἐλλείμματα, νὰ λαμβάνωσι δὲ τὰ περισσεύματα. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ρέκτορας νὰ παραλαμβάνωσι μεθ' ἑαυτῶν τὰ βιβλία των πρὸς λογοδοσίαν εἰς Βενετίαν. Τὰ ὀχυρωματικὰ ἔργα ἐκτελοῦνται μετὰ προηγουμένην ἔγκρισιν τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων. 1312, Σεπτεμβρίου 23.

Quod ducha et consiliarii Crete debeant omni anno mittere yperpera duo milia.

Fo 79to Millesimo trecentesimo XII, die XXIII Septembris.

Quod mittetur precipiendo Duche et consiliariis Crete presentibus, et ponatur in commissione futurorum, quod omni anno debeant mittere Venecias yperpera duo mille omni occasione remota, facientes nichilhominus deponi omni anno $\frac{II}{M}$ yperpera de introitibus et proventibus Candide, aliis quam de comerclo et camerlangaria nostra Candide, qui non debeant inde accipi uel moueri, nisi per guerram que occureret in insula, uel propter mandatum domini Duche, prout olim captum fuit in consilio rogatorum et XL. Et mittatur rectori Rethemi et in commissione futurorum iniungatur quod sibi de suo sallario et solidatis Rethemi satisfaciant de reditibus Rethemi. Et mittatur etiam rectori Chanee, et iniungatur in commissione futurorum quod de reditibus et prouentibus Chanee ponant omni anno yperpera $\frac{C}{V}$ in aptatione et conseruatione moli Chanee, si opus fuerit et sibi etiam de suo salario et satisfaciant et soluant. Et si aliquid dictis rectoribus Rethemi et Chanee defficeret ad faciendum dictas expensas, mittant ad Ducham et consiliarios, et ab ipsis requirant. Et ipsi teneantur eis dare, seu mittere id quid deficeret, et si aliquid superhabundaret eis a dictis expensis debeant dare et asignare omni anno Duche et consiliariis Crete predictis. Et nichilominus ipsi rectores teneantur adducere suos quaternos racionum, et facere suas raciones Veneciis sicut tenentur modo. Verum si uideretur recthori Rethemi de faciendo aliquem laborem pro fortitudine loci, faciat id notum Duche et consiliariis Crete, et secundum quod eis uidebitur exequatur. Et si commissio uel capitulare est contra etc.

33

Ὁ Δούξ, οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ ρέκτορες Κρήτης δὲν δύνανται νὰ πωλήσωσιν οὐδένα ἐκ τῶν ἵππων των, εἰ μὴ μόνον ἕνα μῆνα πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς θητείας τῆς ὑπηρεσίας των, οὐχὶ ὅμως εἰς Ἕλληνα. 1313, Ἀπριλίου 26.

Fo 94r Quod ducha, consiliarii et rectores insule Cretensis non possint uendere aliquem suum equum, nisi per unum mensem ante complementum sui regiminis.

1 Millesimo trecentesimo XIII, die XXVI Aprilis.

Item cum Duchas et consiliarii et rectores Crete per suas commissiones astringantur non posse facere nec fieri facere mercaciones per quandam consuetudinem, quam plures equi per predictos emunt et reuenduntur, et istud uidetur esse contra bonum statum comunis Veneciarum et tocius insule Crete. Capta

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

fuit pars quod addatur in commissionibus Duche et consiliariorum et rectorum insule Crete, qui decetero eligentur, quod nec ipsi, nec aliquis ipsorum possint, nec debeant uendere, nec uendi facere aliquem equum aliquo modo uel ingenio, nisi per unum mensem ante complementum sui regiminis. Et si uendiderit per unum mensem ante complementum sui regiminis non possint uendere alicui Greco. Et si consilium, uel capitulare est contra etc.

34

Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης ὀφείλουσι νὰ ἐξεύρωσιν ἕτερον μέρος καταλληλότερον καὶ τιμιώτερον διὰ τὰς κρατουμένας εἰς φυλάκισιν γυναῖκας. 1314, Ἰουλίου 4.

Fº 126r Quod ducha et consiliarii Cretensi, prouideant de alio loco magis honesto, pro mulieribus detinentis.

Millesimo trecentesimo XIIII, die IIII Julii.

Item cum de antiqua consuetudine obseruetur quod mulieres que detinentur per dominium in Candida, detineantur in quodam castello, quod quidem castellum non est honestum, nec conueniens mulieribus. Capta fuit pars quod addatur in commissione Duche et consiliariorum presentium et futurorum de Creta, quod ipsi prouideant, et prouidere debeant, de uno alio loco honesto et conuenienti in Candida, ubi mulieres possint et debeant detineri honestius, cum fuerit oportunum, sicut dominio deinde melius uidebitur expedire. Et si commissio uel capitulare est contra etc.

35

Ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης ὀφείλουσι πρὶν ἢ παραδίδωσι τὴν ὑπηρεσίαν, νὰ παραδίδωσιν εἰς τοὺς διαδόχους των, ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὴν κοινότητα, τόσον εἰς χρῆμα, ὅσον καὶ εἰς ἄλλα ἀντικείμενα. Οἱ δὲ διάδοχοι ὀφείλουσι νὰ παραλαμβάνωσι καὶ νὰ ἀναφέρωσιν εἰς τὸν Δόγην. 1314, Ἰουλίου 11.

Fº 127r Quod ducha et consiliarii Cretensi teneantur facere rationem ante eius recessum suo successori.

Millesimo trecentesimo XIIII, die XI Julii.

Item quod addatur in commissionibus Duche et consiliariorum Crete, et omnium aliorumr ectorum qui uadunt extra Veneciis, etiam in illa potestaria Muriani, quod ipsi teneantur ante eorum recessum a regiminibus, facere racionem suis successoribus, de omnibus que dimittent in Comune, tam in denariis quam in aliis omnibus rebus, et predicti successores teneantur uidere et recipere dictam racionem et ipsam per suas litteras domino Duci per predecessores suos per singulum.

36

Περὶ διορισμοῦ ῥέκτορος εἰς Σητείαν. 1314, Ἰουλίου 21.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Quod in nomine Domini fiat unus rector in partibus Sythie.

Millesimo trecentesimo XIIII, die XXI Julii.

Item in nomine Domini, fiat unus rector in partibus Sithye de insula Crete, qui sit cum tali sallario, familia, expensis et condictionibus, cum quibus est rector Canee, et in aliis fiet eis commissio, qualiter uidebitur domino, et consiliariis et capitibus XL. Et si consilium etc.

37

Ὁ ἐκλεγεὶς σύμβουλος Κρήτης Ἰωάννης Τριβιζάνος λαμβάνει εἰς ἀνταλλαγὴν τῆς θέσεως ταύτης ἐπὶ διετίαν τὴν θέσιν προεστοῦ τῆς νήσου [Μουράνου] 1314 Νοεμβρίου 21.

Fo 136to Millesimo trecentesimo XIIII, die XXI Nouembris.

Quod nobilis uir Johannes Triuisano electus consiliarius Crete, habeat potestariam insule, per incambium ipsius per duos annos.

38

Ἡ δουκεία Κρήτης παραχωρεῖται ἐπὶ δύο ἔτη εἰς τὸν Φαντῖνον Δάνδολον, πάτρωνα τοῦ ναυστάθμου, εἰς ἀνταλλαγὴν τοῦ πατρωνάτου, ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅπως ἅμα ὡς συμπληρωθῇ ὁ χρόνος τῆς ἀνταλλαγῆς, θὰ εἶναι ἐκτὸς ἐκλογῆς τῆς θέσεως τοῦ πατρωνάτου. 1314, Δεεμβρίου 3.

Millesimo trecentesimo XIIII, die III Decembri.

Quod duchatus Crete concedatur per duos annos domino Fantino Dandullo patrono arsenatus, nomine cambii pro complecto negotio in consiliis ordinatis sit statim extra patronatum. Et si consilium etc.

39

Εἰς τὰς δίκας, εἰς ἃς πλὴν τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων, εἶναι ἀνάγκη νὰ παρίσταται καὶ εἷς τῶν ταμιῶν, οὗτος ἐκλέγεται διὰ κλήρου. Ἐὰν ὅμως συνδέεται διὰ συγγενείας μετὰ τοῦ δουκὸς ἤ τινος τῶν συμβούλων, ἐξαιρεῖται, καὶ ἐὰν ὅλοι οἱ ταμίαι εὑρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, τότε ἡ δίκη συνεχίζεται ἄνευ οὐδενὸς ταμίου. 1314, Δεκεμβρίου 6.

Millesimo trecentesimo XIIII, die VI Decembris.

Cum per Ducham et consiliarios Crete fiant aliquando condempnaciones, ad quas neccesse, quod unus ex camerariis comunis qui sunt ibi intersint, qui camerarius eligitur per texeras; et occurat multociens quod camerarius ille est propinquus Duche; uel alicuius consiliariorum, et non uideatur conueniens nec honestum, quod ille camerarius, propinquus aliquorum predictorum, secundum formam consiliorum debeat esse cum illis suis propinquis ad dictas condempnationes fiendas. Capta fuit pars quod quandocumque dictus Ducha et consiliarii Cretenses debebunt facere aliquas condempnationes, ad quas esse

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

requiratur aliquis ex camerariis, non possit nec debeat esse aliquis camerarius ad ipsas condempnationes faciendas, qui sit propinquus predictorum. Et si foret aliquo casu, accideret, quod credi non potest, quod possit accidere, quod omnes tres camerarii essent propinqui alicuius eorum, tunc predicti Ducha et consiliarii possint et debeant dictas condempnationes facere sine aliquo predictorum camerariorum. Et hoc addatur in commissione Duche et consiliariorum et camerariorum Crete. Et si consilium uel capitula etc.

40

Ὁ Δάρδος Κονταρίνης σύμβουλος Κρήτης ἀπαλάσσεται τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, καὶ δύναται νὰ ἐπανέλθη κατὰ βούλησιν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως, ὅταν ὁ διάδοχός του μεταβῇ νὰ εὑρίσκηται ἐκτὸς ὑπηρεσίας. 1314, Δεκεμβρίου 19.

Millesimo trecentesimo XIIII, die XVIIII Decembris.

Quod Dardi Contareno eonsiliarius Crete absoluatur ab ipso regimine, ita quod receptis litteris absolucionis, possit recedere quando ei placet, saluo quod applicante successore suo sit extra regimine.

41

Ὁ Νικόλαος Θρόνος υἱὸς τοῦ Μενεγέλη ἐκ Κρήτης, διορίζεται δικηγόρος Χάνδακος, ὑπὸ τοὺς συνήθεις ὅρους. 1315, Φεβρουαρίου 4.

Fo 137to Millesimo trecentesimo XIIII, die IIII Februarii.

Capta. Quod fiat gratia Nicoleto Truno filio Menegeli Truno de Creta quod meritis suorum et ipsius Nicoleti sit aduocator Candide, ad beneplacitum cum condicionibus consuetis. Et fuit captum per XXX de XL.

42

Ὁ Ἰωάννης Λαρόζα ἕνεκα τῆς πίστεώς του καὶ χάριν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὅστις ἐθαυματούργησεν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του, διορίζεται ἐπιστάτης τῶν φυλακῶν Χάνδακος. 1315, Φεβρουαρίου 4.

Fo 137to Eodem die.

Quod fiat gratia Johanni de Larosa de Candida, quod pro fidelitate sua et meritis Sancti Nicolay, qui ostendit magnum miraculum pro filio suo, ipse sit custos carcerum Candide ad beneplacitum domini, cum salario et condicionibus consuetis.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

1. Τὸ ζήτημα τῶν φόρων καὶ δασμῶν ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν διὰ τοὺς λαοὺς δυσβάστακτον βάρος. Οἱ Βενετοὶ ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀποικιακῆς ἐξαπλώσεως τοῦ κράτους των, ἠναγκάζοντο νὰ φορολογῶσι βαρύτατα τοὺς κατοίκους τῶν ἀπομεμακρυσμένων τῆς μητροπόλεως χωρῶν καὶ νήσων, ὅπως κατὰ τὸ ἐφικτὸν εἶναι αὐτάρκεις. Εἰς πᾶσαν παρουσιαζομένην ἀνάγκην, ὡς ἦτο ἡ κατασκευὴ λιμένων, ἡ κατασκευὴ καὶ ἐπιδιόρθωσις φρουρίων, νέα φορολογία ἐπεβάλλετο ὑπὸ τῦπον προσωρινότητος, ἥτις οὐδέποτε πλέον ἤρετο. Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, ἕνεκα τῆς ὑφισταμένης συμβάσεως τῶν Βενετῶν ἀποίκων μετὰ τῆς μητροπόλεως, δηλαδὴ τῶν παραχωρηθέντων εἰς αὐτοὺς προνομίων, ὅτε συνῆνεσαν νὰ κατέλθωσιν εἰς Κρήτην, ἡ πρόσθετος φορολογία 3% καὶ 5% ἤρθη μόνον ὡς πρὸς τοὺς Βενετούς, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς πρὸς τοὺς Κρήτας.

Ἡ πρόσθετος αὕτη φορολογία ἦτο εἶδος διαπυλίων, ἐν τούτοις οἱ ρέκτορες, ὅπως εἰσπράττωσι περισσότερα, αὐτοβούλως ἐπεξέτεινον τὴν φορολογίαν καὶ ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων τῶν εὑρισκομένων ἐπὶ τῶν ἐν τῷ λιμένι ἠγκυροβολημένων πλοίων. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου περὶ ἄρσεως τῆς φορολογίας ταύτης βασίζεται εἰς ἀναφορὰν τῶν Βενετῶν ἀποίκων. Ἐν τούτοις βλέπομεν ὅτι ἡ κυβέρνησις Βενετίας ἐντέλλεται τὴν ἄρσιν αὐτῆς, ἐὰν ἐξέλιπον οἱ λόγοι τῆς ἐπιβολῆς, καὶ τὴν ἐκ νέου ἐπιβολὴν ἐὰν τὰ τείχη ἤθελον ὑποστῇ ζημίας, αἱ ὁποῖαι ἔπρεπε νὰ ἐπανορθωθῶσιν.

Ἡ μελέτη τοῦ φορολογικοῦ συστήματος τῆς Βενετοκρατουμένης Κρήτης, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀντικείμενον ἰδίας μελέτης.

2. 3. Ἐκ τούτων βλέπομεν ὅτι οἱ ὑποτελεῖς τῆς Βενετικῆς πολιτείας κυριάρχοι τοῦ Αἰγαίου ἐλάμβανον διὰ τὰς νήσους των σῖτον ἐξ ἄλλων Βενετοκρατουμένων μερῶν. Ἐὰν τὸν σῖτον τοῦτο ἐλάμβανον παρὰ τῶν παραγωγῶν ἢ παρὰ τῶν δημοσίων ἀποθηκῶν, εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον ἔχει ἀνάγκην διαφωτίσεως, διότι δὲν προκύπτει ἐκ τῶν ἐν λόγῳ ἀποφάσεων. Τὸ ζήτημα ἔχει σημασίαν, διὰ τὴν Κρήτην, διότι ὡς γνωστὸν δὲν ἦτο αὐτάρκης. Κατὰ τὰς καλυτέρας ἐσοδείας, ὡς προκύπτει ἐκ πολλῶν ἐκθέσεων καὶ στατιστικῶν τῆς ἐποχῆς, ἡ παραγωγὴ ἦτο ἀρκετὴ διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν ἐπὶ ἐννεάμηνον, τὸ δὲ ἐλλεῖπον ποσὸν εἰσήγετο ἔξωθεν καὶ ἀπεθηκεύετο εἰς δημοσίας ἀποθήκας τῆς διοικήσεως. Ἐὰν λοιπὸν ἐπετρέπετο ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ ἐντοπίου σίτου, τότε οἱ κάτοικοι θὰ ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ προμηθεύωνται ἐκ τῶν δημοσίων ἀποθηκῶν, ἐπὶ μακρότερον διάστημα. Ὁ σῖτος ὅμως τῶν δημοσίων ἀποθηκῶν ἐπεβαρύνετο διὰ ναύλων, τόκων τῶν κεφαλαίων τῆς σιταποθήκης, μισθοδοσιῶν τοῦ προσωπικοῦ, ἑπομένως ὑπεβάλλοντο εἰς ἔμμεσον βαρείαν φορολογίαν. Δὲν εἶναι δὲ ἀπίθανον νὰ ἐπετρέπετο ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ ἐντοπίου σίτου, ὅπως οἱ κάτοικοι πληρώνωσι τὰ ἔξοδα τῶν σιταποθηκῶν καὶ ταῦτα ηὐξημένα κατὰ τὸ ἔθος τῶν Βενετῶν.

Τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι οἱ Βενετοὶ κυριάρχοι τοῦ Αἰγαίου πολλάκις τὸν σῖτον τὸν ὁποῖον ἠγόραζον ἐν Κρήτῃ, μετεχειρίζοντο πρὸς ἐμπορίαν, εἰς τόπους μαστιζομένους ὑπὸ σιτοδείας, ἐξαπατῶντες οὕτω τοὺς Βενετούς. Ἡ κατάχρησις αὕτη ἀνακαλυφθεῖσα πολλάκις ἀπηγορεύθη.

5. Ἐκ προηγουμένης ἀποφάσεως ἀπὸ 24 Φεβρουαρίου 1282, τοῦ βιβλίου Bifrons ἀριθμὸς 6 ἄρθρον 24ον, προκύπτει ὅτι, ὅπως κτισθῶσιν οἰκοδομαὶ εἰς τὴν ροῦγαν μαΐστραν τοῦ Χάνδακος καὶ ἄλλην ὁδὸν τὰ οἰκόπεδα ἐνφκιάζοντο ἐπὶ 29 ἔτη μετὰ τὴν πάροδον τῶν ὁποίων τὰ οἰκόπεδα μετὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῶν κτιρίων ἐπανήρχοντο εἰς τὴν κυριότητα τῆς κοινότητος. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὰς ἐντολὰς τῶν ρεκτόρων περιελήφθη διάταξις δι' ἧς ἀπηγορεύθη ἡ παραχώρησις οἰκοπέδων, οὗτοι ὅμως ἐξηκολούθησαν παραχωροῦντες τοιαῦτα. Ἡ παράβασις αὕτη περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τῆς αὐθεντίας, ἥτις διέταξε τὴν ἐπιστροφὴν τῶν οἰκοπέδων. Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει τὸ προοριζόμενον εἰς ἐπιστροφὴν οἰκόπεδον εἶχεν ἤδη κτισθῇ, ἑπομένως ὁ ἰδιοκτήτης τῆς οἰκίας εἶχε δικαίωμα ἀποζημιώσεως, ἐξ οὗ γεννᾶται ἡ ἀπορία, ἐὰν πρέπει νὰ ἐπιστραφῇ τὸ οἰκόπεδον καὶ νὰ ἀποζημιωθῇ ὁ ἰδιοκτήτης, ἢ νὰ μείνῃ κύριος τοῦ οἰκοπέδου καὶ νὰ ἀποζημιώσῃ τὴν κοινότητα.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη κατὰ τοῦ Φραγκίσκου Βεντελίνου θὰ ἐχρησίμευε ὡς νομολογία καὶ ἐπὶ ἄλλων παρομοίων ὑποθέσεων. ἐὰν καθίστατο τελεσίδικος. Αἱ ἀπαιτήσεις ὅμως, αἱ ὁποῖαι ἤθελον προκύψῃ ἐκ τοῦ δεδικασμένου τούτου θὰ ἦσαν πολλαὶ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ κοινότης θὰ ἀπεστερεῖτο πλείστων οἰκοπέδων· διὰ τοῦτο τὸ Μεῖζον Συμβούλιον μὲ τὴν χαρακτηρίζουσαν τοῦτο, ἐν πολλοῖς, ἀναβλητικότητα ἔκρινε σκοπιμώτερον, ὄχι μόνον νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀλλὰ καὶ νὰ διαγράψῃ αὐτὴν διὰ σταυρῶν.

6. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀποδεικνύεται ἐμφανῶς ὅτι τὰ ὀφφίκια ἐδίδοντο χαριστικῶς, ἀφ' οὗ ἐπετρέπετο ἡ διανομὴ τοῦ μισθοῦ εἰς δύο δικαιούχους.

8. Εἶναι γνωστὸς ὁ μέγας σεισμὸς τῆς Κρήτης τῆς 8 Αὐγούστου τοῦ 1303, ὅστις συνετάραξε τὴν νῆσον[1], ἐκ τοῦ ὁποίου ἔπαθε καὶ ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Μάρκου Χάνδακος. Ὁ πριμικήριος τοῦ ναοῦ τούτου ζητεῖ τὴν ἐπισκευὴν αὐτοῦ παρὰ τῆς αὐθεντίας, βασιζόμενος εἰς ἀρχαῖον ἔθιμον, κατὰ τὸ ὁποῖον ὅταν ὁ ναὸς δὲν ἠδύνατο νὰ διαθέτῃ τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα ἡ ἐπισκευὴ ἐνηργεῖτο ὑπὸ τῆς κοινότητος. Ἡ διάταξις αὕτη ἦτο ἐν ἰσχύϊ, διότι οἱ Βενετοὶ ἐκ θρησκευτικῆς φιλοτιμίας ἤθελον, ὅπως οἱ ναοὶ αὐτῶν εἶναι εὐπρεπέστατοι. Παρὰ τὰ μεγάλα εἰσοδήματα τὰ ὁποῖα παρεχωρήθησαν ἐν Κρήτῃ διὰ τὴν λατρείαν τοῦ λατινικοῦ δόγματος, ἡ κοινότης κατὰ παραδεδεγμένον ἔθιμον συνεισέφερεν ὅταν τὸ ταμεῖον τοῦ ναοῦ ἦτο κενόν.

9. Ἡ ἐξεύρεσις δανείου ὑπὸ τῆς κοινότητος φαίνεται ὅτι ἦτο εὐχερής, ἀφ' οὗ ἡ συνομολόγησις διετάσσετο διὰ πλειστηριασμοῦ, δηλαδὴ εἰς τὸν προσφέροντα τὸ δάνειον ὑπὸ συμφερωτέρους ὅρους. Ἀλλ' ὡς προκύπτει διάφοροι θὰ ἦσαν οἱ προτείνοντες τὸν δανεισμὸν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους, διότι ρητῶς διατάσσεται καὶ ἐπιλογὴ προσώπων. Τὰ προσόντα τῶν ἐπιλέκτων τούτων δὲν ἀναφέρονται, βεβαίως ὅμως θὰ πρόκειται περὶ ἐκείνων οἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ συστήσωσιν ἐπὶ μακρότερον χρόνον ἢ νὰ παράσχωσιν ἄλλους μᾶλλον συμφέροντας ὅρους.

10. 11. 14. 21. Ἐκ τῶν διορισμῶν τῶν ὀφφικιούχων τούτων προκύπτουσιν ὑπηρεσίαι δευτερεύουσαι ἐν Κρήτῃ καὶ μὴ ἀναφερόμεναι ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν. Διὰ τῶν διορισμῶν τούτων καὶ ἄλλων βοηθημάτων, ἴσως καταστῇ δυνατὸν νὰ συγκροτηθῇ πλήρης ὁ κατάλογος τῶν ἐν Κρήτῃ ὑπηρεσιῶν.

12. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀποδεικνύει ὅτι αἱ ἀπαγορευτικαὶ διατάξεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἦσαν ἐλαστικαί, προκειμένου νὰ ἱκανοποιηθῶσιν ἀξιώσεις προστατευομένων.

13. Ἡ χάρις ἔχει μεγαλυτέραν σημασίαν, ὅταν εἰς τὸ ὀφφίκιον προστίθεται καὶ ἵππος, διότι οἱ ἵπποι τῶν ρεκτόρων καὶ ὀφφικιούχων ἐδικαιοῦντο εἰδικοῦ σιτηρεσίου.

17. Ἐπίσης ἡ ἀπόφασις αὕτη προβλέπει περὶ τοῦ σίτου τῆς Κρήτης τοῦ ἐξαγομένου εἰς Βενετίαν, τὸν ὁποῖον ἡ ὑπηρεσία τοῦ σίτου Βενετίας ἠγόραζεν ἀντὶ ὡρισμένου ἐκ τῶν προτέρων τιμήματος καὶ

---

[1] Ὅρα. Flaminio Corner Creta Sacra τόμ. II σελ. 307. E. Gerland Archiv der Herzogs von Kandia σελ. 48. C. Hopf. Μεσαιωνικὴ Ἑλλὰς τόμ. 86 σελ. 460-48. Ἐγκυκλοπ. λεξικὸν Ἔρς καὶ Γροῦμπερ. Ψιλάκη Ἱστορία τῆς Κρήτης. Τόμος 2ος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπὶ προθεσμίᾳ δύο μηνῶν. Ἐν τούτοις ἐπετρέπετο καὶ ἡ ἐλευθέρα ἐμπορία αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ μὴ ἐξαχθῇ ἐκ Βενετίας. Καὶ ὁ μὲν σῖτος ὁ ἀγοραζόμενος ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ὑπηρεσίας ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς παρασκευὴν τοῦ διὰ τὸ ναυτικὸν καὶ τὸν στρατὸν ἀναγκαίου διπυρίτου, διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν καὶ πρὸς ἐμπορίαν ἐκ Βενετίας τοῦ περισσεύοντος. Ἐξ ὅλων τούτων τῶν διαδοχικῶν πράξεων ἡ ὑπηρεσία τοῦ σίτου ὠφελεῖτο ὄχι ὀλίγον, διότι τὸν μὲν σῖτον ἠγόραζε ἅμα τῇ παραγωγῇ του καὶ εἰσέπραττε τὸν δασμὸν εἰσαγωγῆς, εἰς δὲ τὸν τόπον τῆς ἐξαγωγῆς, ὡς ἐν ἀριθμῷ 2, 3 καὶ 26 τοῦ παρόντος βιβλίου, ἄλλα ὠφελήματα ἀπέμενον ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων.

18. Εὐκολίαι παρεχόμεναι εἰς τοὺς εἰσαγωγεῖς ἐμπορευμάτων ἐν Βενετία. Προκύπτει δὲ ἀκόμη ὅτι ἡ Κρήτη ἦτο διαμετακομιστικὸς σταθμὸς τοῦ Βενετικοῦ ἐμπορίου.

19. 20. Μεταξὺ τῶν ὅρων τῆς μεταφορᾶς σίτου εἰσαγομένου ἐν Βενετίᾳ ἦτο καὶ ἡ πλήρης φόρτωσις τοῦ πλοίου, ἥτις ἐκρίνετο ἐὰν τὸ σκάφος ἦτο πεπληρωμένον κατὰ τὰ $^3/_4$. Ἐπίσης δὲν ἐπετρέπετο ἡ μεταφορὰ δι' ἄλλου πλοίου, πλὴν τοῦ προσδιορισθέντος πρὸς τοῦτο. Οἱ ὅροι οὗτοι ἦσαν ἀπαραίτητοι πρὸς ἀποφυγὴν καταχρήσεων ἐκ μέρους τοῦ φορτωτοῦ. Ἐὰν λ. χ. τὸ πλοῖον δὲν ἦτο φορτωμένον κατὰ τὰ $^3/_4$, ἤτοι εἰς τὸ μέγιστον τῆς φορτώσεως, τὸ ἐλλεῖπον ἦτο δυνατὸν νὰ εἶχε πωληθῇ εἰς ξένους λιμένας, καθ' ὁδόν, ὅπερ ἀντέκειτο εἰς τοὺς κανονισμοὺς τῆς πολιτείας περὶ σίτου παραγομένου εἰς τὰς κτήσεις, ὁ ὁποῖος ἐξαγόμενος δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἄλλον προορισμόν, εἰ μὴ τὸν τῆς πρωτευούσης, ἐκτὸς εἰδικῶν περιπτώσεων, ὁπότε, ὡς εἴδομεν (ὅρα ἀριθμοὺς 2, 3 τοῦ παρόντος βιβλίου), ἐξεδίδετο εἰδικὴ πρὸς τοῦτο ἄδεια.

22. Τὸ Μεῖζον Σύμβούλιον Βενετίας ἕνεκα τοῦ διορισμοῦ προσώπων μὴ καταλλήλων εἰς διάφορα ὀφφίκια, ἀπαγορεύει τὸν διορισμὸν εἰς ἄλλας ἀρχάς, ἐπιφυλάσσον εἰς ἑαυτὸ εἰς τοὺς Συμβούλους καὶ τὸ Συμβούλιον τῶν 40 τὸ δικαίωμα τοῦτο. Ἐν τούτοις εἰς προηγουμένας ἀποφάσεις ὡμολογήθη παρ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Συμβουλίου ὅτι διωρίσθησαν καὶ παρ' αὐτοῦ πρόσωπα ἀκατάλληλα διότι δὲν ἦσαν γνωστά. Διὰ τούτων ἀποδεικνύεται, ὅτι ἀνέκαθεν ὁ διορισμὸς ὑπαλλήλων ὑπῆρξε ζήτημα πολιτικῆς εὐνοίας, καὶ ὅτι παρὰ πάσας τὰς ἀπαγορεύσεις καὶ πάντας τοὺς περιορισμοὺς ἡ ἐκρίζωσις τοῦ κακοῦ δὲν ἦτο ἐφικτή.

23. Νέα πληρεξουσιότης τοῦ Μείζονος Συμβουλίου διὰ τὰς Κρητικὰς ὑποθέσεις, μᾶλλον περιοριστικὴ τῶν προηγουμένων, διότι ἀνατίθεται εἰς πλείονα συμβούλια.

31. Εἶναι περίεργος ἡ ἀπόφασις αὕτη δι' ἧς παρίσταται ἀνάγκη εἰδικῆς ἀδείας τοῦ Μείζονος Συμβουλίου πρὸς εἰσαγωγὴν ἐν Κρήτῃ λίθων. Ἴσως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ εἰσαγωγὴ νὰ ἀπηγορεύετο διὰ λόγους ὡρισμένης σκοπιμότητος.

32. Ἡ Κρήτη ὤφειλε νὰ εἶναι αὐτάρκης καὶ νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον Βενετίας 2000 ὑπέρπυρα. Εἶναι λίαν ἀμφίβολον ἂν ἀποστολὴ χρημάτων ἐκ Κρήτης πρὸς τὴν Μητρόπολιν ἐπραγματοποιήθη ποτέ. Τὰ ἐκ τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ ταμείου, δηλαδὴ τοῦ εἰσπρακτορείου τῶν φόρων, προερχόμενα παρέμενον ὡς παρακαταθήκη, διὰ νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ἐν περιπτώσει πολέμου. Διὰ τοῦ πολέμου ὀφείλομεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι πρόκειται περὶ ἐπαναστάσεως. Αἱ ἐπαναστάσεις καὶ αἱ μικροστάσεις, ἐξερηγνύοντο αἰφνιδίως, πρὸς καταστολὴν τῶν ὁποίων ἦτο ἀπαραίτητον νὰ ὑπάρχῃ εἰδικὸν ταμεῖον, ὅπως ἀντεπεξέρχεται εἰς τὰς πρώταςδαπάνας. Εἰς τὰ Χανία ὑπῆρχεν εἰδικὸν ταμεῖον διὰ τὰ λιμενικὰ ἔργα, ὅπως καὶ ἐν Χάνδακι. Ἡ ἐτησία συνεισφορὰ πρὸς τοῦτο ἦτο 500 ὑπερπύρων, δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ μειωθῇ. Ἐν περιπτώσει, ἀδυναμίας τοῦ ρέκτορος πρὸς ἐξοικονόμησιν τούτων,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὴν ὑποχρέωσιν τῆς καταβολῆς εἶχεν ἡ διοίκησις Κρήτης. Ἐπίσης τὸ ταμεῖον Ρεθύμνου ὤφειλε νὰ καταβάλῃ τὰς μισθοδοσίας τῶν ρεκτόρων. Ἐπειδὴ ἡ ὑποχρέωσις αὕτη δὲν ἐτηρεῖτο, ἴσως ἕνεκεν ἀδυναμίας τοῦ ταμείου, αἱ μισθοδοσίαι κατεβάλλοντο ὑπὸ τῆς διοικήσεως Κρήτης.

Τὸ ζήτημα τῆς λογοδοσίας ἐν Βενετίᾳ, ἦτο φαίνεται αἰτία πρὸς κάλυψιν καταχρήσεων, διότι εὐκόλως οἱ ρέκτορες ἠδύναντο νὰ ὑποβάλωσι πρὸς ἔγκρισιν δαπάνας μὴ γενομένας, ἐν ᾧ λογοδοτοῦντες ἐν Κρήτῃ ὁ ἔλεγχος ἦτο εὐχερὴς ὑπὸ τῆς διοικήσεως τῆς νήσου. Ἐπίσης τὰ ὀχυρωματικὰ ἔργα, ἦτο δυνατὸν νὰ εἶναι ἀντικείμενον καταχρήσεως. Ἐπὶ τούτου ἡ Βενετοκρατία, κατέλιπεν εἰς ἡμᾶς παράδοσιν ἡ ὁποία πολλάκις ἔτι καὶ νῦν ἐφαρμόζεται, ὅταν οἱ ἁρμόδιοι θέλοντες νὰ ὠφελήσωσι φίλους, δημιουργοῦν δαπάνας δημοσίων ἔργων. Προνοητής τις μὴ ἔχων ἀρκετὰς ὠφελείας παρεπονεῖτο εἰς φίλους τοῦ κύκλου του διὰ τοῦτο, ἐκεῖνοι δὲ φέρονται ὡς ἀπαντήσαντες οἰκοδομήσατε βλάκα. (Fabrichè cogion, εἰς Βενετικὴν διάλεκτον).

33. Ὁ ἵππος τοῦ δουκὸς καὶ τῶν ρεκτόρων ἐτρέφοντο δημοσίᾳ δαπάνῃ, θεωρούμενοι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἀφ' οὗ ἄλλα μεταγωγικὰ μέσα δὲν ὑπῆρχον. Δοὺξ Κρήτης ἢ ρέκτωρ δὲν ἠδύνατο νὰ νοηθῇ ἄνευ ἵππου διὰ τοῦτο ἡ πώλησις ἐπετρέπετο ἕνα μῆνα μόνον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ τῆς νήσου, καὶ τοῦτο διότι ὁ διάδοχός του θὰ εἶχεν ἤδη ἔλθῃ. Ὁ ἀγοραστὴς ὅμως τοῦ ἵππου δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι Ἕλλην, δηλ. Κρής, διότι προκειμένου περὶ πολεμικοῦ ἵππου μόνον εἰς τιμαριούχους Βενετοὺς ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ ἔχωσι, διὰ τὸν φόβον τῶν ἐπαναστάσεων. Ὅρα ἀπόφασιν Liber Bifrons ὑπ' ἀριθμὸν **6** ἄρθρα 1, 4, 13. Ἀριθμὸν **8** ἄρθρον 1ον.

34. Ἐκ τῆς ἀποφάσεως ταύτης δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν περὶ τῶν γυναικείων φυλακῶν τῆς Κρήτης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Αὗται ὄχι μόνον ἦσαν τρῶγλαι, ἀλλὰ καὶ κέντρα διαφθορᾶς.

35. Ἡ παράδοσις τῆς ὑπηρεσίας ἀπὸ ρέκτορος εἰς ρέκτορα φαίνεται ὅτι δὲν ἐγίνετο κανονικῶς. Ἡ ἀπόφασις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι προληπτική, διότι ἐὰν δὲν συνέβαινον καταχρήσεις θὰ ἦτο ἄσκοπος.

37. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ὡς πρὸς τὴν ποτεσταρίαν, ἀναφέρεται εἰς τὴν νῆσον τοῦ Βενετικοῦ συμπλέγματος τῆς Λαγούνας Μουράνου. Ἐπετράπη δηλαδὴ εἰς τὸν Τριβιζάνον νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ ὀφφίκιον τοῦ συμβούλου Κρήτης, μετὰ τοῦ ὀφφικίου τοῦ προεστῶτος Μουράνου.

Τὸ ὀφφίκιον τοῦ ρέκτορος τῶν Βενετικῶν ἐπαρχιῶν καὶ κτήσεων εἶχε διαφόρους τίτλους. Ἐν Κερκύρᾳ τὸν τοῦ Βαΐλου, ἐν Κρήτῃ τὸν τοῦ Δουκός, ἐν Ζάρᾳ τῆς Δαλματίας τὸν τοῦ Κόμιτος κτλ.

38. Πάτρων τοῦ Ναυστάθμου, ἐννοεῖται ἐνταῦθα τοῦ ἐν Βενετίᾳ τοιούτου. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐπὶ διετεῖ θητείᾳ ἦτο θέσις λίαν ἐμπιστευτική, ἀνετίθετο δὲ εἰς ἄνδρας ἀναδειχθέντας εἰς ἐμπιστευτικὰς ὑπηρεσίας. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὁ πάτρων τοῦ ναυστάθμου μετατίθεται ὡς δοὺξ Κρήτης, ἴσως ἕνεκεν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ διετίαν θὰ ἔπαυε ἡ ὑπηρεσία του ὡς δουκὸς ἐτίθετο εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, διότι ἡ θέσις τοῦ πάτρωνος θὰ ἦτο καὶ αὕτη χηρεύουσα, ὡς συμπληρωθείσης τῆς διετοῦς θητείας. Οὐδὲν δὲ ἀξίωμα ἢ ὀφφίκιον συνεπληροῦτο, ἂν δὲν προηγεῖτο ἐκλογὴ ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἢ ἄλλου Συμβουλίου λαβόντος εἰδικὴν πρὸς τοῦτο πληρεξουσιότητα.

41. Θρόνος εἶναι ὄνομα οἰκογενείας ὑφισταμένης ἔτι καὶ νῦν ἐν Κρήτῃ, εἶναι δὲ τὸ ἐπώνυμον τῆς Βενετικῆς οἰκογενείας Tron Ἰταλιστὶ ἢ Truno λατινιστί.

42. Λαρόζα εἶναι ἴσως παραφθορὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματος ντὲ Ρόζα (ὅρα ἀπόφασιν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὑπ' ἀριθμὸν 5 τοῦ Liber Bifrons). Ὁ Λαρόζα οὗτος ἀξιοῦται διορισμοῦ διότι ηὐδόκησεν ὁ ἅγιος Νικόλαος νὰ θαυματουργήσῃ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του, δυστυχῶς τὸ θαῦμα δὲν ἀναφέρεται.

Τὸ Βιβλίον Presbiter τοῦ Μείζονος Συμβουλίου περιλαμβάνει τὴν χρονικὴν περίοδον 1308-1315. Ἡ περίοδος αὕτη εἰς τὰ βιβλία τῆς Ἀβογαρίας περιλαμβάνεται εἰς τὸ βιβλίον Magnus καὶ εἰς τὸ Neptunus 1312-1325. Ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 40, ἀπόφασις μὴ συμπεριλαμβανομένη εἰς τὸ βιβλίον Presbiter ἐλήφθη ἐκ τοῦ «Neptunus» τῆς Ἀβογαρίας φύλλον 31 ὄπισθεν.

Παραλλαγαί. Αἱ παραλλαγαὶ μεταξὺ τῶν βιβλίων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου καὶ τῆς Ἀβογαρίας εἶναι ἐλάχισται καὶ ἐντελῶς ἐπουσιώδεις.

Εἰς τὸ Βιβλίον τοῦτο αἱ ὑπ' ἀριθμὸν **3, 5, 7, 8, 12, 18** καὶ **20,** φέρουσι πρᾶξιν διαγραφῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER CLERICUS CIVICUS

Maioris Consilii

1315–1318

1

Fo 2to **Εἰς τὸν Φαντῖνον Δάνδολον μεταβαίνοντα δοῦκα Κρήτης, ἐπιτρέπεται νὰ ἔχῃ μεθ' ἑαυτοῦ δύο υἱούς του, ὡς πολλάκις ἐπετράπη εἰς ἄλλους. 1315, Μαΐου 20.**

2

Ἀπονέμεται χάρις εἰς Νικόλαον Ζαγκαρόλον ἐκ Χανίων, ὅπως διά τινας τῶν οἰκοδομῶν του ἐν Χανίοις, αἵτινες εἶναι ἐπωφελεῖς, νὰ δύναται νὰ ἐξαγάγῃ ξυλείαν ἀτελῆ, εἰς ποσότητα ἀντιπροσωπεύουσαν δασμὸν ὀκτὼ σολδίων γροσίων. 1315, Μαΐου 29.

Fo 3r Millesimo trecentesimo XV, die XXVIIII Madij. 1

Item quod fiat gratia nobili uiri Nicolao Zancharolo de Canea, quod ipse propter quedam edifficia que construi facit in districtu Canee, cum hoc sit utile communis Chanee, possit extrahere tantum lignamen sine dacio, quod relevet soldos octo grossorum, et debeat facere uenire litteras a rectore, quod illud lignamen uelit pro dicto laborerio faciendo. 5

3

Fo 7r **Ὁ Ἰάκωβος Βροῦνος νοτάριος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, κριθεὶς ἱκανὸς ὑπὸ τῶν καγκελλαρίων διὰ τὸ ὀφφίκιον τῶν νοταρίων, δύναται νὰ διορισθῇ νοτάριος παρ' οἵῳ δήποτε τῶν ρεκτόρων, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ πληρώνῃ τὰ δικαίωματα τῆς κοινότητος. 1315, Ἰουνίου 27.**

4

Ἐπίσης ἀπονέμεται χάρις πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τὸν κλῆρον τοῦ Ἁγίου Τίτου τῆς νήσου Κρήτης, ὅπως δύνανται νὰ ἐξαγάγωσι καὶ μεταφέρωσι ξυλείαν ἐκ Βενετίας ἀξίας 12 λιτρῶν γροσίων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀτελῶς, δίδοντες ἐγγύησιν ὅτι ἡ ξυλεία αὕτη δὲν θὰ χρησιμεύσῃ δι' ἄλλον σκοπόν, εἰμὴ πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ ναοῦ, ὅστις ἔπαθεν ἐκ τοῦ μεγάλου σεισμοῦ. 1315, Ἰουλίου 3.

Fo 8to Millesimo trecentesimo XV, die III Julij.

Item quod fiat gratia uenerando uiro domino Archiepiscopo et Capitulo sancti Titi insule Cretensis, quod cum tempore terremotorum ipsa ecclesia ruina passa fuerit, et modo dictus dominus Archiepiscopus, et Capitulum ipsam ecclesiam reparare uellint, possint conducere et extrahere de Veneciis tantum lignamen, quod ualeat libras XII grossorum sine dacio, et dandi fidanciam quod nolint illud lignamen pro alio, quam pro dicto laborerio et reparacione dicti loci.

5

Πᾶς Βενετὸς εἰσκομίζων σῖτον ἐκ Κρήτης νέον καὶ ἐμπορεύσιμον, μὲ οἷον δήποτε πλοῖον, εἴτε Βενετικὸν εἴτε ξένον, ἀναχωρῶν δὲ μέχρι τῆς προσεχοῦς ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Πάντων καὶ φέρων ἐπιστολὰς τοῦ ρέκτορος τοῦ τόπου τῆς φορτώσεως, εἰς τὰς ὁποίας νὰ περιλαμβάνηται ἡ ποσότης τοῦ σίτου τούτου, θὰ λαμβάνῃ ἐκ τῆς κοινότητος, γρόσια 10 δι' ἕκαστον σταρά. Τὸν σῖτον τοῦτον δὲν δύναται οὔτε ἐν ὅλῳ, οὔτε ἐν μέρει νὰ φέρῃ εἰς ἄλλον τόπον εἰμὴ μόνον ἐν Βενετίᾳ, ἐπὶ ποινῇ σολδίων 10 δι' ἕκαστον σταρά. Ἐν Βενετίᾳ δύναται νὰ πωλήσῃ τοῦτον εἰς τὴν κοινότητα κατὰ βούλησιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀντὶ 10 γροσίων, καὶ νὰ λάβῃ τὴν ἐξόφλησιν ἐντὸς δύο μηνῶν, ἢ εἰς τὴν ἀγορὰν συμφώνως πρὸς τὴν τρέχουσαν τιμήν. 1315, Ἰουλίου 19.

Fo 9to Millesimo trecentesimo XV, die XVIIII Julij.

Quod quicumque Venetus adducet frumentum de Creta, nouum, bonum et mercadantem cum quocumque nauilio, tam Venetorum, quam forensicorum, movendo inde pro uenire Venecias hinc ad festum Omnium Sanctorum proxime uenturum, et adducendo litteras a rectore de loco, ubi carigauerint, continentes quantitatem frumenti predicti, habere debeat a nostro Communi grossos X pro quolibet stario; et non possint ipsum, neque de ipso in aliquo loco portare, uel discaricare nisi Veneciis sub pena soldorum X pro quolibet stario. Et postquam applicuerit Venecias possit ipsum dare, nostro Communi, si uoluerit infra tres dies pro predicto pretio; et habebit solucionem postquam receptum fuerit in Communi infra duos menses, secundum ordinem camere, et si noluerit dare ipsum nostro Communi, possit ipsum uendere secundum cursum terre.

6

Fo 10r Ὁ Λεονάρδος γραφεὺς τοῦ παλατίου ἐν Χάνδακι, ὅστις ἐκρίθη ἱκανὸς διὰ τὸ ὀφφίκιον τῶν νοταρίων, ὑπὸ τῶν καγγελλαρίων, δύναται νὰ δημοσιεύῃ ὡς Βενετὸς νοτάριος παρ' οἵῳ δήποτε τῶν ρεκτόρων μας. 1315, Αὐγούστου 9.

7

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ἰωάννην Γραδόνικον ἐκ Κρήτης νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς νήσου σῖτον ἐκ τῶν κτημάτων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

του μέχρι 1500 μουτζουρίων καὶ νὰ μεταφέρῃ τοῦτον ἐκτὸς τῆς νήσου, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως τὴν ποσότητα ταύτην νὰ ἐξαγάγῃ εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους. 1315, Ὀκτωβρίου 28.

Fo 21to Millesimo trecentesimo XV, die XXVIII Octubris.

Quod nobilis uiri Johannes Gradonico de Creta possit extrahere de insula Crete de frumento suorum reddituum usque ad mensuras Mille et Vc et portare extra insulam cum ista condictione quod infra unum annum dictam quantitatem frumenti debeat et teneatur extraisse.

Ego Blasius Geno consiliarius manu mea subscripsi

Ego Andriolus Michael consiliarius manu mea subscripsi

Ego Nicolaus Bolla de Marsilio ducatus scriba dicta duo consilia cancellavi de mandato dictorum dominorum.

8

Ἕνεκα τῶν πολλῶν ζημιῶν καὶ δαπανῶν τὰς ὁποίας ὑπέστησαν ἐν τῇ νήσῳ Κυθήρων, οἱ ἐκ Κρήτης Βαρθολομαῖος Βενιέρης καὶ ἀδελφοί, ᾐτήσαντο παρὰ τῆς Βενετικῆς αὐθεντίας εἴτε νὰ ἀγοράσῃ τὴν νῆσον ἀντὶ δικαίου τιμήματος, εἴτε νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς νὰ πωλήσωσιν, ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ Κρήτης 2000 σταρὰ σίτου καὶ μεταφέρωσι ταῦτα εἰς Κύθηρα. Αἱ δύο πρῶται προτάσεις ἀπερρίφθησαν, ἐγένετο δὲ χάρις εἰς τὸν Βαρθολομαῖον τοῦτον καὶ ἀδελφούς, ὅπως ἐξαγάγωσιν ἐκ Κρήτης μόνον μουτζούρια δέκα τέσσαρας χιλιάδας ἐτησίως ἐπὶ τριετίαν, τῇ ἀδείᾳ τοῦ δουκὸς Κρήτης καὶ τῶν συμβούλων, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μεταφέρωσι ταῦτα εἰς Κύθηρα. Ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ τοῦ δουκὸς Κρήτης ὅπως ἡ ἐξαχθησομένη ποσότης σίτου μὴ ὑπερβῇ τὴν παραχωρηθεῖσαν. 1315, Ὀκτωβρίου 28.

Fo 22r Millesimo trecentesimo XV, die XXVIII Octubris.

Quod fiat gratia nobili uiro Bartholameo Venerio de Creta et fratribus, quod propter multa damna et expensas, quas habuerunt et substinuerunt de insula Cederici, suplicabant nobis, quod aut acciperemus pro Communi insulam ipsam pro iusto pretio, aut daremus ei licenciam uendendi uel ad minus faceremus sibi graciam de $\frac{M}{II}$ stariis frumenti extrahendis de insula, et portandis Cedericum et de primis duabus peticionibus non sit uisum ei facere aliquid, prouiderunt Dominus et consiliarii de faciendo dicto Bartholameo et fratribus gratiam extrahendi cum licencia Duche et consiliariorum Cretensium solum mensuras $\frac{M}{XIIII}$ frumenti omni anno, usque ad tres annos, et portandi ad suam insulam pro aliquali eleuacione expensarum et pro conseruacione dicte insule. Et scribatur Duche et consiliariis Crete quod diligenciam et curam bonam ponant, et apponi faciant, ne ultra quantitatem concessam modo aliquo extrahatur. Et nichilominus remaneat in libertate domini Ducis suspendendi et differendi usum dicte gracie ad suum beneplacitum.

Ego Paulus Donato consiliarius manu mea subscripsi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ego Blasius Geno consiliarius manu mea subscripsi
Ego Marcus Zustinianus manu mea subscripsi
Ego Bonincontrus scriba palacij de mandato dictorum dominorum dictum consilium cancellavi.

9

Ἀπονέμεται χάρις εἰς τὸν Ἰωάννην ντὲ Ρουγγέριο τιμαριοῦχον καὶ κάτοικον Κρήτης, ὅπως διορισθῇ καστελλάνος Κισσάμου ἐπὶ διετίαν. 1315, Νοεμβρίου 11.

10

Ἀπεφασίσθη ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου νὰ ἐπιστραφῶσι πρὸς τὸν Μᾶρκον Γκίζην καὶ ἀδελφούς του ἐκ Κρήτης, ἡ νῆσος Ἀμοργὸς τὴν ὁποίαν εἶχε καταλάβῃ καὶ κατακρατεῖ ὁ Γουλιέλμος Σανοῦδος. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν εἶχεν ἐκτελεσθῇ, ὁ Γκίζης ἐζήτησεν ἐκ νέου τὴν ἐπιστροφὴν τῆς νήσου του, τῶν κτημάτων του καὶ τῶν δουλοπαροίκων του. Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ἐπανερχόμενον ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀποφασίζει καὶ πάλιν τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὸν Γκίζην τῶν ἁρπαγέντων, ἐκδίδον συνάμα καὶ τὰς ἀναγκαίας πρὸς τοῦτο διαταγάς. 1315, Δεκεμβρίου 11.

F° 25' Millesimo trecentesimo XV, die XI Decembris.

Item, cum captum fuerit olim in Maiori Consilio quod pro eo, quod dominus Guielmus Sanudo occupauit et detinet occupatam insulam de Lamirgo, que est iuris nobilis uiri Marci Gysi et fratrum de Creta, quod omnia bona ipsius domini Guielmi, et gentis sue deberent intromitti in omnibus partibus nobis subiectis et postmodum elapso anno et dimidio capta fuit pars in maiori consilio quod bona ipsius domini Guielmi et gentissue et intromissa darentur ipsi Marco, dando bonam plezariam de restituendo id quod reciperet uel de compensando in dampno suo, quando dominus Guielmus faceret quod deberet de iure; et nunc idem Marcus suplicauerit domino Duci et suo consilio quod pro eo, quod est ei labor prouenire Venecias et subit et expensas, et periculum, dignaremur ordinare quod bona post modum intromissa, et que intromitterentur de cetero debeant ei dari et asignari tam in Veneciis, quam alibi in partibus omnibus nobis subiectis cum bona plezaria; capta fuit pars quod dicta bona dicti domini Guielmi et sue gentis intromissa, et que intromittentur deinceps, et hic et alibi in partibus nostri Dominij dari debeant et assignari dicto domino Marco Gysi, dando prius bonam plezariam antequam sibi aliquid detur, de restituendo id quod receperit et sibi dabitur, uel compesandi in dampnis. Et rectores teneantur rescribere nobis totum quod dederint dicto Marco, et dictus Marcus eciam ex tunc infra medium annum teneatur facere, uel mitti et presentari litteras rectorum de eo quod receperit ab eis.

11

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μπελλέτου Ἰουστινιάνου πρῴην δουκὸς Κρήτης καὶ τῶν συμβούλων του ἐδόθη καὶ παρεχωρήθη οἰκόπεδον εἰς τὸν ποτὲ Ἰάκωβον Βενιέρην τῆς συνοικίας Ἁγίου Ἱερεμίου πρὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οἰκοδομήν. Ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου τούτου συμφώνως πρὸς τὴν παραχώρησιν ὤφειλε νὰ οἰκοδομήσῃ ἐντὸς δύο ἐτῶν, πράγματι δὲ ᾠκοδόμησεν οἰκίας μετὰ πολλῶν κόπων καὶ δαπανῶν. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ οἰκόπεδον τοῦτο δὲν εἶχε παραχωρηθεῖ νομοτύπως, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν κοινότητα. Ἡ χήρα τοῦ Ἰακώβου τούτου μετὰ τῶν τριῶν τέκνων της, ζητεῖ νὰ τῇ ἐπιστραφῇ τὸ οἰκόπεδον ἢ νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τὰς οἰκοδομὰς τὰς ὁποίας ἔκτισεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ σύζυγός της. Ἐπειδὴ ἡ χάρις αὕτη ἐγένετο καὶ εἰς ἄλλους, ἀπεφασίσθη ἢ νὰ ἐπιστραφῇ εἰς αὐτὴν τὸ οἰκόπεδον, ἢ νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τὰ κτίρια, καὶ νὰ ἐνεργηθῇ τὸ μᾶλλον συμφέρον εἰς τὴν κοινότητα. 1315, Δεκεμβρίου 11.

Fº 25tº Die XI Decembris. 1

Cum tempore domini Beleti Justigniani olim Duche Cretensis, et eius consilij, quedam pecia tere uacue posita in ciuitate Candide, data et concessa fuerit condam Jacobo Venerio de confinio sancti Jeremie pro burgesia; super quam sicut tenebantur per formam concessionis hedificare usque ad duos annos laborauit, et hedificavit domos cum multis laboribus et expensis, post modum uero, quia dictum fuit quod dicta burgesia non erat data cum ordine, reducta et posita fuit in commune; et cum nunc Cecilia relicta dicti Jacobi Venerio, relicta sit cum tribus filiis, petat ipsam teram sibi restitui, uel satisfieri de fabrica, quam dictus eius uir fecit super dicta tera quia similis gratia facta fuit quibusdam aliis; capta fuit pars quod sibi fiat gratia, quod ipsa burgesia restituatur sibi, uel quod satisfiat ei de fabrica sicut melius fuerit pro Commune. 5 10 12

12

Ἡ ἐπισυναπτομένη αἴτησις ἀποστέλλεται εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης, ὅπως μετὰ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Χάνδακος, ἀποφασίσωσι τὸ μᾶλλον συμφέρον εἰς τὴν νῆσον. 1316, Φεβρουαρίου 12.

Ὁ Κύριος Ἀλέξιος Καλλέργης πιστὸς ὑπήκοος τοῦ Δόγη καὶ τῆς Βενετίας, ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὸ παρελθόν, τῇ συνεργείᾳ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, (ὅστις ἂς παύσῃ νὰ σπείρῃ τὸ δηλητήριον καὶ τὸ σκάνδαλον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων), ἀνεφύη ζήτημα ταραχῆς καὶ σκανδάλου μεταξὺ τοῦ Λαυρεντίου καὶ Ἰακώβου ἀδελφῶν Σαγρέδου πιστῶν εἰς τὴν Βενετίαν, συγγενῶν δὲ ἐξ αἵματος τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη. Ἕνεκα τούτου καταληφθεὶς ὑπὸ μανίας ὁ Ἰακώβος μετέβη ἔνοπλος εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ του Λαυρεντίου, ἔνθα εἰρηνικῶς διέτριβε, μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιτεθῇ κατ' αὐτοῦ. Βλέπων ὁ Λαυρέντιος τὸν ἀδελφόν του εἰς τοιαύτην κατάστασιν, παρεκάλεσεν αὐτὸν μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ταπεινότητος νὰ ἀπέλθῃ, καὶ ὄχι μόνον παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἀναχωρήσῃ, ἀλλὰ προσέθηκεν ἀκόμη: «Σοὶ παραγγέλλω ἐν ὀνόματι τῆς αὐθεντίας νὰ ἀναχωρήσῃς ἐντεῦθεν, ἐπειδὴ δὲν ἐπιθυμῶ ἔριδα ἢ φιλονεικίαν μετὰ σοῦ, ἐπειδὴ εἶσαι ἀδελφός μου». Ὁ Ἰάκωβος ὅμως ἐπιλαθόμενος παντελῶς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ του καὶ τῆς ἀδελφικῆς στοργῆς, πρὸ πάντων ἀφοῦ εἶδε τὸν ἀδελφόν του ταπεινωμένον, ἔδραμε μανιωδέστερος κατ' αὐτοῦ. Ἐν τῇ προσπαθείᾳ δὲ νὰ κτυπήσῃ τὸν ἀδελφόν του ἐπλήγωσεν ἑαυτόν. Ἡ πληγὴ αὕτη ἐπέφερε τὸν θάνατον τοῦ Ἰσκώβου, ὁ δὲ Λαυρέντιος βλέπων τὸν ἀδελφόν του τραυματισθέντα καὶ νεκρὸν ἐλυπήθη σφόδρα. 1316, Φεβρουαρίου 12.

Fº 30r Millesimo trecentesimo XV, die XII Februarij. 1

Item, quod suprascripta peticio committatur Duche et consiliariis Crete,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

quod cum Maiori Consilio Candide faciant de contentis in peticione, et de ipso facto, quod eis uidebitur spectare ad nostrum honorem et bonum insule nostre.

Tenor autem peticionis talis est:

Vobis domino Duci, et uestro honorabili Consilio exponitur reuerenter, pro parte et ex parte domini Alexij Calergi fidelissimi uestri, et Communis Veneciarum quod tempore elapso, procurante humani generis inimico, qui numquam cessat seminare inter fideles Christianos uenenum et scandalum, orta fuit materia alicuius turbacionis et scandali, inter Laurentium et Jacobum Sagretum fratres fideles uestros consanguineos karissimos ipsius domini Alexij; cuius questionis cum idem Jacobus maligni spiritus furore seductus cum armis contra fratrem suum Laurentium ad eius offensionem processit, et uenit usque ad domum eius pacifice morante ipso Laurentio. Et quando fratrem suum sic uidit, rogavit eum amore fraterno humilibus uerbis quampluries et instanter, ut rediret et cessaret et non solum rogauit sed dixit finaliter: precipio tibi ex parte Dominationis, quod hinc recedas, quia nolo brigam, nec questionem tecum, quia tu es frater meus. Ille uero Jacobus oblitus omnino humanitatis et fraterne charitatis, quanto magis uidit erga fratrem se humilem, tanto furiosius cucurrit ad eum. Et uolens fratrem percutere, percussit se ipsum, ex qua percussione decessit; ipse quidem Laurentius cum fratrem percussum et ortorium cognouit, tristis et dolens fuit ad mortem et propter fratrem sic amissum.

Ego Paulus Donato consiliarius manu mea subscripsi

Ego Blasius Geno consiliarius manu mea subscripsi

Ego Marcus Zustinianus manu mea subscripsi

Ego Bonincontrus scriba palacij de mandato dictorum consiliariorum dictum consilium cancellavi.

13

Ἀνακαλεῖται ἡ ἀπόφασις ὑπὲρ τοῦ εὐγενοῦς Χρυσοστόμου Μπαλντοῦ, ὅπως διορισθῇ καστελλάνος τοῦ φρουρίου Ἀποκωρόνου ἐν Κρήτῃ ἐπὶ διετίαν, μὲ μισθὸν καὶ τοὺς συνήθεις ὅρους, μὴ ἀπαγορεύων εἰς ἄλλους νὰ ἔχωσι καπηλεῖον. 1316, Φεβρουαρίου 13.

Τῇ 6 Μαΐου τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ἐπανῆλθεν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ὅπως ἀκυρώσῃ τὴν ἀνάκλησιν.

F° 31r Millesimo trecentesimo XV, die XIIII Februarij.

Quod reuocetur consilium pro nobili uiro Grisostomo Baldu, quod possit habere castrum Bicornie, insule Crete per duos annos cum sallario et condictionibus consuetis non prohibendo aliis tenere tabernam.

14

Ἐπίσης ἀνακαλεῖται ἡ ἀφόφασις ὑπὲρ τοῦ εὐγενοῦς Νικολάου Staniento, δι' ἧς διωρίσθη καστελλάνος φρουρίου Μυλοποτάμου ἐπὶ διετίαν ἐπὶ τοῖς συνήθεσι ὅροις μετὰ καπηλείου. 1316, Φεβρουαρίου 13.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

15

Ἐπίσης, οἷος δήποτε Βενετὸς μὲ οἷον δήποτε πλοῖον Βενετικὸν ἢ ξένον ἤθελε μεταφέρῃ σῖτον εἰς Βενετίαν ἐκ Κρήτης καλῆς ποιότητος καὶ ἐμπορεύσιμον μετὰ συστατικῆς ἐπιστολῆς τοῦ κατὰ τόπον ρέκτορος ἔνθα ἐφορτώθη μέχρι τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πέτρου, θὰ ἐλάμβανε παρὰ τῆς κοινότητος γρόσια δέκα ἀνὰ σταρά. Τὸ τίμημα τοῦτο θὰ ἐμειοῦτο ἀναλόγως τῆς ποιότητος. Ἐξαρτᾶται δὲ ἐξ αὐτῶν νὰ δώσωσι τὸν σῖτον εἰς τὴν κοινότητα ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀφίξεως καὶ νὰ πληρωθῶσιν ἐντὸς δύο μηνῶν, ἢ νὰ πωλήσωσιν αὐτὸν εἰς τὴν ἀγορὰν συμφώνως πρὸς τὴν τρέχουσαν τιμήν. Δὲν θὰ δύνανται ὅμως νὰ ἐκφορτώσωσιν ἀλλαχοῦ εἰ μὴ ἐν Βενετίᾳ ἐπὶ ποινῇ σολδίων 10 ἀνὰ σταρά. 1316, Μαρτίου 28.

Fo 37to Millesimo trecentesimo XVI, die XXVIII Marcij. 1

Item, quod quicumque Venetus cum quocumque navigio et Venetorum et forensicorum adducet Venecias frumentum de Creta bonum et mercadante mouendo se inde pro uenire Venecias cum littera nostri rectoris, ubi caricauerit usque ad festum sancti Petri proximum, habebit a nostro Communi grossos x pro quolibet stario, et si non esset bonum et mercadante tanto minus pro rata habebit, et sit in eorum libertate infra tercium diem dandi ipsum Communi, uel uendendi ipsum, secundum cursum terre, et recipiet solucionem suam infra duos menses, post quam promiserint ipsum dare Communi, et non possit discaricari alibi, quam Venecijs sub pena soldorum x grossorum pro quolibet stario.

Ego Blasius Geno consiliarius manu mea subscripsi

Ego Andriolus Michael consiliarius manu mea subscripsi

Ego Manuelus notarius de predictorum mandato dicta duo consilia concellavi.

16

Ἰακωβῖνος ὁ Δηναρίων, κάτοικος Κρήτης, ἐξετασθεὶς ὑπὸ τῶν καγκελλαρίων εἰς τὰ περὶ δασμῶν καὶ εὑρεθεὶς ἱκανὸς διὰ τὸ ὀφφίκιον τῶν νοταρίων, δύναται νὰ δημοσιεύῃ πράξεις τῶν ρεκτόρων, καταβάλλων τὸ δικαίωμα τῆς κοινότητος. 1316, Μαρτίου 28.

17

Ὁ Μιχαὴλ Μοροζίνης βάϊλος Εὐβοίας, δύναται δι' ἑαυτὸν καὶ πρὸς χρῆσιν τῆς οἰκογενείας καὶ τῶν ἵππων του νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ Κρήτης 200 σταρὰ σίτου καὶ 400 βρώμης διὰ τοὺς ἵππους του, νὰ μεταφέρῃ δὲ ταῦτα εἰς τὸν τόπον τῆς διοικήσεώς του κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του. Οἱ δὲ σύμβουλοι ὀφείλουσι νὰ ἀναφέρωσι τὸν τρόπον δι' οὗ ὁ σῖτος οὗτος καὶ ἡ βρώμη μετεκομίσθησαν εἰς Εὔβοιαν. 1316, Ἀπριλίου 17.

Fo 39to Millesimo trecentesimo XVI, die XVII Aprilis. 1

Quod nobilis uir Michael Mauroceno baiulus Nigropontis possit pro suo usu et familie sue, et suorum equorum extrahi facere de insula Crete staria ducenta frumenti et staria quadringenta bladi ab equis, et conduci facere ad suum regi-

11

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

men toto tempore sui regiminis, et consiliarii Nigropontis rescribant quomodo ipsum frumentum et bladum conductum fuerit Nigropontem.

Ego Paulus Bono consiliarius manu mea subscripsi

Ego Andriolus Michael consiliarus manu mea subscripsi

Ego Marinus notarius de predictorum consiliariorum mandato dicta IIII^{or} consilia cancellavi.

18

Ἀπονέμεται χάρις πρὸς τὸν εὐγενῆ Νικόλαον Ραϊνέριον, ὅπως διορισθῇ καστελλάνος Μυλοποτάμου τῆς νήσου Κρήτης ἐπὶ διετίαν ἐπὶ τοῖς συνήθεσι ὅροις μετὰ καπηλείου, μὴ ἀπαγορευομένου ὅμως καὶ εἰς ἄλλους νὰ διατηρῶσι καπηλεῖον. 1316, Ἀπριλίου 22.

19

Ἐπίσης πρὸς τὸν εὐγενῆ Σόλσε Νάνην ἡ καστελλανία τοῦ φρουρίου Χανίων ἐπὶ μισθῷ 37 σολδίων γροσίων ἐτησίως. 1316, Μαΐου 8.

20

F^{o} 47^{r} Ὁ Ἄγγελος Ντόνος ἐκ Κρήτης, κριθείς, ὑπὸ τῶν καγκελλαρίων μας, ἱκανὸς διὰ τὸ ὀφφίκιον τῶν νοταρίων, δύναται νὰ δημοσιεύῃ πράξεις τοῦ δουκὸς Κρήτης ἢ τῶν ρεκτόρων, καταβαλλομένων τῶν δικαιωμάτων τῆς κοινότητος. 1316, Ἰουλίου 24.

21

Ἐπίσης ἐπιτρέπεται εἰς τὸν πρωθιερέα τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου τῆς Κρήτης ὅπως μεταφέρῃ εἰς Κρήτην δέκα χιλιάδας κεράμων καὶ δύο χιλιάδας λίθων διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ναοῦ ἀφ' οὗ καταβάλῃ τὸν συνήθη δασμόν. 1316, Ἰουλίου 24.

Millesimo trecentesimo XVI, die XXIIII Julij.

Item, quod concedatur licencia priori sancti Antonii de Creta de milliarijs decem cupporum, et milliarijs II lapidum ad portandum in Cretam pro laborerio ecclesie, soluendo dacium consuetum.

22

Ἀπονέμεται χάρις εἰς τὸν Ἀνδρέαν Κορνάρον ἐκ Κρήτης, ὅπως ἐξαγάγῃ ἐκ Βενετίας τὴν ἀναγκαίαν ξυλείαν ἀτελῶς, μέχρις ἀξίας 15 λιτρῶν γροσίων, διὰ τὴν οἰκοδομὴν οἰκίας του τινος, κειμένης ἐπὶ τοῦ λιμένος, διότι ἡ οἰκοδομὴ αὕτη εἶναι ἐξωραϊσμὸς καὶ ἀσφάλεια τῆς πόλεως. Τὴν ξυλείαν ταύτην ὅμως ὀφείλει νὰ ἐγγυηθῇ ὅτι δὲν θὰ χρησιμοποιήσῃ δι' ἄλλην ἐργασίαν, οὔτε δι' ἄλλον σκοπόν. Περὶ τούτου νὰ εἰδοποιηθῶσιν οἱ ρέκτορες. 1316, Ἰουλίου 31.

F^{o} 50to Millesimo trecentesimo XVI, die ultimo Julij.

Quod fiat gratia nobili uiro Andree Cornario de Creta, quod cum intendat facere laborari quamdam suam domum, que posita est supra portum maris, quod

Δι' ἀμφοτέρας τὰς ἀποφάσεις 20 καὶ 21 ὑπάρχει πρᾶξις ἀποσβέσεως τῶν συμβούλων Ἰωάννου Πρεμαρίνου, Ἰωάννου Κορναρίου, Ἰωάννου Βαλαρέσσου, κατὰ διαταγὴν τῶν ὁποίων κατέγραψεν αὐτὴν ὁ νοτάριος Μπονιγκόντρος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

laborerium erit pulcritudo, et securitas ciuitatis, possit extrahere tantum lignamen pro dicto laborerio sine dacio, quod ualeat libras XV grossorum, dando plezariam quod non ponetur in alio laborerio, nec aliud de ipso faciet, quam in dicto suo laborerio et de hoc faciet uenire contralitteram a rectore.

Ego Johannes Permarin consiliarius manu mea subscripsi
Ego Johannes Cornario consiliarius manu mea subscripsi
Ego Johannes Vallaresso consiliarius manu mea subscripsi
Ego Bonincontrus notarius de mandato dictorum consiliorum dicta sex consilia cancellavi.

23

Δίδεται ἐντολὴ εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης νὰ συνάψωσι δάνειον ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων τῆς κοινότητος, πρὸς ἐξοπλισμὸν δύο πλοίων, τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμεύσωσι διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ στόλου, ἕνεκα τῆς παρουσίας τῶν κατέργων τοῦ βασιλέως Ροβέρτου, ὡς ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῶν 25. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου θὰ ἐξοπλίσωσι καὶ οἱ καστελλάνοι Μεθώνης καὶ Κορώνης ἀνὰ ἓν πλοῖον. 1316, Αὐγούστου 12.

Fo 52to Millesimo trecentesimo XVI, die XII Augusti.

Quod fiat commissio Duche et consiliariis Cretensibus accipiendi mutuo super nostrum Commune ad quam meliorem presam poterunt peccuniam oportunam pro armamento duorum lignorum, que armare debent pro securitate nostrorum occasione galearum regis Roberti, sicut ordinatum est per consilium de XXV. Et simili modo fiat commissio castellanis Coroni et Mothoni pro armamento unius ligni.

Ego Johannes Permarin consiliarius manu mea subscripsi
Ego Johannes Cornario consiliarius manu mea subscripsi
Ego Johannes Vallaresso consiliarius manu mea subscripsi
Ego Bonincontrus notarius de mandato dictorum consiliariorum dicta quinque consilia cancellavi.

24

Ὁ Μαρῖνος Βαδόερος πρῴην δοὺξ Κρήτης καὶ οἱ εὐγενεῖς Πέτρος Βιτάλης καὶ Δάρδος Κονταρίνης σύμβουλοι εἶχον διαταχθῇ νὰ δώσωσιν ἐκ τῶν χρημάτων τῆς κοινότητος Κρήτης, οὐχὶ ὅμως ἐκ τῶν 2.000 ὑπερπύρων τὰ ὁποῖα ὀφείλουσι νὰ στείλωσιν εἰς Βενετίαν, πρὸς τὸν Μᾶρκον Ἰουστινιάνην ρέκτορα Σητείας τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς νήσου καὶ τοῦ φρουρίου ἢ καὶ τῶν οἰκιῶν αὐτῆς. Οἱ ἀνωτέρω ἔχοντες μόνον τὰς 2.000 ὑπερπύρων, τὰς ὁποίας εἶχον ἑτοίμους πρὸς ἀποστολὴν εἰς Βενετίαν, τῇ ἐπιμόνῳ παρακλήσει τοῦ Ἰουστινιάνη καὶ ὅπως ἀποσοβηθῇ ὁ κίνδυνος τοῦ τόπου καὶ τῆς νήσου ἔδωκαν τὰ ὑπέρπυρα ταῦτα πρὸς οἰκοδομὴν καὶ ἐπισκευὴν τοῦ φρουρίου τούτου, λαβόντες ὑπ᾽ ὄψει ὅτι ὑπὸ ζήλου κινούμενοι ἔδωκαν τὰ ἀνωτέρω ὑπέρπυρα κηδόμενοι τῆς τιμῆς ἡμῶν, τόσον πρὸς ὠφέλειαν τοῦ τόπου, ὅσον πρὸς ἀποτροπὴν κινδύνου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ χάρις εἰς αὐτούς, τῶν ποινῶν καὶ περιορισμῶν τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὰς ἐντολάς των, ἐν περιπτώσει παραβάσεως τούτων. 1316, Αὐγούστου 22.

Fo 54to Millesimo trecentesimo XVI, die XXII Augusti.

Cum datum foret in mandatis nobili uiro Marino Badouario olim Duche Cretensi, et nobilibus uiris Petro Vitali et Dardi Contareno consiliariis eius, quod deberent dare de peccunia Communis Crete, non dando de duo busmille yperperis que tenebantur mittere Venecias per formam suarum commissionum et nostrorum mandatorum ad illam summam, que uideretur necessaria uiro nobili Marco Justiniano de nostro mandato rectori Sithie pro edificacione insule et castri, sive domus dicti loci, et predicti Ducha et consiliarii non haberent dictam peccuniam, nisi dicta yperpera $\frac{M}{II}$ que nondum parata habebant, que mittere tenebantur Venecias, ut est dictum, instancia magna dicti domini Marini et ut etiam non iminetur periculum dicto loco et insule, predicta $\frac{M}{II}$ yperpera eidem nobili uiri dederunt pro hedificacione et reparacione dicti castri siue loci et domus predictorum. Quibus omnibus consideratis quod sub bono zelo dederunt yperpera predicta tum pro honore nostro, tum pro bono et utilitate dicti loci, tum pro uitando quolibet periculo, et cum reuocatum sit illud consilium, quod prohybebat, quod non poterat fieri gracia predictis, quod absoluerentur a predictis penis et stricturis suarum commissionum; capta fuit pars, quod fiat sibi gracia, quod ipsi a predictis penis et stricturis suarum commissionum absoluantur cum predicta yperpera deuenerint in communi utilitate, ut peccunia communis.

Similis gratia fiat Petro Vitali ut supra | Consiliarij ipsius nobilis uiri
Similis gratia facta est Dardi Contareno ut supra | Marini Baduario.

Ego Marinus Faletro consiliarius manu mea subscripsi
Ego Paulus Trivisano consiliarius manu mea subscripsi
Ego Marinus Mauroceno consiliarius manu mea subscripsi
Ego Marcus presbiter sancti Moysi nomine consiliorum suprascripta sex consilia de mandato suprascriptorum consiliariorum cancellavi.

25

Fo 56r Εἰς τὸν ἐκλεγέντα ρέκτορα Σητείας Μᾶρκον Ρουτζίνην παραχωρεῖται ἄδεια ἀναβολῆς μεταβάσεως εἰς τὴν θέσιν του. 1316, Σεπτεμβρίου 4.

26

Ἀπονέμεται χάρις εἰς τὸν δυνάστην Θήρας καὶ Θηρασίας Ἀνδρέαν Βαρότσην, ὅπως ἐξαγάγῃ ἐκ Κρήτης μέχρι τῶν Χριστουγέννων διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος 600 σταρὰ σίτου καὶ μεταφέρῃ τοῦτον εἰς τὰς νήσους του δι' ἑαυτὸν καὶ πρὸς διατροφὴν τῶν κατοίκων τῶν νήσων του, εἰς τὰς ὁποίας οὔτε σῖτος οὔτε βρώμη παράγεται. Ἀνατίθεται εἰς τὸν δοῦκα τῆς Κρήτης ὅπως ἐπιβλέψῃ μὴ ὁ σῖτος οὗτος λάβῃ ἄλλην κατεύθυνσιν πλὴν τὴν τῶν νήσων τούτων. 1316, Σεπτεμβρίου 5.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Fº 58tº Millesimo trecentesimo XVI, die V Septembris.

Quod fiat gratia nobili uiri Andree Barozzi dominatori insularum sancti Turini et Ceresie, quod cum in ipsis insulis frumentum nec bladum aliquod nascatur, quod de insula nostra Crete possit facere extrahi usque ad Natalem Domini pro isto anno presenti, staria sexcenta frumenti et portari facere ad dictas insulas suas pro suo usu et uita habitancium in ipsis insulis, ipso prestante Ducha et consiliariis nostris Crete bonam et idoneam plezariam quod dictum frumentum alio non portabitur quam ad dictas insulas.

27

Ἐπειδὴ εἴς τινα σημεῖα τῶν ἐντολῶν τῶν ταμιῶν τῆς Κρήτης, καθορίζεται ὅτι οὗτοι δὲν δύνανται νὰ συντρώγωσι μετὰ τῶν συγγενῶν των, ἀποφασίζεται ὅπως ὁ καστελλάνος Μπάρμπος, νῦν ταμίας Κρήτης, δύναται νὰ συντρώγῃ καὶ νὰ συμποσιάζῃ μετά τινος θείου του, ἐξαδέλφων του καὶ ἄλλων συγγενῶν του, οἵτινες εὑρίσκονται ἐν Κρήτῃ, παρὰ τὰ ἐν τῇ ἐντολῇ του διατεταγμένα. 1316, Σεπτεμβρίου 20.

Fº 59tº Millesimo trecentesimo XVI, die XX Septembris.

Cum sit quod punctum in commissione camerariorum Crete per quod non possunt comedere cum suis parentibus et propinquis. Capta fuit pars, quod nobilis uir Castellanus Barbo, qui est de nostro mandato nunc camerarius Crete, possit comedere et esse in conuiuio cum quodam suo barbano et suis germanis et aliis suis parentibus, quos ipse habet in Creta, non obstante puncto sue commissionis predicte, cum dicti sui propinqui teneantur sibi facere expensas per quodam puncto siue testamentum, quod ipse est in Creta.

28

Ὁ Κῶστας Μιχαὴλ ἐκ Κρήτης, ἀπέστειλε τὸ παρελ. θέρος εἰς Βενετίαν ποσότητα πιπέρεως, οἱ δὲ ὀφφικιοῦχοι τῆς Ἀνατολῆς, ἠμπόδισαν τὴν εἰσαγωγήν του, ἐπὶ τῇ αἰτιολογίᾳ ὅτι ὁ Κῶστας οὗτος δὲν ἦτο Βενετός. Οἱ πληρεξούσιοι ὅμως τοῦ Κῶστα ἀντέτεινον λέγοντες, ὅτι ἦτο Βενετὸς καὶ εἶχε τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν δι' ὅλον τὸν μῆνα Ὀκτώβριον, δὲν ἀπέστειλε δὲ τὰ ἔγγραφα τοῦ προνομίου του διότι εἶχε ταῦτα μεθ' ἑαυτοῦ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὑρισκόμενος ἀδελφός του. Ἀποφασίζεται νὰ δοθῇ προθεσμία εἰς τὸν Κῶσταν μέχρι τοῦ προσεχοῦς Μαΐου, ὅπως προσκομίσῃ τὸ προνόμιον ἢ ἄλλα πιστοποιητικὰ καὶ τὰ δίκαιά του. 1316, Ὀκτωβρίου 31.

Fº 66r Millesimo trecentesimo XVI, die ultimo Octubris.

Cum quidam Costa Michael de Creta miserit Venecias hac estate certam quantitatem piperis, et officiales de Leuante impediuerint dictum piper, dicentes quod dictus Costa Venetus non erat, et procuratores dicti Coste dicerent quod Venetus erat, et quod suum priuilegium in Creta erat, et sue raciones et attestaciones uenire faceret per totum mensem Octubris, et priuilegium non uenerit,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

quia dicit, quod frater suus illud in Costantinopolim habebat; capta fuit pars quod elongetur terminus dicto Coste quod faciat uenire suum priuilegium uel alias testificaciones et iura sua, usque per totum mensem Madij proximum, et tunc fiet sicut uidebitur fore iustum. Et si consilium, uel capitulare est contra, sit reuocatum quantum in hoc.

Ego Paulus Donato consiliarius manu mea subscripsi
Ego Marcus Justiniano consiliarius manu mea subscripsi
Ego Blasius Geno consiliarius manu mea subscripsi
Ego Johanes Murchesini dicta consilia cancellavi de mandato dictorum dominorum consiliariorum.

29

Fo 72to Ὁ Μαρῖνος Μοροζίνης σύμβουλος Κρήτης ἀπαλλάσσεται τοῦ ὀφφικίου του, συμφώνως πρὸς τὴν ὑποβληθεῖσαν παραίτησιν, δυνάμενος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν κατὰ βούλησιν. Ἐὰν ὅμως ἤθελεν ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ διαδόχου του, νὰ ἀντικατασταθῇ δι' ἑτέρου συμβούλου, ὅστις θὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του εἰς τὸν ἐκ Βενετίας ἀποστελλόμενον. 1316, Δεκεμβρίου 9.

30

Ἐπὶ δίκης ἀποφασισθείσης ὑπὸ τοῦ δουκὸς Κρήτης Μαρίνου Βαδοέρου καὶ τῶν συμβούλων του Παύλου Δονάτου καὶ Μαρίνου Μοροζίνη, ἀναιρεθείσης ὑπὸ τοῦ δικηγόρου τῆς κοινότητος Λαυρεντίου Μαριπέτρου, ἕνεκεν ἀμφιβολίας ἐὰν νομίμως ἐδικάσθη, ὡς μὴ ἀκουσθέντων τῶν δικαίων τῶν μερῶν, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ὅπως ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀκυρωθῇ. Ἕπεται ἡ ἀναίρεσις τοῦ δικηγόρου τῆς κοινότητος.

Ἡ ὑπόθεσις εἶχεν οὕτω: Ἡ Μαρκεζίνα χήρα Νικολάου Ντόνου τιμαριούχου Κρήτης, ἀφ' ἑνός, καὶ ὁ Νικόλαος Ντόνος ἀνεψιὸς τοῦ εἰρημένου Νικολάου Ντόνου ἀφ' ἑτέρου, ἀμοιβαίως ὑπεσχέθησαν ἐπί τινος ὑποθέσεως, καὶ ἀπεδέχθησαν τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἐκδώσῃ ὁ δοὺξ μετὰ τῶν παλαιῶν συμβούλων, ἤτοι τοῦ Πέτρου Βιδάλη καὶ τοῦ Δάρδου Κονταρίνη. Ἀλλὰ τὴν ἀπόφασιν ἐξέδωκαν οἱ νέοι σύμβουλοι μετὰ τοῦ δουκὸς συμφώνως πρὸς τὴν γνωμάτευσιν τῆς Βενετίας τὴν ὁποίαν ἐθεώρησαν ὑπὲρ αὐτῶν, ὡς εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ δούξ. Ἀλλ' οἱ νέοι οὗτοι σύμβουλοι δὲν ἔλαβον γνῶσιν τῶν προτάσεων καὶ τῶν ἐγγράφων τῶν μερῶν, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ὑποβληθέντων ἐγγράφων εἰς τὸ Μεῖζον τοῦτο Συμβούλιον. Ἡ ἀπόφασις δὲ αὕτη εἶναι ἀντίθετος πρὸς πᾶσαν ὑποχρέωσιν, τρόπον, τάξιν, ὁδὸν καὶ μορφὴν τοῦ ἀποφασίζειν, διότι ἐξεδόθη διὰ κακῆς εἰσηγήσεως τοῦ δουκὸς πρὸς τοὺς νέους συμβούλους, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ προκύπτῃ ἡ ἀλήθεια. Ἕνεκα τούτου γενομένης ψηφοφορίας ἠκυρώθη ὅπως δικασθῇ ἐκ νέου. 1317, Φεβρουαρίου 3.

Fo 77to Millesimo trecentesimo XVI, die III Februarij.

Cum poneretur pars per Laurencium Maripetro aduocatorem communis super quadam sentencia lata per dominum Marinum Badouario olim Ducham Crete et eius consiliarios Paulum Donato et Marinum Mauroceno, si uidebatur, quod dicta sentencia deberet remanere firma uel non, eo quod altera partium conquerebatur, et conqueritur, quod lata erat non auditis iuribus partium per

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

consiliarios; capta fuit pars quod dicta sentencia non debeat esse firma, et fuerunt balote 19 non sincere, 147 quod esset firma, 241 quod non esset firma, et hec capta fuit, et fuit quartum consilium in quo non sincere non computantur.

Tenor cedule date per dictum aduocatorem super dicta parte talis est.

Vobis domino Duci et uestro consilio notum facio ego Laurentius Maripetro aduocator communis, quod cum nobilis uir dominus Marinus Badouario olim existens Ducha de Creta dederit ad intelligendum, et dixerit nobilibus uiris Paulo Donato et Marino Mauroceno consiliariis eius nouis, quod due partes, silicet nobilis mulier Marchesina Dono relicta Nicolay Dono feudati uestri de Creta ex una parte, et Nicoletus Dono nepos condam dicti Nicolay Dono, ex altera, in quadam questione compromiserant sic se, et fuerant contenti de stare cuidam consilio, quod ipse Ducha cum suis consiliariis ueteribus, silicet Petro Vidal et Dardi Contareno, miserat aceptum de Veneciis et ipsi consiliarii noui protulerint sentenciam simul cum dicto Ducha secundum illud consilium, quod uenerat de Veneciis; credentes quod ita esset ueritas, sicut eis dixerat, dictus Ducha, non auditis nec intellectis per ipsos consiliarios nouos aliquibus racionibus, nec scripturis dictarum partium, sicut uidere potestis manifeste, quod ponatis in isto maiori consilio utrum dicta sentencia, cum sit contra omnem debitum modum, ordinem, uiam et formam sententiandi data et maxime propter uerba predicta, que dictus Ducha tunc dedit ad intelligendum dictis suis consiliariis nouis, que modo ueritate inquisita non inueniantur ita esse debeat sic remanere firma uel non.

Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannis Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascriptum consilium cancellavi.

31

Ἐπειδὴ ἐπιτρέπεται ὁ οἶνος Κρήτης νὰ ἐξάγηται ἐκ Βενετίας καὶ νὰ ἀποστέλληται εἰς Φλανδρίαν μετὰ τῶν ἐξωπλισμένων κατέργων καὶ μὴ ἐξωπλισμένων πλοίων, ἄνευ πληρωμῆς δασμοῦ, ὑπὸ τὸ πρόσχημα δὲ τοῦ Κρητικοῦ οἴνου ἀποστέλλεται οἶνος ἄλλης προελεύσεως πρὸς ζημίαν τῆς κοινότητος ἡμῶν, ἀποφασίζεται, ὅπως ἐμποδισθῆ τοῦτο, νὰ ἀνατεθῆ εἰς τοὺς ὀφφικιούχους νὰ ἐρευνῶσι καὶ ἀνακρίνωσι τὰ κάτεργα καὶ τὰ πλοῖα τὰ μεταβαίνοντα εἰς Φλανδρίαν, ἐὰν φέρουσι ἄλλον οἶνον πλὴν τοῦ τῆς Κρήτης. Οἱ δὲ παραβάται νὰ τιμωρῶνται διὰ τῶν ποινῶν τῶν λαθρεμπόρων. 1317, Μαρτίου 6.

Fo 84r Millesimo trecentesimo XVII, die VI Marcij.

Cum permissum sit quod uinum Crete possit extrahi de Veneciis, et conduci in Flandriam cum galeis armatis et nauigio disarmato sine soluendo dacium et

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

sub colore uini Crete posset portari de alio uino in preiudicium nostri Communis; capta fuit pars quod hoc factum commitatur officialibus grossorum de Raxia, qui examinent et inquirant de dictis galeis et navigiis euntibus in Flandriam, si portarent aliud uinum, quam uinum Crete; et de toto uino, quod inuenerint portari in ipsis lignis aliud quam de Creta, cadant portantes in penas in quas incurrunt illi qui portant uinum contrabannum, de qua pena habeant officiales quartum, et residuum sit Communis. Et si accusator inde fuerit ita quod per eius accusationem ueritas habeatur, habeat eciam quartum, et teneatur de credencia et aliud sit Communis. Et si consilium, uel capitulare est contra sit reuocatum quantum in hoc, non intelligendo de uino quod portaretur soluto dacio Communis.

Ego Johannes Nicolaus Rubeus manu mea subscripsi
Ego Daniel Chocho manu mea subséripsi
Ego Franciscus Contareno manu mea subscripsi
Ego Johannes Vido notarius curie suprascriptum consilium de mandato suprascriptorum dominorum cancellavi. 1376, 9 Decembris.

32

Ὁ Φίλιππος Βιάδρος διορίζεται λογιστὴς τοῦ ταμείου Κρήτης ἀντὶ τοῦ θανόντος Βενεδείκτου Σάζου, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὅρους καὶ μισθῷ, ὡς ὁ θανὼν Σάζος ἐπὶ δύο ἔτη. 1317, Μαρτίου 8.

Fo 84to Millesimo trecentesimo XVII, die VIII Marcij.

Cum Phylippus Viadro fuerit camerarius Crete et de factis ipsius camere, sicut exponit bene sit instructus, et sciat, et scribanaria dicte camere uacet per priuacionem Benedicti Saxo; capta fuit pars, quod dictus Phylippus Viadro sit scribanus dicte camere cum salario et condicionibus cum quibus ipsam scribaniam habebat dictus Benedictus Saxo, approbando eum singulis duobus annis.

Ego Petrus Gradomico manu mea subscripsi
Ego Marcus Cornario manu mea subscripsi
Ego Pangratius Georgio manu mea subscripsi
Ego Paulus Mudazo manu mea subscripsi
Ego Raphaynus de Caresinis suprascripta tria consilia ..... cancellavi. 1349, 21 Augusti.

33

Ὁ Ἄγγελος Καριόλα ἐκ Χάνδακος, διορίζεται νοτάριος εἰς τὸ ὀφφίκιον τῆς δικαιοσύνης τοῦ ἀνωτέρου δικαστηρίου, (curie proprii) ἀφ' οὗ ψηφισθῇ ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Κρήτης. 1317, Ἰουνίου 6.

Fo 99r Millesimo trecentesimo XVII, die VI Junij.

Cum Ducha et consiliarij Crete scripserint domino Duci quod uacante officio

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

judicatus proprii de Candida notario, ipso eo quod officium est magnum, et requirit personam scientem, fidelem et instructam, habita deliberacione et inquisicione diligenti constituerunt ad dictum officium in notarium Angelum Cariola, habitatorem Candide, qui secundum iudicium omnium deinde est utilior et magis sufficiens aliquo, qui reperiri ibidem posset. Supplicantes pro eo, ut confirmaretur in officio, uel mitteretur maiori consilio Candide ipsum factum, et sicut in consilio aperetur, sic esset firmum. Cumque uniuersitas millitum Candide eciam supplicauerint, pro ipso Angelo, tamquam pro utilissimo; capta fuit pars, quod respondeatur dictis Duche et consiliariis Crete, quod ponant factum dicti Angeli in maiori consilio Candide, et sicut capietur in eo tam de dicto firmando, quam de non confirmando, ita sit firmum; intelligendo quod si capietur de confirmando, approbari debeat singulis duobus annis inter XL ut probantur alii officiales.

Nota quod per Ducham et consiliarios Crete responsum fuit domino Duci de dicto facto per suas litteras[1], quorum tenor talis est: (ἡ ἐπιστολὴ παραλείπεται).

34

Ἀνακαλεῖται ἡ ἀπαγόρευσις, περὶ μὴ ἀπονομῆς χάριτος διὰ διορισμοῦ εἰς ὀφφίκια ἢ διοικήσεις Κρήτης, ὡς πρὸς τὸν Μαρῖνον Τριβιζάνον διοριζόμενον καστελλάνον Ἀποκορώνου τῆς Κρήτης ἐπὶ τριετίαν, ἄνευ καπηλείου καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὅροις ὡς ὁ Χρυσόστομος Μπαλντοῦ, διότι ὑπέστη μεγάλας ζημίας ἐν Φερράρᾳ ὑπερασπιζόμενος τὴν τιμὴν τῆς Βενετίας. 1317, Ἰουλίου 5.

Fo 106to Millesimo trecentesimo XVII, die V Julij.

Quod consilium inhybens, quod non possit fieri gratia de officio uel regimine etc. reuocetur in tantum quod possit poni de faciendo gratiam nobili uiro Marino Triuisano, quod pro honore nostri Communis apud Ferrariam multa dampna et sinistra, passus fuit realiter et personaliter, quod sit castellanus castri nostri Bicorne insule Crete per tres annos, sine taberna et cum condicionibus cum quibus est Grosostomus Baldu, remmittendo gratiam suam frumenti Communi.

35

Ἐπίσης ἀπονέμεται χάρις πρὸς τὸν Λέοντα Σανοῦδον ἀδελφὸν τοῦ Μαρίνου καὶ υἱὸν τοῦ ποτὲ Ἀγγέλου διοριζόμενον καστελλάνον Μιραμπέλλου Κρήτης ἐπὶ διετίαν, ὑπὸ τοὺς περιορισμοὺς τοὺς ὁποίους εἶχεν ὁ προκάτοχός του Λουκᾶς Μολῖνος, δηλαδὴ νὰ μὴ δύναται νὰ διατηρῇ καπηλεῖον δι' ἑαυτὸν ἢ δι' ἄλλον. 1317, Ἰουλίου 5.

36

Ἐπειδὴ ἡ δίκη τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Ἰουδαῖος Μπέλλος ἐκ Κρήτης διὰ τὰ κτήματα τοῦ Μαρίνου Μπόνου ἐχάθη ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ Μάρκου Τζουκάτου πληρεξουσίου του, ἀποφασίζεται νὰ ἀνασκευασθῇ δι' ἀποζημιώσεως κατὰ τὴν κρίσιν τῶν καγκελλαρίων. 1317, Ἰουλίου 14.

[1] Διὰ ταύτης ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16 Ὀκτωβρίου ἐκ Χάνδακος, ἀγγέλλεται ὅτι γενομένης ψηφοφορίας ἐν Χάνδακι ἐν τῷ Μείζονι Συμβουλίῳ ἔλαβε ψηφους 132, ἐξ ὧν 3 εἰς τὸ ὄχι οὐδένα δὲ ἀμφίβολον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Fo 110r Millesimo trecentesimo XVII, die XIIII Julij.

Quod sentencia quedam, quam Bellus Judeus de Candida habebat contra bona Marini Bono occasione sancte Marie Formose que perdita fuit apud Marcum Zuchato eius procuratorem, reficiatur per modum subuencionis secundum quod consulunt cancellarij.

37

Εἰς τὸν Νικόλαον Τζάνε Δοῦκα Κρήτης δίδεται προθεσμία μεταβάσεώς του εἰς Κρήτην μέχρι τῶν μέσων Αὐγούστου. 1317, Ἰουλίου 16.

38

Ὁ οἶνος Κρήτης εὑρισκόμενος αὐτόθι, δύναται νὰ ἐξαχθῇ μέχρι τέλους Αὐγούστου, ὅπως μεταφερθῇ εἰς Βενετίαν ἐλεύθερος δασμοῦ, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ δοθῇ ἐγγύησις εἰς τοὺς ἐπὶ τοῦ οἴνου ὀφφικιούχους, εἰς τοὺς ὁποίους δι' ἐπιστολῆς τοῦ δουκός, τῶν συμβούλων ἢ τῶν ρεκτόρων θὰ βεβαιοῦται ἡ προέλευσις. 1317, Ἰουλίου 16.

Fo 111r Millesimo trecentesimo XVII, die XVI Julij.

Quod uinum de Creta, quod est in hac terra possit usque per totum mensem Augusti proximum extrahi pro portando in Cretam libere sine dacio dando plezariam offilialibus uini, faciendi conduci contraliteram Duche, uel consiliariorum, uel rectorum deinde quomodo dictum uinum fuerit illuc dellatum. Et si consilium uel capitulare etc.

39

Ὁ Δανιὴλ Γρέκος τιμαριοῦχος Κρήτης εἴς τινα ἰδιοκτησίαν του ἐν Χάνδακι πρὸς δυσμὰς κατεῖχε πόδας 27 οἰκοπέδου· εἰς τὰς ἀναγραφὰς ὅμως τῶν τιμαρίων φέρεται ὡς ἔχων δικαίωμα μόνον 13 ποδῶν. Ὁ εἰρημένος τιμαριοῦχος ἀνέκαθεν κατεῖχε τοὺς 27 πόδας ὡς καὶ διὰ μαρτύρων δύναται νὰ ἀποδειχθῇ, διὰ τοῦτο δυνατὸν ἡ ἀναγραφὴ νὰ εἶναι ἐσφαλμένη. Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας βασιζόμενον εἰς τὴν ἀναφορὰν τοῦ δουκὸς Κρήτης Φαντίνου Δανδόλου καὶ τοῦ συμβούλου Παύλου Δονάτου, δι' ἧς προτείνουσι τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πλεονάζοντος οἰκοπέδου εἰς τὴν κοινότητα, δίδει ἐξουσίαν εἰς τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους Κρήτης, νὰ πράξωσι ὅτι μᾶλλον συμφέρει εἰς τὴν κοινότητα. 1317, Αὐγούστου 16.

Fo 113to Millesimo trecentesimo XVII, die XVI Augusti.

Cum per nobiles uiros Fantinum Dandulo Ducam Crete et Paulum Donato eius Consiliarium misse fuerint littere domino Duci occasione questionis cuiusdam possessionis Danielis Grego feudati, que possessio uidetur esse aliter in catastico scripta in suis confinijs, quam ipse possideat, et tenor ipsarum litterarum continetur inferius; capta fuit pars, quod remaneat in libertate Duche et consiliariorum Crete, quod faciant de hoc illud, quod eis uidebitur, quod sit bonum, et utilitas Communis. Litterarum autem tenor talis est: Excellentissimo domino eorum domino Johanni Superancio Dei gratia Veneciarum etc. Fantinus Dandulo de suo mandato Ducha Crete, et Paulus Donato eius consiliarius

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

etc. Cum reperimus, quod nobilis uir Daniel Grego feudatus uester Crete in quadam sua possessione quam habet in ciuitate Candide per quoddam suum feudum haberet a quodam latere ipsius sue possessionis de uersus ponentem passus XXVII, et per scripturam catastici, ubi omnes feudorum possessiones sunt scripte, habere deberet solummodo passus XIII. Nos licet uelle per testes ostendere, quod dicta eius possessio semper ita erat possessa per ipsum, et omnes suos predecessores, et allegare, quod in illa scriptura catastici poterat esse fallum, tamen, quia per testes contra scripturas catastici judicium judicari, uel sentenciari non potest, quia esset magna confusio, sentenciauimus, quod illud, quod habebat in dicta possessione ultra scripturam catastici in Commune nostrum deuenire deberet. Et quia dicta possessio secundum testes est semper ita possessa, sicut eam tenet ad presens, et si in hoc habuissemus arbitrium possendi transire non obstante dicta scriptura catastici, aliter transmissemus, et etiam quia eius predicta possessio est ita coniuncta cum alijs possessionibus, et in tali parte quod Commune de ipsa nullam utilitatem posset consequi, uel habere, assignauimus eidem Danieli terminum possendi se de hoc penes Dominacionem uestram iuuare a festo sancti Michaelis proxime uenturi in antea, usque ad unum annum. Et propterea cum de hoc intendat ad uestram Dominacionem habere recursum, nos testificaciones ipsius productas super tenuta ipsius possessionis et exemplum catasticorum de possessione suorum circauicinorum, et dicte sentencie per nos late Dominacioni uestre mittimus ad peticionem ipsius Danielis presentibus interclusum.

40

Μόνον λόγῳ χάριτος εἰς ὀφφικιοῦχον Βενετίας ἢ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἐν Βενετίᾳ δίδεται ἢ αὐξάνεται ὁ μισθὸς διὰ λογαριασμὸν τῆς κοινότητος. Ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν ἀνακαλεῖται εἰ μὴ ὑπὸ τῶν 5 Συμβούλων, 30 τοῦ Συμβουλίου τῶν 40 καὶ δύο τρίτων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου καὶ τοῦτο δέον νὰ προστεθῇ εἰς τὸ καπιτουλάριον τῶν Συμβούλων. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης δὲν νοεῖται ὅτι αἱ ἐλευθεριότητες καὶ αἱ βαϊλίαι, αἱ δοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῶν Δέκα περιορίζονται. 1317, Σεπτεμβρίου 8.

Fo 117r Millesimo trecentesimo XVII, die VIII Septembris.

Quod alicui officiali de Venecijs non possit dari uel addi salarium nec alicui alie persone in Venecijs possit dari uel addi salarium per Commune Veneciarum, nisi per uiam de gratia, et non possit reuocari, nisi per V Consiliarios, XXX de quadraginta et duas partes Maioris Consilij. Et hoc addatur in capitulari consiliariorum. Et per istud consilium non intelligatur, quod libertates et baylie date consilio de X astringantur in aliquo.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

41

Οἱ ὀφφικιοῦχοι δὲν δύνανται νὰ λάβωσιν ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ ὀφφικίου των, εἰ μὴ μόνον τοὺς δεδουλευμένους μισθούς. Οὔτε δύνανται νὰ λάβωοι δάνειον, ἢ ἄλλως πως νὰ χρησιμοποιήσωσι τὰ χρήματα τοῦ ὀφφικίου των πρὸς ὄφελος αὐτῶν, ἐπὶ ποινῇ σολδίων δέκα δι' ἑκάστην λίτραν. Οἱ δὲ συνάδελφοι καὶ οἱ γραφεῖς, ὑποχρεοῦνται νὰ καταγγέλωσιν ἐνόρκως τοὺς παραβάτας πρὸς τοὺς δικηγόρους τῆς κοινότητος. Οἱ δὲ δικηγόροι ὀφείλουσι νὰ ἀπαιτῶσι τὸ πρόστιμον τοῦτο, ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ λαμβάνωσιν ὑπὲρ αὐτῶν ὅσα καὶ ἐξ ἄλλων προστίμων, ὡς ἀναγράφεται εἰς τὸ καπιτουλάριον τῶν ὀφφικιούχων καὶ τῶν δικηγόρων τῆς κοινότητος. 1317 Σεπτεμβρίου 8.

Fo 117r Millesimo trecentesimo XVII, die VIII Septembris.

Item, quod aliquis officialium, qui soluunt sibi de suo salario de redditu, siue introytu officij sui, non possit soluere sibi nisi de tanto quanto seruierit, et etiam non possit accipere de introytu officij aliquid mutuo, uel aliter ad suam utilitatem aliquo modo uel ingenio sub pena soldorum decem pro libra. Et socij atque scribe ipsius officij teneantur accusare illos, qui contrafecerint aduocatoribus Communis per sacramentum. Et aduocatores teneantur dictam penam exigere et habeant talem partem de ipsis penis, qualem habent de alijs, quas excutiunt. Et addatur in capitulari omnium officialium et dictorum aduocatorum. Et si consilium etc. Et non intelligatur per istud consilium salinarios Clugie esse astrictos ad aliquid, set tantum teneantur ad sua capitularia.

Nota quod fuit pars capitum de quadraginta.

42

Ἐπειδὴ ὑπῆρξε δυσκολότατον νὰ ἀποσταλῇ σῖτος εἰς Κρήτην, Κορώνην, Μεθώνην καὶ Εὔβοιαν, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ ἐξουσιοδότησις εἰς τὸν Δόγην τοὺς Συμβούλους, τοὺς προέδρους τῶν 40, καὶ τοὺς ὀφφικιούχους ἐπὶ τοῦ σίτου, ὅπως ἐλευθέρως καὶ κατὰ τὴν κρίσιν των ἀγοράζωσι σῖτον, πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὰς ἀνωτέρω χώρας καὶ τόπους τῆς Ρωμανίας. Πᾶσα πρᾶξις αὐτῶν θέλει θεωρηθῆ ἔγκυρος, ὡς ἐὰν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τούτου. 1317, Νοεμβρίου 3.

Fo 123r Millesimo trecentesimo XVII, die III Nouembris.

Quia forte opus erit subuenire et mittere de frumento in Cretam et Choronem et Mothonem et Nigropontem; capta fuit pars, quod dominus, consiliarij et capita de XL et officiales frumenti uel maior pars ipsorum, seu illorum qui fuerint congregati, habeant libertatem faciendi pro communi et alio modo mercatum et empcionem frumenti cum illis qui eis uidebuntur et in quantitate que sibi uidebitur pro mittendo ipsum ipsis terris et locis nostris Romanie; et totum quod fecerint sit firmum, sicut esset factum per istud consilium. Et si consilium etc.

43

Ὁ Τζανίνος Τζάνες εὑρισκόμενος ἐν Κρήτῃ ἔλαβεν ἐπιστολὰς παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Νικολάου, δι' ὧν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπληροφορεῖτο ἐπὶ λέξει τὰ ἀποφασισθέντα ἐν τῇ Γερουσίᾳ, περὶ τῶν πλοίων τὰ ὁποῖα ὤφειλον νὰ ἐπανέλθωσιν ἐκ Κρήτης καὶ Ρωμανίας ἀπὸ τῶν καλλενδῶν τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τέλους τοῦ μηνός, σὺν τῇ προσθήκῃ ὅτι ἡ διαταγὴ αὕτη δὲν ἀφεώρα τὰ πλοῖα καὶ ἐμπορεύματα τὰ ὁποῖα εὑρίσκοντο εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ὁ Τζανῖνος Τζάνες παρηρμήνευσε τὴν ἀπόφασιν, νομίσας ὅτι, ἐπειδὴ τότε εὑρίσκετο ἐκτὸς τῆς Κρήτης, θὰ ἠδύνατο νὰ διαχειμάσῃ ἐν Κρήτῃ καὶ νὰ συμπληρώσῃ τὸ φορτίον του δι' ἐμπορευμάτων, ἤτοι λιβανωτοῦ ἑπτὰ ἑκατοντάδων, τεσσάρων σάκκων ζιγκιβέρεως καὶ δύο μικρῶν, μιᾶς καὶ ἡμισείας χιλιάδων βομβύκων (σηροτροφίας) καὶ τὰ ὁποῖα μετέφερεν ἀνόθευτα εἰς Βενετίαν. Ἀλλ' οἱ ὀφφικιοῦχοι τῆς Ἀνατολῆς, ἐπειδὴ τὸ πλοῖον ἔφθασεν ἐκπροθέσμως, ἤτοι παρελθόντος τοῦ Ἀπριλίου ἠμπόδισαν τὴν ἐκφόρτωσιν τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ἀπεφάνθησαν ὅτι ὑπόκεινται εἰς πρόστιμον 25 %. Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ὅμως ἀπεφάσισε νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ προστίμου, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ὁρκισθῇ ὅτι διὰ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀδελφοῦ του Νικολάου ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο νὰ φέρῃ τὰ ἐμπορεύματα τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῇ αἰτήσει του ἐκπροθέσμως καὶ ὅτι ἡ διαταγὴ δὲν ἀφεώρα τὰ ἐμπορεύματα τὰ εὑρισκόμενα ἐκτὸς τῆς νήσου. 1317, Νοεμβρίου 13.

Fo 124to Millesimo trecentesimo XVII, die XIII Nouembris.

Cum nobilis uir ser Zaninus Zane existens in Creta recepisset litteras a fratre suo domino Nicolao, in quibus denotabat sibi totum ordinem de uerbo ad uerbum captum in Rogatis de mense Nouembris proxime preteriti, de nauigiis que non poterant recedere de Creta et de Romania, nisi a kalendis Aprilis usque per totum mensem Aprilis, et scripto ordine addidisset ipse frater suus in littera a se, quod ordo non extendebatur nec intelligebatur de nauigio et hauere, quod extra erat; unde ipse in eo confisus et credens firmiter licite facere posse, onerari fecit in sua naui, que ibernauerat in Creta, de hauere, quod tunc fuerat extra, centenarios VII encensi, et zinziberis et sachos IIII et duos paruos bombicis circa milliarium unum et dimidium et predicta omnia cum omni puritate conduxerit Venecias. Et propterea officiales Leuantis dicentes quod nauis recessit post terminum mensis Aprilis impediuerunt dictas mercaciones, et dicunt ipsum incurrisse penam quarti. Capta fuit pars, quod fiat sibi gracia, quod absoluatur a dicta pena, eo iurante quod per litteras, quas habuit a fratre suo ser Nicolao Zane credebat posse conducere res contentas in peticione, et quod non intelligeretur ordo in mercacionibus, que erant extra quando ordines facti fuerunt.

44

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἀνωτέρω ἀντικειμένου, ἀποβλέποντος τὸν Καναλέτον Κανάλην ἐκ Χάνδακος, ἐπηρεασθέντα καὶ τοῦτον ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Νικολάου Τζάνε πρὸς τὸν ἀδελφόν του Τζανίνον. 1317, Νοεμβρίου 13.

Fo 124to Eodem die.

Cum Canaletus de Canali habitator Candide uidisset in Candida quasdam litteras, quas dominus Nicolaus Zane miserat fratri suo domino Zanino Zane, continentes ordines captos in Rogatis de nauigiis disarmatis, in quibus declara-

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

batur, quod in illis ordinibus non intelligebatur nauigium et hauere quod yber-nauerat extra; et propterea misisset Venecias ser Philippo et Zanino Juliani per nauim ser Zanini Zane certam quantitatem zinziberis et encensi, credens hoc licite posse facere, propter quod officiales de Leuante dicunt eos incurrisse penam quarti; capta fuit pars, quod fiat eis gratia, quod absoluatur a dicta pena, eis iurantibus quod non credebant facere contra ordinem induci faciendo mercacio-nes predictas, et quod dictus Canaletus de Canali per dictas litteras ser Nicolai Zane credidit licite mittere posse mercaciones predictas.

45

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὡς τῶν ἀνωτέρω δύο ἀποφάσεων ἀντικειμένου, ἀποβλέποντος τὸν Νικόλαον Μπόνον, ὅστις ἐφόρτωσεν ἐπὶ τῶν πλοίων Τζάνε καὶ Σαλαμών, ἐπηρεασθεὶς καὶ οὗτος ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Τζανίνου Τζάνε, Νικολάου. 1317, Νοεμβρίου 13.

Eodem die.

Fo 124to Cum Nicolaus Bono iuisset cum mudua hiemali preterita cum suis merca-cionibus in Creta, ubi expeditis dictis suis mercacionibus inuestiuit denarios ex ipsis habitos in seta, encenso et zinzibro, et alumine, que predicta mercimonia posuit partim in naui da Cha Zane, et partim in naui Marci Salamon pro condu-cendo ipsa Venecias, credens hoc licite et libere facere posse, propter quamdam litteram, quam dominus Nicolaus Zane miserat in Creta fratri suo, quia in illa littera continebatur, quod mercaciones, naues, et hauere, que hybernassent extra, non includebantur in ordine facto in Rogatis, nisi ad v pro centenario; et pro-pterea sine aliqua malicia et fraude misit predictas mercaciones Venecias cum nauibus antedictis. Et officiales de Leuante dicunt eas uenisse contra ordinem, et quod incurrerit penam quarti; capta fuit pars, quod absoluatur a dicta pena, eo iurante, quod per litteras predictas credebat posse conducere res predictas, et quod ordo non cxtenderetur ad mercaciones, que empte erant extra Venecias quando ordines facti fuerunt.

Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Nicola Arimundo manu mea subscripsi
Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum
22 suprascripta tria consilia cancellavi.

46

Τὸ πλοῖον Ἁγία Χριστίνη τοῦ πλοιάρχου Μάρκου Σαλαμών, εὑρισκόμενον ἐν Χάνδακι, ἐφορτώθη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ μετὰ ταῦτα ἐμετρήθη τὸ ἐμπόρευμα ὑπὸ τοῦ δουκός, ὁ δὲ πλοίαρχος ὡρκίσθη, ὅτι οὐδὲν πλέον θέλει φορτωθῇ ἐπὶ τοῦ πλοίου τούτου. Μετὰ ταῦτα ὅμως μετέβη παρ' αὐτῷ ὁ Νικόλαος Μπόνος, ὅστις ἠρώτησεν ἐὰν θὰ ἐδέχετο ἐπὶ τοῦ πλοίου του τρία δέματα μετάξης, ἀλλ' ὁ Σαλαμὼν ἠρνήθη. Ὁ Ν. Μπόνος τότε μετέβη πρὸς τὸν δοῦκα, καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ δεχθῇ τὰ δέματα κατὰ διαταγὴν τοῦ δουκὸς καὶ νὰ μεταφέρῃ ταῦτα εἰς Βενετίαν. Ὁ Σαλαμὼν ἐδέχθη νομίζων ὅτι οὐδὲν ἔπραττε παρὰ τὰς διαταγὰς καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ φορτώσῃ ἀφ' οὗ εἶχε νὰ παραμένῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐπὶ 10 μῆνας ὡς εἶπε. Οἱ ὀφφικιοῦχοι ὅμως τῆς Ἀνατολῆς ἀπεφήναντο ὅτι ἦτο ἐκπρόθεσμος καὶ ὤφειλε νὰ ὑποστῇ τὴν ποινὴν τοῦ τετάρτου τῆς ἀξίας τοῦ ἐμπορεύματος. Ἀποφασίζεται νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν χάρις τοῦ προστίμου, ἀφ' οὗ ὁμώσῃ ὅτι δὲν ἐγνώριζε τὰς διαταγάς. 1317, Νοεμβρίου 13.

Fº 125r Millesimo trecentesimo XVII, die XIII Nouembris. 1

Cum Marcus Salamon patronus nauis uocate sancta Christina esset Candide cum dicta naui caricata et iam facta mensurari per Ducham et iam sibi acepto sacramento, quod aliud non reciperet super ipsam nauim; iuit ad eum Nicolaus Bono rogans ipsum ut acciperet in dicta naui fardellos III de seta; et hoc, ut dicit facere recusasset, dictus Nicolaus Bono iuit ad Ducham et fecit dicto Marco Salomono precipi ex parte Duche predicti, quod reciperet dictos fardellos in ipsa naui, et ipsos pro dicto mandato recepit et conduxit Venecias, non credens in aliquo facere contra ordinem, quia ipsos bene poterat incargare cum stetisset menses X extra, ut dicit, in ipso nauigio; et propter hoc officiales de Leuante dicant ipsum incurrisse penam quarti dicte nauis; capta fuit pars quod fiat sibi gratia de dicta pena nauis eo iurante, quod ordines ignorabat et quod non credebat uenire extra ordinem. 13

47

Ἐν ᾧ τὸ πλοῖον τοῦ Τζανίνη Τζάνε προσωρμίζετο εἰς Αὐλῶνα, προερχόμενον ἐκ Κρήτης, ὁ Μᾶρκος υἱὸς τοῦ Σὲρ Ρογήρου Φωσκαρίνη, ὅστις εὑρίσκετο ἐκεῖ, μετέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Σὲρ Τζανίνου Τζάνε νὰ μάθῃ τὸ εἶδος τοῦ φορτίου καὶ δυνάμει ποίας διαταγῆς μετεφέροντο. Ὁ Τζάνες ἀπήντησεν, ὅτι τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐκ βομβύκων, ζιγκιβέρεως καὶ ἄλλων ἀρωματικῶν καὶ ἐμπορευμάτων ἐκ Κρήτης καὶ ὅτι μετεφέροντο κατόπιν διαταγῆς. Ὁ Μᾶρκος ἠρώτησε τότε ἐὰν θὰ ἠδύνατο νομίμως καὶ ἀσφαλῶς νὰ μεταφέρῃ εἰς Βενετίαν μετὰ τοῦ πλοίου τούτου, σάκκους 7 κηροῦ, καὶ 3 σίτου. Οἱ ὀφφικιοῦχοι ὅμως τῆς Ἀνατολῆς, ἐπέβαλλον πρόστιμον τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῶν ἐμπορευμάτων τούτων, εἰς τὸν Σὲρ Ρογῆρον διότι ἀπεστάλησαν ἄνευ διαταγῆς. Ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ χάρις τῆς ποινῆς, ἀφ' οὗ ὁρκισθῇ ὅτι δὲν ἐνόμιζεν ὅτι ὁ υἱός του ἤθελε φορτώσῃ τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα παρὰ τὴν διαταγὴν καὶ ὅτι ἡ διαταγὴ αὕτη δὲν ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἐξετείνετο καὶ ἐπὶ ἐμπορευμάτων ἀγορασθέντων ἐκτὸς τῆς Βενετίας ὅταν αἱ διαταγαὶ αὗται ἐδόθησαν. 1317, Νοεμβρίου 13.

Fº 125r Eodem die. 1

Cum nauis ser Zanini Zane applicuisset ad Valonam, ueniens de Creta, Marcus filius ser Ruzerii Foscareno, qui ibi erat, ibit ad dictam nauim et petiit a dicto ser Zanino Zane quibus mercacionibus nauis erat caricata; qui respondit, quod de

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

bombyce, zinzibro et aliis speciarijs et mercacionibus de Creta, et petiuit eciam qualiter ibant res predicte; qui respondit quod ibant cum ordine. Et ipse Marcus tunc dixit, si poterat licite et secure mittere Venecias cum ipsa naui sachos VII cere et III de grana; qui sibi respondit quod sic et predicta misit sic pure Venecias cum ipsa naui, pro quo officiales de Leuante dicunt dictum ser Ruzerium incurisse penam quarti rerum ipsarum, quia uenerunt contra ordinem; capta fuit pars, quod fiat sibi gratia quod absoluatur a dicta pena, eo iurante, quod non credidit dictus eius filius res predictas mittere contra ordinem, et quod ordo non extendebatur ad mercaciones emptas extra Venecias, quando ordines facti fuerunt.

48

Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως μεταξὺ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης μετὰ τοῦ Δανιὴλ Γρέκου ἐκ Κρήτης, λόγῳ ἰδιοκτησίας τινός, ἤτοι κτήματος ἐν Κρήτῃ, τὸ ὁποῖον ὁ Γρέκος λέγει ὅτι τοῦ ἀνήκει, νὰ γραφῇ εἰς τὸν δοῦκα, συμβούλους καὶ τοὺς ταμίας Κρήτης, οἵτινες ἀφ' οὗ ἐξετάσωσι μετ' ἐπιμελείας τὰ δίκαια τῆς κοινότητος καὶ τοῦ εἰρημένου Γρέκου, νὰ ἀποφασίσωσιν ἐν πλειοψηφίᾳ, ἀποδίδοντες τὸ δίκαιον. 1318, Μαρτίου 30.

Fo 141to Millesimo trecentesimo XVIII. Penultimo Marcij.

Quod super questione, quam habent Ducha et consiliarij Crete pro nostro Communi cum Daniele Greco de Creta occasione cuiusdam possessionis, seu terre posite in insula Crete, quam dictus Daniel dicit ad se pertinere, scribantur littere Duche et consiliarijs, ac camerarijs Crete, quod omnes simul debeant audire et examinare diligenter jura nostri Communis et dicti Danielis Greci; et secundum quod eis uel maiori parti eorum uidebitur fore iustum pro nostro Communi et pro dicto Danieli debeant facere et definire dictam questionem, catastico Crete non obstante.

49

Ὁ Φραγκῖσκος Λόγγος ὡς ὁμολογεῖται ὑπὸ πολλῶν εὐγενῶν, οἵτινες ἐχρημάτισαν σύμβουλοι Κρήτης, εἶναι ἱκανὸς καὶ νομιμόφρων, διὰ τοῦτο ἀπονέμεται εἰς αὐτὸν ἡ χάρις νὰ λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ γραφέως τοῦ φρουρίου Κονταρίνη Κρήτης ἐπὶ διετίαν ἐπὶ τῷ συνήθει μισθῷ καὶ ὅροις. 1318, Μαρτίου 30.

Fo 142to Millesimo trecentesimo XVIII, die penultimo Marcij.

Cum Francisco Longo, habitatori Candide, per plures nobiles qui fuerunt consiliarii Candide, bonum testimonium habeatur de sufficiencia et legalitate sua, fiat sibi gratia, quod ipse sit scriba castri Contareni insule Crete per duos annos cum salario et condicionibus consuetis.

50

Ὁ Ἰωάννης Μινῶτος ἀδελφὸς τοῦ Νικολάου Μινώτου μετέφερεν ἐκ Κρήτης εἰς Βενετίαν μετ' ἐξωπλισμένου πλοίου, ποσότητά τινα πιπέρεως, μὴ δυνηθεὶς νὰ φορτώσῃ ταῦτα εἰς τὸ κάτεργον τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οἴκου Κορνάρου ἢ εἰς τὸ τοῦ οἴκου Λαρεδάνου, ὡς μὴ προσεγγίσαντα εἰς Κρήτην, ἕνεκα τούτου κατεδικάσθη εἰς πρόστιμον λιτρῶν 289 καὶ 14 σολδίων γροσίων. Ἐπειδὴ ὅμως ἐλήφθη ὑπ᾽ ὄψει τὸ δίκαιον καὶ ἡ λογικὴ δικαιολογία, ἀπενεμήθη εἰς αὐτὸν ἡ χάρις, ὅπως ἐξαγάγῃ ἐκ Ρωμανδιόλης καὶ Λομβαρδίας πᾶν εἶδος δημητριακῶν, πλὴν σίτου καὶ νὰ μεταφέρῃ ταῦτα κατὰ βούλησιν εἰς χώρας φιλικῶς συνδεομένας μετὰ τῆς Βενετίας, καὶ εἰς τοιαύτην ποσότητα ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀποζημιωθῇ καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ποσότητα, ἥτις ἐπετράπη εἰς τὸν Ἰωάννην Καῦκον, ὅστις ἔλαβε χάριν νὰ μεταφέρῃ χίλια σταρὰ τοιούτων δημητριακῶν, ἐπ᾽ εὐκαιρίᾳ παρομοίας ζημίας. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τοῦδε δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς χάριτος ταύτης, αὕτη ἀπεφασίσθη νὰ ἀνανεωθῇ. 1318, Μαρτίου 30.

Fo 143to Millesimo trecentesimo XVIII die penultimo Marcij.

Cum alias nobilis uir ser Johannes Minoto frater ser Nicolai Minoto misisset de Candida Venecias cum quadam galea armata certam quantitatem piperis, non ualens ipsum per galeas de ca Cornario et de ca Lauredano mittere, quia non applicuerunt Candidam, et propterea fuisset condempnatus in libris CCLXXXVIIII, et soldis XIV ad grossos et uisa eius iusta causa et racionabilis excusacio, facta fuisset sibi gratia compatiendo ei, quod posset extrahere de Romandiola et Lombardia de omni blado, excepto frumento et portare quocunque uellet ad Terras amicorum in ea quantitate, que eum tangeret pro racione sui dampni et secundum racionem quantitatis concesse ser Joanni Cauco, qui habuit gratiam de stariis mille dicti bladi, occasione similis dampni et propter diuersas condiciones non potuerit uti dicta sua gratia, ita quod terminus dicte sue gratie expirauit; capta fuit pars, quod dicto ser Nicolao Minoto fiat gratia quod dicta gratia sicut alias capta fuit, renouetur et fiat.

51

Ὁ ἐν Βενετίᾳ εὑρισκόμενος οἶνος Κρήτης, δύναται καθ᾽ ὅλον τὸν προσεχῆ Αὔγουστον νὰ ἐξαχθῇ, ὅπως μεταφερθῇ εἰς Κρήτην ἐλευθέρως ἄνευ δασμοῦ, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ δοθῇ ἐγγύησις πρὸς τοὺς ὀφφικιούχους ἐπὶ τοῦ οἴνου, ὅτι ἤθελον ἀνταλλάξει ἐπιστολὰς μετὰ τοῦ δουκὸς ἢ τῶν συμβούλων ἢ τῶν ρεκτόρων ὅτι ὁ οἶνος οὗτος αὐτόθι μετεφέρθη. 1318, Ἰουνίου 18.

Fo 152to Millesimo trecentesimo XVIII, die XVIII Junij.

Quod uinum de Creta, quod est in hac terra possit usque per totum mensem Augusti proximi extrahi, pro portando in Cretam libere sine dacio, dando plezariam officialibus uini faciendi conduci contralitteras a Ducha et consiliarijs uel rectoribus deinde, quomodo dictum uinum fuerit illuc delatum. Et si consilium uel capitulare etc.

52

Ἀπονέμεται χάρις πρὸς τὸν Φραγκῖσκον Αϊκάρδον διοριζόμενον καστελλάνον φρουρίου Κισάμου Κρήτης ἐπὶ διετίαν ἐπὶ τῷ συνήθει μισθῷ καὶ ὅροις, ἕνεκα τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσέφερον οἱ πρόγονοι αὐτοῦ. 1318, Ἰουλίου 18.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Fo 155to Millesimo trecentesimo XVIII, die XVIII Julij.

Quod fiat gratia Francisco Aicardo fideli nostro quod pro benemeritis suorum antecessorum sit castellanus castri Chissimi insule nostre Crete per duos annos, cum salario, et condicionibus consuetis; et est reuocatum consilium per V Consiliarios, XXX de XL, et duas partes Maioris Consilij.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

5. Ἐπαναλαμβάνεται προηγουμένη ἀπόφασις περὶ σίτου. Ὅρα Liber Presbyter ἀριθ. 17, 19, 20.

8. Ἡ ἀπόφασις αὕτη παρέχει ἱστορικὸν ἐνδιαφέρον, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς αἰτήσεως περὶ παραιτήσεως τῆς νήσου Κυθήρων ἐκ μέρους τῶν Βενιέρη.

10. Καθ' ὃν χρόνον ὁ ἐξ Εὐβοίας Ἰταλὸς Λικάριος εὑρισκόμενος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ αὐτοκράτορος, ἐπροξένησε μεγάλας καταστροφὰς εἰς τοὺς Φράγκους δυνάστας, περὶ τὸ 1262, καὶ ἐξεδίωξε πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐκ τῶν νήσων των, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοὺς Γκίζη ἐκ τῆς Ἀμοργοῦ, τῆς Σερίφου καὶ τῆς Κέας. Αἱ νῆσοι αὗται διετηρήθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος μέχρι τοῦ μεγάλου πειρατικοῦ πολέμου, τοῦ διαρκέσαντος ἐπὶ ἑπταετίαν ἀπὸ τοῦ 1296-1303. Τότε ὁ Ἀνδρόνικος Β' ὁ Παλαιολόγος βοηθούμενος ὑπὸ τῶν Γενουαίων, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντιστῇ ἐν τῷ Αἰγαίῳ εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν πειρατῶν διευθυνομένων ὑπὸ τῶν Βενετῶν καὶ οὕτω ἅπασαι σχεδὸν αἱ νῆσοι ἀνεκτήθησαν ὑπὸ τῶν δυναστῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ Ἀμοργὸς ὑπὸ τῶν Γκίζη. Ἡ ἀνάκτησις αὕτη ἐκυρώθη διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1303, ὅτε δοὺξ τοῦ Αἰγαίου ἦτο ἀκόμη ἀπὸ τοῦ 1262 ὁ Μᾶρκος Β' Σανοῦδος. Ὁ διάδοχος τοῦ Μάρκου Β', Γουλιέλμος Α' Σανοῦδος κατέλαβε τὴν Ἀμοργὸν διὰ τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ ὑποτελοῦς καὶ ναυάρχου, δυνάστου τῆς Ἴου Δομινίκου Σκιάβου. Τῷ 1315, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ παρατιθεμένου ἐγγράφου, τὸ Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας ἀποφασίζει νὰ ἐπέμβῃ, ὅπως ἡ νῆσος ἐπιστραφῇ εἰς τοὺς Γκίζη, ἄνευ ὅμως ἀποτελέσματος. Ἡ ἐπιστροφὴ τῆς νήσου ἐπραγματοποιήθη μόνον τὸ 1355, ὅτε ὁ δοὺξ Ἰωάννης Α. Σανοῦδος ἀπηλευθερώθη τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Γενουαίων καὶ ὑπέγραψε μετ' αὐτῶν συνθήκην εἰρήνης, συνδιαλλαγεὶς καὶ μετὰ τῶν Γκίζη. Οἱ Γκίζη διετήρησαν τὴν Ἀμοργὸν μέχρι τοῦ 1365, ὅτε ὁ δυνάστης αὐτῆς Τζανάκης Γκίζης ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν Βενετῶν ὡς μετασχὼν τῆς Κρητικῆς ἀποστασίας τοῦ 1363, καταδικασθεὶς εἰς θάνατον τῷ 1368.

26. Δίδεται ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου ἐκ Κρήτης χάριν τοῦ δυνάστου Θήρας καὶ Θηρασίας Βαρότση. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ὁ Βαρότσης οὗτος ἦτο ὕποπτος εἰς τὴν Βενετίαν, διότι συνιστᾶται εἰς τὸν δοῦκα Κρήτης νὰ ἐπιβλέψῃ, μὴ ὁ σῖτος οὗτος λάβῃ ἄλλην ὁδόν.

42-46. Οἱ περιορισμοὶ οὗτοι ἐπὶ τῶν ἐκ Κρήτης εἰς Βενετίαν μεταφερομένων ἐμπορευμάτων, περὶ ἀκριβοῦς δηλώσεως καὶ ἐπαληθεύσεως τούτων ὑπὸ τῶν ρεκτόρων καὶ τῶν προξένων τῆς πολιτείας σκοπὸν εἶχον τὴν πρόληψιν τῆς λαθρεμπορικῆς ἐκφορτώσεως τῶν πολυτίμων ἐμπορευμάτων εἰς ἄλλους λιμένας πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς Βενετίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

31, 51. Τὸ ζήτημα ἐμπορίας τῶν οἴνων τῆς Κρήτης καὶ ἐν γένει τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον πολλάκις ἀπησχόλησε τὸ Μεῖζον Συμβούλιον τῆς Βενετίας, διὰ τοῦτο δὲ θὰ ἦτο καὶ τοῦτο, ἀντικείμενον εἰδικῆς μελέτης.

Εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην παρατίθενται αἱ ἀποφάσεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου αἱ σχετικαὶ πρὸς τὸν οἶνον, ἀλλὰ προνοοῦσαι κυρίως περὶ τῶν οἴνων Κρήτης, ἑπομένως δὲν συμπεριλαμβάνονται αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι ἄλλας χώρας τῆς Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι συμφώνως πρὸς τὸ διαγραφὲν πρόγραμμα ἐξερευνήσεως θὰ περιληφθῶσιν εἰς τὰς συλλογὰς ἑνὸς ἑκάστου τῶν τόπων.

Ἡ Βενετία, ὡς γνωστόν, διενήργει τὸ μέγα αὐτῆς ἐμπόριον μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ μόνον ἐκ τῆς πρωτευούσης. Ἅπαντα τὰ ἐμπορεύματα τὰ ἐκ περάτων τοῦ κόσμου προερχόμενα συνεκεντροῦντο εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἐκεῖθεν ἀπεστέλλοντο δι' εἰδικῶν στόλων μεταγωγικῶν εἰς τοὺς λιμένας τοῦ προορισμοῦ. Οἱ στόλοι οὗτοι τῶν ἐμπορικῶν πλοίων συνέκειντο ἐκ δημοσίων κατέργων παρωπλισμένων καὶ μὴ καὶ ἐξ ἰδιωτικῶν τοιούτων μεγάλης χωρητικότητος.

Ὁ μηχανισμὸς τῆς ἐμπορικῆς ταύτης κινήσεως ἦτο ἀξιοθαύμαστος, διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ. Εἰς ὡρισμένην ἐποχὴν οἱ ἐμπορικοὶ στόλοι ἀνεχώρουν ἐκ Βενετίας, ἔχοντες κατεύθυνσιν πρὸς Ἀνατολὰς φρουρούμενοι κατὰ τὸ μακρυνὸν αὐτῶν ταξείδιον ὑπὸ τῶν πολεμικῶν στόλων τοῦ κόλπου (Ἀδριατικῆς) καὶ τῆς Ἀνατολῆς. Οὕτω ἐσχηματίζετο ὁ στόλος Ἀλεξανδρείας διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων τὰ ὁποῖα προήρχοντο διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ἐκ τῆς Ἀσίας, τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς. Ἡ γραμμὴ αὕτη ἦτο μέχρι τῶν μέσων τοῦ ΙΔ΄ αἰῶνος ἡ μεγάλη πλουτοφόρος πηγὴ τῶν Βενετῶν, οἵτινες διετήρησαν τὸ ἀποκλειστικὸν σχεδὸν ἐμπόριον μετὰ ἐξωτικῶν τούτων μερῶν, μέχρις ὅτου ὁ περίπλους τῆς Ἀφρικῆς ἀνέκοψε τὴν ἀποκλειστικότητα αὐτῶν. Διάφοροι ἱστορικοὶ διατείνονται ὅτι ἡ νέα αὕτη ὁδὸς πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Ἄπω Ἀνατολὴν ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῆς βαθμιαίας παρακμῆς τῆς Βενετίας, διότι ὁ συναγωνισμὸς ἀπέκλεισεν εἰς αὐτοὺς νὰ μετέρχονται τὰ λίαν δαπανηρὰ μέσα τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων μέχρι τῆς πρὸς τὴν Ἐρυθρᾶν θάλασσαν ἀκτῆς τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουὲζ καὶ ἐκεῖθεν διὰ καραβανίων μέχρι τῆς Μεσογειακῆς τοιαύτης. Ὁ στόλος τῆς Βηρυττοῦ καὶ ἐν γένει τῆς Συρίας ὑπῆρξε ἡ δευτέρα μεγάλη πλουτοφόρος ἐμπορικὴ γραμμή, διὰ τῆς ὁποίας μετεφέροντο τὰ ἐμπορεύματα τῆς πλουσίας ταύτης χώρας. Τρίτη τέλος ἀξία λόγου γραμμὴ ἦτο ἡ τοῦ Εὐξείνου χρησιμοποιημένη κυρίως διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν σιτηρῶν.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ναυτιλία κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐξηρτᾶτο κυρίως ἐκ τῶν πνεόντων ἀνέμων, οἱ ναυτικοὶ δὲν ἦσαν κύριοι τῆς καταστάσεως. Ἡ πεῖρα ἐδίδαξεν αὐτοὺς ὅτι εἰς τὴν Μεσόγειον πνέουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιοδικοὶ ἄνεμοι κατ' ἐποχὰς καὶ ὅτι ὤφειλον νὰ ἐπωφελοῦνται τῶν ἀνέμων, ὅπως συντομεύωσι τὰ μακροχρόνια τῆς ἱστιοπλοΐας ταξείδια. Πρὸς τοῦτο οἱ στόλοι οἱ προερχόμενοι ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ἐστάθμευον ἐν Κρήτῃ, ἀπεβίβαζον τὰ ἐμπορεύματα καὶ ἐπεχείρουν δεύτερον καὶ τρίτον ταξείδιον μέχρις οὗ ἐξαντλήσωσι τὰ ἐμπορεύματα τὰ μεταφερόμενα εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἀνατολῆς ὑπὸ τῶν καραβανίων, ἐξασφαλίζοντες ταῦτα εἰς Βενετικὸν ἔδαφος, ὡς ἦτο ἡ Κρήτη. Ἐκεῖθεν δὲ βαθμηδὸν διὰ παντὸς εἴδους πλοίου Βενετικοῦ δημοσίου, ἐξωπλισμένου ἢ παρωπλισμένου καὶ ἰδιωτικοῦ μετεφέροντο εἰς Βενετίαν. Διὰ τοῦτο οἱ Βενετοὶ δὲν εἶχον ἄδικον νὰ ἀποκαλῶσι τὴν Κρήτην ὀφθαλμὸν καὶ δεξιὰν χεῖρα τῆς Βενετικῆς Πολιτείας.

Μεταξὺ τῶν ἐμπορευμάτων ἐκ τῶν ὁποίων ὄχι μικρὸν προσεπορίζετο κέρδος τὸ δημόσιον ταμεῖον τῆς Βενετίας ἦσαν καὶ οἱ οἶνοι τῆς Ἑλλάδος. Οἱ πεφημισμένοι Ἑλληνικοὶ οἶνοι ἦσαν περιζήτητοι πρὸ πάντων εἰς τὰς χώρας τῆς Βορείου θαλάσσης μεταφερόμενοι ὑπὸ τῶν Βενετῶν μετ' ἄλλων ἀποικιακῶν ἐμπορευμάτων διὰ τῶν στόλων τῆς Φλανδρίας, ὡς ἀπεκαλοῦντο οἱ στόλοι οἱ διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ Γιβραλτὰρ ἐξερχόμενοι καὶ περιπλέοντες τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Οἱ οὕτω ἐξαγόμενοι ἐκ Βενετίας οἶνοι, συνεκεντροῦντο κατὰ πρῶτον ἐν Κρήτῃ, ἔνθα κατετάσσοντο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κατὰ κατηγορίας. Ἑκάστη κατηγορία ἀντιπροσωπεύουσα τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς ἀπετέλει ἴδιον τῦπον. Ἑκάστου δὲ τύπου ὁ δασμὸς ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὴν διατίμησιν αὐτοῦ.

Ἀλλ' οἱ ἔμποροι διὰ νὰ ἐξοικονομήσωσι τὸν δασμὸν μετεχειρίζοντο πᾶν μέσον, ὅπως ἐξαπατήσωσι τὰς τελωνιακὰς ἀρχάς, ὡς πρὸς τὴν προέλευσιν τοῦ οἴνου, συγχρόνως δὲ ὅπως εἰσαγάγωσιν εἰς Βενετίαν μεγαλυτέραν ποσότητα ἐκ τῶν μᾶλλον περιζητήτων οἴνων, ἐνόθευον τὴν ποιότητα αὐτῶν, ἀναμιγνύοντες ταύτην μετ' ἄλλων οἴνων, οἱ ὁποῖοι ἕνεκα σχετικῆς ὁμοιότητος ἢ τυχαίας τοπωνυμικῆς συμπτώσεως καθίστα εὐκολωτέραν τὴν νοθείαν. Ἐπὶ παραδείγματι ὁ οἶνος Μονεμβασίας, ἡ περιώνυμος γνωστὴ ἐν Βενετία ὡς Malvasia ἢ εἰς ἄλλας χώρας ὡς Malvoisie δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν μεγάλην ζήτησιν, διότι ἡ παραγωγή του εἰς Μονεμβασίαν ἦτο μικρά, ἀνεμιγνύετο δὲ ἐν Κρήτῃ μετὰ παραπλησίου οἴνου φέροντος τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν ἢ περίπου τὴν αὐτήν, ἐὰν προήρχετο ἐκ Μαλεβιζίου καὶ ἐδηλοῦτο διὰ μὲν τὴν καταβολὴν τοῦ δασμοῦ ὡς οἶνος Κρήτης, διὰ δὲ τὴν ἐκ Βενετίας ἐξαγωγὴν ὡς οἶνος Μονεμβασίας. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐζημιοῦτο τὸ κράτος ἐκ τοῦ δασμοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐδυσφημεῖτο ὁ γνήσιος οἶνος Μονεμβασίας. Τὰ αὐτὰ δύνανται νὰ λεχθῶσι καὶ περὶ ἄλλων ὀνομαστῶν οἴνων τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Βενετία τιμωροῦσα αὐστηρῶς τὸν δόλον, ἐπιθυμοῦσα δὲ νὰ διατηρήσῃ τὴν φήμην τῶν ἐξαγομένων προϊόντων καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀνοθεύτους τοὺς τύπους τῶν Ἑλληνικῶν οἴνων, προέβαινε κατὰ καιροὺς εἰς τὴν λῆψιν μέτρων προστατευτικῶν μὲν ὅπως προλαμβάνεται ἡ νοθεία τῶν προϊόντων καὶ ἐν γένει τῶν ἐμπορευμάτων τῶν ἐχόντων προέλευσιν ἐκ τῆς ἀνατολῆς, χαρακτηριζομένων ὅμως ὡς Βενετικῶν ἐκ τοῦ τύπου τῆς ἐξαγωγῆς, ὅπως λ. χ. τὸ πίπερι, τὸ ὁποῖον ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς πολλὰς ἐπαρχίας καλεῖται «πιπέρι Βενέτικο» πρὸς διαστολὴν τοῦ ἐρυθροῦ τοιούτου τοῦ προερχομένου ἐκ Δαλματίας, καταδιωκτικῶν δὲ κατὰ τῶν προσπαθούντων νὰ ἐξαπατήσωσι τὸ δημόσιον ὡς πρὸς τὴν καταβολὴν τῶν δασμῶν.

Φαίνεται ὅμως ὅτι παρ' ὅλας τὰς αὐστηρὰς διατάξεις, ἡ νοθεία τοῦ οἴνου Μονεμβασίας μετὰ τοῦ Μελεβιζίου ἐξηκολούθησεν καὶ ὁ νέος οὗτος τύπος, κατέστη ἐπίσης περιζήτητος. Ἕνεκα τούτου ἡ Βενετικὴ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς προστασίαν τοῦ δασμολογίου της, καὶ δι' ἀποφάσεως διετάχθη ἡ εἴσπραξις ἐνιαίου δασμοῦ, ἐπὶ τῶν οἴνων τῶν προερχομένων ἐκ Κρήτης, ὅστις ἀντιπροσώπευσε τὸν μέσον ὅρον τῶν διαφόρων δασμῶν. π. χ. Ὁ οἶνος Μονεμβασίας ἐπλήρωνε 10%, ὁ οἶνος Κρήτης 6%, διὰ τοῦ νέου δασμοῦ ἐπεβλήθη ἐνιαία φορολογία 8%. Αἱ εἰς τὰ ἑπόμενα βιβλία παρατιθέμεναι ἀποφάσεις περὶ οἴνων ἀναφέρονται εἰς ὅσα ἀνωτέρω ἐλέχθησαν.

Καὶ εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπως εἰς τὰ προηγούμενα δύο Cerberus καὶ Presbiter αἱ ἀποφάσεις τῶν ἀριθμῶν **7, 8, 12, 15, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 28, 30, 31, 32, 45** φέρουσι πρᾶξιν διαγραφῆς. Αἱ διαγραφαὶ ὅμως τῶν ἀριθμῶν **31** καὶ **32**, ἐπιβεβαιώνουσι τὴν ὑπόθεσίν μου, τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξα εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον τῶν Σχολίων Σημειώσεων καὶ Παραλλαγῶν τοῦ βιβλίου Presbiter.

Πράγματι αἱ ἐν λόγῳ ἀποφάσεις διεγράφησαν ἡ μὲν ὑπ' ἀριθμὸν **31** τῷ 1376, Δεκεμβρίου 9 ἡ δὲ ὑπ' ἀριθμὸν **32** τῷ 1349, Αὐγούστου 21. Κατ' ἀκολουθίαν εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι αὗται ἔλαβον ἰσχὺν νόμου, ὡς προκύπτουσαι ἐκ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, διεγράφησαν δὲ ὅπως δηλωθῇ ὅτι ἔπαυσαν ἰσχύουσαι ἀπὸ τῆς διαγραφῆς των εἴτε διότι ἡ ἐνέργεια αὐτῶν ἔπαυσε, εἴτε διότι ἐτροποποιήθησαν ἢ κατηργήθησαν διὰ νεωτέρων νομοθετημάτων. Ἡ παράλειψις τῆς ἡμερομηνίας εἰς ἄλλας παρομοίας διαγραφὰς πρέπει νὰ ἀποδοθῇ μόνον εἰς ἀμέλειαν τοῦ νοταρίου ἀλλὰ καὶ αὕτη δύναται νὰ εὑρεθῇ ἐρευνωμένων ἐν τῷ Βενετικῷ ἀρχείῳ τῶν βιβλίων ἐκλογῶν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, προκειμένου περὶ ἀνωτάτων ἀξιωματούχων τῆς πολιτείας, ὡς ἦσαν οἱ Σύμβουλοι τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος, τοῦ Δόγη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER FRONESIS

Maioris Consilii

1318–1325

1

Δικαίωμα παραγγελίας πρὸς προμήθειαν σίτου ἐκ τοῦ Εὐξείνου, τῆς Ρωμανίας καὶ τῆς Κρήτης, ἔχουσιν ὁ Δόγης, οἱ σύμβουλοι οἱ πρόεδροι τῶν τεσσαράκοντα καὶ οἱ ὀφφικιοῦχοι ἐπὶ τοῦ σίτου. 1318, Ἰουλίου 20.

Fº 1r

Millesimo trecentesimo XVIII, die XX Julij.

Quod Dominus et Dux, consiliarii, et capita de XL et officiales frumenti habeant libertatem dandi ordinem frumento de mari Maiori, Romanie et de Creta, sicut eis, uel maiori parti eorum uidebitur. Et si consilium etc.

2

Ὁ οἶνος τῆς Κρήτης μεταφερόμενος ἢ μεταφερθεὶς ἐν Βενετίᾳ καταβάλλει τὸν δασμόν, ὅταν δὲ πληρωθῇ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν δύναται ἐλευθέρως νὰ ἐξαχθῇ καὶ νὰ μεταφερθῇ πέραν τῆς Ἀδριατικῆς ἄνευ πληρωμῆς ἑτέρου δασμοῦ. 1319, Ἰανουαρίου 25.

Fº 10to

Millesimo trecentesimo XVIII, die XXV Januarii (m. u.).

Quod uinum de Creta Venecias conductum et conducendum de cetero postquam soluerit dacium communi, quod soluitur ad introitum, possit libere extrahi et portari extra Culfum, non soluendo aliquod dacium. Et si consilium uel capitulare etc.

3

Ἀπαγορεύεται εἰς πάντας τοὺς ρέκτορας, εἰς τὸν τόπον τῆς διοικήσεώς των νὰ ἀγοράζωσιν ἰχθῦς παρὰ τῶν ἰχθυοπωλῶν ἢ τῶν ἁλιέων καὶ νὰ ἀναγκάζωσι νὰ φέρωσιν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον των ἢ νὰ ἐπιτρέπωσιν εἰς τοὺς οἰκείους νὰ ἐκβιάζωσιν ἢ νὰ ἐπιβαρύνωσι τούτους. 1319, Φεβρουαρίου 13.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Fo 11r Millesimo trecentesimo XVIII, die XIII Februarij.

Quod iniungatur in commissionibus omnium rectorum qui mittuntur pro communi Veneciarum, quod decetero in partibus sui regiminis nec compellant, nec compelli faciant per se, uel alium aliquem piscatorem, uel uenditores piscium quod sibi uendat pisces, nec conducat eos ad domum rectorum ipsorum, nec patiatur quod aliquis de sua familia, uel alius faciat eis violenciam aliquam, uel grauamen, sed permittant quoslibet libere et sine impedimento vendere in locis publicis solitis, sicut uoluerint suos pisces. Et si consilium, vel commissio, et capitulare etc.

4

Διατάσσεται ἡ καταδίωξις τοῦ εὐγενοῦς Ἀνδρέου Ζένου πρώην ρέκτορος Χανίων, δι' ὅσα ἐλέχθησαν καὶ ἀνεγνώσθησαν ὅτι διέπραξε παρὰ τὴν ἐντολήν του, τὸ συμφέρον καὶ τὴν τιμὴν τῆς Βενετίας. 1319. Ἀπριλίου 12.

Fo 14to Millesimo trecentesimo XVIIII, die XII Aprilis.

Si uidetur uobis per ea, que dicta et lecta sunt, quod procedatur contra nobilem uirum. Andream Zeno olim rectorem Canee, pro his que audiuistis que dicuntur facta fuisse per eum contra suam commissionem et prode et honorem Veneciarum.

Ego Nicolo Arimodo manu mea subscripsi
Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Justinianus Justiniano manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascripta sex consilia cancellavi.

5

Εἰς ἐκτέλεσιν ἀποφάσεων ἐκδοθεισῶν ἐν Βενετίᾳ ὑπὸ τῶν δικαστῶν καὶ τῶν ὁποίων ἔλαβε γνῶσιν ὁ Δόγης, οἱ ρέκτορες Κρήτης νὰ ἀποστείλωσι κατάλογον τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων τῶν καταδικασθέντων. 1319, Μαΐου 24.

Fo 17r Millesimo trecentesimo XVIIII, die XXIV Maij.

Si per ea que lecta, testificata et dicta sunt, tam per rectores nostros, qui fuerunt in Creta, testificantes supra infrascripto dubio per sacramentum, quam per alios plures nobiles de Creta similiter testificantes in Creta per sacramentum, in executione sentenciarum latarum in Venecijs per iudices nostros et d. Duci presentatarum, ut eas execucioni mandet, debeat habere d. Dux in exequendo sentencias predictas, possessiones de Creta pro mobili. Capta.

6

Αἴρεται ἡ ἀπαγόρευσις ἀπὸ 28 Φεβρουαρίου 1319, δι' ἧς δὲν ἐπετρέπετο εἰς τοὺς ρέκτορας καὶ τοὺς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὀφφικιούχους τῆς Κρήτης νὰ ἔχωσι μεθ' ἑαυτῶν σύζυγον, υἱὸν ἢ υἱούς, θυγατέρα ἢ θυγατέρας. 1319, Ἰουλίου 22.

Fo 21r Millesimo trecentesimo XIX, die XXII Julij.

Quod consilium captum die ultimo Februarij nuper elapsi in consilijs Rogatorum et qudraginta de Rectoribus et officialibus de Creta, qui exeunt de Venetijs quod non poterant secum ducere nec tenere in officio uxorem, uel filium, uel filios, nec filiam uel filias, sit reuocatum totaliter, sicut continet. Et remaneant in statu in quo erant ante ipsum consilium de dictis uxore, filijs et filiabus, et est reuocatum per omnes sex consiliarios et tria capita de quadraginta, et XXX de XL et duas partes Maioris Consilij.

Ego Nicolo Arimodo manu mea subscripsi

Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi

Ego Justinianianus Justiniano manu mea subscripsi.

Ego Henricus Michael manu mea subscripsi

Ego Johanis Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascripta duo consilia cancellavi.

7

Διορίζεται καὶ τέταρτος ταμίας ἐν Κρήτῃ μετὰ τοῦ καπιτουλαρίου καὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ ὀφφικίου τούτου. Πλὴν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ταμίου θὰ ἐκτελῇ καὶ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐμπορίου τοῦ σίτου τῆς κοινότητος, μεταβαίνων πρὸς τοῦτο εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς νήσου, λαμβάνων ἀποζημίωσιν δι' ὁδοιπορικὰ κτλ. 40 σολδία γροσίων ἐτησίως καὶ μόνον. Τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην δύναται νὰ ἀναλάβῃ ὁ εἷς τῶν ταμιῶν διὰ κλήρου, ἐὰν ὅμως εἷς τῶν τεσσάρων δὲν συμφωνεῖ εἰς τοῦτο, τότε τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ σίτου θὰ ἀναλάβῃ ὁ τέταρτος. 1318, Αὐγούστου 19.

Fo 24to Millesimo trecentesimo XVIII, die XIX Augusti.

Quod fiat unus quartus camerarius in Creta cum capitulari et salario consuetis in dicto officio, et quod dictus camerarius ultra hoc facere teneatur negocium frumenti communis, quod habet et recipit in insula Crete, eundo, stando et redeundo, in omni parte per insulam, sicut fuerit opportunum ad omnes suas expensas, habendo tamen a communi pro dicto facto soldos quadraginta grossorum in anno et non plus, nec aliud, et si alii tres camerarii uel pars ipsorum uellet, possint prohicere texeras inter se, quis eorum facere debeat dictum factum frumenti; et ille, cui texera aduenerit ipsum faciat cum condicione predicta; sed si aliquis nolet quod prohicierentur texere, quartus faciat factum, ut dictum est, et de capitulari suo pro dicto frumento et omni ordine sibi dando, dominus, consiliarii, capita et officiales frumenti, uel maior pars ipsorum habeant plenam libertatem committendi et faciendi totum quod eis videbitur. Et si consilium est contra etc.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

8

Οἱ ρέκτορες δὲν δύνανται νὰ ἐπανέλθωσιν ἐκ τῶν διοικήσεών των πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν διαδόχων των, ἐκτὸς ἐὰν ἔχωσι εἰδικὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν. 1319, Σεπτεμβρίου 25.

Fo 25to Millesimo trecentesimo XIX, die XXV Septembris.

Quod addatur in commissionibus omnium nostrum rectororum, quod non possint recedere de regiminibus suis, nisi successores sui illuc applicuerint, uel nisi haberent a nobis licenciam specialem, habendo suum salarium de tanto, quantum steterint per ratam. Et si consilium est contra, etc.

9

Ἀνακαλεῖται ἡ διαταγὴ ἡ περιληφθεῖσα εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης, περὶ οἰκοδομῆς πρὸ τοῦ παλατίου τοῦ δουκός, οἱ δὲ σύμβουλοι θὰ ἐξακολουθήσωσι κατοικοῦντες, ἔνθα νῦν κατοικοῦσι συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τῶν ρεκτόρων. 1320, Φεβρουαρίου 14.

Fo 31to Millesimo trecentesimo XIX, die XIV Februarij M. V.

Quod consilium positum iamdiu in commissione Duche et consiliariorum Crete de domibus consiliariorum Crete construendis et laborandis prope palacium Duche reuocetur, et stent consiliarii predicti ubi stant nunc, cum requisito consilio rectorum, dicatur quod utilius putant eos habitare ubi modo habitant.

10

Πάντες οἱ ρέκτορες Βενετίας, ἅμα τῷ πέρατι τῆς θητείας των ὑποχρεοῦνται νὰ παραδίδωσιν εἰς τοὺς διαδόχους των διὰ πρωτοκόλλου ἅπαντα τὰ ὅπλα. Οὗτοι δὲ ὀφείλουσι νὰ συντηρῶσι ταῦτα, ὅπως μὴ καταστρέφωνται. 1320, Φεβρουαρίου 14.

Fo 32to Eodem die.

Quod iniungatur in commissionibus omnium rectorum communis Veneciarum, quod in eorum recessu a regimine, consignetur eorum successoribus per singulum omnia arma communis nostri, que erunt in suo regimine, que dicti successores faciant notari in quaterno, sicut fuerint consignata, et nichilhominus per suas litteras rescribant d. Duci ipsa arma, et ad conseruandum ipsa, ne deuastentur sint studiosi. Et si consilium etc.

11

Τὰ δύο κάτεργα καὶ τὸ πλοῖον τῆς Βενετίας τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ μεταβῶσιν εἰς Κρήτην νὰ μὴ ἐμποδισθῶσι εἰς τὸ ταξείδιον των τοῦτο ὑπ' οὐδενὸς προξένου τῶν ἐμπόρων. 1320, Ἰουλίου 22.

Fo 44r Millesimo trecentesimo XX, die XXII Julij.

Quod due galee et unum lignum communis, que mittuntur Cretam, date aliquibus ad conducendum eas in Cretam, non sint astricte pro isto suo recessu ad

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

aliquem ordinem consulum mercatorum. Et si consilium etc. Capta per v consiliarios, xxv de xl et duas partes Maiorj Consilij.

Ego Nicolo Arimodo manu mea subscripsi
Ego Franciscus Dandulo manu mea subscripsi
Ego Marinus Faletro manu mea subscripsi
Ego Henricus Michael manu mea subscripsi
Ego Johannes Calderarius notarius de mandato predictorum dominorum suprascripta quinque consilia cancellavi.

12

Δίδεται προθεσμία εἰς τὸν Πέτρον Βραγαδίνον, ἐκλεγέντα ρέκτορα Χανίων νὰ μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του διὰ τῶν πρώτων πλοίων τὰ ὁποῖα θὰ μεταβῶσι πρὸ τῶν μέσων τοῦ μηνὸς Αὐγούστου εἰς Χανία. 1320, Ἰουλίου 22.

13

Ὁ ἐκλεγησόμενος σύμβουλος Κρήτης θέλει ὑπερετήσῃ συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῶν ἐντολῶν του καὶ τὰς γενομένας εἰς αὐτὰς διορθώσεις. 1321, Μαρτίου 10.

14

Ἐπειδὴ ρέκτορές τινες δαπανῶσι πολλάκις εἰς τὰς διοικήσεις, χωρὶς αἱ δαπάναι αὗται νὰ προβλέπωνται ὑπὸ τῶν ἐντολῶν των, δικαιολογοῦντες ταύτας ὡς γενομένας ἐπὶ τῇ βάσει ἐθίμου διατηρηθέντος ὑπὸ τῶν προκατόχων των, ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν ἤθελεν ἀναφυῇ ζήτημα ὑπὸ τοῦ ὀφφικίου τοῦ ἐλέγχου, συνήρχετο κατ' αἴτησιν τῶν ρεκτόρων τούτων, ὁ Δόγης, οἱ Σύμβουλοι, οἱ Πρόεδροι, (τῶν 40) οἱ δικηγόροι τῆς κοινότητος, οἱ ὀφφικιοῦχοι τοῦ ἐλέγχου καὶ ἀπεφάσιζον ἐὰν ἔπρεπε νὰ ἐγκριθῶσιν αἱ δαπάναι, συμφώνως πρὸς ἐξουσιοδότησιν τοῦ παλαιοῦ συμβουλίου. Τοῦτ' αὐτὸ ἐνηργεῖτο καὶ περὶ τῶν δαπανῶν τῶν πρεσβευτῶν. Ἀποφασίζεται, ὅπως ἀνακληθῇ ἡ ἀπόφασις αὕτη, ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦ κολλεγίου τούτου νὰ ἐγκρίνῃ δαπάνας ρεκτόρων καὶ ὀφφικιούχων ἢ πρεσβευτῶν, αἵτινες δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὰς ἐντολάς των, εἴτε ἐὰν ἐγένοντο ἐπὶ τῇ βάσει ἐθίμου, εἴτε ἄλλως πως, παρὰ τὰς ἐντολάς, καὶ ἐπιτρέπεται μόνον ὑπέρβασις δαπάνης 20 λιτρῶν μικρῶν, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὑπὸ τοῦ κολλεγίου τούτου ὅτι ἡ δαπάνη αὕτη ὑπῆρξε δεδικαιολογημένη. 1322, Φεβρουαρίου 28.

Fo 88r Millesimo trecentesimo xxi, die ultimo Februarij (m. v.)

Cum aliqui rectores faciant sepius expensas in suis regiminibus, de quibus non habent libertatem per suas commissiones excusantes se per consuetudinem seruatam per suos predecessores, et si questio fiat eis per officium Rationum conueniunt in simul ad petitionem dictorum rectorum dominus, consiliarii, capita, aduocatores communis, officiales rationum, et terminant expensas recipi in suis rationibus, secundum libertatem concessam ex quodam ueteri consilio, et sic seruetur in expensis factis per ambaxatores ultra libertatem quam habent, et ista libertas uideatur nimi larga, et damnosa pro communi; capta fuit pars, quod dictum consilium reuocetur in tantum quod dictum collegium non habeat dece-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tero libertatem faciendi recipi aliquas expensas aliquorum rectorum et officialium, uel ambaxatorum de quibus non habent libertatem per suas commissiones, tam si dixerint factas esse de consuetudine, quam alio modo extra ordinem commissionum, nisi usque ad summam tantum librarum XX paruorum, si tamen ipsum collegium uiderit, quod ipse expense librarum XX sint rationabiles et iuste. Et addatur capitulari officialium rationum, quod non recipiant in ratione aliquas expensas rectorum et ambaxatorum, de quibus non habeant libertatem in suis commissionibus, et sit addatum in rectoribus. Et si consilium etc. Et est captum per V consiliarios, XXXI de XL et duas partes Maioris Consilij.

Ego Mateus Michael consiliarius manu mea subscripsi

Ego Jacobus Gradonico consiliarius manu mea subscripsi

Ego Nicolaus Marchesini ducatus Veneciarum scriba de mandato supra-
23 scriptorum consiliariorum cancellavi.

15

Ὁ Λοὺξ Κρήτης δύναται νὰ συνάψῃ δάνειον παρ' οἵου δήποτε εἰς βάρος τῆς κοινότητος Βενετίας δι' ἀγορὰν σίτου, καὶ ἀποστολὴν αὐτοῦ εἰς Βενετίαν κτλ. 1922, Αὐγούστου 22.

Fo 95to Millesimo trecentesimo XXII, die XXII Augusti.

Quod mittatur comissio Duche Crete accipiendi pecuniam mutuo de quacumque persona supra nostrum comune pro emendo frumento et mittendo Venecias; et super hoc eis possit comitti et ordinari sicut uidebitur domino,
5 consiliarijs, capitibus de XL et officialibus frumenti uel maiori parti eorum. Et si consilium etc.

16

Ἡ προκειμένη ἐκλογὴ τοῦ δουκὸς Κρήτης, ὀφείλει νὰ γίνῃ διὰ τεσσάρων ψηφοφοριῶν, ἑκάστη τῶν ὁποίων θὰ κυροῦται ἐν τῷ Μείζονι Συμβουλίῳ, θὰ ἐκλεγῇ δὲ ὁ λαβὼν τὰς περισσοτέρας ψήφους. Ἐὰν ὅμως οὐδεὶς λάβῃ ἀπόλυτον πλειοψηφίαν οἱ ὑπερψηφίσαντες δύο θὰ διανείμωσι τὰς ψήφους τοῦ μειοψηφοῦντος τρίτου καὶ θὰ ἐκλεγῇ ὁ ἐπιτυγχάνων εἰς τρεῖς ψηφοφορίας. 1323, Ἰουλίου 3.

Fo 116to Millesimo trecentesimo XXIII, die III Julii.

Quod electio Duche Crete, que debet fieri, fiat per quatuor manus, approbando eos in Maiori Consilio ad unum ad unum, et ille qui habuerit plures ballotas, habendo maiorem partem consilii, sit firmus. Et si nullus habuerit
5 maiorem partem, illi duo qui habuerint plures ballotas, uadat unus per medium alterius; et siquis esset electus per tres manus, sit firmus sine probacione. Et si consilium etc. Et est capta per V consiliarios et XXVIII de XL, est duas partes Maioris Consilij.

Ego Bertucius Contareno consiliarius manu mea subscripsi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ego Benedictus de Molino consiliarius manu mea subscripsi
Ego Beneto de Ghecijs notarius ducatus Veneciarum scriba de mandato dictorum dominorum consiliariorum predictum consilium cancellaui.

17

Ὁ νῦν ἐκλεγόμενος ρέκτωρ Χανίων, ὀφείλει νὰ παρουσιασθῇ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ μετὰ τῶν κατέργων τὰ ὁποῖα θὰ μεταφέρωσιν ἱματισμόν. 1323, Δεκεμβρίου 20.

Fo 122r Millesimo trecentesimo XXIII, die XX Decembris.

Quod rector Canee nunc fiendus teneatur respondere infra tertium diem, et ire cum galeis, que debent portare drappariam. Et si consilium etc.

18

Ἐπειδὴ πολλὰ ὀφφίκια καὶ καστελλανίαι Κρήτης δίδονται λόγῳ χάριτος, οἱ λαμβάνοντες δὲ δὲν μεταβαίνουσιν ἐγκαίρως εἰς τὰς θέσεις των ἐν Κρήτῃ, ἀλλὰ παραμένουσιν ἐν Βενετίᾳ ἐκλεγόμενοι εἰς ἄλλα ὀφφίκια καὶ διοικήσεις, ἀπολαμβάνοντες ταῦτα, κατόπιν δὲ μεταβαίνουσιν εἰς Κρήτην ὅταν θελήσωσιν, ὅπερ δὲν εἶναι πρέπον, ἀποφασίζεται ὅπως ἐάν τις λάβῃ ὀφφίκιον ἢ καστελλανίαν ἐν Κρήτῃ λόγῳ χάριτος ἐκλεγῇ δὲ ἐν Βενετίᾳ εἰς ἄλλο ὀφφίκιον ἢ διοίκησιν καὶ ἀποδεχθῇ τοῦτο, νὰ μὴ ἔχῃ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ἐν Κρήτῃ, ἐπὶ πλέον δὲ ἐὰν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀφ' ὅτου ἐγένετο εἰς αὐτοὺς ἡ χάρις, δὲν ἐλήφθησαν ἐπιστολαί των ὅτι ἀνεχώρησαν μεταβαίνοντες εἰς Κρήτην, νὰ ἀνακαλεῖται ἡ δοθεῖσα εἰς αὐτοὺς χάρις. 1324 Μαρτίου 25.

Fo 129r Millesimo trecentesimo XXIIII, die XXV Marcij.

Cum sepe fiat gracia multis de officijs et castellanie Crete, qui non uadunt per bonum tempus in Cretam, sed stant hinc et eliguntur in aliis officijs et regiminibus et stant in eis, et post modum uadunt in Cretam, quando uolunt, quod non est conueniens; capta fuit pars, quod si aliquis decetero habens aliquam graciam de officio uel castellania Crete fuerit electus hic in officio uel regimini aliquo, si illud acceptauerit, sit statim extra illud quod haberet in Creta; et insuper si habentes de gracijs predictis infra unum annum postquam gracia facta sibi erit, non acceperint litteras suas, et recesserint pro eundo in Cretam, sit foris de dicta sua gracia. Et si consilium etc.

19

Οἱ ρέκτορες ἐπανερχόμενοι ἐν Βενετίᾳ ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσι πρὸς τὸν Δόγην, ἔκθεσιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου τῆς διοικήσεώς των. Ἐπειδὴ ὅμως συνήθως ἐπὶ τῶν προτεινομένων ἐλάχιστα ἢ οὐδὲν ἐνεργοῦνται, ἕνεκα τῶν ἀπασχολήσεων τῆς μείζονος καγκελλαρίας, πρὸς ζημίαν τῆς κοιτητος καὶ τῶν μερῶν ἐκείνων, ἀποφασίζεται ὅπως τοῦ λοιποῦ οἱ σύμβουλοι ὀφείλουσι νὰ παραδίδωσι πρὸς τοὺς προνοητὰς τῆς κοινότητος τὰς ἐκθέσεις τῶν ρεκτόρων, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς των. Ἐπίσης πρέπει νὰ ὑποβληθῶσιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ὅσαι εὑρίσκονται ἐν τῇ γραμματείᾳ, ὅπως οἱ προνοηταὶ συσκεφθῶσι καὶ προβλέψωσι περὶ ὅλων τῶν ἀναφερομένων,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὑποβάλλοντες ἐγγράφως τὰς γνώμας των ἐντὸς μηνὸς πρὸς τὸν Δόγην καὶ τοὺς Συμβούλους του, μεθ' ὧν θὰ συζητήσωσι τὰ ζητήματα, οὗτοι δὲ ὀφείλουσι νὰ γνωματεύσωσιν ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν. 1325, Ἰουνίου 16.

Fo 154r Millesimo trecentesimo XXV, die XVI Junij.

Cum rectores, qui mittuntur pro communi Veneciarum, teneantur in suo redditu dare in scriptis domino Duci que credunt utilia pro terris et locis suorum regiminum, et super scripturis per eos datis sepe modicum, aut nichil prouideant, forte propter occupaciones plurimas curie maioris, quod uerti posset in preiudicium et dampnum communis, et dictarum terrarum; uadit pars, quod consiliarij teneantur de cetero omnes scripturas dictorum rectorum dari facere prouisoribus communis, infra terciam diem postquam in curia fuerunt presentate, et ille que nunc sunt in curia mittantur eis infra terciam diem super quibus dicti prouisores examinare, consulere et prouidere debeant et teneantur, et suum consilium facere poni in scriptis, et cum eo uenire ad dominum Ducem et consiliarios infra unum mensem postquam scripturas habuerint, et querere consilium et consilia sibi dari, ubi predicta debebunt, et poterunt terminari, et consiliarij infra quartum diem dare teneantur consilium eis, postquam illud petierint; et possint prouisores ponere partem et partes in dictis factis sicut eis uidebitur. Et si consilium etc.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

1. Τὸ ζήτημα τοῦ σίτου ἀπησχόλει πάντοτε τὸ Μεῖζον Συμβούλιον, καθὼς καὶ τὴν Γερουσίαν, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἀνάγκη αὐτοῦ ἦτο ἄμεσος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἦτο εὔκολος ἡ κατάχρησις. Ἡ προκειμένη ἀπόφασις περιορίζει τὴν δικαιοδοσίαν τῆς εἰδικῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τοῦ σίτου, ἡ ὁποία τίθεται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Δόγη, τῶν Συμβούλων του, καὶ τῶν Προέδρων τῶν 40, εἰς τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν προμηθείας σίτου ἐκ τοῦ Εὐξείνου, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κρήτης.

2. Εἰς τὸν ἐξαγόμενον οἶνον ἐκ τοῦ τόπου τῆς παραγωγῆς εἰς Βενετίαν ἐπεβάλλετο ὁ κεκανονισμένος δασμός, εἰσαγόμενος δὲ ἐν Βενετίᾳ ἐπεβαρύνετο δι' ἑτέρου εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ, ὁ ὁποῖος ἠδύνατο νὰ καταβληθῇ καὶ κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Φαίνεται ὅμως ὅτι οἱ τελῶναι καταχρώμενοι τῆς ἐξουσίας των ἐφορολόγουν τὸν οἶνον κατὰ τὴν ἐξαγωγήν του ἐκ Βενετίας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὴν γενομένην καταβολὴν κατὰ τὴν εἰσαγωγήν.

3. Αἱ προστατευτικαὶ αὗται διατάξεις ὑπὲρ τῶν ἐπαγγελματιῶν προϋποθέτουσιν ἐνεργείας αὐτῶν τούτων τῶν ἐπαγγελματιῶν, ἁλιέων καὶ ἰχθυοπωλῶν, ἕνεκα τῶν καταχρήσεων τῶν ρεκτόρων, ἐπὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῶν ὁποίων μόνον τὸ Μεῖζον Συμβούλιον, εἶχε δικαιοδοσίαι, διότι ἦσαν μέλη αὐτοῦ καὶ διωρίζοντο ὑπ' αὐτοῦ. Εἰς τὴν σημείωσιν τοῦ ἑπομένου ἄρθρου καθορίζεται ἡ κατάστασις τῶν ρεκτόρων τούτων ὡς πρὸς τὰ προνόμιά των.

4-5. Ἡ καταδίωξις ρεκτόρων ἕνεκα καταχρήσεων ἦτο συνήθης, ἐνηργεῖτο ὅμως κατόπιν ἀδείας τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, διότι οἱ ρέκτορες ὡς εὐγενεῖς ἦσαν δικαιωματικῶς μέλη τοῦ Συμβουλίου τούτου, τὸ ὁποῖον ἐπεῖχε θέσιν νομοθετικοῦ σώματος καὶ τὰ μέλη αὐτοῦ κατ' ἀκολουθίαν εἶχον τὸ προνόμιον τῆς ἀσυλίας. Πρὸς διατήρησιν ὅμως τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ σώματος, ἡ ἄδεια τῆς καταδιωξεως τῶν ρεκτόρων παρείχετο καὶ ἐπὶ ἁπλῇ ὑπονοίᾳ ἐνοχῆς.

7. Ὁ διορισμὸς τοῦ τετάρτου ταμίου ἐν Κρήτῃ ἐπεβλήθη διότι τὰ καθήκοντα τῶν ταμιῶν δὲν περιωρίζοντο μόνον εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν ἐσόδων καὶ τὴν διαχείρισιν αὐτῶν, ἀλλ' ἐξετείνοντο καὶ εἰς πάσας τὰς οἰκονομικὰς ὑπηρεσίας. Ὡς ἐκ προγενεστέρων διατάξεων περὶ σίτου παρατιθεμένων εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην καὶ ἄλλων μὴ συμπεριλαμβανομένων διότι δὲν ἀποβλέπουσι τὴν Κρήτην, προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ ὑπηρεσία τοῦ σίτου ἀνεδιωργανώθη, εἴτε ὅπως προλαμβάνηται ἡ σιτοδεία συνηθεστάτη τότε, πρὸ πάντων ἐν καιρῷ πολέμου, εἴτε πρὸς ἐξάπλωσιν τοῦ ἐμπορίου τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ βάσις τῆς εὐημερείας, τῆς Βενετικῆς πολιτείας.

9. Ἡ διάταξις αὕτη περὶ οἰκοδομῆς κατοικίας τῶν συμβούλων πρὸ τοῦ παλατίου τοῦ δουκὸς ἀνεκλήθη πιθανὸν διὰ λόγους καλαισθησίας.

10. Πᾶσα διάταξις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἐθεσπίζετο διὰ λόγους σκοπιμότητος. Ἡ διατήρησις εἰς καλὴν κατάστασιν τῶν ὅπλων τῶν ὁπλοθηκῶν ἦτο ἀναμφιβόλως ἀνέκαθεν καθῆκον τῶν ρεκτόρων, φαίνεται ὅμως ὅτι παρὰ τῶν ρεκτόρων τούτων δὲν ἐλαμβάνετο ἡ δέουσα μέριμνα περὶ συντηρήσεως αὐτῶν, οὔτε ἡ παράδοσις ἐνηργεῖτο διὰ πρωτοκόλλου εἰς τοὺς διαδόχους των.

11. Οἱ πρόξενοι τῆς Βενετίας εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιτάσσωσι τὰ Βενετικὰ πλοῖα τὰ ὁποῖα προσήγγιζον εἰς τοὺς λιμένας τῆς δικαιοδοσίας των, ὅπως φορτώνωσι ταῦτα διὰ διαθεσίμων παρ'αὐτοῖς ἐμπορευμάτων. Διὰ λόγους οἵτινες δὲν ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀπηγορεύθη εἰς τοὺς προξένους νὰ ἐπιτάξωσι τὰ τρία πλοῖα τὰ κατευθυνόμενα εἰς Κρήτην. Δυνάμεθα ὅμως ἀσφαλῶς νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλήφθη ἕνεκα τῆς σοβούσης ἐν Κρήτῃ συνωμοσίας κατὰ τοῦ καθεστῶτος, ἐπὶ τῆς δουκείας Ἰουστιανοῦ Ἰουστινιάνη (1319-1321), ἥτις κατεστάλη διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη.

14. Ἐκ τῆς ἀποφάσεως ταύτης, δι' ἧς ἀπηγορεύθη τοῦ λοιποῦ πᾶσα δαπάνη, μὴ προβλεπομένη ὑπὸ τῶν ἐντολῶν τῶν ρεκτόρων, καθίσταται δῆλον, ὅτι πολλαὶ τοιαῦται διενηργοῦντο καθ' ὑπέρβασιν, ὅπως δικαιολογηθῶσι καταχρήσεις, προβαλλομένου τοῦ ἐθίμου. Ἐννοεῖται ὅτι ἦτο δυσκολώτατον ὑπὸ τοῦ ἐν Βενετίᾳ εἰδικοῦ κολλεγίου τοῦ ἐλέγχου νὰ ἀνακαλυφθῶσιν αἱ καταχρήσεις αὗται, διότι τὰ δικαιολογητικὰ παρασκευαζόμενα ἐν Κρήτῃ φαινομενικῶς θὰ ἦσαν ἐν τάξει.

15. Αἱ ἀνάγκαι τοῦ σίτου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦσαν τοιαῦται ὥστε ἐπετράπη εἰς τὸν Δοῦκα τῆς Κρήτης νὰ συνάπτῃ δάνεια πρὸς ἀγορὰν σίτου καὶ ἀποστολὴν εἰς Βενετίαν.

16. Σκοπὸς τοῦ μέτρου τῆς πολλαπλῆς ἐκλογῆς τῶν ρεκτόρων ἦτο ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐχόντων τὰ μεγαλύτερα προσόντα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ψηφοφορία ἐνηργεῖτο ἐπὶ τριῶν ὑποψηφίων, ὑποδεικνυομένων ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, αἱ ψῆφοι κατεμερίζοντο εἰς τρόπον ὥστε οὐδεὶς τῶν ὑποψηφίων νὰ λαμβάνῃ τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν. Πρὸς ἀποφυγὴν λοιπὸν νέας ψηφοφορίας καὶ ἀνάδειξιν ἄλλων ὑποψηφίων, ἴσως ἕνεκεν ἐλλείψεως ἐπαρκῶν μελῶν πρὸς πλήρωσιν τῶν θέσεων, οἱ ψῆφοι τοῦ μειο-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ψηφοῦντος προσετίθεντο ἐξ ἡμισείας εἰς τοὺς δύο ἄλλους ὑπερψηφίσαντας, ὁπότε ὁ λαβὼν τὰς περισσοτέρας ψήφους ἐξελέγετο, διότι συγχρόνως ἐλάμβανε καὶ τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν.

17. Οἱ ἐκλεγόμενοι ρέκτορες ὤφειλον νὰ παρουσιασθῶσιν ἕτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν ἐντὸς τῆς τασσομένης προθεσμίας ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐκλογῆς των, ὁπότε συγχρόνως ἐκοινοποιεῖτο καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως, προσδιορισμένου τοῦ πλοίου.

18. Ἡ ἀπόφασις αὕτη περὶ διορισμοῦ εἰς ὀφφίκια, λόγῳ χάριτος ἀποδεικνύει τὴν προσπάθειαν τῶν διοριζομένων εἰς ὀφφίκια ἢ καστελλανίας Κρήτης, ὅπως ἐξαπατήσωσι τὸ Μεῖζον Συμβούλιον, καὶ διορισθῶσι συγχρόνως εἰς ὀφφίκιον ἐν Βενετίᾳ, οὕτω δὲ παρατείνωσι τὴν ἐν Βενετίᾳ διαμονήν των.

19. Ἐκ τῆς ἀποφάσεως ταύτης προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δηλαδὴ τῷ 1325 ἦτο καθιερωμένον ἤδη τὸ σύστημα τῆς ὑποβολῆς ἐκθέσεων ὑπὸ τῶν ἐπανερχομένων ρεκτόρων ἐκ τῆς διοικήσεώς των, διὰ τῶν ὁποίων ἀνέφερον τὴν κατάστασιν τῶν τόπων τῆς διοικήσεως καὶ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν. Δυστυχῶς αἱ ἀπειροπληθεῖς αὗται ἐκθέσεις, δι' ὧν θὰ προέκυπτε ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις τῶν Βενετοκρατουμένων Ἑλληνικῶν χωρῶν, ἀνεπιστρεπτεὶ ἀπωλέσθησαν, διασωθεισῶν μόνον ἐνίων μὲν τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος, τῶν πλείστων δὲ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, κρινόμεναι καὶ αὗται πολυτιμώταται. Εἰς τὰς ἐκθέσεις ταύτας καὶ ἡ αὐθεντία ἀπέδιδε τὴν προσήκουσαν σημασίαν, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν λαμβανομένων μέτρων ἐν τῇ ἀποφάσει ταύτῃ.

Καὶ εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο αἱ ἀποφάσεις ὑπ' ἀριθμὸν **4, 6, 11, 14** καὶ **16**, φέρουσι πρᾶξιν διαγραφῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER SPIRITUS

Maioris Consilii

1325–1349

1

Πολλαὶ χάριτες παραχωροῦνται πρὸς ἐξαγωγὴν σίτου ἐκ τῆς νήσου ἡμῶν Κρήτης, ὑπὲρ τῶν πιστῶν ἡμῖν κυριάρχων τῶν νήσων· ἐπειδὴ ὅμως γίνονται πολλαὶ καταχρήσεις, πρὸς βλάβην τῆς κοινότητος ἡμῶν, ὑπὸ τῶν λαμβανόντων ταύτας, διότι μεταφέρουσι τὸν σῖτον ἀλλαχοῦ καὶ οὐχὶ εἰς τὰς νήσους των, ἀποφασίζεται πρὸς ἀποτροπὴν τῶν καταχρήσεων τούτων, ὅπως τοῦ λοιποῦ οἷος δήποτε λάβῃ χάριτα πρὸς ἐξαγωγὴν σίτου ἢ βρώμης ἐκ Κρήτης διὰ τὴν νῆσον του καὶ ἀφ' οὗ ἐξαγάγῃ τὴν ὁρισθεῖσαν ποσότητα, ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξαγωγήν, νὰ τιμωρεῖται διὰ προστίμου διπλασίας ἀξίας τοῦ σίτου τὸν ὁποῖον ἤθελε μεταφέρῃ, ἐκτὸς τοῦ διὰ τῆς χάριτος ἐπιτραπέντος. Ὁ μηνυτὴς θὰ λαμβάνῃ τὸ ἥμισυ τοῦ προστίμου, τὸ τέταρτον οἱ ρέκτορες, καὶ τὸ ἕτερον τέταρτον θὰ μένῃ ὑπὲρ τῆς κοινότητος. 1326, Ἀπριλίου 10.

Fo 4r Millesimo trecentesimo XXVI, die X Aprilis. 1

Non portetur bladum de quo fuerit facta gracia de insula Crete pro insulis, alio quam ad insulas sub pena etc.

Cum quamplures gracie de blado de insula nostra Crete facte sint et fiant sepius nostris fidelibus pro suis insulis, et dicatur quod in hoc fraus non modica committatur in damnum nostri comunis per illos, qui habent dictas gracias, qui faciunt deffere bladum, uel de ipso alio, quam ad suas insulas pro utilitate quam consequuntur, ut obuietur fraudi predicte; capta fuit pars, quod ordinetur, quod quicumque tam de habentibus ad presens graciam extrahendi frumentum, uel bladum de insula Crete, uel de cetero habuerit pro usu hominum insularum suarum, conduxerit uel conduci fecerit de ipso frumento, uel blado alio, quam ad suas insulas, pro quibus facte fuerint gracie, uel postquam esset conductum ad insulas alio portaretur, cadat in penam dupli valoris eius, quod fit contra graciam

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

alio foret conductum; et qui accusaverit ita quod per eius accusacionem veritas habebitur, habeat medietatem pene et teneatur de credencia, et rectores requirentes et exigentes habeant quartum, et quartum sit comunis et mandetur rectoribus Crete, quod predicta faciant publicari in suis regiminibus; et quod teneantur inquirere, et penam a contrafacientibus excutere, et sic addatur in suis commissionibus; et nihilominus non permittant dicti Rectores eos, qui habent gracias, eis uti, quousque non soluerint penam, et si consilium est contra, etc.

2

Τὸ ἥμισυ ὅλων τῶν ὀφφικιούχων Κρήτης ἐκλέγεται ἐκ τιμαριούχων καὶ ἀποίκων, συμπεριλαμβανομένων εἰς τὸ ἥμισυ τοῦτο καὶ τῶν Βενετῶν τῶν αὐτόθι κατοικούντων. 1326, Σεπτεμβρίου 16.

F° 9r Millesimo trecentesimo XXVI, die XVI Septembris.

Officialium Crete elligendorum et quales.

Quod scribatur Duche et consiliarijs Crete, quod cum sicut alias scripserimus eis, captum et ordinatum per nos et nostrum consilium Rogatorum sit, quod medietas omnium officialium Crete intus et extra fiat et assumatur ex feudatis et oriundis Candide includendo in illa medietate nostros Venetos, qui ibidem habitant et hoc nostre intencionis sit, quod non deffraudetur, sed penitus obseruetur usque ad nostre beneplacitum uoluntatis, ipsi uellociter debeant ordinare et particulariter et distincte nobis rescribere partem illam regiminum et officiorum que per medietatem tanget eos nostros feudatos secundum tenorem partis supradicte, similiter partem que remanet danda ipsis nostris rectoribus secundum usum, cum nostre intencionis sit, quod predicta nostra medietas debeat fieri hic per electionem in nostro maiori Consilio, et de alia medietate ulla gracia de hinc nullatenus concedatur, et interim quousque silicet non fuerit habita responsio predictorum Duche, et consiliariorum non possit fieri gracia de aliquo officio uel regimine insule Crete modo aliquo uel ingenio sub pena librarum L. pro consiliario quolibet et capite, ponentibus de faciendo gratiam, uel reuocando predicta; et si consilium etc. pars de XL.

Ego Johannes Nicholaus Rubeus manu mea subscripsi

Ego Nicholaus Delfino manu mea subscripsi

Ego Daniel Chocho manu mea subscripsi

Ego Johanes Vido notarius curie suprascriptum consilium de mandato suprascriptorum dominorum cancellaui in 1376. 12 Decembris.

3

Οὐδεμία διαταγὴ ἐξαγωγῆς οἴνων θέλει δοθῆ μέχρι τῆς προσεχοῦς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, πλὴν τῶν οἴνων, Κρήτης πανέλλου, Μονεμβασίας, καὶ Ρωμανίας, μὴ συμπεριλαμβανομένων ἐκείνων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οἱ ὁποῖοι μέχρι τοῦδε ἐπλήρωνον δασμὸν πρὸς τὴν Βενετίαν, περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐξεδόθη μὲν διαταγή, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐκδοθῇ. 1326, Ὀκτωβρίου 9.

Fo 10r Millesimo trecentesimo XXVI, die IX Octubris.

Quod non fiant litere de uino aliquo extrahendo usque at Natalem Domini proximum excepto uino Crete panello, uino Maluasie, et uino Romanie, non intelligendo de illis, qui usque ad presens soluissent dacium comuni et non habuissent litteram que eis fieri debeat. Et si consilium etc.

Ego Johannes Cornario consiliarius manu mea subscripsi

Ego Franciscus Maripetro consiliarius manu mea subscripsi

Ego Franciscus de Ghecijs suprascripta duo consilia uidelicet prinum et tercium de mandato dictorum dominorum cancellaui.

4

Ἐπειδὴ τὸ ὀφφίκιον τοῦ ἐμπορίου ἐξυπηρετεῖται παρ' ἀναξίων προσώπων, αἱ δὲ εἰσπράξεις ἐκ τοῦ ὀφφικίου τούτου θὰ ἦσαν ἀνώτεραι, ἂν ἐνηργοῦντο ὑπὸ τῶν ἐν Κρήτῃ ταμιῶν, ἢ παρὰ τοιούτων προσώπων, ἀποφασίζεται ὅπως τὸ ὀφφίκιον τοῦτο τοῦ ἐμπορίου ἀνατεθῇ εἰς τοὺς ταμίας Κρήτης, οἵτινες θὰ ἐνεργῶσι καὶ τοῦτο ὅπως τὰ ἄλλα ἀνατεθέντα εἰς αὐτοὺς καθήκοντα. Ταῦτα θὰ γραφῶσιν εἰς τὸν δοῦκα, τοὺς συμβούλους καὶ τὸ συμβούλιον Κρήτης πρὸς συμμόρφωσιν. Ἐὰν ὅμως νομίζωσιν ὅτι οἱ ταμίαι δὲν ἐπαρκοῦσι λόγῳ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, τότε νὰ γράψωσιν ἐπ' αὐτοῦ καὶ νὰ ἐκφέρωσι τὴν γνώμην των. 1327, Αὐγούστου 29.

Fo 22to Millesimo trecentesimo XXVII, die XXIX Augusti.

Cum officium comercli Crete sit factum et fiat per leues personas, et introitus dicti officij sit maior solito, et melius, et tocius fiet per camerarios nostros in Candida constitutos, qui primitus soliti erant facere dictum officium, quam per manus talium personarum; uadit pars, quod dictum officium comercli committatur et addatur camerarijs Crete predictis, ut ipsum faciant, sicut facere tenentur alia commissa officio suo; et hec scribantur Duche et consiliarijs et Consilij Crete, quod sic seruari faciant, et quod uideretur eis, quod defectus foret propter paucitatem camerariorum predictorum, uel aliter. Rescribant huc dictum defectum, et suum consilium, et fiet sicut uidebitur.

Ego Johannes Nicholaus Rubeus manu mea subscripsi

Ego Daniel Chocho manu mea subscripsi

Ego Nicholaus Delfino manu mea subscripsi

Ego Johannes Vido notarius curie suprascriptum consilium de mandato suprascriptorum dominorum ad hec constitutos cancellaui 1373, 12 Decembris.

5

Ἐπειδὴ οἱ σύμβουλοι Κρήτης δὲν ἔχουσι μισθὸν ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Αὐθεντίας, συμφωνοῦντα δὲ πρὸς τοὺς κόπους τῆς διοικήσεως ἐκείνης καὶ τοὺς κινδύνους εἰς τοὺς ὁποίους

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὑπόκεινται μεταβαίνοντες καὶ ἐπιστρέφοντες ἐκ τῶν θέσεών των, ἀποφασίζεται ὅπως οἱ σύμβουλοι Κρήτης λαμβάνωσι τοῦ λοιποῦ ἐτησίως λίτρας 30 γροσίων, ἀντὶ τῶν 20 τὰς ὁποίας νῦν ἔχουσι περίπου, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ὑποχρεωθῶσι νὰ ἔχωσι καὶ νὰ διατηρῶσι δύο ἵππους καὶ δύο ἱπποκόμους, ἐκτὸς τῶν ὅσων νῦν ὑποχρεοῦνται. Κατ' ἀκολουθίαν θὰ δύνανται νὰ ἐκλέγωνται σύμβουλοι ἔχοντες πλείονα προσόντα. Πλὴν τῶν 30 λιτρῶν γροσίων θὰ ἔχωσιν ὠφελείας ἐτησίως πλέον τῶν 24 χιλιάδων σολδίων γροσίων. 1329, Νοεμβρίου 6.

Fo 31to Millesimo trecentesimo XXIX, die VI Novembris.

Cum consiliarij Crete non habeant tantum salarium, quantum esset congruum pro honore tanti Dominij et quale requireret labor ipsius regiminis et periculum cui subiacent euntes, et redeuntes; uadit pars, quod consiliarij de cetero eligendi habeant de salario annuatim libras XXX grossorum, quemadmodum habent presentes consiliarij circa libras XX grossorum in anno cum condicione quod propterea teneantur habere et tenere in ipso regimine duos equos et duos famulos, ultra illos quos presencialiter consiliarij tenentur habere, ex hoc enim magis sufficientes eligentur ad consiliariam predictam et satis est leue, quod et quantum ad Commune Crete, de quo soluitur salarium antedictum, quodque habet de introitibus annuatim ultra soldos $XX\frac{M}{IIII}$ grossorum. Et si consilium etc. pars de XL.

Ego Johannes Nicholaus Rubeus manu mea subscripsi
Ego Daniel Chocho manu mea subscripsi
Ego Nicholaus Delfino manu mea subscripsi
Ego Johannes Vido notarius curie suprascriptum consilium de mandato suprascriptorum dominorum cancellaui 1376, 15 Decembris.

6

Οἱ κάτοικοι Χανίων δίδουσιν ἐτησίως εἰς τὴν κοινότητα Βενετίας μουτζούρια σίτου 50 χιλιάδας συνεχῶς ἐπὶ πέντε ἔτη, ὁ δὲ ἡμέτερος ρέκτωρ σὲρ Πέτρος Βραγαδῖνος γνωματεύει, ὅπως ἱδρυθῶσιν αὐτόθι δύο ἢ τρεῖς σιταποθῆκαι παρὰ τὸν λιμένα πρὸς ἐναποθήκευσιν τοῦ σίτου τῆς κοινότητος. Ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ὠφελιμώτατον διὰ τὴν κοινότητα, ἀποφασίζεται ὅπως διαταχθῇ ὁ ρέκτωρ οὗτος, νὰ συστήσῃ ὅσῳ τὸ δυνατὸν ταχύτερον τὰς σιταποθήκας ταύτας καὶ ἀναφέρῃ πόσα ἐδαπανήθησαν πρὸς τοῦτο καὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν, καὶ ἂν ἐδαπανήθησαν ὡς ἔγραψεν ὁ ρέκτωρ ὑπέρπυρα περίπου 400. Τὴν δαπάνην ταύτην θὰ διαταχθῶσι νὰ καταβάλωσιν ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης, ἐὰν ἔχωσι διαθέσιμα, ἄλλως ὁ ρέκτωρ δύναται νὰ συνομολογήσῃ δάνειον πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν ἀναγκαίων χρημάτων. 1331, Φεβρουαρίου 25.

Fo 45to Millesimo trecentesimo XXX, die XXV Februarij M. V.

Cum illi de Canea dent omni anno nostro Comuni mensuras frumenti L^{M} usque ad V annos, et noster rector ser Petrus Bragadino consullat quod fiant ibi duo uel tria granaria supra portum pro saluando frumentum Comunis in eis, et hoc uideatur multum utille pro Comuni; uadit pars quod mandetur dicto

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

rectori quod fieri faciat antedicta granaria quam cicius poterit, ad opus et seruicium antedictum quantum constabit, ut scribit rector circa yperpera cccc. Et scribatur duche et consiliarijs nostris Crete, quod subueniat ei, si poterunt de dicta pecunia; et si non mittatur commissio dicto Rectori accipiendi peccuniam mutuo pro faciendo dictum laborerium. Et si consilium uel capitulare etc.

Ego Johannes Nicholaus Rubeus manu mea subscripsi
Ego Daniel Chocho manu mea subscripsi
Ego Nicholaus Delfino manu mea subscripsi
Ego Johannes Vido notarius curie suprascriptum consilium de mandato suprascriptorum dominorum ad hec consitutorum cancellaui 1376, 16 Decembris.

7

Ἐπειδὴ οἱ ρέκτορες δὲν ἐνδιαφέρονται νὰ εἰσπράττωσι τὰ χρήματα τὰ ἐγγεγραμμένα εἰς τὰ βιβλία τῶν εἰσπράξεων τῆς κοινότητος, ἤτοι τοῦ ὀφφικίου τοῦ κατάβερ, διότι δὲν δικαιοῦνται ποσοστῶν, ἀποφασίζεται, ὅπως οἱ ρέκτορες ἐξ ὅλων τῶν παρ' αὐτῶν εἰσπραχθέντων δικαιοῦνται τέσσαρα δηνάρια κατὰ λίτραν συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν τῶν ὀφφικιούχων τοῦ κατάβερ καὶ τῶν προνοητῶν. 1336, Αὐγούστου 8.

Fo 84to Millesimo trecentesimo XXXVI, die VIII Augusti.

Cum rectores nostri non curant exigere de denarijs scriptis in quaternis Comunis, videlicet ad officium de cataver, eo quod non habent partem de quo Comune sustinent dampnum; uadit pars, quod ipsi rectores de omnibus dictis denarijs per eos excussis, debeant habere denarios IIII pro libra secundum consilium officialium de catavere et provisorum.

8

Ἐπειδὴ οἱ πλεῖστοι τῶν καγκελλαρίων καὶ τῶν γραφέων τῶν δικαστηρίων τῆς νήσου Κρήτης ἐξασκοῦσι τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν καὶ ἄλλων, ἐπὶ προφανεῖ ζημίᾳ τῆς κοινότητος καὶ τῶν ἐμπόρων, ἀποφασίζεται, ὅπως τοῦ λοιποῦ ἀπαγορευθῇ εἰς πάντας τοὺς ὑπαλλήλους Κρήτης νὰ ἐμπορεύωνται αὐτοπροσώπως ἢ δ' ἄλλων σιτηρὰ ἢ ἄλλα προϊόντα τῆς νήσου. 1338, Δεκεμβρίου 7.

Fo 88r Millesimo trecentesimo XXXVIIJ, die VII Decembris.

Cum tam de cancellariis, quam de scribis curiarum insule Crete, plures excerceant mercaciones in blado, et aliis rebus in dampnum non modicum comunis et specialium personarum, uadit pars, pro dando causam predictis de operando solum quod pertineat honestati, quod nullus dictorum cancellariorum, seu scribarum palacij Candide et quarumcumque aliarum curiarum et etiam castrorum insule, possit deinceps facere, seu fieri facere per se, uel alium mercatorem de frumento, seu de aliquo alio blado, nec de aliqua re, que nascatur in insula, et hoc ponatur in eorem capitularibus.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

9

Ἐπειδὴ πλεῖσται αἰτήσεις ὑποβάλλονται ὑπό τινων εἰς τὴν μείζονα καγκελλαρίαν Κρήτης, ζητούντων μακροχρόνιον δάνειον ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ ταμείου σίτου, ὑποσχομένων τὴν ἀπόδοσιν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν δι' ἐτησίων δόσεων σίτου, καὶ ἐπειδὴ αἱ αἰτήσεις αὗται συνήθως ἐνεργοῦνται διὰ τῶν τεσσάρων Συμβούλων Βενετίας καὶ τῆς Γερουσίας, ὅπερ εἶναι πρὸς ζημίαν καὶ ἐπιβάρυνσιν τοῦ ταμείου τούτου, ἀποφασίζεται ὅπως τοῦ λοιποῦ αἱ αἰτήσεις αὗται πρὸς παροχὴν δανείων ἐπὶ σίτου, ἐνεργῶνται μόνον ὑπὸ τῶν πέντε Συμβούλων, τῶν δύο Προέδρων τῶν τεσσαράκοντα, τριάκοντα ἐκ τοῦ Συμβουλίου τῶν τεσσαράκοντα καὶ τῶν δύο τρίτων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν αἰτήσεων περὶ παροχῆς προκαταβολῆς, ἥτις δίδεται συνήθως κατ' ἔτος, ὡς τὸ ἔθος. 1339, Ἰουλίου 4.

F° 96to Millesimo trecentesimo XXXIX, die IV Julij.

Cum plures peticiones facte sint, et fiant per aliquos de insula Crete curie maiori, petentes concedi et mutuari sibi per aliquos annos de denarijs camere frumenti, promittendo restituere et satisfacere omni anno frumentum in compensacione et solucione debiti, et iste tales peticiones sint consuete fieri solum per IIII consiliarios, et per consilium Rogatorum, quod faciendo silicet sic largo modo dat causam, quod homines petant de denarijs dicte camere in preiudicium et grauamen dicte camere, que super omnia obseruanda est, et uoluit terra stringere omnes gracias dicte camere, ultra alias stricturas; capta fuit pars, quod tales peticiones de cetero pro talibus mutuis de dando frumentum Crete, fieri non possit, nisi per quinque consiliarios, II capita de XL, XXX de XL et duas partes maioris Consilij, non intelligendo hoc in caparis solitis dari omni anno secundum usum. Et si consilium etc.

10

Ἐπειδὴ ἡ μείζων καγκελλαρία Βενετίας ἐνοχλεῖται διαρκῶς ἐκ τῶν αἰτήσεων περὶ ἀπονομῆς χαρίτων ἐν Κρήτῃ καὶ πλεῖστοι μεταβαίνουσιν ἐν Βενετίᾳ, ζητοῦντες θέσεις γραφέων καὶ ἄλλα ὀφφίκια, τὰ ὁποῖα εὑρέως παραχωροῦνται εἰς πρόσωπα ἄγνωστα καὶ ἀνεπαρκῆ, πρὸς ζημίαν τῶν ὀφφικίων καὶ μείωσιν τοῦ κύρους τῶν ρεκτόρων, ἀποφασίζεται νὰ ἀπαγορευθῇ, ὅπως ἐπὶ πενταετίαν δοθῇ λόγῳ χάριτος ὀφφίκιον ἢ θέσις γραφέως εἰς τὴν νῆσον Κρήτην, πλὴν τῶν συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας καὶ τῶν τεσσαράκοντα, περὶ ὀφφικίων, τὰ ὁποῖα δίδονται ὑπὸ τοῦ Δόγη καὶ τῶν συμβούλων του. Ἡ ἀντιποίησις τῆς ἀποφάσεως ταύτης θὰ ἐπέφερε ποινὴν 100 λιτρῶν δι' ἕκαστον Σύμβουλον καὶ Πρόεδρον τῶν τεσσαράκοντα 1339, Ἰουλίου 29.

F° 97to Millesimo trecentesimo XXXIX, die XXVIIII Julij.

Cum curia maior continue fatigetur de peticionibus graciarum Crete, et multi deinde ueniunt huc petentes scribanias et alia officia, et largo modo conceduntur a personis, que non cognoscuntur et non sunt sufficientes, et hoc reddundet in preiudicium officiorum et diminucionem iuris rectorum; uadit pars, quod prohibeatur, quod nulla gracia de aliquo officio insule Crete, scribania uel

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

alio officio de hinc usque ad quinque annos fieri possit alicui ullo modo uel ingenio, saluo et reseruato ordine pridie dato in consilio Rogatorum et XL de officijs, que conceduntur per Ducam et consiliarios sicut continetur ibidem. Et hoc reuocari non possit, nec gracia fieri alicui usque ad dictum terminum sub pena librarum centum pro quolibet consiliario et capite de XL contrafaciente. Et in capite quinque annorum ueniatur huc et fiat sicut uidebitur; sed quousque non fuerit terminatum, consilium predictum remaneat firmum. Et si consilium etc.

11

Οἱ μεταφέροντες ἐν Βενετίᾳ οἶνον ἐκ Κρήτης, Γλαρέντζας καὶ ἄλλων μερῶν πέραν τῆς Ἀδριατικῆς, δὲν δύνανται νὰ ἐκφορτώνωσι, ἐὰν μὴ δώσωσι δουκάτον ἕν δι' ἑκάστην βαρέλαν, ὡς ἐγγύησιν, ὅπερ καταλήγει εἰς ζημίαν τῶν ἐμπόρων, ἀποφασίζεται ὅπως οἱ ἔμποροι οὗτοι οἱ μεταφέροντες οἶνον ἐκ τῶν μερῶν τούτων, ὑποχρεοῦνται νὰ δίδωσιν ἐγγύησιν ἐπὶ δέκα βαρελλῶν καὶ ἄνω. Οἱ οὕτω δίδοντες τὴν ἐγγύησιν ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκτιμῶσι τὸν οἶνον καὶ νὰ πληρώνωσι τὸν δασμὸν ἐντὸς 30 ἡμερῶν, ἐπὶ ποινῇ σολδίων δύο ἀνὰ λίτραν, ἐν περιπτώσει μὴ συμμορφώσεως. 1339, Ἰουλίου 29.

F° 97to Die dicta.

Capta. Cum mercatores facientes conduci uinum de Creta, Clarencia et alijs partibus extra culfum Venetias, non possint aliud facere discaricari nisi assignent unum ducatum pro pignora cuiuslibet botte uini, quod quidem uertitur in sinistrum dictorum mercatorum; uadit pars, quod dicti mercatores conducentes uinum de dictis partibus, et de omni uino conducto de extra culfum, ipsi mercatores teneantur dare plezariam a bottis decem supra, et inde infra dare pignus secundum usum. Et quod teneantur illi, qui dant plezariam, facere estimari uinum, et soluere dacium infra XXX dies, sub pena soldorum ij pro libra, postquam acceperit buletas discaricandi, secundum quod cadunt illi de Marchia, si non soluunt infra XXX dies. Et si consilium etc.

12

Ὑποχρεοῦνται οἱ ρέκτορες πέραν τῆς Ἀδριατικῆς, ὁσάκις γράφουσιν εἰς Βενετίαν, νὰ ὑποβάλωσι τὴν κατάστασιν καὶ τὰς συνθήκας τοῦ σίτου, ἤτοι τὸ τίμημα καὶ τὴν ποσότητα τὴν εὑρισκομένην παρ' αὐτοῖς, καθὼς καὶ πᾶσαν πληροφορίαν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. 1340, Ἰουλίου 23.

F° 111^r^ Millesimo trecentesimo XL, die XXIIJ° Julij.

Positum sub rectoribus. Quod addatur in commissionibus omnium rectorum nostrorum de extra culfum, quod omni uice, qua scribunt nobis litteras aliquas, debeant scribere nobis statum et condicionem frumenti, scilicet precium ipsius, et de copia parua uel magna, que esset in ipsis partibus et omnem informationem claram, quam dare poterunt, ut possimus de omnibus informari.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

13

Μετὰ τὴν λῆξιν τῶν μισθώσεων τῶν δημοσίων κτημάτων τῶν χωρίων Κρήτης ταῦτα ἐπανέρχονται εἰς τὴν κοινότητα. Διὰ τῶν νέων μισθώσεων ἐπέρχονται αὐξήσεις εἰς τὸ τριπλοῦν καὶ τετραπλοῦν, τὸ αὐτὸ δὲ ἐλπίζεται καὶ διὰ τὰ ὑπόλοιπα τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ πλειστηριασθῶσι. Ἵνα δὲ ἡ ὠφέλεια αὕτη τῆς κοινότητος μὴ ἐμποδισθῇ, ἐπειδὴ εἶναι πιθανὸν νὰ παρουσιασθῶσι τινὲς αἰτοῦντες τοιαῦτα κτήματα ὡς χάριν, ἀποφασίζεται τὰ κτήματα τῶν χωρίων τούτων νὰ παραχωροῦνται εἰς μίσθωσιν, μόνον διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ, ἐπὶ ποινῇ λιτρῶν 100 δι' ἕκαστον Σύμβουλον καὶ Πρόεδρον τῶν 40 ἢ ἄλλον οἷον δήποτε ἐν περιπτώσει μὴ συμμορφώσεως. 1340, Νοεμβρίου 16.

Fo 112to Millesimo trecentesimo XL, die XVJ° Nouembris.

Cum casalia comunis sita in insula Crete finiant in proximum terminum suum [affictum] post quem deueniunt totaliter in comune, de quibus comune consecutum est maximam utilitatem, et iam facta est probatio de aliquibus incantatis per Ducham et consiliarios Crete, sicut scripserunt, de quibus introitus comunis per nouum incantum auctus est in triplo et quadruplo de eo, quod prius erat, et sic sperandum est de aliis casalibus qui restant incantari; ut hec tanta utilitas comunis impediri non possit, quia forte possent aliqui comparere cum petitionibus, petentes de dictis casalibus per gratiam; uadit pars, quod de ipsis casalibus non possit alicui concedi aliquo modo, uel ingenio, nec per gratiam, nec in solutum, nec alio aliquo modo, sub pena librarum centum pro quolibet consiliario, et capite de XL et quolibet alio uolente ponere partem, sed dari debeant per incantum comuniter fiendum, sicut soliti sunt fieri incantus, et sicut factum est de alijs iam incantatis. Et si consilium etc.

14

Ἡ νῆσος Κρήτη ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων καὶ καλυτέρων μελῶν τῆς ἡμετέρας Αὐθεντίας, ὑπῆρξε πάντοτε ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας μερίμνης πρὸς διατήρησιν αὐτῆς. Ἡ μέριμνα αὕτη καθίσταται νῦν μᾶλλον ἐπείγουσα ἕνεκα τῶν Τούρκων, τῶν ὁποίων ἡ ἰσχὺς κατὰ θάλασσαν ἐπολλαπλασιάσθη. Οὗτοι ἀφ' οὗ κατέστρεψαν ὅλας τὰς νήσους καὶ τὰς χώρας τῆς Ρωμανίας, ἀπειλοῦσι νὰ ἐπιτεθῶσι μετὰ μεγάλου στόλου κατὰ τῆς Κρήτης, εἰς τὴν ὁποίαν ἤρχισαν καταπλέοντες. Ἕνεκα τούτου ὀφείλομεν νὰ προβλέψωμεν διὰ τὴν ἄμυναν κατὰ τῶν Τούρκων τούτων, διότι ἡ νῆσος δύναται νὰ διατρέξῃ σοβαρὸν κίνδυνον, θὰ εἶναι δὲ δύσκολον γενομένου τοῦ κακοῦ νὰ βοηθήσωμεν αὐτὴν καὶ νὰ ἔχωμεν τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα. Πρὸς τοῦτο ἀποφασίζεται, ὅπως πάντες οἱ ξένοι ἔμποροι καὶ ἄλλα πρόσωπα ξένα δύνανται νὰ ἔρχωνται εἰς τὴν νῆσον ταύτην μὲ παντὸς εἴδους ἐμπορεύματα καὶ πράγματα ἐκ παντὸς τόπου προερχόμενα, πλὴν μιαλλίνων ὑφασμάτων, πληρώνοντες εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν τέλος 1%. Τὰ χρήματα ταῦτα προορίζονται διὰ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα ἀμύνης καὶ διατηρήσεως τῆς νήσου, κατὰ τῶν Τούρκων καὶ ἄλλων παρομοίων περιπτώσεων. 1341, Ἰανουαρίου 14.

Fo 113to Millesimo trecentesimo XL, die XIIIJ Januarij.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Cum insula Crete sit de melioribus et honorabilioribus membris nostri Dominij, et propterea Dominium semper uigilauerit instanter ad defensionem et conseruationem ipsius, exponendo hauere et personas. Et si unquam fuit tempus, et necessitas procurandi conseruationem ipsius insule, imminet ad presens specialiter propter Turcos, quorum potencia in mari multiplicata est, ita, quod destruxerunt omnes insulas et loca Romanie, et non ualentes alibi lucrari contra Christianos comminantur uenire cum maxima armata ad insulam Crete, et iam inceperunt, et nisi prouideatur de defensione contra ipsos Turchos posset ipsi insule graue periculum iminere, et forte tarde facto malo, subueniri possit, ut peccunia haberi possit omni tempore opportuno in defensione et conseruatione insule supradicte; uadit pars, quod omnes mercatores forenses et persone forenses possint tute uenire ad dictam insulam cum quibuscumque mercationibus et rebus de omnibus partibus conductis, excepta draparia, soluendo unam pro centenario ad introitum, et pro mercationibus, quas extraxerint de dicta insula, unam aliam pro centenario ad exitum; qui denarij sint deputati pro expensis necessarijs pro defensione et conseruatione dicte insule, occasione Turchorum, et in omnibus aliis casibus opportunis, sicut uidebitur nostro Dominio ordinandum. Et predicta reuocari non possint, nisi per IIIJ^{or} consiliarios, duo capita de XL. XXX de XL et duas partes maioris Consilii.

De parte 302, et fuit capta. — De non 55. — Non sinceri 141. Et fuit hec pars de XL. Et si consilium etc.

15

Ἐὰν ὅσα ἐλέχθησαν καὶ ἀνεγνώσθησαν προκύπτουσιν ἀληθῆ κατὰ τοῦ Σὲρ Μάρκου Ἐρίτσου πρώην συμβούλου Κρήτης, νὰ καταδιωχθῇ. 1341, Ἰουλίου 12.

F° 116t° Millesimo trecentesimo XLI, die XIJ Julij.

Si per ea que dicta et lecta sunt contra ser Marcum Erizo olim consiliarium Crete occasione predicta uidetur nobis quod procedatur contra eum.

460. — de non 50, — non sinceri 79.

16

Ὁ εἰρημένος Σὲρ Μᾶρκος Ἔριτσος νὰ καταδικασθῇ δι' ὅλα του τὰ ἐγκλήματα εἰς λίτρας χιλίας μικρῶν. Ἐπὶ πλέον δὲ νὰ στερηθῇ ἐπὶ τριετίαν τῶν συμβουλίων, ὀφφικίων καὶ διοικήσεων τῆς κοινότητος Βενετίας καὶ τῶν κτήσεων αὐτῆς. 1341, Ἰουλίου 12.

F° 116t° Die dicta.

Quod dictus ser Marcus Erizo condemnetur pro omnibus forfatis in libris mille paruorum; et insuper priuetur per tres annos consilijs, officijs et regiminibus comunis Veneciarum tam intus quam extra. — 310.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

17

Ὁ εἰρημένος Μᾶρκος Ἔριτσος νὰ ἀποδώσῃ καὶ πληρώσῃ ὑπέρπυρα 1052 εἰς διπλοῦν συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν καὶ νὰ στερηθῇ ἐπὶ πενταετίαν τῶν συμβουλίων, ὀφφικίων καὶ διοικήσεων τῆς κοινότητος Βενετίας καὶ τῶν κτήσεων αὐτῆς. 1341, Ἰουλίου 12.

Fo 116to Die dicta.

Quod dictus ser Marcus Erizo restituat et soluat yperpera mille quinquaginta duo in duplum, secundum formam consilij, et priuetur quinque annis, consilijs, officijs et regiminibus comunis Veneciarum intus et extra.

270, — non sinceri 36.

Ego Petrus Gradonico manu mea subscripsi

Ego Raynerius de Musto manu mea subscripsi

Ego Paulus Mudazo manu mea subscripsi

Ego Marcus Maurozeno manu mea subscripsi

Ego Raphaynus de Caresinis notarius curie suprascriptum processum, de mandato prescriptorum dominorum ad hec constitutorum, cancellaui.

18

Περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ρεκτόρων. 1341, Ὀκτωβρίου 18.

Fo 117to Millesimo trecentesimo XLI, die XVIIJ Octubris.

Cum nostri rectores habeant tale salarium, quale habebant tam longissimo tempore, de quo non est memoria, et expense regiminum sint satis maiores quam erant antiquis temporibus et iustum sit super hoc debite prouidere; capta fuit pars, quod eligantur in maiori Consilio quinque sapientes, qui uideant et examinent salaria dictorum rectorum regalias et omnem utilitatem prouenientem occasione dictorum regiminum, examinando eciam expensas et onera ipsorum; et si uidebitur eis de faciendo aliquibus regiminibus addicionem aliquam salarij, faciant poni in scriptis suum consilium, et cum eo uenire debeant ad dominum Ducem, et consiliarios et capita de XL et cum eo, quod uidebitur predictis domino Duci, consiliarijs, capitibus et quinque sapientibus, uel maioris parti eorum, ueniri debeat ad maius consilium et fieri et firmari, sicut uidebitur dicto Maiori Consilio et expediant se dicti sapientes de suo consilio usque ad unum mensem, postquam erunt electi, sub pena sacramenti. Et consiliarij et capita sub simili pena sacramenti non possint amplius elongare eis terminum sed teneantur per sacramentum ipsi consiliarij et capita infra terciam diem postquam sapientes erunt expediti uenire ad maius Consilium cum eo quod consultum fuerit per antedictum colegium, et ibi fiet, sicut videbitur. Et si videretur ipsis sapientibus quod aliquis nostrorum rectorum quibus solvitur salarium per terras ad quas vadunt rectores non haberet

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

competens salarium, habeant libertatem consulendi de addendo eis salarium si poterit obtineri ab ipsis terris. Et si hoc fieri non posset possint consulere, si eis videbitur, de addendo sibi salarium de bonis comunis Veneciarum seruantibus sapientibus de veniendo ad dominum Ducem, consiliarios et capita, ut dictum est supra, et alia omnia debeant obseruari in veniendo ad maius consilium ut superius continetur. Verum non possint dicti sapientes se intromittere de comunitatibus Sclavonie et de rectoribus Trivisane. Et simili modo teneantur dicti sapientes examinare salaria et utilitates officialium Venetiarum de intus de addendo vel minuendo. Et super hijs suum consilium ponant in scriptis, cum quo veniant ad dominum Ducem, consiliarios et capita servando formam, et ordinem de veniendo ad maius Consilium, et de terminis mensis et trium dierum, ut superius est expressum, et cum condicionibus antedictis. Et si consilium vel capitulare est eontra sit revocatum quantum in hoc.

Die XII Octubris capta fuit in XL ubi fuerunt date balote—30.

Et fuerunt de parte—16, de non—14, non sincere—0.

Die XVIII Octubris capta fuit in maiori consilio ubi fuerunt de parte—235, de non—127, non sincere—36.

Sapientes | ser Bertucius de Canali, ser Rapheletus Geço, ser Johanes Mocenigo, ser Johanes Sanuto, ser Nicolaus Mauroceno.

19

Ἐπειδὴ οἱ ταμίαι Κρήτης ἔχουσι μισθὸν 200 μόνον ὑπέρπυρα ἐτησίως, πληρώνουσι δὲ δι' ἐνοίκιον ὑπέρπυρα 12, ἀποφασίζεται ὅπως αὐξηθῇ ὁ μισθὸς αὐτῶν τοῦ λοιποῦ κατὰ 20 σολδία γροσίων ἐτησίως. Τὴν αὔξησιν ταύτην θὰ ἔχωσιν οἱ μέλλοντες νὰ ἐκλεγῶσι ταμίαι. 1342, Μαΐου 12.

Fo 121to Millesimo trecentesimo XLII, die XII Maii.

Cum camerarij Crete non habeant de salario, nisi yperpera CC in anno; et habeant pro affictu domus yperpera XIJ; capta fuit pars quod addantur eis decetero de salario soldi uiginti grossorum in anno, quam quidem additionem habeant tantum camerarij de cetero eligendi.

20

Πρὸς ἔγκρισιν ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν καγκελλαρίαν Κρήτης οἱ διορισμοὶ τοῦ Νικολάου Γκέτσιου καγκελλαρίου Χανίων τοῦ Δονάτου Φραγκανέσκου νοταρίου τῶν ταμιῶν Κρήτης καὶ τοῦ Μάρκου Τάντη τοῦ πτ. Κου Τάντη καγκελλαρίου τῆς μείζονος καγκελλαρίας τῆς Βενετίας, οἵτινες ὑπῆρξαν κάτοικοι Κρήτης, τυχαίως δὲ ἕκαστος τούτων κατέχει τιμάριον ἐν Κρήτῃ. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς καγκελλαρίους Κρήτης ὑπὸ τοῦ καπιτουλαρίου των, ἀποφασίζεται ὅπως ἐὰν ἤθελεν ἐκλεγῇ καγκελλάριος, κατέχων τιμάρια τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιτρέπει τὸ καπιτουλάριόν του, ὑποχρεοῦται νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ ἀπαλλοτριώσῃ ταῦτα, ἐντὸς ἔτους εἰς πρόσωπον μὴ συγγενεῦον πρὸς αὐτόν,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν. Ἡ προθεσμία αὕτη δὲν δύναται νὰ παραταθῇ κτλ. ἐπὶ ποινῇ λιτρῶν 100 δι' ἕκαστον Σύμβουλον, Πρόεδρον τῶν 40, ἢ ἄλλον τινὰ συντρέχοντα. 1342, Ἰουνίου 30.

Fo 122r Millesimo trecentesimo XLII, die ultimo Junij.

Cum in approbatione cancellarie Crete apponantur aliqui, qui fuerunt habitatores ibi, scilicet Nicoletus Geçius cancellarius Canee et Donatus Fraganesco notarius camerariorum Crete et Marcus Tanto filius condam domini Tanti cancellarij Curie Maioris Veneciarum, et forte aliquis eorum haberet pheudum, uel aliquid de his, que prohibita sunt cancellario Crete per suum capitulare; capta fuit pars quod, si remanserit cancellarius, habens de predictis prohibitis per suum capitulare, teneatur exire totaliter de ipsis, et eas alienasse infra unum annum personis non attinentibus sibi, secundum formam consilij, nec possit ei elongari terminus, nec concedi, quod possit habere uel tenere de rebus predictis prohibitis sub pena librarum centum pro consiliario quolibet, capite de XL uel alio potente ponere partem. Et ut res recipiat finem, addatur quod si aliquis de illis, qui erunt approbati, non transiuerit medietatem consilij, illi duo, qui habuerint plures ballotas, uadat unus per medium alterius. Et si consilium etc.

396, de non—176, non sinceri—9.

Die predicta.

Andreolus de Firmo notarius curie remansit cancellarius.

Ego Petrus Gradonico manu mea subscripsi

Ego Raynerino de Musto manu mea subscripsi

Ego Paulus Mudazo manu mea subscripsi

Ego Marchus Maurozeno manu mea subscripsi

Ego Prosdozimus Falletro manu mea subscripsi

Ego Raphainus de Caresinis notarius curie suprascriptum consilium de mandato prescriptorum dominorum ad hec constitutorum cancellavi.

21

Ὁ οἶνος Μονεμβασίας κατὰ τὴν ἐξαγωγήν του πληρώνει λίτρας δέκα χονδρικῶς δι' ἕκαστον ἀμφορέα, τῆς δὲ Κρήτης λίτρας ἓξ, μέγα δὲ μέρος οἴνου μονεμβασία μεταφέρεται ἐκ Κρήτης καὶ ἐξαγόμενος ἐκ Βενετίας πληρώνει δασμὸν οἴνου Κρήτης. Ἕνεκα τούτου, ἡ κοινότης ὑπόκειται εἰς μεγάλην ζημίαν, ἀφ' οὗ ὁ ἀληθὴς οἶνος Μονεμβασίας δύναται νὰ μεταφερθῇ καὶ ὡς οἶνος μονεμβασία Κρήτης, χωρὶς νὰ διακρίνεται ἡ ποιότης, πρὸς ζημίαν τῆς κοινότητος. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς καταχρήσεως ταύτης ἀποφασίζεται ὅπως τοῦ λοιποῦ πᾶς οἶνος μονεμβασία, ὅθεν δήποτε προερχόμενος, θὰ πληρώνει κατὰ τὴν ἐξαγωγήν του ἐκ Βενετίας λίτρας ὀκτὼ χονδρικῶς δι' ἕκαστον ἀμφορέα. 1342, Ἰουλίου 2.

Fo 122v Millesimo trecentesimo XLII, die secundo Julij.

Cum de uino Monouasie soluantur ad exitum libre decem ad grossos pro

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

amphora, et de uino Crete soluantur libre sex ad grossos pro amphora ad exitum; et multa maluasia conducatur de Creta, que extrahitur de Venetijs et soluitur solum de ipsa datium pro uino de Creta, de quo comune multum damnum portare posset, quia maluasia de Monouasia possit portari sub specie maluasie de Creta, cum una ab alia non cognoscatur, et sic comune fraudaratur in datio suo; capta fuit pars, quod decetero de qualibet maluasia undecumque sit, soluantur ad exitum de Venetijs libre octo ad grossos pro qualibet amphora. Et si consilium etc.

Ego Nicholaus Delphino manu mea subscripsi
Ego Francischus Contareno manu mea subscripsi
Ego Johannes Vido notarius curie suprascriptum consilium de mandato suprascriptorum dominorum ad hec constitutorum cancellaui 1376, die 25 Februarij.

22

Οἱ προνοηταὶ οἵτινες πρόκειται νὰ σταλῶσιν εἰς Κρήτην δύνανται νὰ ἐκλεγῶσιν ἐκ πάσης ὑπηρεσίας ἐξ ὧν λαμβάνονται οἱ τῶν 12 διοικήσεων, ἐξαιρουμένων τοῦ καπετάνου τοῦ στόλου καὶ τῶν ἐκτελούντων θαλασσίαν ὑπηρεσίαν. Οἱ προνοηταὶ οὗτοι ἐκλέγονται διὰ τριῶν ψηφοφοριῶν, ἤτοι μιᾶς ὑπὸ τοῦ Δόγου τῶν Συμβούλων καὶ τῶν Προέδρων τῶν τεσσαράκοντα, καὶ δύο ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ἑκάστου δὲ ἡ ἐκλογὴ κυροῦται χωριστά. Οἱ οὕτω ἐκλεγέντες θὰ λαμβάνωσι μισθὸν λίτρας 400 ἕκαστος κατὰ τοὺς πρώτους τέσσαρας μῆνας, μετὰ ταῦτα δὲ λίτρας πεντήκοντα ἕκαστος κατὰ μῆνα. Ὑποχρεοῦνται νὰ ἔχωσι τέσσαρας ὑπηρέτας ἕκαστος, ἕνα γραμματέα, ἕνα οἰκονόμον καὶ ἕνα μάγειρα κοινούς, καὶ δύνανται νὰ δαπανῶσιν ἓν δουκάτον ἕκαστος καθ' ἡμέραν καὶ γρόσια ἓξ διὰ τὸν νοτάριον μόνον διὰ τροφήν. Οἱ ἀνωτέρω προνοηταὶ δὲν δύνανται νὰ μὴ ἀποδεχθῶσι τὴν ἐκλογήν των ἐπὶ ποινῇ λιτρῶν διακοσίων. 1342, Αὐγούστου 26.

Fo 123r Millesimo trecentesimo XLII, die XXVI Augusti.

Quod prouisores mittendi in Cretam possint accipi de omni loco, unde possunt accipi XII regimina, non possendo accipere capitaneum armatarum nec homines qui non essent in terra, et debent eligi per tres manus, una uidelicet per dominium, consiliarios et capita, et alie due per duas manus electorum in maiori Consilio, qui omnes electi debeant in dicto consilio approbari unum ad unum; et illi tres qui habuerint plures ballotas, habendo maiorem partem consilij, sint firmi. Et habeant dicti prouisores pro eorum salario libras $\frac{C}{IIIJ}$ in IIIJ^{or} mensibus pro quolibet, et ab inde in antea libras L pro quolibet in mense, et ratione mensis. Et debeant habere et tenere quatuor domicellos pro quolibet, unum notarium, unum expensatorem, et unum cochum inter omnes, et possint expendere ducatum unum pro quolibet in die, et grossos sex pro notario in expensis oris solummodo. Et non possint dicti prouisores refutare sub pena librarum CC, et teneantur respondere die qua erunt electi per diem.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

23

Συμπληρωματικὴ ἀπόφασις τῆς προηγουμένης, ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς καὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῶν τριῶν τούτων προνοητῶν. 1342, Αὐγούστου 26.

Fo 123r Millesimo trecentesimo XLII, die XXVI Augusti.

Capta. Cum captum sit in Rogatis quod mittantur tres prouisores in Cretam, et quod ut fiant boni et sufficientes, eligatur una manus per dominum Ducem, consiliarios et capita, et due manus per electionem in maiori Consilio; et dicatur quod post istam ordinationem aliqui exiuerunt de terra pro non essendo in hoc facto, quia debent respondere hodie per diem, et istud non sit bonum pro terra; uadit pars, quod illa electio, que fiebat per Dominum, consiliarios, et capita, fiat per scrutinium in consilio Rogatorum, et XL et due manus per electionem in maiori Consilio. Et omnes approbentur hic, et tres habentes plures ballotas, habendo maiorem partem consilij, sint firmi. Et teneantur respondere hodie per diem, et ire cum galeis Cipri. Et si aliquis eligeretur, qui non esset in terra, qui recessisset postquam fuit captum in Rogatis de ipsis prouisoribus, teneatur respondere cras, usque ad tertiam sub pena predicta, et ire cum galeis, ut dictum est. Et non ualeat eis, qui exierint, ulla excusatio, uel defensio, sed soluant penam predictam absolute, et illis qui refutauerint tam de istis, quam de alijs, qui essent in terra non possit fieri ulla gratia, uel remissio, siue elongare terminum sub pena librarum L pro quolibet consiliario, et capite et quolibet alio ponente partem in contrarium. Et si aliquis de illis, qui sunt in terra, refutaret propter infirmitatem, quia illi qui exiuerunt non possunt habere hanc excusationem, non acceptetur sua excusatio, nisi fuerit approbata per duas partes consilij Rogatorum et XL. Et si consilium etc.

Ego Petrus Gradonico manu mea subscripsi
Ego Raynerius de Musto manu mea subscripsi
Ego Paulus Mudazo manu mea subscripsi
Ego Marchus Maurozeno manu mea subscripsi
Ego Prosdozimus Falletro manu mea subscripsi
Ego Raphainus de Caresinis notarius curie suprascripta duo consila de mandato prescriptorum dominorum ad hec constitutorum cancellavi.
29 1349, 23 Septembris.

24

Οἱ καπετάνοι τῆς συμμαχίας κατὰ τῶν Τούρκων θὰ ἐκλέγονται διὰ τεσσάρων ψηφοφοριῶν ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, θὰ θεωρεῖται δὲ ἐκλεγεὶς ὁ λαμβάνων τὰς περισσοτέρας ψήφους. 1343, Σεπτεμβρίου 18.

Fo 132r Millesimo trecentesimo XLIII, die XVIII Septembris.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Quod hic Capitaneus unionis contra Turchos et alii Capitanei, qui decetero eligentur pro dicta unione fiant per IIII^or manus in maiori Consilio et approbentur in dicto consilio ad unum ad unum; et ille qui habuerit plures balotas habendo maiorem partem consilii sit firmus. Et fuit hec pars capta et per V consiliarios, XXV de XL et duas partes maioris Consilij. Et si consilium etc.

Ego Petrus Gradonico manu mea subscripsi
Ego Raynerius de Musto manu mea subscripsi
Ego Paulus Mudazo manu mea subscripsi.
Ego Marchus Maurozeno manu mea subscripsi
Ego Raphainus de Caresinis de mandato prescriptorum dominorum cancellavi dicta duo consilia.

25

Περὶ κατασκευῆς αὐτοκρατορικῆς σημαίας τῆς κοινότητος Βενετίας διὰ τὸν Κύριον Πέτρον Ζένον καπετᾶνον τῆς συμμαχίας κατὰ τῶν Τούρκων, ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι μοίραρχος δέκα κατέργων, διότι ὑπὸ τὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς μεταβαίνει, εὑρίσκεται ἐν ἐπικοινωνίᾳ μετὰ ξένων, καὶ ἕνεκα τούτου εἶναι πρέπον καὶ ἀξιοπρεπές, ὅπως οὗτος ἐμφανίζηται λαμπρῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. 1343, Σεπτεμβρίου 28.

F° 133r Millesimo trecentesimo XLIII, die XXVIII Septembris.

Capta. Quod fiat unum uexillum Imperiale pro comune domino Petro Zeno Capitaneo unionis, non obstante quod non sit Capitaneus X galearum; et quia propter condicionem dicti facti pro quo uadit, erit in societate cum alijs, conueniens erit et honor noster quod ipse compareat honorifice in ipso seruicio.

26

Ἐπειδὴ τὸ μέτρον, τὸ ληφθὲν διὰ μίαν πενταετίαν, καὶ πραγματευόμενον περὶ τῶν γραμματειῶν Κρήτης, καλῶς ἀντεπεκρίθη παρατείνεται ἐπὶ μίαν ἀκόμη πενταετίαν καὶ μέχρις ἀνακλήσεως αὐτοῦ, σὺν τῇ προσθήκῃ ὅτι ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους καὶ ποινὰς νὰ μὴ δύναται νὰ ἀπονεμηθῇ ὡς χάρις καστελλανία εἴτε ὀφφίκιον τῆς νήσου. Ἐπίσης οὐδεὶς θὰ δύναται νὰ λάβῃ ὀφφίκιον ἢ καστελλανίαν, ἐὰν δὲν ἔχει μόνιμον κατοικίαν ἐν Βενετίᾳ ἀπὸ πενταετίας. Τὸ ὀφφίκιον ἢ τὴν καστελλανίαν ὅμως δύναται νὰ λάβῃ Βενετὸς νυμφευθεὶς ἐν Κρήτῃ, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἔχῃ ἀπουσιάσῃ ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πενταετίαν. 1344, Αὐγούστου 31.

F° 140r Millesimo trecentesimo XLIIII, die ultimo Augusti.

Quod pars loquens de scribanijs insule Crete confirmetur cum hactenus bene responderit usque ad quinque annos proxime uenturos, et tantum plus donec fuerit reuocata, cum omnibus penis, legaminibus et stricturis in dicta parte contentis et cum hac addicione, quod sub eisdem penis, ligaminibus et stricturis non possint de hinc alicui fieri gracia de aliqua castellania seu officio dicte insule, cuiuscumque condicionis existat dictum officium, seu castellania, siue sit de me-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

dietate nostra, siue de medietate illorum deinde. Item, quod alicui, qui non fecerit habitacionem continuam ibi cum suo domicilio quinque annis, non possit per aliquos nostros rectores dari aliquod officium uel castellania deinde, uidelicet medietas tangentis illos deinde, sub penis, stricturis et ligaminibus contentis in parte superius anotata. Et duret hec pars quinque annis, et tantum plus, donec fuerit revocata, intelligendo, quod si aliquis noster Venetus de hinc iret ad partes Crete, et ibi uxorauetur occasione habitandi ibidem, de ipsis officijs possit accipere et habere eciam si ibi non habitauerit quinque annis. Et si consilium uel capitulare etc.

27

Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ρέκτορας νὰ προσλαμβάνωσι νοταρίους, οἵτινες προϋπῆρξαν τοιοῦτοι τῶν προκατόχων των. 1345, Ὀκτωβρίου. 4.

Fo 143to Millesimo trecentesimo XLV, die IIII Octobris.

Capta. Cum prohybitum sit multis nostris rectoribus, quod non possit tenere uel habere pro suo notario qui fuerit et steterit cum suo precessore, et hoc sepius reuocetur concedendo licentiam rectoribus, quod possint tenere notarium sui precessoris, et isto modo sunt aliqui et plures, qui steterunt multos annos continuos in dictis regiminibus pro notarijs, quod redundat in dannum terrarum nostrarum, ubi sic stant et in corruptionem multam; et subditi terrarum nostrarum conquesti sint nobis de grauaminibus, que recipiunt a talibus notarijs stantibus longo tempore in officijs; vadit pars, quod dicta inhibitio fiat et seruetur in omnibus nostris rectoribus ubique constitutis, addendo quod qui fuerit notarius, uel cancellarius, iudex, uel socius, nec alicuius nostri rectoris in aliquo regimine, non possit esse notarius, uel cancellarius, iudex, uel socius nec in aliquo officio in dicto regimine, in quo fuerit, usque ad duos annos proximos post complementum rectoris, cum quo iuerit, uel fuerit. Et hoc reuocari non possit, nisi per sex Consiliarios, tria Capita de XL, XXXV de XL et tres partes maioris Consilij. Et predicta addantur in commissionibus omnium rectorum nostrorum. Et predicta intelligantur et seruentur etiam in illis qui sunt modo in dictis officijs cum nostris rectoribus. Et si consilium est contra sit reuocatum quantum in hoc.

28

Τῷ 1340 κατὰ μῆνα Νοέμβριον ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας, ὅτι, αἱ εὑρισκόμεναι περὶ τὸ τέρμα μισθώσεις τῶν κτημάτων τῶν χωρίων τῆς νήσου Κρήτης τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν κοινότητα, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀνανεωθῶσι λόγῳ χάριτος, ἀλλὰ μόνον διὰ δημοπρασίας, ἐπὶ ποινῇ λιτρῶν 100 δι' ἕκαστον Σύμβουλον Βενετίας, Πρόεδρον καὶ οἷον δήποτε ἄλλον προτείνοντα. Ἐπειδὴ ὑποστηρίζεται ὅτι πλὴν τούτων καὶ ἄλλα χωρία περιῆλθον εἰς τὴν κοινότητα, εἴτε λόγῳ τῶν ἐπαναστάσεων, εἴτε ἄλλως πως, καὶ ὅτι ταῦτα δὲν ἦσαν ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐμισθοῦντο καὶ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἑπομένως δὲν συμπεριελαμβάνοντο εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν, ἀποφασίζεται ὅπως πάντα τὰ χωρία, τὰ νῦν ἀνήκοντα εἰς τὴν κοινότητα καὶ ὅσα εἰς τὸ μέλλον θὰ ἀνήκωσιν εἰς αὐτήν, μισθῶνται διὰ δημοπρασίας. Ἐξαίρεσις τῆς ἀποφάσεως ταύτης γίνεται διὰ τὰς ἐκκρεμεῖς αἰτήσεις, τὰς ἤδη εὑρισκομένας ἐν τῇ καγγελλαρίᾳ. 1345, Νοεμβρίου 20.

F° 144r Millesimo trecentesimo XLV, die XX Nouembris.

Capta. Cum in millesimo $\frac{\text{C}}{\text{IIJ}}$ quadragesimo, mense Nouembris captum fuerit in isto maiori Consilio, eo quod casalia comunis de insula Crete erant pro complendo terminum affictationis ipsorum, quod de ipsis non posset concedi alicui per gratiam, nec in solutum sub pena librarum C pro quolibet consiliario et quolibet capite, et quolibet alio ponente partem in contrarium, sed quod irent ad incantum secundum consuetudinem; et dicatur quod aliqua casalia postmodum et de nouo deuenerint in comune, uel per rebellionem, uel alio modo, que quia non sunt de illis, que consueuerunt affictari; dicitur quod non comprehenduntur sub prohibitione dicti consilij, et melius sit pro comuni, quod omnia sint stricta et ad unam condictionem; uadit pars, quod omnia casalia post modum et de nouo acquisita per comune, uel que acquirentur decetero in insula Crete quocumque modo, intelligantur et sint sub prohibitione et pena in consilio predicto contenta, et ad eorum condictionem per totum. Exceptando in hoc aliquas petitiones, que sint in curia ad presens, faciendo mentionem de ipsis nouis casalibus comunis. Et si consilium est contra etc.

29

Οἱ διάφοροι δικαστικοὶ ἐν Κρήτῃ παραμένουσιν εἰς τὰς θέσεις των ἐπὶ διετίαν, ἐπὶ πλέον δὲ μέχρι τῆς ἀφίξεως τῶν διαδόχων των. 1347, Μαρτίου 15.

F° 150to Millesimo trecentesimo XLVII, die XV Marcij.

Cum fiant quotidie domini de nocte in Candia et aliqui iudices, qui mittuntur pro duobus annis, et Ducha et consiliarij Crete in complemento duorum annorum statim elligunt deinde alios loco illorum, qui compleuerunt duos annos, et credatur, quod intentio Dominij fuerit et sit sicut est in rectoribus qui mittuntur illuc, et alio, quod sint per duos annos, et tanto plus quantum successor eorum distulerit illuc esse; uadit pars, quod ordinetur quod sic debeat obseruari, quod stare debeant in ipsis officijs et iudicatibus per duos annos, et tanto plus, quantum successores eorum induciauerint illuc ire. Et si consilium etc.

30

Οἱ ρέκτορες δὲν δύνανται νὰ παραιτηθῶσιν οὔτε ἅμα τῇ ἐκλογῇ των, οὔτε διαρκούσης τῆς ὑπηρεσίας των ἐπὶ ἀπειλῇ ποινῶν. 1348, Ἰουλίου 10.

F° 157r Millesimo trecentesimo XLVIII, die X Julij.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Cum Dominatio antiquitus prouiderit pro statu terre, quod rectores, qui fiunt postquam promiserint regimina, uel postquam erunt in regiminibus, non possint refutare sub pena non possendi eligi ad regimina per tantum tempus, quantum stare debuissent in regimine reffutato, et hoc fuerit dignum et iustum, ut regimina stent furnita rectoribus suis; et sepe rectores electi reffutant, postquam promiserunt, uel dum sunt in regimine suo, petendo de gratia, quod non obstante reffutacione, possint eligi ad regimina, quod redundat contra intencionem Dominij, quod uoluit ut pro sua reffutacione portent aliquam penam; uadit pars ut intencio Dominij obseruetur, quod de cetero si aliqui rectores refutauerint, postquam promiserint, uel post quam erunt in regimine, incurrant penas ordinatas per terram et per consilia. Sed non possit eis concedi quod possint eligi ad alia regimina, sub pena librarum centum pro quolibet consiliario et capite, et quolibet alio ponente partem in contrarium.

31

Καπιτουλάριον τοῦ λιμενάρχου Χανίων

Ὁ διοριζόμενος εἰς τὴν θέσιν ταύτην ὀφείλει νὰ τηρῇ τοὺς ὅρους τοῦ καπιτουλαρίου τοὺς ὁποίους οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταβάλῃ, πλὴν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας. 1349, Ἰανουαρ. 4.

Ὅρκος

Ὀρκίζομαι, ἐγὼ λιμενάρχης Χανίων, εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὅτι θὰ ἐνεργῶ πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς πόλεως Χανίων καὶ τὴν δόξαν τῆς Δουκικῆς Αὐθεντίας, ὅτι θὰ τηρῶ καλῇ τῇ πίστει καὶ ἄνευ δόλου πάντα τὰ εἰς ἐμὲ ὑπὸ τῆς Αὐθεντίας διατασσόμενα, τόσον ὅσα κατωτέρω καθορίζονται ὅσον καὶ ὅσα μετὰ ταῦτα ἤθελον προστεθῇ κατ' ἀρέσκειαν τῆς Αὐθεντίας.

Τὰ ὑπὸ τοῦ ὅρκου καθοριζόμενα

1ον Μετ' ἐπιμελείας θὰ προσπαθῶ νὰ πληροφοροῦμαι τὰ νέα τοῦ λιμένος Χανίων, καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ ὥραν παρ' οἵου δήποτε λέμβου ἢ πλοίου ἐρχομένων ἔξωθεν, καθὼς καὶ πάντα ὅσα θὰ ἠδυνάμην νὰ προβλέψω ὅτι ἤθελον συμβῇ καὶ θὰ ἀναφέρω ταῦτα πρὸς τὸν κύριον ρέκτορα καὶ θὰ προσπαθήσω ἐπιμελῶς νὰ ἐκτελέσω πάντα τὰ παρ' αὐτοῦ διατασσόμενα.

2ον Μετ' ἀκριβείας καθ' ἑκάστην πρωΐαν θὰ μεταβαίνω εἰς τὸ παλάτιον θὰ συνοδεύω τὸν ρέκτορα εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ θὰ ἀναφέρω ἐὰν ἔχω τι.

3ον Ἐπιμελῶς καὶ ἐπισταμένως θὰ ἐρευνῶ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς λέμβους τοὺς προσορμιζομένους εἰς τὸν λιμένα Χανίων, δὲν θὰ ἐπιτρέπω δέ, οὔτε θὰ συναινῶ, ὅπως διὰ τούτων τῶν πλοίων καὶ λέμβων ἐνεργηθῇ ἐξαγωγὴ παρὰ τὰς διαταγὰς καὶ τὰς προκηρύξεις τῆς Αὐθεντίας.

4ον Δὲν θὰ ἐπιτρέψω εἰς οὐδένα νὰ προσορμισθῇ ἐκ λιμένος, ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ, μέχρις ἀδείας τῆς διοικήσεως, τηρῶν τὰ ἔθιμα ἐκείνων οἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἐξελθωσιν ἐκ τῶν λιμένων ἄνευ τῆς σφραγῖδος τοῦ ρέκτορος.

5ον Ἐάν τις ἤθελε προσπαθήσῃ νὰ εἰσέλθῃ ἢ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ λιμένος Χανίων μὴ εὑρισκόμενος ἐν τάξει, θέλω ἀναφέρῃ τοῦτο τὸ ταχύτερον εἰς τὸν ρέκτορα.

6ον Δὲν δύναμαι να ἔχω μερίδιον δι' ἐμὲ ἢ διὰ τρίτον εἰς λέμβον ἢ πλοῖον, οὔτε νὰ ἐμπορεύομαι σχοινία, κολοφώνιον, στυπίον ἢ ἄλλο τι ἀναγκαῖον διὰ πλοῖα ἢ λέμβους.

7ον Θὰ ἐπιμελοῦμαι νὰ διασώζω καὶ νὰ φυλάττω ὅλα τὰ ὅπλα, σιδηρικά, σχοινία καὶ ἄλλα ἀνήκοντα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς τὴν κοινότητα σχετικὰ πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν. Θὰ τηρῶ δὲ τετράδιον εἰς τὸ ὁποῖον θὰ καταγράφω ὅλα τὰ ἀνωτέρω ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν κοινότητα καὶ θὰ διατηρῶ ταῦτα καλῇ τῇ πίστει, ὡς ἐμπιστευθέντα εἰς ἐμέ, ἄνευ δόλου, χωρὶς νὰ ὠφελήσω φίλον ἢ νὰ ζημιώσω ἐχθρὸν καὶ χωρὶς φόβον ἢ πάθος.

Capitulare admirati Canee

M° 159to Millesimo trecentesimo XLVIII, die IV Januarij. 1

Juro ego admiratus Canee ad Euangelia Sancta Dei, quod procurabo proficuum et bonum statum terre Canee et honorem Ducalis Dominacionis, et obseruabo bona fide sine fraude omnia et singula mihi per dominationem commissa, tam inferius specificata, quam in posterum iniungenda ad beneplacitum dominationis. 5

In primis solicite procurabo ad portus Canee omni die et omni hora opportuna scire noua, de quibuscumque barchis, seu lignis, aut navigijs de foris uenientibus et omnia nova, que potero presentire facientia ad rellatum de presenti, seu quam cicius fieri poterit ea notificabo domino rectori; et totum et quicquid sibi placuerit ordinare, procurabo toto posse effectualiter adimplere. 10

Item solicitus ero omni die in mane uenire in palacium et sociare dominum rectorem ad missam. Et si quid notificandum fuerit, notificabo prout fuerit opportunum.

Item studiosus ero diligenter perquirere ligna et barcas recedentes de portu Canee, nec dimittam, uel consenciam aliquid de hinc cum dictis lignis seu barchis, 15 aut navigijs extrahi contra ordines et banna Dominationis.

Item non dimittam aliquam personam recedere de portu, que exire non debeat, absque licentia Dominationis obseruando consuetudinem illorum, qui non possunt exire sine bulla domini rectoris, quod habeant dictam bullam more solito.

Item si aliqua persona inordinate accesserit, seu inordinate opresserit de 20 portu Canee, quam citius fieri poterit, denunciabo domino rectori. Et nihilominus teneat obviare preffatis toto posse ne talia incurrant.

Item non possum per me uel alium habere partem in aliqua barcha, seu ligno, neque mercationes facere, seu fieri facere per me, uel alium de sartijs, pegola, stupa, neque de aliqua alia re necessaria pro dictis lignis, seu barchis pro 25 mercando, ut adoperentur in predictis lignis, seu barchis modo aliquo uel ingenio.

Item studiosus ero recuperare, habere et saluare, ac custodire omnia arma, feramenta, sartia, et alias res Communis pertinencia ad nostrum officium, et habere debeam unum quaternum in quo omnia predicta arma et alia Communis sint per singula annotata. 30

Predicta omnia et singula et quecunque mihi per Dominationem fuerint iniuncta obseruabo bona fide, sine fraude, amicum non iuuabo neque inimico nocebo odio, uel timore precio, uel amore etc. 33

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

32

Περὶ διατιμήσεως τῶν οἴνων Ρωμανίας καὶ Κρήτης. Ποιναὶ διὰ τοὺς ἀναμιγνύοντας οἴνους Κρήτης καὶ Ρωμανίας μετὰ Ἰταλικῶν οἴνων. 1350, Ἰανουαρίου 12.

Fo 166r Millesimo trecentesimo XLVIIII, die XII Januarij.

Capta. Quod usque ad festum Omnium Sanctorum proxime venturum, possit uendi vinum Romanie XV denarijs, figeta, et uinum Crete denarijs XXIIJ, soluendo datium solitum pro amphora, cum conditione, quod si hosterij, uel aliquis eorum repertus esset in fraude miscendi vinum Marchie, uel aliud vinum in vinis Crete et Romanie, quod de penis quas incurrerent per ordines terre, non possit eis fieri ulla gratia, sub pena librarum L pro quolibet consiliario et alio qui poneret partem.

Ego Johannes Nicholaus Rubeus manu mea subscripsi

Ego Nicholaus Delfino manu mea subscripsi

Ego Franzischus Contareno manu mea subscripsi

(S. T.). Ego Johannes Vido notarius curie suprascriptum consilium de mandato suprascriptorum dominorum ad hec constitutorum cancellaui in 1376, X Januarij.

33

Ἡ διάταξις ἡ ἀπαγορεύουσα τὸν διορισμὸν εἰς ὀφφίκια τῆς Κρήτης λόγῳ χάριτος ἀκυροῦται, ὑπὸ τὸν ὅρον αἱ παρεχόμεναι ἐν Βενετίᾳ χάριτες νὰ μὴ ὑπερβαίνωσι τὸ ἥμισυ τῶν ὀφφικίων τούτων. Τὰ προσόντα κατοικίας τηροῦνται τὰ αὐτὰ ὡς εἰς τὴν ἀπόφασιν ἀπὸ Ἰουλίου 1349. 1350 Φεβρ. 14.

Fo 166to Millesimo trecentesimo XLVIIII, die XIIIJ Februarij.

Capta. Cum per formam cuiusdam partis capte in Maiori Consilio 1349 de mense Julij, duraturam quinque annis, et postmodum confirmatam hucusque prohibitum fuerit, de non faciendo gratiam de officijs Crete, nec de medietate nostra, nec de medietate illorum deinde; et comuniter iudicetur utilius ipsam prohibitionem reuocare; uadit pars, quod omnia consilia prohibentia fieri gratias de officijs Crete reuocentur in tantum, quod amodo de ipsis, scilicet de medietate nos tangente, possit concedi, sicut uidebitur per uiam gratie. Verum quia decens est, quod dimidietas officiorum, quam habere debent, illi deinde integre et equaliter reseruetur eisdem; ex nunc firmum sit, quod si aliqua castellania, uel officium Crete concedetur de hinc per gratiam, uel dabitur per nostros Ducham et consiliarios Crete pro ratione medietatis nostre, non possit ipsum officium uel castellania ulterius de hinc concedi, uel per nostros rectores dari in ratione medietatis nostre donec illi, qui debent habere de medietate deinde, ipsam castellaniam, seu officium habuerint, et tenuerint tanto tempore, quanto fuerit possessum pro ratione nostre medietatis; intelligendo, quod de medietate deinde, sicut antea erant, non possit dari, nisi personis, que ibi habitassent et domici-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

lium habuissent quinque annis continuis, et Venetis nostris ibi uxoratis intendentibus habitare ibi, quibus de ipsis dari possit, etiam si non habitauerint ibi per dictum tempus. Et predicta reuocari non possint nisi per VI consiliarios, IIJ capita de XL, XXXV de XL, et tres partes Maioris Consilij.

De non—55, non sinceri—17, omnes alij de parte.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

1. Ὅρα Σ.Σ.Π. τοῦ Liber Presbiter ἀριθ. **2, 3** καὶ τοῦ Liber Clericus Civicus ἀριθ. **8** δι' ὧν παραχωρεῖται σῖτος ἐκ Κρήτης εἰς τοὺς δυνάστας τοῦ Αἰγαίου, οἵτινες ἀντὶ νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὰς λιμωττούσας νήσους των τὸν ἐκ τοῦ ὑστερήματος τῆς Κρήτης λαμβανόμενον σῖτον ἐπώλουν αὐτὸν ἀλλαχοῦ ἐπαναλαμβάνοντες τὴν ἐξαγωγήν. Ἡ ἀπόφασις αὕτη προβλέπουσα διὰ τὰς ἐπιβαλλομένας ποινὰς εἰς τοὺς καταχρωμένους τῆς χάριτος, βασίζεται ἐπὶ μηνυτῶν, τοὺς ὁποίους ἀνταμείβει διὰ τοῦ ἡμίσεος τοῦ προστίμου καὶ ἐπὶ τῶν ρεκτόρων, εἰς τοὺς ὁποίους παραχωρεῖ τὸ τέταρτον τοῦ προστίμου. Κατ' ἀκολουθίαν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ κατάχρησις τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἐξαγωγῆς ἐνηργεῖτο ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ὀφφικιούχων ἐπὶ τοῦ σίτου.

2. Ἐκ τῆς ἀποφάσεως ταύτης προκύπτει, ὅτι οἱ γηγενεῖς Κρῆτες ἐδικαιοῦντο τὸ ἥμισυ τῶν ὀφφικίων Κρήτης. Εἶναι ὅμως λίαν ἀμφίβολον ἂν ἀπελάμβανον πλήρως τοῦ δικαιώματος τούτου.

6. Χρῄζει ἰδιαιτέρας μνείας ἡ πρόνοια τῶν Βενετῶν περὶ συστάσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν δημοσίων σιταποθηκῶν, ἐν εἴδει αὐτονόμου ὀργανισμοῦ, ἀρχομένου τοῦ ΙΔ΄ αἰῶνος (καὶ οὐχὶ τοῦ ΙΣΤ΄ ὡς ἐσφαλμένως ἀναγράφεται ἐν Σ.Σ.Π. **4** τοῦ Liber Cerberus κατὰ τυπογραφικὴν ἀβλεψίαν).

Αἱ δημόσιαι σιταποθῆκαι (granaria λατινιστὶ ἢ fonteghi ἰταλιστὶ) συνεστήθησαν εἰς πάσας τὰς Βενετοκρατουμένας κτήσεις, αἱ τῆς Κρήτης ὅμως ἔρχονται πρῶται μετὰ τὴν σύστασιν τοιούτων ἐν Βενετίᾳ.

Τὰ κεφάλαια πρὸς ἵδρυσιν δημοσίων σιταποθηκῶν ἐξευρίσκοντο κατὰ πρῶτον διὰ δημοσίου ἐράνου καὶ τῆς ἐπιβολῆς εἰδικοῦ δασμοῦ λιμενικοῦ ἢ ἐπὶ τοῦ εἰσαγομένου σίτου, τὰ δὲ οἰκόπεδα πρὸς ἀνέγερσιν αὐτῶν παρεχωροῦντο δωρεὰν ὑπὸ τῆς κοινότητος. Ἡ διεύθυνσις τοῦ ἱδρύματος ἦτο ἀνετεθειμένη εἰς τρεῖς προνοητὰς (provveditori al fontego) ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου τοῦ τόπου, ἐκ τῆς τάξεως πάντοτε τῶν εὐγενῶν.

Ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν εὐγενῶν τούτων ὑπηρέτουν οἱ διευθύνοντες τὸ ἵδρυμα λογιστὴς καὶ ἀποθηκάριος (massaro), οἵτινες ἦσαν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πολυπληθοῦς προσωπικοῦ τοῦ ἱδρύματος.

Τὸ ἵδρυμα ὑπὸ τὸν τῦπον τοῦ αὐτονόμου ὀργανισμοῦ, εἶχε καθῆκον νὰ προμηθεύῃ ἀνελλειπῶς τὸν εἰς τὴν ἀγορὰν ἀναγκαιοῦντα σῖτον καὶ νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν εἰς τὰς ἀποθήκας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς. Ὁ σῖτος οὗτος ὤφειλε νὰ ἐπαρκέσῃ μέχρι τῆς νέας ἐσοδείας.

Ἡ πώλησις ἐνηργεῖτο εἰς τὴν τρέχουσαν τιμὴν τοῦ σίτου, ἡ δὲ παραχωρουμένη ποσότης ἀνάλογος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν καταναλωτῶν. Δικαίωμα ἀγορᾶς σίτου εἰς μεγάλας ποσότητας εἶχον οἱ μυλωθροὶ (διότι ἡ ἄλεσις τοῦ σίτου ἐνηργεῖτο τότε ὑπὸ ὑδρομύλων καὶ ἀνεμομύλων ἢ καὶ χειρομύλων ἀκόμη) καὶ οἱ ἀρτοποιοί, οἱ ὁποῖοι ὤφειλον νὰ δικαιολογήσωσι τὴν λαμβανομένην ποσότητα ἀναλόγως πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν πελατῶν των.

Ὁ οὕτω πωλούμενος σῖτος ἐκ τῶν δημοσίων σιταποθηκῶν ἐπεβαρύνετο διὰ ποσοστοῦ 2% ὑπὲρ τοῦ ἀποθηκαρίου, ὅστις ὅμως ἦτο ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν ἔλλειψιν ἢ φθοράν, καταλογιζομένων εἰς βάρος του καὶ εἰσπρατομένων ἄνευ διαδικασίας ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατα βληθείσης χρηματικῆς ἐγγυήσεως, ὅπως διορισθῇ εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Πᾶσα δὲ μείωσις τῆς ἐγγυήσεως ὤφειλε νὰ συμπληροῦται ἀμέσως.

Ἡ ἐπιβάρυνσις αὕτη τοῦ σίτου κατὰ 2% ἐθεωρεῖτο ἐλαχίστη ἀπέναντι τῶν μεγάλων ὠφελημάτων τὰ ὁποῖα προέκυπτον ἐκ τοῦ ἱδρύματος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, τοῦ ὁποίου αἱ αὐστηρόταται διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ αἱ διαλαμβάνουσαι τὰ καθήκοντα τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ὑπηρετῶν, παρεῖχον ἐγγύησιν ὅπως ἀπολαμβάνει τὸ ἵδρυμα τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ.

Παρὰ ταῦτα ὅμως πολλάκις προέκυπτον καταχρήσεις εἰς βάρος τοῦ σίτου, τὰς ὁποίας οἱ ὑπόλογοι προσεπάθουν νὰ δικαιολογήσωσι διὰ διαφόρων προφάσεων, ὡς λ.χ. τῆς προσφορᾶς δώρων εἰς τοὺς ἐμπόρους τοῦ σίτου εἰς τοὺς τόπους τῆς ἐξαγωγῆς, τῆς καταστροφῆς σίτου, προελθούσης ἐκ βροχῆς, ἕνεκα τῆς κακῆς συντηρήσεως τῶν ἀποθηκῶν, ἐκ ποντικῶν ἢ καὶ μυρμήκων ἀκόμη. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ προφάσεις αὗται, αἱ ὁποῖαι ὑπέκρυπτον καταφώρους καταχρήσεις, ἡ κεντρικὴ ἐπὶ τοῦ σίτου ὑπηρεσία τῆς Βενετίας δὲν ἠνείχετο, ἀλλὰ κατελόγιζεν εἰς βάρος τῶν ὑπολόγων. Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ πρὸς πρόληψιν τῶν καταχρήσεων ἀπέστελλεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τοὺς Συνδίκους ἐξεταστάς, οἵτινες ἔχοντες πληρεξουσιότητα ἐξέδιδον αὐστηροτάτας διαταγὰς ἐλέγχου. Δὲν ἦσαν δὲ σπάνιαι αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς αἱ ἐλλείψεις κατελογίζοντο εἰς βάρος τῶν προνοητῶν, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀμέτοχοι τῶν καταχρήσεων.

Ὁ θεσμὸς τῶν σιταποθηκῶν ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν Βενετῶν ἀγαθοεργός, διότι πλὴν τοῦ ὅτι προέβλεπε περὶ τῆς ἐπαρκείας τοῦ σίτου, ἐπεβαλε τὸ τίμημα ἄνευ κερδοσκοπίας. Ὁ ἀγαθοεργὸς ὅμως οὗτος σκοπὸς τοῦ ἱδρύματος, ἔσχε πάντοτε ἀντιμετώπους τοὺς ἐμπόρους, οἵτινες ἀείποτε κατεπολέμησαν τὸν θεσμόν, διότι ἠμπόδιζε τούτους νὰ αἰσχροκερδῶσιν ἐπὶ τοῦ σίτου. Διὰ τοῦτο ὅταν ἠδύναντο νὰ προμηθεύωνται σῖτον, εἰς τιμὴν κατωτέραν τῆς ὑπὸ τῶν σιταποθηκῶν καθοριζομένης, ἐπώλουν τοῦτον εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ αἱ σιταποθῆκαι ὑφίσταντο ὑπερόγκους πολλάκις ζημίας, αἵτινες εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἱδρύματος νὰ ἀνταποκρίνηται εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ κοινοῦ ἐν περιπτώσει σιτοδείας ἢ αὐξήσεως τῶν τιμῶν. Τὴν τοιαύτην κερδοσκοπίαν τῶν ἐμπόρων ἡ Βενετικὴ πολιτεία δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ, διότι ἀκριβῶς ἡ ὅλη οἰκονομικὴ πολιτικὴ αὐτῆς ἐβασίζετο εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου.

Κτίρια σιταποθηκῶν διασῴζονται ἀκόμη εἰς πολλὰς Βενετοκρατηθείσας χώρας, ἐκ τῆς εὐρύτητος καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς διακοσμήσεως τῶν ὁποίων δύναται νὰ κριθῇ ἡ ποσότης τοῦ ἀποθηκευομένου σίτου καὶ ἡ σημασία ἥτις ἐδίδετο εἰς τὸν θεσμόν.

9. Ἡ συνήθεια νὰ δίδωνται δάνεια ἐκ τῶν κεφαλαίων τῶν σιταποθηκῶν εἰς σιτοπαραγωγούς, ὑπὸ μορφὴν προστηχίου, δηλ. ἐπὶ ἀποδόσει σίτου ἀξίας ἴσης πρὸς τὸ παραχωρηθὲν δάνειον κατὰ τὴν σαγκομιδήν, ὑπῆρξε καὶ αὕτη ὀλεθρία διὰ τὰ οἰκονομικὰ τῶν σιταποθηκῶν, διότι κατὰ τὴν συγκομιδὴν τοῦ νέου σίτου τὰ δάνεια δὲν ἐξοφλοῦντο εἰς ἀκέραιον, ἀλλ' ἐδίδετο σίτος πρὸς πληρωμὴν ἐλαχίστου μέρους τοῦ δανεισθέντος κεφαλαίου. Φαίνεται, παρὰ τὴν προσγενομένην ζημίαν εἰς τὸ ἵδρυμα, ὅτι τὸ Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας δὲν ἀπεφάσισε τὴν κατάργησιν τῶν παρεχομένων δανείων, ἀλλὰ κατέστησε τὴν παροχὴν αὐτῶν δυσκολωτέραν, ἀναθέσαν τὴν ἔγκρισιν τῆς παροχῆς αὐτῶν εἰς τοὺς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μεγαλυτέρους μετὰ τὸν Δόγην ἀξιωματούχους τῆς πολιτείας, οἷοι ἦσαν οἱ Σύμβουλοι τοῦ Δόγη καὶ οἱ Πρόεδροι τοῦ Συμβουλίου τῶν τεσσαράκοντα.

10.33. Ὁ διορισμὸς εἰς ὀφφίκια λόγῳ χάριτος ἐνηργεῖτο, ὡς προκύπτει, εἰς μεγάλην κλίμακα καὶ εἰς πρόσωπα ἀνεπαρκῆ. κ.τ.λ. Πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ἀτόπου τούτου ἀπεφασίσθη νὰ ἀνασταλῇ ἐπὶ πενταετίαν ὁ διορισμὸς εἰς ὀφφίκια λόγῳ χάριτος, περιοριζομένου τοῦ δικαιώματος τούτου εἰς τὸν Δόγην καὶ τοὺς Συμβούλους του. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ περιορισμὸς οὗτος τοῦ διορισμοῦ ὑπὸ τοῦ Δόγη καὶ τῶν Συμβούλων του θὰ ἐπέφερε ἀναστάτωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, διότι πολυπληθεῖς θὰ ἦσαν οἱ ὑποψήφιοι ὀφφικιοῦχοι, οἱ ζητοῦντες νὰ διορισθῶσι διὰ τῆς μεθόδου τῆς χάριτος καὶ οὐχὶ νὰ ἐκλεγῶσιν ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου τῆς Κρήτης.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐνοχλήσεως ταύτης μετὰ ἕν ἔτος ἀκριβῶς, λαμβάνεται ἀπόφασις ἀκυρώσεως τῆς προηγουμένης, ἐπιτρεπομένου τοῦ διορισμοῦ λόγῳ χάριτος εἰς τὸ ἥμισυ τῶν ὀφφικίων, ὡς πρὸς τὸ ἕτερον ἥμισυ ἡ ἐκλογὴ τῶν ὀφφικιούχων θὰ ἐνηργεῖτο κανονικῶς δι' ἐκλογῆς.

12. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀποδεικνύεται ἐναργέστερον ἡ μέριμνα τῆς πολιτείας, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ σίτου. Διὰ ταύτης ἡ κυβέρνησις ἠθέλησε νὰ εἶναι ἐνήμερος τῆς τιμῆς καὶ τῆς ποσότητος τῆς εὑρισκομένης εἰς τοὺς σιτοβολῶνας. Καὶ τὸ μὲν τίμημα ἤθελε νὰ γνωρίζῃ ὅπως μὴ ἐπιβαρύνηται ὁ λαὸς διὰ τιμῆς ἀνωτέρας τῆς τρεχούσης, τὴν δὲ ποσότητα διὰ τὴν αὐτάρκειαν τῆς χώρας.

13.28. Αἱ ἀποφάσεις αἱ σχετικαὶ πρὸς τὰς μισθώσεις κτημάτων, ἦσαν ἀποτέλεσμα παραπόνων ἐκ μέρους ἀδικουμένων ἢ θεωρούντων αὐτοὺς ἀδικουμένους.

Δημόσια κτήματα ὑπῆρχον εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ χωρία τῆς Κρήτης, προερχόμενα κυρίως ἐκ δημεύσεων κτημάτων καταδικαζομένων, πρὸ πάντων δὲ Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν. Τὰ κτήματα ταῦτα ἐμισθοῦντο εἰς διαφόρους εὐνοουμένους, μέχρις οὗ ἕνεκα τῶν πολλῶν παραπόνων ἀπεφασίσθη ἡ διὰ πλειστηριασμοῦ ἐνοικίασις. Ἐννοεῖται ὅτι ὅλα τὰ μέτρα ταῦτα ἦσαν προσωρινά, διότι τὰ ἐν λόγῳ κτήματα ἡ Βενετικὴ πολιτεία προώριζε διὰ νὰ ἀνταμοίβῃ τοὺς ἐξυπηρετοῦντας μετὰ ζήλου τὰ συμφέροντα αὐτῆς ἐν Κρήτῃ. Ἦσαν, τρόπον τινά, τὸ δέλεαρ, διὰ τοῦ ὁποίου προσεπάθει ἡ Βενετία νὰ ἀποκτήσῃ πιστοὺς ὑπηκόους.

14. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐνέχει μεγίστην σπουδαιότητα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης. Ἐκ ταύτης καθίσταται δῆλον ὅτι ἔκτοτε, δηλαδὴ μεσοῦντος τοῦ ΙΔ' αἰῶνος οἱ Τοῦρκοι εἶχον βλέψεις ἐπὶ τῆς νήσου, καταπλέοντες δὲ κατέλιπον εἰς αὐτὴν ἀριθμόν τινα ἐξ αὐτῶν. Οὗτοι σὺν τῷ χρόνῳ ηὐξήθησαν, ἐπὶ τοσοῦτῳ ὥστε ὅτε ἐξερράγη ὁ κατὰ τῆς Κρήτης πόλεμος νὰ ληφθῶσι ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν ὑπὸ τῶν Βενετῶν, ἴσως δὲ νὰ συνετέλεσαν εἰς τὴν ἅλωσιν τῆς νήσου.

20. Τιμαριοῦχος Κρήτης καὶ ὀφφικιοῦχος ἦσαν ἀσυμβίβαστα, διότι οἱ τιμαριοῦχοι λόγῳ τῶν ὑποχρεώσεων τὰς ὁποίας ὤφειλον νὰ τελῶσι πρὸς τὴν πολιτείαν θὰ ἦσαν ἐλέγχοντες καὶ ἐλεγχόμενοι.

23.24. Αἱ ἀποφάσεις αὗται προνοοῦσαι περὶ ἀποστολῆς εἰς Κρήτην τριῶν ἐκτάκτων προνοητῶν, ἐξ εὐγενῶν προοριζομένων διὰ τὰς ἀνωτέρας διοικήσεις ἀποδεικνύουσι τὴν σοβαρότητα τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο νὰ ἀνατεθῶσιν εἰς αὐτούς. Ἐπίσης ἐκ τούτων προκύπτει ἡ ἐπείγουσα ἀνάγκη τῆς ἀποστολῆς των. Εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐμαίνετο ἐν Κρήτῃ ἡ ἐπανάστασις τοῦ Κῶστα Σμερίλιου καὶ τοῦ Λέοντος Καλέργη.

24.25. Τὸ θέμα τοῦτο τῆς συμμαχίας κατὰ τῶν Τούρκων ὑπὸ τῶν Μεσογειακῶν δυνάμεων, ἀρχομένου τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, ἐξήντλησα εἰς ἀνακοίνωσίν μου πρὸς τὸ Γ' Βυζαντιακὸν Συνέδριον τοῦ 1930, ἥτις ἐδημοσιεύθη ἐν Ἑλληνικῇ μετσφράσει εἰς τὴν ἐπετηρίδα τῆς Ἑταιρίας τῶν Βυζαντινῶν σπουδῶν τοῦ 1930.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

31. Ἐκ τοῦ καπιτουλαρίου τοῦ λιμενάρχου[1] Χανίων, πᾶς τις δύναται νὰ κρίνῃ περὶ τῆς σημασίας τὴν ὁποίαν θὰ εἶχον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης τὰ καπιτουλάρια τῶν ὑπηρεσιῶν. Δυστυχῶς ἐλάχιστα τούτων διεσώθησαν εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ δουκὸς τῆς Κρήτης, ἐν τῇ δεσμίδι ὑπ' ἀριθμὸν 50 τῆς σειρᾶς XIV, φερούσης τὴν ἐπιγραφὴν «Registri di leggi Statutarie 1332-1650. Ὁ Ἐρνέστος Gerland, ἐν τῇ περισπουδάστῳ μονογραφίᾳ του περὶ τοῦ ἀρχείου τοῦ δουκὸς τῆς Κρήτης, περιγράφει τὰ διασωθέντα ἀποσπάσματα τοῦ καπιτουλαρίου τῆς Κρήτης, παραθέτων μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τὰ ἀρχαιότερα ἐξ αὐτῶν. Διὰ διαφόρων συλλογισμῶν καὶ συμπερασμάτων ἀποδεικνύει τὴν σημασίαν αὐτῶν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Βενετοκρατουμένης Κρήτης, θεωρῶν ταῦτα ὡς τὰ σπουδαιότερα λείψανα τοῦ ἀρχείου τοῦ δουκὸς τῆς Κρήτης[2].

Ἡ μελέτη τῶν διασωθέντων ἀποσπασμάτων καὶ ἡ ἀνασυγκρότησις τῶν καπιτουλαρίων τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν ἀποτελοῦσι τὸ ἀντικείμενον εἰδικῆς μελέτης, ἥτις προϋποθέτει τὴν ἐξερεύνησιν τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου. Ἐν τούτοις εἶναι παράδοξον, πῶς τὰ καπιτουλάρια τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν, τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς ἔλαβον κῦρος διὰ τῆς ψήφου τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, δὲν ἀνευρίσκονται μεταξὺ τῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ, ὅπως τὸ καπιτουλάριον τοῦ λιμενάρχου Χανίων καὶ αἱ συμπληρώσεις τῶν καπιτουλαρίων ἄλλων ὑπηρεσιῶν, ὡς προκύπτει ἐκ πλείστων ἀποφάσεων τῆς ἀνὰ χείρας συλλογῆς.

Ἡ ἀνασυγκρότησις τῶν καπιτουλαρίων τῆς Κρήτης δέον νὰ ἀναζητηθῇ εἰς τὰς ἑξῆς πηγὰς Α'. Ἀρχεῖον τοῦ Δουκὸς τῆς Κρήτης (Archivio del Duca di Candia)[3] α'. Σειρὰ I, Quaterni Receptarum ἢ ὡς ἀναγράφονται ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου Ducali e lettere ricevute. β'. Σειρὰ XIV, Registri di leggi statutarie. Β'. Ἀρχεῖον Βενετικοῦ Κράτους (Archivio di Stato di Venezia). α'. Ἀποφάσεις Μείζονος Συμβουλίου (Deliberazioni del Maggior Consiglio). β'. Ἀποφάσεις τῆς Γερουσίας, εἰς τὰς διαφόρους αὐτῆς σειράς[4]. γ'. Τὴν σειρὰν τῶν Βιβλίων ἐντολῶν (Libri Commissionum)[5] καὶ δ'. Τὴν σειρὰν τῶν βιβλίων διαπιστευτηρίων (Libri Syndicati)[6].

Οἱ ἀριθμοὶ **2, 3, 4, 5, 6, 17, 20, 23, 24,** καὶ **32** φέρουσι πρᾶξιν διαγραφῆς.

Εἰς τοὺς ἀριθμοὺς **2, 5, 6, 23** καὶ **32** καθορίζονται αἱ ἡμερομηνίαι τῆς διαγραφῆς.

---

[1] Ἡ λέξις admiratus ἐνταῦθα εἶναι ὑπὸ τὴν σημασίαν προϊσταμένου ναυτικῆς ὑπηρεσίας. Ἐπειδὴ δὲ πρόκειται περὶ τοῦ λιμένος Χανίων μετεφράσθη εἰς Λιμενάρχην.

[2]. [3]. [4]. [5]. [6]. Ὅρα Σπ. Θεοτόκη. Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν Μνημείων τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἰδίᾳ τῆς Κρήτης ἐν κρατικῷ ἀρχείῳ τοῦ Βενετκοῦ κράτους. Κέρκυρα 1926.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER NOUELLA

Maioris Consilii

1350–1384

1

Οἱ ἕνεκα χάριτος διορισμοὶ τῶν ὀφφικιούχων ἢ τῶν καγκελλαρίων Κρήτης ὀφείλουσι νὰ παρουσιάζωνται πρὸς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ρέκτορας, ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν. Οἱ ἐν ἐνεργείᾳ ρέκτορες ὑποχρεοῦνται νὰ μὴ ἐγκαθιστῶσιν εἰς τὰς ὑπηρεσίας των τοὺς ἕνεκα χάριτος διορισθέντας ἐὰν δὲν παρουσιάσωσι τὸν διορισμόν των, ἔστω καὶ ἂν ὁ διορισμὸς οὗτος ἐλήφθη ὑπηρεσιακῶς ἐκ Βενετίας. 1350, Ἀπριλίου 4.

Fo 1to Millesimo trecentesimo L, die IV Aprilis. 1

Capta. Cum sit quoddam consilium, quod habentes graciam de officijs, uel castellanijs Crete, teneantur accipere litteras infra annum, et intentio Dominationis fraudetur per multos, qui licet accipiant litteras infra annum, ipsas tamen infra terminum non presentant rectoribus, ita quod multociens accidit, quod habentibus eas litteras ducales, illud idem officium conceditur eis per rectores, et postea ipsum officium eciam tenent duobus annis uigore litterarum nostrarum; uadit pars, ut intentio Dominij impleatur, quod addatur dicto consilio, quod omnes habentes, uel qui habebunt in posterum graciam, tam de officijs Crete, quam aliorum locorum nostrorum, teneantur litteras nostras accepisse et presentasse nostris rectoribus usque ad unum annum. Et insuper quod ante presentationem litterarum non possint ullo modo illas castellanias uel offitia, que sibi per Dominacionem fuerint concessa, eis concedi per nostros rectores, nisi uigore litterarum nostrarum. Et contrafacientes incurrant penam contentam in ipso consilio, uidelicet essendi foris de gracijs sibi concessis. Et si consilium etc.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2

Αἴτησις Νικολάου Σαγρέδου ἐπὶ δίκης τινός.

Τῇ 7 Φεβρουαρίου 1348 ἐδημοσιεύθη ἀπόφασις ἐπί τινος διαφορᾶς διανομῆς κτημάτων τοῦ χωρίου Σκαλάβη ἀνήκοντος εἰς τὴν κοινότητα καὶ τοῦ τιμαρίου τοῦ Μάρκου Γραδόνικου καὶ τοῦ Μιχαὴλ Κορνάρου, ὑπὸ τοῦ τότε δουκὸς Μαρίνου Γριμάνη καὶ τῶν συμβούλων του, ὑπὲρ τῆς κοινότητος. Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὅμως τῆς ἀποφάσεως ταύτης παρουσιάσθη τριγνωμία, ἤτοι ἰδίαν γνώμην εἶχεν ὁ δοὺξ Μαρῖνος Γριμάνης, ἰδίαν ὁ Μᾶρκος Δαμολῖνος καὶ ἰδίαν ὁ Μαρῖνος Μοροζίνης σύμβουλοι. Ἕνεκα τούτου κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὑπεβλήθη ἔφεσις εἰς Βενετίαν καὶ τὸ ἐκεῖ δικαστήριον διέταξεν, ὅπως ὁ μέλλων νὰ μεταβῇ τότε εἰς Κρήτην σύμβουλος Δονάτος Γριόνης, ἀποφασίσῃ ἀφ' οὗ ἤκουε τὰς γνώμας ταύτας. Ἐὰν δὲ καὶ οὗτος δὲν ἤθελε συμφωνήσει, ἡ ὑπόθεσις θὰ παρεπέμπετο εἰς τὸ συμβούλιον τῶν παρακλήτων. Ταῦτα ὅμως δὲν ἐξετελέσθησαν, διότι ὁ εἰρημένος Δονάτος δὲν ἦλθεν ἐγκαίρως, ἀλλ' ἦλθον συγχρόνως ὁ νέος δοὺξ καὶ οἱ νέοι σύμβουλοι, οἱ δὲ ἐκδόσαντες τὴν ἀπόφασιν εἶχον ἤδη ἀναχωρήσει καὶ ἡ διανομὴ παρέμεινεν ἐκκρεμής, πρὸς βλάβην τοῦ εἰρημένου Ν. Σαγρέδου ὅστις εἶχεν εἰς μίσθωσιν τὸ χωρίον Σκαλάβη παρὰ τῆς κοινότητος καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἐπλήρωνεν ἐτησίως 325 ὑπέρπυρα, χωρὶς νὰ ἔχῃ οὐδεμίαν ὠφέλειαν. Ἡ διανομὴ ὅμως αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ νέου δουκὸς ἕνεκα τῆς συγγενείας του μετὰ τοῦ Μάρκου Γραδόνικου, τοῦ δὲ ἑτέρου τῶν συμβούλων Ἰωάννου Βενεδείκτου, ἕνεκεν ἀσθενείας, μὴ δυναμένου νὰ προσέλθῃ εἰς τὰς συνεδριάσεις. Διὸ ὁ Σαγρέδος παρακαλεῖ, ὅπως ἡ ἀπόφασις ληφθῇ, ὑπὸ τοῦ Δονάτου Γριόνη συμβούλου καὶ δύο ἐκ τῶν ταμιῶν κατὰ τὴν κρίσιν των. Ἐὰν δὲ καὶ πάλιν αἱ γνῶμαι διαμοιρασθῶσι, τότε νὰ ἀποφασίσωσιν οἱ μέλλοντες νὰ κατέλθωσι νέοι δοὺξ καὶ σύμβουλοι.

Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης τὸ Μεῖζον Συμβούλιον διέταξεν, ὅπως ἡ ἀπόφασις ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Βενεδείκτου καὶ τοῦ Δονάτου Γριόνη συμβούλων καὶ ἑνὸς τῶν ταμιῶν ὡς ἀντικαταστάτου τοῦ δουκὸς κατὰ πλειοψηφίαν. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ ἀπόφασις νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν παρακλήτων. (Γερουσίας), 1352, Ἀπριλίου 28.

Fo 16r Millesimo trecentesimo LII, die XXVIII Aprilis.

Capta. Cum pro parte uiri nobilis Nicolai Sagredo de Candida exhibita fuerit quedam peticio in forma subsequenti, ducali benignitate, eiusque honorabili et sapienti consilio, cum omni reuerencia exponit uir nobilis Nicolaus Sagredo de Candida fidelis uester, quod in $\frac{\text{o c}}{\text{M III}}$ XLVIII mensis Februarij, die VII indictione nona, lata fuit quedam sententia per nobilem uirum ser Marinum Grimani, tunc Ducham, et eius consilium in favorem Communis, et dicti Nicolai super quadam diuisione fienda inter territorium, et jura communis pro casali Scallavi, et plieudi ser Marci Gradonico, et ser Michaelis Cornario, set super executione eiusdem sententie preffatus ser Marinus Grimani tunc Ducha, et nobilis uir ser Marcus de Molino, et ser Marinus Mauroceno et consiliarij fuerunt de tribus diuersis opinionibus; dum autem hoc negocium deductum fuisse ad Duchale Dominij, ipsa Ducalis prouidencia, ordinauit, quod nobilis uir ser Donatus Grioni tunc futurus consiliarius deberet in aduentu suo audire oppiniones predictas, et illa oppinio, cui se adhereret, foret firma; si vero ipse ser Donatus concordari non

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

posset factum ipsum, duceretur ad consilium Rogatorum, deinde quid fieri non potuit, quia dictus ser Donatus non uenit ad tempus, ymo Ducha et consiliarij noui simul uenerunt; et illi qui sententiam tulerunt, recesserunt, et sic negocium remansit indiscussum, in grauissimum damnum dicti Nicolai Sagredo, qui tenet dictum casale Scalaui a Communi, pro quo soluit de affictu annuatim yperpera cccxxv, et nullam ex illo utilitatem consequitur; quod quidem negocium eciam difiniri non potest per presentem Ducham pro parentela predicti ser Marci Gradonicho, et ser Johannes Benedicto alter consiliarius est infirmus taliter quod non potest uenire ad banchum. Quare suplicat reuerenter, quod Vestra Clemencia considerans labores grauissimos, et expensas, quas diu portauit et portat, dignetur pro subuencione dicti ciuis uestri, ut a modo finis debitus huic facto imponatur, benignissime prouidere, ac committere predicto ser Donato Grioni consiliario, et duobus ex camerariis deinde, ut sententiam ipsam exequantur, sicut eis uel maiori parti iustum uidebitur. Si uero ipsi, uel maior pars concordes esse non possent, sed essent trium oppinionum, ex nunc commissum sit Duche et consiliarijs futuris, ut audiant dictas oppiniones, et illa oppinio, ad quam dicti Ducha et consiliarij, uel maior pars se concordabunt, sit firma, committendo dicto ser Donato Griono, ut non recedat de Candia, donec factum receperit finem. Recordatur tamen, et supplicatur uestro Dominio, quod negocium non committatur consilio Rogatorum de inde pro nonnulis racionabilibus causis que dici possint, notificando uestro Dominio, quod nimis grave, et intollerabile foret ei expectare Ducham et consiliarios ituros pro tempore messium appropinquantium et pro aliis suis agendis. Si uero modus predictus non uidetur uestro Dominio obseruandus, prouideat Duchalis sapientia per illum modum, qui sibi melius uidebitur. Qua quidem peticione intellecta, consultum fuit, et captum, quod mandetur ser Johanni Benedicto, et ser Donato Grioni consiliarijs Crete quod simul cum uno ex camerarijs Crete, subrogando loco Duche Crete, examinent dictam sentenciam, et super executione ipsius terminent illud, quod maiori parti eorum videbitur esse iustum, faciendo suo posse de dando expedicionem negocio, ne partes ulterioribus laboribus, uel expensis fatigentur, et quia dicitur ser Johannem Benedicto non esse in tali statu persone, quod possit ire ad loca contenta in sentencia, et superesse examinationi predicte, ordinetur, et scribatur eis, quod si infra unum mensem post presentacionem nostrarum litterarum dictus ser Johannes fuerit in statu, quod possit ire, et exequi nostrum mandatum, bene quidem; sin autem predicti reperirentur trium diversarum oppinionum, debeant dicte oppiniones duci ad consilium Rogatorum deinde. Et illa oppinio, que habuerit plures ballotas, habens maiorem partem consilij, firma et debeat executioni mandari; in casu

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

autem, quo presentes littere nostre non presentarentur ad tale tempus, quod dicti consiliarij et camerarij possent expedire factum, antequam Ducha et consiliarij noui illuc aplicuerint, ex nunc dicta cognicio et terminacio intelligatur, et sit commissa dictis Duche, et consiliarijs futuris, cum condicionibus et modis omnibus quibus erat commissa predictis.

3

Ὁ ἐκλεγησόμενος ρέκτωρ Χανίων ἐκλέγεται διὰ τεσσάρων ψηφοφοριῶν, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἐπικυροῦται χωριστά. Ὁ λαμβάνων τὰς πλειοτέρας ψήφους διορίζεται, ἐὰν ὅμως οὐδεὶς ἔλαβε τὴν βάσιν, τότε οἱ δύο ὑπερψηφίσαντες διανέμονται ἐξ ἴσου τὰς ψήφους τοῦ τρίτου. 1353, Ἀπριλίου 4.

Fo 21to Millesimo trecentesimo LIII. Indictione VIa, die IV Aprilis.

Capta. Quod rector Canee fiendus per duos annos sequentes fiat per quatuor manus electionum approbando omnes electos ad unum ad unum; et ille qui habuerit plures ballotas, habendo maiorem partem consilii sit firmus. Et si nullus transiret medietatem consillij, illi duo, qui habuerint plures ballotas, uadant unus per medium alterius. Et siquis eligeretur per tres manus electionum, uel duo eligerentur per duas manus, ita quod essent tantum duo electi, uadant unus per medium alterius. Et siquis eligeretur per quatuor manus sit firmus. Et ista additio salarij soluatur deinde, sicut soluitur salarium. Et est capta per consiliarios et XL.

4

Ἐπίσης καὶ ὁ δοὺξ Κρήτης ἐκλέγεται διὰ τεσσάρων ψηφοφοριῶν, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἐπικυροῦται χωριστά. Ἐκλογὴ ὅμως μὴ συμφωνοῦσα πρὸς τὰ διατεταγμένα κατὰ τὸ 1349, δὲν δύναται νὰ ἐπικυρωθῇ. Ἐπίσης ἀνεφύη διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν συμβούλων ἐὰν δηλαδὴ συμφώνως πρὸς τὸ καπιτουλάριον ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν δέον νὰ ἐνεργεῖται δὶς ἢ ἅπαξ. Ἀπεφασίσθη ἅπαξ. 1354, Ἰανουαρίου 15.

Fo 33to Millesimo trecentesimo LIII. Indictione VIIIa, die XV Januarij (M. V.)

Cum Ducha Cretensis fieri debeat per quatuor manus ellectionum, et approbari electi ad unum ad unum, et illi qui haberet plures ballotas esset firmus, et si nullus transiret, illi duo qui haberent plures ballotas irent unus per medium alterius, et forent ellecti ser Johannes Gradonico et ser Zacharias Contareno et ser Johannes Fuscari duplus; et inventum fuerit, quod ser Zacharias Contareno non poterat, et sic remanebant ellecti solum ser Johannes Gradonico, et ser Johannes Fuschari, et determinatum esset per Dominum et consiliarios, quod isti duo soli non debebant approbari, nisi fieret electio de alijs, adherentes in hac parte cuidam terminationi facte per maius Consilium in 1349. Et post hanc determinationem oriretur aliud dubium utrum scilicet fieri deberet adhuc due manus

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ellectionum uel una, reperientibus se tribus consiliarijs in una oppinione, et tribus in altera, posite fuerunt partes secundum formam capitularis consiliariorum in modum declarationis.

Capta. Prima fuit domini ser Bertucij Grimani et ser Marci Mauroceno consiliariorum, et ser Thome Viadro aduocatoris intrantis loco consiliarij, quod deberet fieri solum una manus; et fuit capta—238.

Secunda ser Lisij Vitalis, ser Petri Trivisano consiliariorum, et ser Petri Justiniano capitis de XL intrantis loco consiliarij, quod fierent duo manus.—202. Non sinceri 15.

5

Πολλοὶ ἐκ Κρήτης καὶ ἀλλαχόθεν ζητοῦσι χάριτας πρὸς ἀπολαβὴν ὀφφικίων παρὰ τοῦ Δόγη, ἀπόντες ἐκ Βενετίας, ἕνεκα τούτου τὰ ὀφφίκια δίδονται πολλάκις εἰς πρόσωπα ἄγνωστα καὶ ἀνεπαρκῆ. Διὰ τοῦτο τοῦ λοιποῦ οὐδὲν ὀφφίκιον θὰ δοθῇ εἰς Κρήτην, Εὔβοιαν ἢ ἄλλας χώρας πέραν τῆς Ἀδριατικῆς, εἰς πρόσωπα μὴ εὑρισκόμενα ἐν Βενετίᾳ ἐπὶ ποινῇ λιτρῶν 100 δι' ἕκαστον σύμβουλον, πρόεδρον ἢ ἄλλον προτείνοντα ἢ ἀποδεχόμενον τὰ ἐναντία. 1359, Ἰουνίου 30.

Fo 68to Millesimo trecentesimo LIX, die ultimo Junii.

Capta. Cum multi de insula Crete, et aliunde faciant peti gracias a dominio de offitijs, non existentes presentes Venetijs, ex quo sequitur quod dicta offitia multociens dantur insufficientibus et ignotis personis; uadit pars, quod decetero non possit conferri, uel dari aliquod officium Communis in insula Crete, Nigropontis, uel aliis locis nostris extra Culphum alicui persone, que non sit tunc presens Venetijs sub pena librarum C. pro quolibet consiliario, capite et alio ponente uel consentiente partem in contrarium.

6

Ὡς ἀπεφασίσθη κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1340, τὰ κτήματα τῶν χωρίων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν κοινότητα μισθοῦνται μόνον διὰ δημοπρασίας, οὕτω ἐκ τοῦ μισθώματος ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ γίνῃ ἐκπεσμὸς ὑπὲρ οἵου δήποτε, ἐπὶ ποινῇ 100 λιτρῶν δι' ἕκαστον σύμβουλον, πρόεδρον ἢ ἄλλον τινά. 1359, Αὐγούστου 4.

Fo 68to Millesimo trecentesimo LIX, die IV Augusti.

Capta. Cum dominatio olim in MCCCXL mense Novembris prouiderit pro euidenti utilitate et necessitate Communis, quod cassalia Crete non possent dari per gratiam, uel in solutum, uel aliquo alio modo, quam per mercatum sub pena librarum C. pro quolibet consiliario et alio ponente, uel consenciente partem in contrarium, et ab aliquo tempore citra, sit facta gratia aliquibus habentibus de dictis casalibus ad affictum, remittendo eis partem affictus. Quod quippe manifeste est contra bonum Communis et contra intentionem terre que ideo uoluit, quod non darentur aliter, quam per mercatum, quia uoluit quod remitteretur aliquid de eo quod

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

iuste soluere debebunt; uadit pars, quod sicut est strictum ipsa cassalia, non posse concedi aliter quam per incantum sic sit strictum, quod de affictu eorum nunc, uel imposterum non possit remitti in toto uel in parte, sub pena librarum c. pro quolibet consiliario, capite et alio ponente uel consenciente in contrarium.

7

'Απαγορεύεται εἰς τοὺς ρέκτορας νὰ ἀνακαλῶσι τὰς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις των, ἢ νὰ μετριάζωσι τὰς ποινὰς πρὸ τῆς ἐκτίσεώς των, διότι τοῦτο ἀντίκειται εἰς πᾶν ἀνθρώπινον δίκαιον. 'Ο δικαστὴς καλῶς ἢ κακῶς ἐκφέρων τὴν ἀπόφασίν του ἐκπληροῖ τὴν ὑπηρεσίαν του. 1361, 'Ιουλίου 4.

F° 77r Millesimo trecentesimo LXI, die IV Julij.

Capta. — Quia plerique nostri rectores et quasi omnes de condemnationibus quas suo tempore faciunt, ante complementum eorum remittunt in parte et toto sicut eis uidetur, quod est contra omnia jura mondi, quia postquam iudex sententiam tulit, siue bene, siue male, functus est officio suo, nec habet libertatem mutandi, uel reuocandi in parte, uel toto sine licencia superioris; uadit pars quod addatur in commissionibus omnium rectorum, quod de omnibus condemnationibus quas facient in suis regiminibus, non possint, postquam eas fecerint, se impedire in remittendo uel reuocando in toto uel parte ullo ingenio, siue forma. Et si consilium etc.

8

'Εκλογὴ 12 πρεσβευτῶν οἵτινες μεταβαίνοντες εἰς Κρήτην μεθ' ἑνὸς ὑπηρέτου ἕκαστος πρὸς συνάντησιν τοῦ νεοεκλεγέντος Δόγη (Λαυρεντίου Κέλσου) συνοδεύσωσι τοῦτον μέχρι Βενετίας. Οὗτοι δύνανται νὰ ληφθῶσιν ἐκ παντὸς ὀφφικίου τῆς πόλεως Ριάλτου, πλὴν τῶν ἐπιτρόπων (τοῦ 'Αγίου Μάρκου) Πατρώνων (τοῦ Ναυστάθμου) Δικηγόρων (τῆς κοινότητος) καὶ Προξένων, ἄνευ ἀπωλείας τοῦ ὀφφικίου των. Μετὰ τὴν ἀποδοχήν των θὰ ἀναχωρήσωσι διὰ τοῦ ἐνταῦθα εὑρισκομένου κατέργου Κρήτης. 'Ο νεοεκλεγεὶς Δόγης θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Βενετίαν μετὰ τριῶν κατέργων Κρήτης, τὰ δὲ λοιπὰ θὰ παραμείνωσι πρὸς φύλαξιν τῆς 'Αδριατικῆς. 'Ο ὑποκαπετάνος τῆς 'Αδριατικῆς Μαρῖνος Ζένος διορίζεται Καπετᾶνος 'Αδριατικῆς. Οἱ ἀνωτέρω πρεσβευταὶ δύνανται νὰ δαπανῶσι μέχρι δώδεκα δουκάτων ἡμερησίως. 1361, 'Ιουλίου 13.

F° 79to Millesimo trecentesimo LXI, die XIII Julij.

Quod in bona gracia eligantur XII solemnes ambaxatores, qui uadant obuiam domino Duci electo, et eum assotient usque Venetias, et ducant unum domicellum pro quolibet, et possint accipi de omni offitio ciuitatis Riuoalti; exceptis procuratoribus, patronis, aduocatoribus et consulibus non perdendo ipsum; et respondeant statim et uadant cum presenti galea de Creta. Et ueniat ipse dominus Dux cum tribus galeis de Creta Venecias, et alie remaneant ad custodiam Culphi, remanente uicecapitaneo ser Marino Geno, sicut fuit usque modo

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

donec mittetur capitaneus Culphi. Et possint expendere inter omnes ducatos XII in die in omnibus expensis, et teneantur recedere cras omni causa remota.

9

Ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου τρεῖς προνοηταί, ὡς ἐπιθεωρηταὶ τῶν καπιτουλαρίων καὶ τῶν ἐντολῶν ὅλων τῶν ρεκτόρων καὶ ὀφφικιούχων καθὼς τῶν μισθοδοσιῶν καὶ τῶν ὠφελειῶν αὐτῶν. Οὗτοι ἐπίσης ἐντέλλονται νὰ ἐπιθεωρήσωσι τοὺς κατωτέρους ὑπαλλήλους καὶ τὸν μισθὸν τῶν νοταρίων καὶ τῶν γραφέων. Τὸ πόρισμα τῆς ἐρεύνης των οἱ τρεῖς οὗτοι προνοηταὶ θὰ ἐκθέσωσιν ἐγγράφως ὡς πρὸς τὰ ὠφέλιμα καὶ ἀναγκαῖα. Μετὰ ταῦτα ἕκαστος τῶν ρεκτόρων, ὀφφικιούχων, νοταρίων καὶ γραφέων θὰ ἱκανοποιηθῇ ἀναλόγως τῶν προσόντων καὶ τῆς ἐργασίας του. 1362, Δεκεμβρίου 15.

Fo 86r Millesimo trecentesimo LXII, die XV Decembris.

Capta.—Quia inter alia, que prouisionem requirant, ut notum est, est prouidere super multis nostris rectoribus et officialibus ac scribis rectorum et officialium intus et extra, quorum aliqui sine multo labore recipiunt magna premia, salaria et utilitates; et aliqui sunt, qui coacti propter magnas expensas quas habent, et modicam utilitatem et salarium. sepe committunt multa contra honorem dominij et debitum rationis; et predicta cum Dei gratia bene possint reduci ad terminum, quod quilibet habebit contentari secundum labores et facultates suas; uadit pars quod elligantur in Maiori Consilio per quatuor manus ellectionum tres prouisores, quibus committatur, quod simul cum nostris officialibus rationum, qui de hijs debent esse informati, et alijs, qui sibi uidebuntur, uideant, examinent et se informent de capitularibus et commissionibus omnium rectorum et officialium, ac salarijs, et utilitatibus eorum; et similiter de utilitatibus, salarijs et premijs notariorum et scribarum intus et extra, que utilitates et lucra magna sint: et facta bona et diligenti examinatione, et habita uera informatione ponant ipsi tres prouisores in scriptis omnia, que eis uidebuntur bona, utilia et necessaria, occasione dictorum rectorum, officialium, notariorum et scribarum intus et extra; ita quod nostrum Commune habeat drictum suum, et quod quilibet secundum onera et facultates suas habeat contentari; et cum eorum consilio possint uenire ad quod consilium uoluerint, quod non possit eis denegari, sub pena librarum X pro quolibet contrafaciente predictis, uel alicui eorum, et quando uoluerint consilium Rogatorum, uel Quadraginta uocetur omni uice ad suam peticionem sub pena librarum trium; et legatur consilium; et quilibet in omnibus consilijs possit ponere partem; et habeant terminum, ut omnia bene regulentur usque sex menses proximos. Et possint accipi de omni loco et officio, non accipiendo ultra unum pro officio et non perdendo propterea aliquid quod haberent; et possint etiam accipi de hijs qui haberent duos sensus; et non possint refutare sub pena

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ducatorum XX pro quolibet refutante. Et si consilium etc. In XL fuit capta, ubi fuerunt omnes de parte. In Maiori consilio. — De parte alij omnes. De non 8. Non sinceri 13.

10

Περὶ ἀνταμοιβῆς καὶ βραβεύσεως Λουκίνου τοῦ Βερμίου, ἀρχηγῶν τῶν κατὰ ξηρὰν Βενετικῶν δυνάμεων κατὰ τῆς ἐπαναστατησάσης Κρήτης τῷ 1363, διὰ χιλίων χρυσῶν δουκάτων ἐτησίως. 1364, Ἰουνίου 16.

Fo 91r Millesimo trecentesimo LXIIII, die XVI Junij.

Capta. — Quia inter alias uirtutes et laudes, quibus ista Dominatio et Communitas claris attollatur ubique preconijs, illa fuerit, et fuit insignis atque precipua, quod Communitas eadem semper consueuit remunerare, et premiari illos qui personas suas pro statu, et honore suo exposuerunt. Et sicut notorium est, egregius miles dominus Luchinus del Verme dilectus ciuis noster in Capitaneum nostrum generalem exercitus nostri terrestris contra proditores et rebelles nostros Crete destinatus, omnibus suis negotijs pretermissis, solo affectionis zelo quod ad nos et Communitatem nostram gerit, acceptauerit capitanariam predictam, iuerit quamlibenti animo ad nostrum seruitium antedictum, ubi tam strenue et uiriliter se gessit, sicut manifestum est, quod diuina fauente clementia rebelles et proditores nostros predictos in fugam posuit et conflictum; uolentes ipsum renumerare pro meritis, et ut alij eius exemplo ad honores et seruitia nostra futuris temporibus se disponant; uadit pars Christi gratia inuocata, et ut ipse in fide et deuotione nostra feruentius roboretur quod habere et percipere debeat a nostro Communi omni anno in uita sua, pro sua prouisione ducatos mille auri. Et fuit primo capta in consilio rogatorum et additionis. Et est capta per omnes consiliarios et capita et XXXVI de XL.

11

Ἀπονέμεται σύνταξις ὑπερπύρων 500 ἐτησίως πληρωτέων ἀνὰ ἑξάμηνον πρὸς τὸν εὐγενῆ Ἰάκωβον Μουδάτσον ἐκ Χάνδακος, διότι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Κρήτης, παρέμεινε πιστὸς καὶ ὁ υἱός του ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν προδοτῶν ἐκείνων. Ἡ σύνταξις αὕτη ἐδόθη ἰσοβία εἰς τὸν Ἰάκωβον καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, μεταβιβαστέα εἰς τοὺς ἄρρενας ἀπογόνους τοῦ εἰρημένου υἱοῦ του. 1364, Δεκεμβρίου 8.

Fo 93to Millesimo trecentesimo LXIIII, die VIII Decembris.

Capta. — Quod consideratis bonis operibus et portamento nobilis uiri Jacobi Mudazzo habitatoris Candide, ciuis et fidelis noster, qui tempore rebellionis Crete fidelissime et feruentissime se gessit, sicut plenissime notum est, fiat sibi gratia pro bono exemplo aliorum per futura tempora, considerato etiam quod eius filius

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

fuit nequiter interfectus per proditores illos a quo remanserunt duo filij, quod habeat omni anno in uita sua yperpera $\frac{c}{v}$ de camera Crete, uidelicet quolibet medio anno medietatem in principio termini, et duret predicta prouisio in uita dicti ser Jacobi, ut dictum est, et heredum masculorum filij sui predicti, sic nequiter interfecti; et cum unus dictorum heredum decesserit, ueniat dicta prouisio in supereminentem. Cum uero dicti heredes decesserint omnes, cesset prouisio supradicta. Et fuit capta per VI consiliarios, tria capita, XXXVI de XL et ultra quatuor partes Maioris Consilij.

12

Ἐπειδὴ ἔληξεν ἡ προθεσμία περὶ προσθήκης μελῶν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν παρακλήτων (Γερουσίας) πρὸς μελέτην τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων χωρὶς νὰ ἐκλεγῶσιν ἀντικαταστάται καὶ ἐπειδὴ τοῦτο δὲν προῆλθεν ἐξ ἐπιλησμοσύνης, ἀποφασίζεται, ὅπως ἐκλεγῶσι 20 εὐγενεῖς πρὸς αὔξησιν τοῦ συμβουλίου τῶν παρακλήτων, λαμβανομένου ἑνὸς ἐξ ἑκάστου οἴκου καὶ ἑνὸς ἐξ ἑκάστου ὀφφικίου. Οὗτοι προσκαλοῦνται καὶ ὀφείλουσι νὰ εἶναι παρόντες εἰς τὸ συμβούλιον τοῦτο, ὁσάκις πρόκειται νὰ συζητηθῶσι ὑποθέσεις τῆς Κρήτης, ἔχοντες τὰ αὐτὰ δικαιώματα τῶν παρακλήτων. Ἡ θητεία τῶν 20 τούτων συμβούλων, θὰ διαρκέσῃ μέχρι τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Ἐὰν δὲ συνέπιπτε νὰ ἀπουσιάζωσί τινες ἐκ τῶν συνεδριάσεων τῆς Γερουσίας ἀντικαθίστανται ὑπὸ τοῦ Δόγου τῶν συμβούλων καὶ τῶν προέδρων τῶν τεσσαράκοντα καὶ τῶν ἐπὶ τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων σοφῶν, ἢ τῆς πλειοψηφίας των. 1365, Ἰανουαρίου 17.

Fo 94to Millesimo trecentesimo LXIIII, die XVII Januarij (M. V.).

Capta.—Cum additio alias data consilio Rogatorum pro factis Crete expirauerit, quia non fuit per obliuionem, sibi ellogantus terminus; uadit pars ut dictis factis procedatur cum bono consilio et deliberatione quod eligantur XX Nobiles pro additione consilio Rogatorum per scructinium in dicto consilio, qui accipiantur de omni loco, non accipiendo ultra unum pro domo et unum pro officio, qui vocari et esse debeant in dicto consilio, quandocumque tractabitur super istis factis, sicut alij de consilio, et possint capere partem; et duret eorum terminus usque sanctum Petrum proximum. Et si forte non remaneret totus numerus in Rogatis, uel aliquis ex numero imposterum deficeret, quoquomodo fiant et suppleantur deffitientes per Dominum, consiliarios, capita et sapientes Crete, uel maiorem partem. Et si consilium etc.

Electi sapientes pro addicione.

Ser Andreas Geno
Ser Laurentius Barbadico
Ser Bellinus de Molino
Ser Nicol. Aurio
Ser Johannes Fuscari procurator
Ser Jacobus Mauro
Ser Nicolaus Justiniano
Ser Johannes Dandulo miles
Ser Franciscus Bragadino magnus
Ser Franciscus Bembo
Ser Franciscus Superantio
Ser Pangratius Georgio

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ser Johannes Triuisano S. Angeli — Ser Andreas Contareno procurator
Ser Stefanus Bellegno — Ser Mafeus Aymo
Ser Thomas Maripetro — Ser Paulus Lauredano S. Margarite
Ser Marcus Baseio — Ser Micaletus Mauroceno.

13

Ληφθέντων ὑπ' ὄψει τῶν ἔργων καὶ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ εὐγενοῦς κ. Μάρκου Μινώτου ἐκ Χανίων, πιστοῦ ὑπηκόου, ὅστις κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Κρήτης, ὑπῆρξε πιστός, ὡς γνωστόν, ἐπὶ τοσούτῳ ὥστε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κ. Πέτρος Μινῶτος, ὑποστηρίζων καὶ οὗτος τὴν τιμὴν καὶ τὸ καθεστὼς τῆς Δουκικῆς Αὐθεντίας, ἐκαρατομήθη καὶ ἐτεμαχίσθη εἰς τέσσαρα ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν πρὸ τῆς στοᾶς Χανίων ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν σαλπίγγων, τῆς μὲν κεφαλῆς ἐκτεθείσης πρὸ αὐτῆς, τῶν δὲ τετάρτων τοῦ σώματος ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, ἀπονέμεται εἰς αὐτὸν χάρις πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ διότι ὁ εἰρημένος κ. Μᾶρκος ἀπεγυμνώθη πολλῶν ἐκ τῶν ἀγαθῶν του, ὅπως ἐφ' ὅρῳ ζωῆς του εἶναι ἐλεύθερος πάσης ἀγγαρείας πραγματικῆς καὶ προσωπικῆς, τόσον ἐν Κρήτῃ, ὅσον καὶ ἐν Βενετίᾳ, ἐὰν ἤθελε μετοικήσῃ εἰς Βενετίαν, ὡς πρὸς τὰ ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα νῦν κατέχει. Ὡς πρὸς ἐκεῖνα δὲ τὰ ὁποῖα, ἤθελεν ἀποκτήσῃ εἰς τὸ μέλλον, ταῦτα θὰ ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις ὅπως καὶ τῶν ἄλλων. Πλὴν τοῦ προνομίου τούτου, ὁ εἰρημένος κ. Μᾶρκος θὰ λαμβάνῃ ἐτησίως δουκάτα χρυσᾶ ἑκατὸν ἐκ τοῦ ταμείου Κρήτης, ἢ ἐκ τοῦ ταμείου Βενετίας ἐὰν ἤθελε μετοικήσῃ εἰς αὐτήν. 1365, Ἰουλίου 22.

F°100to Millesimo trecentesimo LXV. Die XXII Julij.

Capta.—Quod consideratis laudabilibus operibus et bono portamento nobilis uiri Ser Marci Minoto de Canea, ciuis fidelissimi nostri, qui tempore rebellionis Crete fidelissime et feruentissime se gessit, ut plenissime notum est; in tantum, quod frater eius ser Petrus Minoto sustinens honorem et statum ducalis Dominij fuit decapitatus et squartatus, in Lobia Canee ad sonum tubarum, et positum fuit caput ad Lobiam illam et quarteria sua ad muros terre Canee, fiat sibi gracia, pro bono exemplo aliorum, et considerato quod ex hoc ipse Ser Marcus remansit nudus et spoliatus multis bonis et rebus suis; quod ipse Ser Marcus Minoto in uita sua sit liber et franchus ab omni angaria reali et personali, tam in partibus Crete, quam in partibus Veneciarum, si ueniret habitatum Venetias, de rebus uidelicet, et bonis suis, que possidet in presenti. De alijs uero bonis et rebus, que de cetero acquireret, sit ad condicionem aliarum singularum personarum. Et ultra hoc ipse ser Marcus in sua uita habere debeat omni anno ducatos centum auri de camera Crete, si habitabit in Creta; et si habitabit Venecijs habeat eos, de camera Veneciarum. Et est capta per sex consiliarios tria capita, XXX de XL et ultra quatuor partes Maioris Consilij.

14

Ὁ Θωμᾶς Μινῶτος πληρεξούσιος τοῦ Μάρκου Μινώτου, ἐνώπιον τῆς αὐθεντίας ἀνέφερεν ὅτι ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀντιπροσωπευόμενος κ. Μᾶρκος ὑπόσχεται νὰ τελῇ τὰς τιμαριωτικάς του ὑποχρεώσεις

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πεζῶν καὶ ἱππαρχιῶν ἢ ἄλλων κτημάτων, ὡς οἱ ἄλλοι τιμαριοῦχοι τῆς νήσου, ὁμολογῶν ὅτι τοιαύτη ἐξαίρεσις δὲν συμπεριλαμβάνεται ἐν τῇ πρὸς τὸν Μᾶρκον ἀπονεμηθείσῃ χάριτι 1365, Αὐγούστου 11.

Fo 100to Millesimo trecentesimo LXV, mensis Augusti die XI.

Nota quod nobilis uir ser Thomas Minoto habens commissionem ad plenum a ser Marco Minoto predicto in presentia Dominij dixit et contentus fuit nomine procuratie supradicte, quod dictus ser Marcus debeat facere uarnitionem suam de cauallis, seruentarijs uel alijs locis suis, sicut faciunt alij pheudati insule et quod istud nullo modo intelligatur in gracia predicta, uel franchissijs sibi datis.

15

Ἐπειδὴ οἱ ρέκτορες φαίνεται ἐβασάνιζον τοὺς κατοίκους Κορώνης, Μεθώνης, Εὐβοίας καὶ Κρήτης, ἐξαναγκάζοντες αὐτοὺς εἰς συνεισφορὰς μεγαλυτέρας τῶν ὑποχρεώσεών των, καὶ ἐπειδὴ τὰς χώρας ταύτας ἡ Βενετία ἐθεώρει ὀφθαλμὸν καὶ δεξιὰν χεῖρα της, ἀπεφασίσθη ἡ ἐκλογὴ τριῶν προνοητῶν, ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου διὰ τεσσάρων ψηφοφοριῶν, οἵτινες μεταβαίνοντες ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα συζητήσωσι μετὰ τῶν ρεκτόρων ἐπὶ τῶν παραπόνων τῶν κατοίκων. Συγχρόνως, ἐὰν συμφωνοῦσι, νὰ προσκαλέσωσι πάντας τοὺς ἔχοντες νὰ ὑποβάλωσι παράπονα ἐπὶ ἐκβιασμῶν, βιαιοτήτων ἢ ἄλλων δεινῶν κατὰ τῶν ρεκτόρων ἀναδρομικῶς ἀπὸ δεκαετίας μὲν διὰ τὴν Κορώνην, τὴν Μεθώνην, τὴν Εὔβοιαν καὶ Πτελεόν, ἀπὸ τοῦ 1365 δὲ διὰ τὴν Κρήτην, ὅτε κατεπνίγη ἡ ἐπανάστασις. Ἀκολουθοῦσιν αἱ ὁδηγίαι πρὸς τοὺς προνοητὰς τούτους καὶ οἱ περιορισμοὶ τῆς δικαιοδοσίας των. 1369, Μαρτίου 4.

Fo 119to Millesimo trecentesimo LXVIIII, die quarto mensis Marcij.

Capta.—Quia inter alia que sint utilia et necessaria statui et conseruationi nostre est habere uiuam mentem et prouisionem de locis nostris Coroni, Mothoni, Nigropontis et insule Crete, que loca bene possunt appellari, oculus et manus dextra communis Veneciarum; et sicut quilibet foris potest considerare, quia illa loca sunt longinqua et remota a nobis, multa et multa commissa sunt que omnino requirunt reformationem et dilatando tempus, non potest fieri peius, quia mala continue crescunt et contrafit intentioni terre, et in malum exemplum aliorum per futura tempora; uadit pars in bona gratia, pro conforto et bono et conseruatione dictorum nostrorum locorum et ut subditi et fideles nostri uideant dulcedinem et benignitatem nostram innibendo, quod aliquis tortizetur contra debitum rationis, quod elligantur tres provisores sollemnes per quatuor manus ellectionum in Maiori Consilio, quibus committatur, quod primi uadant in Candidam, ubi conferant cum Ducha, consiliarijs et capitibus nostris, et habita collatione in simul, quando eis uidebitur utile, faciant publice cridari, quod omnes uolentes se conqueri uel aggrauare de extorsionibus, grauitatibus, uiolentijs, uel alijs malis, que quomodolibet recepissent, si rectoribus et officialibus nostris,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

qui fuissent in partibus illis a tempore, que recuperauimus ciuitatem Candide citra. Et de alijs locis Coroni, Mothoni, Nigropontis et Phetelei, dicatur a x annis citra, debeant comparere coram eis ad deponendum ordinate querellas suas, et ad dandum testificationes, probationes, et oppositiones suas, assignando eis illum terminum, et terminos, qui sibi uidebuntur. Et omnes querellas, cuiuscunque conditionis existant, probationes et testificationes per modum predictum, quas illi uolunt producere, dicti prouisores faciant ordinate poni in scriptis, obseruando modum in inquisitionibus, accusationibus, testificationibus et querelis, sicut faciunt et obseruant nostri Aduocatores comunis in Venecijs, non impediendo se de rectoribus et officialibus, qui modo sunt missi ad partes predictas, qui remaneant cum condicionibus, quibus sunt missi. Et omnia que examinauerint et fecerint dicti prouisores, teneantur ordinare in suo reditu conducere Venecias; et cum applicuerint Venecias, omnino, infra duos menses sub pena librarum $\frac{c}{v}$ pro quolibet eorum, teneantur expediuisse et placitasse predicta in consilijs ordinatis, sicut possunt facere et faciunt aduocatores habendo partem, de condemnacionibus que, fient propterea in consilijs ordinatis, sicut habent nostri aduocatores Comunis. Et si aliquis dictorum trium prouisorum exiret de Venecijs, quia foret electus in regimine, uel aliter, aut uacaret alia de causa, non completis predictis, alij duo socij, uel unus eorum, qui se reperiet, placitent et expe diant predicta, ita quod finis debitus imponatur. Verum si omnes tres prouisores predicti exirent de Venecijs pro Regimine, uel uacaret alia causa, ita quod nullus eorum posset placitare et finem imponere, tunc assignentur omnes scripture predicte aduocatoribus Communis, uel ille, que restarent ad expediendum domini aduocatores teneantur sub pena predicta pro quolibet eorum, et ad terminum predictum dare expeditionem dictis factis, et facere uiuaciter dictum officium suum. Et Ducale Dominium teneatur pro expeditione predictorum tam tribus prouisoribus, quam aduocatoribus Comunis, dare consilium et consilia, que uellent, et non denegare, sub pena librarum L pro quolibet contrafaciente. Expediti uero de Candida, uadant ad alias rectorias insule Crete, ubi similiter audiant, faciant et obseruent in omnibus et per omnia ut de Candida superius dictum est.

Et expediti de insula Crete uadant Nigropontem, ubi audiant causas, que ..... grauitates et mala a x annis retro tam de Insula Nigropontis, quam rectoria Phetelei ut supra dictum est. In fine uero uadant Coronum et Mothonum, ubi similiter audiant, seruent et faciant ut de Nigroponte superius per ordinem dictum est, et expediti deinde Venecias redeant. Et teneantur isti prouisores recedere cum una galea Culphi et ire cum ea per illum modum,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

et sicut ordinabitur per consilium Rogatorum. Et non possint facere nec fieri facere de mercationibus ullo modo in dicta prouisoria, nec etiam possint recipere donum, nec presens ab aliqua persona et teneantur morari et habitare in simul, et non diuisi, pro bono factorum.

Et habeant de salario libras $\frac{c}{v}$ pro quolibet pro primis tribus mensibus, et abinde in antea libras quinquaginta in mense pro quolibet et debeant habere duos domicellos pro quolibet, unum notarium cum uno famulo et unum cochum inter omnes, et possint expendere in omnibus expensis, quomodocumque occurrentibus pro se et familia predicta tam in mari, quam in terra, ducatos quatuor in die inter omnes, et respondeant die, qua elligentur, uel alia, per diem. Et non possint refutare sub pena librarum cc pro quolibet eorum; et non possit aliquis accipi in dicta prouisoria, qui fuisset rector in dictis locis, temporibus superius limitatis. Et ab ista ellectione non excludatur nisi pater, filius et frater illorum, qui fuissent ad regimina predicta temporibus predictis supralimitatis. Et possint predicti prouisores placitare omnes personas, exceptis patre, filio et fratre; et possint accipi de omni loco, exceptis procuratoribus, patronis arsenatus et consulibus mercatorum.

Insuper pro bono status nostri obseruetur de cetero hec prouisio, de mittendo istos prouisores de quatuor in quatuor annis ad dictas partes, cum omnibus condicionibus supradictis, et consiliarij et capita, qui erunt per tempora, teneantur predicta seruare sub debito sacramenti. Et si consilium etc. Electi fuerunt prouisores: Ser Nicolaus Valaresso, ser Nicolaus Faledro, ser Andreas Triuisano. 77

16

Ἐπεξηγηματικὴ τῆς προηγουμένης ἀποφάσεως, προνοοῦσα περὶ τῶν καθηκόντων, τῶν ἀπολαυῶν καὶ τῶν δαπανῶν τῶν ἐκτάκτων τούτων προνοητῶν. 1369, Μαΐου 22.

F° 121to Millesimo trecentesimo LXVIIII, die 22 Maij. 1

Capta.—Cum inter alia commissa prouisoribus ituris in Cretam, Nigropontem, Coronum et Mothonum contineatur, quod faciant publice clamare, quod omnes uolentes conqueri uel agreuari de extorsionibus, grauitatibus, uiolentijs, uel alijs malis, que recepissent a rectoribus et officialibus nostris, qui fuissent in partibus illis a tempore, quo recuperauimus ciuitatem Candide citra, et querellas suas, et ipsi prouisores recipiant testificationes suas et probationes etc., et nulla specialis mentio fit, quod dicti prouisores debeant inquirere, si per dictos rectores et officiales facta sunt aliqua damna uel extorsiones contra nostrum Commune; uadit pars, quod addatur in commissionibus eorum, quod teneantur inquirere si damna, uel extorsiones facte sunt per dictos rectores et officiales contra nostrum Commune

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

cum illa libertate et modis omnibus, quam habent in alijs sibi commissis.

Capta. Ceterum, cum in commissione dictorum prouisorum contineatur, quod non impediant se de rectoribus et officialibus, qui modo sunt in partibus illis etc. Et forte presentialiter sunt in dictis locis rectores et officiales, qui etiam fuerunt ipsi comprehensi in dicta commissione in partibus illis, contra quos si essent in culpa non posset inquiri; uadit pars, quod declaretur quod dicti prouisores non possint se impedire de regiminibus presentibus, sed de regiminibus preteritis inquirant diligenter et bene secundum formam sue commissionis.

Item addatur in commissionibus dictorum prouisorum, quod reperiendo aliquem in culpa, qui forte in partibus habeant libertatem imponendi sibi penam, quod ueniant personaliter, uel mittant commissionem ad plenum ad personam, que possit et debeat ea uti taliter quod sit sufficiens, responsator ad consequendum intentionem nostri Dominij, sed ipsi prouisores notificent capitula super quibus debeant fieri commissiones ad respondendum.

Item, corrigatur commissio dictorum prouisorum in tantum, quod sit in libertate dictorum prouisorum primo incipiendi, et eundi, ad illum locum, ad quem eis melius et utilius uidebitur.

Die dicto 22 Maj.

Quod concedatur nostris prouisoribus pro bono agendorum nostrorum, quod ultra illud, quod limitatum est eis pro expensis, in casu quo irent per terram de loco ad locum, quia tunc plus expeditur, possint expendere tam pro nabulis, quam agozijs illud, quod eis fuerit opportunum expendendo quam minus poterunt pro bono Comunis. Insuper si aliquis officialis commisisset tale quid et sic enorme, quod ipsi prouisores suspicarentur, quod ipse non ueniret Venecias propter grauitatem delicti, tunc in isto casu ipsi prouisores cum rectore loci, existentibus ipsis prouisoribus et rectore de ipsa opinione, possint facere personaliter detineri ipsum officialem, et mitti Venecias sicut sue discretioni uidebitur considerata culpa sua.

17

Πρὸς οἰκονομικὴν ἀνακούφισιν τῆς διοικήσεως Κρήτης περιορίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν δικηγόρων τῶν μισθοδοτουμένων ὑπ' αὐτῆς, καὶ μεταβιβάζονται εἰς τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν πᾶσαι αἱ δίκαι κτηματικῶν διαφορῶν. Οὕτω ἀντὶ τῶν ὀκτὼ ἀνωτέρων καὶ ὀκτὼ κατωτέρων δικηγόρων, θὰ εἶναι τοῦ λοιποῦ δώδεκα ἰσόβαθμοι. 1373, Μαρτίου 20.

F°135t° Millesimo trecentesimo LXXIII., die XX Marcij.

Capta.—Cum regimen Crete, sicut omnibus est notorium, sit multum grauatum et propter magnos et continuos labores, non potest attendi ad multas utilitates et comoda nostri Communis; ad que omnia prouideretur, si illud regimen foret

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

alleuiatum de aliquibus laboribus, in quibus potest bene et habiliter prouideri; uadit pars, quod ipsum regimen in tantum alleuietur quod omnia, que sunt de possessio, sicut sunt domus, loca, zardina, molendina et alia que quomodocunque spectarent ad possessionem, uel possent spectare de cetero, uadant et spectent ad cameram judicum Proprij Crete, uidelicet ab yperperis centum infra. Et quod dicti judices teneantur sedere omni die de mane et post prandium ad horas campanarum, et habeant caratos de predictis rebus sibi commissis. Et ut omnibus occurrentibus detur expeditio sicut sunt octo aduocati de magnis et octo de paruis, ita in totum debeant esse de cetero duodecim; qui debeant diuidi in hunc modum, uidelicet, quod Duca et consiliarij accipiant quatuor aduocatos, qui debeant placitare et facere petitiones coram eis, et alios aduocatos quatuor, quos deputent ad curiam Proprij, et alios quatuor ad curiam Petitionum, et quod illi quatuor, qui erunt ad curiam Proprij non possint placitare ad aliam curiam, quam ad curiam Proprij ullo modo; alij uero, qui deputabuntur ad curiam Petitionum, et coram Dominio, uel regimine Crete, possint ire et placitare ad alias curias, quando non habebunt facere coram Dominio, uel regimine Crete, accipiendo tamen licentiam a Dominio, uel regimine Crete et a judicibus Petitionum, qui possint et debeant concedere licentiam dictis aduocatis secundum agenda, que occurrent et erunt fienda. Et ordinetur, quod omnes dicti aduocati sint ad unam partem et ad unum denarium, uidelicet sex ab una parte per se, et sex ab alia per se; et per istum modum alleuiabitur regimen Crete et semper poterit attendi et prouideri ad bonum et utile Communis; et dabitur causa, quod illuc uadant sufficientes et boni judices et optimi aduocati. Et si consilium etc.

18

Δι' ἑκάστην ἀπόφασιν δημοσιευομένην, ὑπὸ τῶν ρεκτόρων Χανίων θὰ εἰσπράττηται τοῦ λοιποῦ ἥμισυ γρόσιον δι' ἕκαστον ὑπέρπυρον, ἀντὶ τοῦ μέχρι τοῦδε ἑνός, τὸ ἥμισυ τοῦτο θὰ διανέμηται ὡς καὶ πρότερον, ἐξ ἡμισείας ὑπὸ τοῦ ρέκτορος Χανίων καὶ τῶν δικαστῶν, τηρουμένων τῶν ὑφισταμένων διατάξεων. 1374, Μαΐου 28.

F° 141' Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XXVIII Maij.

Capta.—Cum alias MCCCLVIII die XXIIII Marcij capta fuerit pars in consilio Rogatorum, quia tunc regimen Canee erat male solutum, quod exigeretur unus grossus pro yperpero de sententijs non solutis, ad terminum, cuius grossi medietas esset rectorum Canee, et alia medietas Iustitiariorum deinde. Et sicut notum est, ipsum Regimen est optime et bene solutum; uadit pars quod sicut exigitur unus grossus pro quolibet yperpero de sententijs et diiudicatibus, qui mittuntur executioni per rectores Canee, ita exigatur in totum medius grossus

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tantum pro quolibet yperpero; qui medius grossus exigatur et diuidatur per illum modum et sicut diuidebatur et exigebatur grossus predictus, seruando ordines alias captos super hoc; nam tenendo istum modum, non erit tanta grauitas fidelibus nostris, et quilibet poterit merito contentari. Verum non accipiatur medius grossus predictus, nisi de illa quantitate, que exigetur ut iustum est. Insuper sicut erat terminus trium dierum ad recordandum sententias, ita detur terminus octo dierum. Et si consilium etc.

19

Γενομένου διαγωνισμοῦ πρὸς κατάληψιν τῆς θέσεως τοῦ καγκελλαρίου Χανίων, ἀνεδείχθη ὁ Θωμᾶς Μπονιγκόντρο. 1375, Ὀκτωβρίου 28.

F°154to Millesimo trecentesimo LXXV, die XXVIII Octobris.

Facta fuit proba Cancellarie Canee; ad quam positus fuit et remansit prouidus uir Ser Thomas de Bonincontro.

20

Ὁ Σὲρ Θωμᾶς Μινῶτος ἐκλεγεὶς Σύνδικος Εὐβοίας καὶ Κρήτης παρητήθη, ἰσχυριζόμενος ὅτι διὰ πράκτορος ἐμπορεύεται ἐν Κρήτῃ, ἐν ᾧ ἡ ἐντολὴ τοῦ ὀφφικίου του ἀπαγορεύει ρητῶς τὴν ἐμπορίαν. Ὡς γνωστὸν οἱ ἐκλεγόμενοι εἰς τὰ ὀφφίκια εὐγενεῖς δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ μὴ ἀποδέχονται ταῦτα, πλὴν ἐκείνων οἵτινες ἐμπορευόμενοι ἐξελέγοντο εἰς τὰ ὀφφίκια τοῦ δασμοῦ οἴνου, σίτου, ἅλατος καὶ ἄλλων μὴ συμβιβαζομένων πρὸς τὰς ἰδιότητας τοῦ ἐμπόρου καὶ τοῦ ὀφφικιούχου. Ἐπὶ τούτου οἱ σύμβουλοι Βενετίας εὑρέθησαν ἐν ἀντιγνωμία ἰσοψηφοῦντες. Ἡ ὑπόθεσις τότε παρεπέμφθη εἰς τὴν ψῆφον τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας ὅπερ ἀπεφάσισεν ὅτι δύναται νὰ ὑποβάλῃ παραίτησιν. 1376, Μαρτίου 16.

F°157to Millesimo trecentesimo LXXVI, die XVI Marcij.

Capta.—Cum nobilis uir ser Thomas Minoto electus fuerit sindicus ad partes Nigropontis et Crete, et renuntiauerit dicens, quod habuit iam bono tempore, et habet continue factorem in Creta, qui facit mercationes pro eo; et commissio dictorum sindicorum expresse contineat, quod non possint facere, nec fieri facere ullo modo de mercationibus in dicta prouisionaria, ita quod potest renuntiare absque pena, sicut possunt multi alij officiales, sicut sunt ad dacium uini, officiales bladi et ternarie et salis, et alij, quibus simili modo prohibitum est: Et super hoc consiliarij sint duorum opinionum; uadit pars per modum declarationis.

Prima Ser Paulus Marcello Ser Johannes Miani Ser Fantinus Georgio capite XL loco consiliarij.	Quod non potuit renuntiare absque pena, 196. 195. 190. 189.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

	Capta.
	Consiliarij.
Secunda	Quod attenda commissione sua, clare in hoc
Ser Petrus Grimani	loquente, sicut loquuntur etiam capitularia multorum
Ser Donatus Mauro	officiorum, quod potuit renuntiare absque pena, quia
Ser Ludouicus de Priolis.	constitit dominio, quod habebat dictum factorem in
	Creta et nichilhominus ita per sacramentum affirmauit.
	230. 256. 241. 266. — Non sinceri 86. 83. 73. 59.

21

Ἐπειδὴ ἡ ἀποφασισθεῖσα πενταετὴς ἀναβολὴ τῆς παροχῆς ὀφφικίων λόγῳ χάριτος ἀπὸ πολλοῦ παρῆλθε, ἀποφασίζεται ὅπως ἀκυρούμενη αὕτη, δίδονται ὀφφίκια καὶ εὐεργετήματα λόγῳ χάριτος εἰς Κρήτην καὶ εἰς πρόσωπα ἀντάξια χάριτος. Ἐξαιροῦνται τὰ ὀφφίκια τῶν δικαστῶν, τῆς νυκτός, τῶν δικαστῶν Κρήτης, τῶν ταμιῶν, τῶν κομμερκιαρίων Κρήτης καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τῶν ὁποίων οἱ ὀφφικιοῦχοι ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας. Τὰ λόγῳ χάριτος διδόμενα ὀφφίκια θὰ δίδονται ὑπὸ τῶν 5 συμβούλων Βενετίας, τῶν τριῶν προέδρων τῶν τεσσαράκοντα καὶ τῶν δύο τρίτων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας. 1381, Ὀκτωβρίου 3.

Fo166to Millesimo trecentesimo LXXXI, die tercio Octobris.

Capta.—Quia iam magno tempore elapso expirauit terminus V annorum partis et stricture officiorum et beneficiorum insule Crete, et iustum et pium sit compati multis nobilibus et ciuibus, et fidelibus nostris qui optime se gesserunt in factis nostris in possendo eis dare per gratiam de dictis officijs, ut possint se substinere cum eorum familijs ad honorem nostri Dominij; uadit pars, quod pars et strictura predicta alias capta, ut dictum est, reuocetur, ut possit fieri gratia de dictis officijs et beneficijs insule predicte personis, que meruerint, et sint digne gratia et subuentione nostra; cum conditione, quod domini de Nocte, judices Crete, camerarij et comerclarij Crete et omnes alij, qui sunt soliti fieri in nostro Maiori Consilio, fiant in Maiori Consilio cum condictionibus contentis in dicta parte, alias capta; et debeant ipsa officia et beneficia dicte insule, que dabuntur per gratiam dari cum consilijs terre, scilicet per V consiliarios, tria capita de XL, et duas partes Maiori Consilij. Et si consilium uel capitulare est contra sit reuocatum quantum in hoc.

Capta in consilio de XL ubi, fuerunt de parte 32—non sinceri 1—de non 2.

In Maiori Consilio de parte omnes alij. De non 22. Non sinceri 14.

22

Σημείωσις : 1382.

Οἱ ἐπιφοιτήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐμπνευσθέντες 41 καὶ ἀναγραφόμενοι ἐν περιθωρίῳ ἐξελέξαντο

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δόγην Βενετίας τὸν Γαληνότατον καὶ Ἐξοχώτατον Κύριον Κύριον Ἀντώνιον Βενιέρην Καπετάνον Κρήτης τὴν εὐτυχῆ ἡμέραν 21 Ὀκτωβρίου περὶ ὥραν εἰκοστὴν δευτέραν (4 μ. μ.).

Nota : 1382.

Ultrascripti XLI, Spiritus Sancti gracia inspirati, elegerunt in Ducem Venetiarum Serenissimum et Excellentissimum Dominum Dominum Antonium Venerio, die XXI mensis Octobris, circa horam uigesimam secundam, felicissimam, existentem capitaneum Crete.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

1. Ἡ ἔννοια τῆς ἀποφάσεως ταύτης εἶναι εὐεξήγητος. Οἱ ἐν Βενετίᾳ παρεπιδημοῦντες, ἐκ τῶν Βενετικῶν κτήσεων εὐγενεῖς δι' ὑποθέσεις των ἢ δι' ἄλλας αἰτίας, ἐφρόντιζον σὺν τοῖς ἄλλοις νὰ λάβωσι διορισμόν τινα, λόγῳ χάριτος εἰς θέσιν ὀφφικίου τινὸς τοῦ τόπου των. Τὸ τοιοῦτον δὲν ἦτο δύσκολον νὰ κατορθωθῇ, διότι οἱ Βενετοὶ ἀνέκαθεν ἐκολάκευον τοὺς προύχοντας τῶν κτήσεων, ἵνα εἶναι πιστοὶ εἰς τὴν Βενετικὴν κυριαρχίαν. Οἱ εὐγενεῖς ὅμως οὗτοι λαμβάνοντες τὸν διορισμὸν δὲν ἀνεχώρουν ἀμέσως ἐκ Βενετίας, ὅπως ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντα αὐτῶν, ἀλλὰ περέμενον αὐτόθι μέχρι διεκπεραιώσεως τῶν ἰδιωτικῶν των ὑποθέσεων. Οὕτω ὁ χρόνος παρήρχετο, συγχρόνως δὲ ἐξηντλεῖτο καὶ ἡ θητεία τοῦ ὀφφικίου των, ὁπότε παρουσιάζετο ἐν Βενετίᾳ ἕτερος εὐγενὴς αἰτούμενος νὰ διορισθῇ εἰς τὸ αὐτὸ ὀφφίκιον τοῦ ὁποίου ἡ θητεία ἔληξεν. Ἡ Βενετικὴ καγκελλαρία λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὸ γεγονὸς τοῦτο καὶ μόνον, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ ἂν ὁ ὀφφικιοῦχος τοῦ ὁποίου ἡ θητεία ἔληγεν ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του, διώριζε τὸν ἕτερον τοῦτον.

Συνέβαινε λοιπὸν νὰ παρουσιάζονται εἰς τὸν ρέκτορα τοῦ τόπου ἔνθα τὸ ὀφφίκιον δύο, διεκδικοῦντες τὸ αὐτὸ ὀφφίκιον καὶ ἔχοντες ἐν τάξει τὸν διορισμόν των λόγῳ χάριτος. Διὰ τὸν ρέκτορα ἡ ἀπαίτησις ἀμφοτέρων ἦτο νόμιμος, διότι οὐδεὶς νόμος προέβλεπε τὴν περίπτωσιν ταύτην.

Διὰ τῆς ἐν λόγῳ λοιπὸν ἀποφάσεως τὸ Μεῖζον Συμβούλιον, ἠθέλησε νὰ διορθώσῃ τὸ ἄτοπον τῆς περιπτώσεως ταύτης, καὶ ἐθέσπισεν ὅτι διορισμοὶ ὀφφικιούχων λόγῳ χάριτος δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψει ὑπὸ τοῦ ρέκτορος μετὰ παρέλευσιν ἔτους, ὅτι ὁ διορισμὸς παντὸς ὀφφικιούχου, λόγῳ χάριτος, θὰ ἀνηγγέλετο εἰς τὸν ρέκτορα, καὶ συγχρόνως ὁ διοριζόμενος ὤφειλε νὰ παρουσιάσῃ τὸν διορισμόν του.

5. Πρὸς διόρθωσιν τοῦ ἀνωτέρω ἀτόπου θὰ ἦτο εὔκολον, νὰ θεσπισθῇ ὅτι, οἱ λόγῳ χάριτος διοριζόμενοι ὀφφικιούχοι, ὤφειλον νὰ εὑρίσκωνται κατὰ τὸν διορισμόν των εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ὀφφικίου, ἀλλὰ τότε ἄλλο ἄτοπον σοβαρώτερον ἐλάμβανε χώραν. Διὰ διαφόρων πλαγίων μέσων διωρίζοντο διάφοροι ἀνίκανοι καὶ ἀκατάλληλοι. Τοῦτο φαίνεται ὅτι ἠδύνατο νὰ γίνῃ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δηλαδὴ ἡ Αὐθεντία ἀδιαφόρως ἠδύνατο νὰ ἀπονέμῃ λόγῳ χάριτος ὀφφίκια, εἰς πρόσωπα εἴτε ἐν Βενετίᾳ εὑρισκόμενα εἴτε ἀλλαχοῦ. Κατὰ γενικὸν σχεδὸν κανόνα ὅμως φαίνεται, ὅτι τὰ ἐκτὸς Βενετίας διοριζόμενα πρόσωπα ἦσαν ἀκατάλληλα, διὰ τοῦτο ἀφ' οὗ ἐξησφαλίσθη διὰ τῆς ἀποφάσεως ὑπ' ἀριθ. 1.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁ διορισμὸς ἑνὸς μόνου διὰ τὸ αὐτὸ ὀφφίκιον εὑρισκομένου ἐν Βενετίᾳ, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 5 ἀπηγορεύθη ὁ διορισμὸς προσώπων μὴ εὑρισκομένων ἐν Βενετίᾳ, καὶ τοῦτο ὅπως ταῦτα ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς αὐθεντίας πρὸ τοῦ διορισμοῦ των.

6. Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ἐπανέρχεται ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς διὰ πλειστηριασμοῦ μισθώσεως τῶν κτημάτων τῆς κοινότητος, ὅπως ἐμποδίσῃ ἄλλου εἴδους κατάχρησιν, τὸν ἐκπεσμὸν τοῦ συμφωνηθέντος μισθώματος. Ὅπως ἀναγκασθῇ τὸ Μεῖζον Συμβούλιον νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀπαγορευτικὴν ταύτην ἀπόφασιν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἡ κατάχρησις αὕτη ἐλάμβανε χώραν ἐν μεγάλῃ κλίμακι.

8. 22. Αἱ ἀποφάσεις αὗται πραγματεύονται περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Δόγη Λαυρεντίου Κέλσου καὶ Ἀντωνίου Βενιέρη. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι οὗτοι εὑρίσκοντο ἐν ὑπηρεσίᾳ ὁ μὲν ὡς Καπετάνος τοῦ στόλου τῆς Ἀδριατικῆς, ὁ δὲ ὡς Καπετάνος τῆς Κρήτης. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι οἱ ἐκλεγόμενοι Δόγαι ἀπήλαυον κυρίως τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ λαοῦ καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τῶν εὐγενῶν. Κατ' ἀκολουθίαν δέον νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ σημασία τὴν ὁποίαν ἀπέδιδον οἱ Βενετοὶ διὰ τὰς ἐν Ἀνατολῇ κτήσεις, ἀφ' οὗ ὡς καπετάνοι διωρίζοντο οἱ ἄριστοι τῶν πολιτῶν.

9. Ὁ διορισμὸς ἐπιθεωρητῶν καπιτουλαρίων καὶ ἐντολῶν ρεκτόρων καὶ ὀφφικιούχων τῶν κτήσεων τῆς Βενετίας ἐν Ἀνατολῇ, σημαίνει ὅτι πλεῖσται παραβάσεις ἐγένοντο καὶ πλεῖσται καταχρήσεις ἐνηργοῦντο εἰς βάρος τῶν ὑπηκόων. Ἡ ἀναδρομικὴ ἰσχὺς τῆς ἀνακρίσεως ἀποδεικνύει ὅτι ἀπὸ μακροῦ χρόνου κατηγγέλλοντο πράξεις ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὸ ἀξίωμα τῶν ρεκτόρων.

10. Ἡ ἀνταμοιβὴ τοῦ κονδοτιέρου Λουκίνου τοῦ Βερμίου, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν κατὰ ξηρὰν δυνάμεων τῶν Βενετῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπεστάλησαν εἰς Κρήτην πρὸς καταστολὴν τῆς ἀποστασίας τοῦ 1363 εἶναι μετὰ τῶν ἀποφάσεων 11, 13, 14 ἐκ τῶν ἐλαχίστων ἀποφάσεων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου τῆς Βενετίας, εἰς τὰς ὁποίας ἀναφέρεται ἡ ἀποστασία αὕτη. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἐνήργει δικτατορικῶς χωρὶς νὰ δίδῃ λόγον ὄχι μόνον εἰς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον, ἀλλὰ ὡς μοὶ προκύπτει, οὐδὲ εἰς τὴν Γερουσίαν. Μόνον δὲ προκειμένου περὶ ἀνταμοιβῆς ἐζητεῖτο ἡ ψῆφος τοῦ Μείζονος Συμβουλίου.

12. Ἡ διαχείρισις τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων, ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον ἰδιαζούσης μερίμνης ἐκ μέρους τῆς Βενετικῆς πολιτείας, ἀφ' οὗ ἐξελέγοντο εἰδικῶς εἴκοσι Γερουσιασταὶ πρὸς τὸν ἀποκλειστικὸν τοῦτον σκοπόν, ὡς ὑπεράριθμοι.

15. Ἡ ἀνωτέρω ἐκδοχὴ τοῦ σχολίου τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 9 ἀποφάσεως, ὅτι ὁ διορισμὸς τῶν 3 ἐπιθεωρητῶν τῶν καπιτουλαρίων τῶν ρεκτόρων σκοπὸν εἶχε τὴν προστασίαν κυρίως τῶν ὑποτελῶν, τοὺς ὁποίους ποικιλλοτρόπως ἐξεμεταλλεύοντο οἱ ρέκτορες οὗτοι, ἐπιβεβαιοῦται διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἐν τῇ ὁποίᾳ σαφῶς ὁρίζονται τὰ καθήκοντα τῶν ἀποστελλομένων τριῶν τούτων ἐπιθεωρητῶν. Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀποδεικνύουσι τὴν αὐστηρότητα μετὰ τῆς ὁποίας ἤθελον κριθῇ οἱ καταχρώμενοι τῆς ἐξουσίας των ρέκτορες. Φαίνεται ὅμως ὅτι αἱ κατὰ τῶν ὑπηκόων τῆς Βενετίας γενόμεναι πιέσεις ἦσαν τυραννικώταται, τοὐλάχιστον ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ των. Διότι διὰ μὲν τὴν Κρήτην διατάσσονται οἱ ἐπιθεωρηταὶ οὗτοι νὰ ἀνακρίνωσι τοὺς παθόντας ἐκβιασμούς, καταβολὰς παρανόμων βαρῶν, βιαιότητας ἢ ἄλλα κακά, ἀπὸ τοῦ 1365, ὅτε ἡ νῆσος ἀνεκτήθη ἐκ τῆς ἀποστασίας τῶν εὐγενῶν. Διὰ δὲ τὴν Κορώνην, Μεθώνην, Εὔβοιαν καὶ Πτελεὸν[1] διατάσσονται νὰ προσκαλέσωσιν, ὅπως παρουσιασθῶσιν ἐνώπιον αὐτῶν οἱ παθόντες καὶ νὰ

[1] Πτελεὸς=Phetelei. Παραθαλάσσιος πόλις ἀριστερᾷ τῷ εἰσπλέοντι τὸν Παγασητικόν. Οἱ Βενετοὶ κατέλαβον τὴν Θεσσαλικὴν ταύτην πόλιν τῷ 1318, μετὰ τὸν θάνατον Ἰωάννου Β', τελευταίου δεσπότου τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Ἀγγέλων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καταγγείλωσι διὰ μαρτύρων, δι' ἀποδείξεων καὶ δι' ἀντιγνωμίας ὅσα ὑπέστησαν ἀπὸ 10ετίας. Ἀφ' οὗ δὲ καταγράψωσι πάντα ταῦτα ἐν τάξει, νὰ τηρήσωσι τὴν μέθοδον τὴν ὁποίαν τηροῦσι, προκειμένου περὶ ἀνακρίσεως, οἱ ἀβογαδόροι τῆς Κοινότητος Βενετίας. Μετὰ τὴν ἐπάνοδόν των εἰς Βενετίαν, τάσσεται εἰς αὐτοὺς προθεσμία δύο μηνῶν, ὅπως ὑποβάλλωσι τὰς δικογραφίας εἰς τὰ οἰκεῖα συμβούλια, κτλ.

20. Τὰ καθήκοντα τῶν Βενετῶν εὐγενῶν ἦσαν πολλαπλᾶ καὶ βαρύτατα ἐπιφέροντα μεγάλας εὐθύνας, χωρὶς νὰ ἔχωσι δικαίωμα νὰ ἀποφεύγωσι ταῦτα, παραιτούμενοι. Διὰ τοῦτο τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ἐκανόνιζε ποῖα ὀφφίκια ἦσαν ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐνασχόλησιν τῶν εὐγενῶν. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχήν, ἣν διανύομεν διὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, τὸ κύριον ἐπάγγελμα τῶν εὐγενῶν Βενετῶν ἦτο τὸ ἐμπόριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐβασίζετο καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς μικρᾶς πολιτείας. Εἶναι δὲ ἀνεγνωρισμένον ἱστορικῶς ὅτι ἀφ' ἧς οἱ Βενετοὶ εὐγενεῖς ἠθέλησαν νὰ μιμηθῶσι τοὺς ὁμοταξίους των τῆς λοιπῆς Εὐρώπης καὶ νὰ διάγωσιν ἐν χλιδῇ εἰς τὰς λαμπρὰς ἐπαύλεις των, ἡ Βενετία ἔπαυσε νὰ ἀποδίδῃ τὸ πλῆθος τῶν ναυάρχων, πολιτευτῶν, καὶ διπλωματῶν, οἵτινες μέχρι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος διετήρησαν τὴν πολιτείαν ἐν μεγίστῃ ἀκμῇ. Ἐννοεῖται ὅτι καὶ πλεῖστοι ἄλλοι λόγοι συνετέλεσαν εἰς τὴν προϊοῦσαν παρακμὴν τῆς Βενετίας, κυρίως δὲ ἡ ὑπέρμετρος αὔξησις τῆς Τουρκικῆς δυνάμεως μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

21. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραταθῇ ἡ ἀναστολὴ τῆς παραχωρήσεως ὀφφικίων, λόγῳ χάριτος, διότι μόνον διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἡ Βενετία ἠδύνατο ἀσφαλῶς νὰ βασίζηται ἐπὶ προσώπων τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν ἀφοσιωμένα εἰς τὴν κυριαρχίαν. Ἡ παροχὴ χαρίτων ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν καὶ εἶναι τὸ ἀποτελεσματικώτερον μέσον εἰς τὰς κυβερνήσεις, ὅπως ἔχωσιν ἀφοσιωμένους ὀπαδούς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER LEONA

Maioris Consilii

1384–1415

1

Ὁ μέλλων νῦν νὰ ἐκλεγῇ δοὺξ Κρήτης, ἐκλεγήσεται διὰ τεσσάρων ψηφοφοριῶν. Θὰ θεωρεῖται δὲ ἐπιτυχὼν ὁ λαμβάνων πλέον τοῦ ἡμίσεως τῶν ψήφων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1384, Δεκεμβρίου 4.

2

Λόγῳ τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσέφερεν πρὸς τὴν Δουκικὴν αὐθεντίαν ὁ Μᾶρκος Μπέτος κατὰ τὴν Κρητικὴν ἀποστασίαν, ἤτοι: 1ον διότι ἀπέκρυψεν εἰς τὴν οἰκίαν του τὴν σύζυγον τοῦ ποτὲ Βίκτωρος Πιζάνη μετὰ τῆς οἰκογενείας της. 2ον διότι τοὺς ἀδελφοὺς Πιζάνη, Βίκτωρα, Μπερτούτζιον καὶ Φίλιππον καὶ τὸν Φραγκῖσκον Βενιέρην πολλαχῶς ἐβοήθησεν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ἣν ἦσαν φυλακισμένοι. 3ον διότι ὁ εἰρημένος Μᾶρκος ἕνεκα τῆς διαγωγῆς του ταύτης, κατεδιώχθη ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν καὶ ὑπέστη πλείστας ζημίας, ἔτι δὲ συνελήφθη καὶ ἐκλείσθη ἐν φυλακῇ καὶ ὡς γνωστὸν διέτρεξε κίνδυνον ἡ ζωή του. Διὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἡ Δουκικὴ καλοκαγαθία, ἥτις πάντοτε βραβεύει τοὺς πιστοὺς πολίτας, οἱ ὁποῖοι πρὸς δόξαν αὐτῆς κινδυνεύουσι πρὸ πάντων δὲ ὅταν λόγῳ τῶν περιστάσεων ἔχει ἀνάγκην αὐτῶν. Ἀποφασίζεται νὰ ἀπονεμηθῇ αὐτῷ ἡ προεδρεία τῶν δικηγόρων Χάνδακος ἐπὶ πενταετίαν, ἀκυρούμενων τῶν ἀπαγορευτικῶν διατάξεων παροχῆς χαρίτων. Τὴν θέσιν ταύτην κατεῖχε πολλάκις ὁ εἰρημένος Μᾶρκος καὶ ὑπηρέτησεν ἀξιεπαίνως ὡς δύνανται νὰ πληροφορήσωσιν οἱ ὑπηρετήσαντες ρέκτορες Χάνδακος, 1388, Μαΐου 3.

Fo 19to Millesimo trecentesimo LXXXVIII, die III Maij. 1

Capta. Cum prouidus uir Marcus Betho habitator Candide, fidelissimus Ducalis Dominij, tempore rebellionis Crete, postpositis omnibus periculis persone, multa opera laudabilia fecerit pro honore et bono statu Ducalis Dominij; uidelicet, quia per totum tempus dicte rebellionis reduxit et tenuit in domum suam uxorem 5 condam domini Victoris Pisani, cum tota sua familia; et ultra hoc dicto domino Victori, ser Bertuccio et ser Filippo Pisani fratribus, ac ser Francisco Venerio

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

condam ser Beleti, tunc carceratis in Candida, manifeste et occulte multam subventionem fecit et pluribus aliis nobilibus Veneciarum carceratis, informando eos de omnibus tractatibus et malis dispositionibus rebellium, quos idem Marcus poterat persentire, propter quod rebelles predicti, contra ipsum Marcum plurimum indignati, ad furorem irruerunt domum eiusdem Marci depredantes et expoliantes illam omnibus bonis suis et ipsum captiuum carceribus includentes, ita quod in manifesto mortis periculo fuit sicut notissimum est. Et quia ducalis benignitas semper consueuit premiare ciues et fideles suos, qui in eius honoribus feruentissime se gesserunt, et maxime quando necessitas urget eos; uadit pars, quod in tantum reuocetur strictura officiorum Crete, quod dicto Marco Betho, qui tam propter casum rebellionis predicte ad strictam conditionem deductus est, quam propter alia accidentia sibi occursa, possit fieri gratia de capite aduocatoris in Candida per quinque annos, sicut factum fuit alijs, in quo offitio sepius idem Marcus fuit et laudabiliter se gessit prout per rectores qui in Candida fuerunt, poterit informari.

3

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν καπετάνον Κρήτης Λουδοβῖκον Μοροζίνην νὰ ἐπανέλθῃ ἐν Βενετίᾳ, πρὸ τῆς μεταβάσεως εἰς Κρήτην τοῦ διαδόχου του, ἕνεκα τῶν πολλῶν καὶ ριψοκινδύνων ἐμπορικῶν του ὑποθέσεων, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦσι τὴν παρουσίαν του ἐν Βενετίᾳ. Προσωρινῶς τὰ καθήκοντα τοῦ καπετάνου ἀνατίθενται εἰς τὸν δοῦκα τῆς Κρήτης, 1383, Νοεμβρίου 22.

4

Προκειμένης ἐκλογῆς καγκελλαρίου Κρήτης, ἀντὶ τοῦ ἀποβιώσαντος Δομινίκου Γριμάνη, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ πρότασις ἐὰν οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν θέσιν ταύτην ληφθῶσι μόνον ἐκ τῶν νοταρίων τῆς μείζονος Καγκελλαρίας Βενετίας ἢ ἐκ τούτων καὶ ἐξ ἄλλων ἐκτὸς αὐτῆς. Ἕνεκα τῆς παρουσιασθείσης ἰσοψηφίας, μεταξὺ τῶν συμβούλων Βενετίας, ἡ ἀπόφασις ἀνετέθη εἰς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας, ὅπερ ἀπεφάσισε νὰ λαμβάνωνται οἱ ὑποψήφιοι ἔκ τε τῆς μείζονος Καγκελλαρίας τῆς Βενετίας καὶ ἀλλαχόθεν. Ἔπεται ὅμως ἀπόφασις τοῦ ἰδίου συμβουλίου τῆς 11 Φεβρουαρίου 1358, δι' ἧς καθωρίσθη, ὅπως οἱ ὑποψήφιοι καγκελλάριοι Μεθώνης καὶ Κορώνης λαμβάνονται μόνον ἐκ τῶν νοταρίων τῆς μείζονος καγκελλαρίας Βενετίας. 1388, Δεκεμβρίου 27.

F° 24r Millesimo trecentesimo LXXXVIII, die XXVII Decembris.

Capta. Cum fieri deberet cancellarius Crete loco sapientis uiri ser Dominici Grimani defuncti, olim ibi cancellarij; et ad probam dicte cancellarie essent scripti de notarijs curie maioris, et de alijs de extra cancellariam, et de insula Crete, et de alijs Venetis et ciuibus nostris, et dubium motum fuerit dicentibus et allegantibus aliquibus, quod non debebant poni, ad dictam probam, nisi de notarijs curie maioris uigore unius determinationis, infrascripte, facte alias per quatuor consiliarios MCCCLVII mensis Februarij die XI°; et aliquibus dicentibus

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

quod ad dictam probam scribi et poni poterant, et de notarijs curie maioris, et de aliis de extra curiam, sicut semper observatum fuit a dicto tempore usque ad presens; et consiliarij Veneciarum repererint se in duabus opinionibus; uidelicet tres de una opinione, et tres de una alia, finaliter dicti consiliarij in modum declarationis et secundum formam sui capitularis posuerunt partes siue declarationes infrascriptas in Maiori Consilio, uidelicet.

Prima. Ser Jacobi Delfino militis, Ser Bernardi Mauroceno, Ser Francisci Cornario. } Consiliariorum

Quod ad dictam probam scribi poni debeant solum de notarijs curie maioris secundum formam dicte determinationis—79.

Alia. aliorum trium consiliariorum uidelicet

Ser Danielis Bragadino, Ser Johannis Miani et, Ser Antonij Mauro } Consiliariorum

Capta quod ad dictam probam ponantur et poni debeant de notarijs curie maioris et de alijs de extra, sicut in omnibus cancellarijs fuit obseruatum, usque nunc—428—Non sinceri 23—Tenor determinationis alias facte per quatuor consiliarios 1357 die XI° mensis Februarij (M.V.) Reuocata ut patet supra.

Cum deberet fieri cancellarius Coroni et Molhoni, et dubium fieret, si ad probam poni deberent solum de notarijs curie maioris an poni possent de notarijs dicte curie et de alijs locis, dicentibus aliquibus, quod postquam reperiebantur notarij curie maioris, qui ire uolebant, debebant ipsi et non alij poni ad probam, tum pro honore dicte curie, tum ex consuetudine hactenus obseruata, determinatum et diffinitum fuit per Dominum et quatuor consiliarios pro casu presenti et futuris, quod ad dictam probam solum poni debeant notarij curie et non alij, postquam reperitur de notarijs curie qui uolunt esse.

5

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου Κυθήρων, τρόπος ἐκλογῆς, θητεία καὶ μισθὸς αὐτοῦ, ὅστις θέλει καταβάλλεσθαι ἐκ τοῦ ταμείου Κρήτης. 1389, Φεβρουαρίου 14.

F° 25r Millesimo trecentesimo LXXXVIII, die XIIII Februarij (M.V.).

Capta. Cum iam bono tempore fuerit consultum de faciendo castellanum castri Cederici per electionem in Maiori Consilio, quia ille locus est bonus et multum dexter et utilis nostro Dominio; uadit pars pro multis bonis respectibus, quod de cetero fieri debeat unus castellanus dicti loci Cederici per duas manus electionum in Maiori Consilio, qui uadant unus per medium alterius, sicut seruatur

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

de alijs rectoribus. Qui castellanus sit per duos annos et tantum plus quantum eius successor illuc applicuerit. Et teneatur respondere ad terminum, quem habent alij rectores de extra Culphum.

Et debeat iste castellanus habere de salario yperpera quingenta de Candida in anno et ratione anni, tenendo duos famulos ad suum salarium et expensas. Et debeat recipere salarium suum in partibus Candide, de camera Crete secundum usum. Verum ut possit se fulcire rebus necessarijs et opportunis debeat habere solutionem hic in Venecijs, ante recessum suum de medio anno.

6

Περὶ ἐκλογῆς Δουκὸς Κρήτης διὰ τεσσάρων ψηφοφοριῶν. Διορίζεται ὁ λαμβάνων περισσοτέρας ψήφους ἐπὶ πλέον τοῦ ἡμίσεως. 1389, Ἀπριλίου 4.

7

Ὁ Δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης καθιεροῦνται ὡς ἐφετεῖον Κυθήρων πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἐχόντων ὑποθέσεις μετὰ τοῦ Καστελλάνου Κυθήρων. Λἱ ἐφεσιβαλλόμεναι ἀποφάσεις τοῦ Καστελλάνου Κυθήρων, ἀκροῶνται ὑπὸ τοῦ Δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης, οἵτινες πρὸς τοῦτο διατάσσονται νὰ δικάζωσι κατὰ πλειοψηφίαν, ὡς ἂν ἐπρόκειτο περὶ ἐφέσεως ἀποφάσεων τῶν δικαστῶν Κρήτης. Πρὸς τοῦτο ὁ καστελλάνος Κυθήρων θὰ παραμένῃ ἐπὶ ἕνα μῆνα ἐν Χάνδακι, ὁπότε θὰ μισθοδοτεῖται, δὲν θὰ δύναται ὅμως νὰ ἔχῃ μεθ' ἑαυτοῦ, τὴν οἰκογένειάν του. 1390, Μαΐου 29.

Fo 37to Millesimo trecentesimo LXXXX, Indictione XIIIa, die XXVIIII Maij.

Capta. Quod pro aleuiatione personarum habentium agere coram castellano Cederici; uadat pars quod omnes uolentes conqueri, seu reputantes se aggrauatos de sententijs et terminationibus, que late fuerunt per castellanum Cederici, possint et debeant audiri per Ducham et consiliarios Crete, quibus committatur quod debeant ipsas appellationes et determinationes audire et determinare, sicut eis uel maiori parti uidebitur, sicut seruatur de sententijs et terminationibus judicum Crete. Qui quidem castellanus in suo recessu teneatur stare uno mense in Candida pro isto facto, habendo salarium suum pro dicto mense, sed non teneatur tenere familiam pro ipso mense. Et si consilium etc.

8

Ὑποψήφιοι διὰ τὴν καγκελλαρίαν Χανίων ἀντὶ τοῦ Μάρκου Βασσάλου πρώην καγκελλαρίου αὐτόθι. 1391 Ἰουλίου 16.

Ἀντώνιος De Utino νοτάριος τοῦ δικαστικοῦ Ρεθύμνου, ἐκλεγεὶς καγκελλάριος ὑπὸ τοῦ ρέκτορος Χανίων. 55.

Μᾶρκος Florauante νοτάριος τοῦ δικαστηρίου Χανίων. 130—327.

Ἰωάννης Morgano Καγκελλάριος Ρεθύμνου 277—180.

Πέτρος Conte. Καγκελλάριος τοῦ ταμείου Κρήτης 415—42.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

9

Ὁ Καστελλάνος ρέκτωρ Κυθήρων τοῦ λοιποῦ δὲν θὰ ἐκλέγηται ἐν Βενετίᾳ, ἀλλὰ ὑπὸ τῆς διοικήσεως Κρήτης, ὡς ἐγένετο κατὰ τὸ παρελθόν. Πρὸς τοῦτο διατάσσεται ἡ διοίκησις Κρήτης νὰ ἀποστείλῃ ρέκτορα ἢ καστελλάνον εἰς Κύθηρα. Ἀκολουθοῦσιν αἱ ὁδηγίαι διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσώπου καὶ τὴν μισθοδοσίαν του. Αἱ ἐφέσεις τῶν ἀποφάσεων θὰ ἐφεσιβάλλονται ἐν Κρήτῃ. 1393, Ἰουνίου 3.

Fo 65r Millesimo trecentesimo LXXXXIII, die IIJo Junij.

Quia, considerata conditione insule nostre Cederici, non est opus ut dominatio nostra habeat laborem in mittendo rectorem de Venecijs ad dictam insulam, sed bonum et comodum fidelium nostrorum insule predicte, multis modis, et causis est, quod mittatur rector ad dictum locum per regimen nostrum Crete, sed quod consuetum erat mittere et seruare in temporibus elapsis; uadit pars, quod scribatur et mandetur regimini nostro Crete, quod decetero debeat prouidere de rectore siue castellano mittendo ad dictam insulam Cederici. Verum ut mittatur persona sufficiens et bona debeat rector mittendus esse de nostris nobilibus, nostri Maioris Consilij, qui eligatur per collegium Crete deputatum ad eligendum supracomitos nostros Culphy et sit cum illo salario, modis et conditionibus quibus erat ille, qui mittebatur ante quam mitteremus rectorem nostrum de Venecijs, et addantur ei yperpera quinquaginta de pluri de salario ut reperiatur persona sufficiens. Et ut fideles nostri predicte insule non grauentur ultra debitum rationis, ordinetur quod si aliquis uoluerit se conqueri de aliqua sententia, seu actu facto per castellanum, qui erit per tempora, habeat recursum ad regimen nostrum Crete, per quod audiantur et expediantur eorum querele, sicut audiunt et diffiniunt alias querelas sibi commissas. Et similiter seruetur pro rectore nostro, quem misimus de Venecijs, si aliquis de eo uoluerit conqueri, quod habeat recursum ad regimen nostrum Crete, sicut superius dictum est.

10

Συμπλήρωσις τῆς ὑπ' ἀριθ. 7 ἀποφάσεως περὶ ἐφέσεων τῶν ἀποφάσεων τοῦ καστελλάνου Κυθήρων τῆς 29 Μαρτίου 1390. 1393, Ἰουλίου 13.

Fo 65to Millesimo trecentesimo LXXXXIII, Indictione prima, die XIIJo mensis Julij.

Capta.—Quod addatur parti capte in Maiori Consilio die XXVIIII Maij 1390 pro castellano Cederici, ut debeat stare in Candida per unum mensem, ad hoc, quod si aliqui uolent conqueri de eo pro sententijs et terminationibus, que late forent per eum, que possint et debeant audiri per Ducam et consiliarios Crete etc. Quod similiter committatur dictis Duche et consiliarijs, quod debeant audire omnes illos qui uolent conqueri de dicto castellano, de condemnationibus pecuniarijs factis per eum, et super eis facere et terminare pro ut, eis uel maiori parti eorum

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

uidebitur esse justum. Non possendo dictum castellanum retineri in Candida ultra unum mensem cum dimidio occasionibus suprascriptis, habendo salarium suum pro illo mense cum dimidio, sicut in illa parte distinctius continetur.

11

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Γουλιέλμον Κουερῖνον νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν, ὡς δοὺξ Κρήτης, παρὰ τὴν συγγένειάν του μετὰ τοῦ Παύλου Κουερίνου, ρέκτορος Ρεθύμνου. Ὡς γνωστὸν δὲν ἐπετρέπετο ὁ Δοὺξ νὰ συγγενεύῃ μετὰ τῶν ρεκτόρων τῆς Κρήτης. Ὁ Παῦλος Κουερίνης ὅμως ἐπρόκειτο νὰ φύγῃ διότι ἔληγε ἡ θητεία του. 1397, Ἰουλίου 5.

F°95r Millesimo trecentesimo LXXXXVII, die V Julij.

Capta. Cum uir nobilis ser Guilielmus Quirino sit iturus de nostro mandato Ducha Crete, et uir nobilis ser Paulus Quirino sit ad presens rector Rethimi, et quia de aliqua consuetudine et etiam per terminationem ducalis Dominij seruatum sit, quod nec Ducha Crete, nec consiliarij possint esse de una domo cum alijs rectoribus insule, et ipse ser Guilielmus sit pro intrando regimine, ante complementum regiminis dicti ser Pauli Quirino, quia ser Franchus Chaucho successor suus non est iturus directe Rethimum, sed est pro eundo primo in Candidam pro aliquibus suis negocijs; uadit pars quod ipse ser Guilielmus possit et debeat intrare regimen suum predictum statim cum applicuerit Candidam, non obstante quod idem ser Paulus nondum exiuerit de Regimine.

12

Εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων, παρετηρήθη ὅτι πολλάκις κωλυομένου ἑνὸς τῶν τριῶν συνεδριάζουσιν οἱ ἄλλοι δύο. Ἐπειδὴ τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Συμβουλίου, ἀποφασίζεται, ὅπως ἐὰν ἡ ἀπουσία ἑνὸς τῶν τριῶν ἤθελε παραταθῇ πέραν τῶν ὀκτὼ ἡμερῶν, νὰ ἐκλέγηται διὰ κλήρου, ὡς ἀντικαταστάτης, εἷς τῶν ταμιῶν. Ἐὰν ἀπουσιάζῃ ὁ δούξ, ἀντικαταστάτης αὐτοῦ θὰ εἶναι ὁ ἀρχαιότερος τῶν συμβούλων. 1398, Δεκεμβρίου 29.

F° 100r Millesimo trecentesimo LXXXXVIII, die XXVIIII Decembris.

Capta. Cum aliquando occurrat, quod ducha noster Crete seu consiliarij, uel propter infirmitatem uel aliam causam non sedeant omnes tres ad bancham, et duo eorum exerceant regimen, et considerato quanto ponderis est dictum regimen, necessarium sit prouidere quod stet semper fulcitum in numero constituto per terram; uadit pars quod si Ducha Crete, uel aliquis ex consiliarijs steterit, uel propter infirmitatem, uel aliam causam, quod non ueniat ad exercendum regimen per octo dies continuos, quod statim debeat prohici unus ex camerarijs per texeram ut mittet ad regimen; ita quod semper sint ibi tres sicut esse debent, et quando aliquis camerarius intraret, quia ducha deficeret, quod maior consiliarius

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

sit uiceducha ut est iustum. Et hec addantur in commissionibus Duche et consiliariorum Crete et camerariorum Crete. Et si consilium etc.

13

Περὶ τῶν ὀφειλετῶν, οἵτινες διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν φυλάκισιν φεύγουσιν ἐκ Κρήτης. Ἐπειδὴ πολλοὶ τούτων καταφεύγουσιν εἰς τοὺς Τοὺρκους ἐπιβαίνοντες ἐπὶ τῶν πλοίων των, τὰ ὁποῖα προορισμὸν ἔχουσι νὰ ἐπιδράμωσι κατὰ χριστιανικῶν χωρῶν καὶ ἰδιαιτέρως Βενετικῶν, χρησιμεύουσιν ὡς ὁδηγοί, λαμβάνεται μέριμνα, ὅπως δυνηθῶσι νὰ ἐπανέλθωσι παρεχομένων εὐκολιῶν διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων. Αἱ εὐκολίαι αὗται λεπτομερῶς ἐπεξηγοῦνται ἐν τῇ ἀποφάσει. Ἐξαιροῦνται τὰ πρὸς τὸ δημόσιον χρέη. 1400, Ἰουνίου 1.

Fº 106r Millesimo quatricentesimo. Indictione VIII, die primo Junij.

Capta.—Cum de fidelibus nostre insule Crete pro debitis tam Comunis, quam specialium personarum sint extra dictam insulam, in magno numero qui quia omnino sunt impotentes ad soluendum suis creditoribus, nec sperant posse reuerti, disperduntur, et maior pars eorum se reduxit ad terras et loca Turchorum, ascendendo super galeis et nauigijs dictorum Turchorum, uenientium ad damna locorum Christianorum, et maxime nostrorum, quia sunt informati de portubus et locis nostris, et si unquam fuit tempus prouidendi super hoc, est ad presens, consideratis conditionibus dictarum partium; uadit pars, cum super simili facto prouisum sit, etiam in Venecijs, et commissum prouisoribus Communis, quod scribatur et mandetur Duche et consiliarijs Crete et quilibet ex rectoribus dicte nostre insule Crete, quod debeant facere publice proclamari in locis solitis regiminum sibi commissorum, quod quilibet fidelis noster de insula Crete, debitor tam Communis quam specialium personarum, qui occasione predicta steterint extra insulam Crete menses sex, numerandis a die publicationis presentis ordinis retro, et se presentabit et faciet scribi, quod uellit concordari, coram regimine loci, in quo contractum fuerit debitum, uel coram quo posset conueniri et compeli, pro dictis debitis, infra unum annum, numerandum a die publicationis presentis ordinis in antea, possit, a die quo se presentauerit, et fecerit se scribi, ire, stare et redire, per totam insulam Crete, usque tres menses tunc proxime sequentes, libere sine aliquo impedimento uel molestia, que sibi posset inferri, occasione alicuius debiti, tam Communis, quam specialium personarum. Sed teneantur, ad omne mandatum dicti regiminis coram quo fecerit se scribi, presentare se, per totum dictum tempus, trium mensium totiens, quotiens fuerit sibi mandatum per dictum regimen, quod regimen teneatur et debeat examinare causam, quantitatem et qualitatem debiti et condictionem debitorum, et similiter creditorum, et audire illos, ad quos factum tangit, experimentando de reducendo ipsos, insimul, de uoluntate ad concordium. Si uero creditor cum debitore, non poterunt esse de uoluntate in con-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

cordio, tunc regimen nostrum predictum, coram quo erit dictum factum, si sibi uidebitur, quod per creditorem deficiat concordium, debeat eos concordare, per illum modum, et sicut dicto regimini uidebitur rationabile, ut fideles nostri dicte insule reuertantur ad habitandum in insula nostra predicta. Si uero dicto regimini uideretur, quod per debitorem deficiat concordium quod ipsi regimini uidebitur rationabile, assignet debitori terminum duorum mensium, infra quos debitor habuit spatium, aut exeundi de insula nostra predicta, aut satisfaciendi et soluendi, ut tenetur, uel assentiendi et contentandi concordio, quod dicto regimini uidebitur rationabile. Exceptando ea predicto beneficio debitores pro datijs Communis.

14

Περὶ ἐκλογῆς τῶν σοπρακομίτων τῶν Κρητικῶν κατέργων. 1403, Μαΐου 6.

F°129to Millesimo quatrincentesimo III, die VI Maij.

Capta. Cum plures ordines usque nunc facti fuerint super modo eligendi supracomitos galearum nostrarum, que armantur in partibus Crete, solummodo pro habendo eos sufficientes, et inter alia cognitum sit sicut apparet per effectum, in omnibus factis nostris, quod quantum eliguntur in maiori numero, tantum plus obseruatur intentio terre. Sed deficit etiam alia prouisio, uidelicet, quod electores dictorum supracomitorum sint et remaneant plezij eorum, quia si electores scient quod debeant nominari, si conscientia eos non mouebit, saltem honor suus in eligendo sufficientiores forte mouebit eos. Et etiam si tales electi propter aliquod delictum, quod committerent condemnarentur in pecunia, Comune nostrum esset magis securum circa solutionem. Et propterea uadit pars, quod pars ultimo capta in eligendo dictos supracomitos reformetur in tantum, uidelicet quod sicut dicta pars dat ordinem, quod eligantur per scruptinium inter Ducham, consiliarios, capitaneum, camerarios et officiales de nocte, et judices Crete, quia in facto scruptinij non possunt sciri, nec debent nominari plezij; ita decetero debeant omnes predicti uidelicet Ducha, consiliarij, capitaneus, camerarij, officiales de nocte et judices Crete, quando debebit eligi aliquis supracomitus congregari simul, sicut faciunt nouem electores in electionibus que fiunt per nostrum Maiorem Consilium, et inter se prohicere texeras, quis debebit esse primus, quis secundus, et sic successiue, et quilibet faciat scribere palam, illum quem uellet eligere; et scribatur etiam elector pro plezio, et postea probentur electi omnes et scripti secundum ordinem texerarum, et ille qui habebit plures balotas alijs, transeundo medietatem dicti collegij sit firmus, et lector uel electores illius, qui remanserit, scribantur et sint plezij, pro illo qui remanserit; et si plures uno elegerint illum, qui manserit, omnes sint et scribantur pro plezijs, et quando facient probam

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

eorum, probent ipsos ad unum ad unum, et attinentes electi exeant foras, nec ponant ballotam ad probam illius. Et quia pro maiori parte occurrit, quod deputati ad dictum collegium, eligunt in supracomitos de ipsissmet de dicto collegio et hoc modo sit obliquum alijs, ordinetur, quod decetero, quando facient electiones supracomitorum, non possint eligere aliquem de officialibus deputatis ad dictum collegium ullo modo, et debeant habere triginta annos dicti supracomiti Crete, et facere probam temporis, sicut continetur in alijs ordinibus nostris. Et regimen teneatur scribere seu scribi facere, in actis nostre cancellarie Crete, supracomitos cum plezijs eorum, et similiter notificare nostro Dominio, remanentibus firmis alijs ordinibus nostris loquentibus super hoc in omnibus alijs contentis in ipsis; et fuit capta in consilio de XL, et in Maiori Consilio; fuerunt — de parte omnes alii; de non — 32; non sinceri — 21. 37

15

Ἐρώτημα ἐὰν ὁ Ἀνδρέας Μοτσενῖγος δύναται νὰ εἶναι ταμίας Κρήτης, ἀφ' οὗ ἐξελέγη δοὺξ ὁ Θωμᾶς Μοτσενῖγος ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ἀπεφάνθη ὅτι δὲν δύναται. 1403, Ἰουνίου 29.

Fo 132r Millesimo quatrincentesimo III, die XXVIIII Junij. 1

Cum hodie in electionibus Maioris Consilij foret electus camerarius Crete ser Andreas Mocenigo per unam manum, et dubium foret si poterat probari, quia nobilis uir ser Thomas Mocenigo acceptauit Ducha Crete, et in certis casibus occurrentibus camerarij Crete intrant loco consiliarij seu consiliariorum Crete, ita quod uenien̄te texera dicto ser Andree ad intrandum essent duo de una domo, scilicet, Ducha, et camerarius loco consiliarij, quod seruari non debet, licet diceretur, quod occurrente casu, quo unus camerarius deberet intrare loco consiliarij, dictus ser Andreas non iret ad texeram, sed alij duo socij ponerent texeras inter se; et propterea cum tres consiliarij forent unius opinionis et tres alterius; uadit pars per modum declarationis.

Et prima quam ponunt tres consiliarii antescripti, quod dictus ser Andreas non possit probari in camerario Crete. 355

Secunda quod possit probari. 133

Tertia non sinceri. 40

16

Εἰς τὸν Ματθαῖον Καλλέργην καὶ τοὺς ἀπογόνους του παραχωρεῖται ἡ Βενετικὴ εὐγένεια. 1407. Δεκεμβρίου 18.

Fo 168r Millesimo quatrincentesimo VII, die XVIII Decembris. 1

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Capta. Considerata fidelitate fidelis domus de Calergis insule nostre Crete, concedatur, quod filij et heredes quondam ser Maphei Calergi sint de nostro Maiori
4 Consilio cum filijs et heredibus ex eis legitime descendentibus.

17

Πρὸς ἐκλογὴν ἐπαρκεστέρων λιμεναρχῶν Χανίων, ὁ μισθὸς τοῦ λιμενάρχου ἐξ 80 ὑπερπύρων, αὐξάνεται κατὰ 20 ὑπέρπυρα, μετὰ τῶν συνήθων ὠφελειῶν καὶ δώρων. 1409, Σεπτεμβρίου 17.

F°187r Millesimo quatrincentesimo VIIII, die XVII Septembris.

Capta. Cum non reperiatur aliquis, qui uellit ire admiratus Canee; et hoc propter paruum salarium quod habet admiratus predictus, nam habet in anno yperpera LXXX, ex quibus, et illis alijs paruis utilitatibus, quas precipit, nullo modo
5 potest ducere uitam suam, neque se substentare; uadit pars, quod ut inueniatur persona sufficiens, et comoda, que uellit ire ad admirariam predictam, de qua ipse locus noster habeat exigentiam; quod admiratus eligendus, et similiter ceteri, qui de cetero eligentur (ut sufficientiores inueniantur) habeant ultra dicta yperpera LXXX alia yperpera XX in anno, et utilitates ac regalias solitas. Et quilibet, qui
10 uoluerit se ponere ad dictam probam, teneatur facere se scribi ad curiam nostram maiorem secundum usum, ita quod die dominica proxime uentura fieri possit
12 in hoc consilio proba de illis, qui scripti fuerint, et illuc ire intendunt.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

2. Καὶ ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐκ τῶν ἐλαχίστων ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀποστασίαν τοῦ 1363. Ὁ ἐνταῦθα ἀναφερόμενος Μπέτος διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις του πρὸς τὴν οἰκογένειαν Πιζάνη καὶ Βενιέρη διαρκούσης τῆς ἀποστασίας, ἀντημείφθη, παραχωρηθείσης εἰς αὐτὸν τῆς προεδρείας τῶν δικηγόρων τῆς κοινότητος Χάνδακος (ἀβογαδόρων) ἐπὶ μίαν πενταετίαν. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας παραπλησίους, τὸ Μεῖζον Συμβούλιον καθό, κυρίαρχον σῶμα τῆς πολιτείας, παραβαίνει τοὺς κανονισμούς, ὅπως ἱκανοποιήσῃ πρόσωπα. Ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀβογαδόρων ἐν Κρήτῃ ἐνηργεῖτο ὑπὸ Μείζονος Συμβουλίου Κρήτης.

4. Ἡ θέσις τοῦ καγκελλαρίου Κρήτης, ἐθεωρεῖτο σπουδαῖα, ἐπίσης σπουδαῖα ἐθεωρεῖτο καὶ ἡ θέσις τῶν καγκελλαρίων ὅλων τῶν ρεκτοριῶν τῶν Βενετικῶν κτήσεων, διότι ὡς προκύπτει ἐκ τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀποφάσεως ταύτης, οἱ καγκελλάριοι Μεθώνης καὶ Κορώνης ἐξελέγοντο μόνον μεταξὺ τῶν νοταρίων τῆς μείζονος καγκελλαρίας Βενετίας. Τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ἐν τῷ Μείζονι Συμβουλίῳ Βενετίας προκειμένης ἐκλογῆς καγκελλαρίου Κρήτης, ἐὰν ὁ ἐκλεγησόμενος ὤφειλε νὰ ληφθῇ μόνον ἐκ τῶν νοταρίων τῆς μείζονος καγκελλαρίας Βενετίας ἢ καὶ ἀλλαχόθεν, πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὰ μέσα τὰ ὁποῖα κατέβαλλον διάφοροι ἐπιτήδειοι, ἔχοντες ἰσχυροὺς προστάτας, ὅπως διορισθῶσιν εἰς τὴν ἐπίζηλον ταύτην θέσιν, ἥτις ἦτο ἡ κλεὶς τῆς διοικήσεως. Εἶναι δὲ εὐνόητον κατὰ πόσον θὰ ἠδύνατο νὰ ὠφεληθῇ ὁ καγκελλάριος, ἐὰν ἐνέδιδεν εἰς παρανόμους ἀπαιτήσεις. Διὰ τοῦτο προκειμένης ἐκλογῆς καγκελλαρίου ἐν Κρήτῃ, ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ἐγίνετο προσπάθεια ἐκλογῆς διακεκριμμένου ἀνδρός. Πράγματι δὲ πλεῖστοι τῶν καγκελλαρίων Κρήτης, ὑπῆρξαν ἐξέχουσαι προσωπικότητες, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται, εἴτε ὡς καγκελλάριοι Βενετίας, εἴτε ὡς συγγραφεῖς. Ὡς παράδειγμα ἔστω ὁ Λαυρέντιος De Monaci, ὅστις γραμματεὺς τυγχάνων τῆς Βενετικῆς Γερουσίας, ἐξελέγη τῷ 1385 καγκελλάριος Κρήτης, παραμείνας τοιοῦτος ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν καὶ πλέον, μέχρι τοῦ θανάτου του τῷ 1429.

Ἀναφέρω ἰδιαιτέρως τὸν Monaci, ἐπειδὴ στενῶς συνδέεται πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης καὶ εἶναι ὁ πρῶτος χρονικογράφος, ὅστις συνέγραψεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου τῆς Κρήτης. Εἰς τὸ χρονικόν του ἐπιγραφόμενον «Chronicon de rebus Venetis, ab urbe condita ad annum MCCCLIV, siue ad conjurationem Ducis Faledro» δημοσιευθὲν τῷ 1758 ἐν Βενετίᾳ ὡς παράρτημα τοῦ VIII τόμου τῶν Rerum Italicarum Scriptorum τοῦ Λουδοβίκου Μουρατόρη καὶ ἐπεξεργασθὲν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Βενετοῦ Γερουσιαστοῦ Φλαμινίου Κορνηλίου, τοῦ συγγραφέως τῆς «Creta Sacra» ὁ Monaci περιγράφει ἐξ ἐπισήμων πηγῶν τὴν περιώνυμον ἀποστασίαν τῆς Κρήτης τοῦ 1363.

Ἔργα τοῦ Λαυρεντίου de Monacis ἀναφέρονται:

1ον Τὸ ἀνωτέρω χρονικόν.

2ον Sermo editus per Laurentium de Monacis Cancellarium Cretae, in celebritate exequiarum quondam nobilissimi D. Vitalis Lando in presentia eximii et serenissimi Domini Michaelis Steno Dei Gratia inclyti Ducis Venetiarum.

3ον Laurentii de Monachis Veneti. Historia de Carolo II cognomento parvo Rege Hungariae, sive carmen metricum de Caroli Parvi lugubri exitio, ipsa gestarum rerum aetate ab hoc auctore scriptum.

4ον Pia descriptio casus illustrium Reginarum Ungariae (sic) per Laurentium de Monacis Venetum, ad egregium et strenuum militem Dominum Petrum Aimo, Insulae Cretensis Capitaneum. Μετὰ τοῦ Ἔμου τούτου κατῆλθεν εἰς Κρήτην τῷ 1385 Αὐγούστου 10.

5. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης, τοῦ λοιποῦ ὁ Καστελλάνος Κυθήρων, ἐξελέγετο δι' ἐπαναληπτικῆς ἐκλογῆς, ἀντὶ τῆς ἁπλῆς, ὡς ἐνηργεῖτο μέχρι τότε.

Ὡς γνωστὸν ὁ Καστελλάνος Κυθήρων, ἀφ' ἧς κατέλαβε τὰ Κύθηρα ἡ Βενετία, δηλαδὴ ἀπὸ τοῦ 1363 ὅτε ἐξερράγη ἡ ἐν Κρήτῃ ἀποστασία, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεργὸν μέρος ἔλαβον διάφοροι Βενιέρη ἐκ τοῦ οἴκου τῶν δυναστῶν τῆς νήσου, ἀπεστέλλετο ἐκ Κρήτης. Βραδύτερον καὶ μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς προκειμένης ἀποφάσεως ὁ Καστελλάνος ἀπεστέλλετο ἐκ Βενετίας ἐκλεγόμενος δι' ἁπλῆς ἐκλογῆς. Ἐν τούτοις ὁ μισθὸς τοῦ Καστελλάνου ἐκ 500 ὑπερπύρων δὲν ἔπαυσε νὰ καταβάληται ἐκ τοῦ ταμείου Κρήτης.

7. 10. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Καστελλάνου Κυθήρων ἐφεσιβαλλόμεναι ἐν Κρήτῃ καὶ ἡ μισθοδοσία του, καταβαλλομένη ἐκ τοῦ ταμείου Κρήτης ἀποδεικνύουσι τὴν ἐξάρτησιν τῶν Κυθήρων ἐκ τῆς διοικήσεως Κρήτης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

9. Τοῦ λοιποῦ ὁ Καστελλάνος Κυθήρων θὰ ἐκλέγεται ἐν Κρήτῃ καὶ οὐχὶ ἐν Βενετίᾳ, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ εἶναι Βενετὸς εὐγενὴς καὶ ἐκ τῶν ἐν Κρήτῃ, ἀνήκων εἰς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας. Ἡ ἐκλογὴ θὰ ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Κολλεγίου τὸ ὁποῖον ἐκλέγει καὶ τοὺς σοπρακόμιτας τῶν κατέργων Κρήτης. Τοῦ οὕτω ἐκλεγομένου ὁ μισθὸς θὰ εἶναι ὁ αὐτός, ὡς ὁ τοῦ ἐκ Βενετίας μέχρι τοῦδε ἀποστελλομένου, ηὐξημένος δὲ κατὰ 50 ὑπέρπυρα.

12. Ἡ διοίκησις Κρήτης ἀπετελεῖτο τότε ἐκ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν δύο συμβούλων. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι, ἐν περιπτώσει ἀπουσίας τοῦ ἑνὸς τούτων συνεδρίαζον οἱ ἄλλοι δύο εὑρισκόμενοι, ἐν ἀπαρτίᾳ. Τοῦτο ὅμως, πλὴν τοῦ ὅτι ἐπέφερεν ἀνωμαλίας, διότι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ληφθῇ ἀπόφασις κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν, ὅταν αἱ γνῶμαι ἐδιχάζοντο, ἀπεφασίσθη ὅπως ἐν περιπτώσει ἀπουσίας ἑνὸς τῶν τριῶν τῆς διοικήσεως νὰ ἀντικαθίσταται δι' ἑνὸς τῶν ταμιῶν, ὅστις θὰ ἐλάμβανε πάντοτε τὴν θέσιν συμβούλου, διότι τὸν δοῦκα Κρήτης θὰ ἀντικαθίστα εἷς ἐκ τῶν συμβούλων.

Προκειμένου ἐνταῦθα περὶ Διοικήσεως τῆς Κρήτης, δὲν κρίνω ἄσκοπον νὰ μεταφέρω ἔγγραφον ληφθὲν ἐκ τοῦ IV Τόμου τοῦ Libri Commemoriali, φύλλον 167το ἀπὸ 1349, εἰς ὃ ἀναφέρονται τὰ ὀφφίκια τῆς Κρήτης, τὰ ἐξαρτώμενα ἀπὸ τῆς διοικήσεως αὐτῆς.

Εἰς μεταγενεστέραν ἐποχὴν τὰ ὀφφίκια ταῦτα ἐτροποποιήθησαν, προστεθέντων ἢ ἀφαιρεθέντων τινῶν ἐξ αὐτῶν.

Τὸ ἔγγραφον ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Γ. M. Thomas ἐν *Diplomatarium Veneto Levantinum* κτλ. ἐκδοθὲν τῷ 1880 εἰς τὸν 5ον τόμον τῶν Ἱστορικῶν Μνημείων ὑπὸ τῆς R. Deputazione Veneta di Storia Patria.

Ἐπίσης ἐδημοσιεύθη περίληψις τοῦ ἐγγράφου ὑπὸ τοῦ Predelli ἐν Regesti dei Commemoriali.

Officia Crete.

1349. Indictione tertia.

Infrascripta sunt officia Crete:

In primis tres judices proprij
Item tres judices petitionum
Item tres aduocatores comunis
Item quatuor domini de nocte
Item tres justitiarij
Item unus capitaneus burghi
Item sedicim aduocatores inter omnes[1].

Infrascripte sunt scribanie Crete:

In primis quatordecim scribani quatordecim castrorum infrascriptorum.
Item unus scriba judicatus de la mari (Ἀμαρίου), quatuor scribe ad cameram camerariorum comunis.
Item duo scribe ad officium quinque de pace
Item duo scribe ad officium justitie
Item tres scribe ad officium dominorum de nocte
Item unus scriba ad officium aduocatorum comunis
Item quatuor scribe ad curiam proprij
Item duo scribe ad curiam petitionum et Grecorum

[1] Ὡς εἴδομεν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 17 ἀποφάσεως τοῦ Liber Nouella ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀβογαδόρων τούτων περιωρίσθη εἰς 12.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Item unus scriba ad burgum
Item unus scriba ad pondus mulinariorum
Item duo scribe ad exactionem rusticorum comunis
Item sex scribe ad officium majoris curie.

Item castellani quatordecim infrascriptorum castrorum insule:

Item castri Maluesin
Item castri Milopotami
Item castri Bicornie
Item castri Contarini
Item castri Selini
Item castri Pirgiotissa
Item castri Noui
Item castri Bonifacio
Item castri Beluedere
Item castri Themene
Item castri Pedhiadha
Item castri Mirabello
Item castri Zustinian
Item castri Mumforte.

Item unus judex de la mari
Item castellanus Gerapetre.

13. Ὡς γνωστὸν ἀκόμη καὶ σήμερον ἡ προσωπικὴ κράτησις διὰ χρέη εἶναι ἐν χρήσει, πολὺ μᾶλλον κατὰ τὴν ἀπομεμακρυσμένην ἐκείνην ἐποχήν. Πολλοὶ τῶν καταδιωκομένων διὰ χρέη ἐδραπέτευον, καταφεύγοντες εἰς τὰ τουρκικὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα προσήγγιζον εἰς Κρήτην πρὸς λαφυραγωγίαν. Οἱ οὕτω καταφεύγοντες ἐχρησιμοποιοῦντο ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπιδρομέων, ὡς ὁδηγοί, διὰ τὰς κατὰ τῶν χριστιανικῶν μερῶν ἐπιδρομάς των. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀτόπου τούτου, ἐκ τοῦ ὁποίου αἱ Βενετοκρατούμεναι χῶραι πολλαχῶς ἐζημιοῦντο, ἐλήφθη πρόνοια, ὅπως οἱ ἐκ Κρήτης ὀφειλέται, εἴτε τοῦ δημοσίου, εἴτε ἰδιωτῶν, οἱ ὁποῖοι πρὸς ἀποφυγὴν τῆς φυλακίσεως παρέμενον ἐκτὸς τῆς Κρήτης ἀπὸ ἑξαμήνου μετὰ τὴν δημοσίευσεν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωσι συμβιβασμόν. Ἡ προθεσμία πρὸς συνομολόγισιν τοῦ συμβιβασμοῦ ἦτο τρίμηνος, καθ' ἣν οἱ ὀφειλέται εἶχον τὸ δικαίωμω νὰ κυκλοφορῶσιν ἐλευθέρως ἐν τῇ νήσῳ, μὲ μόνην τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρουσιάζωνται ἐνώπιον τῆς διοικήσεως ἅμα ὡς ἤθελον προσκληθῇ. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ, ἡ διοίκησις ὤφειλε νὰ ἐξετάσῃ τὰ τοῦ δανείου, ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς συνομολογήσεως αὐτοῦ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν, καθὼς καὶ τὴν κατάστασιν τῶν ὀφειλετῶν καὶ τῶν πιστωτῶν, καὶ νὰ ἐνεργήσῃ εἰς τρόπον ὥστε ὁ συμβιβασμὸς νὰ συντελεσθῇ τὸ ταχύτερον. Ἐὰν ὅμως ἡ διοίκησις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, τότε ὤφειλε νὰ ἐπιβάλῃ τὸν συμβιβασμόν, ὡς ἤθελε κρίνῃ αὐτὸν λογικώτερον, διὰ νὰ δύνανται οἱ ὑπήκοοι νὰ κατοικῶσιν ἐλευθέρως ἐν τῇ νήσῳ. Ἐὰν δὲ ὁ συμβιβασμὸς καθίστατο ἀνέφικτος ἕνεκεν δυστροπίας τοῦ ὀφειλέτου νὰ δεχθῇ τοὺς λογικοὺς ὅρους τῆς διοικήσεως, τότε ἤθελε δοθῇ προθεσμία δύο μηνῶν εἰς τὸν ὀφειλέτην κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας, ἢ ὤφειλεν οὗτος νὰ ἐξέλθῃ τῆς νήσου, ἢ νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του, ἢ νὰ συναινέσῃ καὶ ἀποδεχθῇ τὸν ἀπὸ τῆς διοικήσεως προτεινόμενον συμβιβασμόν. Τοῦ ἀνωτέρω εὐεργετήματος ἐξῃροῦντο οἱ ὀφειλέται φόρων τοῦ δημοσίου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγομεν, ὅτι παρὰ τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχον οἱ Βενετοὶ ὑπήκοοι νὰ ἐκτουρκισθῶσιν, ἡ Βενετικὴ κυριαρχία οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐσκέφθη νὰ καταργήσῃ τὴν προσωπικὴν κράτησιν διὰ χρέη. Ἴσως διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οὔτε νὰ διανοηθῇ τις ἠδύνατο τοῦτο.

14. Σοπρακόμιτος ἦτο ὁ Κυβερνήτης τοῦ κατέργου. Πλὴν τῶν κατέργων τοῦ Βενετικοῦ στόλου, τὰ ὁποῖα ἐξωπλίζοντο καὶ ἐπληροῦντο ἐν Βενετία, ἑκάστη νῆσος ἢ παράλιος ἐπαρχία, εὑρισκομένη ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Βενετῶν ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἐξοπλίζῃ ἓν ἢ περισσότερα κάτεργα ἀναλόγως τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πληθυσμοῦ. Ὡς κυβερνῆται τῶν κατέργων τούτων ἐξελέγοντο ἐντόπιοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν εὐγενῶν. Ἐπίσης τὰ πληρώματα ἀπετελοῦντο ἐξ ἰθαγενῶν καὶ ἐκ καταδίκων.

Ἐν Κρήτῃ ἡ ἐκλογὴ τῶν σοπρακομίτων προηγουμένως μὲν ἐνηργεῖτο ὑπὸ τοῦ Μείζονος συμβουλίου, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως δὲ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὑπὸ εἰδικοῦ κολλεγίου, ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ Δουκὸς Κρήτης, τῶν Συμβούλων, τοῦ καπετάνου, τῶν ταμιῶν, τῶν ὀφφικιούχων τῆς νυκτὸς καὶ τῶν δικαστῶν ἤτοι ἐκ συμβουλίου ἀποτελουμένου ἐξ εἴκοσι τεσσάρων μελῶν.

Δοὺξ 1. Σύμβουλοι 2. Καπετάνος 1. Ταμίαι 4. Ὀφφικιοῦχοι νυκτὸς 4. Δικασταὶ Κρήτης 12.

Τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου τούτου καθίσταντο προσωπικῶς ὑπεύθυνα, ὡς πρὸς τὰ προσόντα καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ προτεινομένου, ὡς σοπρακόμιτος, μετὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ὅλοι οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ ψηφίσαντες ἐθεωροῦντο ἐγγυηταί.

Οἱ προτεινόμενοι ὡς σοπρακόμιτες ὑπεβάλλοντο εἰς δοκιμασίαν ὡς πρὸς τὴν ἱκανότητα αὐτῶν νὰ κυβερνῶσι τὸ κάτεργον. Αὕτη ὅμως δὲν περιωρίζετο εἰς ναυτικὰς καὶ πολεμικὰς γνώσεις, διότι πλὴν τούτων ὁ σοπρακόμιτος ὤφειλε νὰ εἶναι εὐκατάστατος διὰ νὰ δύναται νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς δαπάνας του καὶ πολλάκις νὰ συμπληρώνῃ τὰς τοῦ κατέργου, ἕνεκεν ἀνεπαρκείας τῆς κοινότητος.

Ἐκ τῆς ἱστορίας γνωρίζομεν ὅτι τὰ κάτεργα τῶν Βενετοκρατουμένων Ἑλληνικῶν νήσων ἔδρασαν πάντοτε ἐπωφελῶς, ἀνεδείχθησαν δὲ οἱ ἕλληνες σοπρακόμιτοι διὰ τὰ προσόντα αὐτῶν καὶ τὴν γενναιότητα εἰς ὅλας τὰς ναυμαχίας τῶν Βενετῶν κατὰ τῶν Τούρκων.

15. Συγγνώμη συγγενείας δι' ὑπηρετοῦντας εἰς τὴν αὐτὴν διοίκησιν, δυσκόλως παρεχωρεῖτο, πρὸ πάντων προκειμένου περὶ τοῦ δουκὸς τῆς Κρήτης ὅταν συνεδέετο διὰ συγγενείας μετ' ὀφφικιούχων καὶ ἰδιαιτέρως μετὰ τῶν ταμιῶν, οἵτινες ἐν περιπτώσει ἀπουσίας τῶν συμβούλων ἀντικαθίστων αὐτοὺς ἐν τῇ διοικήσει.

16. Τοῦ μεγάλου οἴκου τῆς Κρήτης, τῶν Καλλεργῶν, δύο τῶν κλάδων αὐτοῦ περιεβλήθησαν τὴν Βενετικὴν εὐγένειαν, ὁ τοῦ Ματθαίου Καλλέργῃ ὡς προκύπτει ἐν τῇ παρατιθεμένῃ ἀποφάσει καὶ ὁ τοῦ Γεωργίου Καλλέργη τῇ 4 Σεπτεμβρίου τοῦ 1381. Ἡ τιμὴ αὕτη ἦτο ἡ μεγίστη τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ ἀπονείμῃ τὸ Μεῖζον Συμβούλιον Βενενίας, διότι διὰ ταύτης καθίστα ὁμοτίμους τοὺς οὕτω ἐκλεγομένους εὐγενεῖς. Ἡ προτίμησις αὕτη δέον νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν δύναμιν τῆς οἰκογενείας ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κρήτης καὶ ὡς ἐπιβράβευσις τῶν πιστῶν εἰς τὴν Βενετικὴν αὐθεντίαν κλάδων τοῦ οἴκου, εἰς ἀντίθεσιν τῶν πολυπληθῶν ἄλλων, οἵτινες ἀνέκαθεν εὑρίσκοντο ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐκρηγνυομένων ἐπαναστάσεων, πολλὰ μέλη τῶν ὁποίων κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον.

17. Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ καπιτουλαρίου τοῦ λιμενάρχου Χανίων, δηλαδὴ μετὰ τὴν σύστασιν τῆς θέσεως ταύτης τῇ 4 Ἰανουαρίου 1349 (ὅρα Βιβλίον Spiritus 31) φαίνεται ὅτι ὑπῆρξε δυσκολία νὰ ἐξευρίσκονται τὰ κατάλληλα πρόσωπα, ἕνεκα τοῦ μικροῦ μισθοῦ. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν μετὰ πεντηκονταετίαν ὅλην ἡ αὔξησις κατὰ εἴκοσι ἓν ὑπέρπυρα. Ἤδη δὲ προκηρύσσεται διαγωνισμὸς πρὸς ἐκλογὴν τοῦ καταλληλοτέρου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER URSA

Maioris Consilii

1415–1454

1

Οἱ Σύμβουλοι Κρήτης θὰ λαμβάνωσι ὡς μισθοδοσίαν ὑπέρπυρα 2000 ἐτησίως ἕκαστος. 1417, Μαρτίου 28.

Millesimo quatrincentesimo XVII. Indictione X^a^, die XXVIII Martij.

Capta.—Quia Consiliarij Crete habent de salario ducatos quingentos, in anno pro quolibet, ad rationem soldorum LXXXXVI, pro ducato; uadit pars, ut nobiles nostri habeant, causam eundi libentius ad dictam consiliariam, quod Consiliarij qui decetero eligentur, ad consiliariam Crete debeant habere de salario yperpera duo milllia, pro quolibet in anno et ratione anni, cum alijs modis conditionibus et utilitatibus solitis et consuetis.

2

Συμφώνως πρὸς τὸ καπιτουλάριον τῶν Ρεκτόρων, οὗτοι ἐξελέγοντο διὰ δύο ψηφοφοριῶν ἀλλ' ὁ ἐκλεγησόμενος Δοὺξ Κρήτης θὰ ἐκλεγῇ διὰ τεσσάρων. 1417, Μαρτίου 28.

Eodem millesimo et die.

Capta.—Quia in capitulari consiliariorum continetur, quod regimina debeant fieri duplicia, uidelicet Ducha Crete, Consiliarij, et certi alij Rectores, specificati in ipso capitulari, et quod reuocari non possit nisi per V Consiliarios, XXV de XL, et duas partes Maioris Consilij, et consideratis conditionibus tempus presentis bonum et utile sit prouidere; uadit pars quod Ducha Crete nunc eligendus, eligi et fieri debeat per quatnor manus ellectionum in Maiori Consilio, probando electos secundum usum, et qui habuerit plures ballotas trauseundo medietatem consilij, sit firmus. Et est captum per V Consiliarios et per XXV et ultra de XL., scilicet per omnes de Consilio de XL.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3

Ἐπίσης καὶ οἱ Σύμβουλοι Κρήτης ἐκλέγονται διὰ τεσσάρων ψηφοφοριῶν. 1417, Μαρτίου 28.

Eodem millesimo et die.

Capta.—Similiter Consiliarij Crete qui de nouo eligentur fieri et eligi debeant, per quatuor manus electionum, ut supra. Et est consulta per v consiliarios et per xxv de xl et ultra.

4

Ἡ ἐπαλήθευσις τῶν προσόντων τῶν Καγκελλαρίων Ρεθύμνου καὶ Σητείας θὰ ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῶν 40 καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1423, Ἰουλίου 6.

Millesimo quatrincentesimo xxiii, die vi Julij.

Capta. — Cum presentialiter uacent Cancellarie Rethimi et Sithie et probe dictorum Cancellariorum sint soliti fieri in Maiori Consilio, sed propter multas occupationes consilij, et etiam quia ut plurimum arengatur, in talibus probis, sit bonum reformare dictas probas; uadit pars, quod, pro nunc probe Cancellariorum predictorum fieri debeant in consilio de xl[a] sicut fiunt probe castellanorum.

5

Εἰς τὸν ἐκλεγέντα σήμερον Δοῦκα Κρήτης, Ἀνδρέαν Μοτσενῖγον, νῦν Πρεσβευτὴν παρὰ τῷ Πάπᾳ, ὡς εὑρισκόμενον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δι' ὑπηρεσίαν τῆς κοινότητος, παρατείνεται ἡ προθεσμία τῆς παρουσιάσεως τῶν τριῶν ἡμερῶν, μέχρι τῆς 24 Ἰουλίου ἀρξαμένου. 1434, Ἰουλίου 5.

6

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Σύμβουλον Κρήτης Νικόλαον Μπόνον, νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν παρὰ τὰ διατεταγμένα πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας του καὶ πρὸ τῆς εἰς Κρήτην μεταβάσεως τοῦ διαδόχου του δι' ἐπειγούσας ὑποθέσεις, αἵτινες ἀπαιτοῦσι τὴν προσωπικὴν παρουσίαν του ἐν Βενετίᾳ. 1436, Ἰανουαρίου 29.

Millesimo quatrincentesimo xxxv, die xxviiii Januarij (m.v.).

Capta. — Cum nobilis uir ser Nicolaus Bono Consiliarius noster Crete, sit coactus personaliter et hic adesse, propter certa agenda, sibi multum importantia, que omnino requirunt personam suam. Et propterea supplicari fecerit nostro Dominio ut licentiam sibi concedamus; uadit pars, quod pars in Maiori Consilio capta, de Rectoribus qui non possint uenire Venetias, nisi successores appulerint, reuocetur in tantum, quod concedatur eidem ser Nicolao quod possit uenire Venetias, non obstante quod, uir Nobilis ser Zacharias Valaresso, electus successor suus, non applicuerit ut ualeat hic adere causis suprascriptis, remanente in isto casu uno ex Camerarijs nostris Crete loco sui usque ad aduentum ser Zacharie futuri successoris sui, cum in simili casu alijs nostris nobilibus preterito tempore hoc ipsum fuerit concessum.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

7

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ δύο Συμβούλων Χανίων. Οὗτοι μετὰ τοῦ Ρέκτορος θὰ δικάζωσι τὰς πολιτικὰς καὶ ποινικὰς ὑποθέσεις, διὰ πλειοψηφίας. Ἐπίσης θὰ ἐκτελῶσι τὰ καθήκοντα Ταμίου κατὰ μῆνα ἐναλλάξ. 1442, Ἰουνίου 23.

Millesimo quatrincentesimo XLII, die XXIII Junij.

Cum pridie captum fuerit in isto Consilio quod fierent duo Consiliarij Canee, et quod de cetero regimen illud, tam in ciuilibus quam criminalibus fiat per maiorem partem eorum et conueniens sit ac honestum quod regimen illud in omnibus negotijs occurentibus fiat per maiorem partem Rectoris et Consiliariorum, excepta custodia ciuitatis et gubernatione stipendiariorum, que remaneant Rectori soli. Et dicti Consiliarij teneantur et debeant facere camerariam ad mensem cum illis utilitatibus et prerogatiuis, unius Camerariorum, qui presentialiter sunt, qui cassari debeat et eius salarium ueniat in nostrum commune.

8

Ὡς ἀπεφασίσθη τὴν 5 Ἰουλίου 1397, δύο τῶν Ρεκτόρων Κρήτης δὲν δύνανται νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν. Προκειμένου νὰ ἐκλεγῇ ὁ Δομήνικος Μαῦρος Σύμβουλος Ρεθύμνου γεννᾶται τὸ ἐρώτημα ἐὰν δύναται νὰ καθέξῃ τὴν θέσιν ταύτην μετὰ τοῦ Λαζάρου Μαύρου Συμβούλου Κρήτης. Ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις Ρεθύμνου δὲν συμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ 1397, συμφώνως πρὸς τὸ πρῶτον σκεπτικὸν γεννᾶται τὸ ἐρώτημα ἐὰν δύναται νὰ εἶναι ὑποψήφιος. Τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισε διὰ ψήφων 299 κατὰ 314 ὅτι δὲν δύναται. Συμφώνως πρὸς τὸ δεύτερον κατὰ τὸ ὁποῖον δύο τῆς αὐτῆς οἰκογενείας δὲν δύνανται συγχρόνως νὰ εἶναι ρέκτορες ἐν Κρήτῃ. Τὸ Συμβούλιον ἀποφασίζει ὅτι δὲν δύνανται. 1444, Ἰουνίου 7.

Millesimo quatrincentesimo XLIIII, die VII Junij.

Cum per exordium unius partis capte in isto consilio millesimo trecentesimo LXXXXVII, die V Julij, in casu nobilis uiri Guilielmi Quirino, ituri Duche Crete, et Pauli Quirino Rectoris Rethimi, uideatur, quod Ducha Crete et Consiliarij non possint esse de una domo, cum alijs Rectoribus insule. Et nunc quia nobilis uir Domenicus Mauro quondam ser Antonij electus sit Consiliarius Rethimi, uertitur in dubium si potest probari uel non; eo quod nobilis uir Lazarus Mauro est Consiliarius Crete; uadit pars in modum declarationis quam ponunt nobiles uiri:

Prima quod attento quod hec Consiliaria Rethimi est regimen notum, quod non induditur, in illa parte millesimo trecentesimo LXXXXVII; et quod ordo contentus in commissione Duche Crete, qui tenebat ire Rethimum et stare sicut sibi uidebitur remanente Rectori Rethimi pro Consiliario suo non extenditus ad istos Consiliarios nouos Rethimi, quia cum Ducha Crete ueniente non possunt nec deberent aliquid agere, et etiam si unus ipsorum Consiliariorum Rethimi in aliquo

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

casu Rectoris Rethimi in aduentum Duche reperiret, Rector alter, Consiliarius Rethimi, intrare possit Consiliarius Duche, dictus ser Dominicus, pro dictis respectibus possit probari Consiliarius Rethimi, quia cum Consiliario Crete de domo sua nichil habet agere.

Quod possit probare—299—314 Secunda, quod attento, quod est de prole unius Consiliarij Crete, et per consuetudinem et terminationem Ducha et Consiliarij Crete non possunt esse de una domo, cum rectoribus insule. Et ista consiliaria Rethimi est regimen dictus ser Dominicus non possit probari.

Quod non possit probari. De parte —360, De non —385, Non sinceri 77—68.

9

Τὰ μέλη τοῦ νομικοῦ συμβουλίου Κρήτης, πρέπει νὰ εἶναι ἀνεγνωρισμένοι Βενετοὶ εὐγενεῖς, διὰ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Σώματος. 1444, Ἰουνίου 7.

Eodem millesimo et die.

Cum officium aduogarie ciuitatis nostre Candide, sicut omnibus liquet sit maxime dignitatis et importantie propter diuersos et notabiles causis que per illud officium transeunt expendiendi, ita ut conuenientius sit pro maiori honorificentia dicti officij, multis respectibus omnibus notis, quod in illo officio reperiantur et sint de nobilibus nostri Maioris Consilij; uadit pars, quod de cetero in dicto officio Aduogarie Candide, non possint esse aliqui, qui non sint approbati nobiles de nostro Maiori Consilio qui tamen eligantur per Regimen Crete, sicut hactenus fieri consueuit. Hec possit dictum regimen Crete eligere ad dictum officium Aduogarie aliquem qui non sit approbatus de nostro Maiori Consilio, sub pena cuilibet contrafacienti et qualibet uice de ducatis quingentis, auri exigendis per Aduocatores nostri Communis. Et addatur in commissionibus Rectorum Crete.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτας, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

1. Ἀνατρέχοντες εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς ἀνὰ χεῖρας συλλογῆς ἀποφάσεων Μείζονος Συμβουλίου, θὰ ἀπαντήσωμεν πλείστας ἐκ τούτων δι' ὧν καθορίζεται ὁ μισθὸς ρεκτόρων, ἀξιωματούχων ἢ ἄλλων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὀφφικιούχων. Ὁ καθορισμὸς οὗτος συνίσταται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας ἢ προσαρμογὴν τῶν τοπικῶν νομισμάτων πρὸς τὸ βασικὸν νόμισμα τῆς μητροπόλεως, ὅπερ ἦτο τὸ γρόσιον μὲν κατ' ἀρχάς, βραδύτερον δὲ τὸ τσεκίνιον. Ἡ αὔξησις αὕτη τῶν μισθοδοσιῶν προήρχετο πάντοτε λόγῳ τῆς αὐξήσεως κυρίως τοῦ τιμαρίθμου τοῦ βίου, ἀλλὰ καὶ διότι ηὐξάνετο συγχρόνως ἡ ἀξία τοῦ βασικοῦ νομίσματος, τοῦ τσεκινίου. Ἡ κατανόησις τῆς ἀξίας ταύτης τῶν νομισμάτων τοῦ τε βασικοῦ τσεκινίου, καὶ τῶν τοπικῶν τῶν κτήσεων σχετικῶς πρὸς τὴν μεταλλικὴν ἀξίαν τοῦ τσεκινίου τῆς πρωτευούσης εἶναι δυσκολωτάτη, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι εἶναι δυσχερὲς νὰ συγκρίνωμεν τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τοῦ βασικοῦ νομίσματος πρὸς τὴν ἀξίαν ἴσου βάρους νομίσματος τῆς ἐποχῆς μας, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατανοήσωμεν τὸν μηχανισμὸν τῆς ἐπικαταλλαγῆς τοῦ βασικοῦ νομίσματος πρὸς τὰ νομίσματα τῶν κτήσεων, ἐξ οὗ ὄχι μικρὰ ὠφέλεια προέκυπτε εἰς τὴν μητρόπολιν Βενετίαν.

2. 3. Ἡ ἐκλογὴ τῶν ρεκτόρων καὶ ἐν γένει πάντων τῶν ἀξιωματούχων καὶ ὀφφικιούχων, ἦτο ἀνέκαθεν δικαίωμα, ὅπερ ἐπιφύλασσε εἰς ἑαυτὸ τὸ Μεῖζον Συμβούλιον, ἡ δὲ προσπάθεια αὐτοῦ ἦτο ἡ ἐξέρευσις τῶν καταλληλοτέρων προσώπων. Πρὸς τοῦτο ἡ ἐκλογὴ ἐπαναλαμβάνετο δίς, τρὶς καὶ τετράκις ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῶν ἀξιωμάτων. Ὁ δοὺξ τῆς Κρήτης ἐξελέγετο διὰ τεσσάρων ψηφοφοριῶν.

4. Ὡς εἰς προηγουμένας ἀποφάσεις παρετηρήθη, μεγάλη σημασία ἐδίδετο διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Καγκελλαρίου. Καγκελλάριοι ρεκτοριῶν ἐξελέγοντο, ἄνδρες ἐγνωσμένης ἱκανότητος καὶ τιμιότητος, τὰ προσόντα τῶν ὁποίων ἐξηλέγχοντο μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Τοῦ λοιποῦ οἱ Καγκελλάριοι τῶν ρεκτοριῶν Σητείας καὶ Ρεθύμνου θὰ κρίνωνται ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῶν 40. Τὸ μέτρον τοῦτο ὀφείλεται εἰς πρόνοιαν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ὅπως τὰ προσόντα τῶν Καγκελλαρίων ἐλέγχονται λεπτομερῶς, ὅπερ δὲν ἦτο δυνατὸν ὑπὸ τῆς πολυπληθοῦς ὁλομελείας τοῦ Μείζονος Συμβουλίου.

Λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἀποφάσεως ταύτης δι' ἧς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ἐκχωρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῶν Καγκελλαρίων, ὑπενθυμίζω ἐνταῦθα, ὅτι τὸ Μεῖζον Συμβούλιον λόγῳ τῆς αὐξήσεως, τῶν μελῶν αὐτοῦ κατέστη σῶμα δύσχρηστον καὶ ἕνεκα τούτου, σὺν τῷ χρόνῳ, περιωρίσθη εἰς ὡρισμένα νομοθετικὰ καθήκοντα, ἀναθέσαν τὰ πλεῖστα τούτων εἰς ἄλλα σώματα, τὰ ὁποῖα ἀπέρρεον ἐκ τούτου, ἀφ' οὗ τὰ μέλη των ἐξελέγοντο ἐκ μελῶν αὐτοῦ. Τὸ κυριώτερον τῶν σωμάτων τούτων, τὰ ὁποῖα ὑπεισῆλθον εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ὑπῆρξεν ἡ Γερουσία, τὸ πράγματι ἐκτελεστικὸν σῶμα τῆς πολιτείας. Ἀλλὰ καὶ ἡ Γερουσία πολλάκις τὴν ἐκ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἀπορρέουσαν ἐξουσίαν της, μετεβίβαζεν εἰς ἄλλα σώματα μᾶλλον εὐάριθμα, ὡς ἦτο τὸ σχηματιζόμενον συμβούλιον ἐκ τοῦ Δόγου τῶν συμβούλων του, τῶν προέδρων τῶν δικαστηρίων τῶν 40 καὶ τῶν διαφόρων σοφῶν (savij), οἵτινες ἐξετέλουν χρέη ὑπουργῶν.

Διεξερχόμενοι τὴν συλλογὴν ταύτην, παρατηροῦμεν ὅτι ὁ περιορισμὸς οὗτος τῶν καθηκόντων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου καθίσταται φανερός. Εἰς τὰ παλαιότερα βιβλία αἱ ἀποφάσεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου περιελάμβανον ποικιλίαν μέτρων καὶ ζητημάτων, σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἡ δικαιοδοσία αὐτοῦ φαίνεται περιοριζομένη, μέχρι τοῦ παρόντος βιβλίου Ursa, ἀπὸ τοῦ ὁποίου καὶ πέραν αἱ ὀλίγαι ἀποφάσεις καθίστανται σχεδὸν ἐπουσιώδεις. Ἕνεκα τοῦ περιορισμοῦ τούτου τῶν ἀποφάσεων τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ἐσκέφθην ἐὰν ὤφειλον νὰ περιορίσω τὴν δημοσίευσιν τῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1500, ἢ νὰ ἐξηκολουθήσω μέχρι πέρατος τῆς Βενετοκρατίας ἐν Κρήτῃ. Ὑπερίσχυσε τὸ δεύτερον, διότι ἡ συστηματικὴ ἐξερεύνησις τῶν περὶ Κρήτης ζητημάτων ἐπέβαλε τὴν ἄποψιν ταύτην.

5. Οἱ ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου εὐγενεῖς εἰς οἱονδήποτε ὀφφίκιον, εὑρισκό-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μενον ἐν Βενετία, εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δηλώσωσι τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἀξιώματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξελέγησαν ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας, ἢ νὰ ὑποβάλλωσι παραίτησιν, ἐὰν ὑπῆρχον ἀποχρῶντες πρὸς τοῦτο λόγοι. Ἡ μὴ συμμόρφωσις τῶν νεοεκλεγέντων εἰς τοῦτο ἐπέφερε βαρείας ποινάς.

7. Διὰ λόγους οἰκονομίας οἱ σύμβουλοι τοῦ ρέκτορος Χανίων, θὰ ἐκτελῶσι ἐναλλὰξ κατὰ μῆνα τὰ καθήκοντα τοῦ Ταμίου.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη μᾶς πληροφορεῖ ἀκόμη ὅτι ὅλαι αἱ ὑπηρεσίαι τῆς διοικήσεως Χανίων ἐνηργοῦντο κατὰ πλειοψηφίαν ὑπὸ τοῦ ρέκτορος καὶ τῶν συμβούλων, πλὴν τῆς φρουρήσεως τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν μισθοδοτουμένων, αἵτινες ἐνηργοῦντο ὑπὸ μόνου τοῦ Ρέκτορος.

8. Τὸ ζήτημα τῆς συγγνώμης συγγενείας ἐτηρεῖτο αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς Βενετίας. Οὕτω εἰς τὴν προκειμένην ἀπόφασιν βλέπομεν, ὅτι ὄχι μόνον εἰς τὴν αὐτὴν διοίκησιν ἐν Κρήτῃ δὲν ἐπετρέπετο νὰ συνυπηρετῶσι δυὸ ἀνήκοντες εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν, ἀλλ' οὐδὲ εἰς ἄλλας διοικήσεις ἐντὸς τῆς νήσου. Ἡ πρόβλεψις αὕτη θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ σχολαστική, ἐντούτοις ἐβασίζετο εἰς τὸν σοβαρὸν λόγον, ὅτι οἱ καταδυναστευόμενοι Κρῆτες ὤφειλον νὰ μὴ δυσπιστῶσιν εἰς τὰς διοικήσεις, ἀλλὰ νὰ ἔχωσι πλήρη πεποίθησιν περὶ ἀπονομῆς δικαιοσύνης.

9. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀποκλείει τοῦ ἀξιώματος τοῦ Ἀβογαδόρου τοὺς εὐγενεῖς Κρήτας καὶ τοὺς ἐκ τῶν εὐγενῶν Βενετῶν, οἵτινες ἀπώλεσαν τὴν Βενετικὴν εὐγένειαν, ἕνεκα γάμου, πτωχεύσεως ἢ ἄλλης αἰτίας. Δύναται λοιπὸν πᾶς τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἡ Κεντρικὴ Κυβέρνησις εἶχε ἐμπιστοσύνην εἰς μόνους τοὺς Βενετοὺς εὐγενεῖς, οἵτινες διετήρουν τὴν συνοχὴν των μετὰ τῆς πρωτευούσης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER REGINA

Maioris Consilii

1455–1479

1

Παρέχεται ἄδεια ἀπουσίας εἰς τὸν σὲρ Ἰωάννην Φαλέτρον (Φαλιέρον) Καστελλάνον Λασηθίου (Lazisii) νὰ ἀπουσιάσῃ ἐπὶ 15θήμερον ἐκ τοῦ φρουρίου, ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του. Ὡς ἀντικαταστάτης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἀπουσίαν του καθορίζεται ὁ εὐγενέστατος κύριος Ἑρμόλαος Λομβάρδος. 1457, Σεπτεμβρίου 11.

2

Καθορισμὸς διετοῦς θητείας καὶ μισθοδοσίας τοῦ Δουκός, τοῦ Καπετάνου καὶ τῶν Συμβούλων Κρήτης. 1461, Ὀκτωβρίου 11.

Millesimo quatrincentesimo LXI. Indictione X, die XI Octobris.

Cum sit prouisum regiminibus nostris Mothoni et Coroni, ac Nigropontis; et ciuitas nostra Candide totaque insula Crete, non minus carissima nobis sit, necesse est a dicto regimini similiter prouidere presenti tempore; uadit pars, quod Duche et similiter, Capitanei Crete eligendi sint per annos duos et habere debeant de salario in anno, et ratione anni ducatos octingentos auri, liberos, integros, et sine ulli diminutione, absolutos ab omni obligatione et angaria, et si uigore ordinum astringerentur ad aliquam diminutionem et solutionem, commune soluat pro eis, sicut pro Mothono et Corono et Nigroponte prouisum est, sed in facto contumatie sit ad conditionem aliorum regiminum nostrorum.

Consiliarij similiter Crete eligendi habere debeant ducatos quadringentos auri in anno et ratione anni liberos sicut Ducha et Capitaneus, sint per annos duos, et non sint obligati tenere equos, sed loco equorum teneant duos famulos de pluri eis, quos tenent. Et in facto contumatie sint ad conditionem Duche et Capitanei Crete.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3

Ὁ εὐγενὴς κύριος Λεονάρδος Διέδος ἐξελέγη Σύμβουλος Χανίων, ἀντὶ τοῦ εὐγενοῦς κυρίου Μάρκου Βονδουλμερίου. 1461, Ὀκτωβρίου 30.

4

Περὶ τῶν μισθωτῶν ἱππέων καὶ πεζῶν τῆς νήσου, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι Ἕλληνες ἀνίκανοι, κατέχοντες τὸ ἀξίωμα λόγῳ χάριτος. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνατίθεται πρὸς ἐπίλυσιν εἰς τὴν Γερουσίαν, ἥτις θέλει ἐνεργήσει τὰς ἀναγκαίας τροποποιήσεις καὶ προβλέψεις τόσον διὰ τοὺς πρωτοστάτορας, ὅσον καὶ διὰ τοὺς ἄλλους μισθωτούς. 1461, Δεκεμβρίου 20.

Eodem millesimo die xx Decembris.

Quante sit importantie ad statum nostrum, quam que sit habenda carissima insula nostra Cretensium, omnes aperte intelligunt; et propterea animauertendum est, quod ipsa insula, sed spetialiter ciuitas Candide, que est caput et fondamentum ipsius, teneatur sub bona custodia, et utiliter fiat expensas que nunc fit pro ipsius conseruatione; et ut notorium est, stipendiarij equestres, et pedestres ipsius loci, qui debent esse forenses, sint pro maiori parti Greci, uel homines impotentes, quorum aliqui sunt per gratiam; uadit pars, quod hec materia, committatur nostro Consilio Rogatorum, per quod fieri possint ille reformationes et prouisiones, tam in comestabilibus, quam de omnibus aliis stipendiariis, uel sotiis equestribus, et pedestribus; que ipsi Consilio uideantur; et quicquid deliberabitur uel fiet; illam habeat executionem, ac si factum esset per hoc Consilium.

5

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου 1459, οἱ συμπληρώσαντες τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας των Κρῆτες εὐγενεῖς ὀφείλουοι νὰ ἀποδείξωσι τὴν νομιμότητα αὐτῶν δι' ἐγγράφου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Ἰανουαρίου 1464. Ἐπειδὴ δὲ ὁ σὲρ Ἀνδρέας Κορνάρος ποτὲ Νικολάου δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ τὰς ἀποδείξεις ταύτας, ὡς εὑρισκόμενος ἐν Μωρέᾳ, παρατείνεται ἡ προθεσμία ὡς πρὸς τοῦτον ἐπὶ ἓν ἔτος. 1463, Νοεμ. 25.

Millesimo quatrincentesimo LXIII, die XXV Nouembris.

Captum fuit et decretum per hoc Consilium sub die XXVIII Januarij MCCCCLVIII, ut nobiles Cretenses annorum XXV, qui pretenderint se probari de maiori consilio, deberent producere omnes probationes, et scripturas suas, in terminum annorum quinque, qui terminus expirat de mense Januarij proximi. Et ser Andreas Cornario quondam ser Nicolai sit ad conditionem predictam; quia uult se probare de dicto consilio, sed est in seruitiis nostris in partibus Amoree, et non posset in termino comparere sitque ei subueniendum; uadit pars, quod dicto ser Andree elongetur terminus ueniendi ad producendo probas, et scripturas suas, usque ad annum unum, postquam expeditus fuerit de seruitijs nostris de partibus Amoree.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

6

Ὁ Περεγκρῖνος Κουερίνης ἐκλέγεται Ταμίας Κρήτης. 1464, Ἰανουαρίου 25.

7

Γίνεται δεκτὴ ἡ παραίτησις τοῦ Ἰακώβου Κορνάρου Δουκὸς Κρήτης. 1466, Ἰανουαρίου 19.

Millesimo quatrincentesimo LXV. Indictione XIIII, die XVIIII Januarij (M. V.).
Acceptatur renuntiatio uiri nobilis Jacobi Cornario Duche Crete; quia aer ille non est conformis nature sue.

8

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ἀντώνιον Μπαζαντόναν Σύμβουλον Κρήτης νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν ἅμα τῇ συμπληρώσει τῆς θητείας του χωρὶς νὰ ἀναμείνῃ τὴν ἄφιξιν τοῦ διαδόχου του. 1467, Δεκεμβρίου 6.

9

Ὁ Ἀντώνιος ντὲ Πριόλης ἐκλέγεται Καπετᾶνος Κρήτης. 1472, Ἰουνίου 13.

10

Περὶ τῶν εἰς Βενετίαν ἀποστελλομένων ἀποφάσεων πρὸς ἔφεσιν. Τρόπος ἀποστολῆς τῶν δικογραφιῶν. 1477, Μαΐου 20.

Millesimo quatrincentesimo LXXVII, die XX Maij.
Sicut insula nostra Crete distantior est in facto appellationum, nobiles et alii ciues habitatores insule predicte sunt reliquis omnibus subditis nostris deterioris et difficilioris conditionis, ab impensis, quas subeunt ex longo itinere. Ita prouidendum est ut in tempore succurrantur et non cogantur differe, et expectare expeditionem primarum intromissionum, quoniam aut nunquam, aut rarissime controuersie sue ad finem cum tali expectatione, et ordine deducerentur. Iccirco; uadit pars, quod non obstante lege prius intromissarum sententiarum, que prime ad consilia deduci, et expediri pro forma ipsius legis, debent introduci et expediri possit, et debeant singulo mense auditorum nouorum, due cause predictorum nobilium et civium aliorumque subditorum Cretensium, uel saltem una, ita ut in omnibus sex mensis deputatis, et tangentibus ad auditores nostros, expendiantur XII cause predictorum Cretensium, uel ad minus sex. et inde supra, usque ad XII. Sed de sex ad minus nullus committatur error aut defectus, sub pena capitibus de XL^{ta} non obedientibus ducatorum ducentorum; quos exigant aduocatores, sine alio consilio, et sint sui. Et inter ipsos Cretenses seruet idem ordo, qui seruatur in cunctis omnibus, uidelicet quod prius intromisse, prius expediantur, ut equitas, et honestas ubique seruetur.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεών.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

2. Ἐπαναλαμβάνεται διὰ πολλοστὴν φορὰν ὅτι ἡ θητεία τῶν ρεκτόρων εἶναι διετής. Ἐπίσης ἐκ νέου καθορίζεται ὁ μισθός, ὁ ὁποῖος συγκρινόμενος πρὸς προηγουμένας ἀποφάσεις διαρκῶς αὐξάνεται. Ἡ αὔξησις αὕτη θὰ φανῇ ἐναργέστερον ὅταν αἱ διάφοροι μισθοδοσίαι συγκριθῶσι μετὰ τῶν ἐπισυναπτομένων νομισματικῶν πινάκων.

4. Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον προκειμένου νὰ λάβῃ ἀπόφασιν περὶ φρουρήσεως τοῦ Χάνδακος, ἀποκαλεῖ τὴν νῆσον Κρήτην ἀγαπητήν, πράττει δὲ τοῦτο ἐνταῦθα διὰ νὰ κολάσῃ τὸ μέτρον τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ λάβῃ, δηλαδὴ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν Ἑλλήνων μισθωτῶν ἱππέων διὰ ξένων. Ὡς αἰτιολογίαν τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης προβάλλει τὸ Μεῖζον Συμβούλιον τὴν ἀνικανότητα τῶν Ἑλλήνων· τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ δέον νὰ θεωρηθῇ πρόφασις, διότι εἶναι γνωστὸν καὶ παγκοίνως ἀνεγνωρισμένον ὅτι οἱ ψιλοὶ Βενετοὶ ἱππεῖς, Ἕλληνες τὴν ἐθνικότητα, οἱ ἀποκαλούμενοι στραδιῶται ἐπέδειξαν στρατιωτικὰς ἀρετάς, αἱ ὁποῖαι ἐξυμνήθησαν ἀείποτε. Διὰ τοῦτο ἡ ἀντικατάστασις τῶν Ἑλλήνων ἱππέων ἐν Κρήτῃ, δέον νὰ ἀποδοθῇ οὐχὶ εἰς τὴν ἀνικανότητα αὐτῶν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐμπιστοσύνης ἐκ μέρους τῆς Βενετίας πρὸς αὐτούς, διὰ τὸν φόβον τῶν ἐπαναστάσεων.

5. Οἱ ἐν Κρήτῃ ἄποικοι Βενετοί, ὅπως διατηρήσωσι τὰ δικαιώματα αὐτῶν, ὡς εὐγενεῖς Βενετοί, ὤφειλον ἅμα ὡς συνεπλήρουν τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας των νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ φέρωσι τὴν Βενετικὴν εὐγένειαν, δηλαδὴ ὅτι διετήρησαν ἀμείωτα τὰ προσόντα αὐτῶν: Ἤτοι, 1ον ὅτι προήρχοντο ἐκ νομίμου γάμου μετὰ γυναικὸς εὐγενοῦς Βενετῆς. 2ον ὅτι διετήρησαν κατοικίαν ἐν τῇ πόλει καὶ οὐχὶ μόνον ἐν τῇ ἐξοχῇ καὶ 3ον ὅτι δὲν μετῆλθον χειρωνακτικὴν τέχνην ἐπὶ τρεῖς γενεάς. Αἱ ἀποδείξεις αὗται εἶχον ἀνάγκην πιστοποιητικῶν τὰ ὁποῖα ἐξηλέγχοντο ὑπὸ τῶν ἀβογαδόρων τῆς Κοινότητος Βενετίας καὶ οἱ ὁποῖοι διέτασσον τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν εἰς τὴν χρυσῆν βίβλον Βενετίας. Πλεῖστοι τῶν εὐγενῶν Βενετῶν ἀποίκων ἐν Κρήτῃ, ἀπώλεσαν τὸ δικαίωμα τῆς ἐγγραφῆς αὐτῶν εἰς τὴν χρυσῆν βίβλον Βενετίας λόγῳ τοῦ γάμου τοῦ πατρός των μεθ' Ἑλληνίδος μὴ εὐγενοῦς, διότι ὁ γάμος μετὰ εὐγενοῦς γυναικὸς Κρήσσης πολλάκις ἀνεγνωρίσθη, πλεῖστα δὲ τοιαῦτα παραδείγματα διασώζονται ἐν τῷ ἀρχείῳ τῶν Ἀβογαδόρων Βενετίας. Αἱ σωζόμεναι αὗται ἀποδείξεις εὐγενείας Κρησσῶν, συζύγων εὐγενῶν Βενετῶν ἀποίκων παρέχουσι πολλάκις μέγα ἐνδιαφέρον, διότι εἰς ταύτας εὑρίσκομεν πλῆρες γενεαλογικὸν δένδρον εὐγενῶν οἰκογενειῶν τῆς Κρήτης Ἑλληνικῆς καταγωγῆς.

10. Αἱ ἐφέσεις τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων Κρήτης ἐδικάζοντο ἐν Βενετίᾳ ὑπὸ τῶν συμβουλίων τῶν 40. Ὅπως μὴ ἐπέρχεται βραδύτης διὰ τὴν ἐκδίκασιν τούτων, διαγράφεται ὁ τρόπος τῆς ἀποστολῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER STELLA I. II.

Maioris Consilii

1480–1502

I

1

Περὶ ἐκλογῆς τὸ ταχύτερον Προϊσταμένου Ναυστάθμου Κρήτης. Τρόπος ἐκλογῆς του. 1481, Μαρτίου 18.

Millesimo quatrincentesimo LXXXI, die XVIII Martij.

Est necessarium, ut res et munitiones Arsenatus nostri Crete aptentur et custodiantur; quod electio, que fieri debet de uno Admirato loco deficientis quam primum fiat. Et quamquod per plures se posuerunt ad ipsam probam, quod in uno die in hoc consilio ballotari, nec eorum supplicationes audiri possent, et esset cum maximo omnium tedio; uadit pars quod ipsa electio fieri debeat in duabus quarantijs; uidelicet, ciuili et criminali ut omnes ad ipsam probam positi melius et cum ipsorum satisfactione dicere, et ostendere possint merita sua erga nostrum Dominium.

2

Ἐν διαφωνίᾳ τοῦ Δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων ἐπὶ ἐκδόσεως ἀποφάσεων πολιτικῶν καὶ ποινικῶν, διατάσσεται ἡ ἐπέμβασις τοῦ Καπετάνου Κρήτης, τοῦ ὁποίου ἡ γνώμη μετὰ τῶν μὴ συμφωνούντων θέλει ὑπερισχύσει. Ἐν περιπτώσει δὲ θανάτου τοῦ Δουκὸς ἢ τοῦ Καπετάνου, ὁπότε ὁ εἷς ἐκ τούτων εἶναι ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ ἄλλου, τότε ἐπεμβαίνει ὡς τέταρτος εἷς τῶν Ταμιῶν διὰ κλήρου, ὁπότε ἡ γνώμη τοῦ ταμίου τούτου ὑπερισχύει. 1481, Ἀπριλίου 8.

Millesimo quatrincentesimo LXXXI, die VIII Aprilis.

Quoniam frequenter accidit ut inter Ducham nostrum Crete et Consiliarios oriatur differentia opinionum in causis, tam ciuilibus quam criminalibus; et quandoque ambo consiliarij in opinionem conueniant contra opinionem Duche;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

et per hanc discordantiam et dissidium diminuetur dignitas illius Duchatus nostri cum offensione honoris nostri Dominij, cui inconuenienti et malo prouidendum est; iccirco uadit pars, quod imposterum quocienscumque acciderit ut Ducha cum ambobus Consiliarijs dissideat in opinione, tam in ciuili quam in criminali causa, Capitaneus noster Crete intret pro quarto; et illa pars, cui adheserit Capitaneus, siue cum Ducha solo, siue cum duobus Consiliarijs intelligatur major pars Regiminis; et id debeat obseruari et exequi, quod per ipsam partem in qua fuerit Capitaneus fuerit deliberatum. Verum si acciderit, ut uel Ducha, uel Capitaneus moriatur; et alter eorum suo, et college defuncti officio fungatur, sicut impresentiarum fungitur presens Capitaneus in quocumque casu suprascripti dissidij et differentie opinionum cum ambobus Consiliarios intret pro quarto unus Camerariorum per texeram, et illa pars cui adheserit Camerarius intelligatur maior pars Regiminis prout superius dictum est de Capitaneo.

3

Περὶ κρατήσεως μέρους τῆς μισθοδοσίας τῶν Ὀφφικιούχων καὶ Ρεκτόρων, τῶν τε ἐν Βενετία καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς πολιτείας, ἐξαιρουμένων τῶν εἰς τὰς νεοκτηθείσας χώρας τῆς Φερράρας εὑρισκομένων. Ἡ κράτησις αὕτη θέλει ἀρχίσῃ νὰ ἐνεργεῖται ἀπὸ 1ης προσεχοῦς Ἰανουαρίου μέχρι πέρατος τοῦ παρόντος πολέμου.—Γενικὴ διάταξις. 1483, Δεκεμβρίου 6.

Millesimo quatrincentesimo LXXXIII, die sexto Decembris.

Per leze et ordeni nostri l' è sta opportunatamente provisto, circa el contribuir delli salarij et utilità de tutti Rectori et Officiali nostri et tutti altri salariadi o che hanno utilità, si in questa nostra città, come in tute altre città terre et luogi nostri, da terra et da mar segondo che per dicte leze distincta et particularmente se vede; et perochè in questi urgentissimi bisogni l'è da servirle puoche, se puol de dicti salarij et utilità et cum quella mazor equità che possibel sia. L'andera parte che tuti dicti Rectori et Officiali et tutti salariadi o che hanno utilità si di tempo come in vita quocunque nomine nuncupantur in questa nostra città et in tute altre città, terre et luogi nostri da terra et da mar, dal Quarner, in qua, contenuti et non contenuti nella zeneral parte, de contribuir i do terzi presenti et futuri, nemine excepto, siano tenuti dal soprabondante che ghe resta libero et netto di suo salario, utilità et regalie pagar de mese in mese la mita integra alla Signoria Nostra, da esser retenuta nelle camere a quelli che dalle camere hanno i salarij ibi, et da esser pagata de mese in mese ut supra, da quelli che hanno utilità, sotto le pene contenute nella lexe di furanti. Et quelli che hano salario et utilità over utilità senza salario et non contribuiscono nemine excepto, debino pagar senza alguna diminution la mita di suo salario et utilità.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Tutti veramente li sopra ditti dal Quarner in là, debino del suo neto de tre mexi in tre mexi, pagar el terzo soto la pena preditta. Intendendosi sottozaser al presente ordene i Procuratori, Consejeri, Bayli, Ambasciatori, Consoli et Vice-consoli nostri nelle terre et luogi alieni et similiter Capitan General, Provedadori de l'armada et tutti altri Capetanij de galie et nave nostre; exceptuando dall' ordene soprascripto i Capitanij de galie et barche in po, presenti et futuri et tuti Provedadori Capetanij Rectori et altri Officiali delle terre et luogi de Ferrarese acquistadi nella presente guerra i qual rimangano nella condition che i se ritrovano al presente; et similiter tutti Castellani si da terra come da mar che havesseno de neto de suo salarij et utilità da LX ducati in zoxo; siando tenuti tuti ditti Castellani dal Quarner in qua, che havesseno de neto da 120 ducati in suxo pagar la mita et da 120 in zoxo sin 60 pagar el terzo, non li possendo però remanir mancho de ducati LX neti a l'anno. Li Castellani veramente dal Quarner in là; da 120 ducati in suxo pagino el terzo et dalà in zoxo fin ducati LX paghino el quarto ut supra. Exceptuando etiam dal ordene prexente i Doctori che lezeno a Padoa et tuti altri exceptuadi per la soprascripta parte di do terzi intendandosi el Cancellier et la Cancelleria nostra obligata a pagar l'angaria de Ducati 500 all' anno, come la fa al presente, siando in tuto et per tutto revochada et annullada chadauna parte et ordene che disponesse o contrariasse in tuto o in parte al presente ordene et deliberatione.

Tuti veramente i danari suprascripti siano convertidi nelli presenti bisogni della guerra et commenzi haver vigor la presente parte a di primo Zener futuro et duri quanto durerà la guerra presente, la qual compida senza altra revocation se intendi la presente parte nulla et revochada et ritornasi alla contribution che se fa al presente. Et non s' intendi prexa, se la non sera prima lecta et prexa in Gran Consejo; stando tenuti i Consejeri metterla nel primo Gran Conssejo.

Non se intendando per la presente parte esser derogado alla parte prexa in gran consejo circa le XL^tie^ adi 18 Zugno 1480.

4

Κανονισμὸς μισθοδοσίας Ρεκτόρων συμφώνως πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ὑπερπύρων. 1484, Δεκεμβρίου 19.

Millesimo quatrincentesimo LXXXIIII, die XVIIII Decembris.

Sicuti prudenter et grauiter decretum et statutum fuit a maioribus nostris ut Rectores nostri Rethimi et Canee, qui sunt duo principalia membra insule nostre Crete haberent ducatos sexcentos annuatim de salario; ita curandum est et omnino prouidendum, quod hec necessaria et saluberrima prouisio locum habeat, tam pro dignitate nostri Dominij, quam pro conuenienti gubernatione

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

fidelium et subditorum nostrorum in illis partibus. Cum presertim ducatus qui eo tempore ualebat yperperis tribus, nunc ualeat nouem quod tot alie expense occurrant ipsis nostris Rectoribus in eundo et redeundo ut parum et fere nihil percipiant de huiusmodi salario, quod est causa multorum inconuenientium et proinde; uadit pars, quod auctoritate istius Consilij, captum et statutum sit, quod predicti Rectores nostri Canee et Rethimi decetero eligendi habere debeant ducatos sex centos pro quolibet de salario in anno, ad rationem soldorum CXXIIII pro ducato cum obligatione contributionum et solutionum ordinatarum per leges et ordines nostros. Quod salarium ipsi nostri Rectores recipiant de tempore in tempus iuxta solitum a suis cameris pro eo precio quo curret ducatus Venetus ad mercaturam in Creta, non obstante quod aureus, uariet et mutet numerum yperperorum, sicut iustum et honestum est, et hoc addatur in eorum commissionibus.

5

Περὶ ἐκλογῆς καὶ τρόπου ἐκλογῆς Δουκὸς καὶ Συμβούλων Κρήτης, Καπετάνου Κρήτης, Προνοητοῦ Κύπρου καὶ Βαΐλου Κωνσταντινουπόλεως. 1486, Μαΐου 28.

Millesimo quatrincentesimo LXXXVI, die XXVIII Maij.

De quanta importantia sia al stato nostro de Levante lixola de Candia et quella de Cypro; et non è alcuno che chiaramente non lo intendi per el sito et importantia conditionum de quelle; imperò l'è da proveder per ogni conveniente et bon rispecto che al Governo e Rezimento di quelle si come sempre parse solevano; et si mandino zentilhomeni nostri di tal extimatione et auctorità che tutti li habitanti sopra quelle stiano contenti sotto l'ombra e dominio de la nostra Signoria.

Imperò l'anderà parte che el Duca et Capitanio de Candia ac etiam Consejeri et Provedador de Cypri de cetero se faci per scrutinio del Consejo de Pregadi e per quatro mani de election in nel Mazor Consejo, si come per avanti far si solevano. Et si consilium est contra sit revocatum quantum in hoc. Et a questo medemo modo sia étiam electo el Bajulo nostro de Costantinopoli.

II

1

Καθορισμὸς μισθοδοσίας Καστελλάνου Κυθήρων. 1489, Σεπτεμβρίου 21.

Millesimo qnatrincentesimo LXXXVIIII, die XXI Septembris

Cum per hoc consilium elapsis temporibus maxima prudentia et maturitate decretum et statutum fuerit, quod Castellanus iret Cederici, qui custodiam illam

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

maxime importantie tenebat et reputari poterat merito ex principalibus nunc potest existimari membris maritimi status nostri, haberet annuatim de salario ducatos centum septuaginta circiter liberos a quocumque onere siue contributione; ita tamen prouidendum est pro effectuali prouisioni ipsi loci, habeat pro dignitate Dominij nostri. Et quia ducatus qui tempore prefate antique deliberationis ualebat et expendebatur pro yperperis tribus, nunc ualet nouem, multeque alie expense occurrant eidem Castellano ut parum fructus precipiat de dicto salario suo. Consideratis etiam laboribus auctis et intollerabili onere quo in dicta custodia premitur; uadit pars, quod auctoritate huius Consilij, captum et statutum sit quod Castellanus electus et omnes in futuri eligendi habere debeant de salario in anno ducatos trecentos quadraginta ad rationes soldorum 124 pro ducato ac obligatione contributionum et solutionum ordinatarum per leges et ordines nostros; ita quod remaneat in ducatis 170, liberis ab omni angaria quod quidem salarium Castellanus prefatus recipere debeat de tempore in tempus quemadmodum alij eorum precessores fecere pro eo pretio quo curret ducatus Venetus ad mercaturam in Creta, non obstante quod aureus uariet et mutet numerum yperperorum sicut iustum et honestum, ac alijs Rectoribus nostris in simili casu concessum est confirmando omnes et quascumque utilitates, emolumenta et concessiones, quas successores sui grauisi sunt occasione dicte Castellanerie. 22

2

Εἰς τὸν ἐκλεγέντα Καπετάνον Κρήτης εὐγενῆ κύριον Ἀντώνιον Φέρρον τέως Πρεσβευτὴν παρὰ τῷ Σουλτάνῳ καὶ Βάϊλον ἐν Κωνσταντινουπόλει, μὴ ἐπανελθόντα δὲ ἐκεῖθεν ἐν τῇ πατρίδι, παραχωρεῖται ὀκταήμερος προθεσμία, ὅπως ἀπαντήσῃ διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς θέσεως. 1490, Ἰανουαρίου 3.

3

Ἀποβιώσαντος τοῦ ρέκτορος Ρεθύμνης Πέτρου Βιττούρη πρὸ τῆς λήξεως τῆς διετίας του πάντες οἱ ὑπάλληλοί του θὰ παραμείνωσιν εἰς τὰς θέσεις των ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ, χωρὶς νὰ γίνωσι μεταβολαί, χρησιμοποιούμενοι ὑπὸ τοῦ διαδόχου του. 1498, Μαΐου 13.

4

Ὁ Φαντῖνος ἐκ τοῦ οἴκου Πισαύρων (Πέζαρος) ἐκλέγεται Ρέκτωρ Ρεθύμνης. 1501, Ἰουνίου 6.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

I

2. Ἡ διοίκησις Κρήτης, δηλαδὴ ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι συνεδριάζοντες ὡς δικαστήριον, συνέπιπτε νὰ εὑρίσκονται εἰς διαφωνίαν. Ἤτοι ὁ μὲν δοὺξ Κρήτης νὰ ἔχῃ ἰδίαν γνώμην ἀντίθετον δὲ οἱ δύο σύμβουλοι. Θὰ ἦτο λογικὸν νὰ ὑπερίσχυε ἡ γνώμη τῶν δύο συμβούλων καὶ ἡ ἀπόφασις νὰ ἐξεδίδετο κατὰ πλειοψηφίαν. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ὅμως ταύτης πληροφορούμεθα, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ληφθῇ ἀπόφασις, ἀλλ' ἐπενέβαινεν ὁ καπετάνος Κρήτης, ὅστις ἀπεφάσιζε συντασσόμενος μετὰ τοῦ δουκὸς ἢ μετὰ τῶν Συμβούλων. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει ἡ θέσις τοῦ δουκὸς ἢ τοῦ καπετάνου ἐχήρευεν λόγῳ θανάτου, ὁπότε ὁ εἷς ἀντικαθίστα τὸν ἕτερον, πάλιν ἡ ἀπόφασις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκδοθῇ ἄνευ ἐπεμβάσεως τετάρτου προσώπου, ὡς τοιοῦτον δὲ ἐλαμβάνετο εἷς τῶν ταμιῶν, ὁ ὁποῖος ἐτέλει χρέη διαιτητοῦ τῆς ἀντιγνωμίας, συντασσόμενος εἴτε μετὰ τοῦ δουκὸς ἢ τοῦ καπετάνου, εἴτε μετὰ τῶν συμβούλων.

3. Ἡ γενικὴ αὕτη διάταξις ἀφορῶσα τοὺς ὀφφικιούχους καὶ ρέκτορας ὑπηρετοῦντας εἴς τε τὴν μητρόπολιν καὶ τὰς κτήσεις, ἐλήφθη ἕνεκα τῶν δεινῶν περιστάσεων τὰς ὁποίας διήρχετο ἡ πολιτεία.

Ἡ ἀνώμαλος αὕτη κατάστασις διετηρήθη καθ' ὅλην τὴν δουκείαν τοῦ Δόγου Φραγκίσκου Φώσκαρη (1423 - 1457), ὁπότε συνέπεσε καὶ ἡ ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καθ' ἣν ὄχι μικρὰς ζημίας ὑπέστησαν οἱ Βενετοί. Μετὰ τὴν ἐκθρόνισιν αὐτοῦ, ἄλλαι περιπλοκαὶ ἐπηκολούθησαν εἴς τε τὴν Ἰταλίαν μετὰ τῶν διαφόρων ἡγεμόνων καὶ τοῦ Πάπα καὶ ἐν Ἀνατολῇ μετὰ τῶν Τούρκων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν δέ, καθ' ἣν ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἐξηκολούθει ὁ κατὰ τοῦ δουκὸς τῆς Φερράρας πόλεμος, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου συνεμάχησαν οἱ πλεῖστοι τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἰταλίας. Ὡς συνέπεια τοῦ σοβαροῦ τούτου πολέμου δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ ἐν Καμπραὶ συνασπισμὸς τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, καθ' ὃν εἶχεν ἀποφασισθῇ ἡ ἐκμηδένισις τῆς Βενετικῆς πολιτείας, ἥτις ἐσώθη μόνον χάρις εἰς τὴν διπλωματικὴν ἱκανότητα τοῦ πλησίου τοῦ Πάπα πρεσβευτοῦ της.

Αἱ συνεχεῖς ὅμως πόλεμοι οὗτοι εἶχον ἐξαντλήσῃ οἰκονομικῶς τὴν Βενετίαν καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη νὰ περιορίσῃ τὰς δαπάνας της εἰς τὸ ἐλάχιστον, περικόπτουσα κατὰ μέγα μέρος καὶ τὰς ἀπολαυὰς τῶν ρεκτόρων καὶ ὀφφικιούχων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Μητροπόλεως. Ἡ περίοδος αὕτη τῆς ἱστορίας τῆς Βενετίας, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ κρισιμωτέρα, διότι ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀκμῆς εἰς ἣν εὑρίσκετο, ἀρχομένου τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, φθίνοντος αὐτοῦ ἤρξατο παρακμάζουσα. Ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἄρχεται ἡ χρῆσις τῆς Ἰταλικῆς διαλέκτου.

4. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἡ κανονίζουσα τὴν μισθοδοσίαν τῶν ρεκτόρων Ρεθύμνου καὶ Χανίων παρέχει ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς ἀξίας τοῦ δουκάτου σχετικῶς πρὸς τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ νομίσματα ἐν Κρήτῃ. Τὸ δουκάτον λ. χ. τὸ ὁποῖον ἄλλοτε εἶχεν ἀξίαν τριῶν ὑπερπύρων ἐν Κρήτῃ, ὅτε ἐξεδόθη ἡ ἀπόφασις αὕτη ηὔξησε κατὰ τὸ τριπλάσιον, δηλαδὴ τὸ δουκάτον ἀντιπροσώπευε ἐννέα ὑπέρπυρα. Ἕνεκα τούτου ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐν ᾧ διατηρεῖ τὴν μισθοδοσίαν τῶν ρεκτόρων εἰς ἑξακόσια δουκάτα ἐτησίως ἀναλογεῖ ταῦτα πρὸς 124 σολδία, δηλαδὴ συμφώνως πρὸς τὴν ἀναγκαστικήν, τρόπον τινά, κυκλοφορίαν τοῦ δουκάτου εἰς τὴν ἀγορὰν Κρήτης, μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψει τοῦ χρυσοῦ δουκάτου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀξία ποικίλλει, ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ὑπερπύρων. Δὲν παρέλκει δὲ νὰ παρατηρήσω ἐνταῦθα ὅτι τῷ 1417 ἡ ἀξία τοῦ δουκάτου ἐν Κρήτῃ ἦτο σολδίων 96, (ὅρα Liber Ursa. 1).

Εἰς τὰ ἑπόμενα βιβλία αἱ ἀποφάσεις Novus **5.** Padavinus **12. 13. 14.** Marcus **2. 5.** πραγματεύονται περὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν ρεκτόρων καὶ τῆς τρεχούσης ἀξίας τῶν νομισμάτων.

II

1. Ἀπόφασις σχετικὴ πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 4 τοῦ προηγουμένου βιβλίου Stella Iο Ἐν τῇ προκειμένῃ ἀποφάσει γίνεται λόγος περὶ τοῦ Καστελλάνου Κυθήρων, ὁ ὁποῖος θὰ λαμβάνῃ τὴν μισθοδοσίαν του εἰς δουκάτα συμφώνως πρὸς τὴν τρέχουσαν τιμὴν αὐτῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ Κρήτης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER DEDA

Maioris Consilii

1503–1521

1

Τὰ Κύθηρα ὑπάγονται διοικητικῶς εἰς τὴν Κρήτην. Κανονισμὸς διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως.

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ Προνοητοῦ καὶ Καστελλάνου μὲ μισθὸν τσεκινίων χρυσῶν εἴκοσι πέντε μηνιαίως, ὅστις θὰ διαχειρίζεται τὴν δικαιοσύνην, ὡς ὁ μέχρι τοῦδε Καστελλάνος, αἱ δὲ ἀποφάσεις του θὰ ἐφεσιβάλλονται εἰς Κρήτην, ὡς συνήθως. Δὲν θὰ δύναται νὰ ἐμπορεύηται. Ὁ μισθός του θὰ πληρώνεται ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῆς νήσου, τὰς ὁποίας θὰ διαχειρίζεται ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ. Τὰ σιτηρὰ θὰ πωλοῦνται ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Αὐθεντίας. Τὰ ἐκ τῶν ἀποφάσεων πρόστιμα, δικαιώματα καὶ ἄλλα θὰ ἀνήκουσιν εἰς τὸ Δημόσιον. Αἱ εἰσπράξεις θὰ ἀποστέλλονται εἰς τὸ ταμεῖον Κρήτης ὑπὸ τὸν ρητὸν ὅρον νὰ κρατῆται εἰδικὸς λογαριασμός. 1504, Ἀπριλίου 14.

Fo 16r Die XVI Aprilis 1504. 1

Essendo lisola nostra de Cerigo de non picola importantia, si per el sito suo propinquo al isola de Candia, qual per esserli manchato el suffragio et guardia, che li era vicina de Modon e Coron e da non lassar de farli ogni debita provisione à conservation de quella et perche za molti mexi se ritrova in questa cita oratori de la predicta communita et Isola nostra, rechiedendo molti capituli et maxime uno che in quella se li metta tal governo che decetero sia ben governata, et che quelli subditi nostri possino recever justitia et raxon da alcuno zentilhomo nostro de più experientia di quello sono stati fin hora, però che li mandava uno castellan qual havea de salario netto circa ducati duxento et etiam per ultimar quelle fabriche za principiate e che le intrade de la Signoria siano talmente ministrate, che di quelle oltra la spexa ordinaria etiam se ne possi haver el sorabondante e di quello compir dicte fabriche summamente necessarie; et compite vengi in utilità de la Signoria nostra in la camera de Candia, a beneficio

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

de le cosse de Levante. Et però, l'andera parte che nel primo Mazor Consejo sia electo per quatro man de election un zentilhomo nostro per Provedador e Castellan su lisola nostra de Cerigo predicta per anni do, qual habi al mexe neti per spexe Ducati vinticinque d'oro, senza esser tenuti monstrar alcun conto e nel suo ritorno non sotozasi ad alcuna contumatia; habi la commission nel far de la justicia, si comme ha el Castellan presente la appelatione del qual se devolgi al Rezimento de Candia, iuxta el consueto, el qual Provedador da esser electo non possi per alcun modo, via o inzegno far marcadantia di sorte alcuna et se habi a pagar de la intrade de dicta Isola, le qual siano per esso Provedador e Castellan scosse et ministrade tenendo de quelle bon conto, insieme cum el sconto deputato et tuti li formenti debi venderli à utile de la Signoria nostra, e del tracto de quelli, si habi à pagar ne possi tuor dicto suo salario over danari contadi per spexe in biave ne in altro; ma solum in danari contadi sotto la parte di furanti. Item che li carati de le sentencie condanason e danni dati, tuti pervengino in la Signoria nostra e quelli siano scossi per el dito Provedador tenendo bon conto, si che esso Provedador non habi haver altro, che li ducati vinticinque netti al mexe. El soprabundante oltra el suo salario et altre spese ordinarie et che accadesse, debi el prefato Provedador de tempo in tempo mandarlo à la camera nostra de Candia cum questo però expresso ordine, che in dicta camera si tengi conto separato de le dicte intrade et cussi li danari siano intacti à ordine sempre de la Signoria over del Capitanio Zeneral che fuori se ritornasse, essendo obligato dicto Proveditor e il Scontro mandar etiam de tempo in tempo li libri e conti à la dicta camera e nel ritorno suo etiam apresentar uno simil conto saldato al Officio nostro de le Raxon Vechie et non possi esser provato in alcun officio, regimento over conseio sel non havera facto la presentatione predicta al Offitio de le Raxon Vechie. Etiam cum si dicto Provedador da esser electo uno Cancellier cum quelli modi et conditione che mena el Provedador nostro al Zante.

Et perche al presente se ritrova su dicta Isola per castellan ser Zuan Nadal Querini et essendo sta revocato ser Zuan Francesco Venier era lì Provedador per deliberation di questo Consejo, damò sia prexo ch'el Provedador e Castellan novo da esser electo sia tenuto immediate partirsi per andar per Provedador tantum in dicto luogo di Cerigo fino compia el prefato Castellan et poij lui solo resti sopra la dicta Ixola à governo et in questo mezo attendi à ultimar quelle fabriche summamente necessarie. Et la presente parte, non se intendi prexa, se la non sera posta et prexa nel Mazor Consejo.

2

Ὁ εὐγενὴς δόκτωρ Ἱερώνυμος Δονάτος ἐκλεγεὶς νῦν Δοὺξ Κρήτης, εὑρίσκεται δι' ὑπηρεσίαν τῆς

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κυριαρχίας Πρεσβευτὴς παρὰ τῷ Πάπα, ἕνεκα τούτου παραχωρεῖται εἰς αὐτὸν ἡ ἄδεια ὅπως παρουσιασθῇ μετὰ ὀκταήμερον ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του ἐν Βενετίᾳ. 1505, Ἀπριλίου 13.

3

Προκειμένης εἰσαγωγῆς εἰς τὸ Δικαστήριον τῶν 40, ὑπὸ τῶν νέων εἰσηγητῶν τῆς γνωματεύσεώς των ἐπὶ ἀποφάσεως τῆς Διοικήσεως Κρήτης, ὑπὲρ τοῦ Σὲρ Ματθαίου Καλέργη ποτὲ Ἰωάννου κατὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ ποτὲ Σὲρ Ἀνδρέα Καλλέργη, διά τινα κτήματα παραχωρηθέντα εἰς παλαιοτάτην ἐποχὴν ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Αὐθεντίας εἰς τὸν ποτὲ Σὲρ Γεώργιον Καλλέργην διὰ τὰς καλάς του ὑπηρεσίας· ἀποφασίζεται, ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις εἶναι σπουδαῖα καὶ χρήζει σκέψεως, ὅπως ἐκδοθῇ ἡ ἀπόφασις ὑπὸ τῶν δύο δικαστηρίων τῶν 40 μὲ ἀριθμὸν δικαστῶν ὅσῳ τὸ δυνατὸν μεγαλύτερον. 1513, Μαΐου 29.

Fo 86r MDXIII, die XXVIIII Maij.

Havendosi ad introdur al Consejo de XL una intromission facta per i Auditori novi dele sententie de una sententia del Regimento nostro de Candia nasciuta in favor del nobel homo ser Mathio Calergi quondam ser Zuane, et contra la fiola del quondam ser Andrea Calergi, sopra una antiquissima concessione facta per la Signoria nostra al quondam ser Zorzi Calergi per sui boni deportamenti, et de haver non picola advertentia per esser de maxima importantia, et proveder che la sij maturamente decisa, et terminada. Et perhò l'andera parte che per auctorita de questo Consejo deputar se debano ala decision de dicta causa le do XL^tie^ cum quel mazor numero si potra haver aziò le sortisca el debito et conveniente fine, come in casi de molto menor importantia è sta servado. Et se alcuna leze è in contrario, sia pro hac vice tantum suspesa.

De parte 527. 875 De non 35. 56 Non synceri 70. 4.

4

Εἰς τὸν Λουδοβῖκον Φελέττον Καγγελάριον Χάνδακος δίδεται ἑξάμηνος ἄδεια. 1513, Αὐγούστου 7.

5

Περὶ ἐκλογῆς ρεκτόρων, Βαΐλου καὶ Καπετάνου Κερκύρας, Καπετάνου Πάφου, Ρεκτόρων Ρεθύμνου καὶ Χανίων, Προεστοῦ Ἀντιβάρεως, Προνοητοῦ Βέλιας, Προεστοῦ Βιτσέντσας, Καστελλάνου Σιβιντὰλ καὶ Μαρεσκάλκου Φριούλ. 1516, Σεπτεμβρίου 14.

Fo 128to MDXVI, die XIIII Septembris.

La necessità dele cose presente astrenze chel si continua a trovar danari, et perhò l'andera parte che nel Mazor Consejo per scrutinio de questo Consejo et quatro man de election per questa volta solamente elezer si debano Bailo et Capitanio et Conseglieri a Corfù, Capitanio a Baffo, Rectori a Rethimo et la Cania, Potestà in Antivari, Proveditor a Vegia, Potestà a Vicenza, Castellan a Cividal et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Marescalco nella Patria de Friul in loco de quelli che al presente se attrovano neli sopradicti Regimenti. Et possano esser tolti tuti li absenti si da mar come da terra cusì quelli sono in regimento over officio, come qualunque altri zentilhomini nostri privati, purche i vengano ad haver compiti li soi offitij over regimenti, et ad esser expediti al tempo che i doverano andar alli Regimenti soprascripti. Et la presente parte non se intenda valer, se la non serà etiam presa nel Mazor Consejo.

De parte 612. De non 281. Non sinceri 16.

Die precedenti

Posita fuit in Rogatis cum altero scontro non capto que tamen ipsa capta fuit.

6

Περὶ ἐκλογῆς Δουκὸς Κρήτης καὶ Προνοητοῦ ἐν Ζακύνθῳ. 1516, Σεπτεμβρίου 19.

F°129to MDXVI, die XVIIII Septembris.

Che nel nostro Mazor Conseglio per questa volta solamente per scrutinio del Conseglio de Pregadi, et quatro man di electione, elezer si debano Duca in Candia et Proveditor al Zante in loco de quelli che hora sono in essi regimenti, et la presente parte non se intenda presa se la non serà etiam presa nel Mazor Conseglio.

De parte—542. De non—75, Non sinceri—5.

Die 18 suprascripti mensis.

Posita fuit in Rogatis et fuere. De parte—144, De non—4, Non sinceri—0.

7

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου Κρήτης ἀντὶ τοῦ Δόκτορος καὶ Ἱππότου Μάρκου Δανδόλου, Ρέκτορος Σκύρου, Ταμίου ἐν Βέλια καὶ Προνοητοῦ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν ἀντὶ τοῦ Σίμωνος Καπέλλου. Ἐπίσης περὶ ἐκλογῆς τριῶν ἐκτάκτων Δικηγόρων τῆς κοινότητος (Avogadori), οἱ ὁποῖοι νὰ ἐκλεγῶσιν ἀνὰ εἷς εἰς χωριστὰς συνεδριάσεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1516, Ὀκτωβρίου 4.

F°130r MDXVI, die IIII Octobris.

El presente bisogno del danaro recercha che se continui in tute quelle provision chel se possi retrovar presto, et prompto, et perhò l'andera parte che per scruptinio de questo Consejo et quatro man de election del nostro Mazor Consejo, per questa volta tantum, elezer se debba uno Capitanio in Candia, qual habi andar da poi che harà compito el tempo suo el nobel homo Marco Dandolo Doctor et Cavalier. Item cum lo medemo modo siano eletti per questa volta tantum, uno Rector a Schiros, et uno Camerlengo a Veglia, et uno Proveditor a le biave in loco del nobel homo Simon Capello. Preterea siano electi tre Avo-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

gadori extraordinarij pur al suprascripto modo. Et Domenega proxima stridar se debba de farne uno et cussi continuar a uno per conseio che habiano ad intrar al suo tempo debito. Et non se intendi la presente parte presa se la non sera etiam presa nel nostro Mazor Consejo. Dechiarando che in li soprascritti luochi far se deba quando parerà a la Signoria nostra et al Collegio.

De parte—520, De non—153, Non sinceri—0.

Die III suprascripti mensis.

Posita fuit in Rogatis et fuere De parte—164, De non—22, Non sinceri—0.

8

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου Ἀμμοχώστου, Συμβούλων Κύπρου, Συμβούλων Χανίων, Προεστοῦ Ἔστε καὶ Προεστοῦ ἐν Τορσέλλῳ. 1516, Σεπτεμβρίου 23.

Fo132to MDXVI, die XXIII Nouembris.

L'andera parte che attento le occurrentie presente per scrutinio del consejo nostro de Pregadi et per questo Mazor Consejo per questa volta solamente far se debia Capetanio a Famagosta, Consejeri in Cypro, Consejeri a la Cania, Potestà a Este et Potestà a Torcello.

De parte—427, De non—269, Non sinceri—11.

9

Ἀπόφασις περὶ σχηματισμοῦ εἰδικοῦ δικαστηρίου ἀποτελουμένου ἐκ τῶν τριῶν Δικαστηρίων τῶν 40 ἡνωμένων ἐπὶ τὸ αὐτό, προστιθεμένων καὶ τῶν εἴκοσι Σοφῶν τοῦ Ριάλτου, πρὸς ἐκδίκασιν τῶν Ρεκτόρων Κρήτης, οἱ ὁποῖοι κατεδικάσθησαν ὑπὸ τῶν Συνδίκων Ἀνατολῆς, ἀνερχομένων εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 140 καὶ πλέον. 1517, Ἰουλίου 26.

Fo142to MDXVII, die XXVI Julij.

Havendosi a diffinir per in consegli nostri la causa dei zentil homini nostri che sono stati in Regimento nella Isola de Candia sententiati per i Syndici de Levante; a qual per la moltitudine de quelli che saranno expulsi, per esser i ditti sententiati da 140 in suso, ha di bisogno non solum de tute tre Quarantie ma etiam de altra additione per venir a quel numero de synceri indicij che ricercha la importantia sua, per i quali siano ben intese le rason de la Signoria nostra, et fattone un sincero et maturo indicio; perhò l'anderà parte, che per auctorità de questo Consejo expedita sarà la causa che hora è introducta ne le tre Quarantie se debano quelle reunir insieme ad instantia de i prefati Syndici nostri et appresso in XX Savij de Rialto, aziò se possa supplir per la moltitudine de i cazadi, qual XX Savij siano tenuti a redurse cum ditte Quarantie sotto pena de ducati X per cadauno per ogni volta che fallerano, de i qualli siano mandati

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

debitori a palazo et la preditta causa se possa aldir, et expedir cum quel mazor numero si potrà haver de le tre Quarantie et xx Savij preditti oltra quelli saranno cazadi.

De parte—648, —De non—158, Non sinceri—0.

10

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου ἢ Πληρεξουσίου τῆς πολιτείας ἐν Κρήτῃ, μὲ δικαιοδοσίαν Γενικοῦ Προνοητοῦ Χάνδακος καὶ πάσης τῆς νήσου Κρήτης, ἐπὶ μισθῷ δουκάτων 100 μηνιαίως καὶ δουκάτων 200 ὡς ἐπιχορήγησιν, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ ὀκτὼ γραφεῖς. Ἐπίσης περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου Ἀμμοχώστου ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους. 1520, Ἀπριλίου 27.

Fo 165to MDXX, die XXVII Aprilis in Rogatis.

La grande importantia al stado nostro de le insule de Candia et Cypri recercha, attente le presente occorrentie ben note a questo Consejo, che se li provedi de qualche governo, ultra quello se ritrova hora de li; perhò l'andera parte che per autorità de questo Consejo sia preso, che nel primo Mazor Consejo sia facta electione de uno Capitaneo in Candia per scrutinio et 4 man de election per questa volta tantum, el qual sia tenuto responder la matina seguente et partir in termine de zorni otto da poi acceptà, sotto pena de ducati 500 da esser scossa per cadann de i Avogadori nostri de Comun senza altro Consejo; possendo cadauno del Collegio nostro farlo poner debitor a palazo; ne possi esser depenado sel non haverà integralmente satisfacto, sotto pena, à Daniel de Vido de privation del officio suo, el qual Capitaneo da esser electo fino al compir del suo precessor sia, et esser se intendi provedador general de la terra nostra de Candia et de tuta quella Insula nostra; et nel tempo che starà Provedador haver debi ducati cento al mese per spese, de i qual non sia obliga monstrar conto alcuno a la Signoria Nostra, et sia tenuto menar cum se otto scritori et haver debi de qui per subventione ducati duxento da esser posti à conto de dicte spese, et compito haver el suo precessor, intrar debi in suo loco et star Capitanio tuto il tempo del suo Regimento integro. Ne li sia posto à conto el tempo, chel starà proveditor general. Et similiter sia electo un Capitaneo a Famagosta cum tuti i modi, et condition de sopra dechiarite dal Capitano over procurator in Candia, et possino esser electi de cadaun officio, et Regimento salvo de officio continuo, et la presente parte non se intendi esser presa, se la non serà posta et presa nel Mazor Consejo.

De parte—156, De non—49, Non sinceri—1.

Die XXVIIII Aprilis. Posita fuit suprascripta pars in Maiori Consilio.

De parte—1274, De non—108, Non sinceri—5.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

1. Νέα ἀπόφασις περὶ διοικήσεως τῶν Κυθήρων, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἕνεκα τῆς ἀπωλείας τῆς Μεθώνης καὶ Κορώνης, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατ' αἴτησιν τῶν κατοίκων οἱ ὁποῖοι ἀπέστειλαν, πρὸς τοῦτο, πρεσβείαν εἰς Βενετίαν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων αἰτημάτων, τῆς πρεσβείας ταύτης, ὑπῆρξε καὶ τὸ περὶ ἀγαθῆς διοικήσεως τῆς νήσου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀπονέμηται εἰς αὐτοὺς ἡ δικαιοσύνη ὑπὸ Βενετοῦ εὐγενοῦς, μείζονος πείρας τῶν μέχρι τότε ἀποστελλομένων. Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἐκλογὴν Προνοητοῦ καὶ Καστελλάνου Κυθήρων ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν μελῶν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας ἐπὶ διετεῖ θητείᾳ καὶ μισθῷ δουκάτων χρυσῶν ἢ τσεκινίων εἴκοσι πέντε μηνιαίως, ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῆς νήσου. Εἰς τὸν Προνοητὴν καὶ Καπετάνον τοῦτον ἀνετέθη ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης, ὡς μέχρι τοῦδε, ἡ δὲ ἔφεσις τῶν ἀποφάσεων ὑπήχθη εἰς τὴν διοίκησιν Χάνδακος. Ἀπηγορεύθη εἰς αὐτὸν νὰ ἐμπορεύηται, ὤφειλεν ὅμως νὰ πωλῇ τὰ σιτηρὰ διὰ λογαριασμὸν τῆς Αὐθεντίας. Ἐκ τῶν εἰσπράξεων τούτων ἐλάμβανε τὴν μισθοδοσίαν του εἰς χρῆμα καὶ οὐχὶ εἰς εἶδος. Ἐπίσης ὅλαι αἱ ἄλλαι εἰσπράξεις, ὡς δικαστικὰ ἔξοδα καὶ ἄλλαι ἀποζημιώσεις περιήρχοντο εἰς τὴν Αὐθεντίαν. Τὰ δὲ περισσεύματα, ἀφαιρουμένων τῶν ἐξόδων διοικήσεως καὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ προνοητοῦ καὶ Καπετάνου, ἀπεστέλλοντο εἰς τὸ ταμεῖον Κρήτης, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ κρατῆται αὐτόθι εἰδικὸς λογαριασμός, εἰς διαταγὴν τῆς Αὐθεντίας ἢ τοῦ Γενικοῦ Καπετάνου Κρήτης. Ὑπεχρεοῦτο πρὸς τοῦτο ὁ Προνοητὴς καὶ Καπετάνος Κυθήρων καὶ ὁ Ταμίας του νὰ ἀποστέλῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ λογιστικὰ βιβλία καὶ τοὺς λογαριασμοὺς εἰς Κρήτην, πρὸς ἔλεγχον, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ὁποίων ἐκεῖθεν ἀπεστέλλοντο εἰς Βενετίαν εἰς τὸ ὀφφίκιον τοῦ ἐλέγχου (Officio delle Rason Vecchie).

Ἐπίσης διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης διατάσσεται ἡ ἐκλογὴ Καγκελλαρίου Κυθήρων, τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ ὡς ὁ Ζακύνθου.

Ἡ διοίκησις τῶν Κυθήρων, ὡς διαλαμβάνεται ἐν τῇ ἀποφάσει ταύτῃ, παρέμεινε μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κρήτης (1669).

3. Αἱ δίκαι αἱ ἐφεσιβαλλόμεναι ἐν Βενετίᾳ ἦσαν φυσικῷ τῷ λόγῳ, δίκαι σημαντικαί, καθότι πρὸς τοῦτο αἱ δαπάναι ἦσαν ὑπέρογκοι. Ὅταν ὅμως διὰ τὴν ὁμαλὴν διεξαγωγὴν τῶν δικῶν τούτων, ἐπελαμβάνετο τὸ Μεῖζον Συμβούλιον, πρὸς σχηματισμὸν εἰδικοῦ δικαστηρίου, αἱ δίκαι αὗται ἀναμφιβόλως θὰ ἦσαν σημαντικώτεραι, ἡ δὲ ἐκδιδομένη οὕτω ἀπόφασις ἐπεῖχε τόπον νομολογίας, ὡς αἱ σημεριναὶ ἀποφάσεις τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἐν τῇ παρούσῃ περιπτώσει, τῆς δίκης δηλαδὴ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας Καλλέργη, τὸ εἰδικὸν δικαστήριον τοῦ ὁποίου ἡ σύστασις διετάχθη ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ἦτο ἡ συνένωσις τῶν δύο πολιτικῶν δικαστηρίων τῶν 40, μὲ ἀριθμὸν μελῶν ὅσῳ τὸ δυνατὸν μεγαλύτερον. Ὡς θὰ εἴδομεν ἐν παραρτήματι περὶ τῶν ἀναφερομένων Βενετικῶν ὑπηρεσιῶν ἐν τῇ παρούσῃ συλλογῇ, τρία ἦσαν τὰ δικαστήρια τῶν 40, καὶ ταῦτα ἀνώτατα. 1ον τὸ Συμβούλιον τῶν 40 ἐπὶ τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων, 2ον τὸ Συμβούλιον τῶν 40 ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων τὸ Παλαιὸν καὶ 3ον τὸ Συμβούλιον τῶν 40 ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων τὸ Νέον. Ἕκαστον ἐκ τούτων συνέκειτο ἐκ 40 μελῶν. Τὸ πρῶτον ἦτο τὸ ἀρχαιότερον ἡ ἵδρυσις τοῦ ὁποίου χάνεται εἰς τὴν παλαιότητα τῶν χρόνων, χωρὶς νὰ ἀναφέ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρεται. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα, ἔκρινεν ἀπολύτως τὰς ἀποφάσεις ὅλων τῶν δικαστῶν τοῦ Κράτους.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΕ' ὅμως ἐπειδὴ αἱ ὑποθέσεις ηὔξανον συγχρόνως πρὸς τὴν αὔξησιν τοῦ Κράτους, ἱδρύθη νέον σῶμα 40, ὅπερ ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν Νέον Δικαστήριον τῶν 40, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε τὴν ἐκδίκασιν τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων, καὶ οὕτω ἀπέμεινον εἰς τὸ προηγούμενον, ὅλαι αἱ ποινικαὶ αἱ ὁποῖαι δὲν ἦσαν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ περιωνύμου συμβουλίου τῶν Δέκα. Ἔκτοτε ἡ ὀνομασία αὐτοῦ ἦτο Quarantia criminale o Consiglio dei LX al criminale πρὸς διάκρισιν τοῦ νεοσυσταθέντος Quarantia civile.

Τῷ 1492 τὸ Μεῖζον Συμβούλιον λόγῳ τῆς αὐξήσεως τῶν ὑποθέσεων συνέστησε τρίτον Συμβούλιον τῶν 40 ὀνομασθὲν Quarantia Civil Nova, ὁπότε ἡ προηγουμένη ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν Quarantie Civil Vecchia. Αἱ δύο αὗται Quarantie διεμοιράσθησαν τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις κατ' ἐπαρχίας

Βραδύτερον προσετέθησαν ὡς βοηθητικὰ δικαστήρια τῶν ἀνωτέρω, τὸ Συμβούλιον τῶν 25 καὶ τὸ Συμβούλιον τῶν 15.

Τῶν τριῶν Κουαραντιῶν προΐσταντο τρεῖς πρόεδροι, προεδρεύοντες εἰς τὰ διάφορα σχηματιζόμενα τμήματα, ὅταν δὲ συνεδρίαζεν ἐν ὁλομελείᾳ προήδρευεν ὁ πρεσβύτερος.

Τὰ πολιτικὰ δικαστήρια τῶν 40, ὡς ἀνωτέρω ἀνέφερον ἐπὶ σημαντικῶν ὑποθέσεων συνηνοῦντο, πρὸς ἔκδοσιν ἀποφάσεως μεγαλυτέρου κύρους. Ἐπίσης ὅμως συνηνοῦντο, ὅταν λόγῳ συγγενείας τῶν ἀντιδίκων πρὸς τοὺς δικαστάς, ἠναγκάζοντο οὗτοι νὰ ἀποχωρήσωσι τῆς συνεδριάσεως μὴ παρεχομένης ὑπὸ τῶν νόμων συγγνώμης συγγενείας οὐδὲ εἰς ἀπωτέρους βαθμοὺς συγγενείας. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐσχηματίζετο ὁ ἀναγκαῖος ἀριθμὸς τῶν δικαστῶν διὰ τῆς συνενώσεως τῶν δύο ἢ τῶν τριῶν Κουαραντιῶν. Πολλάκις ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν δικαζομένων, ἡ συνένωσις τῶν δικαστηρίων, δὲν ἦτο ἐπαρκής, ὁπότε ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου προσωρινοὶ δικασταὶ πρὸς πλήρωσιν τῶν σχηματιζομένων κενῶν.

9. Τὸ πλῆθος τῶν κατηγορουμένων ρεκτόρων διὰ τὰ αὐτὰ περίπου ἀδικήματα, κατέστησε δύσκολον τὴν ἐκδίκασιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου τῶν τεσσαράκοντα, διότι πλεῖστοι τῶν δικαστῶν θὰ συνεδέοντο διὰ συγγενείας, συγγνώμη τῆς ὁποίας δὲν παρείχετο, εἰς τοιαύτης φύσεως ἀδικήματα. Τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ἐλπίζει νὰ κατορθώσῃ τὸν σχηματισμὸν τοῦ δικαστηρίου τούτου, διὰ τῆς συνενώσεως τῶν τριῶν δικαστηρίων τῶν 40 καὶ ἐπιπροσθέτως τῶν 20 σοφῶν τοῦ Ριάλτου.

Ὁ σχηματισμὸς τοῦ δικαστηρίου τούτου πρὸς ἐκδίκασιν 140 ρεκτόρων εἶναι ἡ συγκομιδὴ τῶν τριῶν ἐπιθεωρητῶν, οἵτινες ἀπεστάλησαν ἐν Ἀνατολῇ δυνάμει τῶν ὑπ' ἀριθ. 9 καὶ 15 ἀποφάσεων τοῦ Liber Novella.

10. Λόγῳ τῶν περιστάσεων, γνωστῶν εἰς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον καὶ λόγῳ τῆς σπουδαιότητος τῶν νήσων Κρήτης καὶ Κύπρου, λαμβάνεται πρόνοια, ὅπως πλὴν τῆς ὑφισταμένης διοικήσεως, διορισθῇ δι' ἐκλογῆς τοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου καὶ διὰ τεσσάρων ψηφοφοριῶν Καπετάνος Κρήτης. Οὗτος μέχρι συμπληρώσεως τῆς θητείας τοῦ προκατόχου του, θὰ εἶναι Γενικὸς Προνοητὴς Χάνδακος καὶ πάσης τῆς νήσου Κρήτης.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι σημαντική, διότι μᾶς πληροφορεῖ πρῶτον μὲν περὶ τῆς συστάσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ Καπετάνου Κρήτης καὶ δεύτερον ὅτι ὁ Γενικὸς Προνοητὴς Κρήτης ἦτο ὁ προκάτοχος πάντοτε τοῦ Καπετάνου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER DIANA

Maioris Consilii

1522–1536

1

Παραχωρεῖται εἰς τὸν Καγγελλάριον Κρήτης Λουδοβῖκον Φελέττον ἐξάμηνος ἄδεια διὰ Βενετίαν. 1523, Νοεμβρίου 8.

2

Περὶ ἐκλογῆς τοῦ Δουκὸς καὶ τοῦ Καπετάνου Κρήτης. 1526, Ἰουνίου 13.

3

Περὶ ἐκλογῆς Συμβούλου Κρήτης. 1526, Ἰουλίου 15.

4

Περὶ ἐκλογῆς Ταμίου Κρήτης. 1526, Αὐγούστου 24.

5

Πιστώσεις εἰς διαφόρους Διοικήσεις καὶ εἰς τὴν τῆς Κρήτης. 1526, Νοεμβρίου 9.

6

Ὡσαύτως διὰ τὸν Σύμβουλον Χάνδακος καὶ Χανίων. 1526, Νοεμβρίου 25.

7

Ὡσαύτως διὰ τὸν Ρέκτορα Χανίων, Σύμβουλον καὶ ταμίαν Χάνδακος. 1526, Δεκεμβρίου 23

8

Ὡσαύτως διὰ τὸν Σύμβουλον Κρήτης. 1527, Φεβρουαρίου 24.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

9

Ὡσαύτως διὰ τὸν Δοῦκα καὶ Καπετάνον καὶ Σύμβουλον Κρήτης. 1527, Μαρτίου 22.

10

Εἰς τὸν ἐκλεγέντα Σύμβουλον Κρήτης Παῦλον Λορεδανὸν παρέχεται ἄδεια ἀναβολῆς, ὅπως μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του. 1535, Μαρτίου 7.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER NOVUS

Maioris Consilii

1537–1551

1

Ἀκυροῦται ὁ διορισμὸς τοῦ Ναδάλε Da Mosto Συμβούλου Κρήτης. 1537, Νοεμβρίου 30.

2

Περὶ διορισμοῦ Καστελλάνου ἐν Χάνδακι διὰ τὸ νεωστὶ ἀνεγερθὲν φρούριον ἐπὶ τοῦ κυματοθραύστου Χάνδακος. 1538, Μαΐου 12.

Fo 26r MDXXXVIII, die XII Maij.

Il castello nuovamente fatto al muolo della città nostra de Candia è redutto in tal fortezza, che quel rezimento nostro rechiede se li mandino cento fanti per mettere alla custodia di quello; li quali essendo stà già mandati, si conviene che al guberno di quello si attrovi uno nobile nostro, si come si osserva in tutte altre fortezze nostre de importantia; perhò l'anderà parte, che nel primo Maggior Conseglio per scruttinio del Conseglio de Pregadi, et quatro mano di elettione, per questa fiata solamente, eleger si debba uno Castellano in Candia per anni doi con ducati quaranta al mese da lire sie soldi quatro per ducato per soe spese delle qual non sia tenuto mostrar conto, non possendo uscire del castello nel mentre durerà la guerra. Debba risponder fra termine de giorni tre proximi et doppo accettato non possa refudar sotto tutte le pene statuite per la parte del Maggior Conseglio contra li refudanti; et sia obligato partir fra giorni XV immediate seguenti. Et la presente parte non se intendi presa, se la non serà posta, et presa nel nostro Maggior Conseglio. Et perchè nella parte soprascritta hora letta non è fatta explication del loco dove si habbi à far il pagamento delli ducati quaranta al mese da esser dati al castellano, che serà eletto ut supra; l'anderà

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

parte, che per auttorità di questo Conseglio sia preso, che delli denari della Signoria Nostra al suo partir li siano dati ducati cento sessanta per subvention de mesi quatro, et siano posti à conto del suo salario; il resto veramente gli sia pagato della camera nostra di Candia prefata, in quel modo et forma, che sono pagati li rettori di quella città. Della qual subventione sia fatta nota nella soa comisione et ne sia dato notitia alli rettori di Candia.

De parte 1278 De non 31 Non sinceri 23.

Die XI Februarij 1537, posita fuit suprascripta pars in Rogatis absque capitulo incipiente et perchè etc. et fuere.

De parte 131 De non 13 Non sinceri 1.

3

Περὶ ἐκλογῆς διαφόρων ρεκτόρων μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ Δουκὸς Κρήτης. 1540, Μαΐου 18.

F° 63r MDXXXX, die XVIII Maij.

Approssimandosi il tempo di far elettione di Luogotenente in Cypro, Capitaneo di Fanagosta; Duca in Candia, et Rettor et Proveditor a Catharo in luogo di quelli che al presente si ritrovano alli servitij della Signoria Nostra è conveniente per la importantia de tempi presenti far elettione in luogo loro nel modo che fo fatta la precedente; però l'anderà parte, che quando si farà elettione di Luogotenente in Cypro, Capitaneo di Famagosta, Duca di Candia, Rettor et Proveditor à Catharo, tali rettori siano fatti per questa fiata per scrutinio di Pregadi et per quattro man di elettione nel nostro Mazzor Conseglio et con tutti li modi et condicion che sono al presente, dechiarando però, che non possa per alcun modo essere eletto chi fosse in contumacia si come disponeno le lezze nostre; et haver debba il Rettor di Catharo da esser ut supra eletto ducati ottanta al mese da lire 6, soldi 4, per ducato per sue spese delli quali non sia obligato mostrar conto alcuno alla Signoria Nostra per conto della qual restar debba il salario, et ogni altra utilità, che sono soliti per l'ordinario haver li rettori di quel luogo, et la presente parte non se intenda presa, se la non sarà anchor posta, et presa nel nostro Mazzor Conseglio.

De parte 661 De non 300 Non sinceri 34.

1540, 13 Maij posita fuit suprascripta pars in Rogatis et fuere.

De parte 133 De non 26 Non sinceri 9.

4

Εἰς τὸν ἐκλεγέντα καπετάνον ἐν Χάνδακι Βερναρδῖνον Βενιέρην, παρέχεται ἀναστολὴ τῆς προθεσμίας, καθ' ἣν ὤφειλε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του. 1540, Ἰουλίου 4.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

5

Οἱ τρεῖς σοφοὶ ἐπὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν λογαριασμῶν τῶν ρεκτόρων κατεδίκασαν τοὺς ρέκτορας Κρήτης ἀπὸ τοῦ 1526 καὶ ἐντεῦθεν, ὡς πληρωθέντας τοὺς μισθοὺς αὐτῶν ὀνομαστικῆς ἀξίας χρυσῶν δουκάτων, διὰ αὐτουσίων χρυσῶν νομισμάτων τῶν ὁποίων ἡ ἀξία ὑπερβαίνει τὰς λίτρας ἓξ, σολδία τέσσαρα μικρῶν, παρὰ τοὺς νόμους. Πρὸς τοῦτο τὸ Μεῖζον Συμβούλιον προβαίνει εἰς σχηματισμὸν εἰδικοῦ δικαστηρίου, ὅπως δικάσῃ τὰς ἐφέσεις τῶν ρεκτόρων τούτων. 1540, Σεπτεμβρίου 12.

Fo 65r MDXXXX, die XII Septembris.

Havendo li proveditori nostri all' officio di tre Savij sopra le revision di conti sententiato li Rettori nostri delle città di Candia dal 1526 in qua, et altri dell' isola di quella che si hanno pagato delli lor salarii de ducati d'oro in oro à più de lire sei soldi quattro de piccioli per ducato contra la forma delle lezze, come ad essi proveditori li è parso per giustitia et non essendo possibile espedir ditta causa nel conseglio della Quarantia Civil Novissima, alla qual è stà interposta la appellation per il gran numero di cazzati et esser causa de non piccola importantia, essendo ben giusto, che con conveniente numero la sij espedita; però l'anderà parte che per auttorità di questo Conseglio sia preso che quam primum le due Quarantie Civil Vecchia et Nova se incontreranno in loco delli espulsi della Quarantia Ciuil Noua vadano altrotanti quaranta della Civil Vecchia, et insieme con li quaranta Civil Novi debbano far pender la preditta causa et espedir quella, et li espulsi intrar debbano nella Quarantia Civil Vecchia in loco di quelli che saranno tolti, se per altri, che fossero della istessa casada Civil Vecchi non fossero cazzadi nel qual caso non possendo entrar Civil Vecchi debbano niente di meno livrar il salario suo ordinario, come è conveniente.

De parte 773 De non 84 Non sinceri 15.

6

Ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν ἐκλεγέντων Ταμιῶν Κρήτης παρῃτήθησαν, λόγῳ τοῦ μικροῦ μισθοῦ καὶ τῶν ὀλίγων ἐκτάκτων ὠφελειῶν, διὰ τοῦτο ὁ μισθὸς αὐτῶν αὐξάνεται εἰς δουκάτα δέκα ἓξ κατὰ μῆνα πλὴν τῶν ἄλλων ὠφελειῶν. 1547, Αὐγούστου 21.

Fo 135r MDXLVII, die XXI Augusti.

Sono stati eletti questi mesi passati molti Camerlenghi della città nostra de Candia, li quali tutti hanno refutato, il che aviene non per altra causa se non che non havendo loro salario alcuno fermo, anzi pagando ducati quatro al mese di limitatione et essendoli etiam state diminuite ultimamente le utilità, che solevano havere non possono sostentar la spesa che necessariamente si convien fare in così lungo viaggio di andar et di ritorno, et in altri bisogni; onde essendo di molta importantia la camerlengaria preditta imperò che oltra il suo proprio carrico è grande, et pericoloso per il maneggio di molti danari, che entrano, et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

usceno in quella camera, occorre spesso che essi Camerlenghi entrano in luogo di Conseglieri et etiam di Duchi et Capitanei, è necessario acconciarla et adattarla di modo, che li nobili nostri habbiano causa di andarvi prontamente, et di fare l'officio loro legalmente, come per il passato è stato fatto; però l'anderà parte che li Camerlenghi di Candia, li quali nell' avenir saranno eletti per il nostro Maggior Conseglio haver debbano di salario neto al mese ducati sedeci oltra tutte le altre utilità, che al presente hanno, il qual salario li sia pagato delli danari di quella camera nostra, et in quel modo si pagano li altri rettori di essa città.

De parte 1313 De non 62 Non sinceri 14.

Die XIX Augusti posita fuit in Rogatis suprascripta pars et fuere

De parte 147 De non 11 Non sinceri 2.

Die 3 Maij lecta in Collegio. Facte fuerunt littere Regimini Crete et successoribus.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

2. Εἰς τὸν κυματοθραύστην Χάνδακος ἀνηγέρθη ὀχύρωμα καὶ ἀπεστάλη φρουρὰ ἑκατὸν φαντάρων διὰ τὴν φρούρησιν αὐτοῦ, ἤδη ἀποφασίζεται ἡ ἀποστολὴ Καστελλάνου, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ δύναται νὰ ἀπουσιάσῃ ἐκ τοῦ φρουρίου, ἐφ' ὅσον ἤθελε διαρκέσῃ ὁ πόλεμος. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τοῦ διαρκοῦντος ἀκόμη πολέμου τοῦ Σουλεϊμὰν τοῦ Β' κατὰ τῶν Βενετῶν, ὁπότε ἡ Κέρκυρα (1537) καὶ ἄλλαι Βενετικαὶ κτήσεις ἐν Ἑλλάδι ὑπέστησαν δεινὰς πολιορκίας καὶ δηώσεις.

3. Ἡ ἀπόφασις αὕτη περὶ ἐκλογῆς τῶν διαφόρων ρεκτόρων παρατίθεται αὐτουσία, ὅπως δειχθῇ ὁ τρόπος καὶ ἡ προσοχὴ ἡ ὁποία ἐδίδετο διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων τούτων τῆς Πολιτείας. Ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐσημειώθη, ἡ Γερουσία ὑπεισῆλθε βαθμηδὸν εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, παρατηροῦμεν δὲ ἐνταῦθα ὅτι αἱ προτάσεις τῶν ὑποψηφίων ρεκτόρων προήρχοντο μὲν ἐκ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ἐψηφίζοντο ὑπ' αὐτοῦ, ἐκυροῦντο ὅμως τρόπῳ τινὶ ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

5. Ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς νομισματικῆς καταστάσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὰς Βενετοκρατουμένας κτήσεις. Διὰ ταύτης διατάσσεται ὁ σχηματισμὸς εἰδικοῦ δικαστηρίου, διότι τὰ ὑφιστάμενα τῶν 40 δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ συνεδριάζωσι, μὴ εὑρισκόμενα ἐν ἀπαρτίᾳ διὰ τὸν μεγάλον ἀριθμὸν τῶν ἐξαιρετέων (espulsi), λόγῳ συγγενείας μετὰ τῶν κατηγορουμένων. Οἱ κατηγορούμενοι ρέκτορες, ὤφειλον νὰ λογοδοτήσωσιν ἐπὶ τῆς κατηγορίας τῶν ἐλεγκτῶν τῶν λογαριασμῶν διότι ἔλαβον τοὺς μισθούς των οὐχὶ πρὸς τὴν τρέχουσαν τιμὴν τοῦ χρυσοῦ δουκάτου ἐν Κρήτῃ, ἤτοι πρὸς λίτρας ἓξ καὶ τέσσαρα σολδία τῶν μικρῶν, ἀλλὰ εἰς νομίσματα αὐτουσίου χρυσοῦ, τῶν ὁποίων ἡ κυκλοφορικὴ ἀξία ἦτο μεγαλυτέρα. Οἱ ρέκτορες οὗτοι ἦσαν ρέκτορες Χάνδακος ἀπὸ τοῦ 1526 καὶ ἐντεῦθεν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

6. Ἡ περὶ αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν ταμιῶν διάταξις αὕτη αἰτιολογεῖται σοφώτατα. Δὲν εἶναι δυνατόν, ἀνεγράφει, νὰ ἀποδεχθῶσι τὸ ὀφφίκιον τοῦτο οἱ ἐκλεγόμενοι, διότι ἡ μισθοδοσία αὐτῶν δὲν εἶναι σταθερά, λόγῳ τῆς κρατήσεως τεσσάρων δουκάτων κατὰ μῆνα καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ὠφελειῶν, ἐπειδὴ δὲ τὸ ὀφφίκιον τοῦ ταμίου εἶναι μεγάλης σπουδαιότητος διότι πλὴν τοῦ ὅτι εἶναι λίαν κινδυνῶδες διὰ τοὺς ὀφφικιούχους ἕνεκα τῶν πολλῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα διαχειρίζονται, πολλάκις παρίσταται ἀνάγκη οἱ ταμίαι νὰ ἀντικαθιστῶσι τοὺς Συμβούλους, τοὺς Δούκας καὶ τοὺς Καπετάνους. Διὰ ταῦτα πρέπει τὸ ὀφφίκιον νὰ καταστῇ τοιοῦτον ὥστε οἱ Βενετοὶ εὐγενεῖς νὰ ἀναλαμβάνωσι τοῦτο μετὰ προθυμίας καὶ νὰ ἐπιτελῶσι, ὡς κατὰ τὸ παρελθόν, τὰ καθήκοντα αὐτῶν. Πρὸς τοῦτο ἡ μισθοδοσία αὐτῶν αὐξάνεται εἰς δέκα ἓξ δουκάτα μηνιαίως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER ROCCA

Maioris Consilii

1552–1565

1

Ὁ Πέτρος Ἀντώνιος Σχενῖνος τοῦ ποτὲ Μαμφρέδου Γραφεὺς τῆς καγγελλαρίας Χάνδακος κατόπιν διαγωνισμοῦ ἐκρίθη ἱκανὸς νὰ διορισθῇ Νοτάριος (Notarius Venetiarum pro Candida). 1555, Σεπτεμβρίου 21.

2

Ὁ Λεονάρδος Λορεδάνος ἐξελέγη Δοὺξ Κρήτης. 1560, Ἀπριλίου 9.

3

Ἐγκρίνεται ἡ πρότασις περὶ διορισμοῦ εὐγενοῦς ὡς Καπετάνου τῆς φρουρήσεως τῆς Κρήτης, ἢ Κυβερνήτου τῶν τριῶν κατέργων ἀκταιωρῶν τῆς νήσου ὁ Φίλιππος Βραγαδῖνος. 1562, Ὀκτωβρίου 25.

F°128to MDLXII, die XXV Octobris.

Havendosi dalle lettere del diletto nobel nostro Filippo Bragadin Proveditor dell' armata inteso il bisogno grande che le galee sei dei condennati, che si ritrovano in armata hanno del governo particolare del suo Governatore per le cause, et ragioni che in esse lettere si contengono. Il qual Governator ritrovandosi al presente alla custodia dell' isola nostra di Candia, mandatovi l'anno passato per deliberatione di questo Conseglio insieme con altre tre galee pur de condennati, è necessario proveder chel detto Governator ritorni al governo, et cura delle dette sei galee et che un altro nobile nostro sia deputato per Capitanio et al governo delle sudette tre galee che sono alla custodia della predetta isola, però l'anderà parte che per scrutinio di questo et quatro mano di elettione del nostro Mazor Consiglio sia eletto un valoroso e sufficiente nobile nostro con titolo di Capitanio della custodia della isola nostra di Candia col salario modi et condi-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tioni colle quali si elegge il governator nostro de condennati; il qual Capitanio haver debba la prima galia de condennati, che deverà mutar il sopracomito dopo però che sia espedita quella, su la quale hada montar al presente il nobile nostro Ferigo Nani, che già è all' ordine, et preparato, il qual capitano andar debba all' hora alla sopradetta custodia e starvi per anni 3, e tanto più, quanto si differisse a mandarli il successore, alla quale subito che sarà gionto debba il sudetto governator venir immediate al governo delle galee de condennati che si ritroveranno in armata, et à fine che fra il ditto Governator nostro de condennati, il capitanio della custodia dell' isola nostra di Cipro, et questo di Candia vi sia quel buon ordine che ricerca il beneficio publico, sia dechiarito che in qualunque loco ove li tre capi inviati si ritrovasseno il Governator de condennati habbi à procieder li altri doi li qual doi debbano preciedersi l'un l'altro secondo che seranno dove havessero il carico, o governo suo, et ritrovarsi fuori delle loro iurisditioni con altri capi, a loro superiori, debba prociedersi l'un l'altro per età, et se serano senza capo superior à loro debbano governarsi per settimana, dovendosi principiar la settimana da quello di loro che havesse maggior età, et così osservar si debba nell' avvenire.

De parte 1067 De non 76 Non sinceri 35.

Die XXIIII suprascripti fuit posita suprascripta pars in Consilio Rogatorum et fuerunt.

De parte 135 De non 2 Non sinceri 8.

4

Ὁ Μάφιος Πιζάνης ἐξελέγη Σύμβουλος Χανίων. 1564, Ἰανουαρίου 2.

5

Γίνεται δεκτὴ ἡ παραίτησις τοῦ Τζουὰν-Μαθιοῦ Μπέμπου ἐκλεγέντος Δουκὸς Κρήτης, διὰ λόγους ὑγείας. 1564, Ἀπριλίου 30.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτας, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

3. Ἡ ἀπόφασις αὕτη μᾶς πληροφορεῖ περὶ τῆς συστάσεως τοῦ ἀξιώματος τοῦ Καπετάνου τῆς φρουρήσεως τῆς Κρήτης. Ὁ θεσμὸς οὗτος καθιερώθη διὰ τὸν ἑξῆς λόγον. Ἡ φρούρησις τῶν ἀκτῶν τῆς Κρήτης ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τὸν μοίραρχον τοῦ στολίσκου τῶν κατέργων τῶν καταδίκων, ἀποτε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λουμένου ἐξ ἓξ κατέργων, εἰς τὰ ὁποῖα προσετέθησαν τρία ἀκόμη κάτεργα ἐπίσης καταδίκων. Ἐπειδὴ ὅμως, λόγῳ τῶν περιστάσεων, τὰ κάτεργα τσῦτα ἠνώθησαν μετὰ τοῦ στόλου, ὁ μοίραρχος αὐτῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἀκτῶν τῆς Κρήτης. Πρὸς τοῦτο τὰ τρία προστεθέντα κάτεργα ἀπεσπάσθησαν τοῦ στόλου προορισθέντα διὰ τὴν φρούρησιν τῶν ἀκτῶν τῆς Κρήτης, διοριζομένου ἰδίου Κυβερνήτου. Ὁ βαθμὸς καὶ αἱ ἀπολαυαὶ τοῦ νέου τούτου ὀφφικιούχου καθωρίσθησαν ὡς τοῦ μοιράρχου τῶν κατέργων τῶν καταδίκων, ἡ δὲ θητεία αὐτοῦ τριετής. Ὁ νέος Κυβερνήτης ὤφειλε νὰ ἐπιβῇ τοῦ μεγαλυτέρου τῶν τριῶν κατέργων τῶν καταδίκων καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ σοπρακόμιτος. Διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ νέου τούτου ὀφφικίου οἱ Κυβερνῆται τῶν κατέργων καταδίκων ἦσαν τρεῖς, ὁ Κυβερνήτης τῶν ἓξ, τὰ ὁποῖα ἠνώθησαν μετὰ τοῦ στόλου, ὁ Κυβερνήτης τῶν κατέργων τῆς φρουρήσεως τῶν ἀκτῶν τῆς Κύπρου καὶ ὁ περὶ οὗ πρόκειται Κυβερνήτης τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης. Οἱ τρεῖς οὗτοι κυβερνῆται, ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελον διαταχθῇ νὰ συνέλθωσιν ἐπὶ τὸ αὐτό, θὰ ἀνεγνώριζον ὡς ἀρχηγόν των, τὸν Κυβερνήτην τῶν ἓξ κατέργων τῶν καταδίκων.

Κατὰ τοὺς χαλεποὺς ἐκείνους χρόνους διὰ τὴν Μεσόγειον, ὁπότε αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν Τούρκων καὶ τῶν Σαρακηνῶν ἦσαν συχνόταται καὶ καταστρεπτικώταται διὰ τοὺς κατοικοῦντας τὰ παράλια καὶ τὰς νήσους, ὁ θεσμὸς τῆς φρουρήσεως τῶν ἀκτῶν δι' εἰδικῆς ὑπηρεσίας κατέστη ἀπαραίτητος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER ANGELUS

Maioris Consilii

1566–1577

1

Ἀκυροῦται ἡ ἐκλογὴ τοῦ Παύλου Τζώρτζη Δουκὸς Κρήτης, ὡς παρανόμως ἐνεργηθεῖσα. 1567, Ὀκτωβρίου 19.

2

Ἐπετράπη εἰς τὸν Νικόλαον Κανὰλ ἐκλεγέντα Καστελλάνον Χάνδακος νὰ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός. 1567, Δεκεμβρίου 14.

3

Ἐπίσης εἰς τὸν Νικόλαον Μοτσενῖγον ποτὲ Ἱερωνύμου, ἐκλεγέντα Σύμβουλον Κρήτης. 1569, Μαρτίου 27.

4

Ἀποφασίζεται νέα ἐκλογὴ Δουκὸς Κρήτης ἀντὶ τοῦ Πέτρου Πιτζαμάνου. 1570, Ἀπριλίου 9.

5

Ἀντὶ τοῦ ἐκλεγέντος Γασπάρου Ρενιὲρ Δουκὸς Κρήτης ἀποφασίζεται νὰ γίνῃ νέα ἐκλογή. 1570, Δεκεμβρίου 28.

6

Ἀντὶ τοῦ Βίκτωρος Βραγαδίνου νὰ ἐκλεγῇ ἕτερος Καπετάνος Κρήτης λόγῳ ἀσθενείας. 1571, Ἰουνίου 17.

7

Συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1468, οἱ ἀπόντες ἐκ τῆς πόλεως Χάνδακος, δὲν δύνανται νὰ ὑποβάλωσιν ὑποψηφιότητα διὰ τὴν θέσιν τοῦ Ἀμμιραλίου (λιμενάρχου) Χάνδακος. Προκειμένου ὅμως νὰ γίνῃ ἐκλογὴ καὶ νὰ διορισθῇ τὸ κατάλληλον πρόσωπον, ἀποφασίζεται ὅπως

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

περιληφθῶσι μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων καὶ οἱ ἀπόντες, οἱ εὑρισκόμενοι εἰς θαλασσίαν ὑπηρεσίαν ἐπὶ τοῦ στόλου, ἢ εἰς τὰς παραλίους χώρας τῆς Πολιτείας, διότι ἐλάχιστοι ἔχοντες τὰ προσόντα εὑρίσκονται ἐν Χάνδακι. Ἐν τῇ ἀποφάσει περιγράφεται ὁ τρόπος τῆς ὑποβολῆς αἰτήσεως τῶν ἀπόντων ἐν ὑπηρεσίᾳ. 1571, Δεκεμβρίου 13.

Fo 74r MDLXXI, die XIII Decembris.

Li progenitori nostri hanno sempre cercato di premiar quelli che fedelissimamente serveno la S. N. distribuendoli delli officij, et beneficij suoi, et essendo per parte presa in questo Conseglio al primo Luglio 1468 disposto che quelli che si ritroverano absenti dalla città non possano esser provati Armiragli di Candia, et dovendosi al presente far tal elettione per li Consegli nostri de Quaranta Civil Vecchio et Criminal secondo la forma delle leggi, et dar tal maneggi et carico à persone di merito et intendenti di tal professione, et essendone sicome se intende pochi de tali in questa città per ritrovarsi la maggior parte di essi sopra l'armata al servitio nostro; l'anderà parte che per auttorità de questo Conseglio sia preso che non ostante la prefata parte nella elettion che si ha hora, et per l'avenir si haverà a far di Armiraglio di Candia tutti i marinari et altri che sono, over saranno al servitio publico sopra l'armata nostra, et nelle terre, et luoghi nostri da mar, possano, volendo però essi così, esser ballotati non ostante la loro absentia sicome fossero presenti. Et de ciò sia dato hora et per l'avenir aviso al Capitaneo nostro General da Mar et altri capi che farà bisogno che facciano publicamente proclamar che tutti quelli che pretenderano ponersi alla pruova predetta de Armiraglio et vorrano esser ballotati debbano darsi in nota al secretario suo, il qual sia obligato dopoi tolti in nota, mandar de qui il nome loro à i Conseglieri. et Capi de Quaranta inferiori, presidenti del predetto Conseglio de Quaranta al Criminal, acciò possano esser ballotati insieme con li altri che de qui si vorranno poner à tal pruova. Sia etiamdio preso che nelle altre elettioni che si faranno per l'avenir per detto Conseglio de Quaranta al Criminal delli officii soliti esser da quello distribuiti, tutti quelli che si ritroveranno al servitio nostro in armata, over nelle terre, et luoghi nostri da mar, come è predetto, possano non ostante la loro absentia essere ballotati et admessi, si come fuero essi medesimi presenti nei luoghi dove pretenderano esser nominati.

Della parte 1298 De non 98 Non sinceri 30.

Forno fatte lettere alli Capitano General da Mar, Capitano delle galee grosse et vice Capitano in Golfo.

8

Γίνεται δεκτὴ ἡ αἴτησις τοῦ Βίκτωρος Βραγαδίνου ὅπως μὴ μεταβῇ Καπετάνος Κρήτης. 1572, Ἰανουαρίου 1. (ἔτος Βενετικὸν=1573).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

9

Εἰς τὸν Ἀντώνιον Φέρρον, δίδεται ἀναβολὴ μεταβάσεως εἰς τὴν θέσιν του, ὡς Διοικητὴς τῆς νησίδος Σούδας Κρήτης. 1573, Μαρτίου 8.

10

Ὁμοίως εἰς τὸν Λουκᾶν Μιχαὴλ Καπετάνον Χάνδακος δίδεται ἀναβολὴ ὅπως ἀναλάβῃ τὴν ὑπηρεσίαν Συμβούλου τοῦ Δόγη, ἀντιπροσώπου τῆς συνοικίας Καστέλλου Βενετίας. 1573, Ἀπριλίου 26.

11

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ Καπετάνου τῶν κατέργων τῆς φρουρήσεως Κρήτης. 1573, Ὀκτωβρίου 18.

12

Ἀντὶ τοῦ ἐκλεγέντος Δουκὸς Κρήτης Δανιὴλ Βενιέρη ἀσθενήσαντος νὰ ἐκλεγῇ ἕτερος. 1573, Ὀκτωβρίου 28.

13

Περὶ ἐκλογῆς Ρέκτορος Χανίων. 1574, Ἰουλίου 15.

14

Εἰς τὸν Ἰάκωβον Φωσκαρίνην Γενικὸν Προνοητὴν Κρήτης παραχωρεῖται ἀναβολὴ μεταβάσεώς του εἰς Βενετίαν, διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ Συμβούλου τοῦ Δόγη, ἀντιπροσώπου τῆς συνοικίας Ντορσοντούρου. 1575, Ἰουλίου 28.

15

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ Ρέκτορος Χανίων ἀντὶ τοῦ Ἀγγέλου Βαρότση. 1577, Φεβρουαρίου 10.

16

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως τῆς νήσου Κρήτης ἀντὶ τοῦ Ἰωάννου Βαπτιστοῦ Κονταρίνη. 1577, Φεβρουαρίου 24.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER FRIGERIUS

Maioris Consilii

1577–1588

1

Ἐκλογὴ Ρέκτορος Χανίων ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Ζαχαρίου Βαρβάρου, διὰ λόγους ὑγείας. 1578, Σεπτεμβρίου 7.

2

Ἐκλογὴ Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως ἀκτῶν Κρήτης ἀντὶ τοῦ Ἰωάννου Μπέμπου. 1580, Μαρτίου 5.

3

Τρόπος ἐκλογῆς διαφόρων Ρεκτόρων μεταξὺ τῶν ὁποίων τοῦ Δουκὸς καὶ Καπετάνου Κρήτης. 1681, Μαρτίου 28.

Fo 79to MDLXXXI, adì XXVIII Marzo.

È benissimo noto a questo Conseglio di quanta satisfatione et contentezza sia delli fedeli nostri et di quanto beneficio al publico l' haver li anni passati proveduto, che le elettioni delli Rettori delle più importanti città nostre fussero fatte di persone di grado et qualità, et vedendosi che al presente sono le medesime cause, che all' hora mossero questo Conseglio a far tal deliberatione; l' anderà parte che li Rettori à Padova, Verona, Brescia, Bergamo, et Crema, et medesimamente il Duca et Capitano di Candia, et li Baili et Proveditori et Capitani di Corfù siano per tre reggimenti prossimi eletti per scrutinio del Consiglio di Pregadi, et quattro man di elettion di questo Conseglio, non potendo li eletti ad alcuno delli predetti reggimenti refudare in pena di Ducati 500, delli quali siano mandati debitori a palazzo, ne possano esser depennati se prima non haveranno intieramente pagato all' officio di Camerlenghi nostri di Commun in contadi, et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

non altramente, non si possano escusar, ne esser posta per ciò, ne per alcun altra causa parte per liberarsi dalli reggimenti à quali fussero stati eletti, se essa parte non sarà prima posta per tutti sei li Consiglieri, tre Capi di Quaranta, et presa con li $^5/_6$ delle ballote di questo Conseglio da 1000 in sù, come a 26 di Novembre 1574 è stato preso in questo Conseglio. Quelli che sarano nel seguente modo eletti ad alcuno di essi reggimenti possano, non ostante parte alcuna, in contrario essere anco eletti Procuratori di S. Marco, sempre che occorrerà farsi elettione de Procuratori, così nel tempo che saranno designati à detti reggimenti, come mentre si troveranno in essi. Nelle dette elettioni sia obligato ciascuno del Consiglio di Pregadi andar à capello, et portar il suo bolletino ò scritto, ò bianco, come li parerà, et sia in ciò servato in tutto et per tutto l'ordine et forma della parte di questo Consiglio de 15 Maggio 1558. Se li eletti ad essi reggimenti non anderano al loro tempo debito, non s' intenda principali il suo tempo, se non il giorno che faranno l' entrada in essi nel qual debbano poi star il tempo, che per le leggi è disposto; non potendo ne anco per qual si voglia causa, mentre saranno in essi reggimenti, escusarsi, se non sarà posta parte per li Consiglieri et Capi di Quaranta, et presa con li $^3/_4$ di questo Consiglio da 1000 in sù.

Della parte 1108. De non 203. Non sinceri 109.

4

Ὁ μισθὸς τῶν Συμβούλων Κρήτης ἐξ εἴκοσι τσεκινίων αὐξάνεται μέχρι τεσσαράκοντα. 1632, Φεβρουαρίου 18.

F° 88r MDLXXXI, XVIII Febbraio (M. V.).

Ricercando la cura che dovemo havere dello importantissimo Regno nostro di Candia che anco i Conseglieri che si mandano in quel reggimento siano soggetti di qualità corrispondente al grado, et habbiano insieme maggior comodità di poter andar à quel servitio.

L'anderà parte che il salario delli cechini vintidoi al mese, che hanno hora i Conseglieri che vanno nella città di Candia sia accresciuto fino à cechini quaranta in tutto al mesc da esser pagati à quei che de coetero sarano eletti delli istessi denari, et nell' istesso modo che s' è fatto per il passato.

Della parte 1128 De non 70 Non sinceri 82.

5

Ἀντὶ τοῦ Φιλίππου Πασχαλίγου Καπετάνου τῆς φρουρήσεως τῶν ἀκτῶν Κρήτης, ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ νέου. 1583, Αὐγούστου 7.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

6

Τρόπος ἐκλογῆς Ρέκτορος Χανίων. 1634, Ἰουλίου 22.

Fº 112r MDLXXXIV. Adì XXII Luglio.

Quanto sia necessario alla conservatione della fortezza nostra importantissima della Canea, ch' ella sia governata à questi tempi da persona di qualità, non è alcuno che per prudentia sua benissimo non lo conosca, onde havendosi al presente da elegger il Rettor di quel luogo.

L'anderà perte, che per quattro reggimenti prossimi sia fatta elettione di Rettor alla Canea per scrutinio del Consiglio nostro di Pregadi et quattro mani di elettion di questo Mazor Conseglio non potendo chi sarà eletto refudar sotto pena di ducati 500 de' quali sia mandato debitor à palazzo ne possa esser depennato se prima non li haverà intieramente pagati all' officio di Camerlenghi nostri di Comun in contanti et non altrimenti, ne possa escusarsi, ne d'intorno all' escusatione ò liberatione sua da questo reggimento esser posta alcuna parte si inanzi al partir suo di questa città, come ritrovandosi nel reggimento, se non sarà proposta per la maggior parte delli Consiglieri nostri, et Capi di 40 et presa colli $^3/_4$ delle ballotte di questo Conseglio congregato da mille in suso. Et in questa elettione sia in tutto et per tutto osservato l'ordine statuito per la parte di questo Conseglio de 15 Maggio 1558.

Della parte 1056 De non 120 Non sinceri 46.

1584, 28 Giugno fu presa in Pregadi.

7

Γίνεται δεκτὴ λόγῳ ὑγείας ἡ παραίτησις τοῦ Ρέκτορος Χανίων Φρειδερίκου Νάνη καὶ ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ διαδόχου. 1584, Ὀκτωβρίου 8.

8

Ὁ Γενικὸς Προνοητὴς Κρήτης Ἀλβίζε Γριμάνης ἐκλεγεὶς σύμβουλος τοῦ Δόγη ἀντιπρόσωπος τῆς συνοικίας Καναλρέγγιου Βενετίας διατάσσεται νὰ ἐπανέλθῃ. 1585, Δεκεμβρίου 24.

9

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ Μπερτούτζη Κονταρίνη Καπετάνου τῆς φρουρήσεως Κρήτης. 1586, Ἀπριλίου 27.

10

Ὁ Προνοητὴς καὶ Καστελλάνος Κυθήρων ἐξομοιοῦται πρὸς τοὺς Προνοητὰς τῶν φρουρίων Σπιναλόγγας, Σούδας καὶ Γραμβούσης. Θητεία αὐτοῦ διετής, μισθὸς δουκάτα ὀγδοήκοντα μηνιαίως. Διατάξεις τῆς ἐκλογῆς του. 1587, Ἰουνίου 29.

Fº 170r MDLXXXVII. Adì XXIX Giugno.

È molto ben noto à cadauno di questo Conseglio di quanta importantia sia

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

allo stato nostro et principalmente al Regno nostro di Candia l'isola di Cerigo, et per ciò ricercando la buona custodia et sicurtà del detto loco, che gli sia proveduto talmente che il Proveditor et Castellano di esso non habbia minor utilità et dignità di quella che hanno li Proveditori delle fortezze di Spinalonga, Suda et Grabusse.

L'anderà parte che la elettione del Proveditor et Castellan di Cerigo sia fatta nel avenire per scrutinio di questo et quattro mani di elettione del nostro Maggior Conseglio. Habbia quello, che sarà eletto à stare à quel governo anni doi et gli siano assegnati per sue spese ducati ottanta al mese da lire sei, soldi quattro per ducato à valuta di moneta Venetiana, si come se fusse pagato in questa città; delli quali non habbia à render conto alcuno, et gli sia data soventione in questa città avanti il suo partire di mesi quattro delli denari della S.N.; et gli altri gli siano pagati di mese in mese dalla Camerlengaria nostra di Candia come si paga anco alli Proveditori delle fortezze del predetto regno di Candia. Quello che sarà eletto, non possa refudar sotto pena di ducati cinquecento, de quali sia mandato debitor à palazzo, di dove non possa esser depennato, se non gli haverà esborsati alli camerlenghi nostri di Commun in contadi et non altrimenti; ne possa esser posta escusatione di alcuno, se non per la maggior parte delli Conseglieri, et delli Capi di 40; et presa con li $^3/_4$ delle ballote del nostro Maggior Consiglio, ridotto da mille in sù. Et oltra quanto è stato come di sopra preso nel Senato nostro, sia etiamdio per auttorità di questo Maggior Consiglio statuito che sempre che si devenirà all' elettione sopradetta si debba mandar la polizza delli nominati per scrutinio di Pregadi, in elettione, affinchè sia osservato in essa quanto è disposto per la parte di questo Conseglio à 10 Mazo 1558 in tal materia.

Della parte 1108 De non 127, Non sinceri 47.

1586. Adì 4 Decembre fu posta la soprascritta parte nel Senato et furno

Della parte 156 De non 5 Non sinceri 10.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER SURIANUS

Maioris Consilii

1588–1600

1

Ὁ Ἀλβίζε Ἰουστινιάνης Γενικὸς Προνοητὴς Κρήτης ἐξελέγη Σύμβουλος τοῦ Δόγη, ἀντιπρόσωπος τῆς συνοικίας Βενετίας Ντορσοντοῦρο. 1590, Μαρτίου 18.

2

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ Καπετάνου τῆς φρουρήσεως Κρήτης, ἀντὶ τοῦ Ἱερωνύμου Γραδενίγου. 1591, Σεπτεμβρίου 14.

3

Ὁ Ἰάκωβος Βιττώρη, πρῴην Ταμίας Χάνδακος μετὰ ταῦτα δέ ἐκτελῶν καθήκοντα Συμβούλου Χανίων ἐκλέγεται Σύμβουλος Χανίων. 1592, Ἰουλίου 25.

Fo 51to MDLXXXXII. A dì XXV Luglio.

Merita la molta prontezza, con la quale nel fine del Reggimento suo di Camerlengo di Candia mentre era all' ordine per repatriare, si è volontieri di ordine della Signoria nostra transferito alla Canea il Nobile homo ser Giacomo Vitturi, postponendo ogni interesse suo et della sua casa al publico servitio ad essercitar il carico di Conseglier, dove si è essercitato per il corso di 22 mesi continui con molta diligenza et vigilanta et con molto servitio publico che sia usata verso di lui quella dimostratione della satisfattione che habbiamo ricevuto del pronto et utile servitio che in questa occasione ci ha prestato con sua molta laude, però L'anderà parte, che al sudetto Nobile nostro Giacomo Vitturi per il longo diligente et utile servitio prestato nel carico di Consiglier alla Canea, come di sopra sia concesso titolo di Conseglier alla Canea, si che possa da mò innanzi di essa

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

servirsi in tutte le elettioni alle quali sarà nominato, così in questo, come nel Maggior Conseglio.

Della parte 798, De non 98 Non sinceri 123, (cazadi li parenti).

1592, à 17 Luglio in Pregadi.

Della parte 129, De non 6, Non sinceri 6.

4

Απόφασις ἐπὶ τῆς δίκης μεταξὺ Ἰωάννου Παπαδοπούλου ἐκ Κρήτης κατὰ Φραγκίσκου Παγὰν ἐκ Κρήτης. 1592, Αὐγούστου 24.

5

Ὁ Ἰωάννης Μοτσενῖγος Γενικὸς Προνοητὴς Κρήτης ἐκλέγεται Σύμβουλος τοῦ Δόγη, ἀντιπρόσωπος τῆς συνοικίας τοῦ Ἁγίου Σταυροῦ Βενετίας. 1592, Νοεμβρίου 22.

6

Ἀπόφασις σχετικὴ ἐπὶ δίκης τινος Θεοδώρου Νοταρᾶ ἐκ Χάνδακος. 1593, Ἰουλίου 4.

Fo 60r 1593. Di IIII Luglio.

Che per le cause narrate nella supplicatione hora letta, sia concesso à Theodoro Notarà di Candia, che per ispeditione della sua causa, acciò che il Consiglio di 40 al Civil Novo sia ad ordine, si possa pigliar per supplimento quel numero della Quarantia Civil Vecchia, Criminal, Collegio di XII Sindici et Cattaveri, che faranno bisogno per l'ispeditione di detta causa.

Della parte 829, De non 28 Non sinceri (5/6). 65.

7

Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προνοητοῦ Χανίων Ἱερωνύμου Καπέλλου. 1594, Μαΐου 15.

8

Ἀπόφασις ὑπὲρ Βαρθολομαίου Πέζαρου τοῦ ποτὲ Ἀνδρέου, Συμβούλου καὶ Ὑποδουκὸς (Vice-duca) Κρήτης. 1594, Νοεμβρίου 20.

9

Ὁ Νικόλαος Δονᾶς Γενικὸς Προνοητὴς Κρήτης ἐξελέγη Σύμβουλος τοῦ Δόγη, ἀντιπρόσωπος τῆς συνοικίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου Βενετίας. 1595, Ἀπριλίου 30.

10

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ Καπετάνου τῆς φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Ἱερωνύμου Κονταρίνη. 1595, Ἰουνίου 4.

11

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ Καπετάνου τῆς φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Ἱερωνύμου Κορνέρ. 1595, Αὐγούστου 27.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

12

Ἐπέμβασις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἰωάννου Σκαλιμένου, Λιμενάρχου (ἀμμιραλίου) Χάνδακος. 1595, Σεπτεμβρίου 1η.

13

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ Καπετάνου τῆς φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Λαυρεντίου Βενιέρη. 1598, Αὐγούστου 23.

14

Ἀπόφασις ὑπὲρ Βαρθολομαίου Πεζάρου ἐπανελθόντος Συμβούλου Κρήτης. 1593, Φεβρουαρίου 21.

15

Ἐκλογὴ Βερνάρδου Βενιὲρ Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Ἱερωνύμου Κορνέρ. 1599, Μαρτίου 14.

16

Περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Καπετάνου καὶ τοῦ Δουκὸς τῆς Κρήτης. 1599, Σεπτεμβρίου 19.

17

Περὶ ἐκλογῆς Ρέκτορος Χανίων. 1600, Ἀπριλίου 9.

18

Ὁ Βενέδεκτος Μῶρος, Γενικὸς Προνοητὴς Κρήτης, ἐκλέγεται Σύμβουλος τοῦ Δόγη, ἀντιπρόσωπος τῆς συνοικίας Ντορσοντοῦρο Βενετίας. 1600, Νοεμβρίου 12.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER VICUS

Maioris Consilii

1601–1606

1

Περὶ ἐκλογῆς Καγγελλαρίου Κρήτης εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Λουδοβίκου Φελέττου. 1603, Μαρτίου 2.

2

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Χριστοφόρου Βενιέρη. 1603, Ἀπριλίου 3.

3

Παρέχεται ἡ χάρις εἰς τὸν Γενικὸν Προνοητὴν Κρήτης Νικόλαον Σαγρέδον, ἕνεκα τῶν μεγάλων αὐτοῦ προσόντων, νὰ δύναται νὰ ἐκλεγῇ εἰς πᾶν ὀφφίκιον ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Ὁ Σαγρέδος οὗτος εἶχε στερηθῆ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγεσθαι συμφώνως πρὸς ἀποφάσεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπὸ 14 Μαρτίου 1536 καὶ 28 Νοεμβρίου 1574, διότι ἐκλεγεὶς διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Γενικοῦ Προνοητοῦ Κρήτης δὲν μετέβη. 1605, Μαρτίου 13.

4

Ἡ ἔφεσις τῶν Νικολάου καὶ Ἰωάννου Τζώρτζη ἐκ Χανίων, κατὰ τῆς κληρονομίας Ἀντωνίου Ρενιέρη ἐκ Χανίων, πρέπει νὰ δικασθῇ ὑπὸ τῶν αὐτῶν δικαστῶν οἱ ὁποῖοι ἦσαν παρόντες κατὰ τὴν συζήτησιν μετὰ τῶν δικηγόρων, ἀποφασίζεται ὅπως οἱ δικασταὶ οὗτοι καὶ οἱ πρόεδροι τῶν 40, ἐπανέλθωσιν ἐν ὑπηρεσίᾳ πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης. 1605, Μαΐου 30.

Fo 86r MDCV. A dì XXX Maggio. 1

Perchè il presente mese non si ha potuto dar espeditione alla intromission della sententia del Reggimento della Canea, fatta per il diletto nobile nostro Iseppo Moresini già Avogador de Comun à favor de Nicolò e Zuane Zorzi dalla Canea, et contra il nome del quondam Antonio Rhenier e suoi heredi pur dalla 5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Canea; et essendo conveniente, che li siano quelli istessi giudici che si hanno ritrovato alle dispute delli Avvocati; et il mese di giugno prossimo venturo uscendo li Conseglieri et li Capi di XL^ta^ entrando di sopra.

L'anderà parte, che li sopradetti Conseglieri et Capi de XL^ta^ non obstante il loro uscir de Quarantia, possino venir in detto Consiglio per la espeditione di detta intromissione fino che sarà espedita; potendo ballottar quelle parti, che saranno proposte per li Avogadori de Comun nelli giorni che si trattera la causa sudetta.

Della parte 1050 De non 24 Non sinceri 47.

5

Περὶ ἐκλογῆς τοῦ διαδόχου τοῦ Πέτρου Da Mosto Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης. 1605, Ἰουνίου 29.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER ANTELMUS

Maioris Consilii

1607–1616

1

Ἐκλογὴ Καπετάνου φρουρήσεως ἀκτῶν Κρήτης Ἀντωνίου Σιβράνου. 1607, Μαΐου 20.

2

Τρόπος ἐκλογῆς διαφόρων Ρεκτόρων, μεταξὺ τῶν ὁποίων τοῦ Δουκὸς καὶ Καπετάνου Κρήτης. 1608, Μαΐου 20.

F° 26r MDCVIII, à XX Maggio.

È benissimo noto a questo Conseglio quanta sodisfattione et contentezza habbi apportato alli fedeli nostri et quanto beneficio al publico l' haver gli anni passati proveduto, che le elettioni dei Rettori delle più importanti città nostre fossero fatte di persone di grado et qualità, et vedendosi, che al presente vi sono le medesime cause, che all' hora mossero questo Conseglio à far tal deliberatione. L' anderà parte, che li Rettori di Padoa, Verona, Brescia, Bergamo, et Crema, et medesimamente il Duca et il Capitano di Candia, li Baili, et li Proveditori et Capitani di Corfù siano per tre reggimenti prossimi eletti per scrutinio del Conseglio de Pregadi, et quattro man di elettion di questo Maggior Conseglio, non potendo gl' eletti ad alcuno dei predetti reggimenti rifutare in pena di ducati cinquecento, da esser per loro esborsati all' officio dei Camerlenghi di Commun in termine di mese uno all' hora susseguente, non potendo esser provati ad elettione alcuna, ne andar à capello nel ditto Maggior Consiglio, se non haveranno un bolettin sottoscritto dalli Camerlenghi di Commun predetti, et dal scontro di quell' officio di haver satisfatto in contadi, et non altrimenti alla pena sopradetta di ducati cinquecento. Il che s' intendi doversi osservar in tutte le altre parti

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

d' elettioni con pena statuite dal Senato et dal Maggior Consiglio. Non si possano escusar, ne si possa per ciò, ne per alcun altra causa metter parte di liberarli da i Reggimenti ai quali fossero stati eletti se essa parte non sarà prima posta per tutti sei li Consigleri, et 3 Capi di Quaranta, et presa con li cinque sesti delle balotte del Maggior Conseglio da 1000 in sù, come a 28 Ottobre 1590 è stato preso in esso Conseglio. Quelli che saranno nel sopradetto modo eletti ad alcun di essi Reggimenti, possano non ostante parte alcuna in contrario esser anco eletti Procuratori di S. Marco, sempre, che occorrerâ farsi elettione de Procuratori, così nel tempo, che saranno designati à detti reggimenti come mentre si trove-ranno in essi. Nelle dette elettioni sia obligato ciascuno del Conseglio di Pregadi andar â capello, et portar il suo bolettino o scritto, o bianco, come gli parerà; et sia in ciò servato in tutto, et per tutto l'ordine et la forma della parte del Mag-gior Conseglio di XV Maggio 1558. Se li eletti à detti reggimenti non anderanno al loro tempo debito non s'intenda principiarli il suo tempo, se non il giorno, che faranno l' entrata in essi con tutte le altre conditioni dichiarite nella parte del Maggior Conseglio di XXII Luglio 1593 in proposito di quelli che non vanno ai reggimenti in tempo debito, nei quali reggimenti debbano anco star il tempo che per le leggi è statuito. Non dovendo il fedelissimo Flaminio Barbaro Secre-tario alle Voci per modo alcuno dar la lettera dell' intrar al successore se non al tempo statuito delle leggi. Ne possano li predetti eletti per qualsivoglia causa, mentre saranno in essi Reggimenti escusarsi, se non sarà prima posta la parte per li Conseglieri et Capi di Quaranta, et presa con li $^3/_4$ del Maggior Conseglio da 1000 in sù.

Della parte 469—434, De non 615—788, Non sinceri 272—167, et fu presa de non, fu posta la sopradetta parte in Senato à XVII Maggio, et furono

Della parte 152, De non 3, Non sinceri 3.

3

Παραχωρεῖται ἀναβολὴ μεταβάσεως εἰς Κρήτην εἰς τὸν ἐκλεγέντα Σύμβουλον Ἰάκωβον Πασχαλῖγον. 1609, Σεπτεμβρίου 13.

4

Τρόπος ἐκλογῆς διαφόρων Ρεκτόρων μεταξὺ τῶν ὁποίων τοῦ Δουκὸς καὶ τοῦ Καπετάνου Κρήτης. 1614, Μαρτίου 4.

Fo 122r MDCXIV, 4 Mazo.

Conoscendosi per esperienza la necessità di continuar a far le elettioni di Rettori delle più importanti et principal città del Stato nostro per scrutinio del Conseglio di Pregadi et 4 mani di elettion di questo Conseglio onde non solo

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

resti proveduto al governo di esse ma di quei soggetti ancora di grado et qualità tali che siano stimati maggiormente a proposito per il servizio delle cose nostre, et li sudditi insieme habbiano a continuar a ricever quella sodisfattione et contento che hanno sentito per il passato; però. L'anderà parte che la deliberatione del Consiglio di Pregadi de 2, e di questo Maggior Consiglio de 3 Zener 1609, per la qual fu deliberato che per tre reggimenti all' hora prossimi le elettioni de Rettori di Padova, Verona, Brescia, Bergamo, et Crema, li Duchi et Capitani di Candia, li Baili e Proveditori et li Capitanij di Corfù fossero fatte per scrutinio del detto Consiglio di Pregadi, et quatro mani di elettion di questo Consiglio sia essa prorogata per altri tre reggimenti ancora, con tutte le conditioni et modi in essa parte contenuti.

Della parte 696 De non 84 Non sinceri 951

5

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Ἱερωνύμου Μοροζίνη, ἐκλεγέντος Διοικητοῦ τῶν κατέργων τῶν καταδίκων. 1616, Αὐγούστου 7.

Fo 158to MDCXVI, VII Agosto.

Dovendosi far elettione di Capitano delle galee alla guardia del Regno di Candia in luoco del diletto nostro Gerolamo Moresini rimasto Governator delle galee di condennati. L' anderà parte, che per autorittà del Conseglio di Pregadi, et quatro mani di elettion di questo Conseglio sia fatta elettion di un honorevole Nobile nostro in Capitano delle galee alla guardia del Regno di Candia in luoco del sudetto Nobile nostro Gerolamo Moresini con tutti li oblighi et conditioni dell' ultima regolatione dell' Armata, et della parte di questo Conseglio di XIIII Genaro 1609, possa esser tolto d'ogni luogo, officio et reggimento, et etiam con pena, et debba partir quando et con quella commissione che parerà a questo Conseglio dovendo star in esso carrico per anni tre, et tanto più quanto tardasse ad essergli mandato il successore, con obligo a quello, che sarà eletto di meter a banco la domenica prossima seguente alla sua elettione, et armar quanto prima di libertà conforme alla parte 1582, 28 Novembre con star all' obedientia del Proveditor nostro dell' Armata del Capitano in Golfo et Governator de condennati, secondo occorrerà loro esser insieme.

Della parte 801, De non 19, Non sinceri 21.

6

Περὶ διορισμοῦ διαδόχου τοῦ ἀποβιώσαντος Καπετάνου τῆς φρουρήσεως Κρήτης Φραγκίσκου Σιβράνου. 1616, Αὐγούστυυ 21.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

7

Περὶ τοῦ ἐκλεγέντος Καπετάνου τῆς φρουρήσεως Κρήτης Ἰουστινιανοῦ Μοροζίνη. 1616, Σεπτεμβρίου 4.

8

Ἐκλογὴ Φιλίππου Μπελενίσου πρῴην Κυβερνήτου μεγάλου κατέργου, Καπετάνου τῆς φρουρήσεως Κρήτης. 1616, Ἰανουαρίου 1. Μ.Ν. (1617).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER ARCANGELUS

Maioris Consilii

1617–1624

1

Ἡ ἀρχαιότης τοῦ Ἀντωνίου Τζώρτζη Καστελλάνου ἐν Κρήτῃ, λογίζεται ἀφ' ἧς παρέλαβε τὴν θέσιν ταύτην καὶ οὐχὶ ἀφ' ἧς ἐξελέγη. 1618, Ὀκτωβρίου 4.

2

Περὶ ἐκλογῆς Ρέκτορος Χανίων. 1619, Φεβρουαρίου 24. (M.V.)

Fo 46to MDCXVIII. A dì 24 Febraro. 1

Ricerca la condition di tempi presenti, che sia provisto al governo dell' importantissima città nostra della Canea di quei soggetti, che siano stimati maggiormente a proposito per il buon servicio delle cose nostre, come altre volte è stato osservato; però l'anderà parte, che per doi reggimenti prossimi sia fatta elettione di Rettor alla Canea per scrutinio del Consiglio nostro di Pregadi et quattro man di elettion di questo Consiglio, non potendo quelli, che saranno eletti, riffutar in pena di ducati 500 da essere per essi esborsati mese uno doppo la refudason alli Camerlenghi nostri di Comun, et portarne fede, altrimenti siano mandati debitori à palazzo, nè possino essere provati a cosa alcuna, et debbano nelle elettioni venir quattro nomi differenti, conforme alle leggi. 5 10

De parte 770 De non 476 Non sinceri 62. 12

3

Προκειμένης ἐκλογῆς τοῦ Ἀμμιραλίου εἴτε Λιμενάρχου Χάνδακος, ἀντὶ τοῦ ποτὲ Γεωργίου Ρουτζιέρ, ἀνατίθεται αὕτη εἰς τοὺς προέδρους τοῦ Συμβουλίου τῶν 40. 1620, Μαΐου 10.

Fo 74r 1620 a di 10 Maggio. 1

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Dovendosi unitamente ridur li Consiglieri di 40 al Criminal et Civil Vecchio per far elettione di Armiraglio in Candia in luoco del q^m^ Zorzi Ruzier et non servendo li postprandij del Consiglio di 40 Civil Vecchio per far detta elettione, però l'anderà parte, che li Capi del Consiglio di 40 al Civil Vecchio possino consumar uno, over doi delli postprandij concessili da questo Consiglio per le intromissioni di Avogador di Commun nella predetta elettione di Amiraglio.

De parte 398—620 De non 67—64 Non sinceri 85—66.

4

Ἐκλογὴ Λαυρεντίου Τιεπόλου Κυβερνήτου μεγάλου κατέργου, Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης. 1620, Μαΐου 26.

F^o^ 75to MDCXX. 26 Maggio in Pregadi.

Essendo stato eletto capitano delle galee alla guardia di Candia il diletto nobile nostro Lorenzo Thiepolo Governator di galea grossa si deve proveder d'altro in luoco suo, et però. L'anderà parte, che per scrutinio di questo, et quattro mani di elettion del Maggior Consiglio sia fatta elettion di un Governator di galea grossa in luoco del sudeto Thiepolo, et possa esser tolto di ogni officio, Consiglio et Regimento anco con pena, non potendo refudar sotto pena di ducati cinquecento da esserli tolta senz' altro dalli Avogadori di Comun, et aplicata all' Armar, et mantenimento delle galee grosse, et debba armar con quelli ordini, et di quel modo, et partir come sarà ordinato da questo Consiglio. Et la presente parte non s'intendi presa, se la non sarà anco posta, et presa nel Maggior Consiglio.

De parte 116 De non 1 Non sinceri 2.

29 detto nel Maggior Consiglio.

Fù posta da tutti i Consiglieri et Capi da 40.

De parte 682 De non 36 Non sinceri 40.

5

Ὁ Δονᾶς Μοροζίνης ἐκλεγεὶς Σύνδικος Ἀβογαδόρος καὶ Ἐξεταστὴς τῆς ἐνδοχώρας Βενετίας καὶ Ἰστρίας, ὑπέβαλε παραίτησιν αἰτιώμενος τοὺς κόπους τοὺς ὁποίους ἀντιμετώπισεν ὑπηρετῶν εἰς διάφορα σημαντικὰ ὀφφίκια τῆς Κρήτης, πρὸς τοῦτο ὑπέβαλε καὶ ἰατρικὴν πιστοποίησιν τῆς κλονισθείσης ὑγείας του. 1620, Σεπτεμβρίου 13.

F^o^ 79to MDCXX. 13 Settembre.

Si è conosciuta in ogni tempo così grande la prontezza, con la quale il diletto nobile nostro Donà Morosini ha essercitato lungamente la propria virtù, et il zelo nelle occorrenze del publico servitio, in diverse cariche molto gravi spetialmente nel Regno di Candia, che ben si devono credere molto giuste le

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

cause per le quali suplica essere iscusato dal carico di Sindico, Avogador et Inquisitore in Terra ferma, et in Istria a cui si trova destinato, particolarmente per le indispositioni contrate nelle fatiche del passato servitio di Candia pienamente confirmato nella fede de medici hora letta; però l'anderà parte, che il sopradetto diletto nobile nostro Donà Morosini sia escusato dal carico sudetto di Sindico, Avogador et Inquisitor in terra ferma, et Istria; et sia fatta elettione in luogo suo con le istesse conditioni et modi con li quali fu egli eletto con esaudire la sua affettuosissima instanza.

De parte 725—686 De non 464—540 Non sinceri 100—64

6

Ἐπὶ δίκης μεταξὺ τῶν καλογήρων τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ ὄρους Σινᾶ ἐν Κρήτῃ καὶ Φιλίππου Μαουριτσίου λαμβάνεται πρόνοια, ὅπως ἐκ τῶν διαφόρων δικαστηρίων ληφθῶσιν εἴκοσι δικασταὶ οἱ ὁποῖοι νὰ μὴ ἔλαβον μέρος εἰς τὰς συζητήσεις τῆς δίκης ταύτης. 1622, Νοεμβρίου 20.

Fo 99r MDCXXII. 20 Novembre.

Che per il molto numero de Giudici che si cacciano nella causa vertente al Consiglio nostro di 40 Civil Vecchio fra i Calogieri de Santa Catherina del Monte Synai di Candia et il fedel Felippo Mauritij, sia per auttorità di questo Consiglio concesso che possano esser tolti dal Consiglio di 40 Criminal Civil Novo, Collegio di 12, 20 Savii, Auditori, Sindici, et Cattaveri tanti, che supliscano; perchè non siano di quelli, che hanno giudicato in tal negotio, ne per altro rispetto si cacciano.

De parte 589 De non 24 Non sinceri 61.

7

Ὁ Καπετάνος τῆς φρουρήσεως Κρήτης καὶ ὁ Δοὺξ Κρήτης ὀφείλουσι νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς θέσεις των μετὰ τὴν ἐκλογήν των ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένων προθεσμιῶν. 1623, Ἰουλίου 9.

8

Περὶ ἐκλογῆς Κυβερνήτου μεγάλου κατέργου ἀντὶ τοῦ Φραγκίσκου Κουερίνη προορισθέντος ὡς Καπετάνου τῆς φρουρήσεως Κρήτης. 1623, Ὀκτωβρίου 8.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER OTHOBONUS PRIMUS

Maioris Consilii

1625–1630

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου τῶν κατέργων τῆς φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Φραγκίσκου Κουερίνη. 1627, Μαΐου 16.

LIBER PADAVINUS

Maioris Consilii

1631–1639

1

Ὁ Θωμᾶς Πριούλης Καπετάνος ἐν Κρήτῃ δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν ὅταν ὁ Λαυρέντιος Κονταρίνης ἐκλεγεὶς Γενικὸς Προνοητὴς Κρήτης μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του. 1631, Αὐγούστου 27.

2

Ἐκλογὴ Βίκτωρος Βαδοέρου καὶ Καίσαρος Μπάλμπη, τοῦ μὲν Συμβούλου τοῦ δὲ Ταμίου ἐν Κρήτῃ. 1631, Σεπτεμβρίου 28.

3

Σχηματισμὸς δικαστηρίου πρὸς ἐκδίκασιν ἐκκρεμούσης ὑποθέσεως μεταξὺ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Χάνδακος Λουκᾶ Στέλλα καί τινων ἐμπόρων. 1631, Δεκεμβρίου 31.

F° 30r MDCXXXI. A dì XXXI Decembre.

Che come consigliano li Capi del Consiglio di 40 Civil Novo sopra l'instanza

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

del Reverendissimo Monsignor Luca Stella Arcivescovo di Candia sia per autto-
rità di questo Consiglio concessa facoltà alli sopradetti Capi di poter per l'espe-
dizione della causa pendente al medesimo Consiglio tra il detto Revendissimo
Arcivescovo, et alcuni mercanti assicuratori in luoco delli giudici, che mancas-
sero, et si cacciassero, tuor tanti delli Consiglieri di 40 Civil Vecchio et Criminal,
delli Collegi di XX Savii, et di XII Auditori Vecchi, Novi, et Novissimi, Sindici,
Cattaveri, et etiam doi per famiglia, che suppliscano al perfetto numero come
in casi simili è stato in altri esservato.

De parte 579 De non 33 Non sinceri 36.

4

Εἰς τὸν ἐκλεγέντα Ταμίαν Κρήτης Ἀνδρέαν Φαλιέρον, παραχωρεῖται ἀναβολὴ ὅπως παρουσιασθῇ εἰς τὴν θέσιν του. 1633, Ἰουνίου 12.

5

Περὶ ἐκλογῆς τοῦ Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Βικεντίου Καπέλλου. 1634, Ἀπριλίου 17.

6

Εἰς τὸν ἐκλεγέντα Σύμβουλον Χανίων Δονάτον Μπολλάνην, παραχωρεῖται ἀναβολὴ ὅπως παρουσιασθῇ εἰς τὴν θέσιν του. 1634, Ἰουλίου 26.

7

Ἐπίσης εἰς τὸν Φρειδερῖκον Ἰουστινιάνην Σύμβουλον Χάνδακος. 1635, Μαρτίου 4.

8

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ἰωάννην Βαλιὲρ Ταμίαν Κρήτης νὰ ἐπανέλθῃ ἐν Βενετίᾳ. 1636, Σεπτεμβρίου 28.

9

Εἰς τὸν ἐκλεγέντα Σύμβουλον Κρήτης Φραγκῖσκον Ζένον, παραχωρεῖται δίμηνος ἀναβολή, ὅπως παρουσιασθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. 1637, Μαρτίου 8.

10

Ἐκλογὴ Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Λαυρεντίου Μαρτσέλλου. 1637, Σεπτεμβρίου 11.

11

Καθορισμὸς μισθοδοσίας Ρέκτορος Χανίων καὶ Δουκὸς Κρήτης. 1637, Δεκεμβρίου 20.

Fo 187r MDCXXXVII. A di XX Decembre in Maggior Consiglio. 1

Per continuare le assignationi de salarij alli rappresentanti nostri nel regno
di Candia, come s'è fatto per le cariche del Duca et Capitano il mese passato;
onde si uniscano le rissolutioni convenienti all' importanza del medesimo Regno

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

sopra che si sono havute le informationi delli Regolatori alla scrittura, però. L'anderà parte, che come prima il Rettor della Canea haveva di salario cechini trentaquattro, et per regalie cechini otto e mezo con quello che sarà eletto Rettor alla Canea, et successori debbano per l'avenire haver ducati 85 al mese con venti per cento di lagio, et in luoco delle regalie di carne, et per aqua altri ducati quindeci simili pur al mese de esser esborsati da quella Camera in monete alli prezzi, che correranno in Regno.

De parte 424—488 De non 98—118 Non sinceri 72—79.

1637. 19 detto.

Fù posta et presa in Pregadi.

1637. 21 detto presentato nel Maggior Consiglio.

Che tutti quelli che sono debitori della decima N° 39 debbano haver pagato il loro debito per tutto li 15 del mese venturo; il qual termine passato non possa esser più sicuro dalli Governatori dell' intrade in pena de ducati cinquecento.

12

Ὁ ἐκλεγησόμενος τοῦ λοιποῦ Προνοητὴς τῶν ἵππων Κρήτης θὰ λαμβάνῃ δουκάτα 250 μηνιαίως πλέον 20 % ἐπικαταλλαγὴν νομίσματος συμφώνως πρὸς τὴν τρεχουμένην ἀξίαν ἐν Κρήτῃ καὶ τὰ $^3/_4$ τοῦ ἑνὸς τρίτου τῶν προστίμων. Ἐπίσης θὰ λαμβάνῃ προκαταβολικῶς πρὸ τῆς ἐκ Βενετίας ἀναχωρήσεώς του δουκάτα 300 ἀξίας νομισματοκοπείου ἐφάπαξ, δι' ἑτοιμασίαν καὶ ἀγορὰν ἵππων. Δι' ἔξοδα ταξειδίου καθόδου καὶ ἐπανόδου θὰ λαμβάνῃ ἀκόμη ὅμοια δουκάτα 300. Πρὸ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὁ μισθὸς ἦτο ἐκ τσεκινίων 120 μηνιαίως, ἐκ τῶν $^3/_4$ τοῦ ἑνὸς τρίτου τῶν προστίμων, καὶ ἐκ δουκάτων 300 ἐφάπαξ δι' ἑτοιμασίαν καὶ ἀγορὰν ἵππων. 1638, Ἰανουαρίου 10.

F° 189r MDCXXXVII. X Gennaro in Maggior Consiglio. (M.V.).

Conoscendosi necessario aggiustar il salario alla carica di Proveditor di cavali in Candia come s'è fatto con altri regimenti di quel Regno.

L'anderà parte, che al Proveditor de cavali, che sarà eletto, et successori, che prima haveva cechini cento e vinti al mese, oltre li tre quarti della terza parte delle condane et ducati trecento per una sol volta per mettersi à cavalo debbano esser corisposi in avenire ducati ducentocinquanta al mese con vinti per cento di lagio in moneta alli prezzi come correranno in Regno, oltre li tre quarti della terza parte delle condane soliti per il passato; qual salario sia corisposto, per il tempo, che riceverà in regno la carica, sinchè partirà da essa, o sino che la consignerà al successore. In questa città gli siano dati ducati trecento valuta di cecca per una sol volta, per metersi all' ordine et comprar cavali. Et altri ducati trecento simili per tutto il viaggio di andar et ritornar in luoco di salario et per una sol volta.

De parte 721 De non 48 Non sinceri 28.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

13

Καθορίζεται ἐκ νέου ὁ μισθὸς τῶν διαφόρων ρεκτόρων Κρήτης.

Οἱ Σύμβουλοι ἀντὶ τῶν 40 τσεκινίων μισθοῦ καὶ 4 ἀντιτίμου δώρων, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανον μηνιαίως, θὰ λαμβάνωσι τοῦ λοιποῦ μηνιαίως δουκάτα 100 διὰ μισθὸν καὶ 12 ἀντίτιμον δώρων πλέον 20 % ἐπικαταλλαγὴν συμφώνως πρὸς τὴν τρεχουμένην ἀξίαν ἐν Κρήτῃ. Οἱ ταμίαι ἀντὶ τῶν 41 τσεκινίων καὶ $^1/_3$ μηνιαίως, θὰ λαμβάνωσι δουκάτα 100 πλέον 20 % ἐπικαταλλαγὴν ὡς ἀνωτέρω.

Ὁ Καστελλάνος Κρήτης ἀντὶ τῶν 38 τσεκινίων καὶ $^3/_4$ μηνιαίως, θὰ λαμβάνῃ δουκάτα 90 πλέον 20 % ἐπικαταλλαγὴν ὡς ἀνωτέρω.

Ὁ Ρέκτωρ Ρεθύμνου ἀντὶ τῶν 45 τσεκινίων μηνιαίως συμπεριλαμβανομένων τῶν δώρων ἐκ κρέατος καὶ τῶν ἄλλων 4 δουκάτων καὶ 3 γροσίων δώρων ἐξ αἰγιδίων (κατσικίων) κηροῦ καὶ γνωματεύσεων ἐπὶ διαφορῶν, θὰ λαμβάνῃ τοῦ λοιποῦ δουκάτα 100 μισθὸν καὶ δουκάτα 10 διὰ τὰ δῶρα πλέον 20 % ἐπικαταλλαγὴν ὡς ἄνω. Οἱ Σύμβουλοι Ρεθύμνου ἀντὶ τῶν τσεκινίων 21 καὶ $^1/_5$ μηνιαίως καὶ δουκάτων 2 δώρων, θὰ λαμβάνωσιν ἕκαστος δουκάτα 50 μισθὸν μηνιαίως καὶ δουκάτα 5 δῶρα πλέον 20 % δι' ἐπικαταλλαγὴν ὡς ἄνω.

Ὁ Ρέκτωρ Σητείας ἀντὶ τῶν 50 τσεκινίων μηνιαίως θὰ λαμβάνῃ τοῦ λοιποῦ δουκάτα 120 πλέον 20 % ἐπικαταλλαγὴν ὡς ἀνωτέρω.

Ὁ Προνοητὴς Γραμβούζης ἀντὶ τῶν 80 Βενετικῶν δουκάτων, θὰ λαμβάνῃ τοῦ λοιποῦ δουκάτα 100 πλέον 20 % ἐπικαταλλαγὴν ὡς ἀνωτέρω.

Τά αὐτὰ θὰ λαμβάνῃ καὶ ὁ Προνοητὴς Κυθήρων, Σπιναλόγγας καὶ Σούδας ἕκαστος τῶν ὁποίων ἀντὶ τῶν 80 Βενετικῶν δουκάτων, θὰ λαμβάνῃ δουκάτα 100 πλέον 20 % ἐπικαταλλαγὴν ὡς ἀνωτέρω.

Οἱ ἀνωτέρω μισθοὶ θὰ καταβάλλωνται ὑπὸ τῶν ταμείων Κρήτης συμφώνως πρὸς τὴν αὐτόθι τρέχουσαν τιμὴν τῶν νομισμάτων, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπὶ πλέον καταβολῆς λόγῳ δώρου. 1638, Μαρτίου 7.

Fo 193to MDCXXXVIII. 7 Marzo.

È stato deliberato già quello deve esser corisposa di salario et regalie al Duca et Capitanio in Candia, et al Rettor della Canea conviene continuar à gli altri rappresentanti ancora; però l'anderà parte che alli Consiglieri che per l'avenire saranno eletti et anderano in Candia, cadauno de quali haveva cechini quaranta di salario, et cechini quattro de regalie al mese, sian dati ducati cento et per le regalie ducati dodeci con vinti per cento di lagio al mese per cadauno in moneta al corrente di Candia.

Alli Camerlenghi che havevano cechini quarantaun, et un terzo al mese per cadauno siano assignati ducati cento con li vinti per cento di lagio al mese ad ogn' uno di essi in monete come correrano in Regno.

Il Castellano in Candia, che haveva cechini trenta otto, et tre quarti, debba in avenire haver ducati novanta con vinti per cento di lagio al mese, in moneta al corrente di Candia come di sopra.

Il Rettor di Rettimo che haveva cechini quarantacinque al mese di salario comprese le regalie di carne, et altri ducati quattro, grossi tre per altra regalia di capretti cera et laude, debba haver in avenire ducati cento di salario, et altri

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ducati dieci per le regalie al mese col lagio di vinti per cento in monete al corso di Candia come è predetto.

Li Consiglieri di Rettimo, che havevano cechini vintiun et un terzo di salario, et ducati due di regalia al mese, haver debba per cadauno in avenire ducati cinquanta di salario et ducati cinque per le regalie per cadauno al mese con vinti per cento di lagio in moneta al corrente di Candia come di sopra.

Il Rettor di Scitia che haveva di salario cechini cinquanta di salario al mese haver debba in avenire ducati cento e 20 con lagio de 20 per cento in monete al corrente di Candia come di sopra.

Il Proveditor delle Grabusse, che haveva ducati ottanta venetiani al mese debba in avenire haver ducati cento con vinti per cento di lagio in moneta al corrente di Candia.

L'istesso sia essequito col Provveditor di Cerigo, Spinalonga et della Suda, ogn'uno de quali haveva ducati ottanta venetiani al mese in avvenire cadauno di quelli che saranno eletti doverà haver ducati cento col lagio di 20 per cento in moneta al corrente di Candia, quali salarij tutti doveranno esser pagati dalle Camere del Regno et non altrove alli prezzi, che le monete correranno in esso senza esborso di altra qualsivoglia regalia.

Et la presente non s'intendi presa se non sarà anco posta e presa nel Maggior Consiglio.

De parte 324—516 De non 61—97 De non sinceri 89—82.

14

Συμπληρωματικὴ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως περὶ μισθοδοσίας διαφόρων ρεκτόρων καὶ ὀφφικιούχων. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης προβλέπεται προκαταβολὴ 6 μηνῶν μισθοδοσίας εἰς νόμισμα τρεχουμένης ἀξίας ἐν Βενετίᾳ, ἄνευ ὅμως τῆς ἐπικαταλλαγῆς τοῦ 20 %.

F. 200r MDCXXXVIII. A di VIIII Maggio.

Nelle deliberationi fatte dal Senato, et da questo Consiglio per li augumenti de salarii al Duca al Capitano in Candia, al Rettor della Canea, alli Provveditori delle fortezze, et di Cerigo et altri rappresentanti nostri, che vanno in quel Regno viene espresso quello deve haver cadauno di salario, et riscuoterlo dalle Camere del Regno, et non altrove; ma perchè honesta cosa è come per antica consuetudine s'è osservato, et vi è anco legge in questo proposito di darne per qualche mese anticipato in questa città, rispetto le necessarie provisioni all' arrivo in Regno, stante massime la longhezza del viaggio et altre ragionevole cause. L'anderà parte che per l'avvenire à tutti li rappresentanti cha saranno eletti da questo Consiglio per andar in Candia sia dato in questa città il salario anticipato di

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

mesi sei in valuta corrente venetiana ma senza li vinti per cento di lagio et oltre li sei mesi debbano continuar à ricever il rimanente in Candia giusta le deliberationi già fatte, nè in questa città possa esser data soventione per più tempo oltre li sei mesi à cadauno per qual si voglia causa ò pretesto nè con strettezza nè senza.

Del presente ordine et delle deliberationi passate ne sia mandata copia al Provveditor Generale in Candia acciò le facci registrare in quelle Camere per la puntual osservanza e sian accomodate le comissioni de rappresentanti in questa città, et la presente parte fù presa in Pregadi à 22 del passato. Aggionta alla medesima in Senato à 5 Maggio corrente.

A 22 del mese passato è stato preso dal Senato che à tutti li rappresentanti che saranno eletti da questo Consiglio per andar nel Regno di Candia alli Provveditori delle fortezze, et di Cerigo sia data la soventione del salario anticipato di mesi sei in valuta corrente venetiana senza li vinti per cento per conseguir poi il restante dalle Camere del Regno et non essendo stato nominato il Provveditor di cavalli debba questo esser aggionto alla detta parte et goder il benefficio delli sei mesi dovendosi esser data la notitia alli Camerlenghi di Comun et l'aviso in Candia per la puntualità dell' esborso à gli eletti che non sono partiti et che saranno elletti in avvenire, onde non possa seguir errore.

De parte 583 De non 47 Non sinceri 61.

15

Εἰς τὸν Σύμβουλον Κρήτης Μαρῖνον Μαλιπέτρον, μὴ δυνηθέντα νὰ μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του ἐγκαίρως, καθυστερήσαντα δέκα μῆνας ἕνεκα πένθους, παρέχεται ἡ χάρις νὰ λογισθῇ ἡ θητεία του ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς του ἐν Κρήτῃ, οὐχὶ δὲ ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς του. 1639, Ἰουνίου 29.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER MARCUS

Maioris Consilii

1640–1647

1

Εἰς τὸν Γενικὸν Προνοητὴν Κρήτης Ἰωσὴφ Τσιβρὰν ἐκλεγέντα Σύμβουλον τῆς συνοικίας Ἁγίου Παύλου Βενετίας, παραχωρεῖται τριήμερος προθεσμία μετὰ τὴν ἄφιξίν του ἐκ Βενετίας, ὅπως παρουσιασθῇ, 1640, Μαρτίου 27.

2

Περὶ ἐκλογῆς ἐκτάκτου Προνοητοῦ, Χανίων, ἐπὶ μισθῷ δουκάτων 200 μηνιαίως, πλὴν 20% ἐπικαταλλαγῆς ἐπὶ τοῦ τρέχοντος νομίσματος ἐν Κρήτῃ, τιθεμένου ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Γενικοῦ Προνοητοῦ. Ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ θὰ ληφθῇ ἐκ τῆς καγκελλαρίας Βενετίας, εἰς ὃν νὰ δοθῶσι δῶρον Δουκάτα 100 νομισματοκοπείου Βενετίας. Θέλει δοθῇ εἰς αὐτὸν ἐπίσης εἷς Καγκελλάριος διὰ νὰ καταγράφῃ τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις, ἐπὶ μισθῷ δουκάτων Κρήτης δέκα μηνιαίως. Δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ ὡς φρουροὺς του Ἀλαβαρδιέρους, ἓξ στρατιώτες, οἵτινες πλὴν τῆς μισθοδοσίας των θὰ λαμβάνουσιν δουκάτον ἕν μηνιαίως. 1640, Ἰουνίου 24.

Fo 36to MDCXXXX. XXIV Giugno.

Molti bisogni ricercano l'opera di un Provveditor estraordinario alla Canea che assista a diverse occorrenze di fabriche, fabricationi, che sono rissolute al Marati, oltre l'importanza di quel territorio, et di quella principal Città del Regno nostro di Candia; però l'anderà parte, che per scrutinio di questo Consiglio sia fatta elettion d'un honorevole nobile nostro con titolo di Provveditor alla Canea. Possa esser tolto da ogni luoco, Consiglio, Collegio, Reggimento et Officio; l'eletto non possa riffiutar sotto pena de ducati cinquecento, de quali sia senz' altro mandato debitore à Palazzo non potendo esser depenato, se non l' haverà effettimente pagati in denari contanti. Haver debba per tutte sue spese ducati dusento al mese con vinti per cento di lagio in monete al corrente di Candia, come si osserva con altri rappresentanti del Regno, senz' obligo di renderne conto. Doven-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

dole esser dato qui il denaro di quattro mesi anticipati in questa città dalli Camerlenghi di Comun in moneta di Cecca, et il resto poi dalla camera della Canea in valuta come di sopra al corrente del Regno, senz' haver altro utile imaginabile, ne per viaggi, ne per altro. Stia nel carico anni due, tanto più, o meno, come parerà à questo Consiglio. Parta nel termine di due mesi e con quella commissione, che parerà a questo Consiglio, e non partendo nel termine predetto, cada in pena de ducati (500) come di sopra. Sij subordinato sempre all' obbedienza e comandamento del Provveditor General dal quale riceva in ogni occasione li ordini, e gli dia parte di quello occorre.

Doverà condur seco per Segretario uno della Cancelleria Ducal, al quale siano dati in dono ducati cento valuta di Cecca dalli Camerlenghi di Comun per mettersi all' ordine conforme al solito. Un Cancellier per scriver li processi criminali solamente con salario di ducati dieci al mese valuta di Candia. Possa valersi per alabardieri di sei soldati di quel pressidio queli a lui parerà, che mentre lo serviranno sian liberi dalle altre fattioni, et oltre la paga solita, haver debbano un ducato per uno al mese delli denari de capisoldi delle loro competenze. Debba valersi delli Officiali del Reggimento della Canea e degli altri luochi di quel territorio ove capitasse, e gli ce ne siano date patenti in forma.

Et il capitolo di ballottarsi da ogni luogo, Consiglio, Collegio, Regimento, et Officio non s'intendi preso, se non sarà anco preso e posto nel Maggior Consiglio.

De parte 476 De non 115 De non sinceri 38.

Nell' Eccellentissimo Senato. 1640. Adi 21 Giugno fù la presente parte e presa.

3

Ὁ Γεώργιος Κουερίνης ἐξελέγη Καστελλάνος ἐν Κρήτῃ. 1640, Ἰουλίου 22.

4

Παραχωρεῖται δίμηνος ἀναβολὴ εἰς τὸν ἐκλεγέντα ρέκτορα Χανίων Μιχαὴλ Μινῶτον, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ ὑπηρεσίαν. 1641, Ἰουλίου 22.

5

Διακανονισμὸς μισθοδοσίας Συμβούλων Χανίων, οἵτινες ἀντὶ τῶν $34^1/_2$ τσεκινίων τὰ ὁποῖα ἐλάμβανον μηνιαίως, τοῦ λοιποῦ θὰ λαμβάνωσι δουκάτα 80 πλέον τὸ 20% ἐπικαταλλαγῆς ἐπὶ τοῦ νομίσματος Κρήτης, ἀντὶ δὲ τῶν δώρων δουκάτα 10 μηνιαίως εἰς νόμισμα Κρήτης πλὴν τῶν ἄλλων ὠφελειῶν. Θὰ λαμβάνωσι, ὡσαύτως, προκαταβολικῶς ἐν Βενετίᾳ ἓξ μηνῶν μισθὸν εἰς τρέχον νόμισμα ἄνευ τοῦ 20%. 1641, Αὐγούστου 25.

Fo 62r MDCXXXXI. XXV Agosto.

Sono stati con deliberation di questo Consiglio, regolati li salarij delli reg-

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

gimenti del Regno di Candia, fra quali non essendo stato compreso quello dei Consiglieri alla Canea, si deve con questi ancora pratticar il medesimo; però l'anderà parte, che alli Consiglieri, che saranno in avvenire eletti et anderanno alla Canea, quali havevano cechini quarantatre e mezzo al mese, comprese le regalie, siano assignati per cadauno di essi ducati ottanta al mese, con li vinti per cento di lagio, et in luoco delle regalie ducati x pur al mese, con li vinti per cento, da esser esborsati da quella Camera, in moneta alli prezzi che correranno in Regno, oltre le solite utilità della Camera, et in questa città gli siano dati di sei mesi anticipati in valuta corrente, senza li vinti per cento. Se alcuno fosse già eletto et non partito possa à suo beneplacito ricever il salario conforme la presente regolatione.

La presente non s'intendi presa, se non sarà anco posta et presa nel Maggior Consiglio.

De parte 510 De non 44 Non sinceri 55.

6

Εἰς τὸν Φραγκῖσκον ντὰ Μολῖνον ἐκλεγέντα Ταμίαν Κρήτης, παραχωρεῖται δίμηνος ἀναβολὴ ὅπως μεταβῇ εἰς θέσιν του. 1641, Σεπτεμβρίου 14.

7

Ὁ Θωμᾶς Κονταρίνης ἐξελέγη Καπετάνος τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης. 1643, Μαΐου 12.

8

Ὁ Βικέντιος Τζάνες ἐξελέγη Ταμίας Κρήτης 1643, Ὀκτωβρίου 11.

9

Γίνεται δεκτὴ ἡ αἴτησις συγγνώμης τοῦ Συμβούλου Χανίων Νικολάου Δονάτου. 1643, Ἰανουαρίου 17.

10

Ὁ Μᾶρκος Φαλιέρος, ἐκλεγεὶς Σύμβουλος Κρήτης, θὰ ἀναλάβῃ ὑπηρεσίαν, ἅμα τῇ ἀφίξει του ἐν Κρήτῃ. 1644, Ἀπριλίου 23.

11

Ὁ Ἀνδρέας Κορνάρος Γενικὸς Προνοητὴς Κρήτης ἐξελέγη Σύμβουλος Βενετίας ἀντιπρόσωπος τῆς συνοικίας τοῦ Ντορσοντούρου. 1645. Ἰανουαρίου 17.

12

Εἰς τὸν Ἑρμόλαον Βάρβαρον ἐκλεγέντα Ταμίαν Κρήτης, παραχωρεῖται τρίμηνος προθεσμία ὑπὲρ τὴν κεκανονισμένην. 1645, Ἰανουαρίου 27.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

13

Δίδεται χάρις εἰς τὸν Πέτρον Μπέμπον ἐκλεγέντα Καστελλάνον Χάνδακος τῆς ποινῆς τῆς ἐπιβαλλομένης λόγῳ μὴ ἐγκαίρου μεταβάσεως εἰς τὴν θέσιν του. 1645, Ἰανουαρίου 31.

F° 128to MDCXLIV. 31 Genaro. (M.V.)

Che per benignità di questo Consiglio sia il Nobile homo ser Piero Bembo eletto Castellan in Candia liberato dall' intacco nel quale è incorso per non essersi conferito in tempo debito alla medesima carrica, stante la contrarietà della staggione et concessi mesi tre di più del tempo ordinario, dentro quali habbi modo di trovar sicuro passaggio per potersi condure al Reggimento predetto, che le doverà principiare solo all' arrivo suo in Regno, dentro il termine però delli mesi tre sopradetti, come ad altri in casi simili è stato graciosamente concesso.

De parte 592 De non 54 Non sinceri 39.

1644. 4 Settembre L. C. 14 detto L. M. C. Cacciati li parenti.

14

Ὁ χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖον ὑπηρέτησεν ὁ Γεώργιος Κουερίνης ὡς Καστελλάνος Χάνδακος ἐπὶ πλέον τῆς θητείας του, θέλει θεωρηθεῖ ὡς χρόνος ὑπηρεσίας νέας θητείας ἄλλης ὑπηρεσίας. 1645, Ἀπριλίου 17.

15

Ἐπίσης ὁ Γεώργιος Κουερίνης πτ. Μαρίνου Καπετάνος Κρήτης. 1645, Σεπτεμβρίου 19.

16

Ἕνεκα τῆς Τουρκικῆς ἐπιδρομῆς καὶ τῆς πτώσεως τῶν Χανίων, ἡ Βενετικὴ Πολιτεία ἐπλήγη εἰς τὸ μᾶλλον εὐαίσθητον μέλος αὐτῆς. Πρὸς ἀποφυγὴν μεγαλυτέρων κινδύνων, οἱ ὁποῖοι ἀπειλοῦσι τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν της, εὑρίσκεται ἠναγκασμένη ἡ Πολιτεία νὰ προβῇ εἰς ὑπερβολικὰς δαπάνας, αὐξάνουσα τὸν στόλον πρὸς φρούρησιν τῶν χωρῶν καὶ τῶν φρουρίων της. Αἱ ἐπείγουσαι αὗται ἀνάγκαι καθιστάμεναι μᾶλλον ἀναγκαῖαι ἕνεκα τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Γενικοῦ Καπετάνου τοῦ στόλου δὲν δύνανται νὰ ἀντιμετωπισθῶσιν ὑπὸ τῶν συνήθων ἐσόδων, τὰ ὁποῖα εἶναι δυσανάλογα πρὸς τὰς αἰφνηδίας ταύτας ἀνάγκας. Ἐπειδὴ δὲ οἱ πιστοὶ πολῖται καὶ ὑπήκοοι, συμπαθοῦντες εἶναι ἕτοιμοι νὰ προσφέρωσι τὴν περιουσίαν των καὶ τὴν ζωήν των ὑπὲρ πατρίδος καὶ πίστεως, ἀποφασίζεται ὅτι ὅσοι τῶν ἀστῶν ἐντὸς μηνὸς ἤθελον ὑποσχεθεῖ εἰς τὴν Αὐθεντίαν ὅτι θὰ κατέβαλον τὴν μισθοδοσίαν 1000 στρατιωτῶν ἐπὶ ἕν ἔτος, καταθέτοντες εἰς τὴν τράπεζαν Banco - giro τοὐλάχιστον δουκάτα Βενετίας 60.000, τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύουσι τὴν ἀνωτέρω δαπάνην, θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα τῆς ἐγγραφῆς αὐτῶν καὶ τῶν ἀπογόνων των μεταξὺ τῶν Βενετῶν πατρικίων, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ τύχωσι τῆς ψήφου τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Ἐπίσης τοῦ αὐτοῦ προνομίου δύνανται νὰ τύχωσι καὶ ὑπήκοοι ξένοι, οἵτινες ἤθελον ἀναλάβῃ τὴν συντήρησιν 1200 στρατιωτῶν καταθέτοντες εἰς τὴν τράπεζαν Banco-giro δουκάτα Βενετίας 70.000. Προσόντα τῶν οὕτω συνεισφερόντων, ὅπως ἐγγραφῶσι εἰς τὴν Βενετικὴν εὐγένειαν ἀπαραίτητα εἶναι ἡ μὴ ἐξάσκησις ἐπὶ τρεῖς γενεὰς χειρωνακτικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ ἡ προέλευσις ἐκ νομίμου γάμου. Αἱ 60 ἢ 70 χιλιάδες δουκάτων, ὡς ἀντιπροσωπεύουσαι μέγα ποσὸν δύνανται νὰ καταβλη-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θῶσιν εἰς δύο δόσεις, ἡ μὲν πρώτη μετὰ παρέλευσιν μηνός, ἡ δὲ δευτέρα ἐντὸς τῶν ἀκολουθούντων δύο μηνῶν. Ἀφ' οὗ δὲ ψηφισθῶσι καὶ καταβάλωσι τὰ χρήματα παραγγέλλεται ἡ Avogaria di Comun νὰ καταγράψῃ τὰς οἰκογενείας ταύτας εἰς τὴν χρυσῆν βίβλον καὶ νὰ τηρήσῃ τὰς ληξιαρχικὰς αὐτῶν πράξεις, ὅπως καὶ διὰ τοὺς παλαιοὺς εὐγενεῖς, διὰ νὰ δύνανται οἱ ἐρχόμενοι εἰς νόμιμον ἡλικίαν νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον ὡς μέλη αὐτοῦ. 1645, Φεβρουαρίου 15.

Fº 161r MDCXLV. XV Febraro (M.V.)

Da predominante forza Othomana ingiustamente invasa et con la caduta di Canea nella più sensibil parte colpita la Republica nostra, conviene in tanta jattura, à ripparo de minacciati mali maggiori à sostenimento della stessa publica libertà sottoporsi per la vicina stagione a dispendij eccedenti, sempre più ampliando l'armata pressidiando stati e fortezze, leve, e provisioni sollecitando molteplici e vigorose per ogni parte. A queste urgentissime obligationi rese più pesanti e maggiori ancora dalla partenza presente del Capitan General da Mar non ponno di lunga mano supplire le rendite di troppo sproportionate con l'eccesso degl' instantanei bisogni. Si presenti, che possino accorrerci fedelissimi cittadini e sudditi nostri esteri etiamdio quali con vivi testimonij di devotione li travagli publici compatendo siano le sostanze, et il sangue per la Patria, et per la fede pronti à contribuire et sacrificare ad essempio.

Documenta la congiontura valersi di questo rilevantissimo beneficio. Lo approvano li decreti sapientissimi de nostri progenitori che aditano insieme la via alla propria retributione, la quale nel numero presente sempre più diminuito della nobiltà nostra cadendo pure conferrentissima a sostenere l'essenza d'un' incontaminata distributiva giustizia fondamento principale di governo ben regolato.

L'anderà parte, che quelli cittadini o sudditi uniti di casa insieme et con una sol successione, che offeriranno dentro il termine di mese uno alla Signoria Nostra di pagare per il corso d'un anno intiero soldati mille a servicio delle presenti occorrenze et per questo effetto depositeranno in cecca nella cassa del nostro conservatore o scriveranno a credito suo nel banco del ziro almeno ducati sessanta mille valuta corrente somma che per à punto rileva in circa la spesa predetta come a benemeriti nostri, che haveran fatto con atto tale apparire la loro svisceratezza sia insieme con li figli e discendenti legittimi et in perpetuo sino al numero di cinque famiglie concessa per auttorità di questo Consiglio premessa però l'essecutione dell' ordine e ballottationi infrascritte gratia et privileggio d'essere assonti et aggregati al numero della nobiltà potendo pure in perpetuo participar de medesimi privilegij, dignità, prerrogative, et honori, che gode ogni altro nobile nostro.

Gli esteri veramente, che nel tempo e nella maniera stessa essibiranno di

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

mantenere pure a sue spese per anno uno fanti mille doicento et per ciò esborseranno in cecca ò scriveranno in ziro ducati settanta mille correnti possano anch' essi e descendenti legittimi esser ammessi alla nobiltà et nel numero delle cinque famiglie predette capaci della medesima gratia. Doveranno tutti presentare le loro offerte avanti la Signoria Nostra dalla quale accettate et fatte all'officio delli Avogadori di Comun le prove che il padre e l'avo suo arte mecanica non habbino essercitato et siano con essi insieme, nati tutti di legittimo matrimonio, siano poi da Consiglieri proposti al Maggior Consiglio per dover esser col numero maggiore de voti approvati e dechiariti com'è predetto. Et perchè tutti li essibitori pronta non si ritroveran facilmente la summa intiera ben necessario e convenevole essendo per raccoglierla insieme il commodo di breve agevolezza per qualche tempo sia loro per ciò prescritto, doppo abbracciata la persona e l'essibitione in Maggior Consiglio termine mese uno à depositare nell' ordinata forma la metà del denaro et l'altra metà sodisfare intieramente dentro il tempo limitato de mesi due susseguenti. Di modo, che contata in fine, che haveranno nei tempi predetti la somma tutta in cassa del Cons. del Deposito o a credito suo intieramente nel banco del ziro scritta in conformità dell' essibitione che già saranno state accettate s'intendino all'hora e non prima Nobili dell'ordine Patricio siano descritti nel libro d'oro dell' Avogaria di Comun con l' osservanza in tutto e per tutto delle leggi che per la successione s' osserveranno con li nobili nostri et possano quelli o quello nell' età dalle medesime leggi disposta ricevere il bollettino di tempo in tempo et come è costume ordinario entrar con esso in Maggior Consiglio. Et la parte non s'intendi presa se non posta et presa nel Maggior Consiglio.

De parte 101 De non 33 Non sinceri 36.

L. C. 1645. 15 Febbraro M. Francesco Verdizzotti, Secretario.

1645. 20 Febbraro in Senato.

Che la deliberazione presa in questo Consiglio à 15 del mese presente in materia di nobiltà sia sospesa affinchè meglio ventillata et maturata sia pur da questo Consiglio terminato quello che sarà conosciuto di decoro et di più utile beneficio.

De parte 54 De non 1 Non sinceri 9.

Detto, voglino che si stia sul preso 94.

1646. 4 Marzo in Maggior Cosiglio fù proposta, et ballottata la soprascritta parte, et furono

De parte 366 De non 528 presa di no, Non sinceri 140.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

17

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Τζώρτζη Μοροζίνη. 1646, Μαρτίου 27.

18

Ὁ Φερῖγος Κορνάρος Γενικὸς Καπετάνος Κρήτης ἐκλεγεὶς Προεστὼς Βρέσσιας, ζητεῖ ἀναβολὴν μεταβάσεως εἰς τὴν νέαν του θέσιν. 1646, Σεπτεμβρίου 16.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER VIANOLUS

Maioris Consilii

1648–1657

1

Ὁ Ἀλβίζε Ζένος διατηρεῖ τὴν θέσιν του ὡς τιμητὴς (censore) μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του ὡς προνοητοῦ ἐν Κρήτῃ. 1648, Μαρτίου 11.

2

Πρόσκλησις τῶν ἐκλεγέντων ὀφφικιούχων Κρήτης, Νήσων Ἀνατολῆς καὶ Δαλματίας, ὅπως εὑρίσκονται ἐντὸς μηνὸς εἰς τὰς θέσεις των. 1648, Μαρτίου 22.

Fo 4to MDCXXXXVIII. XXII Marzo. 1

Vedendosi la dilatione interposta da quei, che son stati eletti à Reggimenti nel Regno e Città di Candia, nelle isole di Levante et in Dalmatia, con quel rilevante pregiudizio del servitio publico e della Giustitia che ricerca provisione opportuna e celere nella constitutione degli affari, e delle congiunture correnti. 5
L'anderà parte, che ad essi eletti sia intimato di dover, tempo un mese, andar alle loro cariche con l'occasione ben pronta de' Vascelli che s' allestiscono il che non esseguendo incorrano nelle pene statuite dal Maggior Consiglio à 25 settembre passato per li reggimenti da terra. Et perchè alli Rettori di Levante e Dalmatia non viene prescritto termine, ne pena per andar al debito tempo, debbano pur 10
questi in questa parte intendersi obligati alla legge sopradetta, durante la guerra.

Della parte 389—572, De non 13—14, Non sinceri 14—22.
1647, 28 febraro L.C. 1648, 8 marzo L.M.C. 13

3

Ὁ Ἰάκωβος Da Riva διατηρεῖ τὴν θέσιν του ὡς διαχειριστὴς τῶν ἐσόδων Βενετίας μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του ἐκ Κρήτης ἐν ᾗ ὑπηρετεῖ ὡς Καπετάνος. 1648, Μαΐου 17.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

4

Οἱ ἐκλεγόμενοι ὕπαρχοι κατέργων (nobili di galera) ἐν Κρήτῃ ἢ εἰς ἄλλο ὀφφίκιον τῆς νήσου δὲν δύνανται νὰ ἐκλεγῶσιν εἰς ἕτερον ἔκτακτον ὀφφίκιον. 1649, Ἀπριλίου 23.

5

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Βαρβάρου Βαδοέρου. 1649, Ἰουλίου 27.

6

Ἀποφασίζεται ὑπὸ τῆς Γερουσίας καὶ ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ὅπως ἀποσταλῶσιν εἰς Κρήτην ὀκτὼ εὐγενεῖς εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Γενικοῦ Καπετάνου καὶ χρησιμοποιηθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ εἰς ὑπηρεσίας ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, διὰ τὰς χηρευούσας θέσεις ἢ εἰς οἱανδήποτε ἄλλην ὑπηρεσίαν. Οἱ τοποθετούμενοι εἰς ὑπηρεσίαν ξηρᾶς τίθενται ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Γενικοῦ Προνοητοῦ τῶν ὅπλων. Ὁ μισθὸς αὐτῶν καθορίζεται εἰς δουκάτα 120 μηνιαίως κατὰ τὴν τρέχουσαν τιμὴν ἐν τῷ στόλῳ ἢ ἐν Κρήτῃ καὶ δουκάτα 200 ἐφάπαξ εἰς ἕκαστον. Ἐπίσης θέλει δοθῇ εἰς αὐτοὺς προκαταβολὴ τεσσάρων μηνῶν μισθοῦ εἰς τρεχούμενον νόμισμα Βενετίας. 1649, Αὐγούστου 26.

Fo 47r MDCXXXXIX. 26 Agosto in Pregadi.

Si conosce necessario nella mancanza de' nobili nostri in Regno, e nell' Armata di destinarne qualche numero per le molte occorrenze, che vi sono, e che possono nascere di valersene; ma si deve anco procurare, che l' elettione cadi in soggetti di virtù, et intelligenza, come ricerca la congiuntura, che non può esser più urgente e pressante; sia però preso, che il primo giorno, che si ridurrà questo Consiglio, sia fatta elettion di otto nobili nostri, che s'intendano destinati all'obedienza del Capitano Generale, da esser impiegati, così in Armata, come in Regno, nelle cariche vacanti, e che vacassero, et in ogni altra occorrenza, secondo, che sarà da esso disposto, dovendo quelli che saranno impiegati in Regno, esser parimenti sottoposti al Provveditor General dell' Armi.

Possano esser tolti da ogni luogo, giusta l'ultima parte del Maggior Conseglio, ma non provarsi però, che quei soli, che hanno altre volte sostenuto cariche da Mar, così in Armata, come nelle Piazze della Dalmatia, tre isole, e Candia, e parimenti che hanno havuto commandi nelle fortezze in terra ferma; e non possano riffiutar sotto le pene contenute nella parte sopradetta. Habbiano di salario ducati cento vinti al mese, buona valuta, al corso però d'Armata, o di Candia, dove saranno impiegati, et per una volta tanto ducati ducento correnti per cadauno, e gli siano dati in questa Città li salarij di mesi quattro antecipati in moneta corrente.—Partir debbano tutti nel termine di giorni quindeci, con li Vascelli, che si allestiscono sotto le stesse pene, come se riffiutassero la carica.

Subito eletti siano formati debitori ali Camerlenghi di Commun di ducati mille per uno, ne possa loro esser dipennato il debito, se non sarà portata fede,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

che siano partiti; e non lo esseguendo nel termine sudetto, siano incaricati li Avogadori di Commun di mandarli alla legge, così per il bando, come per la riscossione del debito, che gli sarà stato fermato. Nè possa esser accettata supplica di sorte alcuna per qual si voglia causa, o di escusatione, o di dispensa, o di ritardo, o d'altro, se non con ballottatione di tutto il Collegio con li $^4/_5$ dei voti di esso.

Et in riguardo di dar maggior animo di andar à servire la Patria à quelli, che saranno eletti; sia anco preso, che siano li medesimi habilitati alle ballottationi di quei carichi, et honori, ove ad altri sia stato riservato il luogo; così che la riserva possa farsi anco del secondo luogo, per quelli nobili però solamente, che saranno hora eletti, come sopra, onde alla prontezza dell'impiego in così importante occasione, sia preparata anco la mercede; et la ricompensa del publico affetto.

E la presente non s'intendi presa, se non sarà anco posta, et presa nel Maggior Consiglio.

De parte 91 De non 5 L. C. Non sinceri 53.

1649. A dì 5 Settembre fu posta nel Maggior Consiglio.

De parte 621 De non 75 Non sinceri 41.

7

Προκειμένης ἐκλογῆς Προνοητοῦ τοῦ στόλου ἐν Κρήτῃ ἀντὶ τοῦ Γεωργίου Μοροζίνη ἐκλεγέντος Γενικοῦ Προνοητοῦ τῶν ὅπλων Κρήτης, ἀποφασίζεται ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ψηφισθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ὅτι ὁ ἐκλεγησόμενος θὰ λαμβάνῃ δῶρον δουκάτα 3000, μισθὸν δὲ δουκάτα 40 ἡμερησίως ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ διατρέφῃ τοὺς ἄνδρας του, ὡς ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ στόλου. Ὑποχρεοῦται νὰ ἐξοπλίζῃ ἐλευθέρως, ὡς οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ. Θὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ γραμματέα ληφθησόμενον ἐκ τῆς Δουκικῆς Καγκελλαρίας Βενετίας μὲ τὸ σύνηθες δῶρον ἐφάπαξ δουκάτων 100. Θητεία ὁρίζεται τριετής. 1649, Νοεμβρίου 13 ἐν τῇ Γερουσίᾳ. 1649 Νοεμβρίου 28 ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου.

F° 51to 1649. 13 Novembre in Pregadi.

Essendo stato eletto in Provveditor Generale dell' Armi in Regno di Candia il dilettissimo nobile nostro Giorgio Moresini, che prima sosteneva la carica di Provveditor dell' Armata, si rende necessario nelle congiunture gravissime, che corrono devenir all'elettion d'altro soggetto, perche sostenga lo stesso importante impiego; però l'anderà parte che per scrutinio di questo, e quattro mani d'elettion del Maggior Conseglio sia eletto Provveditor dell'Armata in luogo del sopradetto Moresini. Possa esser tolto da ogni luoco, Officio, Conseglio, e Reggimento nè possa riffiutar sotto tutte le pene contenute nelle leggi contro riffiutanti ambascerie a teste coronate. Habbia di donativo ducati tre mille, e di salario ducati quaranta

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

per paga e per spesar le sue genti, quanto è disposto dalle leggi, e dalla regolation dell'Armata. Dovendo armar di libertà, come han fatto li suoi precessori. Condur seco per segretario uno della Cancelleria nostra Ducal col solito donativo di ducati cento per mettersi all'ordine.

Partir quando, e con quella Commissione, che parerà à questo Consiglio. Star nel carico anni tre, giusta la disposition delle leggi.

Et la presente non s'intendi presa, se non sarà anco posta e presa nel Maggior Conseglio.

De parte 108 De non 1 Non sinceri 2.

1649 a 14 Novembre L.M.C.

1649. 28 Novembre. Nel Maggior Consiglio. Ballottata, furono

22 De parte 623 De non 20 Non sinceri 20.

8

Ἐκλογὴ Καπετάνου Χάνδακος τοῦ Ἰωάννου Βαπτιστοῦ Βαρβάρου. 1650, Μαΐου 4.

9

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου τῶν κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ἀντὶ τοῦ Ἰακώβου Τζώρτζη. 1651, Ἀπριλίου 12.

10

Τὰ ἔκτακτα ἀξιώματα τοῦ στόλου θὰ δίδωνται ἐπὶ ἓν ἔτος ὑπὸ τῆς Γερουσίας, οἱ δὲ ἐκλεγόμενοι δὲν δύνανται νὰ ἀρνηθῶσι συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους. Εἰς τὰς θέσεις ταύτας ἕνεκα τῶν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων δύνανται νὰ ληφθῶσιν ἐκ πάσης ὑπηρεσίας, καὶ παντὸς Συμβουλίου, Κολλεγίου καὶ Ὀφφικίου. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τῆς Γερουσίας τῇ 8 Μαΐου 1651, ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, τῷ 1651, Μαΐου 21.

Fo 84to MDCXXXXXI. XXI Maggio in Pregadi.

E terminata a 19 del caduto l'autorità impartita dal Maggior Consiglio al Senato di poter valersi di quei cittadini che per valore et isperienza ponno render ogni miglior servitio alla Patria nelle cariche che li fossero conferite; et continuando tuttavia le congionture importantissime, che han persuaso alla predetta deliberatione ricerca il publico servitio, che sia continuata, però l'anderà parte, che per anno uno prossimo in tutte l'elettioni di qualunque sorte, che occorrerà farsi dal Senato, de carichi estraordinari dell'Armata, e stato nostro da mare, essendo quivi l'urgenze maggiori del bisogno, non ostante qual si sia parte in contrario possano in essi carichi esser eletti da ogni luogo, Collegio, Consiglio, et Offitio etiam continuo et con pena, non potendo quei che come sopra fossero eletti riffiutar sotto tutte le pene contro riffiutanti Ambascierie a teste Coronate

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

in tutto conforme le parti 1644, 14 febbraro, 1645, 18 febbraro, 1647, 12 marzo, 1648, 13 april, 1649, 23 april, 1650, 19 april. Quelli, che per il corso dell' anno presente saranno eletti in alcun carico estraordinario da Mar non possano fra tanto, che non siano partiti per li carichi, ove fossero destinati esser provati ad alcuna altra cosa se ben con pena, così dentro, come fuori di questa Città eccetto che Ambasciatori a teste Coronate, Provveditori di S. Marco, Capitan General et Provveditori Generali à quali carichi possano esser eletti anco quelli che fossero già a qualsivoglia altro carico rimasti, se ben con pena in tutto conforme la parte di questo e del Maggior Consiglio 1574, 28 Novembre, alla quale in questo caso s' habbi relatione.

Ma perchè nell' uso e prattica delle predette deliberationi si è conosciuto riuscir con grave pregiudizio del servizio publico, che d' alcune cariche in particolare possono esser levati immediate, partiti quei che vi sono eletti con necessità a moltiplicità d' elettioni d' esborsi di publico danaro, e di dilatione al servitio, che non admette ritardo sia aggionto e dichiarato che quei, che saranno in avvenire eletti Governatori di Galea doppo intimatale la Galea, non possano esser provati Governatori di Vascelli, ne' Nobili in Dalmatia, se non saranno stati doppo partiti un anno intiero nel carico; et quelli che saranno eletti in avvenire nobili in Candia et à qualunque altra carica in quel Regno, non possano esser provati ad altra carica estraordinaria, se prima non s' haverà havuto notitia del loro effettivo arrivo nel medesimo Regno. Bene se sarà eletto alcuno de governatori de galera o nobili in Candia dal Maggior Consiglio in alcun carico ordinario, offitio o reggimento debba essergli risservato il luogo per il loro ritorno, et fatta intanto elettione in luogo loro, come s'osserva con li sopracomiti, onde potendo l'incommodo de travagli maggiori partecipino anco de gradi et honori soliti conferirsi à benemeriti cittadini nostri. E perchè non viene esseguita la publica intentione con la debita pontualità, vedendosi pratticato in contrario con sovversione di quello, che con molta maturità e ottimi fini si decreta, sia in aggionta preso, che il Segretario deputato alle Leggi, e quello deputato alle Voci in ogni occasione, che s' habbia a fare dei sopra espressi carichi estraordinari, debbano legger la presente parte alli Consiglieri per la sua inviolabil essecutione et il Segretario alle voci debba haver un libro con li nomi di quelli, che saranno eletti, osservando se li nominati siano eletti, e non partiti, et se si possono ballottare in essecuzione della presente sotto pena non essequendo le cose predette della privation della carica, e di ducati doicento da esser mandato alla parte da cadauno del Collegio, o Avogador di Comun, ne possa essergli fatta gratia, se non con li $^4/_5$ del Collegio, et del Senato.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Et la presente non s'intendi presa, se non sarà posta, e presa nel Maggior Consiglio.

Da parte 130 De non 2 Non sinceri 0.

A dì 21 Maggio 1651 M.C. Proposta et ballottata furono

De parte 572 De non 22 Non sinceri 28.

Preti Segretario. 1651, a 14 Maggio L.M.C.

11

Συμπλήρωμα τῆς ἀποφάσεως ὑπ' ἀριθ. 10. Ἐν τῇ Γερουσίᾳ 16 Μαΐου 1653. Ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1653, Μαΐου 19.

Fo 134to MDCLIII. 19 Giugno.

16 detto in Pregadi. 19 detto in Maggior Consiglio.

A 21 del corrente viene à terminarsi l'auttorità impartita dal Maggior Consiglio al Senato di poter valersi di quei cittadini che per valore, et isperienza possono render ogni miglior servitio alla Patria nelle cariche, che le fossero conferrite, e continuando tuttavia le congionture importantissime, che hanno persuaso alla predetta deliberatione ricerca il publico servitio che sia continuata; però l'anderà parte, che per anno uno prossimo in tutte l'elettioni di qualunque sorte, che occorrerà farsi dal Senato in carichi estraordinari per ordine della presente guerra nell'Armata e Stato nostro da Mar, essendo quivi l'urgenze maggiori del bisogno, non ostante qual si sia parte in contrario, possono in essi carichi essere eletti da ogni loco, Collegio, Consiglio et Officio etiam continuo et con pena. Non potendo quei, che come sopra fossero eletti riffiutar sotto tutte le pene contro riffiutanti Ambascerie à teste Coronate, in tutto conforme le parti 1644, 14 febbrario; 1645, 18 febbrario; 1647, 12 marzo; 1648, 13 aprile; 1649, 13 aprile; 1650, 19 aprile; 1651, 21 maggio.

Quelli, che per il corso dell'anno presente saranno eletti in alcun carico estraordinario da Mar, non possano fin à tanto, che non siano partiti per li carichi, ove fossero destinati, esser provati ad alcuna cosa, se ben con pena, così dentro, come fuori di questa città, eccetto che Ambasciatori à teste Coronate, Provveditori di S. Marco, Capitani Generali, e Provveditori Generali, à quali carichi possano esser eletti anco quelli, che fossero già a qualsivoglia altro carico rimasti se ben con pena in tutto conforme la parte di questo, e del Maggior Consiglio 1574, 28 Novembre, alla quale in questo Capo s'habbi relatione. Ma poichè nell'uso e prattica, dalle presente deliberazioni s'è conosciuto riuscir con grave pregiudizio del servitio publico, che d'alcune cariche in particolare, possono esser levati immediate partiti quei, che vi sono eletti con necessità a molteplicità

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

d'eletti, d'esborsi di publico denaro, e di dilationi al servitio che non admette ritardo. Sia aggionto e dichiarito, che quelli che saranno in avvenire governatori di galea, doppo intimatali la galea non possano esser provati governatori di Vascelli, nè nobili in Dalmatia, se non saranno stati doppo partiti, un anno intiero nel carico, et quelli, che saranno eletti in avvenire Nobili in Candia, et a qualunque altra carica in quel Regno, non possano esser provati ad altra carica estraordinaria se prima non si haverà havuto notitia del loro effettivo arrivo nel medesimo Regno. Bene se sarà eletto alcuno dei Governatori di galea, o Nobili in Candia per il Maggior Consiglio in alcun carico ordinario officio, o reggimento, debba esserli risservato il luogo loro, come s'osserva con li Sopracomiti, onde potendo l'incommodo de travagli maggiori partecipino anco de gradi, et honori soliti conferiti à benemeriti cittadini nostri, e perchè non viene essequita la pubblica intentione con la debita pontualità, vedendosi pratticato in contrario con soversione di quello, che con molta maturità et ottimi fini, si decreta. Ha in aggionta preso, che il Secretario deputato alle Leggi, e quello deputato alle Voci in ogni occasione che si habbia a fare dei sopra espressi carichi estraordinari debbano legger la presente parte alli Consiglieri per la sua inviolabile essecutione, et il Secretario alle Voci debba haver un libro con li nomi di quelli, che saranno eletti, osservando se li nominati siano eletti et non partiti e se si possano ballotare in essecution della presente parte, sotto pena non essequendo le cose predette della privation della carica et di ducati 200; da esser mandato alla parte da cadauno del Collegio o Avogadori di Comun, nè possa esserle fatta gratia, se non con li $^4/_5$ del Collegio et del Senato, et la presente non s'intendi presa, se non sarà posta, e presa nel Maggior Consiglio.

De parte 131 De non 2 Non sinceri 3.

1653, 18 maggio L.M.C.

19 Zugno. Maggior Consiglio.

De parte 593 De non 30 Non sinceri 25.

12

Εἰς τὸν Ἀνδρέαν Κορνάρον στρατηγὸν ἐν Κρήτῃ ἐπιτρέπεται νὰ ὁρκισθῇ ὡς Σύμβουλος Βενετίας διὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Ἁγίου Σταυροῦ, τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του ἐν Βενετίᾳ. 1654, Ἀπριλίου 7.

13

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Προνοητοῦ Γενικοῦ Καπετάνου Ἀλβίζε Μοτσενίγου ἀποφασίζεται ὅπως τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τοῦ προστάτου Ἁγίου Μάρκου ἐκλεγῇ Γενικὸς Καπετάνος τοῦ στόλου, ἐπὶ μισθῷ δουκάτων 400 μηναίως, διδομένης προκαταβολῆς τεσσάρων μηνῶν. Πλὴν τούτων δουκάτων 3000 ὡς δῶρον καὶ ἑτέρων δουκάτων 3000, τὰ ὁποῖα θὰ ὑπολογισθῶσιν ἐπὶ τοῦ μισθοῦ ἀνὰ δουκάτα 200. 1654, Δεκεμβρίου 6.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Fo 165to MDCLIV. VI Dicembre.

Portano le ultime lettere di Candia l'avviso ben molesto della morte del dilettissimo nobile nostro Alvise Mocenigo Provveditor Capitano Generale, che come del suo zelantissimo impiego, e singolar merito ha lasciato la più degna memoria, così accresce grandemente il publico discontento, e ricercando l'urgenza del nostro servitio, che non si ritardi à far elettion d'altro soggetto in loco suo per sostener quanto più vigorosamente si possa la somma degl' affari importantissimi dell' armata medesima per difesa dei Stati, e della fede.

L'anderà parte, che col nome del Spirito Santo, e del Protettor nostro San Marco, et in buona gratia per scrutinio di questo e quattro man d' elettion del Maggior Conseglio elegger si debba un Capitano Generale da Mar con tutti li modi, conditioni e preheminenze solite, e consuete. Possa esser tolto da ogni luogo, Officio, Reggimento, Collegio, Consiglio et anco da Officio continuo, e con pena.

Non possa rifiutar sotto tutte le pene contenute nella parte del Maggior Consiglio contro rifiutanti Ambascierie a teste Coronate.

Doverà partir da questa città prontamente con quella Commission che parerà al Senato.

Haver debba di salario ducati quattrocento al mese da lire sei soldi quattro per ducato, e gli sian dati di mesi quattro anticipati.

In oltre haver debba ducati tremille in soventione da esser scontati a ducati doicento per paga, e di più ducati tremille in dono, de quali non habbi da render conto alcuno conforme appunto la parte del Senato de 30 Gennaio 1617.

E la presente non s'intendi presa, se non sarà posta e presa nel Maggior Consiglio.

Nota che fu letta e ballotata nel Maggior Consiglio.

1654. 6 Decembre M. C.

De parte 642 De non 36 Non sinceri 10.

Detto 3 Decembre in Pregadi

29 De parte 162 De non 3 Non sinceri 9. L. S. S.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεών.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτος, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

Αἱ ἀποφάσεις τοῦ βιβλίου τούτου παρέχουσι ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον, διότι ἐλήφθησαν διαρκοῦντος τοῦ Κρητικοῦ πολέμου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER BALLARIMUS PATER

Maioris Consilii

1658–1669

1

Περὶ ἐκλογῆς Καπετάνου ἐν Χάνδακι. 1658, Μαρτίου 24.

2

Ὡσαύτως. 1662, Μαΐου 14.

3

Ὁ Νικόλαος Κορνάρος Γενικὸς Προνοητὴς Κρήτης ἐκλεγεὶς Σύμβουλος Βενετίας διὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Ἁγίου Παύλου, δύναται νὰ ὁρκισθῇ μετὰ τριήμερον ἀπὸ τῆς ἐν Βενετίᾳ ἀφίξεώς του. 1663, Αὐγούστου 5.

4

Ἀπόφασις τῆς Γερουσίας ὑποβαλλομένη εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, περὶ ἀποδοχῆς εἰσφορῶν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ πολέμου. 1664, Μαΐου 14. Ἔγκρισις Μείζονος Συμβουλίου. 1664, Μαΐου 25.

Fo126r MDCLXIV. XIV Maggio in Pregadi. 1

Serenissimo Principe,

Nella continuatione de travagli molestissimi, ne quali di tanto tempo agita la Republica per diffesa de Stati, e libertà de sudditi, nella precedenza, che ne soprastino de maggiori, e nella summa angustia, in cui è ridotta di contante, molto ben comprende la maturità publica quanto convenghi e sii necessario l'applicarsi alle provisioni per raccoglierne qualche rilevante summa, che vagli di fondamento à prendersi quelle deliberationi, che fossero oppurtamente giudicate giovevoli, e di publico servizio, conforme le congionture e l'occasioni che s'offerissero. A tali oggetti però dovendo mirare la Signoria Nostra.

Sia preso, che tutte l'essibitioni volontarie, che nel progresso d'anno uno

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

saran fatte, per quali si convenisse la ricompensa solita darsi dalla generosa munificenza di questo, e del Maggior Consiglio possono essere accettate, passata la quale prescritione non possi proporsi alcuna parte nella conformità sin ad hora stillata di gratiosa benefficenza se non con li $^4/_5$ del Senato, e due terzi del Maggior Consiglio.

Il dennaro poi che di tal raggione s'andarà accumulando nella Cassa del Provveditor agli Ori, in Cecca, quale s'intendi destinata per l' effettuatione degli esborsi, dovrà dal medesimo esser custodito, e riservato in scrigno à parte, non potendo esser tocco, ne disporsi dello stesso, ne in pocca, ne in molta summa in qual si sia tempo, se non in quelle sole urgenze che fossero dalla maturità del Senato giudicate della maggior premura, e publico servitio, da esser proposte, e prese le deliberationi della dispositione con li $^4/_5$ del medesimo Senato.

Et la presente non s'intendi presa, se non sarà passata e presa nel Maggior Consiglio.

De parte 82 De non 3 Non sinceri 25 L. Collegio.

1664. 18 Maggio L. M. C.

1664. 25 maggio nel M. C.

Consiglieri Capi 40. Proposta, e furono

De parte 505 De non 105 Non sinceri 54.

5

'Ανανεοῦται ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου πρὸς τὴν Γερουσίαν περὶ ἐκκλογῆς 'Οφφικιούχων ὑπ' αὐτῆς ἐπειγόντως, λαμβανομένων ὑπ' ὄψει τῶν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων τοῦ πολέμου. 1665, Φεβρουαρίου 28.

F° 120to 1664. Adì 28 Febraro in Pregadi (M.V.).

É terminato a 18 del cadente l'auttorità impartita dal Maggior Consiglio al Senato di poter valersi di quei cittadini che per valore e prudenza possono render ogni miglior servicio alla Patria nelle cariche che le fossero conferite, e continuando tutavia le congionture gravissime, che hanno persuaso alla predetta deliberatione ricerca il Publico servicio, che sia continuata la facoltà stessa. L'anderà parte, che per anno uno prossimo in tutte l'elettion di qualunque sorte che occorressero farsi dal Senato in Carichi estraordinarij e occasione della presente guerra nell' Armata e Stato Nostro da Mar, essendo quivi le urgenze maggiori del bisogno non ostante qual si sia parte in contrario possano in essi carichi esser tolti da ogni luogo, Collegio, Consiglio et Officio, etiam continuo, e con pena, eccettuati però li eletti, e non partiti. Non potendo quei, che come sopra fossero eletti riffiutare sotto tutte le pene contro riffiutanti Ambascierie à teste

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Coronate in tutto conforme le parti concernenti in questo proposito precedentemente prese. Quei per il corso dell' anno presente saranno eletti in alcun carico estraordinario da Mar non possano fin tanto che non siano partiti per li carichi, ove fossero destinati esser provati ad alcun altra carica se ben con pena così dentro come fuori di questa Città eccetto, che Ambascierie a teste Coronate, Procuratori di San Marco, Capitanij Generali, Provveditori Generali à quali carichi, possano esser eletti anco quelli, che fossero à qual si voglia carico rimasti, seben con pena in tutto conforme la parte di questo e del Maggior Consiglio 1578, 28 Novembre alla qual in questo capo s'habbi relatione. Ma perchè nell' uso e pratica delle predette deliberationi s' è conosciuto riuscir con grave pregiudicio del servitio publico, che in alcune cariche in particolare possano esser levati immediate partiti quelli, che vi sono eletti, con necessità a moltiplicità d'esborsi di publico denaro e de dilacione al servitio stesso che non admette ritardo. Sia aggionto e dichiarito che quelli che saranno in avvenire eletti Provveditori di Galera, doppo intimatagli la galia non possano esser provati Governatori di Vascelli, ne Nobili in Candia o Dalmatia ne a qual si voglia altro impiego se non saranno doppo partiti stati 18 mesi nel carico, et quelli che saranno eleti in avvenire nobili in Candia, Dalmacia et a qualunque altra carica estraordinaria se prima non haveranno servito nella medesima 18 mesi intieri dal primo del loro effettivo arrivo ad essa. Bene se sarà elletto alcuno de Provveditori di galia e nobili come sopra per il Maggior Consiglio in alcun carico, officio, regimento debba esserli risserbato il loco per il loro ritorno e fatta in tanto elettione in loco loro, come si osserva con li Sopracomiti, onde patendo l'incommodo de travagli maggiori, partecipino anco di gradi, et honori, soliti conferirsi a benemeriti cittadini nostri e perchè non resta essequita la publica intencione colla debita pontualità, vedendosi praticato in continuo, con soversione di quello, che con molta maturità, et ottimi fini li decretta sia in aggionta preso che il Secretario deputato alle Leggi, e quello deputato alle Voci in ogni ocasione, che s'habbi a fare, dei sopra espressi carichi estraordinarij, debbano leggere la presente parte per la sua inviolabile essecutione et il Segretario alle Voci debba haver un libro con li nomi di quelli, che saranno eletti, osservando se li nominati siano eletti, e non partiti, e se si possano ballottare in essecution della presente parte, sotto pena non esseguendo le cose predette della privacion della carica, e de ducati 200 da esser mandato alla parte da cadaun del Collegio e degli Avogadori di Comun nè possa esserli fatta gratia se non con li quattroquinti del Collegio e del Senato.

Et la presente non s' intendi presa se non sarà posta e presa nel Maggior Consiglio.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

De parte 143 De non 3 Non sinceri 1 L.S.S.
1664. 14 Aprile Lecta Maggior Consiglio.
1664. 15 Aprile in Maggior Consiglio.
54 De parte 760 De non 30 Non sinceri 32.

6

Ὁ Ὀκταβιανὸς Λάμπια, ἐκτελῶν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἐν Κρήτῃ, δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὴν νέαν του θέσιν ἐν Βενετίᾳ μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του. 1667, Νοεμβρίου 6.

7

Ἀπόφασις τῆς Γερουσίας, ὑποβαλλομένη εἰς τὴν ψῆφον τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, περὶ συλλογῆς ἐράνων ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ πολέμου τῆς Κρήτης. 1668, Σεπτεμβρίου 5.

Fo 256r MDCLXVIII. 5 Settembre in Pregadi.

Continua la Republica nostra a rissentir il peso e le afflitioni della fierissima guerra contro la potenza Ottomana, che hora, più che mai, crudele con un nuovo vigorosissimo assedio tormenta per il corso di due anni senza intermissione con le più feroci aggressioni la Piazza di Candia. L'obligo di sostener l'interesse della fede e de proprij stati, chiama la costanza di questo Consiglio alli sforzi della più valida diffesa. Mentre però sacrificano i cittadini, i sudditi e le sostanze, e la vita e che gli errarij publici son essausti, devesi rinovar la prattica di quei mezzi, che son stati sin hora considerabilmente fruttuose, per unire buone summe di contante, così necessario alla continuatione della diffesa stessa. Scarsi però essendo gli altri mezzi, e per quello dell'essibitioni volantarie confidandosi qualche offerta di denaro. L'anderà parte, che restando sospeso per anno uno prossimo il Decreto de 25 maggio 1664, circa l'offerte volontarie, sia in questo tempo dato adito alle medesime da esser accettate con le forme solite, dovendo tutto il denaro, che da essi si ricaverà passar in Cassa del Provveditor a gl'ori et argenti per esser riservato in cassa a parte, ne di esso disposto, se non con li $^4/_5$ del Senato, eccetto che nell' espeditione di denaro in Armata, e Regno.

E la presente non s'intendi presa, se non sarà posta, e presa nel Maggior Consiglio.

De parte 154 De non 15 Non sinceri 14 L.M.C.
Dato in Maggior Consiglio.
22 Ballottata. De parte 588 De non 28 Non sinceri 34.

8

Ἔπαινος εἰς τοὺς διακριθέντας κατὰ τὰς τελευταίας μάχας ἐν Κρήτῃ. Ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τῶν διακριθέντων. Πρὸς βράβευσιν αὐτῶν δὲν θὰ λαμβάνεται τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας, ὅπως ἐκλέγονται

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς οἷον δήποτε ὀφφίκιον, διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ ἀποζημιωθῶσι ὡς πρὸς τὰς ζημίας καὶ τοὺς κόπους τοὺς ὁποίους ὑπέστησαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. 1668, Σεπτεμβρίου 12, ἀπεφασίσθη ἐν τῇ Γερουσίᾳ. ἐκυρώθη ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1668, Σεπτεμβρίου 16,

Fo 256to MDCLXVIII. XII Settembre in Pregadi.

Nella diffesa della Piazza di Candia, che concerne l'interesse importantissimo della Religione, et il particolare rilevante della Republica nostra distintamente benemerito è il zelo di quei cittadini, che stimolati dai motivi della gloria si sono volontariamente portati ad impiegar il valor proprio nella diffesa stessa. Dall'ultime lettere del Provveditor General Cornaro si tiene la relatione di quelle fruttuose operationi che molti nobili nostri, alcuni nell' essercizio delle proprie cariche, altri con il volontario impiego andavan pratticando ne gli ardori de più gravi cimenti. Il diletto Nobile huomo Francesco Battagia Duca adempisce le parti di valore nel corso della passata e presente campagna. Li nobili huomini ser Francesco Badoer fù ser Piero, e Gio: Giacomo Farsetti portatisi in Armata col peso di Governatori di galea, doppo haver fruttuosamente esercitata l'opera loro sul mare, si son condotti e corre il secondo anno nella piazza, ove ne più travagliosi incontri, con la sopraintendenza à lavori delle fortificazioni, e tra i continui pericoli di così lungo fierissimo assedio con testimonii continui di corragio s'impiegano. Il N. H. ser Lorenzo Venier de q^m^ Nicolò che per il corso di tre anni si tratienne, come volontario in Levante, ha pure oltre il proprio servicio in mare dato prove del valor suo nella diffesa della Piazza di Candia, alla quale si è attrovato la campagna passata e nella presente continua assister alla medesima con l'introdutione de soccorsi, con ottimo frutto adempito il carico, e condotta dal Zante delle provisioni dirette con il convoglio in Candia cimentato il proprio corraggio nell' incontro con Barbareschi. Il N. H. ser Piero Zaguri 4° continua pure per il corso della presente campagna, come volontario il servitio nella piazza adempendo le parti tutte di pontualità, e diligenza.

Li N. H. ser Nicolò Calergi q^m^ Santo Barbaro, ser Zuane Zorzi, ser Bertuci Civran, e ser Alberto Badoer che volontariamente si non condotti in Levante, seguendo l'orme lodevoli del Proveditor General Cornaro con animo egualmente generoso, e costante non assentendo fermarsi sopra l'Armata, si son condotti con lo stesso Proveditor General nella Piazza di Candia, e ben s'intendi con quanto corraggio e valore s' impiegano nei cimenti più travagliosi ai posti attaccati con perigli della morte sempre vicina. Il merito perciò di così sviscerato servicio di cittadini affettuosi alla Patria è ben compreso dalla prudenza di questo Consiglio che conosce esser le loro benemerenze correlative all' importanza grave della diffesa di Candia.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

La publica beneficenza perciò inclina a portare à sudetti Nobili Huomini alcun testimonio di honore, che rimostri la qualità del gradimento al servizio, e raffermi ne loro animi l'ardore dell' impiego nelle contingenze di così grave diffesa; però l'anderà parte che li sudetti Nobili Huomini che per lungo tempo nella diffesa importantissima della piazza di Candia si trattengono e che saranno a piedi delle presenti registrati, siano dispensati dall' età che prescrivono le leggi, onde possano esser ballottati à tutti gli honori e cariche solite darsi dal Maggior Consiglio e dal Senato, con che resti ogn' uno di essi habilitato a quelle ricompense, che già si son meritate col loro valoroso servicio. È perchè ve ne sono alcuni i quali per l'età non potriano haver il beneficio del Consiglio sia anche questa dispensata si che admessi con gli altri possano in ogni ordine esser ballottati.

Possano pur quei de medesimi. che fossero eletti e non partiti per alcun carico o regimento, o che havessero contumacia esser habilitati alla ballotatione d'altro Officio, Carico, o Regimento, non ostante altro in contrario. Sia pur in questo ordine dispensata la parte del Maggior Consiglio de 21 Settembre 1634, circa il non poter esser admesso o provato in luoco d'absenti rimasti, altro absente si che per un altro di più per luoco, e per quest' unico caso possa risservarsi il luoco medesimo agli infrascritti. Seguono li nomi:

Ser Francesco Battagia Duca
Ser Francesco Badoer — Ser Z. Giacomo Farsetti
Ser Piero Zaguri 4° — Ser Nicolò Calergi
Ser Santo Barbaro — Ser Zuane Zorzi
Ser Bertuccio Civran — Ser Alberto Badoer
Ser Lorenzo Venier — Ser Piero Barbo de q^m Zuane.

Et la presente non s'intendi presa se non sarà posta e presa nel Maggior Consiglio.

16 detto L. M. C.

Dato in M. C. Ballottata e furono
Della parte 641 De non 42 Non sinceri 13.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν ἀποφάσεων.

Σημείωσις. Αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι διορισμοὺς ἢ ἄλλας ἐπουσιώδεις παροχὰς λόγῳ χάριτας, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει μόνον, παραλειπομένου τοῦ κειμένου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αἱ ἀποφάσεις τοῦ βιβλίου τούτου εἶναι ἐπίσης σπουδαιόταται, διότι διὰ τούτων λαμβάνονται μέτρα ἐνθαρρυντικὰ διὰ τοὺς μετ' ἀπογνώσεως μαχομένους πρὸς διάσωσιν τοῦ Χάνδακος.

Μετὰ τοῦ βιβλίου τούτου περατοῦνται αἱ ἀποφάσεις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας αἱ ἐνδιαφέρουσαι τὴν Κρήτην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΓΕΝΟΜΕΝΗΣ ΑΝΤΙΒΟΛΗΣ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

MINISTERO DELL' INTERNO

N° 813

DIREZIONE
DEL R. ARCHIVIO DI STATO
IN VENEZIA

Attesto che tutte le copie dei documenti, tratte da questo Archivio per l'opera sull' isola di Candia, redatta dal Conte Spiridione Teotochi, sono state collazionate cogli originali, in ore fuori di ufficio, dai Capi Archivisti Signori Cav. Uff. Luigi Ferro e Cav. Uff. Giovanni Orlandini.

Venezia, li 27 Novembre 1933. XII°

(L. S.)

IL REGGENTE
A. Da Mosto

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Μ. ΘΕΟΤΟΚΗ

ACTA ET DECRETA
MAIORIS CONSILII VENETIARUM
RES CRETICAS ILLUSTRANTIA
1255-1669

ΠΙΝΑΚΕΣ Α—Β

ΤΟ ΕΜΒΛΗΜΑ
ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Incipit sexta Rubrica primes sub se filia omib; et singlis Rectoribz Romanie. primentia / si primo de ducha et filiar eius.

Ad ducha Crete de forma sui regiminis.

Millo / ducent quinquag quinto. Indict xiij. Die nono int Jul'.

Capta fuit pars / in filio maiori / q ducha Crete q ad psens eligi debet et q decetero in dco regimine fuerit et filiar no debeat aliqd iamtaire nec iamtarii facr nec coparc. nec spari facr aliquo modo ul' ingenio de illo cois ad sua utilitatr. nec accipe debeat nec accipi facr aliqd munus de illo cois aliquo modo ul' ingenio ad sua utilitatr. Itr q recipr no debeat nec recipi facr aliquo modo ul' ingenio aliqd psens ul' donu a uiris nec monasteriis impiualib; grecor ad sua utilitatr. Itr q no debeat spare nec spari facr aliqd a monasteriis spualib; nec a filiatis aliq m ul' ingenio ad sua utilitatr. Itr q ducha habeat exeplu amiss filiarior et filiar habent exeplu amiss duch. Itr q milites dci duch / nec aliq de familia duch / nec de familia filiarior debeat hr aliq salariu acoi et q milites duch et pbr et os de familia dci duch et filiar astrigat sacrmto de no accipr aliqd donu nec psens ad utilitatr ipor duch et filiarior m aliq ul' ingenio. Itr q ducha debeat hre unu equu q sit aquatio annis sup de pcio lib. C. Itr q pbr dci duch no debeat hre aliqd officiu cois nec salariu acoi. Itr q duch actr infra unu mis possit vendr suos equos ptq reddire acceditr et ptq equos suos vendiderit debeat abinde inantea pquolibet equo dimittr debeat i coi unu sterlinu pdie. Itr q ducha actr et filiar teneat et debeat si maior pas minoris et maioris filij as dicant equitare putilitate insule actr ul' ire i fuicao cois pmale ul' ire alio / ta in dci insula q foras de insula putilitate cois et insule actr sm q cap ta ordinatu fuerit p maiore pte minoris et maioris filij et debeat duch spu tare de suo habre omi die xxiiij unu et filiarij pquolibet curatos dcr de suo habre oi die usq; du i fuicao ipo cois steterit. Itr q ducha pdi no debeat hre scarios quos hitr nobil' uir agls mandaret ducha actr. Post hec die xxj. int mis Jul'. Capta fuit pars i filio maiori ordinatu q duch actr et filiar no pmittat ullu duos latinos ta occo fuerint ire obuia alicui greco i aliqua venienti / nec pmittat ulle duos latinos associare aliq greco, palique facto ul' pretiacr cora duch actr et filiar ul' officialib; cois actr. Itr eo die Capta fuit pars q filiari actr q eligi debet ad psens et q decetero dicta fuerit sint sub filio ordinamto qnq ancianor sic accidit filiarij actr erunt.

Fac simile ex libri «Bifrons»
Avogariae Communis Venetiarum

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pdā erūnt in Scaus ℔. ut plus omꝫ manifestū.

+ de pte —— ℥ alij
de noy —— 12
no 8z —— 9

Capta —— duc ultō nouembr.

Conphar
0 Qꝫ potas aquirere eligendus ~ alij decreto eligendi habeat decreto duc⁹ quinquagita de plus de Salario in anno ~ ratione anni, ita q̄ habeat libr. xxv. ℥ pro anno.

Capta MCCCCCVII —— die xbm decembr.

Conphar
0 Qꝫ officialib⁹ sup Folco aquir, qui alias habebant duc⁹ sexaginta aurei de palazo in anno, ut detracti fuerūt duc⁹. xx. pro quolibz, restituant dō duc⁹ xx, ita q̄ habeant ducatos sexaginta in anno, sicut antea habebant, Et intelligat de illis officijs, qui de cetero eligentur. 3 ſ- 4- oꝫ

—— dicto die.

Capta.

0 Considerata fidelitate fidelis domus de calergis insule nre Crete concedatur, q̄ filij, ℣ hered⁹ quondam ℔ Zaphei calergi sint de nro maiori consilio cum filijs, ℣ heredibus q̄ eius legitime descendentibus.

Fac simile ex libri «Leona»
Maioris Consilij Venetiarum; fº 168ʳ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

(Ἐπεξήγησις τῶν συντετμημένων λέξεων)

Τὸ κεφαλαῖον ψηφίον Π παραπέμπει εἰς τὸν Πρόλογον, οἱ ἀκολουθοῦντες δὲ τοῦτο ἀλφαβητικοὶ ἀριθμοὶ ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὴν σελίδα.

Οἱ κεφαλαῖοι ἀλφαβητικοὶ ἀριθμοὶ ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸ σχετικὸν βιβλίον συμφώνως πρὸς τὸν κατωτέρω πίνακα, οἱ ἀριθμοὶ πρὸς τὴν ἀπόφασιν καὶ οἱ μικροὶ ἀλφαβητικοὶ ἀριθμοὶ πρὸς τὰ ἄρθρα τῶν ἀποφάσεων.

Αἱ παραπομπαὶ εἰς «Σημειώσεις Σχόλια Παραλλαγαὶ» σημειοῦνται διὰ τοῦ συμπλέγματος ΣΠ ἐκ μικρῶν κεφαλαίων προηγουμένου τοῦ κεφαλαίου τοῦ ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸ βιβλίον καὶ ἀκολουθούντων τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν ἄρθρων.

Παραδείγματα:

α'. Παραπομπαὶ προλόγου. *Ἀκαδημία Ἀθηνῶν* εἰς Πρόλογον σελὶς ε = Π ε.

β'. Παραπομπαὶ κειμένου. *Ἀποκορώνου περιοχή*, εἰς βιβλίον Magnus et Capricornus, ἀπόφασις 26 = Γ 26. *Βάϊλος Εὐβοίας*, εἰς βιβλίον Bifrons ἀπόφασις 8, ἄρθρον 1ον = Α 8 α.

γ'. Παραπομπαὶ εἰς «Σημειώσεις Σχόλια Παραλλαγαί». *Γερουσία Βενετίας θεσπίσματα* εἰς βιβλίον Cerberus «Σημειώσεις Σχόλια Παραλαγαί», ἀριθ. 5 = Β ΣΠ 5.

Βιβλία Μείζονος Συμβουλίου ἢ Ἀβογαρίας τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται εἰς τὴν παροῦσαν συλλογὴν μετὰ τοῦ ἀντιστοίχου ψηφίου.

1	**Πρόλογος**	Π
2	**Bifrons**	Α
3	**Cerberus**	Β
4	**Magnus et Capricornus**	Γ
5	**Presbiter**	Δ
6	**Clericus Civicus**	Ε
7	**Fronesis**	ΣΤ
8	**Spiritus**	Ζ
9	**Novella** I-II	Η
10	**Leona**	Θ
11	**Ursa**	Ι
12	**Regina**	ΙΑ
13	**Stella**	ΙΒ
14	**Deda**	ΙΓ
15	**Diana**	ΙΔ
16	**Novus**	ΙΕ
17	**Rocca**	ΙΣΤ
18	**Angelus**	ΙΖ
19	**Frigerius**	ΙΗ
20	**Surianus**	ΙΘ
21	**Vicus**	Κ
22	**Antelmus**	ΚΑ
23	**Arcangelus**	ΚΒ
24	**Othobonus Primus**	ΚΓ
25	**Padavinus**	ΚΔ
26	**Marcus**	ΚΕ
27	**Vianolus**	ΚΣΤ
28	**Ballarinus Pater**	ΚΖ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Α

Α. Β. C. D. κτλ. ὀνόματα βιβλίων Ἀβογαρίας Κοινότητος. Π ιβ

Ἀβογαδόροι κοινότητος ἐπανέρχονται ἐν ἐνεργείᾳ πρὸς συζήτησιν δίκης Τζώρτζη-Ρενιέρη Κ 4

Ἀβογαδόροι, Κρήτης ἀνεγνωρισμένοι εὐγενεῖς Βενετοὶ Ι 9

Ἀβογαρία κοινότητος Βενετίας Π ιβ

Ἀβογαρία ἐκράτει ἀντίγραφα ἀποφάσεων Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας Π ιβ

Ἀβονὰλ Ἰωάννης δικηγόρος Γ 20. 25

Ἀγγλίας καὶ Βενετίας σχέσεις Π η

Ἁγία Αἰκατερίνη ὄρους Σινᾶ Κρήτης ΚΒ 6

Ἁγίου Ἀνδρέου ἑορτὴ ὡς προθεσμία εἰσαγωγῆς σίτου ἐν Βενετίᾳ Δ 17

Ἁγίου Ἀντωνίου πρωθιερεὺς Ε 21

Ἅγιος Ἱερεμίας συνοικία Βενετίας Ε 11

Ἅγιος Μᾶρκος Κρήτης. Ἐπισκευὴ ναοῦ Γ 38 στ

Ἅγιος Μᾶρκος Κρήτης. Ἐπισκευὴ ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ δουκὸς Γ 38 στ, ϑ, Γ ΣΠ 38 ϑ. Δ 8

Ἅγιος Μᾶρκος Κρήτης. Πριμικήριος Δ 8

Ἅγιοι Πάντες ἑορτὴ ὡς προθεσμία Ε 5

Ἅγιος Πέτρος ἑορτὴ ὡς προθεσμία Ε 15

Ἅγιος Τῖτος Α 6 κδ

Ἅγιος Τῖτος κλῆρος ναοῦ Ε 4

Advocatores Comunis Officia Crete Θ ΣΠ 12

Ἄδεια ἀπουσίας εἰς Καστελλάνον Λασηθίου Φαλιέρον Ἰωάννην ΙΑ 1

Ἄδεια γάμου μετὰ Λατίνων εἰς θυγατέρας Δρακοντόπολι Α 4

Ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου εἰς Ἀνδρέαν Βαρότσην δυνάστην Θήρας Ε 26 Ε ΣΠ 26

Ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου εἰς Βαρθολομαῖον Βενιέρην Ε 8

Ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου εἰς Γραδόνικον Ἰωάννην Ε 7

Ἄδεια μετοικήσεως εἰς Βενετίαν εἰς Γραδόνικον Λεονάρδον Γ 22

Ἄδεια γάμου εἰς θυγατέρας Δρακοντόπολι μετὰ Λατίνου Α 4

Ἀδριατικῆς. Ρέκτορες πέραν Α 8

Ἀδριατικὴ ΣΤ 2

Ἀθηνῶν Ρώμης Γαλλικὴ Σχολὴ Π η

Αἰγαίου δυνάσται, ἐξαγωγὴ σίτου ἐκ Κρήτης. Καταχρήσεις. Ποιναί. Δ 2. 3. Δ ΣΠ 2. 3. Ε 8 Ζ 1 Ζ ΣΠ 1

Αἰγαίου κυρίαρχοι, σχέσεις αὐτῶν μετὰ Κυριάρχων Πελοποννήσου Α ΣΠ 5

Αἰκάρδης Φραγκῖσκος Καστελλάνος Κισάμου Ε 52

Ἀκαδημία αὐτοκρατορικὴ Βιέννης Π ζ

Ἀκαδημία Ἀθηνῶν Π ε

Ἄκον Βάϊλος (Saint Jean d'Acre) Α 8 α

Ἄλας. Τίμημα Α 6 κα

Ἄλας μονοπώλιον πρὸς ἐπισκευὴν τῶν φρουρίων Α 6 κστ

Ἄλας ἀναγκαῖον διὰ τὴν Κρήτην δίδεται ὑπὸ τῶν καστελλάνων Μεθώνης καὶ Κορώνης Β 2 η

Ἄλας δύναται νὰ πωληθῇ ὑπὲρ τοὺς δύο στερλίνους Β 2 ιϑ

Albus Βιβλίον συμβάσεων Π στ

Ἄλευρα. Ζυγιστὴς καὶ γραφεὺς Πελικάριος ἐκ Χάνδακος Δ 10

Ἀμαρίου δικαστὴς Officia Crete Θ ΣΠ 12

Ἀμοργός. Περὶ ἐπιστροφῆς αὐτῆς εἰς τοὺς δυνάστας Γκίζη Ε 10

Ἀνατολῆς καὶ Βενετίας σχέσεις Π η

Ἀνδρόνικος Β. Παλαιολόγος Γ ΣΠ 14

Angelus Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια σελ. 203

Antelmus Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια σελ. 215

Ἀνταμοιβὴ εἰς Λουκῖνον Βέρμιον ἀρχιστράτηγον ἐν Κρήτῃ 1363 Η 10

Ἀντιβαρέως προεστὼς ΙΓ 8

Ἀντίγραφα ἀποφάσεων Γερουσίας Π ιβ

Ἀντίγραφα ἀποφάσεων Μείζονος Συμβουλίου Π ιβ

Ἀντίγραφα ἀποφάσεων Μείζονος Συμβουλίου ἐν Ἀβογαρίᾳ κοινότητος Π ιβ

Ἀντίγραφα βιβλίων Μείζονος Συμβουλίου κατηρτίσθησαν τῷ 1685, Π ια

Ἀντίγραφα ἀποφάσεων Συμβουλίου Δέκα Π ιβ

Ἀντίγραφα βιβλίων Μείζονος Συμβουλίου Π ιβ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀούριος (Ὅριος) Νικ. Γερουσιαστὴς Κρητικῶν ὑποθέσεων Η 12

Ἀπόδοσις 1/2 τιμαρίου εἰς Μᾶρκον Πασχάζην Α 1

Ἀπόδοσις τιμαρίου εἰς κυρίαν Νταβαντζάγου Α 3

Ἀποζάκιος Ἰωάννης. Καγκελλάριος Χανίων Β 2 ϑ

Ἀποικιστικὸν σύστημα Βενετίας Π ι

Ἀποικιστικὸν σύστημα ἐφαρμοσθὲν ὑπὸ τῶν Βενετῶν ἐν Κρήτῃ Π ι

Ἀποκορώνου περιοχὴ Γ 26

Ἀποκορώνου Καστελλάνος Γραδόνικος Ριγάτιος Γ 10

Ἀποκορώνου Καστελλάνος Χρυσόστομος Μπαλντοῦ Ε 13

Ἀποκορώνου Καστελλάνος Τριβιζάνος Μαρῖνος Ε 34

Ἀποστασία Κρήτης 1363 Θ ΣΠ 2 5 Η 13

Ἀπόφασις ἐπὶ δίκης μεταξὺ Ἰωάννου Παπαδοπούλου καὶ Φραγκίσκου Παγὰν ΙΘ 4

Ἀποφάσεις Καστελλάνου Κυθήρων ἐφεσιβάλλονται ἐν Κρήτῃ Θ 7 Θ ΣΠ 7 10

Ἀπόφασις ἐπὶ δίκης Θωμᾶ Νοταρᾶ ΙΘ 6

Ἀποφάσεις ἐφεσιβαλλόμεναι ἐν Βενετίᾳ, τρόπος ἀποστολῆς δικογραφιῶν ΙΑ 10

Ἀποφάσεις κατὰ ρεκτόρων Κρήτης ΙΕ 5

Ἀποφάσεις Μείζονος Συμβουλίου δημοσιευόμεναι νῦν, ἀντεβλήθησαν μετὰ τῶν πρωτοτύπων Π ιβ

Ἀποφάσεις Μείζονος Συμβουλίου ἐν βιβλίοις Ἀβογαρίας εἶναι κωδικοποιημέναι Π ιβ

Ἀποφάσεις Συμβουλίου Κρήτης λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν διὰ καλπῶν Α 6 η

Ἀπόφασις σχετικὴ πρὸς τὸν Γεώρ. Μοροζίνην Γενικὸν Προνοητὴν τῶν ὅπλων ΚΣΤ 7

Ἀπόφασις σχετικὴ πρὸς τὸν Φ. Κορνάρον Γενικὸν Προνοητὴν Κρήτης ΚΕ 18

Ἀπόφασις ὑπὲρ Νικολάου καὶ Ἰωάννου Τζώρτζη Κ 4

Ἀπόφασις ὑπὲρ Βαρθ. Πεζάρου συμβούλου καὶ ὑποδουκὸς Κρήτης ΙΘ 8, 14

Ἀριμίνιος Φραγκῖσκος νοτάριος Καστελνόβου Γ 19

Ἀριμόνδος Νικόλαος Σύμβουλος Βενετὸς Γ 14. 21. 22. 26. 38 δ. Δ 12

Ἀρπαγέντα ἐκ Βενετίας ἀπεδόθησαν ὑπὸ Αὐστριακῶν Π ζ

Ἄρσις φορολογίας πύλης Χάνδακος διὰ τοὺς ἐν Κρήτῃ Βενετοὺς Δ 1

Ἀρτοποιΐας Ἐπιστάτης Μαρῖνος Παῦλος Δ 2 1

Arcangelus Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια

Armingaud ἱστορικὸς Π στ

Ἀρχεῖον Βενετικὸν (περιοδικὸν) Archivio Veneto Π στ

Ἀρχεῖον Βενετικοῦ Κράτους ἀκένωτος ἱστορικὴ πηγὴ Π ε

Ἀρχεῖον Βενετικοῦ Κράτους ἐξερεύνησις αὐτοῦ ὑπὸ Ἱππολύτου Noiret Π η

Ἀρχεῖον Βενετικοῦ Κράτους ἐτέθη εἰς κοινὴν χρῆσιν τῷ 1812 Π ε

Ἀρχεῖον Βενετικοῦ Κράτους περιεχόμενον Π ε

Ἀρχεῖον Βενετικῶν κτήσεων Μεσογείου Π στ, ι

Ἀρχεῖον Βιέννης Π στ ζ

Ἀρχεῖον Δουκὸς Κρήτης, ἀποσπασματικὸν Π η, ι

Ἀρχεῖον Δουκὸς Κρήτης ἐξερεύνησις αὐτοῦ δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς κατανόησιν Κρητικῶν ὑποθέσεων Π ι

Ἀρχεῖον Δουκὸς Κρήτης. μονογραφία Ε. Γκέρλανδ Α ΣΠ 6. 7. 8. 9.

Ἀρχεῖον κρατικὸν Βενετίας. Περιεχόμενον Π ε

Ἀρχεῖον κρατικὸν Βενετίας. Ἀκένωτος πηγὴ ἱστορικοῦ ὑλικοῦ Π ε, η, ϑ, ιβ

Ἀρχεῖον κρατικὸν Βενετίας. Μέθοδος ἐξερευνήσεως διαφόρων Π ζ

Ἀρχεῖον κρατικὸν Βενετίας. Μέθοδος ἐξερευνήσεως Σπ. Θεοτόκη Π η

Ἀρχεῖον κρατικὸν Βενετίας. Μέθοδος ἐξερευνήσεως Κρητικῶν ὑποθέσεων Π ιβ, ϑ

Ἀρχεῖον Συμβολαιογραφικὸν Κρήτης Π ι

Ἀρχιεπίσκοπος Χάνδακος. Λουκᾶς Μιχαὴλ ΚΔ 3

Ἀρχιεπισκόπου Χάνδακος νοτάριος Βροῦνος Ἰάκωβος Ε 23

Ἀστοὶ συνεισφέρουσι πρὸς ἀνέγερσιν φρουρίων Γ 38 ϑ Γ ΣΠ 38 ϑ

Αὐλῶν Ε 47

Ἀϋμὸς (Ἔμος) Ματθαῖος Γερουσιαστὴς Κρητικῶν ὑποθέσεων Η 12

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αὐτοκράτωρ Ἑλλήνων Γ 14
Ἀχαΐας πρίγκηψ Α 5
Ἀχαΐας Πρίγκηψ νὰ ὑποσχεθῇ νὰ ἀποδώσῃ πάντας τοὺς δουλοπαροίκους οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται ἢ θὰ εὑρεθῶσιν εἰς τὴν χώραν του ἐκ Βενετοκρατουμένων τόπων Α 5

Β

Βαδόερος Μαρῖνος δοὺξ Κρήτης Ε 24
Βάϊλος Ἄκον (Saint Jean d'Acre) Α 8 α
Βάϊλος Εὐβοίας Α 8 α
Βάϊλος Τύρου Α 8 α
Βάϊλος καὶ Καπετάνος Κερκύρας ΙΓ 5
Ballarinus filius Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Ballarinus pater Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Βαρβαρῆγος Φίλιππος Συμβ. Βενετίας Δ 18. 20
Βάρβος Ἀνδρέας Καστελλάνος Μυλοποτάμου Γ 27 Δ 7
Βαρότσης Ἀνδρέας Δυνάστης Θήρας Ε 26
Bartolinus Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Βαρῶνοι Εὐβοίας Α 5
Βαρῶνοι Μωρέως Α 5
Βασμοῦλοι Α 6 στ
Βελένιος Ματθαῖος παραχώρησις οἰκοπέδου Β 2α
Βέλιας προνοητὴς ΙΓ 5
Βενετίας πολίτευμα μέχρι 1297 Δημοκρατικὸν Π ια
Βενετίας καὶ Ἀνατολῆς σχέσεις Π η
Βενετίας καὶ Ἀγγλίας σχέσεις Π η
Βενετικὸν καθεστὼς Κερκύρας Π ϑ
Βενετικὸν καθεστὼς Κρήτης Π ϑ
Βενετικοῦ ἀρχείου ἐξερεύνησις σχετικῶς πρὸς τὴν Ἑλλάδα Π η, ϑ
Βενετικοῦ κράτους ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τοῦ Αὐστριακοῦ ζυγοῦ Π ζ
Βενετικῶν κτήσεων Μεσογείου ἀρχεῖα Π ι
Βενετοὶ εὐγενεῖς ἐκλέγονται Ματθαῖος Καλλέργης καὶ ἀπόγονοι 1407 Θ 16
Βενετοὶ εὐγενεῖς Κρήτης ἀσύδοτοι φόρων Δ 1
Βενετοκρατία ὀδυνηρὰ διὰ τὴν Κρήτην Α ΣΠ 6. 7. 8. 9
Βενιέρη οἶκος Θ ΣΠ 2
Βενιέρης Ἀντώνιος Δόγης Βενετίας Η 22
Βενιέρης Βαρθολομαῖος καὶ ἀδελφοὶ ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου ἐκ Κρήτης Ε 8
Βενιέρης Βαρθολομαῖος καὶ ἀδελφοὶ προτείνουσι πώλησιν Κυθήρων Ε 8
Βενιέρης Βερναρδῖνος Καστελλάνος Χάνδακος ΙΕ 4
Βενιέρης Βερνάρδος Καπετάνος κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ΙΘ 15
Βενιέρης Γαβριὴλ Σύμβουλος Βενετίας Δ 18. 20
Βενιέρης Δανιὴλ Δοὺξ Κρήτης ἀκύρωσις ἐκλογῆς του ΙΖ 12
Βενιέρης Ἰάκωβος ἁγίου Ἱερεμίου Βενετίας, παραχώρησις οἰκοπέδου Ε 11
Βενιέρης Λαυρέντιος Καπετάνος κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ΙΘ 13
Βενιέρης Μᾶρκος Καστελλάνος Ἀποκορώνου Γ 30
Βενιέρης Παγκράτης δικαστὴς ἀναβολὴ Γ 2
Βενιέρης Φραγκῖσκος Καστελλάνος Κυθήρων ΙΓ 1.
Βενιέρης Φραγκῖσκος παθὼν κατὰ τὴν ἀπόστασίαν 1363. Θ 2
Βενιέρη χήρα Ἰακώβου ἐπιστροφὴ οἰκοπέδου Ε 11
Βενιέρης Χριστόφορος Καπετάνος κατέργων φρουρήσεως Κρήτης Κ 2
Βενιζέλου Ἐλ. Ἕλενα Ἀφιέρωσις γ'. Π ε
Βεντελίνος Φραγκῖσκος
Βέρμιος Λουκῖνος ἀρχιστράτηγος Βενετῶν Η 10
Βιάκβας Ἄγγελος δικηγόρος Χάνδακος Γ 5
Vianolus Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Βιβλία Ἀβογαρίας καὶ Μείζονος Συμβουλίου ἀντεβλήθησαν Π ιβ
Βιβλία λογιστικὰ Κρήτης δὲν μεταφέρονται εἰς Βενετίαν πρὸς ἔλεγχον Δ 32
Βιβλία Μείζονος Συμβουλίου φέρουσιν ἴδιον ὄνομα ἕκαστον Π ια
Vicus Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Victoria Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Bifrons βιβλίον Ἀβογαρίας Κοινότητος Π ιβ σελ. 2
Vincenti Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Βιτάλης Πέτρος Σύμβουλος Κρήτης Ε 24
Βιτσέντσας προεστὼς ΙΓ 5
Blancus Βιβλίον συμβάσεων Π στ
Βλάχοι Β 6 ιστ
Βλόνδος Θωμᾶς ἰδιοκτήτης ἐν Χάνδακι Β 2 α
Βόμβυκες Ε 43
Βόνος Πέτρος δικηγόρος Γ 24
Βροῦνος Ἰάκωβος Νοτάριος Ἀρχιεπισκόπου Χάνδακος Ε 3
Βροῦνος Ἰάκωβος νοτάριος ἀρχιεπισκόπου δύναται νὰ διορισθῇ νοτάριος ρεκτόρων Ε 3
Brutus βιβλίον Ἀβογαρίας Π ιβ
Brown-Rawdon ἐρευνητὴς σχέσεων Βενετίας καὶ Ἀγγλίας σύστημα αὐτοῦ. Π η
Βυζάντιον-Βενετία Π ζ
Buchon Π στ
Busenellus Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια

Γ

Gabriellus Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Γαϊδουρονῆσι Γ ΣΠ 1
Γαλλικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν Ρώμης Π η
Γάμοι μικτοί. Ἱστορικὸν Α ΣΠ 4
Γάμος θυγατέρων Δρακοντόπολι Α 4. Α ΣΠ 4
Γεράρδος Ἰατρὸς Β 1
Γερουσία Βενετίας ἐλέγχει πρωτοστάτορας καὶ μισθωτοὺς ἱππεῖς περὶ τῆς ἱκανότητος αὐτῶν ΙΑ 4
Γερουσία Βενετίας θεσπίσματα Π η. ιβ. Β ΣΠ 5
Γερουσιαστοὶ εἴκοσι Βενετίας διὰ Κρητικὰς ὑποθέσεις Η 12
Γερουσιασταὶ Κρήτης 5 προΐστανται Συμβούλων Κρήτης Α 6 α
Γκέρλανδ Ἐρνέστος Π στ. Α ΣΠ 6 7 8 9
Γκέτσιος Νικόλαος καγκελλάριος Χανίων Ζ 20
Γκέζης Λαυρέντιος Καγκελλάριος Κρήτης Γ 15
Γκίζης Μᾶρκος περὶ ἐπιστροφῆς Ἀμουργοῦ Ε 10
Γκίζης Μαρῖνος Ε 10
Γκίζης Νικόλαος Μαρίνου τιμαριοῦχος Κρήτης Α 5. Α ΣΠ 5
Γκίζης Νικόλαος Μαρίνου δουλοπάροικοι δοθέντες αὐτῷ ὑπὸ πρίγκηπος Ἀχαΐας καὶ Βαρώνων Μωρέως καὶ Εὐβοίας Α 5. Α ΣΠ 5
Γκίζης Νικόλαος περὶ ἀποδόσεως δουλοπαροίκων Βενετίας Α 5
Γκίζης Νικόλαος δὲν δικαιοῦται νὰ ἐκμεταλλεύεται δουλοπαροίκους ἀνήκοντας εἰς ἄλλους Α 5. Α ΣΠ 5
Γκίζης Πέτρος Συμβ. Βενετίας Δ 3
Γκοργκάνος ταμίας Κρήτης Β 5
Γκοργκάνος θάνατος αὐτοῦ μεσοῦντος τοῦ ἔτους δικαιοῦται τῆς μισθοδοσίας ὁλοκλήρου τοῦ ἔτους Β 5
Γκρανέλλα Μπραντέας γραφεὺς ὀφφικίου νυκτὸς Γ 7
Γκρέκος Δανιὴλ τιμαριοῦχος Ε 39. 48
Γκρότη Φραγκίσκου χήρα Μιχαὴλ Γ 23
Γλαρέντζας οἶνος δὲν ἐκφορτώνεται ἐν Βενετίᾳ ἄνευ καταβολῆς δουκάτου ἑνὸς κατὰ βαρέλλαν Ζ 11
Γραδόνικος Ἱερώνυμος καπετάνος κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ΙΘ 2
Γραδόνικος Ἱερώνυμος τιμαριοῦχος Γ 39
Γραδόνικος Ἰωάννης ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου Ε 7
Γραδόνικος Λεονάρδος ἄδεια μετοικήσεως εἰς Βενετίαν Γ 22
Γραδόνικος Μᾶρκος τιμαριοῦχος Η 2
Γραδόνικος Ριγάτιος Καστελλάνος Ἀποκορώνου Γ 10
Γραμματεῖαι Κρήτης μέτρα παρατείνονται ἐπὶ διετίαν Ζ 26
Γραφεῖς ἀνωτέρου δικαστηρίου Proprii Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεῖς δικαστηρίου Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεῖς δικαστῶν νυκτὸς Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεῖς εἰσπράξεως δουλοπαροίκων κοινότητος Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεῖς δικαστηρίου αἰτήσεων Ἑλλήνων Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεῖς Ἐφετείου Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεῖς παλατίου αἰτοῦσι δάνειον Ζ 9

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Γραφεῖς 5 εἰρηνοδικῶν Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεῖς Ταμείου Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεῖς 14 Φρουρίων Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεὺς Ἀβογαδόρων κοινότητος Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεὺς δικαστηρίου Χάνδακος Α. Δότης Γ 2
Γραφεὺς δικαστικοῦ Ἀμαρίου Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεὺς δικαστηρίου Καριόλα Ἄγγελος Ε 33
Γραφεὺς δουκὸς Κρήτης Μπονακούρσιος Δ 4
Γραφεὺς ἐν Κρήτῃ δὲν δύναται νὰ εἶναι τιμαριοῦχος Ζ 20
Γραφεὺς καγκελλαρίας Κρήτης Ντόνος Ἄγγ. Ε 20
Γραφεὺς καὶ ζυγιστὴς ἀλεύρων Πελικάριος Δ 10
Γραφεὺς ζυγίσεως ἀλεύρων Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεὺς Κορώνης Γκέζης Λαυρέντιος διορίζεται Καγκελάριος ἐν Κρήτῃ Γ 15
Γραφεὺς μεσιτῶν καὶ ἐμπόρων Α.Ὀττονέλλη Δ11
Γραφεὺς ὀφφικίου αἰτήσεων Κρήτης Γ 21
Γραφεὺς ὀφφικίου 5 εἰρηνοδικῶν Β. Σάζος Γ 21
Γραφεὺς ὀφφικιούχων νυκτὸς Β. Γκρανέλλα Γ 7
Γραφεὺς παλατίου δουκὸς Γκέζης Λαυρ. Γ 15
Γραφεὺς παλατίου δουκὸς Γκέζης Λεονάρδος Ε 6
Γραφεὺς πόλεως Officia Crete Θ ΣΠ 12
Γραφεὺς φρουρίου Πεδιάδος Λ. Ντεφανὸ Γ 37
Γραφεὺς φρουρίου Μπονιφάτσιο Β. Σεμιτίκολος Γ 36
Γριμάλδης Ἰάκωβος τιμαριοῦχος Δ 12
Γριμάνης Ἀλβίζε Γεν. Προν. Κρήτης ΙΗ 8
Γριμάνης Δομίνικος Καγκελλάριος Κρήτης Θ 4
Γριμάνης Μαρῖνος Δοὺξ Κρήτης Η 2
Γυναικεῖαι Φυλακαὶ Χάνδακος Δ 34
Γυναῖκες δὲν εἶναι ἱκαναὶ ὡς τιμαριοῦχοι Α 6 κα

Δ

Δαμολῖνος Μᾶρκος Συμβ. Κρήτης Η 2
Δάνδολος Ἀνδρέας Δόγης Βενετίας Π στ
Δάνδολος Ἀνδρέας Δόγης Βενετίας μονογραφία Thomas Π στ Α ΣΠ 6 7 8 9
Δάνδολος Ἀνδρέας Δόγης ἱδρυτὴς Βενετικῶν ἀρχείων Π στ
Δάνδολος Ἀνδρέας λαμβάνει Γαϊδουρονῆσι Γ ΣΠ 1
Δάνδολος Ἱερώνυμος Συμβ. Κρήτης Γ 33
Δάνδολος Ἰωάννης Γερουσ. Βενετίας ἐπὶ τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων Η 12
Δάνδολος Φαντῖνος Δοὺξ Κρήτης Δ 38 Ε 1
Δάνδολος Φραγκῖσκος Συμ. Βενετίας Γ 14. 21. 23. 23. 26. 38. δ. στ. θ. ι. Δ 8. 12
Δάνεια δὲν παραχωροῦνται ὑπὸ τῆς κοινότητος οὔτε λαμβάνονται ὑπὸ τοῦ Δουκὸς Κρήτης Α 6 α
Δάνεια δὲν παραχωροῦνται ὑπὸ τῆς κοινότητος εἰς τοὺς ρέκτορας Α 9 γ
Δάνεια κοινότητος Κρήτης συνομολογοῦνται ἐν Βενετία διὰ πλειστηριασμοῦ Δ 9 Δ ΣΠ 9
Δάνειον παρὰ τῆς κοινότητος ζητοῦσι παραγωγεῖς σίτου Ζ 9
Δάνειον πρὸς Καλλέργην Γ 26 Γ ΣΠ 26
Δάνειον πρὸς ἐξοπλισμὸν πλοίων Ε 23
Δάνειον πρὸς σύστασιν σιτοβολῶνος 1331 Ζ 6
Δαπάναι δουκὸς Κρήτης ἐν ὑπηρεσίᾳ ὑπολογίζονται ὑπέρπυρον ἡμερησίως Α 6 α
Δαπάναι ἐγκρίνονται ἐὰν περιλαμβάνονται εἰς ἐντολὰς ΣΤ 14
Δαπάναι Κρήτης Γ 16
Δαπάναι πολέμου Κρήτης ἀντιμετώπισις αὐτῶν ΚΖ 4 ΚΕ 16
Δαπάναι πρὸς ἀνέγερσιν δύο φρουρίων Α 6 ιζ
Δαπάναι Συμβούλων ἐν ὑπηρεσίᾳ ὑπολογίζονται καράτια δέκα ἐπὶ τοῦ μισθοῦ των ἤτοι $^{10}/_{24}$ ἐπὶ πλέον Α 6 α
Δασμὸς εἰσαγωγικὸς οἴνου Κρήτης Ζ 21
Δασμὸς εἰσαγωγικὸς οἴνου Μονεμβασίας Ζ 21
Δασμὸς εἰσαγωγικὸς οἱουδήποτε οἴνου Ζ 21
Δασμὸς εἰσαγωγικὸς οἴνου ἐν Βενετίᾳ Ζ 11
Δασμὸς οἴνου καταβάλλεται ἐν Βενετίᾳ μετὰ 30θήμερον ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς Ζ 11
Δασμὸς οἴνου καταβάλλεται ἐν Βενετίᾳ ΣΤ 2
Δασμὸς προοριζόμενος διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Κρήτης κατὰ τῶν Τούρκων Ζ 14

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δασμολόγιον ἅλατος (gabella) Α 6 κστ
Δεφανὸς Λεονάρδος γραφεὺς φρουρίου Πεδιάδος Γ 37
Δεβόρας Μᾶρκος δικηγόρος Χάνδακος Γ 4
Deda Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Deputazione Veneta di Storia Patria Π ζ Θ ΣΠ 12
De Rosa τιμαριοῦχος ἐν Κρήτῃ Α 5
Δημοκρατικὸν πολίτευμα Βενετίας Π ι
Δημοκρατικὸν πολίτευμα Βενετίας κατάλυσις αὐτοῦ Π ια
Δηναρίων Ἰακωβῖνος προσόντα Νοταρίου Ε 16
Diana Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Διάπλους πλοίων εἰς Κρήτην ἐλεύθερος ΣΤ 11
Διατάξεις ἀφορῶσαι τὸν Δοῦκα καὶ τοὺς Συμβούλους Κρήτης Β 2
Διατάξεις ἀφορῶσαι τοὺς διοριζομένους ὑπὸ τοῦ Δόγη καὶ τῶν Συμβούλων Β 4
Διατάξεις ἀφορῶσαι ἰδιώτας Β 1. Γ 2
Διατάξεις ἀφορῶσαι πάντας τοὺς ρέκτορας Α 9
Διατάξεις ἀφορῶσαι ρέκτορας ἐν Ἑλλάδι Α ΣΠ 6. 7. 8. 9
Διατάξεις ἀφορῶσαι ρέκτορας πέραν τῆς Ἀδριατικῆς Α 8
Διατάξεις ἀφορῶσαι ρέκτορας Ρωμανίας Α 6
Διατάξεις ἀφορῶσαι ταμίας Κρήτης Α 7. Β 3
Διατάξεις ἀφορῶσαι χάριτας Γ 1
Διατάξεις δημοσιευθεῖσαι ὑπὸ Tafel καὶ Thomas Α 6 Ὑποσημ. σελ. 5
Διέδος Λεονάρδος Σύμβουλος Χανίων ΙΑ 3
Δίκη διανομῆς μεταξὺ κοινότητος Κρήτης καὶ τιμαριούχων Η 2
Δίκη οἰκογενείας Ντόνο Ε 30
Δίκη Ἰουδαίου Μπέλλου κατὰ Μαρίνου Μπόνου Ε 36
Δίκη Καλογήρων μονῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης Σινᾶ καὶ Φ. Μαουριτζίου ΚΒ 6
Δίκη ἀρχιεπισκόπου Χάνδακος καὶ ἐμπόρων ΚΔ 3
Δίκαι κτηματικῶν διαφορῶν μεταβιβάζονται εἰς Ἐφετεῖον Η 17
Δίκαι Κυθήρων ἐφεσιβάλλονται ἐν Κρήτῃ Θ 7. 9. 10
Δικασταὶ 3 ἀνώτεροι Proprij Officia Crete Θ ΣΠ 12
Δικασταὶ 3 αἰτήσεων Officia Crete Θ ΣΠ 12
Δικασταὶ 3 Ἀβογαδόροι κοινότητος Officia Crete Θ ΣΠ 12
Δικασταὶ 4 νυκτὸς Officia Crete Θ ΣΠ 12
Δικασταὶ 3 Officia Crete Θ ΣΠ 12
Δικαστήριον εἰδικόν. Σύστασις αὐτοῦ πρὸς ἐκδίκασιν ρεκτόρων ΙΕ 5
Δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἀνέκκλητοι Η 7
Δικαστικοὶ παραμένουσιν ἐπὶ διετεῖ θητείᾳ καὶ μέχρις ἀφίξεως τοῦ διαδόχου Ζ 29
Δικαστικοῦ Χάνδακος νοτάριος Δότης Ἀνδρέας Γ 2
Δικαστικοῦ Ρεθύμνου νοτάριος Ντὲ Οὔτινο Ἀντώνιος Θ 8
Δικαστικὸς Ἀμαρίου Officia Crete Θ ΣΠ 12
Δικαιοσύνης ὀφφίκιον καταμερίζεται εἰς δύο Δ 6
Δικαστηρίου Χανίων νοτάριος Φλοραβάντε Μάρκος Θ 8
Δικηγόρων Κοινότητος προεδρεία Θ ΣΠ 2
Δικηγόροι κοινότητος (Ἀβογαδόροι) μέλη Συμβουλίου ἐλέγχου δαπανῶν ΣΤ 14
Δικηγόρος Κοινότητος Λ. Μαλιπέτρος Ε 30
Δικηγόροι Χάνδακος 16 Officia Crete Θ ΣΠ 12
Δικηγόροι Χάνδακος περιορισμὸς ἀριθμοῦ αὐτῶν εἰς 12 Η 17
Δικηγόροι Χάνδακος. Πρόεδρος Μπέτος Μᾶρκος Θ 2
Δικηγόρος Χάνδακος Βιάκβα Ἄγγελος Γ 5
Δικηγόρος Χάνδακος Γριμάλδης Φέρρος Δ 12
Δικηγόρος Χάνδακος Μ. Δεβόρα Γ 4
Δικηγόρος Χάνδακος Β. Δότης Γ 6
Δικηγόρος Χάνδακος Α. Καῦκος Γ 9
Δικηγόρος Χάνδακος Θρόνος Νικόλαος Δ 41
Δικηγόρος Χάνδακος Μπόνος Πέτρος Γ 24
Διοίκησις Χανίων ἀπόφασις αὐτῆς ἐφεσιβληθεῖσα Κ 4
Διοίκησις Κρήτης ἀνοικοδόμησις Σητείας Ε 24
Διοίκησις Κρήτης μορφὴ αὐτῆς Α 6
Διοίκησις Κρήτης ἐκλέγει Καστελλάνον Κυθήρων Θ 9
Διοίκησις Κρήτης σύνθεσις αὐτῆς Θ ΣΠ 12
Διοικητικῶς τὰ Κύθηρα ὑπάγονται εἰς Κρήτην

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Θ 9. ΙΓ 1
Diplomatarium Veneto Levantinum, ὑπὸ Thomas Π ζ. Θ ΣΠ 12
Δόγης Βενετίας διατάσσει ἐπισκευὴν ἁγίου Μάρκου Κρήτης Δ 8
Δόγης Βενετίας δικαιοῦται νὰ παραχωρήσῃ οἰκίαν ἐν Κρήτῃ Β 2 ιβ
Δόγης Βενετίας ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Π ι
Δόγης Βενετίας ἐξελέγετο ὑπὸ τοῦ λαοῦ μέχρι τοῦ 1172 Π ι
Δόγης Βενετίας Κέλσης Λαυρέντιος Η 8
Δόγης καὶ Σύμβουλοι Βενετίας δίδουσιν ὀφφίκια λόγῳ χάριτος Ζ 10
Δόγης καὶ Σύμβουλοι, πρόεδροι τῶν 40 καὶ ὀφφικιοῦχοι σίτου δικαιοῦνται νὰ παραγγείλωσι σῖτον εἰς Εὔξεινον, Ρωμανίαν, Κρήτην ΣΤ 1
Δόγης, Σύμβουλοι, Γερουσία καὶ Πρόεδρος τῶν 40 ἀποφασίζουσι περὶ Κρητικ. ὑποθέσεων Β 5
Domini de nocte Officia Crete Θ ΣΠ 12
Δονάτος Ἱερώνυμος δοὺξ Κρήτης ΙΓ 2
Δονάτος Νικόλαος Σύμβουλος Χανίων ΚΕ 9
Δονάτος Παῦλος Σύμβουλος Βενετίας Ε 28
Δονᾶς Νικόλαος Γεν. Προνοητὴς Κρήτης ΙΘ 9
Δόνος Νικόλαος τιμαριοῦχος Ε 30
Δόνος Νικόλαος ἀνεψιὸς προηγουμένου Ε 30
Δόνου Νικολάου χήρα Μαρκεζίνη Ε 30
Δότης Ἀνδρέας νοτάριος δικαστῶν Χάνδακος Γ 2
Δότης Βίκτωρ δικηγόρος Χάνδακος Γ 6
Δότης Ματθαῖος δικηγόρος Κρήτης Γ 35
Δουλοπάροικοι Βενετικῶν κτήσεων ἐπιστρέφονται ὑπὸ πρίγκηπος Ἀχαΐας καὶ Βαρώνων Μωρέως καὶ Εὐβοίας Α 5
Δουλοπάροικοι Γκίζη ἐν Κρήτῃ Α 5
Δουλοπάροικοι Ντερόζα ἐν Κρήτῃ Α 5
Δοὺξ Κρήτης ἀντικαθίσταται εἰς συνεδριάσεις ὅταν ἀπουσιάζῃ ὑπὸ Συμβούλου Θ 12
Δοὺξ Κρήτης ἀντὶ Πέτρου Πιτζαμάνου νὰ γίνῃ νέα ἐκλογὴ ΙΖ 4
Δοὺξ Κρήτης ἀπαλλάσσεται ὑποχρεώσεως ἀποδόσεως χρημάτων προοριζομένων δι' ἐπισκευὴν φρουρίου καὶ δαπανηθέντων ἀλλαχοῦ Γ 38 ϑ
Δοὺξ Κρήτης Ἀπονέμει δῶρα καὶ χάριτας μέχρις 25 ὑπερπύρων Α 6 ϑ
Δοὺξ Κρήτης αὔξησις μισθοδοσίας του Α 6 ιϑ
Δοὺξ Κρήτης Βαδόερος Μαρῖνος Ε 24 30
Δοὺξ Κρήτης Βενιέρης Δανιήλ. Ἀκύρωσις ἐκλογῆς του ΙΖ 12
Δοὺξ Κρήτης Δάνδολος Φαντῖνος Δ 38 Ε 1
Δοὺξ Κρήτης ἐν ὑπηρεσίᾳ, λαμβάνει ὑπέρπυρον ἡμερησίως Α 6 α
Δοὺξ Κρήτης δὲν ἀποστερεῖ τοὺς γραφεῖς τοῦ μισθοῦ των Γ 21
Δοὺξ Κρήτης δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ ἢ νὰ ἐνεχυριάσῃ πλοῖον τῆς κοινότητος Α 6 ε
Δοὺξ Κρήτης δὲν δύναται νὰ ἔχῃ φρουροὺς τιμαριωτικῆς προελεύσεως Α 6 α
Δοὺξ Κρήτης δὲν δύναται νὰ παραχωρῇ οἰκίας τῆς κοινότητος Β 2 ιβ
Δοὺξ Κρήτης δὲν δύναται νὰ ἔχῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὴν σύζυγον Α 6 ια
Δοὺξ Κρήτης δημεύει τιμάρια μὴ δηλωθέντα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τιμαριούχου Α 6 στ
Δοὺξ Κρήτης δημεύει τιμάρια προσβαλλόντων τὴν κοινότητα Α 6 ζ
Δοὺξ Κρήτης διατηρεῖ ἵππον ὑπερτετραετῆ ἀξίας λιτρῶν 100 Α 6 α
Δοὺξ Κρήτης δικαιοῦται ὁδοιπορικῶν καὶ ναύλου τοῦ ἵππου του Α 8 α
Δοὺξ Κρήτης Δονάτος Ἱερώνυμος πρεσβευτὴς παρὰ τῷ Πάπᾳ ΙΓ 2
Δοὺξ Κρήτης δύναται νὰ πωλήσῃ τοὺς ἵππους ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ Κρήτης Α 6 α
Δοὺξ Κρήτης ἐν διαφωνίᾳ μετὰ συμβούλων ἐπεμβαίνει Καπετάνος ΙΒ 2
Δοὺξ Κρήτης Ἐγκρίνεται πίστωσις ΙΔ 9
Δοὺξ Κρήτης εἰσάγει ἀτελῶς κεράμους καὶ λίθους Γ 43
Δοὺξ Κρήτης· ἐφημέριός του οὐδὲν λαμβάνει δῶρον πρὸς ὄφελος αὐτοῦ, τοῦ δουκὸς ἢ τῶν συμβούλων Α 6 α
Δοὺξ Κρήτης καθορισμὸς διετοῦς θητείας ΙΑ 2
Δοὺξ Κρήτης καθορισμὸς μισθοδοσίας του ΚΔ 11
Δοὺξ Κρήτης κανονίζει τιμὴν ἅλατος μέχρι δύο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

στερλινῶν Α 6 κα
Δοὺξ Κρήτης καταβάλλει 1 στερλίναν ἡμερησίως μετὰ τὴν πώλησιν ἑκάστου ἵππου του Α 6 α
Δοὺξ Κρήτης Κορνάρος Ἰάκωβος παραίτησις ΙΑ 7
Δοὺξ Κρήτης Κουερίνης Γουλιέλμος συγγνώμη συγγενείας Θ 11
Δοὺξ Κρήτης λαμβάνει προκαταβολὴν ὁδοιπορικῶν καὶ ναύλου Γ 38 β
Δοὺξ Κρήτης Λορεδάνος Λεονάρδος ΙΣΤ 2
Δοὺξ Κρήτης μεριμνᾷ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν θαλασσίων καραβανίων ἀνατολῆς, δαπανῶν 2000 ὑπέρπυρα Α 6 κγ
Δοὺξ Κρήτης μεριμνᾷ περὶ τῆς στεγάσεως τοῦ ναυστάθμου Α 6 κα
Δοὺξ Κρήτης ἐκλεγεὶς μεταβαίνει εἰς τὴν θέσιν του ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας ΚΒ 7
Δοὺξ Κρήτης μισθοδοσία του αὐξάνεται κατὰ 100 ὑπέρπυρα Α 6 ιθ
Δοὺξ Κρήτης Μοροζίνης Ἄγγελος Α 6 α
Δοὺξ Κρήτης Μοτσενῖγος Ἀνδρέας ἀναβολὴ Ι 5
Δοὺξ Κρήτης Μοτσενῖγος Θωμᾶς δὲν παρέχεται συγγνώμη συγγενείας Θ 15
Δοὺξ Κρήτης νὰ ἐπιβάλῃ ὅπως σῖτος διδόμενος εἰς Βαρότσην κατευθυνθῇ εἰς Θήραν Ε 26
Δοὺξ Κρήτης οἱ ἵπποι του τοὐλάχιστον τριετεῖς Α 6 ιγ
Δοὺξ Κρήτης ὀφείλει νὰ ἀναλάβῃ κτήματα κοινότητος παρανόμως δοθέντα Γ 38 ι
Δοὺξ Κρήτης ὀφείλει νὰ ἐκτιμήσῃ οἰκίαν Βεντελίνου Δ 5
Δοὺξ Κρήτης Ρενιέρης Γάσπαρος ἀκύρωσις ἐκλογῆς του ΙΖ 5
Δοὺξ Κρήτης. Φρουροὶ καὶ ἐφημέριος αὐτοῦ οὐδὲν λαμβάνουσιν ἐκ τῆς Κοινότητος Α 6 α
Δοὺξ Κρήτης. Ἐπίσης οἱ συγγενεῖς του Α 6 α
Δοὺξ Κρήτης συμπληρώνει ἐλλείμματα Χανίων καὶ Ρεθύμνου Δ 32
Δοὺξ Κρήτης συνάπτει δάνειον δι' ἀγορὰν σίτου ΣΤ 15
Δοὺξ Κρήτης τηρεῖ ἀντίγραφον ἐντολῶν Συμβούλων Α 6 α
Δοὺξ Κρήτης Τζώρτζης Παῦλος ἀκύρωσις ὑποψηφιότητος ΙΖ 1
Δοὺξ Κρήτης τρόπος ἐκλογῆς του ΣΤ 16. Θ 1. Ι 2. ΙΓ 6. ΙΔ 2. ΙΕ 3. ΙΣΤ 5. ΙΖ 1. 4. 5. 12. ΙΗ 3. ΙΘ 16
Δοὺξ Κρήτης ὑποχρεοῦται νὰ καταγράφῃ ἱππαρχίας ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ τιμαριούχου Α 6 στ
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι, καθήκοντα αὐτῶν ἀποτελοῦσιν ἴδιον κεφάλαιον εἰς βιβλίον Ἀβογαρίας Π ιβ
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης, ἀνώτερον διοικητικὸν συμβούλιον Α ΣΠ 6. 7. 8. 9 σελ. 24
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι, μορφὴ τῆς διοικήσεως αὐτῶν Α 6
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἀποστέλλουσιν εἰς Βενετίαν 2000 ὑπέρπυρα ἐξ εἰσπράξεων Δ 32. ΣΠ 32
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν ἀπελευθερώνουσιν οἰκόπεδα ἢ οἰκίαν ἐν Κρήτῃ τιμαριωτικὰ Β 2 ζ
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν ἀγοράζουσιν παρ' ἑλληνικῶν μοναστηρίων ἢ Σιναϊτῶν οὔτε πωλοῦσι Α 6 α
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν δύνανται νὰ ἀποδώσωσι δημευθέντα τιμάρια ἐπαναστατῶν Α 6 ιστ
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν δύνανται νὰ πλειστηριάζωσι τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν κοινότητα πρὸς ἴδιον ὄφελος Α 6 α
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι μεθ' ἑαυτῶν συγγενεῖς μέχρι 3 βαθμοῦ μετὰ τῶν ὁποίων νὰ εἶναι ἀδιανέμητοι Α 6 β
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν ἐπιτρέπουσι εἰς πλείονας τῶν δύο λατίνων μετὰ ὀκτὼ ὑπηρετῶν νὰ μεταβαίνωσιν εἰς συνάντησιν Ἕλληνος Α 6 α
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν λαμβάνουσι οὔτε δίδουσι δῶρα εἰς τοὺς Ἰουδαίους Α 6 α
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν παραχωροῦσιν οἰκίας ἀνηκούσας εἰς τὴν κοινότητα πλὴν εἰς ὡρισμένους ἀξιωματούχους Β 2
Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν παρέχουσιν ἀλλ' οὔτε λαμβάνουσι δάνεια ἐκ τῆς κοινό-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τητος Α 6 α
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν δίδουσι τιμάρια εἰς ἀπειθοῦντας τιμαριούχους Α 6 ιζ
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης διατάξεις περὶ αὐτῶν Α 6 α
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης νὰ κτίσωσι ναύσταθμον Α 6 κβ
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δικαιοῦνται νὰ παρέχωσι δῶρον 10-25 ὑπέρπ. Α 6 θ
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δύνανται νὰ ἀνταλλάξωσι πλοῖον τῆς κοινότητος ἐν ὁμοφωνίᾳ Β 2 ιζ
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δύνανται νὰ πωλήσωσι ἅλας μέχρι 2 στερλινῶν Β 2 ιθ
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἐνεργοῦσι δημοπρασίας ἐν τῇ πλατείᾳ Β 2 ιστ
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἐντέλλονται νὰ στέλλωσιν εἰς Βενετίαν 2000 ὑπερπ. ἐκ τῶν εἰσπράξεων Κρήτης Δ 32
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἐπιβάλλουσι δασμοὺς πρὸς ἐπισκευὴν φρουρίων Δ 1
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἐπιβάλλουσι ποινὰς εἰς τοὺς ταμίας ἐπὶ παραβάσει τοῦ Καπιτουλαρίου Β 2 ιε
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἐπιθεωροῦσι τὰ φρούρια Β 2 ε
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης μεταβαίνουσιν ἔφιπποι δι' ὑπηρεσίαν κατὰ παραγγελίαν Μείζονος ἢ ἐλάσσονος Συμβουλίου Α 6 α
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης νὰ ἀποδώσωσι τιμάριον Νταβαντζάγου Α 3
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης νὰ ἐξεύρωσι καταλληλότερα οἰκήματα διὰ γυναικείας φυλακὰς Δ 34
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης νὰ καταβάλωσι τὰς δαπάνας ἱδρύσεως σιτοβολῶνος ἐν Χανίοις Ζ 6
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δύνανται νὰ πωλήσωσι τοὺς ἵππους των ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των Δ 33
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἐκλέγουσι ταμίας Ρεθύμνης Α 6 ιβ
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἐντολὴ συνάψεως δανείου πρὸς ἐξοπλισμὸν δύο πλοίων Ε 23
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἐνεργοῦσι τρὶς κατ' ἔτος ἐπιθεώρησιν ἱππαρχιῶν Α 6 γ
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἐνεργοῦσιν ἐπιθεώρησιν ὅπλων τιμαριούχων τρὶς κατ' ἔτος Α 6 γ
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἵπποι αὐτῶν δύνανται νὰ εἶναι τριετεῖς Α 6 ιγ
Δούξ, Σύμβουλοι καὶ ταμίαι Κρήτης περιοδεύοντες δι' ὑπηρεσίαν συγκατοικοῦσι Α 6 ι
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης καὶ ὀφφικιοῦχοι δὲν δύνανται νὰ δεχθῶσι δι' ἀναφορὰν πλείονας τῶν δύο λατίνων, ὅταν συνεταιρίζωνται μεθ' Ἕλληνος Α 6 α
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης δὲν λαμβάνουσι οὔτε δίδουσι δῶρα εἰς Ἑλλ. μοναστήρια καὶ Σιναΐτας Α 6 α
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης τηροῦσιν ἀμοιβαίως ἀντίγραφα ἐντολῶν των Α 6 α
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης φρουροὶ καὶ οἰκεῖοι αὐτῶν οὐδεμίαν ἀντιμισθίαν ἢ δῶρον λαμβάνουσι παρὰ τῆς κοινότητος Α 6 α
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ἐφετεῖον Κυθήρων Θ 7
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ταξειδεύουσι διὰ θαλάσσης ἀκτοπλοοῦντες τὴν νῆσον δι' ὑπηρεσίαν Α 6 κε
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης μείωσις μισθοῦ παραμένει ὡς ἔχει Α 6 ιζ
Δουξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ὑποχρεοῦνται εἰς ἀπόδοσιν εἰσπραχθέντων ἐκ σίτου Α 6 ιζ
Δρακοντόπολι θυγατέρες ἄδεια γάμου μετὰ λατίνων Α 4
Δραπέται κατέργων καὶ ἄλλοι μισθωτοὶ συλλαμβάνονται ὑπὸ ρεκτόρων Α 9 β
Δυνάσται Αἰγαίου ἐξάγοντες σῖτον ἐκ Κρήτης καταχρῶνται Ζ 1
Δῶρα καὶ χάριτες παραχωροῦνται ὑπὸ Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας καὶ Κρήτης Α 6 θ
Δῶρα οὔτε δίδει οὔτε δέχεται δουξ Κρήτης Α 6 θ
Δῶρον λόγῳ χάριτος δίδεται ὑπὸ Δουκὸς καὶ Συμβούλων μέχρις 25 ὑπερπύρων Α 6 θ
Δῶρον δὲν λαμβάνουσι φρουροὶ δουκὸς ἢ ὁ ἐφημέριος Α 6 α

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ε

Ἐγγυηταὶ ὀφειλετῶν κοινότητος δὲν δύνανται νὰ εἶναι Σύμβουλοι Β 2 ιδ

Εἰδικὸν δικαστήριον συνιστᾶται πρὸς ἐκδίκασιν ἐφέσεων ρεκτόρων ΙΕ 5

Εἰρηνοδίκαι Κρήτης 5, Α 7 δ

Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν Μνημείων τοῦ Ἑλληνισμοῦ Π ε, στ, η

Εἰσαγωγεῖς ἐμπορευμάτων ἐν Βενετίᾳ τυγχάνουσιν εὐκολιῶν Δ ΣΠ 18

Εἰσπράξεις φόρου ἐμπορίου ἐν περιπτώσει πολέμου δαπανῶνται ὑπὲρ ἐξοπλισμῶν Δ 32

Εἰσπράξεις φόρου ἐμπορίου διατίθενται πρὸς συντήρησιν τοῦ λιμένος Β 3 δ

Εἰσπράξεις λιμενικοῦ φόρου διατίθενται πρὸς συντήρησιν Ροῦγας Μαγίστρας Β 3 δ

Ἐκθέσεις ρεκτόρων ἐπανερχομένων διεκπεραιοῦνται τάχιστα ΣΤ 19

Ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα κατατίθενται εἰς τὸ ταμεῖον Β 3 δ

Ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα ἀναλαμβάνονται μόνον συμφώνως πρὸς τοὺς κανονισμοὺς Β 3 δ

Ἐκλέκτορες Δόγη Βενετίας 41. Η 22

Ἐκλογὴ εὐγενῶν Βενετῶν εἰς ὀφφίκια Κρήτης ΚΣΤ 2. 6. 10. 11 ΚΖ 5

Ἐκλογὴ Δουκὸς Κρήτης (Βλέπε Δοὺξ Κρήτης)

Ἐκλογὴ προνοητῶν ἀνακριτῶν Κρήτης Ζ 22. 23

Ἐκτελεστικὴ ἐξουσία Βενετίας λαμβάνει πληρεξουσιότητα διὰ τὰς Κρητικὰς ὑποθέσεις Β ΣΠ 5

Ἕλασσον καὶ Μεῖζον Συμβούλιον Κρήτης παραγγέλλουσιν εἰς τὸν Δοῦκα καὶ τοὺς Συμβούλους νὰ μεταβαίνωσιν ἔφιπποι δι' ὑπηρεσίαν Α 6 α

Ἕλληνες δὲν δύνανται νὰ συναντηθῶσιν ἐκτὸς τῆς πόλεως μετὰ περισσοτέρων τῶν δύο Λατίνων Α 6 α

Ἕλληνες Βενετίας δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκ Βενετίας ἄνευ ἀδείας Α ΣΠ 2

Ἕλληνες Βενετίας δύνανται νὰ παλινοστήσωσιν, ἄνευ ὅμως ἀποζημιώσεως δαπανῶν Α 2

Ἕλληνες δὲν ἠδύναντο νὰ συγγενεύσωσιν μετὰ Λατίνων τιμαριούχων Β 2 ιγ

Ἕλληνες δὲν δύνανται νὰ ἀγοράζωσιν ἵππους Δουκὸς καὶ Συμβούλων Δ 33

Ἕλλην δὲν δύναται νὰ συναντηθῇ μετὰ πλειόνων τῶν δύο Λατίνων καὶ ἑπτὰ ὑπηρετῶν Α 6 ι

Ἕλλην δὲν δύναται νὰ συνεταιρισθῇ μετὰ πλειόνων τῶν δύο Λατίνων, πρὸς ὑποβολὴν αἰτήσεως πρὸς τὸν Δοῦκα καὶ τοὺς Συμβούλους Α 6 ι

Ἕλληνες ἐπαναστάται οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἔχωσι συναλλαγὴν Α 6 ιε

Ἕλληνες κατὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Γ 14

Ἕλληνες μισθωτοὶ εἶναι ἀνίκανοι ὡς ἱππεῖς καὶ στρατιῶται ΙΑ 4

Ἑλληνικὴ γλῶσσα Π ϑ

Ἑλληνικὴ ἱστορία διαφώτισις αὐτῆς Π ϑ

Ἑλληνικὴ παράδοσις Π ϑ

Ἑλλήνων Αὐτοκράτωρ Γ 4

Ἑλλήνων καὶ ἐπαναστατῶν σχέσις ἀπαγορεύεται Α 6 ιε. ΣΠ 6. 7. 8. 9 ιε

Ἑλλήνων μοναστήρια Α 6 α

Ἑλλήνων χαρακτὴρ Π ϑ

Ἐμπορεύματα εἰσαγόμενα ἐν Βενετίᾳ, εὐκολία εἰς τοὺς εἰσαγωγεῖς των Δ ΣΠ 18

Ἐμπορεύματα ὑπὸ κατάσχεσιν ἐν Αὐλῶνι Ε 46

Ἐμπορεύματα φορτωθέντα εἰς ἄλλο πλοῖον καὶ ὄχι εἰς τὸ δηλωθὲν Ε 47

Ἐμπορεύματα φορτωθέντα ἐν Ἀνατολῇ κατὰ παράβασιν διαταγῶν Ε 43. 44

Ἐμπορεύματα φορτωθέντα λαθραίως Ε 45

Ἐμπόριον ἀπαγορεύεται εἰς Δοῦκα καὶ Συμβούλους μετὰ τῶν συγγενῶν ἀδιανεμήτου περιουσίας Α 6 β

Ἐμπόριον ἀπαγορεύεται εἰς Ταμίας Β 3 γ

Ἐμπορίου φόρον καταχρῶνται ὀφφικιοῦχοι Ζ 4

Ἔμποροι δὲν ἐκλέγονται Ρέκτορες Η 20

Ἔμποροι ξένοι καὶ ἐντόπιοι μετ' ἐμπορευμάτων γίνονται δεκτοὶ ἐπὶ καταβολῇ 1% κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν Ζ 14

Ἐντολαί, ἀξιωματούχων, ὀφφικιούχων, καὶ ρεκτόρων Π ια

Ἐντολαὶ δουκὸς καὶ συμβούλων κρατοῦνται ἀμοιβαίως Α 6 α

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐντολὴ πρὸς τὸν Βάϊλον Ἄκον (Ἄκρης) καὶ πάντας τοὺς ρέκτορας. Περὶ θνησκόντων ρεκτόρων δικαιώματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀπολαυῶν Α 9 ϑ

Ἐντολὴ πρὸς Δοῦκα Κρήτης δι' ἧς δὲν δύναται, νὰ ἐνεχυριάσῃ νὰ πωλήσῃ ἢ ἀποξενώσῃ πλοῖον τῆς κοινότητος Α 6 ε

Ἐντολὴ ὡσαύτως Περὶ ἀνεγέρσεως δύο οἰκημάτων διὰ τοὺς συμβούλους Γ 38 γ

Ἐντολὴ ὡσαύτως ἐπιτηρεῖται ὑπὸ Συμβούλων ὡς πρὸς τὴν τήρησιν αὐτῆς Α 6 α

Ἐντολὴ ὡσαύτως νὰ ἀναληφθῶσι πάντα τὰ παρὰ τὰς ἐντολὰς δοθέντα κτήματα Γ 38 ι

Ἐντολὴ ὡσαύτως καὶ Συμβούλους, δι' ἧς ἀπαγορεύεται νὰ ἔχωσιν ἵππους ἡλικίας κατωτέρας τῶν 3 ἐτῶν Α 6 ιγ

Ἐντολὴ ὡσαύτως περὶ ἐπαναστατῶν καὶ ἐξορίστων Κρήτης Α 6 ιε, ιστ

Ἐντολὴ ὡσαύτως περὶ ὑποχρεώσεων κληρονομούντων ἢ ἀποκτώντων τιμάριον Α 6 κ

Ἐντολὴ ὡσαύτως περὶ ὑποχρεώσεων συζύγου γυναικὸς τιμαριούχου Α 6 κ

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Τιμάριον δὲν δίδεται εἰς γυναῖκα ἄνευ υἱοῦ Α 6 κα

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις γυναικὸς τελεῖ σύζυγος Α 6 κα

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ καταργήσεως διατάξεως πωλήσεως ἅλατος μέχρι 2 στερλίνων Β 2 ιϑ

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ προμηθείας ἅλατος ἐκ Μεθώνης καὶ Κορώνης Β 2 η

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ ἐπιθεωρήσεως φρουρίων καὶ ὀχυρώσεως αὐτῶν ἐκ τῶν εἰσπράξεων Β 2 ε

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ δαπάνης φόρου ἐμπορίου ὑπὲρ τοῦ λιμένος, τοῦ κυματοθραύστου καὶ τῶν οἰκιῶν τῆς Ροῦγας Μαγίστρας Χάνδακος Β 3 δ

Ἐπιθεώρησις ἱππαρχιῶν τρὶς κατ' ἔτος Α 6 γ

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Ἐπιτηροῦνται ὑπὸ Συμβούλων Α 6 α

Ἐντολὴ περὶ διορθώσεως αὐτῶν Γ 38 δ

Ἐντολὴ Συμβούλων διορθοῦται ὑπὸ τοῦ Δόγου καὶ τῶν προέδρων τῶν 40 Γ 38 ΣΤ 13

Ἐντολὴ ὡσαύτως περὶ κατασκευῆς φρουρίων εἰς Ἀνατολικὴν ἄκραν διὰ δαπάνης 3000 ὑπερπύρων Γ 38 ϑ

Ἐντολὴ ὡσαύτως περὶ προσλήψεως μεσιτῶν Γ 38 α

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ ἀποστολῆς εἰς Βενετίαν ἐκ τῶν εἰσπράξεων 2000 ὑπερπύρων Δ 32

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ συνομολογήσεως δανείου διὰ πλειστηριασμοῦ Δ 9

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ ἀπαγορεύσεως ἐμπορίας ἵππων ὑπ' αὐτῶν Δ 33

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ δικαιώματος πωλήσεως ἵππων των ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των, οὐχὶ ὅμως εἰς Ἕλληνα Δ 33

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ παραδόσεως εἰς διαδόχους τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν κοινότητα Δ 35

Ἐντολὴ ὡσαύτως καὶ καμεραρίους. Περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ δουκὸς ὑπὸ Συμβούλου καὶ τῶν Συμβούλων ὑπὸ Καμεραρίων Θ 12

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Δὲν παρέχεται συγγνώμη συγγενείας προκειμένου νὰ δικάσωσι Δ 39

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ συνάψεως δανείου πρὸς ἐξοπλισμὸν πλοίων Ε 23

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Περὶ ἀνεγέρσεως οἰκήματος πρὸς κατοικίαν τῶν Συμβούλων Γ 38 γ

Ἐντολὴ πρὸς τοὺς ρέκτορας. Ἀπαγόρευσις νὰ ἐμπορεύωνται αὐτοὶ καὶ οἱ παρ' αὐτοῖς γραμματεῖς καὶ οἰκεῖοι Α 9 γ

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Ἐπιτρέπεται νὰ ἐμπορεύωνται ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των Α 9 γ

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Ἀπαγορεύεται νὰ δέχονται δῶρα ἐν ὑπηρεσίᾳ καὶ ἓξ μῆνας ὕστερον Α 9 δ

Ἐντολὴ ὡσαύτως καὶ Συμβούλους. Ἔχουσιν ὑπ' ὄψει ἐντολάς των ἀμοιβαίως Α 9 στ

Ἐντολὴ ὡσαύτως. Ἀπαγορεύεται νὰ λαμβάνωσι δάνεια παρὰ πολιτῶν, ἢ νὰ ἐγγυῶνται διὰ τρίτους Α 9 ζ

Ἐντολαὶ ὡσαύτως. Ἀπαγόρευσις ναυλώσεως πλοίων πρὸς μεταφορὰν ἐμπορευμάτων εἰς Βενετίαν Α 9 η

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐντολαὶ ὡσαύτως. Νὰ μὴ προσλαμβάνωσι τοὺς νοταρίους τῶν προκατόχων των Ζ 27

Ἐντολαὶ ὡσαύτως. Νὰ ὑποβάλωσι κατάστασιν τοῦ σίτου Ζ 12

Ἐντολαὶ ὡσαύτως. Νὰ μὴ ἐπιτρέπωσι τὴν δι' ἀδείας ἐπιτραπεῖσαν ἐξαγωγὴν σίτου νὰ ἐπαναληφθῇ Ζ 1

Ἐντολαὶ ὡσαύτως. Ἀναγράφουσιν ἐπιτρεπομένας δαπάνας ΣΤ 14

Ἐντολαὶ ὡσαύτως. Παραδίδουσι τὰ ὅπλα εἰς τοὺς διαδόχους των διὰ πρωτοκόλλου ΣΤ 10

Ἐντολαὶ ὡσαύτως. Δὲν παραδίδουσι τὴν ὑπηρεσίαν των, πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ διαδόχου των ΣΤ 8

Ἐντολαὶ ὡσαύτως. Ἰχθῦς ἀγοράζουσι μόνον ἐν τῇ ἀγορᾷ, οὐχὶ δὲ ἀναγκάζοντες τοὺς ἰχθυοπώλας νὰ φέρωσιν αὐτοὺς οἴκαδε ΣΤ 3

Ἐντολαὶ ὡσαύτως. Ἀπαγόρευσις διατιμήσεως φόρου ἐμπορίου καταβαλλομένου ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων Β 2 στ

Ἐντολαὶ Συμβούλων καὶ Ρεκτόρων δίδονται ἐν Βενετίᾳ Α ΣΠ 6. 7. 8. 9

Ἐντολαὶ Συμβούλων Ἐπιθεωροῦσιν ἱππαρχίας τρὶς κατ' ἔτος Α 6 γ

Ἐντολαὶ Συμβούλων τηροῦνται ὑπὸ δουκὸς Α 6 α

Ἐντολαὶ Συμβούλων ὡσαύτως καὶ ταμιῶν. Περὶ χρηματοκιβωτίου μετὰ 3 κλειδῶν Γ 38 ε

Ἐντολαὶ Ταμιῶν. Ἀπαγόρευσις νὰ συντρώγωσι μετὰ τῶν συγγενῶν των Ε 27

Ἐντολαὶ Ταμιῶν. Δικαιοῦνται ἐνοικίου 12 ὑπερπύρων Α 7 α

Ἐντολαὶ Ταμιῶν Δὲν δικαιοῦνται νὰ κατοικῶσιν εἰς οἴκημα τῆς κοινότητος Α 7 α

Ἐντολαὶ τὰς ὁποίας παρέβη ὁ ρέκτωρ Χανίων Ἀνδρ. Ζένος ΣΤ 4

Ἐντολαὶ πρὸς τοὺς τρεῖς ἐκλεγέντας προνοητὰς ὅπως ἐξετάσωσι τὰς πιέσεις τῶν ρεκτόρων Η 15. 16

Ἐντολαί. Ἐπιθεωρηταὶ καπιτουλαρίων καὶ ἐντολῶν Η 9

Ἐξερεύνησις Ἀρχείων. Σύστημα Σ. Θεοτόκη Π ε

Ἐξερεύνησις Κρητικῶν ὑποθέσεων γνώμων τῆς φραγκοκρατίας Π ι

Ἐξοπλισμός. Συνάπτει δάνειον δοὺξ Κρήτης μέχρι 10000 λιτρῶν Α 6 κγ

Ἐξοπλισμὸς δύο πλοίων διὰ δανείου Ε 23

Ἐξόριστοι Κρῆτης Α 6 ιδ

Ἐπανάστασις 1363 Η 10

Ἐπαναστάται δὲν δύνανται νὰ λάβωσι δημευθέντα τιμάριά των Α 6 ιστ

Ἐπαναστάται Ἕλληνες Α 6 ιδ

Ἐπαναστάται Ἕλληνες οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἔχωσι συναλλαγὴν Α 6 ιε

Ἐπαναστάται μέτρα κατ' αὐτῶν Α 6 ιε. Α 6 ΣΠ 6. 7. 8. 9

Ἐπαναστάται μὴ Ἕλληνες καθίστανται δουλοπάροικοι Α 6 ιστ. Α 6 ΣΠ 6. 7. 8. 9. ιστ

Ἐπαναστατῶν δημευθέντα τιμάρια δὲν ἀποδίδονται ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν Συμβούλων Α 6 ιστ

Ἐπάνοδος ὀφειλετῶν διευκολύνεται, ὅπως μὴ καταφεύγουσιν εἰς τοὺς Τούρκους Θ 13

Ἐπιθεώρησις ἱππαρχιῶν ἐνεργεῖται τρὶς κατ' ἔτος Α 6 γ

Ἐπιθεωρηταὶ ἐντολῶν καὶ καπιτουλαρίων Η 9

Ἐπισκοπικοὶ θρόνοι τῆς Ἑλλάδος ἀντικαθιστῶνται ὑπὸ Λατινικῶν Α ΣΠ δ

Ἐπιστάτης φυλακῶν Χάνδακος διορίζεται Ἰ. Λαρόζα. Δ 42

Ἑπτάνησος μικτοὶ γάμοι Α ΣΠ 4

Ἔρευνα Κρητικῶν ὑποθέσεων Θ ι

Ἔριτσος Μᾶρκος διορίζεται Λιμενάρχης Χάνδακος Γ 8

Ἔριτσος Μᾶρκος Συμβ. Κρήτης καταδιώκεται καὶ τιμωρεῖται Ζ 15. 16

Ἔριτσος Μᾶρκος νὰ ἀποδώσῃ τὰ καταχρασθέντα εἰς διπλοῦν Ζ 17

Εὐβοίας Βάϊλος Α 8 α. Ε 17

Εὐβοίας Βαρῶνοι Α 5

Εὐβοίας ὀφφίκια Η 5

Εὐγενὴς Βενετὸς ἐκλέγεται ὁ Ματθαῖος Καλλέργης 1410 Θ 16

Εὐγενεῖς Βενετοὶ ἄποικοι διορίζονται Ἀβογαδόροι Κρήτης Α 9

Εὐγενεῖς Βενετοὶ ἄποικοι εἰσέρχονται εἰς Μεῖζον Συμβούλιον Κρήτης ΙΑ 5

Εὐγενεῖς Βενετοὶ ὀκτὼ ἀποστέλλονται εἰς Κρή-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

την ὀφφικιοῦχοι ΚΣΤ 6
Ἐφέσεις ἀποφάσεων Κυθήρων Θ 7. 9. 10
Ἐφέσεις. Δικογραφίαι αὐτῶν ἀποστέλλονται εἰς Βενετίαν ΙΑ 10
Ἔφεσις διοικήσεως Χάνδακος ἐπὶ δίκης Καλλέργη ΙΓ 3
Ἔφεσις κατ' ἀποφάσεως διοικήσεως Χανίων ὑπὲρ ἀδελφῶν Τζώρτζη Κ 4
Ἐφημέριος Δουκός, οὐδεμίαν μισθοδοσίαν ἢ δῶρον λαμβάνει ἐκ τῆς κοινότητος Α 6 α
Ἐφημέριος δουκὸς οὐδὲν ὀφφίκιον τῆς κοινότητος λαμβάνει Α 6 α

Z

Ζαγκαρόλος Νικόλαος ἐξαγωγὴ ἀτελοῦς ξυλείας ἐκ Βενετίας Ε 2
Ζακύνθου Προνοητὴς ΙΓ 6
Zanetta Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Ζένος Ἀλβίζε τιμητὴς ἐν Βενετίᾳ. Προνοητὴς ἐν Κρήτη ΚΣΤ 1
Ζένος Ἀνδρέας Γερουσιαστὴς ἐπὶ τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων Η 12
Ζένος Ἀνδρέας Ρέκτωρ Χανίων ΣΤ 4
Ζένος Βλάσιος Ρέκτωρ Χανίων Δ 16. 27. 28
Ζένος Ἰάκωβος ἀντίδικος χήρας Μιχαὴλ Γ 23
Ζένος Μαρῖνος Καπετᾶνος Ἀδριατικῆς Η 8
Ζένος Πέτρος Καπετάνος ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων Ζ 25
Ζένος Φραγκῖσκος Σύμβουλος Κρήτης ΚΔ 9
Ζιγγίβερι Ε 43
Ζυγιστὴς ἀλεύρων Δ 10

Θ

Θεοτόκης Σπυρίδων πρόγραμμα ἐξερευνήσεως πηγῶν Ἑλλ. Ἱστορίας Π η
Θήρα νῆσος Δ 3 Ε 26
Θητεία Δουκός, Καπετάνου καὶ Συμβούλων, διετὴς ΙΑ 2
Θρησκευτικὴ ἀφομοίωσις Λατίνων ἀπετρέπετο δι' ἀπαγορεύσεως μικτῶν γάμων Α ΣΠ 4
Θρόνος Μενεγέλλης πατὴρ Νικολάου Δ 41
Θρόνος Νικόλαος δικηγόρος Χάνδακος Δ 41
Θρόνος πατριαρχικὸς Κωνσταντινουπόλεως κατελήφθη ὑπὸ Λατίνων Α ΣΠ 4

I

Ἰάκωβος Ἱερ. κανονικὸς γραφεὺς δικαστηρίου Χάνδακος Δ 30
Ἰατρὸς Γεράρδος μισθοδοσία του ἐν Κρήτῃ Β 1
Ἱεράπετρα κατασκευὴ φρουρίου Γ 38 ϑ
Ἱεραπέτρας Καστελλάνος Officia Crete Θ ΣΠ 12
Ἰουδαῖοι δὲν δύνανται νὰ λαμβάνωσι δῶρα παρὰ δουκὸς καὶ Συμβούλων ἢ νὰ δίδωσι Α 6 α
Ἰουδαῖοι ἐμπόριον αὐτῶν δὲν φορολογεῖται ὑπὸ τῶν Ρεκτόρων Β 2 στ
Ἰουδαῖοι συνεισφέρουσιν ἐτησίως ὑπέρπυρα 900 Β 2 γ
Ἰουδαῖοι Τύρου Β 2 στ
Ἰουστινιάνης Ἀλβίζε Γεν. Προν. Κρήτης ΙΘ 1
Ἰουστινιάνης Ἰουστινιανὸς Συμβ. Βενετίας Γ 14. 21. 22. 23. 26. 38 στ ϑ. ι. Δ 8 12 Ε 11
Ἰουστινιάνης Μᾶρκος ρέκτωρ Σητείας Ε 24
Ἰουστινιάνης Μιχαὴλ Συμβ. Βενετίας Δ 5 25
Ἰουστινιάνης Μπελλέτος Δοὺξ Κρήτης Γ 14 39 Γ ΣΠ 14 Ε 11
Ἰουστινιάνης Νικόλαος πτ. Μάρκου Γερουσιαστὴς Η 12
Ἰουστινιάνης Φρειδερῖκος Συμβ. Χάνδακος ΚΔ 7
Ἰουστινιὰν φρούριον Officia Crete Θ ΣΠ 12
Ἱππαρχίαι Κρήτης Α 6 γ ζ
Ἱππαρχίαι Κρήτης ἐπιβαλλόμενα πρόστιμα Α 6 γ
Ἱππαρχίαι ἐπιθεωροῦνται ὑπὸ τοῦ Δουκὸς καὶ τῶν Συμβούλων τρὶς κατ' ἔτος Α 6 γ
Ἱππεῖς καὶ πεζοὶ Ἕλληνες ἀνίκανοι ΙΑ 4
Ἱππεῖς καὶ πεζοὶ πρέπει νὰ εἶναι ξένοι ΙΑ 4.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἵπποι δουκὸς Κρήτης Α 6 ιγ
Ἵπποι δουκὸς καὶ Συμβούλων δὲν πωλοῦνται εἰς Ἕλληνας Δ 33
Ἵπποι δουκὸς καὶ Συμβούλων πωλοῦνται ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των Α 6 α. Δ 33
Ἵπποι δουκὸς καὶ Συμβούλων δύνανται νὰ εἶναι 3 ἐτῶν Α 6 ιγ
Ἵπποι ρεκτόρων λαμβάνουσι ναῦλον 10 σολδία Α 8 α
Ἵπποι τιμαριούχων ἀξία αὐτῶν Α 8 α
Ἵπποι Συμβούλων εἰς τούτων ἀξίας ὑπερπ. 50 Α 6 δ
Ἵππον ἄνω τῶν 4 ἐτῶν διατηρεῖ δοὺξ ἀξίας λιτρῶν 50 Α 6 α
Ἵππον ἔχουσι ταμίαι ὑποχρεωτικῶς Α 7 δ
Ἵππον ἔχουσι Σύμβουλοι Κρήτης Α 6 δ
Ἵππων ἀγορὰ ἐν Βενετίᾳ ἐνεργεῖται διὰ τῶν προστίμων τῶν ἐκ τῶν ἐλλείψεων τῶν ἱππαρχιῶν προκυπτόντων Α 6 γ
Ἵππων προνοητὴς καθορισμὸς μισθοδοσίας του ΚΓ 12
Ἱστορία Ἑλληνικὴ Φραγκοκρατίας Π θ. Α ΣΠ 6. 7. 8. 9
Ἰταλοὶ ἱστορικοὶ Π θ
Ἰχθῦς ἀγοράζονται ὑπὸ ρεκτόρων ἐν τῇ ἀγορᾷ μόνον ΣΤ 3
Johannes Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Judices petitionum Officia Crete Θ ΣΠ 12
Judices proprij Officia Crete Θ ΣΠ 12
Justitiarij Officia Crete Θ ΣΠ 12

Κ

Καγκελλαρία Βενετίας ἐνοχλεῖται δι' αἰτήσεων ἀπονομῆς χαρίτων ἐν Κρήτῃ Ζ 10
Καγκελλαρίαι Κρήτης εἶναι 3 Δ 22
Καγκελλάριοι ἐκλέγονται ἐκ τῶν νοταρίων Βενετίας Θ ΣΠ 4
Καγκελλάριος Κρήτης Λαυρέντιος de Monaci Θ ΣΠ 4
Καγκελλάριος Κορώνης Θ ΣΠ 4
Καγκελλάριος Κρήτης ἐκλογὴ Κ 1
Καγκελλάριος Κρήτης Γριμάνης Δομήνικος Θ 4
Καγκελλάριος Κρήτης Θ ΣΠ 4
Καγκελλάριος Κρήτης Ντὲ Γκέζης Λαυρέντιος Γ 15
Καγκελλάριος Κρήτης Φελλέττος Λουδοβῖκος ΙΓ 4. ΙΔ 1. Κ 1
Καγκελλάριος Κρήτης προέρχεται ἐκ Καγκελαρίας Βενετίας Θ 4
Καγκελλάριος Μεθώνης Θ ΣΠ 4 σελ. 165
Καγκελλάριος Ρεθύμνου Μόργκανος Ἰωάννης Θ 8
Καγκελλάριος Ρεθύμνου καὶ Σητείας προσόντα αὐτῶν ἐλέγχονται ὑπὸ Συμβουλίου 40 Ι 4
Καγκελλάριος Ρεθύμνου Κορραδῖνος Τζάνε Δ 29
Καγκελλάριος Χανίων De Utino Ἀντώνιος Θ 8
Καγκελλάριος Χανίων Ἀποζάκιος Ἰωάννης Β 2 θ. ι.
Καγκελλάριος Χανίων Ν. Γκέτσιος
Καθήκοντα δουκὸς καὶ Συμβ. Κρήτης ἐν Βιβλίοις Ἀβογαρίας ἀποτελοῦσιν ἴδιον Κεφάλαιον Π ια
Καθολικὴ θρησκεία ἐπίσημος Α ΣΠ 4
Κακοποιοὶ καταδίωξις αὐτῶν Γ 38 θ στίχος 102
Καλλέργης Ἀλέξιος Α ΣΠ 6. 7. 8. 9. ιδ. ιστ. Γ 26. 39. Γ ΣΠ 26. 39 Ε 12
Καλλέργη Ἀνδρέου θυγάτηρ ΙΓ 3
Καλλέργης Γεώργιος ΙΓ 3
Καλλέργης Γεώργιος εὐγενὴς Βενετὸς Θ ΣΠ 16
Καλλέργης Ματθαῖος εὐγενὴς Βενετὸς Θ 16. Θ ΣΠ 16
Καλλέργης Ματθαῖος ΙΓ 3
Καλλεργῶν οἶκος Θ ΣΠ 16
Καμάρα πλοῖον Α 8 α
Κανὰλ Νικ. Καστελλάνος Χάνδακος ΙΖ 2
Κανὰλ Γουΐδων δοὺξ Κρήτης δύναται νὰ ἔχῃ παρ' αὐτῷ υἱόν του Ἰωάννην Γ 13
Κανὰλ Καναλέττος ἐκ Χάνδακος ἔμπορος Ε 44
Κανὰλ Νικόλαος Καναλέττος Καστελλάνος Μπονιφατίου Γ 40
Κανονισμὸς διοικήσεως Κυθήρων ΙΓ 1
Κανονισμὸς ἐκλογῆς ρεκτόρων ΚΑ 2. 5
Καοτόρτας Ἱερώνυμος πλοίαρχος Δ 20

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Capitaneus Burghi Officia Crete Θ ΣΠ 12
Καππελλέττη ἱστορικὸς Βενετίας Π στ. Α ΣΠ 6. ιστ
Καππέλλος Βικέντιος Καπετάνος φρουρήσεως Κρήτης ΚΔ 5
Καππέλλος Ἱερώνυμος Προν. Χανίων ΙΘ 7
Καπετάνος ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων Ζ 24
Καπετάνος ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων σημαίατων Ζ 25
Καπετάνος Γενικὸς Ἀλβίζε Μοτσενῖγος. Θάνατος αὐτοῦ ΚΣΤ 13
Καπετάνος Γενικὸς Ἀντώνιος Πριούλης ΙΑ 9
Καπετάνος Γενικὸς Ἀντώνιος Φέρρος ΙΒ ιι 2
Κσπετάνος Γενικὸς Βίκτωρ Βραγαδῖνος. Ἀκύρωσις ἐκλογῆς των ΙΖ 6
Καπετάνος Γενικός, Δοὺξ καὶ Σύμβουλος. Τρόπος ἐκλογῆς των. ΙΒ ι 5
Καπετάνος Γενικὸς ἐπεμβαίνει ἐν διαφωνίᾳ Δουκὸς καὶ Συμβ. ΙΒ ι 2
Καπετάνος Γενικὸς καθορισμὸς διετοῦς θητείας καὶ μισθοδοσίας του ΙΑ 2
Καπετάνος Γενικὸς Λουδοβῖκος Μοροζίνης Θ 3
Καπετάνος Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης ΙΔ 9
Καπετάνος Πάφου ΙΓ 5
Καπετάνος φρουρήσεως Κρήτης ΙΣΤ 3. ΙΖ 11. 16. ΙΗ 2. 3. 5. 9. ΙΘ 2. 10. 11. 13. 15. Κ 2. 5. ΚΑ 1. 5. 6. 8. ΚΒ 4. 7. 8
Καπετάνος φρουρήσεως Κρήτης Αὔξησις μισθοδοσίας του ΚΔ 14
Καπετάνος φρουρήσεως Κρήτης. Βαδόερος Βάρβαρος ΚΣΤ 5
Καπετάνος φρουρήσεως Κρήτης Γεώργιος Κουερίνης. Καταλογισμὸς χρόνου ὑπηρεσίας ΚΕ 15
Καπετάνος φρουρήσεως Κρήτης Ἰάκωβος Δαρίβας διατηρεῖ τὴν ἐν Βενετίᾳ θέσιν του ΚΣΤ 3
Καπετάνος φρουρήσεως Κρήτης Ἰάκωβος Τζώρτζης. Ἐκλογή του ΚΣΤ 9
Καπετάνος φρουρήσεως Κρήτης κανονισμὸς ἐκλογῆς ΚΑ 2. 5.
Καπετάνος Χάνδακος Βερναρδῖνος Βενιέρης ΙΕ 4
Καπετάνος Χάνδακος Μιχαὴλ Λουκᾶς ἀκύρωσις ἐκλογῆς του ΙΖ 10
Καπιτουλάριον ἀπαγορεύει εἰς τοὺς τιμαριούχους νὰ εἶναι γραφεῖς ἢ καγκελλάριοι Ζ 20
Καπιτουλάριον Δουκὸς ἀπαγορεύει εἰς αὐτὸν νὰ ἔχῃ συγγενεῖς μεθ' ἑαυτοῦ μέχρι τρίτου βαθμοῦ ὅταν εἶναι ἀδιανέμητον Α 6 β
Καπιτουλάριον Δουκός. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται διὰ καλπῶν κατὰ πλειοψηφίαν Α 6 η
Καπιτουλάριον Δουκὸς καὶ Συμβούλων ἐξαιρεῖ Βενετοὺς καταβολῆς διαπυλίων Δ 1
Καπιτουλάριον Δουκὸς καὶ Συμβούλων. Καθορίζει ὅτι τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν Κοινότητα πωλοῦνται πλειστηριαζόμενα ἐν τῇ πλατείᾳ Β 2 ιστ
Καπιτουλάριον Δουκὸς καὶ Συμβούλων καθορίζει ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐλευθερωθῇ κτῆμα τιμαρίου Β 2 ζ
Καπιτουλάριον ἐκλογῆς ὀφφικιούχων ἀναφέρεται Η 21
Καπιτουλάριον Ἐπιθεωρηταὶ αὐτοῦ Η 9
Καπιτουλάριον ἐτηρεῖτο ὑπὸ ρεκτόρων αὐστηρῶς Α ΣΠ 6. 7. 8. 9
Καπιτουλάρια κατηρτίζοντο ὑπὸ Μ. Συμβουλίου Π ια
Καπιτουλάρια Κρήτης Π ια Α ΣΠ 6. 7. 8. 9
Καπιτουλάρια Κρήτης ἀνασυγκρότησις Α ΣΠ 6
Καπιτουλάρια Λιμενάρχου Χανίων Θ ΣΠ 17 Ζ 31
Καπιτουλάριον Καγκελλαρίων ἀπαγορεύει εἰς αὐτοὺς νὰ εἶναι τιμαριοῦχοι Κρήτης Ζ 20
Καπιτουλάριον ὅλων τῶν ὀφφικιούχων καὶ ἀβογαδόρων. Καθορίζει τὸν τρόπον τῆς καταβολῆς τῶν μισθῶν των καὶ ἀπαγορεύει εἰς αὐτοὺς τὴν σύναψιν δανείου Ε 41 στίχ. 9
Καπιτουλάριον ὅλων τῶν Ρεκτόρων καθορίζει ὅτι οὗτοι ὑποχρεοῦνται νὰ συλλαμβάνωσι τοὺς λιποτάκτας κατεργαρέους καὶ τοὺς μισθωτοὺς τῆς κοινότητος Α 9 β
Καπιτουλάριον Ὀφφικιούχων λογιστηρίου ΣΤ 14
Καπιτουλάριον. Προσθήκη ἄρθρων Α ΣΠ 6. 7. 8. 9
Καπιτουλάριον ρεκτόρων πέραν Ἀδριατικῆς Α 7 β
Καπιτουλάριον ρεκτόρων. Δύνανται νὰ μεταφέ-

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρωσιν εἰς Βενετίαν τὰ ἐμπορεύματά των, ὡς οἱ ἄλλοι ἐμπορευόμενοι Α 8 β
Καπιτουλάριον Συμβούλων. Αὔξησις μισθοῦ ἢ μισθὸς δίδεται εἰς ὀφφικιούχους μόνον λόγῳ χάριτος Ε 40
Καπιτουλάριον τετάρτου Ταμίου (Καμεραρίου) Κρήτης, ὅμοιον πρὸς τὸ τῶν ἄλλων τριῶν ΣΤ 7
Καπιτουλάριον ταμιῶν Κρήτης Β 3 β
Καραβάνια ἀσφάλεια αὐτῶν Α 6 κγ
Καριόλα Ἄγγελος νοτάριος ὀφφικίου δικαιοσύνης Ε 33
Καρόλδου Χρονικὸν Α ΣΠ 6 ιστ
Κάρπαθος Δ 2
Καστελλανίαι Κρήτης παραχωροῦνται ἐπὶ διετίᾳ λόγῳ χάριτος Γ 1
Καστελλανίαι Κρήτης δὲν παραχωροῦνται εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας μόνιμον κατοικίαν ἐν Βενετίᾳ ἀπὸ 5ετίας Ζ 26
Καστελλάνοι ἐκλεγόμενοι εἰς δύο Καστελλανίας ΣΤ 18
Καστελλάνοι. Μείωσις μισθοῦ αὐτῶν παραμένει ὡς ἔχει Α 6 ιζ
Καστελλάνοι φρουρίων Officia Crete Θ ΣΠ 12
Καστελλάνος Ἀποκορώνου Ἀνδρέας Βάρβος Δ7
Καστελλάνος Ἀποκορώνου Μαρίνος Βενιέρης Γ 30
Καστελλάνος Ἀποκορώνου Μᾶρκος Τριβιζάνος Ε 34
Καστελλάνος Ἀποκορώνου Ριγάτιος Γραδόνικος Γ 10
Καστελλάνος Ἀποκορώνου Χρυσόστ. Μπαλντοῦ Ε 13
Καστελλάνος Ἱεραπέτρας Officia Crete Θ ΣΠ 12
Καστελλάνος Κισάμου Ἰακωβέλλος Μουδάτσος Γ 29
Καστελλάνος Κισάμου Ἰωάννης ντὲ Ρουγγέριο Ε 9
Καστελλάνος Κισάμου Φραγκ. Ἀϊκάρδης Ε 52
Καστελλάνος Κορώνης Α 8 α Β 2 η Γ 38 β Γ 13 Ε 23
Καστελλάνος Κορώνης λαμβάνει δάνειον δι' ἔξοδα ναύλου Γ 38 β
Καστελλάνος Κορώνης λαμβάνει προκαταβολὴν μισθοτροφοδοσίας Γ 38 β
Καστελλάνος ἐν Κρήτῃ Α. Τζώρτζης κανονισμὸς θητείας του ΚΒ 1
Καστελλάνος ἐν Κρήτῃ Γεώργιος Κουερίνης ΚΕ3
Καστελλάνος ἐν Κρήτῃ Γεώργιος Κουερίνης καταλογισμὸς χρόνου ὑπηρεσίας ΚΕ 14
Καστελλάνος ἐν Κρήτῃ Πέτρος Μπέμπος ἀπονομὴ χάριτος ΚΕ 13
Καστελλάνος Κυθήρων μισθοδοσία του καταβάλλεται ἐν Κρήτῃ Θ 5. 7. 9. 10. Θ ΣΠ 7. 10
Καστελλάνος Κυθήρων ἀποφάσεις του ἐφεσιβάλλονται ἐν Κρήτῃ Θ 7. 10 Θ ΣΠ 7. 10
Καστελλάνος Κυθήρων εὐγενὴς Βενετοκρὴς Θ 9 Θ ΣΠ 9
Καστελλάνος Κυθήρων τρόπος ἐκλογῆς του, θητεία μισθὸς Θ 5 Θ ΣΠ 5
Καστελλάνος Κυθήρων καθορισμὸς μισθοῦ του ΙΒ ιι 1
Καστελλάνος Κυθήρων εἰσηγητὴς ἐφετείου ἐν Κρήτῃ ἐφεσιβλήτων ἀποφάσεών του Θ 7
Καστελλάνος Λασηθίου Ἰωάννης Φαλιέρος ἄδεια ἀπουσίας ΙΑ 1
Καστελλάνος Μεθώνης Α 8 α Β 2 η Ε 23
Καστελλάνος Μεθώνης καὶ Κορώνης προμηθεύουσιν ἅλας ἐν Κρήτῃ Β 8 α
Καστελλάνος Μεθώνης νὰ ἐξοπλίσῃ δύο πλοῖα διὰ δανείου Ε 23
Καστελλάνος Μιραμπέλλου Λέων Σανοῦδος Ε 35
Καστελλάνος Μιραμπέλλου Λουκᾶς Μολῖνος Ε 35
Καστελλάνος Μιραμπέλλου Μαρῖνος Μαλατζᾶς Γ 31
Καστελλάνος Μπονιφατίου Νικόλαος ντὰ Κανάλ. ἢ Καναλέττος Γ 40
Καστελλάνος Μυλοποτάμου Ἀνδρέας Μπάρμπος Γ 27
Καστελλάνος Μυλοποτάμου Νικόλαος Ρανιέρης Ε 18
Καστελλάνος Σιβιντὰλ ΙΓ 5
Καστελλάνος Χάνδακος ἐκλογὴ ΙΕ 2
Καστελλάνος Χάνδακος Νικόλαος ντὰ Κανάλ. ἀναστολὴ ΙΖ 2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καστελλάνος Χανίων Σόλσε Νάνης Ε 19
Καστελλάνων διακανονισμὸς παραμένει ὡς ἔχει Α 6 ιζ στίχ. 168
Καστέλλιον Πεδιάδος Γ 37
Καστελνόβο ἕδρα ρεκτόρων Ρεθύμνου Β 2 ιη
Καστελνόβο Νοτάριος Φραγκῖσκος 'Αριμινίου Γ 19
Καστελνόβο φρούριον Officia Crete Θ ΣΠ 12
Κατάβερ ὀφφίκιον Ζ 7 στίχ. 2
Καταδικασθέντων ἐπαναστατῶν περιουσία καταγράφεται ΣΤ 5
Καταδόται δραπετῶν κατέργων και μισθωτῶν δικαιοῦνται τετάρτου τοῦ προστίμου Α 9 β
Κάτεργα Βενετοκρατουμένων 'Ελληνικῶν χωρῶν Θ ΣΠ 14
Κατέργων δραπέται συλλαμβάνονται ὑπὸ τῶν Ρεκτόρων Α 9 β
Κατέργων ἐξοπλισμὸς Θ ΣΠ 14
Κατέργων ὕπαρχοι δὲν δύνανται να κατέχωσιν ἕτερον ὀφφίκιον ΚΣΤ 4
Κατοικία ταμιῶν Α 7 α
Κατοῦρνος "Αγγελος ἱκανὸς διὰ νοτάριος Γ 17. 18
Καῦκος 'Ανδρέας δικηγόρος Χάνδακος Γ 9
Καῦκος 'Ιωάννης ἔμπορος σίτου Ε 49 στίχ. 10
Καῦκος Φράγκος ρέκτωρ Ρεθύμνης Θ 11
Κέραμοι καὶ λίθοι μεταφέρονται ἀτελῶς ὑπὸ πρωθιερέως 'Αγίου 'Αντωνίου Ε 21
Cerberus βιβλίον 'Αβογαρίας Βενετίας Π β
Κέρκυρα ὑπῆρξεν ἀντικείμενον εἰδικῆς μερίμνης ὑπὸ τῶν Βενετῶν Π ϑ
Κέρκυρα Βάϊλος καὶ Καπετάνος ΙΓ 5
Κερκύρας Βενετικὸν καθεστὼς οὐδέποτε διεσαλεύθη Π ϑ
Κέτσιος Μπενιγκὰς γραφεὺς δουκικῆς Καγκελλαρίας Βενετίας Δ 3
Κίσαμος Ε 9
Clericus Civicus βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Κληρονόμοι τιμαριούχων ὑποχρεοῦνται νὰ τελῶσι τὰς ὑποχρεώσεις των ἐντὸς ἔτους Α 9 στ
Κλῆρος 'Ελλήνων. Κτήματα αὐτοῦ ἐδημεύθησαν ὑπὸ τῶν Λατίνων Α ΣΠ 4
Κλῆρος καὶ 'Αρχιεπίσκοπος Χάνδακος εἰσαγωγὴ οἰκοδομικοῦ ὑλικοῦ ἀτελῶς Ε 4
Κλήμης Ζ' Πάππας Ρώμης Α ΣΠ 4
Κοινότης Κρήτης οὐδὲν πληρώνει εἰς στρατιώτας δουκὸς ἢ ἐφημερίου Α 6 α
Κοινότης Κρήτης λαμβάνει παρὰ τοῦ δουκὸς στερλίνον ἕνα ἡμερησίως ἀπὸ τῆς πωλήσεως τοῦ ἵππου του μέχρι τῆς ἀναχωρήσεώς του Α 6 α
Κοινοτικὴ περιουσία δὲν πλειστηριάζεται ὑπὸ τοῦ Δουκὸς καὶ τῶν Συμβούλων πρὸς ἴδιον ὄφελος Α 6 α
Collaudatione populi ἐξελέγετο ὁ Δόγης Βενετίας Π ι
Κολλέγιον Βενετίας Π η
Κολλέγιον Βενετίας συνιστᾷ ἔγκρισιν δαπανῶν Κρήτης ΣΤ 14
Κολλέγιον Βενετίας δὲν δικαιοῦται νὰ ἐγκρίνῃ δαπάνας καθ' ὑπέρβασιν ἐντολῶν ΣΤ 14
Κολλέγιον Κρήτης ἐκλέγει Σοπρακόμιτας Θ 9 Θ ΣΠ 9
Κολλέγιον Βενετίας ἐκλέγει Καστελλάνους Κυθήρων Θ 9. Θ ΣΠ 9
Columbus Βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Commemoriali Βιβλία Π ζ η Θ ΣΠ 12
Kommissionum βιβλία Π η
Commune Secundum βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Commune Primum Βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Κονταρίνης 'Ανδρέας Γερουσιαστὴς Η 12 στίχ. 20
Κονταρίνης Βαλλιάνος Βάϊλος Κύπρου Δ 26
Κονταρίνης Βαλλιάνος Βάϊλος Κύπρου ἄδεια ἐξαγωγῆς σιτηρῶν ἐκ Κρήτης Δ 26
Κονταρίνης Βερτούτσιος Καπετάνος φρουρήσεως ΙΗ 9
Κονταρίνης Δάρδος Σύμβουλος. 'Απαλλάσσεται Δ 40 Ε 24. 30
Κονταρίνης Θωμᾶς Καπετάνος φρουρήσεως Κρήτης ΚΕ 7
Κονταρίνης Ἱερώνυμος Γεν. Προνοητὴς Κρήτης ΙΘ 10
Κονταρίνης Λαυρέντιος Γεν. Προνοητὴς Κρήτης ΚΔ 2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κονταρίνης Νικόλαος Σύμβουλος Βενετίας Δ 7
Κονταρίνη φρούριον ἐν Κρήτῃ Ε 49 Θ ΣΠ 12
Κόντες Πέτρος Καγκελλάριος ταμίου ὑποψήφιος Καγκελλάριος Χανίων Θ 8
Κοντόσταυλοι ἱππέων (Comestabiles) ΙΑ 4
Κορνάρος Ἀνδρέας. Ἄδεια ἐξαγωγῆς ξυλείας ἀτελῶς Δ 2 Ε 22
Κορνάρος Ἀνδρέας Γεν. Προνοητὴς Κρήτης ΚΕ 11
Κορνάρος Ἀνδρέας Στρατηγὸς ἐν Κρήτῃ ΚΣΤ 12
Κορνάρος Ἀνδριόλος ἄγνωστος παραγγελία Β 2β
Κορνάρος Ἀνδρέας εὐγενὴς ΙΑ 4
Κορνάρος Ἰάκωβος Δοὺξ Κρήτης ΙΑ 7
Κορνάρος Ἱερώνυμος Καπετάνος Φρουρήσεως Κρήτης ΙΘ 11. 15
Κορνάρος Μιχαὴλ τιμαριοῦχος Κρήτης ΙΙ 2
Κορνάρος Νικόλαος Γεν. Προν. Κρήτης ΚΖ 3
Κορνάρος Νικόλαος Ταμίας Κρήτης Β 5
Κορνάρου οἴκου Κάτεργον Ε 50
Κορνάρος Ραϊνέριος Συμβ. Βενετίας Γ 30
Κορνάρος Φαντῖνος Γ 41
Κορνάρος Φρειδερῖκος Γεν. Προνοητὴς Κρήτης ΚΕ 18
Κορώνης Καστελλάνος Α 8 α
Κορώνης Καστελλάνος προμηθεύει ἀναγκαῖον ἅλας εἰς Κρήτην Β 2 η
Κορώνης Καγκελλάριος Θ 4 Θ ΣΠ 4
Κουερίνης Γεώργιος Καστελλάνος ἐν Κρήτῃ ΚΕ 3. 14
Κουερίνης Γουλιέλμος Δοὺξ Κρήτης Θ 11
Κουερίνης Κάρολος Καστελλάνος Κορώνης Γ13
Κουερίνης Ναδάλε Ἰωάννης Καγκελάριος-Καστελλάνος Κυθήρων ΙΓ 1 στίχ. 42
Κουερίνης Περεγκρῖνος Ταμίας Κρήτης ΙΑ 6
Κουερίνης Φραγκῖσκος Κυβερνήτης μεγάλου Κατέργου ΚΒ 8. ΚΓ 1
Κουερίνης Φραγκῖσκος ἐξελέγη Καπετάνος φρουρήσεως Κρήτης ΚΒ 8. ΚΓ 1
Κορώνη Ε 23 ΙΓ 1
Κρῆτες εὐγενεῖς ἐξασκοῦσι πολιτικὰ δικαιώματα εἰκοσιπενταετεῖς ΙΑ 5
Κρῆτες ἐξοπλισθέντες κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ἑλλήνων Γ 14
Κρήτη διαμετακομιστικὸς σταθμὸς ἐμπορίου Βενετίας Δ ΣΠ 18
Κρήτη διεδραμάτισε σπουδαῖον μέρος εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἑλλην. πολιτισμοῦ Π Θ
Κρήτη ἐκ τῶν καλυτέρων μελῶν τῆς Βενετικῆς Πολιτείας Ζ 14
Κρήτη Νῆσος Π ε. Θ. ι.
Κρήτη Ἐθνική της συνείδησις Π Θ
Κρήτη Ὀφφίκια αὐτῆς Η 5 Θ ΣΠ 12
Κρήτης Σύμβουλος Μοτσενῖγος Νικόλαος ἀναστολὴ ΙΖ 3
Κρητικαὶ ὑποθέσεις Π Θ. ι. Β 5
Κρητικῶν ὑποθέσεων ἐξερεύνησις προέχει Π ι
Κρητικῶν ὑποθέσεων ἐξερεύνησις γνώμων ἱστορίας Φραγκοκρατίας Π ι
Κρητικῶν ὑποθέσεων ἔρευνα ἄρχεται ἀπὸ τῶν παλαιοτέρων πηγῶν Βενετικοῦ ἀρχείου Π ι
Κρητικῶν ὑποθέσεων ἐξέτασις ὑπὸ εἰκοσμελοῦς συμβουλίου Γερουσιαστῶν Η 12
Κρητικῶν ὑποθέσεων Πληρεξουσιότης διεκπεραιώσεως αὐτῶν ἀνατίθεται εἰς τὸν Δόγην, τὸ Συμβούλιον τῶν 15 καὶ τῶν 10 καὶ τοὺς προέδρους τῶν 40 Δ 23
Κτήματα ἀγροτικὰ παρανόμως δοθέντα ἀναλαμβάνονται Γ 38 ι
Κτήματα ἀστικὰ ὡσαύτως Δ 5
Κτήματα κοινοτικὰ ἐν τοῖς χωρίοις μισθοῦνται διὰ πλειστηριασμοῦ Ζ 13. 28. Η 6
Κτημάτων διανομή. Δίκαι μετὰ τῆς Κοινότητος Η 2
Κτήματα ἐπαναστατῶν δημευθέντα δυσκόλως ἀποδίδονται Α 6 ιε, ιστ', Α ΣΠ 6. 7. 8. 9. ιε, ιστ
Κτηματικαὶ διαφοραὶ δικάζονται ὑπὸ τοῦ Ἐφετείου Η 17
Κυβερνήτης μεγάλου κατέργου Λαυρ. Τιέπολος ΚΒ 4
Κύθηρα ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς διοικήσεως Κρήτης Θ 9. 10 Θ ΣΠ 9. 10
Κύθηρα Καπετάνος Θ 5. 7
Κύθηρα Καστελλάνος τρόπος ἐκλογῆς του Θ ΣΠ 5
Κύθηρα Καστελλάνος αὐτῶν ἐκλέγεται ἐν Κρήτῃ Θ ΣΠ 9

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κύθηρα Καστελλάνος καὶ Προνοητὴς ἐξομοιοῦνται μετὰ προνοητῶν φρουρίων Κρήτης ΙΗ 10
Κύθηρα Προτείνεται ἡ πώλησις αὐτῶν ὑπὸ τῶν Κυριάρχων Βενιέρων Ε 8
Κωνσταντινούπολις Π ε Ε 27
Κωνσταντινούπολις ἅλωσις ὑπὸ τῶν Φράγκων Α ΣΠ δ
Κωνσταντινούπολις Πατριάρχης Λατῖνος Θωμᾶς Μοροζὴς Α ΣΠ 4
Κωνσταντινουπόλεως Ποδεστὰς Α 8 α

Λ

Λαμάνσκη Α. Συγγραφεὺς Π στ
Λάμπια Ὀκταβιανὸς ὀφφικιοῦχος ἐν Κρήτῃ ΚΖ 6
Λάμπρος Σπυρίδων Π ε στ
Λαρόζα Ἰωάννης ἐπιστάτης φυλακῶν Χάνδακος Δ 42
Λασηθίου Καστελλάνος Φαλιέρος Ἰωάννης ΙΑ 1
Λατῖνοι Α 6 α Α 6 ΣΠ ιστ
Λατῖνοι δύο μόνον δύνανται νὰ συνεταιρισθῶσι μεθ' Ἕλληνος πρὸς ὑποβολὴν αἰτήσεως Α 6 α
Λατῖνοι δύο μετ' ὀκτὼ ὑπηρετῶν δύνανται νὰ μεταβαίνωσιν εἰς συνάντησιν Ἕλληνος Α 6 α
Λατῖνοι δύνανται προηγηθείσης ἀδείας νὰ νυμφευθῶσι θυγατέρας Δρακοντοπούλου Α 4
Λατῖνοι ἐπέβησαν ἐπισκοπικῶν θρόνων τῆς Ἑλλάδος Α ΣΠ 4
Λατῖνοι τιμαριοῦχοι δὲν συνάπτουσι γάμους μεθ' Ἑλλήνων Β 2 ιγ
Λεονάρδος γραφεὺς ἱκανὸς διὰ νοτάριος Ε 6
Leona Βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Λέων Ι Ζάπας Α ΣΠ 4
Λιβανωτὸς Ε 43
Liber Albus Π στ ζ
Liber Albus L. Blancus καὶ L. Pactorum, πίναξ αὐτῶν ἐν τῇ μονογραφίᾳ Thomas Π στ
Libri avogaria di Comun. Π ιβ
Liber Bifrons, βιβλίον Ἀβογαρίας Α ΣΠ 6.7.8.9
Liber Blancus Π στ ζ
Liber Comune secundun Α ΣΠ 6. 7. 8. 9
Libri Commemoriali Π ζ η Θ ΣΠ 12
Libri Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας Π ια
Libri Pactorum Π στ ζ
Libri Syndicati Π η
Λίθων καὶ κεράμων μεταφορὰ ἐπιτρέπεται εἰς τὸν πρωθιερέα Ἁγίου Ἀντωνίου Ε 21
Λιμενάρχης Κρήτης σχετικῶς πρὸς τὸν διορισμὸν ΙΖ 7
Λιμενάρχης Χάνδακος διορίζεται λόγῳ χάριτος μόνον ὑπὸ τοῦ Μ. Συμβουλίου Δ 22
Λιμενάρχης Χάνδακος Ἐκλογή του ΙΖ 7 ΚΒ 3
Λιμενάρχης Χάνδακος ἐπέμβασις Μ. Συμβουλίου διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἰωάννου Σκαλιμένη ΙΘ 12
Λιμενάρχης Χάνδακος Μᾶρκος Ἔριτσος Γ 8
Λιμενάρχης Χανίων Καπιτουλάριον Ζ 31
Λιμενάρχης Χανίων προσδιορισμὸς μισθοῦ Θ 17
Λιμενοφύλαξ τῆς παραθαλασσίου Πύλης Μπαράστρος Θωμᾶς Γ 11
Λιμὴν Χάνδακος ἐμπορεύματα εὑρισκόμενα ἐπὶ τῶν πλοίων ἐφορολογήθησαν παρανόμως Δ 1
Λιμὴν Χάνδακος ἐπισκευὴ Β 2 δ
Λιμὴν Χάνδακος συντηρεῖται ἐκ τοῦ φόρου ἐμπορίου Β 3 δ
Λογιστικὰ βιβλία δὲν μεταφέρονται εἰς Βενετίαν Δ 32
Λόγγος Φραγκῖσκος γραφεὺς λόγῳ χάριτος φρουρίου Κονταρίνη Ε 49
Λομβαρδία Ε 50
Λομβάρδος Ἑρμόλαος ΙΑ 1
Λορεδάνου οἶκος πλοιοκτήτης Ε 50
Λορεδάνου Λεονάρδος Δοὺξ Κρήτης ΙΣΤ 2
Λορεδάνος Παῦλος Γερουσιαστὴς Η 12
Λορεδάνος Παῦλος Σύμβ. Κρήτης ΙΔ 10
Λουκῖνος Βέρμιος στρατηγὸς Η 12
Luna Βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Λούντζης Ἑρμάνος Π ε στ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μ

Magnus et Capricornus Βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια

Magnus βιβλίον 'Αβογαρίας Π ιβ

Majus consilium βιβλίον 'Αβογαρίας Π ιβ

Μαλεβιζίου φρούριον Officia Crete Θ ΣΠ 12

Μαλατσᾶς Μαρῖνος Καστελλάνος Μιραμπέλλου Γ 31

Μαλιπέτρος Θωμᾶς Γερουσιαστὴς Η 12

Μαλιπέτρος Μαρῖνος Συμβ. Κρήτης ΚΔ 15

Μάλλινα ὑφάσματα ἐξαιροῦνται δασμοῦ Ζ 14

Μαουρίτζιος Φίλιππος ἀντίδικος Ἁγ. Αἰκατερίνης Σινᾶ ΚΒ 6

Μαραθιᾶς ὀχυρώσεις ΚΕ 2

Μαρεσκάλκος Φριοὺλ ΙΓ 5

Maria Βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια

Μαριλιώνης Μᾶρκος λεγόμενος Μπούγλας ἄδεια παραιτήσεως Γ 33

Μαῦρος Δομήνικος Συμ. Ρεθύμνης Ι 8

Μαῦρος 'Ιάκωβος Γερουσιαστὴς Η 12

Μαῦρος Λάζαρος Συμβ. Κρήτης Ι 8

Μαῦρος Πέτρος Δικηγόρος Γ 32

Μᾶρκος Ἅγιος ναὸς ἐν Κρήτῃ Γ 38 στ Γ ΣΠ 38 στ

Marcus Βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια

Μαρτσέλλος Λαυρέντιος Καπετάνος φρουρήσεως ΚΔ 10

Mas-Latrie Π στ

Μεθώνη Γ 22 ΙΓ 1

Μεθώνη Καγκελλάριος Α 8 α Θ ΣΠ 4

Μεθώνης Καστελλάνος προμηθεύει ἀναγκαῖον ἅλας Κρήτης Α 8 α Β 2 η

Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας Νομοθετικὸν Σῶμα Π ια

Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας σύστασις αὐτοῦ, 1172 Π ι

Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας Πη. ι, ια. ιβ

Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας ἀποφάσεις του ἔρχονται πρῶται διὰ τὴν ἐξερεύνησιν Κρητικῶν ὑποθέσεων Π ι

Μεῖζον Συμβούλιον Βιβλία του Π ια

Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας καὶ Κρήτης παραχωρεῖ χάριτας Α 6 θ

Μεῖζον Συμβούλιον Κυρίαρχον σῶμα Π ια. Θ ΣΠ 2

Μεῖζον Συμβούλιον Κρήτης ἐκλέγει ἀβογαδόρους Θ ΣΠ 2

Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας Σύστασις αὐτοῦ Πι

Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας ἀπεφάσισεν ἐπιστροφὴν 'Αμοργοῦ πρὸς τὸν Γκίζην Ε 10

Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας ἐνεργεῖ ἐκλογὴν ὀφφικιούχων Π ια

Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας Πραξικόπημα 1172 Π ι

Μεῖζον Συμβούλιον Χάνδακος Ε 12

Μείζονος Συμβουλίου ἀποφάσεις εἶναι κωδικοποιημέναι εἰς τὰ βιβλία 'Αβογαρίας Π ιβ

Μεσίτης Κρήτης μόνον Βενετὸς διορίζεται Γ 38 α

Miklosich - Müller Π στ

Μικτοὶ γάμοι Ἑλλήνων καὶ Λατίνων ἀπαγορεύονται Α 4 Α ΣΠ 4

Μικτοὶ γάμοι θυγατέρων Δρακοντοπούλου ἐπετράπησαν Α 4

Μικτοὶ γάμοι ἐπιτρέπονται ἐν Ἑπτανήσῳ Α ΣΠ 4

Miller Οὐΐλλιαμ Π στ

Μινῶτοι πιστοὶ εἰς τὴν Βενετίαν τῷ 1363 ἀμείβονται Η 13

Μινῶτος Θωμᾶς πληρεξούσιος Μάρκου Μινώτου Η 14

Μινῶτος Θωμᾶς Σύνδικος Εὐβοίας καὶ Κρήτης παραιτεῖται ἐπειδὴ ἐμπορεύεται Η 20

Μινῶτος 'Ιωάννης ἐφοπλιστὴς Ε 50

Μινῶτος Μᾶρκος θῦμα ἐπαναστατῶν 1363 Η 13

Μινῶτος Μᾶρκος ὁρκίζεται Τιμαριοῦχος Η 14

Μινῶτος Μιχαὴλ ρέκτωρ Χανίων ΚΕ 4

Μινῶτος Νικόλαος ἀδελφὸς 'Ιωάννου Ε 50

Μινῶτος Πέτρος ἀδελφὸς Μάρκου θῦμα ἐπαναστατῶν 1363 Η 13

Μιραμπέλλου φρούριον Θ ΣΠ 12

Μιραμπέλλου φρούριον Καστελλάνος Μαρῖνος Μαλατζᾶς Γ 31

Μισθοδοσία καστελλάνου Κυθήρων πληρώνεται ἐν Κρήτῃ Θ ΣΠ 7. 10

Μισθοδοσία δὲν δίδεται ὑπὸ τῆς κοινότητος εἰς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

συγγενεῖς Δουκὸς καὶ Συμβούλων Α 6 α
Μισθοδοσία ἢ δῶρον ἐκ τῆς κοινότητος δὲν δίδεται εἰς στρατιωτικοὺς τοῦ δουκὸς καὶ τὸν ἐφημέριον Α 6 α
Μισθοδοσία δουκὸς αὐξάνεται κατὰ 100 ὑπέρπυρα Α 6 ιϑ
Μισθοδοσία δουκός, Καπετάνου καὶ Συμβούλων Κρήτης καθορίζεται ΙΑ 2
Μισθοδοσία δουκὸς καὶ Ρέκτορος Χανίων ΚΔ 11
Μισθοδοσία ϑνησκόντων ρεκτόρων ἐντὸς τοῦ ἔτους πληρώνεται δι' ὁλόκληρον τὸ ἔτος Α 9 ϑ. Β 5
Μισθοδοσία ἰατροῦ Γεράρδου Β 1
Μισθοδοσία καστελλάνου Κυθήρων καθορίζεται ΙΒ ιι 1
Μισθοδοσία λιμενάρχου Χανίων αὐξάνεται Θ 17
Μισθοδοσία ὀφφικιούχων Κρήτης καθορίζεται ΚΔ 13
Μισθοδοσία ὀφφικιούχων ἡ μείωσις παραμένει Α 6 ιζ
Μισθοδοσία προνοητῶν ἵππων Κρήτης ΚΔ 12
Μισθοδοσία καὶ καθορισμὸς ϑητείας Δουκὸς Καπετάνου καὶ Συμβ. Κρήτης Ζ 18
Μισθοδοσία ρεκτόρων καθορίζεται ΙΒ 3
Μισθοδοσία ρεκτόρων συμφώνως πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ὑπερπύρων ΙΒ 4
Μισθοδοσία Συμβ. Χανίων διακανονίζεται ΚΕ 5
Μισθοδοσία Συμβούλων ὑπέρπυρα 450 Γ 38 η
Μισθοδοσία Συμβούλων αὐξάνεται κατὰ 20 τσεκίνια ΙΗ 4
Μισθοδοσία Συμβούλων Χανίων αὐξάνεται εἰς 200 ὑπέρπυρα Β 2 κ
Μισθοδοσία ταμιῶν αὐξάνεται Ζ 19
Μισθοδοσία ταμιῶν αὐξάνεται κατὰ 200 ὑπέρπυρα Β 3 γ Ζ 19
Μισθοδοσία ταμιῶν ὑπέρπυρα 150 ἐτησίως Α 7 δ
Μίσθωσις κοινοτικῶν κτημάτων ἐνεργεῖται μόνον διὰ πλειστηριασμοῦ Ζ 13· 28. Η 6
Μισθωτοὶ Ἕλληνες ἱππεῖς καὶ πεζοὶ ἀνίκανοι ΙΑ 4
Μισθωτοὶ κοινότητος δραπέται συλλαμβάνονται ὑπὸ τῶν ρεκτόρων Α 9 β
Μιχαὴλ Βιτάλης Δόγης Βενετίας Π ι
Μιχαὴλ Γκρότη Ἰωάννου χήρα Φραγκίσκου δύναται νὰ ἔχῃ δικηγόρον ἔξωθεν* Γ 23 Γ ΣΠ 23
* Εἰς τὰς Σημειώσεις καὶ Σχόλια τοῦ βιβλίου Magnus et Capricornus ἀριϑ. 23 (Γ ΣΠ 23), ἡ ἀπόφασις αὕτη ἑρμηνεύεται κατὰ δύο ὑποθέσεις. Ἐν τούτοις νομίζω ὅτι ἑκατέρα τούτων μόνον ὡς ὑπόθεσις δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει. Πρόκειται ἀναντιρρήτως περὶ ἀδείας τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ὅπως ἡ χήρα Φραγκίσκου δυνηθῇ νὰ μετακαλέσῃ δικηγόρον οὐχὶ ἐκ Βενετίας ἀλλὰ ἔξωθεν. Ἡ παροχὴ τῆς ἀδείας ἦτο ἀπαραίτητος, διότι ἐθίγοντο τὰ συμφέροντα τῶν δικηγόρων Βενετίας.
Μιχαὴλ Ἐρρῖκος Σύμβ. Βενετίας Γ 21. 22. 23. 26. 38 δ. στ. ϑ. ι Δ 8 12
Μιχαὴλ Λουκᾶς Καπετάνος Χάνδακος ἀναστολὴ ΙΖ 10
Μιχαὴλ οἶκος Γ 23
Μιχαὴλ Μαρῖνος Βάϊλος Κύπρου Δ 26
Μολῖνος Μπελίνος Γερουσιαστὴς Η 12
Μολῖνος Φραγκῖσκος ταμίας Κρήτης ΚΕ 6
Μοναστήρια Αὐτοκρατορικὰ Ἑλλήνων οὔτε λαμβάνουσι οὔτε δίδουσι δῶρα εἰς Δοῦκα καὶ Συμβούλους Α 6 α
Μοναστήρια ὡσαύτως οὔτε πωλοῦσι τι Α 6 α
Μοναστήρια Ἁγίας Αἰκατερίνης Ὄρους Σινᾶ δίκη ἐν Κρήτῃ ΚΒ 6
Monaci Λαυρέντιος Καγκελλάριος Κρήτης Θ ΣΠ 4
Monaci Λαυρέντιος Ἔργα του Θ ΣΠ 4
Μονογραφίαι καὶ συλλογαὶ ἐκ τοῦ Βενετικοῦ ἀρχείου Π στ
Μονοπώλιον ἅλατος Α 6 κστ
Μονφόρτε φρούριον Officia Crete Θ ΣΠ 12
Μοργκάνος Ἰωάννης ὑποψήφιος Καγκελλάριος Ρεθύμνου Θ 8
Μοροζίνης Ἄγγελος δοὺξ Κρήτης Α 6 α
Μοροζίνης Γεώργιος Γεν. Προνοητὴς τῶν ὅπλων ΚΣΤ 7
Μοροζίνης Γεώργιος Καπετάνος φρουρήσεως ΚΣΤ 17
Μοροζίνης Δονάτος ἀξιώματα τὰ ὁποῖα κατέλαβε ΚΒ 5
Μοροζίνης Θωμᾶς Αος Πατριάρχης Λατῖνος Κωνσταντινουπόλεως Α ΣΠ 4
Μοροζίνης Ἱερώνυμος Καπετάνος κατέργων φρουρήσεως Κρήτης ΚΑ 5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μοροζίνης Ἰουστινιανὸς Καπετάνος φρουρήσεως ΚΑ 8
Μοροζίνης Λουδοβῖκος Καπετάνος Κρήτης Θ 3
Μοροζίνης Μαρῖνος Σύμβουλος Βενετίας Ε 29 30
Μοροζίνης Μᾶρκος Σύμβουλος Κρήτης Η 2
Μοροζίνης Μιχαὴλ Βάϊλος Εὐβοίας ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου Ε 17
Μοροζίνης Μιχαλέτος Γερουσιαστὴς Η 12
Μορφὴ διοικήσεως δουκὸς καὶ συμβούλων Κρήτης Α 6
Mosto. Conte Andrea da Διευθύνων Βενετικὸν ἀρχεῖον Π ιβ
Mosto. Ναδάλε Da Σύμβουλος Κρήτης ΙΕ 1
Mosto. Πέτρος da Καπετάνος φρουρήσεως Κ 5
Μοτσενῖγος Ἀλβίζε Γεν. Καπετάνος θάνατος αὐτοῦ ΚΣΤ 16
Μοτσενῖγος Ἀνδρέας Δοὺξ Κρήτης Ι 5
Μοτσενῖγος Ἀνδρέας Ταμίας Κρήτης Θ 15
Μοτσενῖγος Θωμᾶς Δοὺξ Κρήτης ἐκλεγεὶς ἀλλὰ μὴ ἀναλαβὼν λόγῳ συγγενείας μετὰ τοῦ προηγουμένου ταμίου Η 15
Μοτσενῖγος Ἰωάννης Γεν. Προνοητὴς Κρήτης ΙΘ 5
Μοτσενῖγος Νικόλαος Σύμβουλος Κρήτης. Ἀναστολὴ ΙΖ 3
Μουδάτσος Θωμᾶς Σύμβουλος Βενετίας Δ 5
Μουδάτσος Ἰακωβέλλος Καστελλάνος Κισάμου Γ 29
Μουδάτσος Ἰάκωβος Σύνταξις ὑπέρπυρα 500 Η 11
Μουράνον Βενετίας Δ 37
Μουστοξύδης Ἀνδρέας ἱστοριοδίφης Π ε. στ
Μπαζαντόννας Ἀντώνιος Συμβ. Κρήτης ΙΑ 8
Μπάλμπης Ἀντώνιος Συμβ. διορισμὸς Δ 24
Μπαράστρος Δονάτος λιμενοφύλαξ Γ 11
Μπάρμπος Ἀνδρέας Γ 27. Δ 7. 13
Μπάρμπος Καστελλάνος ταμίας Κρήτης Ε 27
Μπασέγιος Μᾶρκος Γερουσιαστὴς Η 12
Μπασκάνος Νοτάριος Βενετίας Γ 30 στίχ. 5
Μπελβεντὲρ φρούριον Officia Crete Θ ΣΠ 12
Μπελένιος Ματθαῖος παραχώρησις οἰκοπέδου Β 2 α
Μπελένιος Στέφανος Γερουσιαστὴς Η 12
Μπελένιος Φίλιππος Καπετ. φρουρήσεως ΚΑ 8
Μπέλλος Ἰουδαῖος ἀντίδικος Μπόνου Μαρίνου Ε 35
Μπέμπος Ἄγγελος Συμβ. Βενετίας Γ 30 στῖχ. 6
Μπέμπος Ἰωάννης Μαθιὸς δοὺξ Κρήτης, δεκτὴ ἡ παραίτησις ΙΣΤ 5
Μπέμπος Πέτρος Καστελλάνος ἐν Κρήτῃ ΚΕ 13
Μπέμπος Φραγκῖσκος Γερουσιαστὴς Η 12
Μπενιγκᾶς ντὲ Γκέτσιος γραφεὺς Καγκελλαρίας Βενετίας Δ 3
Μπέττος Μᾶρκος Πρόεδρος δικηγόρων Κρήτης Θ 2
Μπαλντοῦ Χριστόφορος Καστελλ. Ἀποκορώνου Ε 13
Μπλόντος Θωμᾶς ἰδιοκτήτης Β 2 α
Μπολλάνης Δονάτος Συμβ. Χανίων ΚΔ 6
Μπονιφάτσιο φρούριον Γ 36. Θ ΣΠ 12
Μπόνος Μαρῖνος κτηματίας ἀντίδικος Μπέλλου Ἰουδαίου Ε 36
Μπόνος Νικόλαος φορτωτὴς ἐμπορευμάτων Ε 45. 46
Μπόνος Νικόλαος Συμβ. Κρήτης Ι 6
Μπόνος Πέτρος δικηγόρος ἐν Χάνδακι Γ 24
Μπούγλας Μαριλιώτης Συμβ. Κρήτης Γ 33
Μυλοποτάμου Καστελλάνος Ε 18
Μυλοποτάμου περιοχὴ Γ 26 στίχ. 5
Μυλοποτάμου φρούριον Θ ΣΠ 12
Μωρέας ΙΑ 5
Μωρέως Βαρῶνοι Α 5 Α ΣΠ 5
Μῶρος Βενέδικτος Γεν. Προνοητὴς Κρήτης ΙΘ 18

Ν

Ναὸς Ἁγίου Μάρκου ἐπισκευὴ Δ 8
Ναὸς Ἁγίου Μάρκου ἐπισκευάζεται ὑπὸ τοῦ Δουκὸς Γ 38 στ. Θ. Γ ΣΠ Θ
Ναὸς Ἁγίου Τίτου εἰσαγωγὴ ξυλείας ἀτελοῦς δι' ἐπισκευήν του Ε 4
Ναύσταθμος Βενετίας Πάτρων αὐτοῦ Δ 38 Η 8

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ναύσταθμος Κρήτης κατασκευή του Α 6 κβ
Ναύσταθμος Κρήτης προϊστάμενος τρόπος ἐκλογῆς του ΙΒ 1
Ναύσταθμος Κρήτης ἐπισκευὴ Γ 38 ϑ
Ναύσταθμος Κρήτης στέγασις αὐτοῦ Α 6 κα
Neptunus Βιβλίον Ἀβογαρίας Π ιβ
Noiret Ἱππόλυτος Π η
Novella βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Novus βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Νομικὸν Συμβούλιον Βενετίας Π ιβ
Νομικὸς Σύμβουλος Ἀβογαδόρος ΣΤ 14
Νομικὸς Σύμβουλος Ἀβογαδόρος Βενετίας Π ιβ
Νομικὸς Σύμβουλος Κρήτης εὐγενεῖς Βενετοκρῆτες Ι 9
Νομοθετικὸν σῶμα Βενετίας Μεῖζον Συμβούλιον Π ια
Νοταρᾶς Θεόδωρος δίκη ΙΘ 6
Νοτάριοι δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι προϋπηρετήσῃ τοὺς προκατόχους ὀφφικιούχους Ζ 27
Νοτάριος Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Βροῦνο Ἰάκωβος δύναται νὰ διορισθῇ νοτάριος ρεκτόρων Ε 3
Νοτάριος δικαστικοῦ Ρεθύμνου Ἀντώνιος ντὲ Utine ὑποψήφιος καγκελλάριος Χανίων Θ 8
Νοτάριος Καστενόβου - Φραγκῖσκος Arimani Γ 19
Νοτάριος Κρήτης Ντόνος Ἄγγελος Ε 20
Νταβαντζάγου οἶκος τιμαριοῦχος Α 3

Ο

Ὁδοιπορικὰ ναύλου δίδονται εἰς ρέκτορας Α 8 α
Ὁδοιπορικὰ ναύλου δίδονται εἰς ἵππους ρεκτόρων Α 8 α
Οἰκεῖοι δουκὸς ἢ Συμβουλ. δὲν λαμβάνουσι δῶρα παρὰ τῆς Κοινότητος Α 6 α
Οἰκίαι δὲν παραχωροῦνται ὑπὸ δουκὸς εἰς Συμβούλιον Β 2 ιβ
Οἰκία Συμβούλων Κρήτης οἰκοδόμησις Γ 38 γ
Οἰκοδομαὶ ἀνέγερσις αὐτῶν Δ ΣΠ 5
Οἰκοδομὴ Νικολάου Τζαγκαρόλου Ε 2
Οἰκοδομικαὶ ὕλαι Ἁγίου Ἀντωνίου ἀφορολόγητοι Ε 20
Οἰκόπεδον Γκρέκου διαφορὰ μετὰ τῆς Κοινότητος Ε 39. 48
Οἰκόπεδον ἢ οἰκία δὲν ἀπελευθεροῦνται ὑπὸ τοῦ Δουκὸς ἢ τῶν Συμβούλων Β 2 ζ
Οἰκόπεδον Ἰακώβου Βενιέρη Ε 11
Οἰκόπεδον Φραγκίσκου Βεντελίνου Δ 5
Οἶνος Κρήτης καὶ Γλαρέντζας δὲν ἐκφορτώνεται ἐν Βενετίᾳ ἄνευ καταβολῆς δουκάτου 1 ἀνὰ βαρέλιον Ζ 11
Οἶνος Κρήτης ἐν Βενετίᾳ δύναται νὰ μεταφερθῇ εἰς Κρήτην Ε 51
Οἶνος Κρήτης ἐξάγεται ἐκ Βενετίας μέχρι τέλους Αὐγούστου Ε 38
Οἶνος Κρήτης ἐξάγεται εἰς Φλανδρίαν Ε 31
Οἶνος Κρήτης μεταφερόμενος εἰς Βενετίαν πληρώνει δασμὸν εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ΣΤ 2
Οἶνος Κρήτης Νοθεία Ε 31
Οἶνος Κρήτης Πανέλλα Ζ 3
Οἶνος Κρήτης Μονεμβασίας Ζ 3
Οἶνος Κρήτης Ρωμανίας Ζ 3
Οἴνων ἐξαγωγὴ ἐκ Βενετίας. Ποῖοι ἐξάγονται Ζ 3
Ὅπλα παραδίδονται διὰ πρωτοκόλλου ὑπὸ τῶν ρεκτόρων εἰς τοὺς διαδόχους των ΣΤ 10
Ὀρθοδόξων προσηλυτισμὸς δὲν ἐπετεύχθη Α ΣΠ 4
Orlandini ὑπάλληλος Βενετικῶν ἀρχείων Π ιβ
Ottobonus βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Ὀττονέλλη Ἀδὰμ γραφεὺς φόρου ἐμπορίου Π 11
Ursa βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Urkunden zur älteren Handels-und Staatsgeschichte der Republik Venedig κτλ. Fontes Rerum austriacarum ὑπὸ Tafel καὶ Thomas Π στ ζ
Οὔτινε Utine Ἀντώνιος νοτάριος δικαστικοῦ Ρεθύμνου Θ 8
Ὀφειλέται τῆς κοινότητος συλλαμβάνονται ὑπὸ τῶν ρεκτόρων Α 9 β
Ὀφειλετῶν ἐγγυηταὶ δὲν δύνανται νὰ εἶναι Σύμβουλοι Β 2 ιδ
Ὀφφίκια δὲν παραχωροῦνται λόγῳ χάριτος ἐπὶ δετίαν Ζ 10

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὀφφίκια δίδονται εἰς ἀνικάνους Δ 22
Ὀφφίκια δίδονται εἰς πρόσωπα ἄγνωστα Ζ 10
Ὀφφίκια δίδονται λόγῳ χάριτος ὑπὸ τοῦ Δόγη καὶ τῶν Συμβούλων Ζ 10
Ὀφφίκια Κρήτης Θ ΣΠ 12
Ὀφφίκια Νοταρίων δίδονται ὑπὸ ρεκτόρων Γ 17
Ὀφφικίου δικαιοσύνης γραφεὺς Ἄγγελος Καριόλα Ε 33
Ὀφφικίου δικαιοσύνης συνεταιρικὸν Δ 6
Ὀφφικιον παλατίου Χάνδακος Γ 18
Ὀφφίκιον φόρου ἐμπορίου ἐξυπηρετεῖται παρ' ἀναξίων προσώπων Ζ 4
Ὀφφίκιον φόρου ἐμπορίου νὰ ἀνατεθῇ εἰς τοὺς Ταμίας Ζ 4
Ὀφφικιοῦχοι διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ Δόγη τῶν Συμβούλων κλπ. Διατάξεις ἀφορῶσαι αὐτοὺς Β 4
Ὀφφικιοῦχοι διορισμοὶ Δ ΣΠ 10. 11. 14. 21.
Ὀφφικιοῦχοι δοὺξ καὶ Σύμβουλοι δὲν δύνανται νὰ δεχθῶσιν ἀναφορὰν ἀπὸ περισσοτέρους τῶν δύο Λατίνων ὅταν συνεταιρίζωνται Ἕλληνας Α 6 α
Ὀφφικιοῦχοι Κρήτης. Ἡμίσεις εὐγενεῖς ἄποι-
Ὀφφικιοῦχοι μισθὸς αὐτῶν αὐξάνεται Ε 40
Ὀφφικιοῦχοι μισθὸς αὐτῶν δὲν αὐξάνεται Ε 40
Ὀφφικιοῦχοι Κρήτης. Ἡμίσεις εὐγενεῖς ἄποικοι Βενετοί, ἡμίσεις Κρῆτες εὐγενεῖς Ζ 2
Ὀφφικιοῦχοι σίτου Βενετίας δικαιοῦνται νὰ προμηθεύωνται σῖτον ἐκ Ρουμανίας, Εὐξείνου καὶ Κρήτης ΣΤ 1
Ὀφφικιοῦχοι μισθὸς αὐτῶν δὲν αὐξάνεται Ε 40
Ὀφφικιοῦχοι νυκτὸς γραφεὺς αὐτῶν Brandeus Granella Γ 7
Ὀφφικιοῦχοι μισθοδοσία αὐτῶν παραμένει ὡς ἔχει Α 6 ιζ
Ὀφφικιοῦχοι ἐλέγχονται ἐν Βενετίᾳ ΣΤ 14
Ὀφφικιοῦχοι ἐκλεγόμενοι εἰς διπλᾶ ὀφφίκια ΣΤ 18
Ὀφφικιοῦχοι ἐκλεγόμενοι ἐν Κρήτῃ Α ΣΠ 6. 7. 8. 9. σελ. 24
Ὀφφικιοῦχοι ἐκλεγόμενοι καὶ μὴ μεταβαίνοντες εἰς τὰς θέσεις των ΣΤ 18
Ὀφφικιοῦχοι ἐξαρτώμενοι ἐκ Βενετίας Α ΣΠ 6. 7. 8. 9. σελ. 24
Ὀφφικιοῦχοι Κατάβερ Ζ 7
Ὀφφικιοῦχοι Κρήτης δύνανται νὰ ἔχωσι μεθ' ἑαυτῶν τὰς οἰκογενείας των ΣΤ 6
Ὀφφικιούχων μείωσις μισθοῦ παραμένει ὡς ἔχει Α 6 ιζ
Ὀχυρώσεις Μαραθιᾶ ΚΕ 2

Π

Παγὰν Φραγκῖσκος διάδικος Ἰωάννου Παπαδοπούλου ἐκ Κρήτης ΙΘ 4
Padavinus βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Pactorum libri Π στ ζ
Παλατίου ἐπισκευὴ Γ 38 ϑ
Παλατίου Χάνδακος δὲν ἐνεργεῖται μεταρρύθμισις ΣΤ 9
Πανέλλα οἶνος Κρήτης Ζ 3
Παντζὼν Τζάνες Συμβ. Κρήτης ἄδεια ὅπως παραιτηθῇ Γ 42
Παπαδόπουλος Ἰωάννης ἀντίδικος Φραγκ. Παγὰν ΙΘ 4
Πάπας Κλήμης Ζ'. Α ΣΠ 4
Πάπας Λέων Ι'. Α ΣΠ 4
Πάπας Παῦλος Γ'. Α ΣΠ 4
Πάπᾳ πρεσβευτὴς παρὰ τῷ Μοτσενίγος Ἀνδρέας ἐκλέγεται δοὺξ Κρήτης Ι 5
Παπικαὶ Βοῦλλαι περὶ μικτῶν γάμων Α ΣΠ 4
Παραδείσης Ραϊνέριος ταμίας Κρήτης Γ 12
Παράπονα κατὰ τῶν ρεκτόρων λαμβάνονται ὑπ' ὄψει ἀπὸ δεκαετίας Η 15
Πασχάζης Μᾶρκος τιμαριοῦχος Α 1 Α ΣΠ 1
Πασχαλῖγος Ἰάκωβος Συμβ. Κρήτης ΚΑ 3
Πασχαλῖγος Φίλιπ. Καπετάνος φρουρήσεως ΙΗ 5
Πατριαρχικὸς θρόνος Κωνσταντινουπόλεως Α ΣΠ 4
Παύλου Ἰωάννης ἰατρὸς Δ 21
Παύλου Μαρῖνος ἐπιστάτης Ἀρτοποιΐας Δ 21
Πεδιάδος φρούριον Γ 37 Θ ΣΠ 12
Πέζαρος Βαρθολομαῖος Σύμβουλος καὶ ὑποδοὺξ Κρήτης ΙΘ 8 14
Πέζαρος Φαντῖνος ρέκτωρ Ρεθύμνου ΙΒ ιι 4
Πελικάριος ἐκ Χάνδακος γραφεὺς καὶ ζυγιστὴς ἀλεύρων Δ 10

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Περιοχὴ Ἀποκορώνου Γ 34. 35
Περιοχὴ Μυλοποτάμου Γ 18
Πετράρχης Φραγκ. Π. στ
Πηγαὶ σχετικαὶ πρὸς τὴν Ἀνατολὴν Π η
Πιζάνης Βερτούτσιο κατεδιώχθη ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν 1363 Θ 2
Πιζάνης Βίκτωρ ὡσαύτως Θ 2
Πιζάνης Μάφιος Συμβ. Χανίων ΙΣΤ 4
Πιζάνης Φίλιππος κατεδιώχθη ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν 1363 Θ 2
Πιζάνη Οἶκος Θ ΣΠ 2
Pilosus βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Πίπερι Ἀγορὰ ἐπὶ πιστώσει ἀπηγορεύετο Γ 41
Πίπερι Βενετικὸν Ε ΣΠ 31 51
Πίπερι ἐρυθρὸν Δαλματίας Ε ΣΠ 31 51
Πιστώσεις εἰς διοίκησιν Κρήτης ΙΔ 5. 6. 7. 8. 9
Πιτζαμάνος Πέτρος Δοὺξ Κρήτης ΙΖ 4
Πλειστηριασμὸς τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν κοινότητα ἀπαγορεύεται εἰς τὸν δοῦκα καὶ Συμβούλους του πρὸς ἴδιον ὄφελος Α 6 α
Πλειστηριασμοὶ διενεργοῦνται ἐν τῇ πλατείᾳ Χάνδακος Β 2 ιστ
Πληρεξουσιότης Μ. Συμβουλίου πρὸς τὸ Συμβούλιον τῶν 40 καὶ τὴν Γερουσίαν Γ 16
Πλοῖα. Διάπλους αὐτῶν ἐλεύθερος ΣΤ 11
Πλοῖον ἀνταλλάσσεται ἐν ὁμοφωνίᾳ δουκὸς καὶ Συμβούλων Β 2 ιζ
Πλοῖον δὲν πωλεῖται οὔτε ἐνεχειριάζεται ὑπὸ τοῦ Δουκὸς Α 6 ε
Πλοῖον ξένον οὐδεὶς δύναται νὰ ναυλώσῃ Β 9 η
Ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τῶν συμβούλων εἰς τοὺς ταμίας Β 2 ιε
Ποινικαὶ ἀποφάσεις δὲν ἀνακαλοῦνται Η 7
Πόλεμος ἐν Κρήτῃ μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν ΚΕ 16
Πόλεμος ἐν Κρήτῃ Συνεισφοραὶ ΚΖ 4 7
Πολίτευμα δημοκρατικὸν Βενετίας 1927 Π ια
Predelli P. Π στ ζ
Predelli P. Commemoriali della Repubblica Π ζ
Πρεμαρῖνος Σαλαδῖνος Γ 41
Πρεσβεία πρόκειται νὰ μεταβῇ εἰς Κρήτην Α 1
Πρεσβεία Κρήτης 1271 Α 1. 3 Α ΣΠ 1 3
Πρεσβευταί. Ἀποστέλλονται ἐν Κρήτῃ πρὸς συνάντησιν νεοεκλεγέντος Δόγη Λ. Κέλσου Η 7
Πρεσβευτὴς Βενετίας ἐν Κωνσταντινουπόλει Α. Φέρρος ΙΒ ιι 2
Πρεσβευταὶ δαπάναι αὐτῶν ΣΤ 14
Πρεσβευτὴς Κοινότητος Κρήτης 1271 Σεσινοῦλος Α 1 Α ΣΠ 1
Πρεσβύτερος τοῦ Δουκὸς (ἐφημέριος) Α 6 α
Presbiter βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Πρίγκηψ Ἀχαΐας Α 5 Α ΣΠ 5
Πριοτίσσης φρούριον Θ ΣΠ 12
Πριούλης Ἀντώνιος Καπετάνος Κρήτης ΙΑ 9
Πριούλης Θωμᾶς Καπετάνος φρουρήσεως ΚΔ 1
Πρόεδροι 40, Δόγης, Σύμβουλοι καὶ ὀφφικιοῦχοι ἐπὶ τοῦ σίτου, προμηθεύονται σῖτον ἐκ τοῦ Εὐξείνου Ρωμανίας καὶ τῆς Κρήτης ΣΤ 1
Προεστὼς Ἀντιβάρεως ΙΓ 5
Προεστὼς Βιτσέντσας ΙΓ 5
Προεστὼς Κωνσταντινουπόλεως Α 8 α
Προικῷον τιμάριον. Ὑποχρεώσεις τελοῦνται ὑπὸ συζύγου Α 6 κα
Προνοητὴς Βέλιας ΙΓ 5
Προνοητὴς Γενικὸς Ἀλβίζε Γριμάνης ἀνακαλεῖται δι' ἄλλην ὑπηρεσίαν ΙΗ 8
Προνοητὴς Γενικὸς Νικόλαος Δονᾶς ΙΘ 9
Προνοητὴς Ἀλβίζε Ζένος διατηρεῖ τὴν ἐν Βενετίᾳ θέσιν του ΚΣΤ 1
Προνοητὴς Γενικὸς Ἀλβίζε Ἰουστινιάνης ΙΘ 1
Προνοητὴς Γενικὸς Λαυρέντιος Κονταρίνης ΚΔ 1
Προνοητὴς Γενικὸς Ἀνδρέας Κορνάρος ΚΕ 11
Προνοητὴς Γενικὸς Νικόλαος Κορνάρος ΚΖ 3
Προνοητὴς Γενικὸς Φρειδερῖκος Κορνάρος ΚΕ 18
Προνοητὴς Γεν. Καπετ. Ἀλβίζε Μοτσενῖγος θάνατος αὐτοῦ ΚΣΤ 13
Προνοητὴς Γενικὸς Ἰωάννης Μοτσενῖγος ΙΘ 5
Προνοητὴς Γενικὸς Βενέδικτος Μῶρος ΙΘ 18
Προνοητὴς Γενικὸς Νικόλαος Σαγρέδος Κ 3
Προνοητὴς Γενικὸς Τσιβρὰν Ἰωσὴφ προθεσμία ΚΕ 1

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Προνοητὴς Γενικὸς Φωσκαρίνης Ἰάκωβος παραμένει ἐν Κρήτῃ ΙΖ 14
Προνοητὴς Γενικὸς τῶν ὅπλων Μοροζίνης Γεώργιος ΚΣΤ 7. 8
Προνοητὴς Ζακύνθου ΙΓ 6
Προνοητὴς ἵππων Κρήτης καθορισμὸς μισθοῦ του ΚΔ 12
Προνοηταὶ δὲν ἐκλέγονται οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὸ ναυτικὸν Ζ 22
Προνοηταὶ ἐξετασταὶ καὶ ρέκτορες καθήκοντα καὶ μισθὸς Η 15 16
Προνοηταὶ ἐξετασταὶ ρεκτόρων καὶ ὀφφικιούχων Η 15
Προνοηταὶ ἐπιθεωρηταὶ Καπιτουλαρίων καὶ ἐντολῶν ρεκτόρων καὶ ὀφφικιούχων Η 9
Προνοηταὶ στελλόμενοι εἰς Κρήτην μισθὸς αὐτῶν Ζ 22
Προνοηταὶ τρόπος ἐκλογῆς των Ζ 23
Προνοηταὶ Χανίων ἐκλογή των ΙΘ 7 ΚΕ 2
Πρόστιμα ἐπιβαλλόμενα κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν τιμαριούχων ἀποστέλλονται εἰς Βενετίαν πρὸς ἀγορὰν ἵππων Α 6 γ
Πρόσωπα εἰδικὰ διατάξεις περὶ αὐτῶν Β 1 Γ 2
Προσωπικὴ κράτησις Θ ΣΠ 12
Προσωπικὸν δουκὸς καὶ Συμβούλου δὲν μισθοδοτεῖται ὑπὸ τῆς κοινότητος οὔτε δέχεται δῶρα Α 6 α
Προϋπολογισμὸς Κρήτης διῃρημένος κατὰ κεφάλαια Β ΣΠ 1
Πρωτοστάτορες ἢ κοντόσταυλοι ἱππέων ΙΑ 4

P

Ραϊνέρης Νικ. Καστελλάνος Μυλοποτάμου Ε 18
Rawdon Brown Π ζ σύστημα αὐτοῦ Π η
Regina βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Ρεθύμνου καγκελλαρία καὶ καγκελλάριος Θ 8
Ρεθύμνου καὶ Σητείας καγκελλάριος προσόντα αὐτῶν ἐλέγχονται ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῶν 40. Ι 4
Ρεθύμνου νοτάριος δικαστικοῦ Θ 8
Ρεθύμνου περιοχὴ Γ 26
Ρεθύμνου ρέκτωρ ἔχει δύο ταμίας ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν Συμβ. Α 6 ιβ
Ρέκτορες ἀγοράζουν ἰχθῦς μόνον ἐν τῇ ἀγορᾷ ΣΤ 3
Ρέκτορες ἀποθνήσκοντες ἐν ὑπηρεσίᾳ δικαιοῦνται μισθοῦ ὁλοκλήρου τοῦ ἔτους Α 9 ϑ
Ρέκτορες Γενικῶς Α 6. 7. 8. 9. Β 2. 3. Γ 38
Ρέκτορες δαπανῶσι κατ' ἔθιμον καθ' ὑπέρβασιν ἐντολῶν των ΣΤ 14
Ρέκτορες δὲν φορολογοῦσιν ἐμπόριον Ἰουδαίων Β 2 στ
Ρέκτορες δὲν ἐμπορεύονται οὔτε οἱ οἰκεῖοι καὶ ὑπάλληλοι αὐτῶν Α 9 γ
Ρέκτορες δὲν λαμβάνουσι δάνειον ἢ δῶρα παρὰ τῆς κοινότητος Α 9 ζ
Ρέκτορες δὲν στέλλουσι λογιστικὰ βιβλία των πρὸς ἔλεγχον εἰς Βενετίαν Δ 32
Ρέκτορες δὲν παραιτοῦνται Ζ 30
Ρέκτορες δὲν συνάπτουσιν ἑταιρίαν μετὰ πολίτου ἢ μετὰ συγγενῶν Α 9 ε
Ρέκτορες διοριζόμενοι λόγῳ χάριτος παρουσιάζουσι διορισμόν των Η 1
Ρέκτορες μεταβαίνοντες εἰς τὰς θέσεις των διὰ δημοσίου πλοίου δὲν λαμβάνουσι ναῦλον Α 8 α
Ρέκτορες μεταβαίνοντες εἰς τὰς θέσεις των, δικαιοῦνται ναύλου τῶν ἵππων των Α 8 α
Ρέκτορες ἐμπορευόμενοι δὲν ἐκλέγονται Η 20
Ρέκτορες ἐντολαὶ αὐτῶν Α ΣΠ 6. 7. 8. 9.
Ρέκτορες ἐπανερχόμενοι δύνανται νὰ φέρουν μεθ' ἑαυτῶν ἐμπορεύματα Α 8 β
Ρέκτορες ἐπανέρχονται εἰς Βενετίαν μετὰ τὴν ἄφιξιν διαδόχων των ΣΤ 8
Ρέκτορες ἐπανερχόμενοι ὑποβάλλουσιν ἔκθεσιν ΣΤ 19
Ρέκτορες καὶ Σύμβουλοι δὲν τυγχάνουσι συγγνώμης συγγενείας Α 9 α Ι 8
Ρέκτορες Κανονισμὸς ἐκλογῆς των ΚΑ 2. 5
Ρέκτορες Κανονισμὸς μισθοδοσίας των συμφώνως πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ὑπερπύρου Ι 1
Ρέκτορες κατεχράσθησαν λαβόντες τὴν μισθοδοσίαν των εἰς χρυσὸν καὶ οὐχὶ εἰς τρεχούμενον νόμισμα ΙΕ 5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ρέκτορες ὑποβάλλουσι πίνακα κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας καταδικαζομένων ΣΤ 5
Ρέκτορες ἀπόφασις κατ' αὐτῶν ΙΕ 5
Ρέκτορες λαμβάνουσι σῖτον Β 4 δ
Ρέκτορες παραδίδουσιν ὅπλα εἰς τοὺς διαδόχους των ΣΤ 10
Ρέκτορες Πέραν 'Αδριατικῆς διατάξεις περὶ αὐτῶν Α 8
Ρέκτορες ὡσαύτως διατηροῦσιν ἕνα ἢ δύο ἵππους Α 8 α
Ρέκτορες ὡσαύτως λαμβάνουσι ναῦλον δι' ἕκαστον ἵππον σολδία 10. Α 8 α
Ρέκτορες Ρωμανίας Α 6
Ρέκτορες ὡσαύτως λαμβάνουσιν ὁδοιπορικὰ ναῦλον 40 σολ. διὰ γροσίων Α 8 α
Ρέκτορες ὡσαύτως ταξειδεύοντες διὰ δημοσίων πλοίων οὐδὲν λαμβάνουσι Α 8 α
Ρέκτορες ποσοστὰ ὧν δικαιοῦνται Ζ 7
Ρέκτορες τυραννοῦσι καὶ ἐκβιάζουσιν ὑπηκόους Η 18
Ρέκτορες ὑποβάλλουσι κατάστασιν ποσότητος σίτου Ζ 12
Ρέκτορες Χανίων καὶ Ρεθύμνου σύμβουλοι Κρήτης Γ 38 ζ
Ρέκτορες Χανίων αὔξησις μισθοῦ ΚΔ 14
Ρεκτόρων ἐντολαὶ Π ια
Ρεκτόρων καπιτουλάρια ἐλέγχονται Η 9
Ρεκτόρων καπιτουλάρια προβλέπουσι τρόπον ἐκλογῆς των Ι 2
Ρεκτόρων μισθοδοσία αὐξάνεται Ζ 18
Ρέκτωρ Χανίων 'Ανδρ. Ζένος καταδιώκεται ΣΤ 4
Ρέκτωρ Χανίων Γ 38 ζ. 39. ΙΔ 7. Β 2 ια
Ρέκτωρ Χανίων Βλάσης Ζένος ἀπαλλαγὴ Δ 27
Ρέκτωρ Ρεθύμνης Α 6 ιβ. Β 2 ια Γ 38 ζ
Ρέκτωρ Ρεθύμνης καὶ Χανίων Β 2 ια
Ρέκτωρ Ρεθύμνης κατοικεῖ εἰς Καστελνόβο Β 2 ιη
Ρέκτωρ Ρεθύμνης Π. Βιττούρης ΙΒ ιι 3
Ρέκτωρ Ρεθύμνης Φ. Πέζαρος ΙΒ ιι 4
Ρέκτωρ Σητείας ὁμοιόβαθμος τοῦ τῶν Χανίων Δ 36
Ρέκτωρ Σητείας Μᾶρκος 'Ιουστινιᾶνος Ε 24
Ρέκτωρ Σητείας Μᾶρκος Ρουτζίνης Ε 25
Ρέκτωρ συλλαμβάνει δραπέτας κατέργων Α 9 β
Ρέκτωρ τηρεῖ ἀντίγραφον ἐντολῶν Συμβούλων καὶ τἀνάπαλιν Α 9 στ
Ρέκτωρ Χανίων Ζαχαρίας Βάρβαρος παραιτεῖται ΙΗ 1
Ρέκτωρ Χανίων καθορισμός μισθοῦ του ΚΔ 11
Ρέκτωρ Χανίων καὶ Σύμβουλοι δικάζουσι κατὰ πλειοψηφίαν Ι 7
Ρέκτωρ Χανίων Μιχαὴλ Μινῶτος ἀναστολή. ΚΕ 4
Ρενιέρη 'Αντωνίου κληρονομία Κ 4
Ρενιέρης Γάσπαρος ἐξελέγη δοὺξ Κ. ΙΖ 5
Ρενιέρης Γάσπαρος Δοὺξ Κρήτης ἀκύρωσις ἐκλογῆς των ΙΖ 5
Ρέτζιο 'Ιωάννης ἀστὸς Χάνδακος ἄδεια εἰσαγωγῆς 100.000 λίθων Δ 31
Ρίβας 'Ιάκωβος Καπετ. φρουρ. Κ ΣΤ 3
Ριτζάρδου τιμαριούχου τιμωρία Β 3 α
Ρίτζιος Σιγισμόνδος συνεισφερόμενα δύο ὑπέρπυρα ἐτησίως ὑπ' αὐτοῦ δωροῦνται Γ 34
Ροβέρτος Βασιλεὺς στόλος του Ε 23
Ρόζα οἶκος Α 5
Rocca Βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Ροῦγα μαγίστρα Χάνδακος νὰ ἐνοικιασθῇ Α 6 κδ. Β 3 δ
Ροῦγα ἑτέρα Χάνδακος νὰ ἐνοικιασθῇ ἐπὶ 29 ἔτη Α 6 κδ
Ρουγγέρης 'Ιωάννης τιμαριοῦχος Ε 9
Ρουτζίνης Μᾶρκος ρέκτωρ Σητείας Ε 25
Ρωμανδιόλη Ε 50
Ρωμανία Α 6. Στ 6
Ρωμανὶν Σ. ἱστορικὸς Π στ
Ρώμης 'Αθηνῶν Γαλλικὴ Σχολὴ Π η

Σ

Σαβίνα χρονικὸν Βενετίας Α ΣΠ 6 ιδ
Σαγρέδου ἀδελφοὶ Λαυρέντιος καὶ 'Ιάκωβος Ε 12
Σαγρέδος 'Ιάκωβος θάνατος αὐτοῦ Ε 12
Σαγρέδος Νικόλαος Γενικὸς Προνοητὴς Κ 3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σαγρέδος Νικόλαος δίκη διανομῆς Η 2
Σάζος Βενέκδικος νοτάριος Γ 17. 21 Ε 32
Σάθας Κωνσταντῖνος ἱστοριοδίφης Π ε. στ. ζ
Σαλαμὼν Μᾶρκος Ε 45
Σανοῦδος Γουλιέλμος κατακρατεῖ Ἀμοργὸν Ε 10
Σανοῦδος Λέων καστελλάνος Μιραμπίλλου Ε 35
Σανοῦδος Μαρῖνος ἀδελφὸς Λέοντος Ε 35
Saturnus βιβλίον Ἀβογαρίας Π ιβ
Σεισμὸς Κρήτης 1303 Γ 38 ϑ. Δ ΣΠ 8
Secrets d'état de Venise σύγγραμμα Lamansky Π στ
Σελίνου φρούριον Θ ΣΠ 12
Σεμιτόκολος Βλάσιος γραφεὺς Γ 36
Serrata del Maggior Consiglio Π ια
Σεσενοῦλος Πέτρος πρεσβευτὴς Κρήτης Α 1. Α ΣΠ 1
Σημαία Αὐτοκρατορικὴ Καπετάνου συμμαχίας κατὰ τῶν Τούρκων Ζ 25
Σητεία Α 6 γ Α ΣΠ 1
Σητείας ἀνοικοδόμησις Ε 24
Σητείας ρέκτορος ἐκλογὴ Δ 36
Σητείας ρέκτωρ Ρουτζίνης Μᾶρκος Ε 25
Σιβιντὰλ Καστελλάνος ΙΓ 5
Σύβοτος Μᾶρκος Δ 5. 7
Σινᾶ ὄρους μονὴ Ἁγ. Αἰκατερίνης ΚΒ 6
Σιναῖται Α 6 α
Σιναῖται οὔτε λαμβάνουσι δῶρα οὔτε δίδουσι εἰς δοῦκα καὶ Συμβ. Α 6 α
Σιναῖται δὲν ἀγοράζουσι οὔτε πωλοῦσι εἰς δοῦκα καὶ Συμβ. Α 6 α
Σιταποθῆκαι σύστασις ἐν Χανίοις Ζ 6
Σῖτος ἀγοράζεται ὑπὸ δουκὸς Κρήτης διὰ δανείου ΣΤ 15
Σῖτος ἄδεια ἐξαγωγῆς εἰς Κύπρον ὑπὸ Βαΐλου Δ 26
Σῖτος ἀποστολὴ εἰς Κρήτην, Μεθώνην, Κορώνην καὶ Εὔβοιαν Ε 42
Σῖτος ἐξαγωγὴ ἀπηγορεύθη ἐκ Ρωμανδιόλλης καὶ Λομβαρδίας Ε 50
Σίτου ἐξαγωγὴ ἐπιτρέπεται εἰς ἀδελφοὺς Βενιέρη ὑπὲρ Κυθήρων Ε 8
Σίτου ἐξαγωγὴ ἐπιτρέπεται εἰς Ἀνδρέαν Βαρότσην δυνάστην Θήρας Ε 26
Σίτου ἐξαγωγὴ ἐπιτρέπεται εἰς Βαρθ. Βενιέρην δυνάστην Κυθήρων Ε 8
Σίτου ἐξαγωγὴ ἐπιτρέπεται εἰς Ἰωάννην Γραδόνικον Ε 7
Σίτου ἐξαγωγὴ ἐπιτρέπεται εἰς Μιχαὴλ Μοροζίνην Ε 17
Σίτου ἐξαγωγὴ ἐπιτρέπεται εἰς Θήραν Δ 3 Ε 26
Σίτου ἐξαγωγὴ ἐπιτρέπεται εἰς Κάρπαθον Δ 2
Σίτου ἐξαγωγὴ ἐκ Κρήτης εἰς Βενετίαν Δ 17 Δ ΣΠ 2. 3. 19. 20 Ε 5. 15
Σίτου ἐξαγωγὴ ἐπιτρέπεται μόνον εἰς Βενετίαν Ε 5
Σίτου ἐξαγωγὴ λόγῳ χάριτος ὑπὲρ δυναστῶν Αἰγαίου Ζ 1
Σίτου κατάστασις ποσότητος καὶ τιμῆς ὑποβάλλεται ὑπὸ τῶν ρεκτόρων Ζ 12
Σίτου μεταφορὰ δι' ἄλλου πλοίου πλὴν τοῦ διαταχθέντος τιμωρεῖται Δ 19. 20
Σῖτος παραχωρεῖται εἰς ρέκτορας καὶ στρατιωτικοὺς Β 4 δ
Σῖτος προθεσμία ἐξαγωγῆς Ε 5
Σῖτος πωλεῖται ὑπὸ κατοίκων Χανίων εἰς Βενετίαν εἰς ποσότητα Μοντζουρίων 50.000 ἐπὶ πενταετίαν Ζ 6
Σῖτος τίμημα γρόσια 10 τὸ σταρὰ Ε 5
Σῖτος τίμημα ληφθὲν ὑπὸ δουκὸς καὶ Συμβούλων ἀποδίδεται Α 6. 17.
Σκαλάβη χωρίον Κρήτης Η 2
Σκαλιμένης Ἰωάννης Λιμενάρχης Χάνδακος ΙΘ 12
Σκορδύλακος ἐπαναστάτης Α 6 ιδ
Σοπρακόμιτος Θ ΣΠ 12
Σοπρακόμιτος κατέργου εὐγενὴς ἐντόπιος Θ ΣΠ 12
Σοπρακόμιτος Κρητικοῦ κατέργου ἐκλογή του Θ 14 Θ ΣΠ 14
Σοπρακόμιτος προσόντα αὐτοῦ Θ ΣΠ 14
Socius et Communis Βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Σούδας διοικητὴς ἀναστολὴ ΙΖ 9
Σουπεράντιος Θωμᾶς Γ 44
Σουπεράντιος Νικόλαος φορτωτὴς σίτου Δ 19
Σουπεράντιος Νικόλαος Συμβ. Βενετίας Δ 7

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σουπεράντιος Φραγκῖσκος Γερουσιαστὴς Η 12
Surianus Βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Spiritus Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Στανιέντος Νικόλαος δὲν διορίζεται καστελλ. Μυλοποτάμου Ε 14
Stella Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
Στέλλα Λουκᾶς Ἀρχιεπίσκοπος Χάνδακος ΚΔ 3
Στρατιωτικοὶ λαμβάνουσι σῖτον Β 4 δ
Στρατιωτικοὶ δουκὸς οὐδεμίαν ἀμοιβὴν λαμβάνουσι παρὰ τῆς κοινότητος Α 6 α
Στρατολογία ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ δουκὸς δυναμένου νὰ συνάψῃ δάνειον λιτρῶν 10.000 Α 6 κγ
Συγγνώμη συγγενείας παρέχεται εἰς δοῦκα Γ. Κουερίνην Θ 11
Συγγνώμη συγγενείας παρέχεται εἰς δοῦκα Θωμᾶν Μοτσενῖγον Θ 15
Συγγνώμη συγγενείας δὲν παρέχεται εἰς τοὺς ρέκτορας Α 9 α Ι 8
Συγγνώμη συγγενείας δὲν παρέχεται εἰς τοὺς Συμβούλους Α 9 α
Συγγνώμη συγγενείας δὲν παραχωρεῖται ἀπολύτως Θ ΣΠ 15
Σύζυγοι λαμβάνοντες γυναῖκα τιμαριοῦχον ἀναγνωρίζονται τιμαριοῦχοι Α 6 κα
Σύζυγοι λαμβάνοντες γυναῖκα τιμαριοῦχον τελοῦσι τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις Α 6 κ
Συμβούλιον τῶν Δέκα διέταξε τὴν ἀντιγραφὴν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Μ. Συμβουλίου Π ια. ιβ
Συμβούλιον 25 Ε 23
Συμβούλιον 40 Κουαραντία ΙΓ ΣΠ 3
Συμβούλιον 40 ἐλέγχει προσόντα καγκελλαρίου Σητείας καὶ Ρεθύμνου Ι 4
Συμβούλιον Κρήτης ἀποφασίζει κατὰ πλειοψηφίαν Α 6 η
Συμβούλιον Μεῖζον ἀρχεῖον του Π ια
Συμβούλιον Μεῖζον Βενετίας ἐκλέγει ὀφφικιούχους Δ 22
Συμβούλιον Μεῖζον καὶ ἔλασσον παραγγέλλει εἰς δοῦκα καὶ Συμβούλους νὰ μεταβαίνωσιν ἔφιπποι δι' ὑπηρεσίαν Α 6 α
Συμβούλιον Μεῖζον περιγραφή του Π ι ια
Συμβούλιον Νομικὸν Avogaria Π ια
Σύμβουλοι Βενετίας διατάσσουσι προμήθειαν σίτου ΣΤ 1
Σύμβουλοι δοὺξ καὶ ταμίαι Κρήτης μεταβαίνοντες δι' ὑπηρεσίαν συγκατοικοῦσι Α 6 ι
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ καθήκοντα αὐτῶν ἐν βιβλίοις Ἀβογαρίας ἀποτελοῦσιν ἴδιον κεφάλαιον Π ιβ
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ νὰ ἀποδώσωσι τὸ 1/2 τιμάριον Νταβαντζάγου Α 3
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ νὰ ἀποδώσωσι τὰ ἄνευ δικαιώματος εἰσπράξεως ληφθέντα ὑπέρπυρα Α 6 ιζ
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ Δάνειον πρὸς ἐξοπλισμὸν Α 6 κγ
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ δὲν ἀγοράζουσι παρὰ μοναστηρίων καὶ Σιναϊτῶν Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ δὲν πωλοῦσιν εἰς μοναστήρια Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ δὲν δέχονται δῶρα ἐκ μοναστηρίων Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ δὲν δίδουσι τιμάρια εἰς ἀπειθοῦντας Α 6 ιζ
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ δὲν ἀποδίδουσι τιμάρια δημευθέντα ἐπαναστατῶν Α 6 ιστ
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ δὲν πλειστηριάζουσι τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν κοινότητα πρὸς ἴδιον ὄφελος Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ διατάξεις περὶ αὐτῶν Α 6 Β 2
Σύμβουλοι καὶ δοὺξ δὲν δικαιοῦνται νὰ ἔχωσι παρ' αὐτοῖς ἀδελφὸν ἢ ἀνεψιὸν ἐμπορευομένους Α 6 β
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ δὲν ἀγοράζουσι τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν κοινότητα Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ δέν ἐπιτρέπουσιν εἰς πλείονας τῶν δύο Λατίνων νὰ συνεταιρισθῶσι μεθ' Ἕλληνος Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ δὲν δίδουσιν οὔτε λαμβάνουσι δῶρα παρὰ Ἰουδαίων Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ δὲν δίδουσιν οὔτε λαμβάνουσι δάνειον παρὰ τῆς Κοινότητος Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ διαφωνοῦντες· ἐπεμβαίνει διαιτητὴς ὁ Καπετάνος ΙΒ 2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ δίδουσι χάριν ἀπὸ 10 μέχρις 25 ὑπερπύρων Α 6 ϑ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ δύνανται νὰ πωλήσωσι τὸ ἅλας ὑπὲρ τοὺς δύο στερλίνους Β 2 ιϑ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ πωλοῦσι τοὺς ἵππους των μόνον ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των Δ 33
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ ἐκλέγουσι ταμίαν Ρεθύμνου Α 6 ιβ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ ἐνεργοῦσιν ἐπιθεώρησιν τιμαριούχων τρὶς κατ' ἔτος Α 6 γ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ ἀνταλλάσσουσι πλοῖον τῆς κοινότητος ἐν ὁμοφωνίᾳ Β 2 ιζ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ ἐνεργοῦσι πλειστηριασμοὺς ἐν τῇ πλατείᾳ Χάνδακος Β 2 στ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ ἐντολὴ πρὸς συνομολόγησιν δανείου ἐν Βενετίᾳ Δ 9
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ ἐπιβάλλουσι δασμὸν πρὸς ἐπισκευὴν φρουρίων ΔΙ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ δύνανται νὰ ἔχωσιν ἵππους 3 ἐτῶν Α 6 ιγ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ καὶ Καπετάνος τρόπος ἐκλογῆς των ΙΒ 5
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ καὶ ὀφφικιοῦχοι δὲν δύνανται νὰ δέχωνται πλείονας τῶν δύο Λατίνων, ὅταν συνεταιρίζωνται μεθ' Ἕλληνος Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ ἀνώτερον διοικητικὸν Συμβούλιον Κρήτης Α ΣΠ 6. 7. 8. 9
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ καταβάλλουσι δαπάνας ἱδρύσεως σιταποθηκῶν Η 6
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ μεταβαίνουσιν ἔφιπποι δι' ὑπηρεσίαν Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ θὰ ἀναλάβωσι κτήματα δοθέντα παρανόμως Γ 38 ι
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ νὰ ἀποδώσωσιν εἰσπράξεις σίτου Α 6 ιζ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ νὰ δώσωσιν ἐκ τῶν εἰσπράξεων ὑπερπ. 2000 πρὸς οἰκοδομὴν φρουρίων Ε 24
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ νὰ κτίσωσι φρούριον Γ 38 ϑ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ νὰ μεριμνήσωσι διὰ τὰς γυναικείας φυλακὰς Δ 34
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ παραδίδουσι μετὰ τῆς ὑπηρεσίας καὶ τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν κοινότητα Δ 35
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ περὶ τῆς κατασκευῆς Ναυστάθμου Α 6 κβ
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ συμπληροῦσιν ἐλλείμματα Χανίων καὶ Ρεθύμνου Δ 32
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ ταξειδεύουσι δι' ὑπηρεσίαν κατόπιν ἀποφάσεως Μείζονος καὶ Ἐλάσσονος Συμβουλίου Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ τηροῦσιν ἀντίγραφον ἐντολῶν ἀμοιβαίως Α 6 α
Σύμβουλοι καὶ Δοὺξ καὶ ταμίαι περιοδεύοντες συγκατοικοῦσι Α 6 ι
Σύμβουλοι καὶ ρέκτορες δὲν τυγχάνουσι συγγνώμης συγγενείας Α 9 α
Σύμβουλοι Κρήτης ἀντικαθιστῶσι τὸν δοῦκα ἀπουσιάζοντα κατὰ τὰς συνεδριάσεις Θ 12
Σύμβουλοι Κρήτης ἀντικαθίστανται ἀπουσιάζοντες ὑπὸ ταμιῶν Θ 12
Σύμβουλοι Κρήτης αὔξησις μισθοῦ Ζ 5 ΚΕ 5
Σύμβουλος Κρήτης Βίκτωρ Βαδόερος ΚΔ 2
Σύμβουλος Κρήτης Πέτρος Βιτάλης Ε 24
Σύμβουλος Κρήτης Ἰάκωβος Βιττώρη ΙΘ 3
Σύμβουλος Κρήτης Ν. Δαμόστος ἀκύρωσις ἐκλογῆς του ΙΕ 1
Σύμβουλοι Κρήτης λαμβάνουσιν ἐν ὑπηρεσίᾳ 10 καράτια πλέον τοῦ μισθοῦ των $^{10}/_{24}$ Α 6 α
Σύμβουλοι Κρήτης δὲν δικαιοῦνται κατοικίας Β 2 ιβ
Σύμβουλοι Κρήτης δὲν δίδουσιν οὔτε λαμβάνουσι δῶρα Α 6 ϑ
Σύμβουλοι Κρήτης δὲν ἀγοράζουσιν οἰκίαν ἐν Κρήτῃ Β 2 ζ
Σύμβουλοι Κρήτης δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἐγγυηταὶ ὀφειλετῶν κοινότητος Β 2 ιβ
Σύμβουλοι Κρήτης δὲν ἐμπορεύονται Β 2 κ
Σύμβουλοι Κρήτης δὲν κατοικοῦσιν εἰς τὸ παλάτιον ΣΤ 9
Σύμβουλοι Κρήτης δὲν ταξειδεύουσι διὰ θαλάσσης, μόνον ἀκτοπλοοῦσι Α 6 κε
Σύμβουλοι Κρήτης διατηροῦσιν ἵππους Α 6 δ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σύμβουλοι Κρήτης· ἐκλογὴ Ι 7
Σύμβουλοι Κρήτης· ἐκλογὴ αὐτῶν ἐνεργεῖται κατὰ τὸ καπιτουλάριον Η 4 Ι 3
Σύμβουλοι Κρήτης· ἐντολαὶ αὐτῶν διορθοῦνται ὑπὸ τοῦ Δόγη τῶν Συμβούλων καὶ τῶν Προέδρων τῶν 40 Γ 38 δ ΣΤ 13
Σύμβουλοι Κρήτης ἐπιβάλλουσι ποινὰς εἰς τοὺς Ταμίας Β 2 ιε
Σύμβουλοι Κρήτης ἐπιθεωροῦσι κατάστασιν φρουρίων Β 2 ε
Σύμβουλοι Κρήτης ἐπιστατοῦσι φόρτωσιν σίτου δι' Εὔβοιαν Ε 17
Σύμβουλοι Κρήτης ἔχουσι μεθ' ἑαυτῶν χρηματικὸν ποσὸν μέχρι λιτρῶν 100 Α 6 ιη
Σύμβουλοι Κρήτης· ἵπποι αὐτῶν τοὐλάχιστον 3ετεῖς Α 6 ιγ
Σύμβουλοι Κρήτης καθορισμὸς διετοῦς θητείας καὶ μισθοῦ ΙΑ 2
Σύμβουλοι Κρήτης· κατοικία δι' αὐτοὺς δὲν οἰκοδομεῖται Γ 38 γ
Σύμβουλοι Κρήτης· μισθοδοσία αὐτῶν αὐξάνεται κατὰ 20 τσεκίνια ΙΗ 4
Σύμβουλοι Κρήτης· μισθοδοσία αὐτῶν αὐξάνεται εἰς 200 ὑπερπ. Β 2 κ
Σύμβουλοι Κρήτης· μισθοδοσία αὐτῶν ὑπερπ. 450 Γ 38 η
Σύμβουλοι Κρήτης ρέκτορες Χανίων καὶ Ρεθύμνου Γ 38 ζ
Σύμβουλοι Κρήτης τηροῦσιν ἀντίγραφον ἐντολῶν ρεκτόρων Α 9 στ
Σύμβουλοι Κρήτης κρατοῦσιν ἀντίγραφον ἐντολῶν Δουκὸς Α 6 α
Σύμβουλοι Κρήτης τρέφουσιν ἵππους, ὧν ὁ εἷς ἀξίας 50 ὑπερπύρων Α 6 δ
Σύμβουλοι Κρήτης ὑπάγονται εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν 5 Γερουσιαστῶν Α 6 α
Σύμβουλοι ρεκτόρων πέραν Ἀδριατικῆς λαμβάνουσι διὰ ναῦλον 20 σολδίας γροσίων Α 8 α
Σύμβουλοι Χανίων Β 2 κ
Σύμβουλος Κρήτης Λεονάρδος Διέδος ἀντὶ τοῦ Μ. Βουδουμιέρου ΙΑ 3
Σύμβουλος Κρήτης Μᾶρκος Ἔριτσος πρότασις καταδιώξεως Ζ 15
Σύμβουλος Κρήτης Μᾶρκος Ἔριτσος καταδιώκεται Ζ 16
Σύμβουλος Κρήτης Μᾶρκος Ἔριτσος νὰ ἀποδώσῃ καταχρασθέντα Ζ 17
Σύμβουλος Κρήτης Φραγκῖσκος Ζένος ἀναστολὴ ΚΔ 9
Σύμβουλος Κρήτης Μιχαὴλ Ἰουστινιάνος Δ 25
Σύμβουλος Κρήτης Φερῖγος Ἰουστινιάνος ΚΔ 7
Σύμβουλος Κρήτης Δάρδος Κονταρίνης Ε 24 30
Σύμβουλος Κρήτης Δάρδος Κονταρίνης· ἀπαλλαγὴ Δ 40
Σύμβουλος Κρήτης Μᾶρκος Μαριλιώνης Γ 33
Σύμβουλος Κρήτης Μαρῖνος Μαλιπέτρος μέτρα ὑπὲρ αὐτοῦ ΚΔ 15
Σύμβουλος Κρήτης Μαρῖνος Μοροζίνης Ε 29
Σύμβουλος Κρήτης Νικόλ. Μοτσενῖγος ΙΖ 3
Σύμβουλος Κρήτης Ἀντώνιος Μπαζαντόννας· ἄδεια ἐπανόδου ΙΑ 8
Σύμβουλος Κρήτης Δονάτος Μπολάνης ἀναστολὴ ΚΔ 6
Σύμβουλος Κρήτης Νικολ. Μπόνος· ἄδεια ἐπανόδου. Ε 45. 46
Σύμβουλος Κρήτης Ἰάκωβος Πασχαλῖγος ΚΑ 3.
Σύμβουλος Κρήτης Βαρθολομαῖος Πέζαρος ΙΘ 8. 14
Σύμβουλος Κρήτης Μάφιος Πιζάνης ΙΣΤ 4
Σύμιβουλος Κρήτης Πέτρος Σχενῖνος ΙΣΤ 1
Σύμβουλος Κρήτης Ἰωάννης Τριβιζάνος Δ 37
Σύμβουλος Κρήτης Μᾶρκος Φαλιέρος ΚΕ 10
Σύβοτος γραφεὺς Βενετίας Δ 5. 7
Συμμαχία κατὰ τῶν Τούρκων Ζ 24
Συνδικάτα βιβλία Π η
Συνεδριάσεις διοικήσεως, ἀντικατάστασις ἀπουσιαζόντων διὰ συμβούλων καὶ ταμιῶν Θ 12
Συνθήκη Ἀλεξίου Καλλέργη Γ 39
Σύνταξις πρὸς Μινῶτον δουκάτα 100 ἐτησίως Η 13
Σύνταξις Μουδάτσου Ἰακώβου ὑπέρπυρα 50, Η 11
Σύστημα ἐξερευνήσεως πηγῶν Ἑλληνικῆς ἱστορίας Π ε
Σχενῖνος Πέτρος Ἀνδρέου Συμβ. Κρήτης ΙΣΤ 1
Σχολὴ Γαλλικὴ Ρώμης καὶ Ἀθηνῶν Π η

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τ

Ταμεῖον Κρήτης καγκελλάριος Θ 8
Ταμεῖον Κρήτης καταβάλλει μισθὸν καπετάνου Κυθήρων Θ 5
Ταμεῖον Κρήτης λαμβάνει κατάθεσιν ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων Β 3 δ
Ταμεῖον Κρήτης λογιστὴς Φίλιππος Βίαδρος Ε 32
Ταμίαι, δοὺξ καὶ Σύμβουλοι Κρήτης μεταβαίνοντες δι' ὑπηρεσίαν συγκατοικοῦσι Α 6 ι
Ταμίαι Κρήτης δὲν συντρώγουσι μετὰ τῶν συγγενῶν των Ε 27
Ταμίαι Κρήτης ἐν τῇ ἐθιμοτυπίᾳ ἐξομοιοῦνται πρὸς Συμβούλους Α 7 β
Ταμίαι Κρήτης δὲν δικαιοῦνται νὰ ἀγοράζωσιν ἐκ τῆς κοινότητος Α 7 α
Ταμίαι Κρήτης δὲν ἐμπορεύονται Β 3 γ
Ταμίαι Κρήτης δὲν ἐνεργοῦσιν ἀγοραπωλησίας μετὰ τῆς κοινότητος Β 3 β
Ταμίαι Κρήτης διατάξεις περὶ αὐτῶν Β 3
Ταμίαι Κρήτης θνήσκοντες δικαιοῦνται μισθοῦ ὑπολοίπου ἔτους Β 5
Ταμίαι Κρήτης μισθὸς αὐτῶν ὑπέρπυρα 150 Α 7 δ
Ταμίαι Κρήτης μισθὸς αὐτῶν αὐξάνεται Ζ 19
Ταμίαι Κρήτης ἀναλαμβάνουσιν ὀφφίκιον φόρου ἐμπορίου Ζ 4
Ταμίαι Κρήτης ἀντικαθιστῶσι δοῦκα ἢ Συμβούλους ἐν συνεδριάσει Θ 12
Ταμίαι Κρήτης· ἐκλογὴ ΙΔ 4
Ταμίαι Ρεθύμνου ἐκλέγονται ὑπὸ δουκὸς καὶ Συμβούλων Α 6 ιβ
Ταμίαι Χανίων σύμβουλοι ρέκτορος Α 7 γ
Ταμίαι Χανίων σύμβουλοι ἐναλλὰξ Ι 7
Ταμίας Κρήτης Βικέντιος Τζάνες· ἐκλογὴ ΚΕ 8
Ταμίας Κρήτης Ἑρμόλαος Βάρβαρος τρίμηνος προθεσμία ΚΕ 12
Ταμίας Κρήτης Ἰάκωβος Βιττώρη ΙΘ 3
Ταμίας Κρήτης Ἰωάννης Βαλλιὲρ δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ΚΔ 8
Ταμίας Κρήτης Καστελλάνος Μπάρμπος δύναται νὰ συντρώγῃ μετὰ τῶν συγγενῶν του Ε 27
Ταμίας Κρήτης Ραϋνέρης Παραδείσης Γ 12
Ταμίας Κρήτης Πελεγκρῖνος Κουερίνης ΙΑ 6
Ταμίας Κρήτης προστίθεται τρίτος Α 7 δ
Ταμίας Κρήτης προστίθεται τέταρτος μετὰ καπιτουλαρίου ΣΤ 7
Ταμίας Κρήτης Φραγκῖσκος Μολῖνος ἀναστολὴ ΚΕ 6
Ταμίας Κρήτης Ἀνδρέας Φαλιέρος ἀναστολὴ ΚΔ 4
Ταμίας Κρήτης πίστωσις ΙΔ 7
Ταμιῶν Κρήτης διορισμοὶ ΙΕ 6
Tafel Π η στ
Τεμένη φρούριον Officia Crete Θ ΣΠ 12
Τζαγκαρόλλος Ν. ἄδεια ἐξαγωγῆς ξυλείας ἀτελῶς Ε 2
Τζώρτζη ἀδελφοὶ Κ 4
Τζώρτζης Παγκράτης Γερουσιαστὴς Η 12
Thomas Γ. Μ. Π στ. η Θ ΣΠ 12
Thomas Diplomatarium Veneto Levantinum Π ζ
Thomas καὶ Tafel Fontes Rerum Austriacarum Π στ
Thomas καὶ Tafel σχέδιον ἐξερευνήσεως Βενετικοῦ ἀρχείου Π ζ
Τιμάρια διδόμενα εἰς προῖκα τελοῦσι τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις σύζυγοι Α 6 κ
Τιμάρια δὲν παραχωροῦνται εἰς μὴ ὑπακούοντας Α 6 ιζ
Τιμάρια ἐπαναστατῶν δημευθέντα δὲν ἀποδίδονται Α 6 ιστ
Τιμάρια ἐπαναστατῶν Χορτάτζη καὶ Σκορδίλη δημεύονται Α 6 ιδ
Τιμάρια μὴ τελοῦντα ὑποχρεώσεις δημεύονται Π 1
Τιμάριον Ἱερωνύμου Γραδονίκου Γ 39
Τιμάριον Μινώτου τελεῖ ὑποχρεώσεις Η 14
Τιμάριον Νταβαντζάγου δημευθὲν ἐπιστρέφεται Α 3
Τιμάριον Πασχάζη δημευθὲν ἐπιστρέφεται Α 1. Α ΣΠ 1
Τιμάριον Ριτζιάρδου πωλεῖται Β 3 α
Τιμάριον θνήσκοντος καταγράφεται, ὑποχρεώσεις τελοῦνται ὑπὸ κληρονόμων Α 6 στ
Τιμαριοῦχοι δὲν μεταβαίνουσι πρεσβευταὶ εἰς Βενετίαν ὅταν εἶναι πόλεμος Α 6 κ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τιμαριοῦχοι προσβάλλοντες τὴν κοινότητα καταδικάζονται εἰς ἐξορίαν καὶ τὰ τιμάριά των δημεύονται Α 6 ζ
Τιμαριοῦχοι αἰτίᾳ προικὸς τελοῦσι τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις Α 6 κα
Τιμαριοῦχοι μὴ τελοῦντες ὑποχρεώσεις ὑπόκεινται εἰς δήμευσιν τιμαρίου Α 1
Τιμαριοῦχος Δανιὴλ Γκρέκος Ε 39
Τιμαριοῦχος Ἰωάννης ντὲ Ρουγγέριο καστελλάνος Κισάμου Ε 9
Τιμαριοῦχος ἢ ἰδιοκτήτης Λατῖνος δὲν δύνανται νὰ συγγενεύωσι μεθ' Ἕλληνος Β 2 ιγ
Τιμαριοῦχος ἀγοραστὴς ἢ κληροδόχος τιμαρίου τελεῖ ὑποχρεώσεις Α 6 κ
Τιμαρίων ἐπιθεώρησις ἐνεργεῖται τρὶς κατ' ἔτος Α 6 γ
Τιμάριον ὑπόκειται εἰς δήμευσιν Α ΣΠ 1
Τιμαριωτικῶν ὑποχρεώσεων ἀντικαταστάτης Γ 22
Τοῦρκοι ἀναγκάζουσι ληφθῶσι μέτρα ἀμύνης Ζ 14
Τοῦρκοι ἐπιδρομεῖς Θ ΣΠ 13
Τοῦρκοι ἰσχὺς αὐτῶν ηὐξήθη κατὰ θάλασσαν Ζ 14
Τοῦρκοι κατέστρεψαν χώρας καὶ νήσους Ρωμανίας Ζ 14
Τοῦρκοι. Συμμαχία κατ' αὐτῶν. Ἐκλογὴ καπετάνου συμμαχίας Ζ 24
(Τσ.) Ceccheti ἱστοριοδίφης Π στ
(Τσ.) Cecilia Βιβλίον Μείζονος Συμβουλίου Π ια
(Τσ.) Cerberus Βιβλίον Ἀβογαρίας Π ιβ
Τσιβρὰν Ἰωσὴφ Γεν. Προνοητὴς Κρήτης ΚΕ 1
Τύρου Βάϊλος Α 8 α

Υ

Ὑποδοὺξ Κρήτης Βαρθ. Πέζαρος ΙΘ 8. 14
Ὑποθέσεις Κρήτης ἀποφασίζονται ὑπὸ τοῦ Δόγη τῶν Συμβούλων, τῆς Γερουσίας καὶ τοῦ Συμβ. τῶν 40 Β 5

Φ

Fabritius Primus βιβλίον Ἀβογαρίας Π ιβ
Fabritius Secundus βιβλίον Ἀβογαρίας Π ιβ
Φαλιέρος Ἀνδρέας ταμίας Κρήτης ΚΔ 4
Φαλιέρος Ἰωάννης καστελλάνος Λασηθίου ΙΑ 1
Φαλιέρος Μαρῖνος Συμβ. Βενετίας Γ 14. 21. 22 23. 38 δ. στ. ϑ. ι. 39. Δ 5. 8. 12
Φαλιέρος Μᾶρκος Συμβ. Κρήτης ΚΕ 10
Φαλιέρος Νικόλαος ἐξεταστὴς ρεκτόρων Η 15
Φαλιέρος Νικολ. Συμβ. Βενετίας Δ 3
Φανὸς Λεονάρδος γραφεὺς Γ 37
Φαντῖνος καγκελλάριος Κρήτης Γ 15
Φελλέττος Λουδοβῖκος καγκελλάριος Κρήτης ΙΓ 4 ΙΔ 1 Κ 1
Φεουδαλικὸν σύστημα ἀποικιστικὸν Π ϑ
Φέρρος Ἀντώνιος Διοικητὴς Σούδας ἀναστολὴ ΙΖ 9
Φέρρος Ἀντώνιος Καπετάνος Κρήτης ΙΒ ιι 2
Φέρρος Γουΐλλης δικηγόρος Γ 3
Φέρρος ὑπάλληλος Βενετικοῦ ἀρχείου Π ιβ
Phetelei = Πτελεὸς παραθαλάσσιος Παγασητικοῦ Η 15 Η ΣΠ 15. [1]
Philippicus Βιβλίον Ἀβογαρίας Π ιβ
Φλάνδρια Ε 31
Φλοραβάντες Μᾶρκος Θ 8
Fontes Rerum Austriacarum Tafel καὶ Thomas Π στ ζ Α 6 [6]
Φόροι Δ ΣΠ 1
Φόροι Ἰουδαίων δὲν ἐπετρέποντο Β 2 στ
Φορτίον πιπέρεως Ε 28
Φραγκίσκου Μαρία ἰδιοκτήτρια Β 2 α
Φραγκοκρατία ἐν Ἑλλάδι μελέτη αὐτῆς Π στ
Fractus βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Frigerius βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Φριοὺλ Μαρεσκάλκος ΙΓ 5
Fronesis βιβλίον Μ. Συμβουλίου Π ια
Φρόνημα Ἑλλήνων Π ϑ
Φρούρια· δαπάναι ἐπισκευῆς αὐτῶν ἐκ μονοπωλίου ἅλατος Α 6 κστ
Φρούρια· δαπάναι ἀνεγέρσεως αὐτῶν Α 6 ιζ
Φρούρια· δύναμις αὐτῶν δὲν μειοῦνται Α 6 ιζ
Φρούριον Ἀποκορώνου Officia Crete Θ ΣΠ 12
Φρούριον Ἰουστινιάνου Officia Crete Θ ΣΠ 12

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Φρούριον Καστελνόβο Officia Crete Θ σπ 12
Φρούριον Κονταρίνου Ε 48. Θ σπ 12
Φρούριον Μαλεβιζίου Officia Crete Θ σπ 12
Φρούριον Μεραμπέλλου Officia Crete Θ σπ 12
Φρούριον Μονφόρτε Officia Crete Θ σπ 12
Φρούριον Μπελβεντὲρ Officia Crete Θ σπ 12
Φρούριον Μπονιφάτσιο Γ 36 Θ σπ 12
Φρούριον Μυλοποτάμου Officia Crete Θ σπ 12
Φρούριον Πεδιάδος Γ 37
Φρούριον Πριοτίσσης Officia Crete Θ σπ 12
Φρούριον Σελίνου Officia Crete Θ σπ 12
Φρούριον Σητείας ἐπισκευὴ Ε 23
Φρούριον Τεμένη Officia Crete Θ σπ 12
Φρούριον ἀνατολικῆς ἀκτῆς κατασκευὴ αὐτοῦ Γ 38 ϑ
Φρουροὶ δουκὸς δὲν δύνανται νὰ εἶναι τιμαριωτικῆς προελεύσεως Α 6 α
Φυλακαὶ γυναικῶν ἀκατάλληλοι Δ 34
Φυλακαὶ Χάνδακος ἐπιστάτης Ἰωάννης Λαρόζα Δ 42
Φωσκαρίνης Ἰάκωβος Γεν. Προν. Κρήτης ΙΖ 14
Φωσκαρίνης Ἰωάννης Γερουσιαστὴς Η 12
Φωσκαρίνης Μαρῖνος Σύμβουλος Βενετίας Δ 18. 20
Φωσκαρίνης Μᾶρκος φορτωτὴς Ε 47
Φωσκαρίνης Ρογῆρος πατὴρ Μάρκου Ε 47

Χ

Hammer Π στ
Χάνδαξ Α 6 γ
Χάνδακος ἐκλογὴ καπετάνου ΙΕ 2
Χάνδακος Καπετάνος Βερναρδῖνος Βενιέρης ΙΕ 4
Χάνδακος καγκελλάριος Δ 22
Χάνδακος καστελλάνος Νικόλαος Κανὰλ ἀναστολὴ ΙΖ 2
Χάνδακος λιμὴν συντηρεῖται ὑπὸ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου Β 2 δ
Χάνδακος λιμενάρχης ἢ ἀμμιράλιος Δ 22
Χάνδακος ροῦγα μαγίστρα Α 6 κδ
Χάνδακος Σύμβουλος ἐγκρίνονται πιστώσεις ΙΔ 6
Χάνδακος Σύμβουλος ἐκλογὴ ΙΓ 13
Χάνδακος φυλακαὶ ἐπιστάτης διορίζεται Ἰωάννης Λαρόζα Δ 42
Χανιὰ Α 6 δ. Η 1
Χανιὰ σύστασις σιτοβολῶνος Ζ 6
Χανίων δικαστήριον Θ 8
Χανίων καστελλάνος Σόλσε Νάνης Ε 19
Χανίων Καγκελλάριος Δ 22
Χανίων λιμενάρχης (ἀμμιράλιος) Ζ 31
Χανίων προνοητὴς ἐκλογὴ ΙΘ 7. ΚΕ 2
Χανίων ρέκτωρ Ζαχαρίας Βάρβαρος παραιτεῖται ΙΗ 1
Χανίων ρέκτορες· δικαιώματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων Η 18
Χανίων ρέκτωρ ἐκλογὴ ΙΖ 13. 15. ΙΗ 6. ΙΘ 17. ΚΒ 3
Χανίων ρέκτωρ αὔξησις μισθοῦ ΚΔ 14
Χανίων ρέκτωρ Μιχαὴλ Μινῶτος. ἀναστολὴ ΚΕ 4
Χανίων ρέκτωρ Φρειδερῖκος Νάνης παραιτεῖται ΙΗ 7
Χανίων ρέκτορες πόλεως σύμβουλοι Κρήτης Β 2 ια. Γ 38 ζ.
Χανίων ρέκτορες συνεισφέρουσιν ὑπέρπυρα 500 πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος Δ 32
Χανίων Σύμβουλοι δὲν ἐμπορεύονται δι' ἑαυτοὺς ἢ διὰ τρίτους Β 2 κ
Χανίων Σύμβουλοι αὐξάνεται μισθοδοσία ΚΕ 5
Χανίων Σύμβουλοι αὐξάνεται μισθοδοσία ἀπὸ 150 εἰς 200 ὑπέρπυρα Β 2 κ
Χανίων Σύμβουλος Βονδουμιέρης Δίεδος ΙΑ 3
Χανίων Σύμβουλος ἔγκρισις πιστώσεων ΙΔ 6
Χανίων Σύμβουλος ἐκλογὴ Δ 11. ΙΓ 11
Χανίων ρέκτορες τρόπος ἐκλογῆς των ΙΓ 8
Χάρις 15—25 ὑπερπύρων δίδεται παρὰ δουκὸς καὶ Συμβούλων Α 6 ϑ
Χάριτες· ἀνανέωσις ἀπαγορεύσεως κατοχῆς Γ 30
Χάριτες· διατάξεις ἀφορῶσαι αὐτὰς ΓΙ σπ 1
Χάριτες παραχωροῦνται ὑπὸ Μ. Συμβουλίου Βενετίας καὶ Κρήτης Α 6 ϑ
Heyd. Π στ
Χέτσιος Μπενιγκᾶς γραφεὺς Βενετίας Δ 3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Χιώτης Παναγιώτης Π ε. στ
Χορτάτζαι Γεώργιος, Μιχαήλ, Κωνσταντῖνος, Θεόδωρος, Ἐμμανουὴλ ἐξορίζονται ὡς ἐπαναστάται Π 6 ιδ Α ΣΠ 6. 7. 8. 9 ιδ
Χόπφ Κάρολος Π στ η
Χρέη καταδιωκόμενοι διὰ χρέη κατέφυγον εἰς Τουρκικὰ πλοῖα Θ ΣΠ 13
Χρηματοκιβώτιον ταμείου ἔχει τρεῖς κλεῖδας Γ 38 ε
Χρονικὸν Λαυρεντίου Monaci Θ ΣΠ 4
Χωρία Κρήτης κτήματα αὐτῶν κοινοτικὰ μισθοῦνται διὰ πλειστηριασμῶν Ζ 13 Ζ 28 Η 6
Χωρία Κρήτης· κτήματα μετὰ τὴν λῆξιν τῆς μισθώσεως ἐπανέρχονται εἰς τὴν κοινότητα Ζ 13

Ψ

Ψιλάκη Β. Ἱστορία τῆς Κρήτης Α 6 α
Ψιλάκης ἐδημοσίευσε μετάφρασιν διατάξεων ρεκτόρων Α 6[1] σελ. 5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δ
τ 2
δικ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens